

LANBOKAS C.V.B.A.
Sylvain Dupuislaan 251, 1070 Brussel, België
BTW BE 0403.263.840 - RPR Brussel

PROSPECTUS
voor het openbaar aanbod van
MAATSCHAPPELIJKE AANDELEN
(23/06/2015)

WAARSCHUWING MET BETREKKING TOT DE RISICO'S

De belegging in aandelen zoals maatschappelijke aandelen van LANBOKAS heeft een risicogehalte.

De belegger loopt het risico om een deel of het geheel van zijn belegging te verliezen.

Gelet op het feit dat LANBOKAS deel uitmaakt van de Federatie van kredietinstellingen van Crelan (zie prospectus punt 4.1. en 4.6.1.), investeert de houder van maatschappelijke aandelen onrechtstreeks in de activiteiten van deze Federatie en draagt aldus de risico's die verbonden zijn aan deze activiteiten.

Alvorens in te schrijven op de aandelen dienen potentiële beleggers aandachtig het hele prospectus, die een beschrijving van het aanbod en de risicofactoren bevat, te lezen, met bijzondere aandacht voor de risicofactoren (zie Deel 1 (Samenvatting), p. 16, en Deel 2 (Risicofactoren), p. 19 tot 53).

Dit prospectus werd op 23/06/2015 door de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA) goedgekeurd overeenkomstig artikel 23 van de Wet van 16 juni 2006 betreffende de openbare aanbidding van beleggingsinstrumenten en de toelating van beleggingsinstrumenten tot de verhandeling op een gereguleerde markt.

Deze goedkeuring door de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA) houdt geen beoordeling in van de opportuniteit en de kwaliteit van de verrichting, noch van de toestand van de persoon die ze verwezenlijkt.

Dit prospectus is beschikbaar in de agentschappen van de bank CRELAN, alsmede op de website www.crelan.be.

Het bestaat enkel in het Nederlands.

INHOUDSOPGAVE

1. SAMENVATTING	5
<i>Afdeling A — Inleiding en waarschuwingen</i>	5
<i>Afdeling B — Uitgevende instelling en eventuele garant</i>	5
<i>Afdeling C — Effecten</i>	14
<i>Afdeling D — Risico's</i>	16
<i>Afdeling E — Aanbieding</i>	17
2. RISICOFACTOREN	19
2.1. Algemeenheden in verband met de risicofactoren	19
2.2. Risicofactoren eigen aan de maatschappelijke aandelen	19
2.2.1. Risico's verbonden aan de belegging in het kapitaal van de onderneming	19
2.2.2. Geen waarborg van het Beschermingsfonds voor deposito's	20
2.2.3. Waarde van de maatschappelijke aandelen	20
2.2.4. Verhandelbaarheid	20
2.2.5. Ontslag en vermindering van het aantal aandelen	21
2.3. Risicofactoren eigen aan de uitgever	21
2.3.1. Algemene organisatie binnen de groep	21
2.3.1.1. De risicocomités	22
2.3.1.2. Van Basel II naar Basel III	22
2.3.2. Kredietrisico	23
2.3.2.1. Het beheersen van het kredietrisico	23
2.3.2.2. Maximaal kredietrisico	38
2.3.2.3. Risicoconcentratie	38
2.3.3. Marktrisico	39
2.3.3.1. ALM	39
2.3.3.2. Marktrisico in de handelsportefeuille	41
2.3.3.3. Marktrisico in de niet-handelsportefeuille	41
2.3.3.4. Valutarisico	43
2.3.4. Liquiditeitsrisico	43
2.3.5. Operationeel risico	45
2.3.5.1. Cartografie	46
2.3.5.2. Incidenten	46
Incidenten worden gerapporteerd via een net van correspondenten. De kostprijs van een incident kan zowel een financieel verlies als het aantal gepresteerde FTE zijn voor het behandelen van het incident.	46
2.3.6. Risicobeheer van de verzekeringsactiviteiten	47
2.3.6.1. Liquiditeitsrisico	47
2.3.6.2. Gevoeligheid voor verzekeringsrisico's	47
2.3.6.3. Kredietrisico	48
2.3.6.4. Verzekeringstechnisrisico	48
2.3.7. Capital management	49
2.3.8. Overname participatie in de NV Crelan	52
3. GEGEVENS BETREFFENDE DE MAATSCHAPPELIJKE AANDELEN	53
3.1. Verantwoordelijke personen	53
3.2. Risicofactoren	53
3.3. Basisinformatie	54
3.3.1. Verklaringen - Eigen vermogen	54
3.3.2. Belang van de natuurlijke- en rechtspersonen die aan de uitgifte / het aanbod deelnemen	54
3.3.3. Redenen van het aanbod en aanwending van de opbrengst	54

3.4. Informatie over de aangeboden maatschappelijke aandelen	54
3.4.1. Aard en categorie van effecten	54
3.4.2. Toepasselijke wetgeving	54
3.4.3. Vorm van de uitgifte	54
3.4.4. Munt van uitgifte	55
3.4.5. Rechten verbonden aan de maatschappelijke aandelen	55
3.4.6. Besluiten, machtigingen en goedkeuringen	55
3.4.7. Datum van uitgifte	55
3.4.8. Verhandelbaarheid	56
3.4.9. Verplicht openbare aanbiedingen tot aankoop	56
3.4.10. Belastingstelsel	56
3.5. Voorwaarden van het aanbod	57
3.5.1. Algemene intekeningsvoorwaarden	57
3.5.2. Personen die kunnen intekenen en aandeelhouder worden	57
3.5.3. Uitgifteprijs en kosten	58
3.5.4. Tussenpersonen belast met de financiële dienst	58
4. GEGEVENS BETREFFENDE LANBOKAS	58
4.1. Voorafgaandelijke opmerking	58
4.2. Verantwoordelijke personen	60
4.3. Commissarissen	60
4.4. Geselecteerde financiële informatie	60
4.5. Risicofactoren	60
4.6. Benaming, historiek en evolutie van de uitgever	61
4.6.1. Benaming en statuut	61
4.6.2. Historiek	61
4.6.3. Belangrijkste investeringen	62
4.6.4. Andere recente gebeurtenissen met betrekking tot de solvabiliteit	62
4.7. Overzicht van de activiteiten	62
4.8. Organogram	63
4.9. Onroerende goederen, technische installaties en uitrusting	65
4.10. Financiële situatie, bedrijfsresultaten, thesaurie en middelen	65
4.11. Informatie over de tendensen	66
4.12. Bestuurs-, leidinggevende en toezichhoudende organen	66
4.12.1. Raad van Bestuur van de C.V.B.A. LANBOKAS	66
4.12.2. Directiecomité van de N.V. Crelan, belast met het bestuur van LANBOKAS	67
4.12.3. Verklaringen met betrekking tot de leden van het Directiecomité van de N.V. Crelan, belast met het bestuur van LANBOKAS	67
4.13. Bezoldigingen en voordelen	68
4.14. Werking van de bestuurs- en directieorganen	68
4.14.1. Mandaat van de Bestuurders-Directeurs	68
4.14.2. Dienstencontracten	68
4.14.3. Comités	68
4.14.4. Corporate Governance	69
4.15. Werknemers	69
4.16. Belangrijkste aandeelhouders	69
4.17. Transacties met verbonden partijen	69
4.18. Aanvullende informatie	70
4.18.1. Maatschappelijk kapitaal	70
4.18.2. Oprichtingsakte en statuten	71
4.18.2.1. Maatschappelijk doel	71
4.18.2.2. Bestuurs- en controleorganen	71

4.18.2.3. Wijziging van de rechten van de aandeelhouders	71
4.18.2.4. Algemene Vergadering	71
4.18.2.5. Bepalingen die een controlewijziging kunnen vertragen, uitstellen of verhinderen	72
4.18.3. Dividendbeleid	72
4.18.4. Verklaringen	73
4.19. Belangrijke contracten	73
4.20. Vermelde documenten en voor het publiek beschikbare documenten	75
4.21. Informatie over deelnemingen	75
4.22. Financiële gegevens	76
4.22.1. Jaarrekening	76
4.22.1.1. Geconsolideerde balans	77
4.22.1.2. Geconsolideerd overzicht van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	79
4.22.1.3. Kasstroomoverzicht	81
4.22.1.4. Geconsolideerd overzicht van de eigenvermogenswijzigingen	87
4.22.1.5. Algemene commentaar bij de evolutie van de balans en de resultatenrekening	88
4.22.1.5.1. Commentaar bij de evolutie van de balans	88
4.22.1.5.2. Algemene commentaar bij de evolutie van de resultatenrekening	88
4.22.1.6. Boekhoudkundige methode en gehanteerde waarderings- en andere grondslagen	89
4.22.1.7. Toelichting bij de balans	104
4.22.1.7.1. Jaarrekening 2012	104
4.22.1.7.2. Jaarrekening 2013	122
4.22.1.7.3. Jaarrekening 2014	146
4.22.1.8. Toelichting bij de resultatenrekening	171
4.22.1.8.1. Jaarrekening 2012	171
4.22.1.8.2. Jaarrekening 2013	176
4.22.1.8.3. Jaarrekening 2014	181
4.22.1.9. Toelichting bij de buiten balans	186
4.22.1.9.1. Jaarrekening 2012	186
4.22.1.9.2. Jaarrekening 2013	187
4.22.1.9.3. Jaarrekening 2014	187
4.22.2. Geconsolideerde bestuurverslagen	188
4.22.2.1. Geconsolideerd bestuurverslag van het boekjaar 2012	188
4.22.2.2. Geconsolideerd bestuurverslag van het boekjaar 2013	209
4.22.2.3. Geconsolideerd bestuurverslag van het boekjaar 2014	229
4.22.3. Controle van de jaarrekening en verklaringen	252
4.22.3.1. Verklaring van de commissarissen voor het boekjaar 2012	253
4.22.3.2. Verklaring van de commissarissen voor het boekjaar 2013	255
4.22.3.3. Verklaring van de commissarissen voor het boekjaar 2014	257
4.22.4. Bijkomende financiële informatie	259
4.22.4.1. Kasstroomoverzicht	259
4.22.4.1.1. Cash Flow Statement 2011	259
4.22.4.1.2. Cash Flow Statement 2012	264
4.22.4.2. Toelichting bij de balans	264
4.22.4.2.1. Stijging monetaire reserve deposito's	264
4.22.4.2.2. Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	264
4.22.4.2.3. Goodwill	264
4.22.4.2.4. Toegezegde pensioenregeling	266
4.22.4.2.5. Waardering van financiële activa en verplichtingen opgenomen aan reële waarde	266
4.22.4.2.6. Dividend per type aandeel	266
4.22.4.3. Toelichting bij de resultatenrekening	267
4.22.4.3.1. Overige financiële diensten	267
4.22.4.3.2. Gerealiseerde winsten op voor verkoop beschikbare financiële activa	267
4.22.4.3.3. Andere exploitatiebatens en -lasten	267
4.22.4.3.4. Algemene en administratieve uitgaven	267
4.22.4.3.5. Winstbelastingen	267
4.22.4.3.6. Verbonden partijen	267
4.22.4.4. Toelichting bij de buiten balans	268

1. SAMENVATTING

Afdeling A — Inleiding en waarschuwingen

Element	
A.1	<p><i>Inleiding en waarschuwingen</i></p> <ul style="list-style-type: none">- deze samenvatting moet gelezen worden als een inleiding op het prospectus;- iedere beslissing om te beleggen in de effecten moet gebaseerd zijn op de bestudering van het volledige prospectus;- wanneer een vordering met betrekking tot de informatie in het prospectus bij een rechterlijke instantie aanhangig wordt gemaakt, moet de belegger die als eiser optreedt volgens de nationale wetgeving van de lidstaten de kosten voor de vertaling van het prospectus eventueel dragen voordat de rechtsvordering wordt ingesteld;- alleen de personen die de samenvatting, met inbegrip van een vertaling ervan, hebben ingediend, kunnen wettelijk aansprakelijk worden gesteld indien de samenvatting, wanneer zij samen met de andere delen van het prospectus wordt gelezen, misleidend, onjuist of inconsistent is, of indien zij, wanneer zij samen met de andere delen van het prospectus wordt gelezen, niet de kerngegevens bevat om beleggers te helpen wanneer zij overwegen in die effecten te investeren.

Afdeling B — Uitgevende instelling en eventuele garant

Element	
B.1	<p><i>Officiële en handelsnaam van de uitgevende instelling</i></p> <p>Coöperatieve Deposito- en Kredietkas voor de Landbouw, in het kort "LANBOKAS".</p>
B.2	<p><i>Vestigingsplaats en rechtsvorm van de uitgevende instelling, wetgeving waaronder de uitgevende instelling werkt en land van oprichting</i></p> <p>Coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (CVBA) naar Belgisch recht, met zetel Sylvain Dupuislaan, 251, 1070 Brussel, ondernemingsnummer BTW BE 0403.263.840 – RPR Brussel.</p>

<p>B.3</p>	<p><i>Beschrijving van, en kerngegevens die verband houden met, de aard van de huidige werkzaamheden en belangrijkste activiteiten van de uitgevende instelling</i></p> <p>De activiteiten van LANBOKAS zijn gebonden aan de Federatie van kredietinstelling van Crelan. Deze Federatie, als operationele eenheid samengesteld uit de drie banken CVBA Lanbokas, CVBA Agricaisse en de NV Crelan, is een retailbank die een volledige bankdienst aanbiedt aan particulieren, zelfstandigen en ondernemingen.</p> <p>Deze dienstverlening omvat het toekennen van kredieten (kredieten aan de land- en tuinbouw, investeringskredieten, hypothecaire kredieten en consumentenkredieten), het openen van bankrekeningen (zichtrekeningen, depositorekeningen, effectenrekeningen), het ter beschikking stellen van betaalmiddelen, traditioneel of elektronisch, zoals kaarten, het aanbieden van beleggingsinstrumenten (kasbons, achtergestelde certificaten, euro-obligaties, euro medium term notes, beleggingsfondsen, ...) en het aanbieden van diensten van vermogensbeheer.</p> <p>De Federatie van kredietinstelling van Crelan is hoofdzakelijk actief op de Belgische markt.</p>
<p>B.4a</p>	<p><i>Beschrijving van de belangrijkste tendensen die zich voordoen voor de uitgevende instelling en de sectoren waarin zij werkzaam is</i></p> <p><u>Toestand Crelan in de Belgische Banksector</u></p> <p>De Belgische bancaire sector heeft opnieuw een bewogen jaar achter de rug. De slabakkende, onzekere economisch-financiële omgeving vertaalde zich in een blijvende neerwaartse druk op de rentevoeten, een krasselende economie met gevaar voor recessie en deflatie, een te hoge werkloosheid en een overheid die nog steeds op zoek blijft naar hogere inkomsten om de overheidsschuld en het begrotingstekort niet nog meer te laten ontsporen.</p> <p>De maatregelen van de Europese en nationale regelgevers om de excessen van sommige financiële spelers aan banden te leggen, krijgen steeds meer vorm, maar nruiken ook voor een deel de normale activiteiten van de sector en de rentabiliteit. Deze blijft op een te laag niveau waardoor de sector verplicht wordt de kosten drastisch te verminderen, niet alleen op het vlak van de operationele activiteiten, maar ook wat betreft de noodzakelijke investeringen om de bank van de toekomst op de rails te zetten.</p> <p>De bankwereld zal er immers in de komende jaren helemaal anders uitzien: we gaan een digitale (r)evolutie tegemoet, en alle bankmodellen zullen zich daar moeten aanpassen. Dit is een grote uitdaging. Bij Crelan zijn we die uitdaging al een tijdje aangegaan. Een mix van inkomstengroei, meer controle en regulering, minder kosten en meer toekomstinvesteringen zijn de krachtlijnen van ons beleid. Een mooi voorbeeld is de lancering van de Crelan mobile app, waarmee onze klanten via hun smartphone hun bankzaken kunnen beheren waar en wanneer ze dat willen.</p> <p>De resultaten van 2014 weerspiegelen deze evolutie. Het resultaat van de Groep Crelan is bemoedigend, zeker wanneer we rekening houden met de bijzonder zware factuur van de bankenheffing. De commerciële activiteit was intens en het aantal aandeelhouders-coöperanten is met meer dan 25.000 gestegen. Het coöperatief kapitaal is toegenomen met bijna 200 miljoen euro op het einde van 2014.</p> <p>Crelan was dan ook klaar om midden 2015 een 100% Belgische bank met een 100% coöperatieve verankering te worden. Het einddossier werd aan de NBB en de ECB voorgelegd.</p> <p>De medewerkers hebben ervoor gezorgd dat de kosten onder controle bleven, ondanks de verstikkende factuurverhoging van de bankenheffingen. We moeten de volgende jaren de inspanningen om de cost income ratio te verlagen onverminderd aanhouden, dit om concurrentieel te kunnen blijven en om de rentabiliteit van ons coöperatief model naar de toekomst toe te verzekeren.</p>

	<p>Terzelfder tijd zullen we de nodige investeringen realiseren om ons bankmodel aan te passen aan de snel wijzigende bankomgeving. Ondanks het oververzadigde Belgisch bankenlandschap zullen de komende jaren nieuwe spelers verschijnen. In deze omgeving zullen wij klaar staan voor onze klanten met een moderne bankservice en een menselijke, warme aanpak. Onze zelfstandige Crelan-agenten kennen de klanten persoonlijk en zullen ook in de toekomst zorgen voor advies op maat.</p> <p>Crelan is een bank met een coöperatieve structuur en een coöperatief gedachtegoed. Meer dan ooit staan wij dichtbij onze klanten, dankzij onze lokale verankering, meer dan ooit zijn wij een bank op mensenmaat met een bijzondere focus op de land- en tuinbouw. Deze waarden verdedigen we al meer dan 75 jaar. Dit zullen we ook de komende jaren blijven doen.</p> <p><u>Toestand financiële markten</u> (volgens eigen inschattingen van de uitgever)</p> <p>Europa kende in 2014 een erg broze groei. Immers, de overheden dienden verder structurele maatregelen te nemen om hun tekorten terug te dringen. Het vertrouwen werd verder geschaad door de geopolitieke ontwikkelingen in Oekraïne met directe impact op de export naar Rusland, en de energie-ontwikkelingen rond schaliegas die de industrie uit de V.S. een competitief voordeel verstrekten tegenover Europa. Het uitgavenpatroon van alle economische actoren bleef dan ook beperkt waardoor de groei ondermaats presteerde. De capaciteit tot prijs- of loonsverhogingen bleef dan ook zeer beperkt, waardoor stilaan het deflatiespook opdaagde.</p> <p>In deze omgeving trachtte de Europese centrale bank om de economie maximaal te beïnvloeden. Het centrale rentetarief daalde tot 0,05% en deposito's bij de centrale bank worden nu vergoed aan een dagtarief van -0,20%. Bovendien werd een programma uitgewerkt om liquiditeiten op lange termijn (4 jaar) te verstrekken teneinde de kredietverlening aan Europese bedrijven te stimuleren. Tenslotte werd een programma aangekondigd van kwantitatieve verruiming via aankopen van covered bonds en asset-backed obligaties.</p> <p>Begin 2015 kondigde de ECB een verdere uitbreiding aan van het aankoopprogramma waarbij tot september 2016 per maand een bedrag van 60 miljard € zal aangekocht worden en inclusief obligaties uitgegeven door centrale overheden en supranationale instellingen. De financiële markten reageerden euforisch en stuurden de Europese aandelenmarkten naar nieuwe hoogten en de rentecurve naar nieuwe dieptepunten. De curvebeweging ging gepaard met een aanzienlijke vervlakking en tal van Europese core overheidsobligaties noteerden aan rentevoeten beneden de 0%. Ook de euro verzwakte fors tegenover de wereldmunten, een gewenst neveneffect van de tussenkomst door de ECB.</p> <p>Eind april kenden de financiële markten een ommekeer in de hierboven voornoemde trends. Immers, door de maatregelen van de ECB, de lagere energieprijzen en de zwakke euro, verhoogden de groei- en inflatieverwachtingen in Europa. Ook het mogelijk bereik van zeepbel-niveaus voor verscheidene activaklassen versterkten de beweging. Wij verwachten dan ook dat het komende jaar de huidige nervositeit onder de investeerders zal aanhouden met sterke en snelle marktbevingen tot gevolg.</p>
<p>B.4b</p>	<p><i>Beschrijving van enige bekende tendensen die zich voordoen voor de uitgevende instelling en de sectoren waarin zij werkzaam is</i></p> <p>Zie hierboven punt B.4a</p>
<p>B.5</p>	<p><i>Beschrijving van de groep waarvan de uitgevende instelling deel uitmaakt en plaats die zij daarin inneemt</i></p> <p>De CVBA LANBOKAS is een lid van de Federatie van kredietinstellingen van Crelan, die ook de CVBA Agricaisse en de NV Crelan omvat.</p>

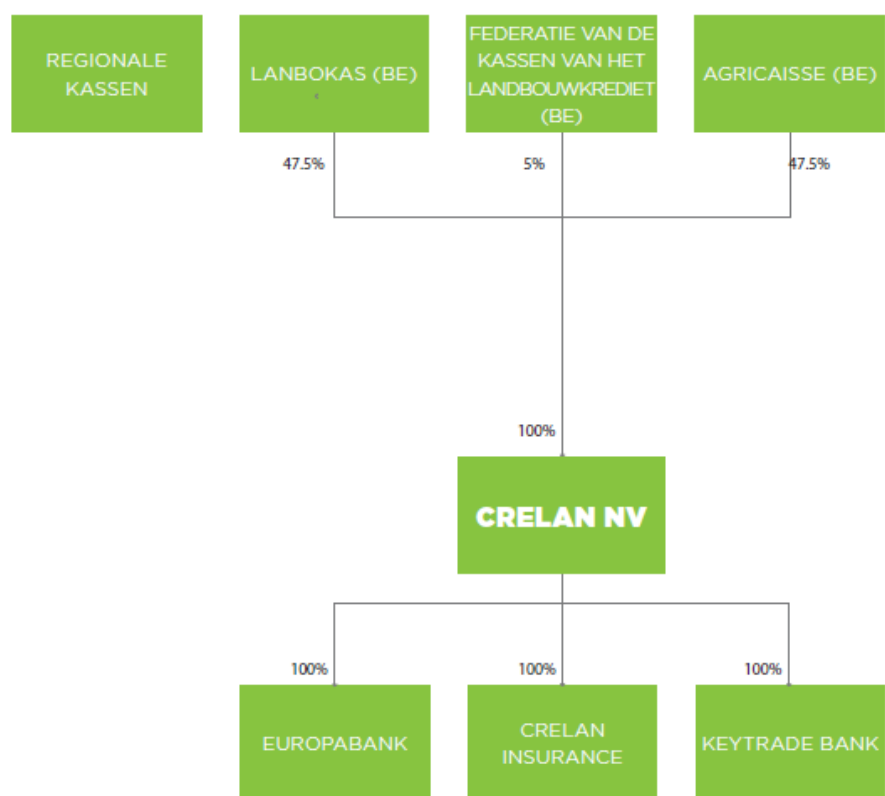
De NV Crelan is de Centrale instelling van deze Federatie die geregeld is door de artikelen 239 tot 241 van de wet van 25 april 2014 op het statuut en het toezicht op de kredietinstellingen en door de Regels voor de aansluiting bij de Federatie van kredietinstellingen van Crelan en de werking van de Groep Crelan.

De NV Crelan vormt samen met haar 100% dochtermaatschappijen Europabank, Keytrade Bank en de N.V. Crelan Insurance, de Groep Crelan.

Tot begin juni 2015 was de NV Crelan verbonden met het Franse Crédit Agricole via haar aandeelhouderschap.

Op 22/04/2014 hebben de Franse en de Belgische aandeelhouders een akkoord gesloten waarbij overeengekomen werd dat de Franse aandeelhouder zijn participatie in de NV Crelan, zijnde 50% van het totale aantal aandelen, zou overdragen aan de Belgische aandeelhouders. Deze overdracht werd gefinaliseerd op 18 juni 2015 (zie ook hierna punt B.12).

Het huidige organogram van de groep is het volgende :

Daarnaast bestaat er in het kader van het beheer van de Groep CRELAN en van de Federatie van kredietinstellingen van CRELAN, een project van interne fusie tussen de volgende vennootschappen van de groep:

- de CVBA Lanbokas,
- de CVBA Agricaïsse,
- de CVBA Ecupa,
- de CVBA Divicas,
- de CVBA Rentacas,
- de CVBA Agricas,
- de CVBA Interlan,
- de CVBA Divilan,
- de CVBA Rentalan,
- de CVBA Invelan,

De CVBA Ecupa, de CVBA Divicas, de CVBA Rentacas, de CVBA Agricas, de CVBA Interlan, de CVBA Divilan, de CVBA Rentalan en de CVBA Invelan (die als "regionale kassen" worden bestempeld) hebben geen operationele activiteiten en zijn geen banken. Ze werden opgericht om de ontwikkeling en de notoriëteit van de Federatie van kredietinstellingen van het Landbouwkrediet (nu Crelan) op regionaal niveau te bevorderen (deze worden als "regionale kassen" bestempeld), alsmede om, met de hulp van het verkoopnet van Lanbokas en Agricaïsse, een commercieel beleid te ontwikkelen om de eigen middelen te verhogen.

Hun aandeelhouderschap is gelijk aan dat van Lanbokas en Agricaïsse, met name cliënten van de bank Crelan die in haar cooperatieve verankering hebben geïnvesteerd.

Deze regionale kassen geven niettemin al enkele jaren geen maatschappelijke aandelen meer uit.

De Raden van Bestuur van de kassen namen op 9 en 10 juni 2015 een principebeslissing dienaangaande. Deze Raden moeten opnieuw bijeenkomen op 1 en 2 september 2015 (naargelang de betrokken kas) voor de goedkeuring van de documenten van het fusievoorstel en de financiële overzichten, alsmede de kennisname van het bijzonder verslag van de commissarissen aangaande de fusie. De fusieakten zullen nadien bij de griffie van de rechtbank van koophandel worden neergelegd en in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd. Het is eveneens voorzien om de fusiedocumenten (fusievoorstel, verslag van de commissarissen, bijzondere verslagen van de Raden van bestuur, uitnodigingen tot de buitengewone algemene vergaderingen die de fusie moeten goedkeuren, ...) op de website van Crelan te publiceren.

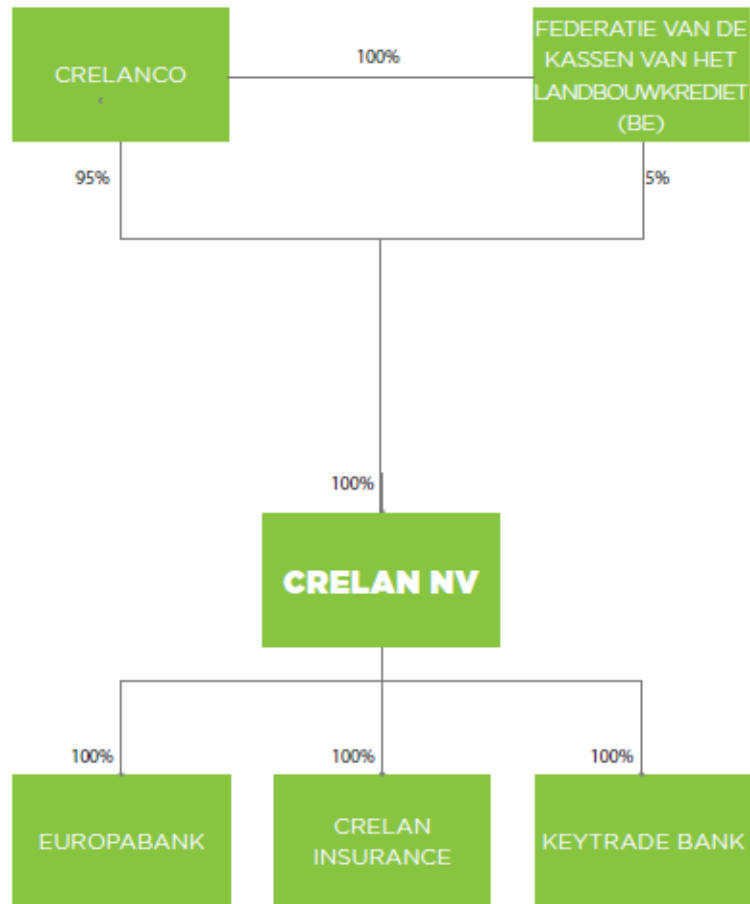
Het einde van de wettelijke fusieprocedure en de effectieve fusie zijn gepland voor november 2015.

De CVBA Lanbokas zou meer bepaald Agricaïsse en de regionale kassen overnemen in het kader van een fusie door overname krachtens de artikelen 693 tot 704 van het Wetboek van vennootschappen.

Aandeelhouders van een gefuseerde vennootschap zullen automatisch aandeelhouder worden van de overnemende vennootschap in het kader van uitwisseling van aandelen één tegen één gelet op het feit dat alle aandelen dezelfde nominale waarde hebben, met name 12,40 EUR.

De CVBA Lanbokas, als overnemende vennootschap, zal dan haar naam wijzigen in Crelanco.

Na de vooropgestelde fusie zullen Lanbokas (Crelanco) en de CVBA Federatie van de Kassen van Crelan de enige aandeelhouders zijn van de NV Crelan (zie toekomstig organogram hierna).

B.6

Belangrijkste aandeelhouders en zeggenschap

Er is geen belangrijkste of meerderheidsaandeelhouder van LANBOKAS. Het maatschappelijk kapitaal is over 207.578 aandeelhouders gespreid (op 31.03.2015).

Artikel 16 van de statuten van LANBOKAS bepaalt dat zolang de vennootschap aangesloten is bij de NV Crelan in de schoot van een federatie van kredietinstellingen, het bestuur van de C.V.B.A. LANBOKAS waargenomen wordt door het Directiecomité van de NV Crelan.

B.7

Belangrijke historische financiële informatie

De kerncijfers die de financiële situatie op geconsolideerde basis samenvatten van de Groep Crelan, waarvan LANBOKAS een lid is, zijn de volgende :

	31/12/2014	31/12/2013	31/12/2012
(in EUR)			
Totaal activa	23.257.182.304,52	22.195.725.912,91	22.377.561.276,83
Totaal verplichtingen	21.840.483.211,18	21.058.061.091,61	21.098.957.927,38
Totaal eigen vermogen	1.416.699.093,34	1.137.664.821,30	1.278.603.349,45
Netto winst of -verlies	61.648.057,52	45.213.341,59	73.392.126,58

N.B. De bedragen van 31/12/2012 werden gewijzigd ten gevolge van een netting van de uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen per juridische entiteit.

<p>B.8</p>	<p style="text-align: center;"><i>Belangrijke pro forma financiële informatie</i></p> <p>Niet van toepassing.</p>
<p>B.9</p>	<p style="text-align: center;"><i>Winstprognose</i></p> <p>Er wordt geen winstprognose gemaakt.</p>
<p>B.10</p>	<p style="text-align: center;"><i>Beschrijving van de aard van enig voorbehoud in de afgifte van verklaring betreffende de historische financiële informatie</i></p> <p>Alle goedkeurende verklaringen waren zonder enig voorbehoud.</p>
<p>B.11</p>	<p style="text-align: center;"><i>Werkkapitaal</i></p> <p>Het werkkapitaal is toereikend om aan de huidige behoeften van de uitgevende instelling te voldoen.</p>
<p>B.12</p>	<p style="text-align: center;"><i>Belangrijke historische financiële informatie betreffende de uitgevende instelling</i></p> <p>Zie ook hierboven punt B.7.</p> <p>Geen negatieve wijziging van betekenis heeft zich voorgedaan in de vooruitzichten van de uitgevende instelling sinds de datum van bekendmaking van de laatst gepubliceerde gecontroleerde financiële overzichten.</p> <p>Daarnaast kan nog het volgende worden vermeld.</p> <p>Tot 18/06/2015 hadden de CVBA Lanbokas en de CVBA Agricaïsse samen met de Federatie van de Kassen van het Landbouwkrediet - een coöperatieve vennootschap die toeziet op de coördinatie van de activiteiten van de erkende coöperatieve Kassen en op hun vertegenwoordiging in de NV Crelan - 50% van het totale aantal van de NV Crelan aandelen (Lanbokas : 22,5%, Agricaïsse : 22,5% en de Federatie van de kassen van het Landbouwkrediet : 5%).</p> <p>De overige 50% van de aandelen van de NV Crelan waren in handen van de SAS Belgium CA, een vennootschap naar Frans recht.</p> <p>Op 22/04/2014 hebben de Franse en de Belgische aandeelhouders een akkoord gesloten waarbij de Franse aandeelhouder zijn participatie in de NV Crelan zou overdragen aan de Belgische aandeelhouders. Deze overdracht vond plaats op 18/06/2015 met akkoord van de Nationale Bank van België.</p> <p>Vandaag zijn de verdeling van de aandelen met evenredig stemrecht alsook de dividendverdeling als volgt : Lanbokas 47,5%, Agricaïsse 47,5 % en de Federatie van de kassen van het Landbouwkrediet 5%.</p> <p>Deze transactie werd door de overnemende kassen met eigen middelen gefinancierd. Om te blijven voldoen aan de prudentiële vereisten inzake eigen vermogen en solvabiliteit op groepsniveau diende Crelan dan, ingevolge deze operatie, het eigen vermogen te verhogen met +/- 200 miljoen EURO. Dit werd gerealiseerd door het ophalen van bijkomend maatschappelijk kapitaal en door winstreservering. Tevens wordt onderzocht om in de kapitaalstructuur van de NV Crelan de mogelijkheid te creëren om in de toekomst ook institutionele aandeelhouders toe te laten, dit met voldoende garanties om de rechten van de Coöperatieve Kassen en hun coöperatoren te vrijwaren.</p>

Er is geen materiële impact op de liquiditeit of de solvabiliteit van Groep Crelan ten gevolge van de verkoop van de aandelen van Crelan NV door de Franse aandeelhouder.

Op boekhoudkundig vlak zijn er ook geen aanpassingen ter gelegenheid van de uitstap van Crédit Agricole France : de consolidatieperimeter wijzigt niet en de aandelen op naam van de Crédit Agricole France werden overgenomen door de Belgische aandeelhouders.

Er bestaat ook in het kader van het beheer van de Groep CRELAN en van de Federatie van kredietinstellingen van CRELAN, een project van interne fusie tussen de volgende vennootschappen van de groep:

- de CVBA Lanbokas,
- de CVBA Agricaisse,
- de CVBA Ecupa,
- de CVBA Divicas,
- de CVBA Rentacas,
- de CVBA Agricas,
- de CVBA Interlan,
- de CVBA Divilan,
- de CVBA Rentalan,
- de CVBA Invelan,

De CVBA Ecupa, de CVBA Divicas, de CVBA Rentacas, de CVBA Agricas, de CVBA Interlan, de CVBA Divilan, de CVBA Rentalan en de CVBA Invelan (die als "regionale kassen" worden bestempeld) hebben geen operationele activiteiten en zijn geen banken. Ze werden opgericht om de ontwikkeling en de notoriëteit van de Federatie van kredietinstellingen van het Landbouwkrediet (nu Crelan) op regionaal niveau te bevorderen, alsmede om, met de hulp van het verkoopnet van Lanbokas en Agricaisse, een commercieel beleid te ontwikkelen om de eigen middelen te verhogen.

Hun aandeelhouderschap is gelijk aan dat van Lanbokas en Agricaisse, met name cliënten van de bank Crelan die in haar cooperatieve verankering hebben geïnvesteerd.

Deze regionale kassen geven niettemin al enkele jaren geen maatschappelijke aandelen meer uit.

De Raden van Bestuur van de kassen namen op 9 en 10 juni 2015 een principebeslissing dienaangaande. Deze Raden moeten opnieuw bijeenkomen op 1 en 2 september 2015 (naargelang de betrokken kas) voor de goedkeuring van de documenten van het fusievoorstel en de financiële overzichten, alsmede de kennisname van het bijzonder verslag van de commissarissen aangaande de fusie. De fusieakten zullen nadien bij de griffie van de rechtbank van koophandel worden neergelegd en in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd. Het is eveneens voorzien om de fusiedocumenten (fusievoorstel, verslag van de commissarissen, bijzondere verslagen van de Raden van bestuur, uitnodigingen tot de buitengewone algemene vergaderingen die de fusie moeten goedkeuren, ...) op de website van Crelan te publiceren.

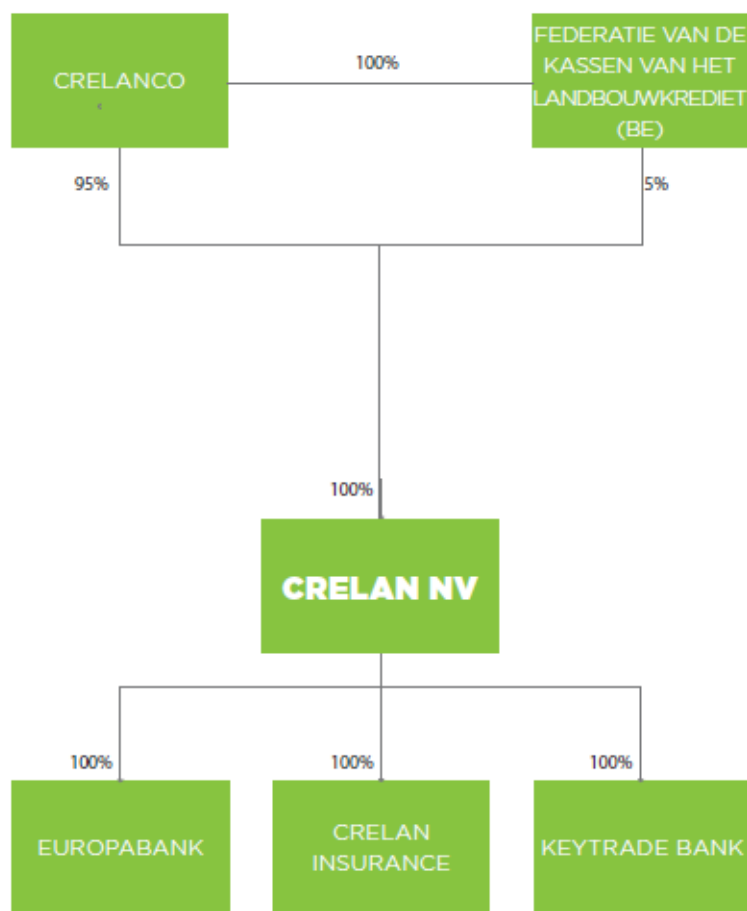
Het einde van de wettelijke fusieprocedure en de effectieve fusie zijn gepland voor november 2015.

De CVBA Lanbokas zal meer bepaald Agricaisse en de regionale kassen overnemen in het kader van een fusie door overname krachtens de artikelen 693 tot 704 van het Wetboek van vennootschappen.

Aandeelhouders van een gefuseerde vennootschap zullen automatisch aandeelhouder worden van de overnemende vennootschap in het kader van uitwisseling van aandelen één tegen één gelet op het feit dat alle aandelen dezelfde nominale waarde hebben, met name 12,40 EUR.

De CVBA Lanbokas, als overnemende vennootschap, zou dan haar naam wijzigen in Crelanco.

Na de vooropgestelde fusie zullen Lanbokas (Crelanco) en de CVBA Federatie van de Kassen van Crelan de enige aandeelhouders zijn van de NV Crelan (zie toekomstig organogram hierna).

Deze fusie zal geen impact hebben op de geconsolideerde cijfers van de groep aangezien de gefuseerde entiteiten allemaal behoren tot de huidige consolidatieperimeter.

<p>B.13.</p>	<p><i>Beschrijving van recente gebeurtenissen die van bijzonder belang zijn voor de uitgevende instelling en die van grote betekenis zijn voor de beoordeling van haar solvabiliteit</i></p> <p>De belangrijkste investering in de loop van de laatste drie jaren is de overname door de Belgische aandeelhouders (waaronder Lanbokas) van de NV Crelan van de aandelen van de NV Crelan in handen van de Franse aandeelhouder (zie hierboven punt B.12).</p>
<p>B.14</p>	<p><i>Indien de uitgevende instelling afhangt van andere entiteiten in de groep, moet dit duidelijk worden vermeld</i></p> <p>Binnen de Groep Crelan heeft de CVBA Lanbokas de plaats beschreven hierboven onder punt B.5.</p>
<p>B.15</p>	<p><i>Belangrijkste activiteiten van de uitgevende instelling</i></p> <p>Samen met de andere entiteiten van de Federatie van kredietinstellingen van het Crelan (NV Crelan en CVBA Agricaisse), is LANBOKAS een retailbank die een volledige bankdienst aanbiedt aan particulieren, zelfstandigen en ondernemingen.</p>

	Deze dienstverlening omvat het toekennen van kredieten (kredieten aan de land- en tuinbouw, investeringskredieten, hypothecaire kredieten en consumentenkredieten), het openen van bankrekeningen (zichtrekeningen, depositorekeningen, effectenrekeningen), het ter beschikking stellen van betaalmiddelen, traditioneel of elektronisch, zoals kaarten, het aanbieden van beleggingsinstrumenten (kasbons, achtergestelde certificaten, euro-obligaties, euro medium term notes, beleggingsfondsen, ...) en het aanbieden van diensten van vermogensbeheer.
B.16	<i>Eigendom van de uitgevende instelling</i> Het aandeelhouderschap van LANBOKAS, alsmede haar plaats in de Groep Crelan worden hierboven onder punt B.5 en B.6 beschreven.
B.17	Niet van toepassing.
B.18 tot en met B.50	Niet van toepassing.

Afdeling C — Effecten

Element	
C.1	<i>Beschrijving van het type en de categorie effecten die worden aangeboden</i> De maatschappelijke aandelen zijn beleggingsinstrumenten van het type "aandeel" die een eigendomsrecht op een deel van het kapitaal van de onderneming vertegenwoordigen. Dit betekent dat de houder van een maatschappelijk aandeel een vennoot wordt van LANBOKAS. Ze hebben geen ISIN-code (internationaal nummer tot identificatie van de effecten) noch een andere gelijkaardige code. Ze worden niet toegelaten tot de handel.
C.2	<i>Munteenheid waarin de effecten worden uitgegeven</i> De uitgifte gebeurt in euro.
C.3	<i>Aantal uitgegeven, volgestorte aandelen en aantal uitgegeven, niet-volgestorte aandelen</i> <i>Nominale waarde per aandeel</i> Op 31/03/2015 waren er 44.313.751,00 uitgegeven aandelen van Lanbokas. Ze zijn allemaal volgestort. Het maximum bedrag van het aanbod is niet bepaald. Een aandeel is 12,40 EUR waard.
C.4	<i>Aan de effecten verbonden rechten</i> De maatschappelijke aandelen geven recht op een jaarlijks dividend op de eventuele winst, mits beslissing in die zin van de Algemene Vergadering van LANBOKAS, op voorstel van de Raad van Bestuur.

	<p>De maatschappelijke aandelen geven eveneens het recht om deel te nemen aan de Algemene Vergadering van de vennoten en om een stemrecht uit te oefenen.</p> <p>De aandeelhouders die het minimum aantal aandelen bepaald door de Raad van Bestuur bezitten en die in orde zijn met de jaarlijkse bijdrage kunnen ook genieten van de voordelen die hen toegekend worden in het kader van het programma FIDELIO.</p>
C.5	<p><i>Beschrijving van eventuele beperkingen op de vrije overdraagbaarheid van de effecten</i></p> <p>Er is en er zal geen aanvraag ingediend worden tot toelating tot de handel van de maatschappelijke aandelen met het oog op de verspreiding ervan op een gereguleerde markt of een gelijkwaardige markt. Deze aandelen zullen aldus niet op dergelijke markten verkocht worden.</p> <p>Daarnaast is de verhandelbaarheid van de maatschappelijke aandelen ook aan de volgende beperkingen onderworpen.</p> <p>De persoon die het geïnvesteerde bedrag wenst terug te krijgen moet hetzij zijn ontslag aanbieden, hetzij zijn aandelen afstaan, rekening houdend met het feit dat de maatschappelijke aandelen alleen aan vennoten mogen afgestaan worden of aan derden die voldoen aan de voorwaarden om vennoot te zijn, voorzien in artikel 7 van de statuten. van LANBOKAS.</p>
C.6	<p><i>Toelating tot de handel</i></p> <p>Er is en er zal geen aanvraag ingediend worden tot toelating tot de handel van de maatschappelijke aandelen met het oog op de verspreiding ervan op een gereguleerde markt of een gelijkwaardige markt.</p>
C.7	<p><i>Dividendenbeleid</i></p> <p>De werkingsregels van de Federatie van kredietinstellingen van Crelan bepalen dat de winst ervan gelocaliseerd is in de NV Crelan. De brutomarge van de aangesloten instellingen en van de regionale coöperatieven moet niettemin het bedrag bereiken, zonder het te overschrijden, dat nodig is voor hun werking en om een winst te boeken welke voldoende is voor de verplichte aanlegging van de wettelijke reserve en voor de uitkering van een dividend aan de coöperatoren, beperkt tot het maximumbedrag vastgesteld door het koninklijk besluit dat de erkenningsvoorwaarden van de nationale groeperingen van coöperatieve vennootschappen en van de coöperatieve vennootschappen bepaalt. De toekenning van een dividend aan de coöperatoren mag echter in geen geval tot gevolg hebben dat het bij de NV Crelan gelocaliseerde resultaat negatief zou zijn. In dit geval zal het aan de coöperatoren uit te keren dividend tot het passende beloop verminderd worden, tenzij de Algemene Vergaderingen er anders over beslissen.</p> <p>Daarnaast, bepaalt artikel 26 van de statuten van LANBOKAS dat de nettowinst als volgt zal worden aangewend :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. vijf procent minimum zal gestort worden in de wettelijke reserve; de verplichting tot deze afneming houdt op wanneer het reservefonds het wettelijke minimum heeft bereikt; 2. een interest, waarvan de rentevoet deze niet mag overschrijden die toegelaten is door de maatregelen genomen krachtens het koninklijk besluit van 8 januari 1962 betreffende de erkenning door de Nationale Raad voor de Coöperatie, berekend pro-rata temporis op het volgestorte bedrag van de aandelen, zal aan de vennoten mogen toegekend worden; 3. het eventueel overschot zal gestort worden in een beschikbaar reservefonds of in elk ander voorzorgs fonds dat de Algemene Vergadering zal nodig achten op te richten teneinde de belangen van de vennootschap te vrijwaren.

	<p>Op voorstel van de Raad van Bestuur, zal de Algemene Vergadering de uitkering van dividenden opschorten of verbieden indien de belangen van de Groep Crelan in gevaar zouden zijn.</p> <p>Het eventueel debetsaldo zal overgedragen worden op het volgend boekjaar en gedelgd worden vóór elke andere opneming of ristorno, behalve indien de Algemene Vergadering beslist het geheel of gedeeltelijk aan te zuiveren met behulp van de reserves.</p> <p>De overdracht van de aandelen van de Franse aandeelhouder van de NV Crelan aan de Belgische aandeelhouders (zie hierboven punt B.12) zou indirect een invloed kunnen hebben op het coöperatief dividend dat aan de coöperanten wordt uitgekeerd.</p> <p>De Belgische aandeelhouders en dus ook de coöperatoren zijn nu de enige aandeelhouders daar waar tot nog toe de Franse aandeelhouder ook voor 50% was van Crelan NV.</p> <p>Dit impliceert dat de houders van de maatschappelijke aandelen samen dus indirect voor 100% aandeelhouder zijn van Crelan NV en dus onderhevig zijn aan de risico's eigen aan Crelan NV.</p> <p>Door de uitstap van de Franse aandeelhouders wijzigt de kapitaalstructuur van de bank (omvang, meer coöperatief kapitaal,...). De Franse aandeelhouder zal niet langer fungeren als lender of the last resort. Dit betekent dat indien er door onverwachte gebeurtenissen of stress in de markt bijkomend kapitaal zou zijn vereist, dit enerzijds kan gerealiseerd worden door bijkomend coöperatief kapitaal te werven, maar anderzijds kan de bank genoodzaakt worden meer winst te moeten reserveren om de kapitaalsbasis aan te dikken. Dit impliceert dat er mogelijks minder winst overblijft om uit te keren als coöperatief dividend. Een andere mogelijkheid die wordt voorzien is dat er op zoek wordt gegaan naar een partner om te participeren in het kapitaal.</p> <p>De dividenden die in het verleden werden betaald zijn geen garantie naar dividenden die in de toekomst kunnen worden betaald.</p> <p>Op algemene wijze zijn de dividenden die aan de bestaande en de nieuwe coöperatieve aandeelhouders zullen worden uitbetaald, afhankelijk van het resultaat van de Groep Crelan.</p>
--	---

<p>C.8 Tot en met C.22</p>	<p>Niet van toepassing</p>
---	----------------------------

Afdeling D — Risico's

Element	
<p>D.1</p>	<p><i>Kerngegevens over de voornaamste risico's die specifiek zijn voor de uitgevende instelling of de sector</i></p> <p>De CVBA LANBOKAS is van oordeel dat de volgende elementen de belangrijkste risico's zijn die voor haar specifiek zijn :</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ het kredietrisico, d.i. het risico dat de uitgever door zijn eigen schuldenaars niet wordt terugbetaald; ➤ het marktrisico, d.i. het risico dat de uitgever verliezen lijdt ten gevolge van een ongunstige evolutie van de markten; ➤ het liquiditeitsrisico, d.i. het risico van een slechte inschatting door de uitgever van zijn liquiditeitsbehoeften om zijn verplichtingen te kunnen naleven of het feit dat hij moeilijk liquiditeiten op de markten kan vinden omwille van een economische crisis of een uitzonderlijke situatie;

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ het operationele risico, d.i. het risico dat verband houdt met de goede interne werking van de uitgever en haar bekwaamheid om aan externe gebeurtenissen het hoofd te kunnen bieden; ➤ de overname van aandelen van de NV Crelan door de uitgever met eigen middelen kan ook als een mogelijke bijkomende risicofactor eigen aan de uitgever gezien worden (zie ook punt B.12 hierboven en sectie 2.3.8. hierna).
D.2	<p style="text-align: center;"><i>Kerngegevens over de voornaamste risico's die specifiek zijn voor de uitgevende instelling</i></p> <p>Zie hierboven punt D.1.</p>
D.3	<p style="text-align: center;"><i>Kerngegevens over de voornaamste risico's die specifiek zijn voor de effecten</i></p> <p>De CVBA LANBOKAS is van oordeel dat de volgende elementen de belangrijkste risico's zijn die voor maatschappelijke aandelen specifiek zijn :</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ het gaat om eigen vermogen van de uitgever zodat in geval van ontbinding of vereffening van LANBOKAS, de maatschappelijke aandelen slechts kunnen terugbetaald worden na aanzuivering van het passief en in de mate dat er een beschikbaar saldo overblijft; ➤ de maatschappelijke aandelen genieten geen waarborg van het Beschermingsfonds voor deposito's en financiële instrumenten; ➤ de maatschappelijke aandelen worden niet op een beurs genoteerd zodat hun nominale waarde constant blijft; ➤ de maatschappelijke aandelen zijn niet vrij verhandelbaar : de aandeelhouder die zijn investering wenst terug te krijgen mag zijn aandelen slechts aan bepaalde personen verkopen of moet zijn ontslag aanbieden aan de uitgever; ➤ het ontslag wordt onderworpen aan bepaalde voorwaarden en kan in sommige gevallen geweigerd worden.
D.4. tot en met D.6	Niet van toepassing

Afdeling E — Aanbieding

Element	
E.1	<p style="text-align: center;"><i>Totale netto-opbrengsten en geraamde totale kosten van de uitgifte/aanbieding, met inbegrip van de geraamde kosten die door de uitgevende instelling of de aanbieder aan de belegger worden aangerekend</i></p> <p>Het aanbod is onbeperkt.</p> <p>Er zijn geen uitgiftekosten aangerekend aan de belegger.</p> <p>LANBOKAS moet ongeveer 20.000,00 EUR aan de FSMA betalen voor de controle en de goedkeuring van huidige prospectus.</p>
E.2a	<p style="text-align: center;"><i>Redenen voor de aanbieding, bestemming van de opbrengsten, geraamde netto-opbrengsten</i></p> <p>LANBOKAS biedt het publiek de mogelijkheid aan maatschappelijke aandelen te verwerven ten einde zijn eigen vermogen en zijn financiële draagkracht te versterken in</p>

	<p>overeenstemming met de reglementering op het eigen vermogen van de kredietinstellingen.</p> <p>Deze versterking maakt het haar mogelijk haar kredietactiviteiten aan de cliënteel uit te breiden.</p> <p>Daarnaast kadert het aanbod van maatschappelijke aandelen in de wil van de Federatie van kredietinstellingen van het Landbouwkrediet om haar aandeelhouderschap te stabiliseren en haar coöperatieve verankering te versterken.</p>
E.2b	Niet van toepassing.
E.3	<p style="text-align: center;"><i>Beschrijving van de voorwaarden van de aanbieding</i></p> <p>Onverminderd van wat onder punt 3.5.2. wordt uitgelegd, kunnen enkel de natuurlijke personen die minstens 12 jaar oud zijn op maatschappelijke aandelen intekenen.</p> <p>Eén aandeel is 12,40 EUR waard. De belegger kan op maximaal 323 aandelen intekenen, hetzij voor een maximumbedrag van 4.005,20 EUR.</p> <p>Er zijn geen instap- of uitstapkosten voorzien.</p> <p>Een jaarlijkse bijdrage van 30,00 EUR is verschuldigd per vennoot voor de beheerskosten van de aan de vennoten toegekende voordelen in het kader van het Fidelio-programma.</p> <p>De maatschappelijke aandelen worden in de agentschappen van Crelan onderschreven. Ze kunnen ook onderschreven worden via Crelan-online.be, het systeem van internetbankieren van Crelan.</p>
E.4	<p style="text-align: center;"><i>Belangen, met inbegrip van tegenstrijdige belangen, die van betekenis zijn voor de uitgifte/aanbieding</i></p> <p>Er bestaan geen belangen, met inbegrip van tegenstrijdige belangen, die van betekenis zijn voor de uitgifte.</p>
E.5	<p style="text-align: center;"><i>Naam van de persoon of entiteit die aanbiedt de effecten te verkopen Lock-up-overeenkomsten: betrokken partijen; en duur van de lock-up</i></p> <p>De entiteit die aanbiedt is de CVBA LANBOKAS (zie hierboven punt B.1 en B.2). Er is geen lock-up-overeenkomst.</p>
E.6	<p style="text-align: center;"><i>Bedrag en percentage van de onmiddellijke verwatering die het gevolg is van de aanbieding</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Ingeval het een aanbieding aan bestaande effectenhouders betreft, bedrag en percentage van de onmiddellijke verwatering indien zij niet op de nieuwe aanbieding inschrijven</i></p> <p>Elk aandeel behoudt haar nominale waarde ongeacht het aantal aandelen in omloop.</p> <p>Alle beleggers, met inbegrip van de bestaande effectenhouders kunnen op gelijke manier tot maximaal 4.005,20 EUR (323 aandelen) onderschrijven.</p>
E.7	<p style="text-align: center;"><i>Geraamde kosten die door de uitgevende instelling of de aanbieder aan de belegger worden aangerekend.</i></p> <p>Zie hierboven punt E.1.</p>

2. RISICOFACTOREN

2.1. Algemeenheden in verband met de risicofactoren

LANBOKAS is van mening dat de hieronder beschreven elementen de voornaamste risicofactoren zijn die een invloed kunnen hebben op de maatschappelijke aandelen of op de mogelijkheid van LANBOKAS om een dividend te storten of om het kapitaal terug te betalen.

Ten eerste gaat het om risico's verbonden aan de maatschappelijke aandelen, met name :

- het gaat om eigen vermogen van de uitgever zodat in geval van ontbinding of vereffening van LANBOKAS, de maatschappelijke aandelen slechts kunnen terugbetaald worden na aanzuivering van het passief en in de mate dat er een beschikbaar saldo overblijft;
- de maatschappelijke aandelen genieten geen waarborg van het Beschermingsfonds voor deposito's en financiële instrumenten;
- de maatschappelijke aandelen worden niet op een beurs genoteerd zodat hun nominale waarde constant blijft;
- de maatschappelijke aandelen zijn niet vrij verhandelbaar : de aandeelhouder die zijn investering wenst terug te krijgen mag zijn aandelen slechts aan bepaalde personen verkopen of moet zijn ontslag aanbieden aan de uitgever;
- het ontslag wordt onderworpen aan bepaalde voorwaarden en kan in sommige gevallen geweigerd worden.

Ten tweede gaat het om risico's verbonden aan de uitgever, met name :

- het kredietrisico, d.i. het risico dat de uitgever door zijn eigen schuldenaars niet wordt terugbetaald;
- het marktrisico, d.i. het risico dat de uitgever verliezen lijdt ten gevolge van een ongunstige evolutie van de markten;
- het liquiditeitsrisico, d.i. het risico van een slechte inschatting door de uitgever van zijn liquiditeitsbehoeften om zijn verplichtingen te kunnen naleven of het feit dat hij moeilijk liquiditeiten op de markten kan vinden omwille van een economische crisis of een uitzonderlijke situatie;
- het operationele risico, d.i. het risico dat verband houdt met de goede interne werking van Crelan en haar bekwaamheid om aan externe gebeurtenissen het hoofd te kunnen bieden;
- de overname van aandelen van de NV Crelan door de uitgever met eigen middelen kan ook als een mogelijke bijkomende risicofactor eigen aan de uitgever gezien worden (zie ook punt B.12 hierboven en sectie 2.3.8. hierna).

Crelan publiceert elk jaar een bestuursverslag dat de belangrijkste punten van zijn risicobeleid vermeldt. Dit verslag is geïntegreerd in het Jaarverslag dat beschikbaar is op de website van de bank (www.crelan.be).

2.2. Risicofactoren eigen aan de maatschappelijke aandelen

2.2.1. Risico's verbonden aan de belegging in het kapitaal van de onderneming

De persoon die maatschappelijke aandelen aankoopt krijgt de hoedanigheid van vennoot van LANBOKAS en het geïnvesteerde bedrag wordt toegevoegd aan het eigen vermogen van de onderneming.

Gelet op het feit dat LANBOKAS deel uitmaakt van de Federatie van kredietinstellingen van Crelan (zie hierna punt 4.1. en 4.6.1.), investeert de houder van maatschappelijke aandelen onrechtstreeks in de activiteiten van deze Federatie en draagt aldus de risico's die verbonden zijn aan deze activiteiten.

In geval van ontbinding of vereffening van de vennootschap zal het eigen vermogen eerst gebruikt worden voor de aanzuivering van het passief. Na betaling van het passief zal het kapitaal aan de vennoten terugbetaald worden ten belope van het bedrag dat ze werkelijk gestort hebben of van een proportioneel gedeelte van dit bedrag, ingeval het beschikbaar saldo ontoereikend is. Indien de ontbinding of vereffening het gevolg is van een faillissement of een gelijkaardige gebeurtenis, is het mogelijk dat de aandeelhouder het geïnvesteerd kapitaal slechts gedeeltelijk of helemaal niet terugkrijgt.

Krachtens artikel 27 van de statuten van LANBOKAS zal het eventueel overschot na vereffening op een zichtrekening geplaatst worden bij de NV Crelan. Indien binnen de vijf jaar na het deponeren, de

activiteit van de ontbonden vennootschap overgenomen wordt door een andere Kas, erkend door de NV Crelan, dan zullen de sommen die op de rekening staan in het reservefonds van deze Kas gestort worden. Indien binnen dezelfde termijn het werkgebied van de ontbonden vennootschap verdeeld wordt onder meerdere Kassen erkend door de NV Crelan, dan zullen de sommen die op de rekening staan gestort worden in de reservefondsen van de verschillende Kassen.

De sommen die eventueel op de rekening overblijven na het verstrijken van de vijf jaar, zullen verdeeld worden onder de vennoten van de ontbonden vennootschap in evenredigheid met de ingeschreven aandelen.

Naast het feit dat Lanbokas deel uitmaakt van de Federatie van kredietinstellingen van Crelan is Lanbokas tevens aandeelhouder van de NV Crelan. Tot op heden was dit aandeelhouderschap beperkt tot 22,5% van de totaliteit van de aandelen. Door de aandelentransactie vermeld onder punt 4.19. hierna, is Lanbokas tot 47,5 % aandeelhouder geworden van de NV Crelan. Door de aandelenoverdracht zijn de Belgische Kassen samen dus voor 100% aandeelhouder van Crelan NV. Dit impliceert dat de houders van de maatschappelijke aandelen samen dus indirect voor 100% aandeelhouder zijn van Crelan NV en dus onderhevig zijn aan de risico's eigen aan Crelan NV. Individueel is dit risico beperkt tot de nominale waarde of het bedrag waarvoor zij hebben geïnvesteerd in Lanbokas.

De resultaten en de solvabiliteit van de Groep Crelan, waarvan de NV Crelan de centrale instelling is zullen bepalend zijn voor het dividend van de coöperatieve aandeelhouders alsook voor een eventuele terugbetaling van de aandelen door Lanbokas op verzoek van de coöperatieve aandeelhouder.

Aangezien de Belgische aandeelhouders waaronder Lanbokas deze overname met eigen middelen hebben gefinancierd dient deze transactie dan ook enerzijds als een mogelijke bijkomende risicofactor eigen aan de uitgever van de maatschappelijke aandelen te worden gezien, maar zal anderzijds de toekomstige strategie van de bank ook beter aansluiten bij deze van een coöperatieve bank en zullen de belangen van de coöperatoren nog beter kunnen behartigd worden.

2.2.2. Geen waarborg van het Beschermingsfonds voor deposito's

De maatschappelijke aandelen zijn effecten die een deel van het kapitaal van de uitgever vertegenwoordigen en komen niet in aanmerking voor de waarborg van het Beschermingsfonds voor deposito's en financiële instrumenten voorzien door de wet van 17 december 1998 tot oprichting van een beschermingsfonds voor deposito's en financiële instrumenten en tot reorganisatie van de beschermingsregelingen voor deposito's en financiële instrumenten. Aandeelhouders zouden aldus geen beroep op dit Fonds kunnen doen in geval van insolventie van LANBOKAS.

2.2.3. Waarde van de maatschappelijke aandelen

De maatschappelijke aandelen worden niet op een beurs genoteerd en zijn ook niet gebonden aan een referentie-index. De nominale waarde blijft dus constant zolang men aandeelhouder is en kan niet stijgen ten gevolge van een beurswaardering. De maatschappelijke aandelen bieden ook geen bescherming tegen inflatie of monetaire erosie. De "return on investment" gebeurt door middel van de storting van een dividend.

Daarentegen kan de nominale waarde van een aandeel ook niet dalen ten gevolge van een negatieve notering op een markt.

2.2.4. Verhandelbaarheid

Ten gevolge van de bepalingen van het Wetboek van vennootschappen over de coöperatieve vennootschappen, zijn maatschappelijke aandelen niet vrij verhandelbaar.

De aandeelhouder die zijn belegging wenst terug te krijgen moet zich tot een agentschap van Crelan richten (of tot de centrale zetel van de bank indien de aandelen rechtstreeks via deze centrale zetel werden aangeschaft) om zijn ontslag aan te bieden in overeenstemming met de voorziene procedure (zie punt 2.2.5. hierna) of om zijn aandelen over te dragen mits naleving van de volgende regels.

De maatschappelijke aandelen mogen alleen aan vennoten afgestaan worden of aan derden die voldoen aan de voorwaarden om vennoot te zijn, zoals voorzien in artikel 7 van de statuten en dit mits akkoord van de Raad van Bestuur, die niet verplicht is een eventuele weigering te rechtvaardigen.

Artikel 7 van de statuten bepaalt dat :

" Als leden van de vennootschap komen in aanmerking :

1. de landbouwers, tuinbouwers, viskwekers en, in het algemeen, alle natuurlijke personen die hun hoofdbezigheid hebben in de landbouw, in de ruimste zin van het woord;
2. alle andere natuurlijke personen die activiteiten uitoefenen ten gunste van de landbouw of die belang stellen in de ontwikkeling van deze laatste en in het welzijn van de landbouwbevolking;
3. en, over het algemeen, alle natuurlijke personen die belang stellen in het maatschappelijk doel van de vennootschap.

Rechtspersonen kunnen in geen geval vennoot zijn.

Bij wijze van uitzondering op de vorige alinea's, kunnen VZW's, door de Raad van Bestuur erkende landbouwberoepsverenigingen, welk ook hun juridische vorm is, de door de N.V. Crelan erkende Kassen en de door hen opgerichte vennootschappen, vennoot zijn."

Iedere overdracht van aandelen die buiten deze regels zou gebeuren, zou zonder gevolg zijn.

2.2.5. Ontslag en vermindering van het aantal aandelen

Krachtens artikel 9 van de statuten, mogen de vennoten hun ontslag slechts aanbieden tijdens de eerste zes maanden van het maatschappelijk jaar en de terugbetalingen volgend op het ontslag zullen slechts mogen plaatsvinden na goedkeuring door de Algemene Vergadering van de balans van het jaar waarin het ontslag werd aangevraagd.

Dit brengt mee dat een ontslag ingediend in de tweede helft van het jaar slechts in het begin van het volgende jaar zal aangerekend worden. In dergelijke situatie zal dus de terugbetaling van de aandelen slechts kunnen gebeuren na de Algemene Vergadering (eind van de maand april) van het tweede jaar volgend op de indiening van de aanvraag tot ontslag.

Bovendien mag de Raad van Bestuur het ontslag en de vermindering van het aantal aandelen onvoorwaardelijk weigeren. Zo zal de Raad van Bestuur het ontslag en de vermindering van het aantal aandelen weigeren, onder andere,

1. aan de vennoten die verplichtingen hebben tegenover de vennootschap of die ten opzichte van deze laatste door bepaalde overeenkomsten gebonden zijn;
2. indien door het ontslag of de vermindering, het vaste gedeelte van het maatschappelijk kapitaal bepaald in artikel 4 van de statuten zou aangetast worden;
3. indien door dit feit het aantal vennoten dat op het einde van het vorige boekjaar bestond, of het bedrag van het ingeschreven kapitaal dat in de laatste balans voorkomt, met meer dan een tiende zou verminderen;
4. over het algemeen, indien door dit feit de financiële toestand van de vennootschap schade zou lijden, of indien door de terugbetaling van aandelen, de Federatie van Crelan, op basis van haar gezamenlijke situatie, de eigenvermogenscoëfficiënten niet meer zou halen zoals vastgesteld in toepassing van artikel 239 van de wet 25 april 2014.

2.3. Risicofactoren eigen aan de uitgever

In dit hoofdstuk volgt een bespreking van de risicobeheerorganisatie en de diverse soorten risico's waaraan de groep Crelan onderhevig is.

Aangezien LANBOKAS deel uitmaakt van een groter geheel, met name de Federatie van kredietinstellingen van Crelan, dat op een solidariteitsprincipe steunt waarbij de nakoming van de verplichtingen van ieder van de deelnemende instellingen wordt gewaarborgd door de andere leden (zie ook punt 4.1. hierna), en aangezien het beheer van de risico's op het niveau van de groep Crelan georganiseerd is, zijn de risico's waaraan de Federatie en de groep Crelan blootgesteld zijn, de relevante risico's die op LANBOKAS rusten.

2.3.1. Algemene organisatie binnen de groep

In het algemeen zijn het de verschillende activiteitensectoren binnen de bank die zelf hun risico's beheren. De rol van het Risk Management is om er op toe te zien dat de identificatie, meting en sturing van de risico's correct verloopt.

Het Risk Management beoefent zijn activiteiten op een onafhankelijke wijze en rapporteert rechtstreeks aan de CRO (chief risk officer) die zetelt in het directiecomité.

De voornaamste activiteiten van het Risk Management bestaat uit:

- Het berekenen en opvolgen van de solvabiliteitsratios (Eigen vermogen en RWA)
- Het opstellen van een Capital Planning
- Het definiëren van een Risk strategie
- Het sturen van bepaalde werkgroepen
- Het opstellen van bepaalde officiële rapporteringen (ICAAP, COREP, RACI...)
- Het uitvoeren en berekenen van de impact van bepaalde stress testen.

In 2014 werden twee nieuwe groepen gecreëerd binnen de directie:

- Validatie groep: Deze zorgt voor interne validaties
- Groep grote risico's: Deze zorgt voor advies aan het directiecomité mbt kredietaanvragen die grote risico's met zich meebrengen.

2.3.1.1. De risicocomités

Sinds meerdere jaren heeft het Risk Management verschillende risicocomités opgericht:

Het comité CredRisk behandelt het kredietrisico en houdt zich vooral bezig met het opstellen van de verschillende policies, het opvolgen van projecten, validatie van risicomodellen, boordtabellen en het invoeren van bepaalde beperkingen.

Het FinRisk comité behandelt het financiële risico van de bank, het renterisico en liquiditeitsrisico. Het zorgt ook voor de implementatie van bepaalde financiële beperkingen.

Het OpRisk comité behandelt de operationele risico's. Het volgt de risico's op die gelinkt zijn aan bepaalde operationele processen die deel uitmaken van een cartografie. Het OpRisk comité coördineert het verzamelen van de verschillende incidenten en de bepaling en opvolging van de politiek inzake operationele risico's.

Het IT Risk comité werd in 2014 opgericht en houdt zich bezig met de veiligheid van de informatica systemen.

Het FillRisk comité volgt de risico's op met betrekking tot de filialen van Crelan NV.

Het verzekeringsrisico comité volgt de risico's op met betrekking tot de verzekeringsmaatschappij Crelan Insurance.

Het GlobalRisk comité volgt meer algemene risico's op (eventuele arbitrage, ICAAP, Capital planning...)

Ten slotte is het Risk Management ook verantwoordelijk voor de permanente controle binnen de bank en voor de implementatie van de Solvency II verplichtingen bij Crelan Insurance.

In 2015 zullen nog risico comités worden opgericht die voorzien worden in de nieuwe bankenwet.

2.3.1.2. Van Basel II naar Basel III

De bank heeft een reeks maatregelen omtrent risicobeheer ontwikkeld en geïmplementeerd die conform zijn aan de IRB regelgeving m.b.t. het eigen vermogen. Hierbij wordt een rating toegewezen aan elke schuldenaar en aan elke transactie. Deze parameters worden gebruikt om de ICAAP-eisen te meten in functie van de risico's aan welke de bank is onderworpen, dit zowel onder normale omstandigheden als in economische ongunstige periodes (stress).

Dit rating-systeem wordt eveneens gebruikt voor het beheren van het operationeel risico van kredieten en voor het implementeren van de huidige politiek m.b.t. het kredietrisico.

De resultaten van het rating-systeem worden regelmatig gecontroleerd en één keer per jaar gevalideerd.

Eind 2011 heeft de bank de toelating gekregen van de Franse regulator (ACPR) om zijn rating-systeem te gebruiken voor het berekenen van de kapitaalvereisten op de "retail banking" perimeter.

De bank rapporteert sedert 1 januari 2014 haar risicoposities conform de nieuwe regelgevingen omtrent de kapitaalvereisten (Bazel III / CRD IV). Dit gaat vooral over de berekening van de risicogewogen activa m.b.t. het kredietrisico en de samenstelling van het reglementair eigen vermogen.

De "Bazel III-normen" zijn een geheel van nieuwe maatregelen opgesteld door het Bazel-comité in het kader van de Bank for International Settlements (zie <http://www.bis.org>) om de controle en het beheer van de risico's in de banksector te versterken, ten einde onder meer de capaciteit van de banken te verhogen om economische en financiële schokken te kunnen doorstaan.

De impact op de bank van de nieuwe regelgevingen situeert zich voornamelijk op vlak van de Credit Value Adjustment (CVA) op de portefeuille OTC-derivaten van Crelan. Crelan heeft echter een belangrijk deel van haar OTC-derivaten portefeuille sinds december 2013 overgeheveld bij een centrale clearing tegenpartij, waardoor de CVA vereiste op dat deel van de portefeuille niet van toepassing is. Hierdoor zal het gewogen risico voor CVA eerder beperkt blijven. Anderzijds worden exposures op kleine en middelgrote ondernemingen onder bepaalde voorwaarden lager gewogen dan in Basel II door toepassing van de zogenaamde SME-supporting factor onder Basel III.

De volgende tabel geeft een historisch overzicht van de rapporteringsmethode met betrekking tot de Basel-normen voor elke entiteit binnen de Groep Crelan:

Roll-out Basel II pillar 1 benadering	2010	2011	2012	2013	2014 ⁽³⁾
IRB Advanced approach		Landbouwkrediet (1)	Landbouwkrediet	Crelan (2)	Crelan (2)
Standardised approach	Landbouwkrediet				
	Centea	Centea	Centea		
	Keytrade	Keytrade	Keytrade	Keytrade	Keytrade
	Europabank	Europabank	Europabank	Europabank	Europabank

(1) Sedert 31/12/2011

(2) Kredietomloop ex-Centea blijft in de Standaard Benadering

(3) Rapportering volgens de CRD IV (Basel III normen)

2.3.2. Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico dat de wederpartij bij een transactie in gebreke blijft vóór de definitieve afwikkeling van de met de transactie samenhangende kasstromen heeft plaatsgevonden. De groep is onderhevig aan kredietrisico ten gevolge van het toestaan van leningen en voorschotten en het aanhouden van een beleggingsportefeuille. De voornaamste oorzaak van dit type risico is het uitblijven van betaling door de tegenpartij.

Het kredietrisico is veruit het voornaamste risico waaraan de groep is blootgesteld en wordt binnen elke entiteit nauw opgevolgd door het bevoegde comité (cfr. 2.3.1.1. De risicocomités). Bovendien wordt het kredietrisico elk kwartaal in detail gerapporteerd aan het Global Risk Comité op groepsniveau. Via de CRO van Crelan worden de verslagen van deze laatste vervolgens voorgelegd en besproken op het Directiecomité.

2.3.2.1. Het beheersen van het kredietrisico

2.3.2.1.1. Leningen en vorderingen

Het kredietrisico ten gevolge van het toestaan van leningen en voorschotten, wordt door alle entiteiten van de groep actief beheerd gebruik makende van aan de entiteit aangepaste informatiesystemen en beoordelingsmethoden van tegenpartijen. Vooraleer een krediet wordt toegestaan, wordt de aanvraag onderworpen aan een diepgaand onderzoek van de tegenpartij, het te financieren project en de structuur van de opgezette transactie. De analyse gebeurt aan de hand van een formeel vastgelegd beslissingssysteem. De kredietbeslissing wordt ten slotte genomen door de bevoegde personen of het bevoegde niveau binnen de business lines.

Er wordt jaarlijks geïnvesteerd in informatisering van real-time kwaliteitsgegevens vanwege interne en externe gegevensbronnen voor de opvolging van de kredieten. Deze informatie ligt aan de basis voor

de opmaak van de boordtabellen ter opvolging van de kredietactiviteit, alsook ter voeding van de diverse risico-opvolgingssystemen.

Het kredietrisico wordt binnen de groep op verschillende manieren beheerd. Elke operationele entiteit is verantwoordelijk voor het toekennen van ratings en de opvolging van het kredietrisico van haar eigen cliënteel. De verschillende entiteiten van de groep opereren dan ook in volledig verschillende segmenten en niches van de markt. Belangrijke risico's worden echter via de bevoegde kredietrisicocomités gerapporteerd naar het Global Risk Comité. Desgewenst kan Risk Management van de groep bijkomende limieten opleggen en bestaande risico's bijsturen.

Het is omwille van de specifieke aard van de risico's en de opvolging ervan dat de groep Crelan beslist heeft om haar dochterondernemingen Europabank en Keytrade in de STA-methode te laten op reglementair vlak. Enkel de retail-perimeter van Crelan zal in IRBA methode worden opgevolgd.

De ratings worden berekend in het departement kredieten op het moment van de kredietaanvraag. Ze worden er eveneens up-to-date gehouden in functie van gebeurtenissen gedurende de looptijd van het krediet en in functie van de typologie van de risico's.

Op 01/04/2013 fuseerden Landbouwkrediet en Centea tot Crelan. Er werd hierbij een uniforme kredietpolitiek opgesteld op basis van deze bij het ex-Landbouwkrediet, die als de strengste werd beschouwd. Deze nieuwe politiek werd vervolgens over het hele netwerk gecommuniceerd. De Bazel II IRB methode die van toepassing was bij het ex-Landbouwkrediet, is sinds de fusie ook van toepassing in het ex-Centea netwerk.

Zodoende wordt elk krediet aan retail klanten die werd aangegaan na 30/06/2013 beheerd conform de Bazel II IRB methode van Crelan. Om de volledigheid en kwaliteit van de kredietinformatie voor het rating-systeem te verzekeren, werden de interne en permanente controle gereorganiseerd.

De kredieten van ex-Centea werden in de loop van het tweede trimester 2013 gemigreerd van het KBC platform naar het Crelan platform en werden aan de Bazel II regelgeving onderworpen. Deze kredieten worden op reglementair niveau volgens de standaard methode behandeld, maar ze worden wel volgens het rating-systeem van Crelan beheerd voor alle operationele processen m.b.t. het kredietrisico. Deze historische portefeuille maakt deel uit van het IRB roll-out plan voor 2015-2016. Crelan heeft de nodige acties ondernomen om te kunnen aantonen dat de performantie van zijn risicomodellen performant zijn op de kredietportefeuille van ex-Centea. Dit dossier maakt deel uit van een intern validatieproces in 2015, in aanloop van een officiële aanvraag die zal worden ingediend bij de regulator.

Daar de fusie het aandeel van de hypothecaire kredieten in de kredietportefeuille sterk heeft verhoogd, werd er meer geïnvesteerd in tools en systemen voor het beheersen van de risico's op dit type producten. De kredietprocessen m.b.t. waardeverminderingen werden eveneens geharmoniseerd.

In de loop van 2013 heeft de Nationale Bank van België een inspectie uitgevoerd op de kwaliteit van de processen om het kredietrisico bij Crelan te beheersen. De aanbevelingen die hieruit voortkwamen werden in een actieplan opgenomen voor 2014.

Momenteel kunnen we de kredietactiviteit van de Groep Crelan segmenteren in verschillende activa klassen :

- Keytrade Bank investeert voornamelijk in overheids- en corporate schuld
- Europabank investeert voornamelijk in overheidsschuld, consumenten- en hypothecaire kredieten
- Crelan investeert voornamelijk in kredieten aan particulieren, waaronder voornamelijk hypothecaire kredieten, maar ook in kredieten aan landbouwers en kleine ondernemingen.

Elke entiteit beschikt over een specifieke operationele filières met hun eigen vakspecialisten en instrumenten voor risicobeheer. Binnen Crelan worden ratingsystemen gebruikt voor de markt van de land- en tuinbouwers en de markt voor kleine ondernemingen en zelfstandigen, alsook een credit scoring-systeem voor consumptiekredieten.

De uitstaande kredieten worden voortdurend opgevolgd en gerangschikt volgens hun risicograad, rekening houdende met gebeurtenissen die de kredietkwaliteit beïnvloeden. Een standaard opvolging werd ingebouwd in het informatiesysteem van de kredieten dat zorgt voor het automatisch versturen

van rappels ingeval van achterstallen. De kwalitatieve indicatoren worden eveneens opgevolgd aan de hand van leveranciers van commerciële inlichtingen.

Bovendien worden door alle entiteiten van de groep risicoreducerende technieken toegepast, waarvan de meest voorkomende het nemen van waarborgen is. De voornaamste waarborgen bij het toestaan van leningen en voorschotten zijn onroerende goederen, roerende goederen en financiële activa. Voor de zekerheden werden duidelijke schattingsnormen bepaald, die zowel de juridische aspecten van de waarborg in aanmerking nemen als de economische kenmerken van de bezwaarde goederen.

Er wordt eveneens rekening gehouden met de samenloop tussen de andere schuldeisers om de recuperatiewaarde te bepalen.

Wanneer het waarschijnlijk is dat de tegenpartij niet aan haar verplichtingen zal kunnen voldoen, worden de kredieten beschouwd als individueel in waarde verminderd. Deze worden vervolgens individueel opgevolgd met als doel het risico op een aanvaardbaar niveau te houden en trachten de achterstallige sommen in der minne te recupereren. Indien dit niet mogelijk blijkt, worden de kredieten doorgegeven aan het departement juridische zaken en geschillen voor uitwinning van de waarborgen.

De waardeverminderingen op kredieten worden bepaald aan de hand van modellen gebaseerd op historische verliesgegevens, alsook op basis van het professioneel oordeel van de experts die zetelen in het comité waardeverminderingen.

De volgende tabellen geven een overzicht van de EAD (Exposure at default), RWA (Risk Weighted Assets) en gemiddelde RW (Risk Weight) in procent voor 31 december 2014 en 31 december 2013 naargelang de rapportering in het kader van de Basel III normen:

Standaard benadering

In miljoen EUR - 31 december 2014	Balans	Buiten-Balans	Derivaten	Repo-style transacties	Totaal
Totaal EAD	14.414	210	192	1	14.817
Totaal RWA	4.518	222	44	0	4.784
Gemiddelde RW in %	31,3%	105,7%	23,1%	20,0%	32,3%

In miljoen EUR - 31 december 2013	Balans	Buiten-Balans	Derivaten	Repo-style transacties	Totaal
Totaal EAD	14.833	254	215	2	15.305
Totaal RWA	5.615	262	80	1	5.958
Gemiddelde RW in %	37,9%	103,0%	37,4%	50,0%	38,9%

Internal Rating Based benadering

In miljoen EUR - 31 december 2014	Balans	Buiten-Balans	Derivaten	Repo-style transacties	Totaal
Totaal EAD	7.920	666	-	-	8.586
Totaal RWA	1.780	141	-	-	1.920
Gemiddelde RW in %	22,5%	21,2%	NA	NA	22,4%

In miljoen EUR - 31 december 2013	Balans	Buiten-Balans	Derivaten	Repo-style transacties	Totaal
Totaal EAD	6.958	514	-	-	7.472
Totaal RWA	2.014	160	-	-	2.174
Gemiddelde RW in %	28,9%	31,1%	NA	NA	29,1%

Voor 31 december 2014 is het gemiddelde risico gewicht van de blootstellingen die onder de standaard benadering worden gerapporteerd 32,3%. Dit is een daling ten opzichte van het gemiddelde risico gewicht van 38,9% op 31 december 2013. Het gemiddelde risico gewicht van de blootstellingen gerapporteerd onder de Internal Rating Based benadering daarentegen is gedaald van 29,1% op

31 december 2013 naar 22,4 % op 31 december 2014. In de onderstaande tabel wordt het aandeel van elk scoringsmodel in de evolutie van het risico gewicht aangegeven voor de periode 31 december 2013 tot 31 december 2014:

Gewogen gemiddelde RW	31/12/2014	22,4%
Landbouwers		-1,7%
Zelfstandigen		-6,6%
Particulieren		-3,9%
Kleine ondernemingen		-4,6%
Homogene groepen van risico's		-20,5%
Gewogen gemiddelde RW	31/12/2013	29,1%

De daling in risico gewicht is merkbaar op niveau van alle kredietscoringsmodellen, inclusief homogene groepen, dit zijn groepen waar voor de tegenpartij nog geen individuele rating bestaat. Voor deze laatste is er een merkbare daling van het aandeel in het totaal risicogewicht. Deze daling is onder andere te wijten aan de nieuwe Basel III normen die vanaf 1 januari 2014 in voege traden. Voor blootstellingen op kleine en middelgrote ondernemingen namelijk kan onder bepaalde voorwaarden een 'supporting factor' van 76,19% worden toegepast, wat een lager risicogewicht geeft. Een andere verklaring voor de daling van het risicogewicht is te wijten aan de eis van de Belgische regulator om de additionele risico gewicht van 5% die vanaf 31 december 2013 werd opgelegd aan banken die de IRB benadering toepassen voor het scoren van het risico verbonden aan hypothecaire kredieten, in een aparte lijn te rapporteren en dus niet langer direct toe te passen op individuele risicoposities.

Volgende tabellen geven een overzicht van de EAD, RWA en gemiddelde risico gewicht per type tegenpartij die gerapporteerd worden volgens de standaard benadering, respectievelijk voor 31 december 2014 en 31 december 2013:

Standaard Benadering

In miljoen EUR - 31 12 2014	EAD	RWA	RW
Totaal	14.817	4.784	32,3%
Instellingen	2.389	673	28,2%
Ondernemingen	588	446	76,0%
Korte termijnvorderingen op instellingen en ondernemingen	-	-	NA
Overheden en centrale banken	3.703	-	0,0%
Garanties op vastgoed	4.767	1.603	33,6%
Vorderingen op het cliënteel	2.176	1.485	68,3%
Regionale overheden	111	3	3,0%
Administratieve en niet commerciële instellingen	-	-	NA
Multilaterale ontwikkelingsbanken	31	-	0,0%
Internationale organisaties	57	-	0,0%
Vervallen items	352	401	114,0%
Elementen die behoren tot de categorie van hoge risico's	7	11	158,3%
Covered bonds	487	73	15,1%
Vorderingen in collectieve investeringsvennootschappen	-	-	NA
Aandelen	0	0	
Andere elementen	102	36	35,3%
Effectisering	49	52	107,0%

Standaard Benadering

In miljoen EUR - 31 12 2013	EAD	RWA	RW
Totaal	15.305	5.958	38,9%
Instellingen	1.410	667	47,3%
Ondernemingen	876	696	79,5%
Korte termijnvorderingen op instellingen en ondernemingen	806	169	21,0%
Overheden en centrale banken	3.449	7	0,2%
Garanties op vastgoed	4.937	1.735	35,1%
Vorderingen op het cliënteel	2.699	2.025	75,0%
Regionale overheden	155	10	6,5%
Administratieve en niet commerciële instellingen	-	-	NA
Multilaterale ontwikkelingsbanken	18	0	2,5%
Internationale organisaties	36	5	14,1%
Vervallen items	380	455	119,7%
Elementen die behoren tot de categorie van hoge risico's	8	12	156,3%
Covered bonds	350	57	16,3%
Vorderingen in collectieve investeringsvennootschappen	-	-	NA
Aandelen	-	-	NA
Andere elementen	122	59	48,2%
Effectisering	58	60	102,9%

De totale blotstellingen en risico gewogen activa binnen de Groep Crelan onder de standaard benadering en de Internal Rating Based benadering worden in onderstaande tabel weergegeven. Het betreft hier niet geauditeerde cijfers.

Standaard & Internal Rating Based benadering

In miljoen EUR - 31 december 2014	Balans	Buiten-Balans	Derivaten	Repo-style transacties	Totaal
Totaal EAD	22.334	876	192	1	23.403
Totaal RWA	6.297	363	44	0	6.705
Gemiddelde RW in %	28,2%	41,4%	NA	NA	28,6%

In miljoen EUR - 31 december 2013	Balans	Buiten-Balans	Derivaten	Repo-style transacties	Totaal
Totaal EAD	21.791	768	215	2	22.777
Totaal RWA	7.629	422	80	1	8.133
Gemiddelde RW in %	35,0%	54,9%	NA	NA	35,7%

Om de verschillende risicoklassen en de verschillende segmenten vergelijkbaar te maken, maakt de Groep Crelan gebruik van een Masterscale. Via deze masterscale kan de portefeuille vergeleken worden met internationale standaarden, zoals de S&P-rating.

In onderstaande tabel wordt een ventilatie van de kredietportefeuille weergegeven in termen van EAD en risico gewogen activa gebruik makende van de diverse gehanteerde risicoklassen volgens de Masterscale. Het betreft hier uitsluitend het retail-segment van Crelan die volgens de IRB-methode worden gerapporteerd.

In miljoen EUR

PD Masterscale	Bruto Exposure (EAD) RWA Gemiddelde RW in %	31/dec/14 Retail	31/dec/13 Retail
A+ 0,001	EAD som	-	289
	RWA som	-	16
	Gewogen gemiddelde RW	NA	6%
A 0,010	EAD som	373	-
	RWA som	5	-
	Gewogen gemiddelde RW	1%	NA
B+ [0,02 - 0,04]	EAD som	-	607
	RWA som	-	25
	Gewogen gemiddelde RW	NA	4%
B] 0,04 - 0,08]	EAD som	1.881	1.052
	RWA som	58	73
	Gewogen gemiddelde RW	3%	7%
C+] 0,08 - 0,16]	EAD som	1.373	1.084
	RWA som	67	102
	Gewogen gemiddelde RW	5%	9%
C] 0,16 - 0,32]	EAD som	439	404
	RWA som	32	57
	Gewogen gemiddelde RW	7%	14%
C-] 0,32 - 0,64]	EAD som	2.076	1.849
	RWA som	399	467
	Gewogen gemiddelde RW	19%	25%
D+] 0,64 - 0,85]	EAD som	98	-
	RWA som	32	-
	Gewogen gemiddelde RW	33%	NA
D] 0,85 - 1,28]	EAD som	849	748
	RWA som	305	322
	Gewogen gemiddelde RW	36%	43%
D-] 1,28 - 2,56]	EAD som	436	437
	RWA som	122	139
	Gewogen gemiddelde RW	28%	32%
E+] 2,56 - 5,12]	EAD som	484	429
	RWA som	255	254
	Gewogen gemiddelde RW	53%	59%
E] 5,12 - 15]	EAD som	303	229
	RWA som	212	168
	Gewogen gemiddelde RW	70%	73%
E-] 15 - 99,999]	EAD som	17	52
	RWA som	10	45
	Gewogen gemiddelde RW	60%	87%
F/Z 100	EAD som	256	292
	RWA som	423	507
	Gewogen gemiddelde RW	165%	174%
Totaal Bruto exposure		8.586	7.472
Totaal Risk-Weighted Assets		1.920	2.177
Totaal gewogen gemiddelde RW(%)		22%	29%

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de EAD die onder de IRB benadering wordt gerapporteerd gestegen is van een niveau van 7,47 miljard EUR op 31 december 2013 naar een niveau van 8,59 miljard EUR op 31 december 2014. In termen van risico gewogen activa is dit een daling van 2,17 miljard EUR op 31 december 2013 naar 1,92 miljard EUR op 31 december 2014. Aldus is het gewogen gemiddelde risico gewicht van de blootstellingen gedaald van een niveau van 29% op 31 december 2013 naar een niveau van 22% op 31 december 2014. Zoals reeds vermeld is deze daling van het risicogewicht

voornamelijk te wijten aan de eis van de Belgische regulator om het additionele risico gewicht van 5% dat vanaf 31 december 2013 werd opgelegd aan banken die de IRB benadering toepassen voor het scoren van het risico verbonden aan hypothecaire kredieten, in een aparte lijn te rapporteren. Ook de supporting factor, die onder bepaalde voorwaarde mag toegepast worden op risicoposities op kleine en middelgrote ondernemingen, is een verklaring voor de daling van het totale risicogewicht voor de interne rating benadering.

Wanneer de masterscale wordt vertaald in de externe rating die door Standard & Poor's (S&P) wordt gehanteerd, krijgen we volgende onderverdeling van de EAD volgens rating:

					31/dec/14	31/dec/13
External Rating S&P	MASTER SCALE			Bruto exposure (EAD) (mio EUR)	Bruto exposure (EAD) (mio EUR)	
	Rating	Reference PD (as percentage)	PD Range (as percentage)			
Inv. Grade	AAA	A+	0,001	0,001	-	289
	AA+ to AA	A	0,01	0,01	373	-
	AA- to A+	B+	0,02	[0,02 - 0,04]	-	607
	A to A-	B	0,06] 0,04 - 0,08]	1.881	1.052
	BBB+	C+	0,16] 0,08 - 0,16]	1.373	1.084
	BBB	C	0,30] 0,16 - 0,32]	439	404
	BBB-	C-	0,60] 0,32 - 0,64]	2.076	1.849
Speculative Grade	BB+	D+	0,75] 0,64 - 0,85]	98	-
	BB	D	1,25] 0,85 - 1,28]	849	748
	BB-	D-	1,90] 1,28 - 2,56]	436	437
	B+ to B	E+	5,00] 2,56 - 5,12]	484	429
	B-	E	12,00] 5,12 - 15]	303	229
	CCC to C	E-	20,00] 15 - 99,999]	17	52
Default	D	F/Z	100	100	256	292
					8.586	7.472

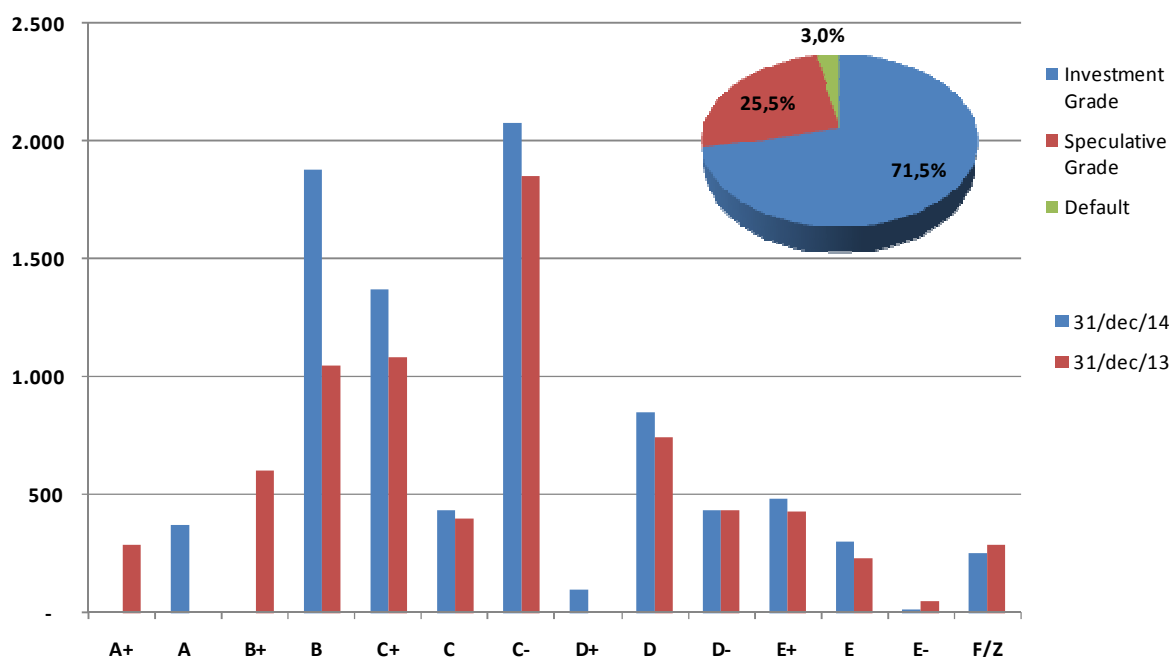
	31/dec/14	31/dec/13
Investment Grade	71,5%	70,7%
Speculative Grade	25,5%	25,4%
Default	3,0%	3,9%
Totaal IRB	100%	100%

Van deze blootstellingen die onder de IRB benadering worden gerapporteerd op 31 december 2014 is dus 71,5% van investment grade kwaliteit (ten opzichte van 70,7% op 31 december 2013), 25,5 % is speculative grade (ten opzichte van 25,4% op 31 december 2013) en 3,0% is in default (ten opzichte van 3,9% op 31 december 2013). De definitie van default is deze die gehanteerd wordt binnen Basel II, met name een achterstand in betaling van minimaal 90 dagen. De hierboven vermelde opsplitsing betreft niet geauditeerde gegevens.

De rating wordt berekend bij elke nieuwe kredietaanvraag of bij periodieke herzieningen van de portefeuille zoals hierboven beschreven. Hij fungeert als beslissingondersteunend instrument, onder meer voor het vastleggen van de rente- en waarborgvoorwaarden. Stapsgewijs worden de procedures

van het kredietbeslissingsproces aangepast zodanig dat de gevraagde waarborgen in overeenstemming zijn met de rating van de desbetreffende cliënt.

Onderstaande grafiek geeft een overzicht van 31 december 2014 ten opzichte van 31 december 2013 van de distributie van de retail-portefeuille van Crelan per Masterscale rating :

F/Z betreffen de kredieten respectievelijk in default (F) en de opgezegde kredieten (Z). We merken inderdaad vooral een toename in de investment grade en een afname in de speculative en default grades.

De volgende tabel geeft per masterscale rating een overzicht van de EAD, het bedrag op de balans, het bedrag buiten balans, de gemiddelde credit conversion factor (CCF %) die wordt toegepast op het niet-getrokken gedeelte van een krediet en de EAD-gewogen Loss Given Default (LGD) percentage:

In mio EUR 31 december 2014															
Masterscale Rating	A+	A	B+	B	C+	C	C-	D+	D	D-	E+	E	E-	F/Z	Totaal
EAD	-	373	-	1.881	1.373	439	2.076	98	849	436	484	303	17	256	8.586
Balans bedrag	-	359	-	1.772	1.288	390	1.895	82	753	413	415	289	15	250	7.920
Buiten balans bedrag	-	14	-	108	85	49	177	16	95	22	68	14	2	6	655
Gemiddelde CCF %	NA	100,1%	NA	101,2%	100,7%	100,0%	102,4%	104,4%	101,9%	104,0%	101,2%	102,6%	100,5%	103,2%	101,7%
LGD%	0,0%	13,0%	0,0%	15,0%	14,0%	13,0%	19,0%	24,0%	24,0%	17,0%	20,0%	18,0%	14,0%	27,0%	17,5%

In mio EUR 31 december 2013															
Masterscale Rating	A+	A	B+	B	C+	C	C-	D+	D	D-	E+	E	E-	F/Z	Totaal
EAD	289	-	607	1.052	1.084	404	1.849	-	748	437	429	229	52	292	7.472
Balans bedrag	279	-	566	999	1.032	359	1.711	-	687	408	368	216	49	284	6.958
Buiten balans bedrag	9	-	40	53	52	45	133	-	59	28	60	13	3	8	503
Gemiddelde CCF %	100,2%	NA	103,2%	100,0%	100,2%	101,0%	103,3%	NA	104,2%	103,3%	101,3%	102,1%	102,5%	102,6%	102,2%
LGD%	13,0%	0,0%	18,0%	13,0%	13,0%	16,0%	20,0%	0,0%	25,0%	17,0%	22,0%	19,0%	20,0%	26,0%	18,0%

De gemiddelde toegepaste CCF percentage op 31 december 2014 bedraagt 101,7% en is dus quasi gelijk aan de gemiddelde CCF toegepast op 31 december 2013. Het EAD-gewogen gemiddelde LGD percentage op 31 december 2014 bedraagt 17,5% en is eveneens iets lager dan het EAD-gewogen gemiddelde LGD percentage op 31 december 2013.

EUROPABANK :

De exposures van Europabank worden gerapporteerd in het kader van Basel II volgens de standaard benadering. Het gemiddelde risico gewicht (RW) geeft een indicatie van de kwaliteit van de onderliggende activa. Hoe hoger dit risico gewicht, hoe hoger het risico van de exposures. De volgende tabellen geven een overzicht van de EAD, RWA en risico gewichten per type tegenpartij:

Standaard Benadering

In miljoen EUR - 31 12 2014	EAD	RWA	RW
Totaal	1.420	533	37,6%
Instellingen	216	48	22,3%
Ondernemingen	1	1	94,2%
Korte termijnvorderingen op instellingen en ondernemingen	-	-	NA
Overheden en centrale banken	275	-	0,0%
Garanties op vastgoed	475	163	34,2%
Vorderingen op het cliënteel	344	239	69,4%
Regionale overheden	7	-	0,0%
Administratieve en niet commerciële instellingen	-	-	NA
Multilaterale ontwikkelingsbanken	-	-	NA
Internationale organisaties	-	-	NA
Vervallen items	76	76	100,7%
Elementen die behoren tot de categorie van hoge risico's	-	-	NA
Covered bonds	-	-	NA
Vorderingen in collectieve investeringsvennootschappen	-	-	NA
Andere elementen	25	6	23,9%
Effectisering	-	-	NA

Standaard Benadering

In miljoen EUR - 31 12 2013	EAD	RWA	RW
Totaal	1.287	551	42,8%
Instellingen	121	39	32,2%
Ondernemingen	17	8	50,0%
Korte termijnvorderingen op instellingen en ondernemingen	-	-	NA
Overheden en centrale banken	257	-	0,0%
Garanties op vastgoed	439	160	36,5%
Vorderingen op het cliënteel	314	235	75,0%
Regionale overheden	25	5	20,0%
Administratieve en niet commerciële instellingen	-	-	NA
Multilaterale ontwikkelingsbanken	-	-	NA
Internationale organisaties	-	-	NA
Vervallen items	73	73	99,5%
Elementen die behoren tot de categorie van hoge risico's	-	-	NA
Covered bonds	-	-	NA
Vorderingen in collectieve investeringsvennootschappen	-	-	NA
Andere elementen	42	30	71,5%
Effectisering	-	-	NA

Het gemiddelde risico gewicht op 31 december 2014 bedraagt 37,6% en is iets lager als het risico gewicht op 31 december 2013. De kredietkwaliteit van de kredietportefeuille bij Europabank ligt dus in lijn met die van vorig jaar.

KEYTRADE :

De blootstellingen van Keytrade worden gerapporteerd in het kader van Basel III volgens de standaard benadering. Keytrade heeft nagenoeg geen exposure in kredieten aan retail cliënteel. Het gemiddelde risico gewicht (RW) geeft een indicatie van de kwaliteit van de onderliggende activa. Hoe hoger dit risico gewicht, hoe hoger het risico van de blootstellingen. De volgende tabellen geven een overzicht van de EAD, RWA en risico gewichten per type tegenpartij:

Standaard Benadering

In miljoen EUR - 31 12 2014	EAD	RWA	RW
Totaal	3.049	394	12,9%
Instellingen	601	208	34,5%
Ondernemingen	156	81	52,1%
Korte termijnvorderingen op instellingen en ondernemingen	-	-	NA
Overheden en centrale banken	1.706	-	0,0%
Garanties op vastgoed	-	-	NA
Vorderingen op het cliënteel	31	18	58,9%
Regionale overheden	104	3	3,2%
Administratieve en niet commerciële instellingen	-	-	NA
Multilaterale ontwikkelingsbanken	31	-	0,0%
Internationale organisaties	11	-	0,0%
Vervallen items	-	-	NA
Elementen die behoren tot de categorie van hoge risico's	0	1	400,0%
Covered bonds	397	64	16,2%
Vorderingen in collectieve investeringsvennootschappen	-	-	NA
Andere elementen	-	-	NA
Effectisering	12	18	152,4%

Standaard Benadering

In miljoen EUR - 31 12 2013	EAD	RWA	RW
Totaal	2.827	421	14,9%
Instellingen	467	196	41,9%
Ondernemingen	158	79	49,8%
Korte termijnvorderingen op instellingen en ondernemingen	191	39	20,5%
Overheden en centrale banken	1.507	7	0,5%
Garanties op vastgoed	-	-	NA
Vorderingen op het cliënteel	33	24	75,0%
Regionale overheden	121	3	2,7%
Administratieve en niet commerciële instellingen	-	-	NA
Multilaterale ontwikkelingsbanken	18	0	2,5%
Internationale organisaties	11	-	0,0%
Vervallen items	-	-	NA
Elementen die behoren tot de categorie van hoge risico's	0	1	400,0%
Covered bonds	308	53	17,2%
Vorderingen in collectieve investeringsvennootschappen	-	-	NA
Andere elementen	-	-	NA
Effectisering	12	18	145,4%

Het gemiddelde risico gewicht op 31 december 2014 bedraagt 12,9% en is daarmee lager dan het risico gewicht op 31 december 2013, dat 14,9% bedroeg. De kwaliteit van de kredietportefeuille bij Keytrade blijft dus op een hoog niveau en is zelfs verbeterd ten opzichte van vorig jaar..

OVERZICHT LENINGEN & VORDERINGEN GROEP CRELAN

Onderstaande tabellen geven de uitsplitsing op 31 december van de geconsolideerde portefeuille leningen en vorderingen met gezonde omloop, leningen en vorderingen die reeds vervallen zijn maar waarvoor (nog) geen bijzondere waardevermindering werd aangelegd en leningen en vorderingen waarvoor een bijzondere waardevermindering werd aangelegd.

(in EUR)	31/12/2014	31/12/2013
Gezonde omloop	15.922.545.206,29	15.936.614.966,94
Vervallen	798.882.671,14	838.054.197,35
Met bijzondere waardevermindering	675.572.898,29	769.426.714,21
Totaal	17.397.000.775,72	17.544.095.878,50
Aangelegde waardeverminderingen	224.818.951,42	231.593.811,68
Totaal leningen en vorderingen	17.172.181.824,30	17.312.502.066,82

De kredieten met gezonde omloop kunnen als volgt gedetailleerd worden:

(in EUR)	31/12/2014	31/12/2013
Leningen en vorderingen - gezonde omloop		
- interbancaire leningen	1.239.383.822,68	1.867.201.043,89
- consumentenkredieten	542.810.282,90	548.612.794,69
- hypothecaire kredieten	9.555.384.778,87	9.310.129.070,65
- landbouwkredieten	1.785.518.100,91	1.767.667.021,12
- professionele kredieten	1.448.358.087,21	1.529.467.057,25
- kredieten korte termijn	242.789.718,23	234.836.011,20
- andere	1.108.300.415,48	678.701.968,14
Totaal gezonde omloop	15.922.545.206,29	15.936.614.966,94
Waardeverminderingen - IBNR	13.096.778,93	12.762.018,73
Waardeverminderingen - geherstructureerde kredieten	0,00	1.790.205,67
Totaal gezonde leningen en vorderingen	15.909.448.427,36	15.922.062.742,54

De kredieten met betalingsachterstand waarvoor (nog) geen individuele waardevermindering werd aangelegd, kunnen per 31 december als volgt gedetailleerd worden:

(in EUR)	31/12/2014			
	<= 30 dagen	> 30 dagen en <= 90 dagen	> 90 dagen en <= 180 dagen	> 180 dagen
Vervallen kredieten				
- interbancaire leningen	0,00	0,00	0,00	0,00
- consumentenkredieten	40.525.972,85	1.322.034,66	145.413,13	6.428,18
- hypothecaire kredieten	489.034.647,05	42.699.367,35	7,88	0,00
- landbouwkredieten	77.703.300,70	1.366.066,60	0,00	0,00
- professionele kredieten	109.552.650,77	11.798.406,46	0,00	0,00
- kredieten korte termijn	12.930.848,58	860.347,81	0,00	0,00
- andere	10.921.180,05	0,00	0,00	15.999,07
Totaal	740.668.600,00	58.046.222,88	145.421,01	22.427,25
Waardeverminderingen - IBNR	8.494.042,78	538.851,12	0,00	0,00
Waardeverminderingen - geherstructureerde kredieten	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal vervallen leningen en vorderingen	732.174.557,22	57.507.371,76	145.421,01	22.427,25
(in EUR)	31/12/2013			
Vervallen kredieten	<= 30 dagen	> 30 dagen en <= 90 dagen	> 90 dagen en <= 180 dagen	> 180 dagen
- interbancaire leningen	0,00	0,00	0,00	0,00
- consumentenkredieten	14.722.264,34	1.848.443,58	0,00	0,00
- hypothecaire kredieten	455.638.090,85	48.532.980,86	0,00	0,00
- landbouwkredieten	96.260.268,64	3.709.373,30	0,00	0,00
- professionele kredieten	150.806.969,40	10.699.372,05	0,00	0,00
- kredieten korte termijn	28.554.290,08	5.003.905,29	0,00	0,00
- andere	19.598.157,00	2.669.807,68	0,00	10.274,28
Totaal	765.580.040,31	72.463.882,76	0,00	10.274,28
Waardeverminderingen - IBNR	2.329.748,14	679.201,22	0,00	0,00
Waardeverminderingen - geherstructureerde kredieten	92.141,22	167.756,44	0,00	0,00
Totaal vervallen leningen en vorderingen	763.158.150,95	71.616.925,10	0,00	10.274,28

Bestaande maar niet gerapporteerde (« IBNR ») waardeverminderingen worden aangelegd op de portefeuille gezonde kredieten en de portefeuille vervallen kredieten waarvoor nog geen bijzondere waardevermindering werd aangelegd. Bij de bepaling van de IBNR waardevermindering houdt men rekening met historische gegevens van verliezen en mogelijke betalingsmoeilijkheden bij vergelijkbare kredietrisico's, het huidige economische klimaat en diverse macro-economische factoren. In 2014 werd een deel van de individuele waardeverminderingen omgezet in een collectieve IBNR waardevermindering.

In 2013 legde Crelan een waardevermindering aan op kredieten die zich in de gezonde of vervallen omloop bevinden, maar geherstructureerd werden omwille van financiële moeilijkheden van de klant. In 2014 werden deze geherstructureerde kredieten waarop een waardevermindering werd geboekt opgenomen in de categorie "leningen en vorderingen waarvoor een bijzondere waardevermindering werd aangelegd".

Onderstaande tabel detailleert de leningen en vorderingen waarvoor een bijzondere waardevermindering werd aangelegd :

(in EUR)		31/12/2014	
Leningen en vorderingen met bijzondere waardevermindering	Bruto	Individuele waardeverminderingen	
- interbancaire leningen	0,00	0,00	
- consumentenkredieten	54.728.006,02	19.608.136,43	
- hypothecaire kredieten	287.524.901,22	52.388.108,50	
- landbouwkredieten	88.945.301,44	25.587.087,10	
- professionele kredieten	146.164.641,34	49.018.175,14	
- kredieten korte termijn	34.759.710,40	20.055.642,09	
- andere	63.450.337,87	36.032.129,33	
Totaal impaired	675.572.898,29	202.689.278,59	
(in EUR)		31/12/2013	
Leningen en vorderingen met bijzondere waardevermindering	Bruto	Individuele waardeverminderingen	
- interbancaire leningen	0,00	0,00	
- consumentenkredieten	66.103.804,93	22.680.268,81	
- hypothecaire kredieten	335.437.880,51	50.908.311,45	
- landbouwkredieten	99.219.751,51	25.801.372,78	
- professionele kredieten	162.628.951,11	51.817.161,13	
- kredieten korte termijn	38.196.008,77	19.677.128,44	
- andere	67.840.317,38	42.888.497,65	
Totaal impaired	769.426.714,21	213.772.740,26	

Bijzondere waardeverminderingen worden aangelegd wanneer er objectieve aanwijzingen zijn dat de cliënt niet (meer) aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Onder objectieve aanwijzingen wordt bijvoorbeeld verstaan: betalingsachterstand en inzet van de faillissementsprocedure. De bijzondere waardeverminderingen geven het verlies weer dat de Groep verwacht te zullen lijden. Dit bedrag wordt bepaald als zijnde het maximaal kredietrisico van de cliënt, verminderd met de reële waarde van de ontvangen zekerheidsstellingen en andere kredietverbeteringen.

Indien een tegenpartij in gebreke blijft na herhaaldelijke pogingen van de Groep om een minnelijke regeling te treffen, worden de ontvangen waarborgen en garanties uitgewonnen. Wanneer alle normale inspanningen ter recuperatie van de vordering werden benut, wordt het openstaand saldo afgeschreven.

2.3.2.1.2. Voor verkoop beschikbare financiële activa

De kredietkwaliteit van de beleggingseffecten wordt opgevolgd aan de hand van een interne rating welke gebaseerd is op de externe rating van de gekende ratingbureau's. Een minimale interne rating van C+ (overeenstemmend met BBB+ en Baa1 van Fitch, S&P en Moody's) wordt opgelegd voor investeringen in de financiële portefeuille. Effecten met een lagere rating worden uitsluitend aangekocht op basis van een uitdrukkelijke en specifieke beslissing van het Directiecomité. Indien een effect ten gevolge van een downgrade onder het niveau C+ noteert, dan is een beslissing van het Directiecomité betreffende het behoud of de verkoop van het desbetreffende effect noodzakelijk. De effecten zonder rating betreffen voornamelijk fondsen en financiële vaste activa.

31/12/2014	AAA	AA	A	Lager dan A	Not rated	TOTAL
Effectisering	12.288.340,44	0,00	25.147.958,50	11.144.623,99	0,00	48.580.922,94
Financiële sector	160.123.624,35	100.466.355,39	73.041.904,01	43.986.236,43	5.899.570,21	383.517.690,39
Private sector	12.111.882,81	55.306.030,36	109.804.806,55	15.318.818,89	6.505.965,05	199.047.503,67
Overheidseffecten	683.165.549,26	2.684.500.638,66	20.089.421,11	16.103.671,26	0,00	3.403.859.280,29
Covered Bonds	368.518.719,00	13.020.127,63	15.838.174,05	0,00	0,00	397.377.020,68
Totale portefeuille	1.236.208.115,87	2.853.293.152,04	243.922.264,22	86.553.350,57	12.405.535,26	4.432.382.417,96
31/12/2013	AAA	AA	A	Lager dan A	Not rated	TOTAL
Effectisering	17.062.536,57	0,00	11.676.074,50	26.409.076,34	0,00	55.147.687,41
Financiële sector	101.809.828,39	133.505.608,43	94.458.932,28	85.421.674,83	0,00	415.196.043,92
Private sector	20.919.895,22	71.012.490,25	121.713.330,54	10.522.359,16	16.734.210,14	240.902.285,31
Overheidseffecten	116.226.956,62	2.235.099.817,91	22.795.697,02	14.221.171,27	0,00	2.388.343.642,82
Covered Bonds	254.743.514,31	37.085.882,68	16.131.324,05	0,00	0,00	307.960.721,04
Totale portefeuille	510.762.731,11	2.476.703.799,26	266.775.358,39	136.574.281,60	16.734.210,14	3.407.550.380,51

In 2014 steeg de globale omloop van de portefeuille met EUR 1 miljard tot EUR 4,4 miljard. De anticipatie op lagere obligatierentevoeten in navolging van de ECB-renteverlagingen, de aankondigingen rond kwantitatieve verruimingsmaatregelen en de ruime liquiditeitspositie van de Groep Crelan droegen bij tot bijkomende investeringen in de financiële portefeuille in voornamelijk korte tot middellange looptijden. De kwaliteit van de beleggingsportefeuille blijft zeer hoog vermits het 92,2% effecten betreft met een rating van minimaal AA, tegenover 87,7% eind 2013.

Het aandeel van overheidsobligaties in portefeuille verhoogde tot 77% van de totale portefeuille, weliswaar verder gediversifieerd buiten de thuismarkt. Van de totale portefeuille overheidsobligaties werd een bedrag van EUR 2,1 miljard belegd in Belgische overheidsobligaties, EUR 94 miljoen in Belgische regionale overheden, EUR 325 miljoen in Oostenrijkse overheidsobligaties, EUR 371 miljoen in Franse overheidsobligaties, EUR 51 miljoen in Duitse overheidsobligaties, EUR 115 miljoen in Finse overheidsobligaties, EUR 155 miljoen in Nederlandse overheidsobligaties, EUR 13 miljoen in Amerikaanse overheidsobligaties en tenslotte EUR 16 miljoen in Italiaanse overheidsobligaties. Het resterend bedrag werd belegd in Canadese provinciaaleningen en supra-nationale instellingen.

Emissies uitgegeven door financiële instellingen tonen een daling met EUR 32 miljoen. Immers, de Groep Crelan entte zijn investeringsbeleid op de activaklassen die in aanmerking komen als liquide activa in het kader van de Bazil III regelgeving. Behoudens obligaties uitgegeven door overheden en supranationale instellingen worden bijgevolg enkel de covered - en corporate bonds in aanmerking genomen. Het volume in covered bonds steeg van EUR 308 miljoen eind 2013 tot 397 miljoen eind 2014. Het volume in corporate bonds daalde in dezelfde periode van 241 miljoen tot 194 miljoen.

De volumes in de geëffectiseerde obligaties (RMBS) doofde verder uit van EUR 55 miljoen in 2013 naar EUR 49 miljoen eind 2014. De emissies in portefeuille dateren van de jaren 2005 en ervoor. Het risico op verliezen blijft dan ook zeer klein.

De geografische spreiding van de totale portefeuille wordt in de volgende tabel weergegeven:

(in EUR)	31/12/2014	31/12/2013
België	2.324.665.708,42	2.087.768.133,28
Portugal	1.247.135,38	1.167.874,83
Ierland	23.628.754,73	38.890.533,55
Italië	26.350.847,28	34.447.665,91
Griekenland	0,00	0,00
Spanje	21.734.382,56	23.179.892,69
Overige landen uit Eurozor	1.537.775.093,12	894.305.679,51
Overige landen uit EU	172.834.851,00	188.950.490,42
Rest van de wereld	230.248.816,39	121.061.617,92
Supra nationale instellingen	93.896.829,09	17.778.492,41
Totaal	4.432.382.417,96	3.407.550.380,51

Voor de beheersing van het kredietrisico uit beleggingsactiviteiten werden door de verschillende entiteiten van de Groep diverse specifieke limieten per productgroep en per tegenpartij opgesteld. De limieten op professionele tegenpartijen en banken worden in de back-office van de marktenzaal opgevolgd. De limieten en de ratings van tegenpartijen en de exposures worden permanent gecontroleerd door de back-office. Bij eventuele limietoverschrijdingen wordt een rapportering aan het management en aan de afdeling risicobeheer overgemaakt.

Het pre-settlement tegenpartij- en afwikkelingsrisico blijft beperkt aangezien al deze activiteiten afgewikkeld worden met andere financiële instellingen. Het toezicht op het post-settlement kredietrisico wordt dagelijks opgevolgd op basis van de bepalingen vervat in de investeringspolitiek van de Groep.

Een waardevermindering moet worden opgemaakt wanneer er een objectieve aanwijzing van waardevermindering bestaat die het gevolg is van één of meerdere gebeurtenissen die tot stand kwamen na de aanschaffing van de betreffende effecten. Er worden geen waardeverminderingen aangelegd voor de effecten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening.

Voor eigen vermogeninstrumenten vormt een duurzame of significante waardedaling van de betreffende titel een objectieve aanwijzing.

Voor schuldbewijzen vormt een significante verslechtering van het kredietrisico, die tot uiting komt via een risico op niet-inning, een objectieve aanwijzing.

Voor de eigen vermogensinstrumenten hanteert de Group Crelan kwantitatieve factoren als indicator van mogelijke waardeverminderingen. Het gaat voornamelijk om een waardedaling van minstens 30% gedurende een periode van 6 opeenvolgende maanden. Ook factoren als financiële moeilijkheden van de emittent, perspectieven op korte termijn,... worden in rekening genomen. Bovenop voormelde criteria wordt een waardevermindering toegepast bij een waardedaling van meer dan 50% of gedurende een periode van minstens 3 jaar.

Voor de schuldbewijzen worden de criteria toegepast die van toepassing zijn op leningen en vorderingen. Een waardevermindering wordt maar in rekening genomen voor het deel van het geïnvesteerde bedrag dat niet zal kunnen gerecupereerd worden:

- voor effecten gewaardeerd aan amortised cost wordt de waardevermindering geboekt via een aparte rekening in resultaat, met een mogelijke terugname in geval van objectieve aanwijzingen van later herstel;
- voor de voor verkoop beschikbare financiële activa wordt de waardevermindering geboekt via een transfer van het gecumuleerde verwachte verlies vanuit het eigen vermogen naar het resultaat. In geval van een later herstel kan de waardevermindering worden teruggenomen voor de schuldbewijzen.

In de loop van 2014 werden geen bijkomende waardeverminderingen geboekt. Op basis van vervallen effecten in portefeuille die volledig werden terugbetaald, kon een in het verleden aangelegde waardevermindering voor een bedrag van EUR 0,5 miljoen worden teruggenomen.

2.3.2.1.3. Derivaten

Om het risico bij het afsluiten van derivaten te beperken, wordt met iedere financiële tegenpartij een ISDA Master Agreement en een CSA (Credit Support Annex) afgesloten. Deze contracten bepalen immers dat bij falen een netting mag gebeuren van alle rechten en verplichtingen die voortvloeien uit de derivatenhandel met deze tegenpartij. Het risico wordt nog verder beperkt door de contractuele verplichting om cash collateral te plaatsen bij een negatieve netto marktwaarde van de portefeuille derivaten.

De toepassing van IFRS 13 houdt in dat bij de waardebepaling van derivaten het risico dat de tegenpartij of Crelan zijn verplichtingen niet zou nakomen, mee moet worden opgenomen. Dit leidt tot de berekening van een CVA (Credit Valuation Adjustment) en een DVA (Debt Valuation Adjustment). De berekening gebeurt op basis van de vervangingswaarde van de derivaten en een potentiële toename ervan (add-on). De kredietwaardigheid wordt bepaald op basis van gequoteerde credit default swaps. De kredietwaardigheid van Crelan meten we aan de hand van de CDS van Crédit Agricole SA. We bekomen aldus een CVA van EUR -0,96 miljoen euro en een DVA van EUR 0,65 miljoen, wat een totale impact van EUR -0,31 miljoen geeft op de totale derivatenportefeuille.

In 2013 besliste de Groep Crelan om de nieuwe regelgeving rond derivaten en zoals beschreven in de EMIR verordening aan te vatten. Deze verordening heeft tot doel het regelgevingskader van de Europese Unie voor derivatentransacties te versterken door de stabiliteit, de transparantie en de efficiëntie op de derivatenmarkten te verbeteren. Ze beoogt de krediet-, liquiditeits- en operationele

risico's van de tegenpartijen bij de clearing van OTC derivatentransacties te reduceren. In dit kader sloot Crelan zich aan bij een centrale tegenpartij voor het clearen van renteswaps.

2.3.2.2. Maximaal kredietrisico

Onderstaande tabel geeft voor elke categorie van financiële instrumenten het bedrag weer dat het best het maximaal kredietrisico weergeeft waaraan de entiteit op balansdatum is blootgesteld, zonder rekening te houden met eventuele zekerheidstellingen of andere kredietverbeteringen.

Het maximaal kredietrisico is de bruto boekwaarde verminderd met de reeds opgenomen waardeverminderingverliezen voor wat betreft de balansposten. Voor de niet-opgenomen kredietlijnen is het maximaal kredietrisico gelijk aan het niet-opgenomen bedrag en voor de bankwaarborgen het bedrag van de waarborg.

(in EUR)	31/12/2014	31/12/2013
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	665.689.944,89	762.183.415,67
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	27.909.007,75	58.374.076,97
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	5.002.515,66	4.995.169,70
Leningen en vorderingen		
- interbancaire leningen	1.239.383.822,68	1.867.201.043,89
- consumentenkredieten	618.122.494,03	616.741.737,45
- hypothecaire kredieten	10.313.258.222,86	10.092.042.585,69
- landbouwkredieten	1.925.521.993,70	1.938.245.822,21
- professionele kredieten	1.661.554.673,52	1.796.523.161,28
- kredieten korte termijn	270.466.255,33	286.023.483,77
- andere	1.143.874.362,17	715.724.232,52
Voor verkoop beschikbare financiële activa		
- eigen vermogensinstrumenten	5.578.025,74	6.561.540,59
- schuldbewijzen	4.425.484.173,32	3.399.737.803,32
- fondsen	1.320.218,90	1.251.036,60
- andere	0,00	0,00
Herverzekeringsactiva	0,00	0,00
Niet-opgenomen kredietlijnen	904.797.245,27	767.967.716,87
Bankwaarborgen	46.939.876,28	72.541.398,80
Maximaal kredietrisico	23.254.902.832,10	22.386.114.225,34

De andere leningen en vorderingen hebben in hoofdzaak betrekking op leasingvorderingen, voorschotten in rekening courant en gestorte collaterals in het kader van de CSA op derivaten.

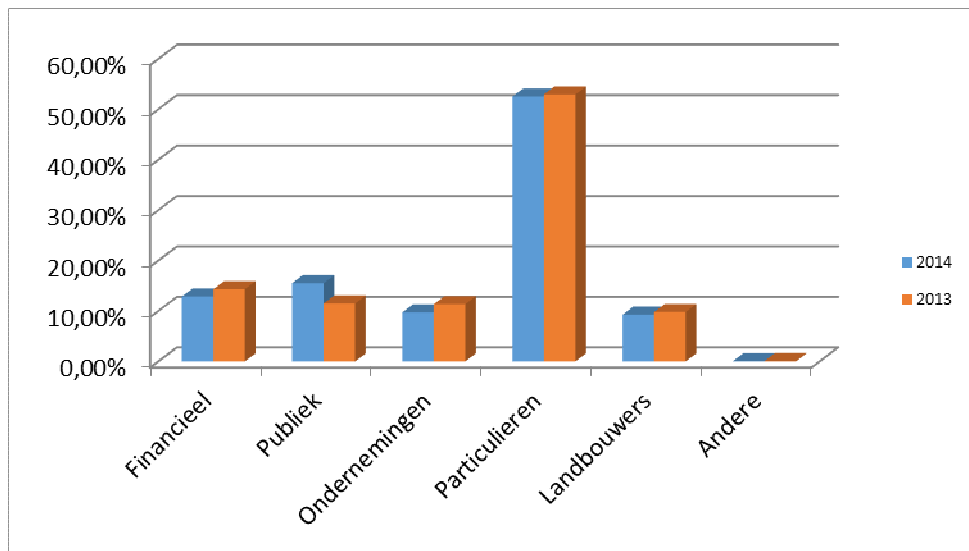
Om het kredietrisico te beperken ontvangt de Groep bepaalde zekerheden of collaterals. Voor de leningen en vorderingen aan klanten (excl. consumentenkredieten en voorschotten in rekening courant) betreft het hoofdzakelijk hypotheeken, handelsfondsen en landbouwvoorrechten (samen 9,2 mia EUR op het uitstaand bedrag eind 2014). Specifiek voor landbouwkredieten krijgt de Groep ook financiële garanties via het Vlaamse en Waalse Landbouwinvesteringsfonds (377 mio EUR op het uitstaand bedrag eind 2014).

Daarnaast ontvangt de Groep cash collateral voor de meeste derivaten met een positieve netto marktwaarde.

2.3.2.3. Risicoconcentratie

In het kader van het beheer van de concentratierisico's, is het beleid van de verschillende entiteiten van de groep gericht op het optimaal vastleggen en opvolgen van individuele en sectoriële limieten teneinde te voldoen aan de betrokken regelgeving.

Onderstaande tabel geeft een beeld van de risicoconcentraties waaraan de groep onderhevig is per 31 december:

Het kredietrisico situeert zich hoofdzakelijk (89%) in België, aangezien de kredietverleningsactiviteit van de Groep zich hier concentreert. Ongeveer 10% van de omloop werd toegestaan in andere Europese landen en 1% in landen buiten Europa.

2.3.3. Marktrisico

Het marktrisico is het risico dat de reële waarde of de toekomstige kasstromen van een financieel instrument zullen schommelen als gevolg van veranderingen in de marktprijzen.

Het marktrisico situeert zich op 3 niveau's binnen de groep :

1. De structurele positie van de balans die beheerd wordt binnen het Asset en Liability Management (ALM renterisico)
2. Overige prijsrisico's in de portefeuille van de bank (Handelsrisico)
3. Het valutarisico op balansposities aangehouden in vreemde valuta

2.3.3.1. ALM

Het ALM renterisico wordt beheerd en opgevolgd door het Financieel Comité (FinCom) dat twee maal per maand vergadert. Het FinCom bestaat uit de leden van het Directiecomité en van het financiële-, het risico- en het commerciële departement. Dit comité geeft de nodige mandaten aan de financiële directie voor de uitvoering van de beheersing van het rente- en liquiditeitsrisico. De voorzitters van Europabank en Keytrade zijn eveneens lid van dit FinCom.

Een FinCom Groep comité werd in 2009 opgericht. Trimestrieel verenigen de bestuurders van Crelan en haar dochterondernemingen zich met de bedoeling de financiële intragroepsrelaties te optimaliseren en een geconsolideerde visie op het financieel beheer te bepalen.

Het financieel comité behandelt volgende onderwerpen:

- Economische context
- Rentevooruitzichten
- Liquiditeitsrisico
- Renterisico
- Optierisico
- Limieten

Het financieel comité behandelt in eerste instantie de wijziging van de voornaamste financiële indicatoren (rente, beurzen, kredietspreads) sinds het vorige comité en de macro-economische gegevens uit Europa en de V.S. Hierop volgend wordt kort de rentevooruitzichten besproken.

Het renterisico is het risico dat de reële waarde of de toekomstige kasstromen van een financieel instrument zullen schommelen als gevolg van veranderingen in de markttrente.

Via de methode van de vastrentende gap worden alle rentedragende activa en passiva chronologisch gerangschikt volgens resterende looptijd tot de maand waarop de rente op vervaldag komt of tot de

maand waarop een renteherziening zal plaats vinden. Per periode wordt met andere woorden het overschot aan activa of het tekort aan passiva bepaald, en worden op basis hiervan de nodige maatregelen getroffen om het renterisico bij te sturen. Als basisdocument voor de vastrentende gap gebruikt Crelan een “reversed cumulative gap”-rapport met de weergave van de respectievelijke gemiddelde gaps per tijdsinterval, gelijk aan het verschil tussen alle activa en alle passiva. Voor de beheersing van het renterisico worden limieten vastgelegd op basis van het eigen vermogen, het bankproduct en het brutoresultaat. Deze limieten worden jaarlijks bepaald en goedgekeurd door de Raad van Bestuur. Tevens worden op de vastrentende gap analyse de nodige stress-testen uitgevoerd.

Voor de beheersing van het ALM risico wordt eveneens gebruik gemaakt van financiële derivaten, met name renteswapovereenkomsten. Wanneer een positie (actief of passief) wordt afgedekt met behulp van een renteswap wordt het effect van de verandering in de netto geactualiseerde waarde van de positie, als gevolg van veranderingen in de refererende swaprentecurve, verminderd door een tegenovergestelde verandering in de netto contante waarde van het afdekkingsinstrument.

Crelan heeft drie portefeuilles van balansactiva of –passiva samengesteld als afgedekte positie waarop reële waarde-afdekking van het renterisico (portfolio fair value hedge accounting) met renteswapovereenkomsten wordt toegepast. Keytrade Bank past reële waarde afdekking van individuele activa en verplichtingen toe. Voor alle reële waarde-afdekkingen, worden op elke rapporteringsdatum de vereiste efficiëntietesten uitgevoerd.

Ook de opties verbonden aan de hypothecaire leningen worden aan een grondige analyse onderworpen. Meer specifiek betreft het de reglementaire caps alsmede door Crelan gedefinieerde caps die de verhoging van de kostprijs van het krediet voor de cliënt beperken. Het risico wordt gemeten aan de hand van openstaande posities per looptijd en met inschaling van het delta- en vega risicoprofiel. Het openstaande risico wordt opgevolgd en indekkingen gebeuren via de aankoop van caps en swaptions.

Onderstaande tabel geeft per 31 december 2014 de rentegevoeligheid van het resultaat en het eigen vermogen na winstbelastingen van de Groep weer voor een verschuiving in de rentecurve met +/- 100bp.

(in 000 EUR)	31/12/2014		31/12/2013	
	+100bp	-100bp	+100bp	-100bp
Impact op het resultaat	-49.330	5.061	-52.291	46.805
Impact op het eigen vermogen	-89.837	41.716	-78.636	78.062

De rentesensitiviteit van het eigen vermogen is het gevolg van de impact van een rentewijziging op de niet-gerealiseerde winsten en verliezen op de portefeuille voor verkoop beschikbare financiële activa.

De stijging van ongeveer 30% op de omloop van de obligatieportefeuille tussen eind 2013 en eind 2014 (+ 1 miljard EUR, waarvan ongeveer 300 miljoen EUR op korte termijn) verklaart de stijging van de impact van een rentewijziging op het eigen vermogen. Het feit dat de gekochte effecten een gemiddelde resterende looptijd hebben die zelden groter al 5 jaar is, zorgt wel voor een beperking van deze stijging.

Dat de IRS rentevoeten zich op 31/12/2014 ruim onder 1% bevinden verklaart de waargenomen asymmetrie tussen impact in het geval van een rentestijging van 1% en de impact in het geval van een 1% daling (simulaties gebeuren met een minimale rente van 0%).

De ALM afdeling berekent de rentegevoeligheid van het resultaat en het eigen vermogen uitsluitend op het banking-book van de Groep. Het marktrisico op tradingposities wordt immers opgevolgd door een Value-at-Risk rapportering.

Bij de opmaak van deze analyse wordt uitgegaan van een vervaldagenbalans van de rentedragende activa en passiva, analoog aan de methode van de vastrentende gap, met buckets van 1 maand over een tijdshorizon van 12 maanden. Men veronderstelt een verschuiving van de rente met +/- 100bp met onmiddellijke ingang die gedurende 12 maanden aanhoudt.

Verder werd bij de berekening eveneens rekening gehouden met volgende elementen :

- vervroegde kredietterugbetalingen
- voorziene trekkingen van goedgekeurde kredieten op de reportingdatum, maar nog niet volledig opgenomen
- opportuniteitskost gebonden aan de uitoefening, in geval van rentestijging, van rentecaps (plafonds) op kredieten met herzienbare rente
- opties in effectenportefeuilles (call op step-upobligaties)
- variatie van de IFRS-herwaarderingen van de IRS-no hedge

De herwaardering van de renteswapovereenkomsten aangehouden in afdekkingsrelaties genereren geen impact op resultaat en eigen vermogen bij een verschuiving van de rente met +/- 100bp. Immers, de herwaardering van de afgedekte financiële instrumenten genereert een identieke maar tegengestelde impact.

In de berekening van de gevoeligheid van het resultaat en van het eigen vermogen aan de rentevoeten, worden de rentevoeten van spaarboekjes en half gevoelige zichtrekeningen aangepast vanaf de eerste dag in functie van de stresstest.

Caps-indicator

De verkochte caps aan het cliënteel worden opgevolgd binnen het financieel comité. Het betreft een NAV-indicator die de kostprijs van dekking opvolgt om de positie geheel of gedeeltelijk in te dekken via een delta-hedging logica. Deze indicator wordt eveneens gevolgd onder stress. Zo worden systematisch renteshocks van 100/200/300 bp gesimuleerd om de impact op de kostprijs van dekking te evalueren.

2.3.3.2. Marktrisico in de handelsportefeuille

In 2013 werden alle posities in de handelsportefeuille van de groep Crelan afgebouwd. Bijgevolg wordt geen marktrisico gerapporteerd in het kader van de Basel III normen.

2.3.3.3. Marktrisico in de niet-handelsportefeuille

Het marktrisico in de niet-handelsportefeuille (inclusief de retail portefeuille) wordt voor de Groep Crelan opgevolgd door een value-at-risk methodologie en omvat de volgende risicofactoren :

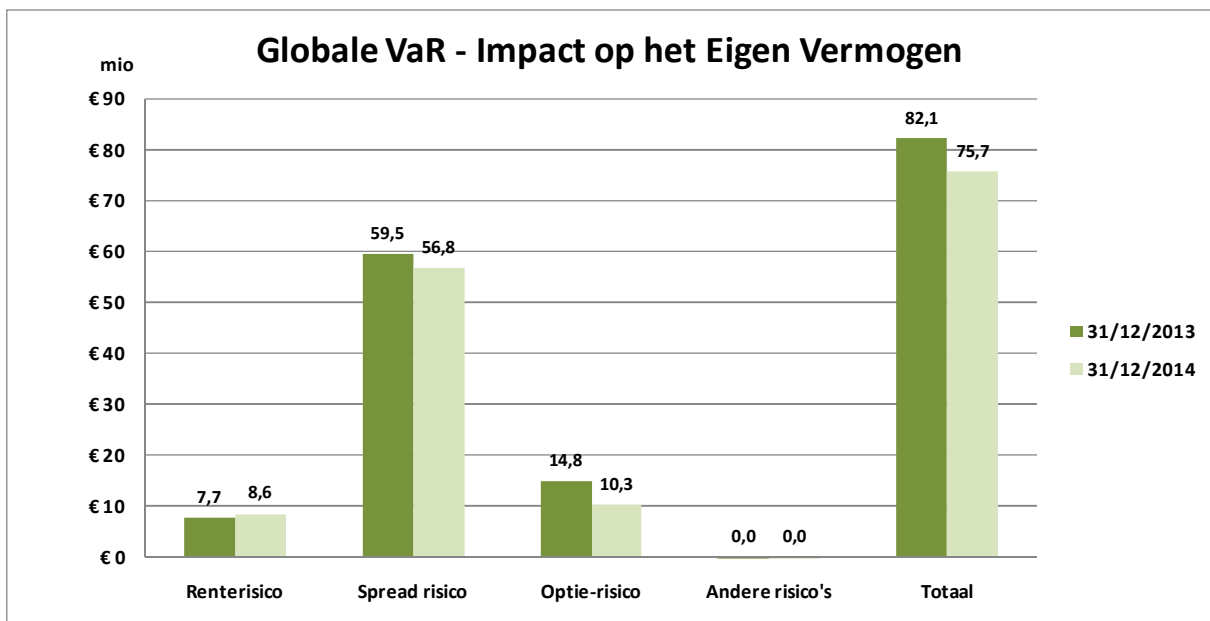
- Het renterisico, dat wil zeggen het risico dat de waarde van een financieel instrument verandert als gevolg van veranderingen in de markrentevoeten. De vastrentende gap vormt de basis voor het bepalen van het renterisico.
- Het 'credit spread'-risico op de portefeuille, dat voortkomt uit veranderingen in de kredietwaardigheid van een emittent.
- Het optie-risico afkomstig van de opties verbonden aan hypothecaire kredieten met variabele rentevoeten met cap en de dekking van deze door middel van aangekochte caps en swaptions.
- Overige risico's in de vorm van investeringen in fondsen.

De value at risk van de verschillende risicofactoren worden berekend met een 99% betrouwbaarheid en een tijdshorizon van 1 maand. Het renterisico, 'credit spread'-risico en de overige risico's worden berekend op basis van een parametrische VaR. Het optie-risico daarentegen wordt opgevolgd op basis van een VaR-berekening die is gebaseerd op monte carlo simulaties van de risicofactoren.

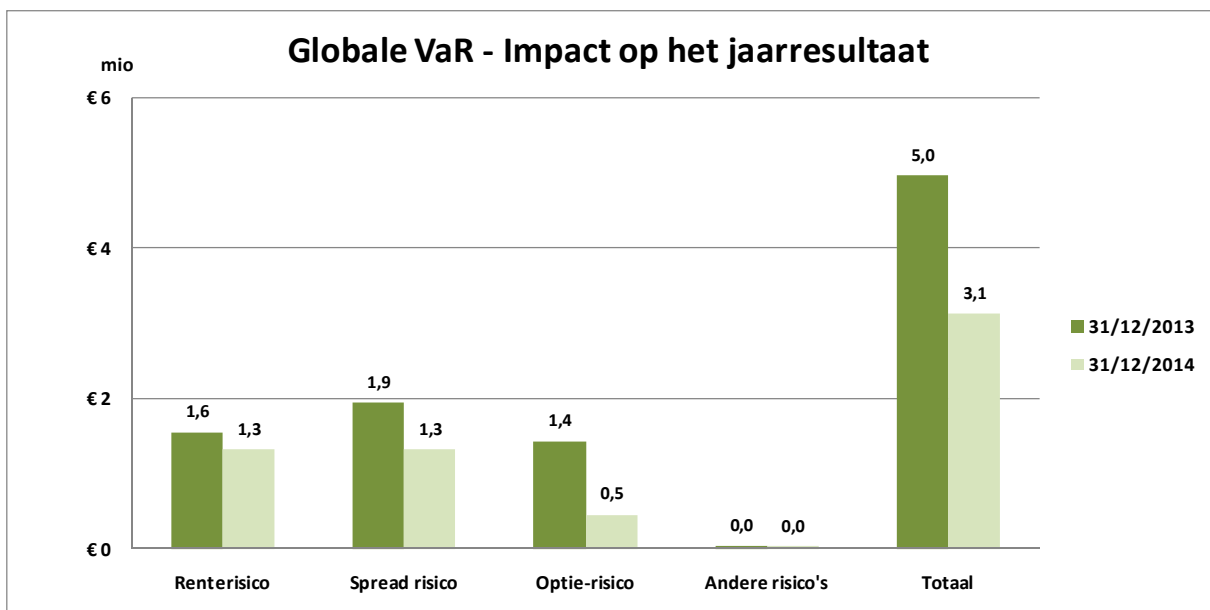
De VaRs van de verschillende risicofactoren worden bij elkaar opgeteld tot een globale VaR. Er wordt dus geen rekening gehouden met onderlinge diversificatie effecten tussen risicofactoren.

Eenzijds wordt de impact berekend op het eigen vermogen van de bank van de verschillende risicofactoren op de globale portefeuille van de bank, dit is inclusief de retail portefeuille. Anderzijds wordt er ook een globale VaR berekend die de impact berekend op het lopende boekjaar van de verschillende risicofactoren op de globale portefeuille van de bank.

Volgende grafieken geven de evolutie van de globale VaR's voor de Groep Crelan voor 31 december 2013 en 31 december 2014 :

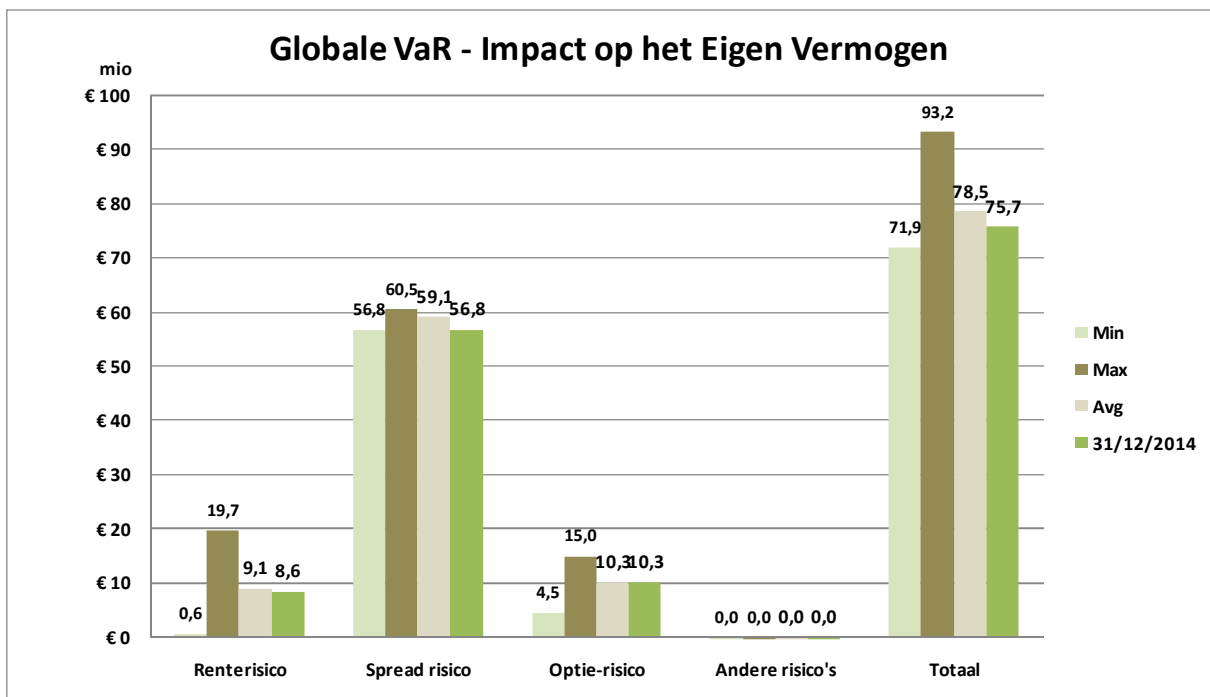

De globale VaR die de impact op het eigen vermogen berekent bedraagt EUR 75,7 miljoen op 31 december 2014. Ten opzichte van 31 december 2013 is dit een daling met EUR 6,4 miljoen. Het grootste risico in de globale VaR is afkomstig van het spread risico.

De globale VaR die de impact berekent op het jaarresultaat bedraagt EUR 3,1 miljoen op 31 december 2014. Ten opzichte van 31 december 2013 is dit een daling met EUR 1,9 miljoen. Het grootste deel van deze globale VaR is afkomstig van het 'credit-spread' risico.

Onderstaande grafieken geven eveneens een overzicht van respectievelijk de minimum, maximum en gemiddelde value-at-risk waarden voor de verschillende risicofactoren die werden vastgesteld in de loop van 2014:

Maandelijks worden beide globale VaRs berekend en gerapporteerd aan het FinCom. In geval van overschrijding van de door het management vastgelegde limieten moet het FinCom de nodige acties ondernemen om dit risico te verminderen.

Naast de globale VaR worden eveneens stress-scenarios berekend op de niet-handelsportefeuille, enerzijds met betrekking tot de impact op het eigen vermogen en anderzijds met betrekking tot de impact op het resultaat van het lopende boekjaar. Ook hiervoor werden limieten ingesteld door het management, waardoor het FinCom in geval van overschrijding de nodige acties moet ondernemen om dit risico in te perken. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de stress-scenarios die worden toegepast per type risicofactor :

Type risicofactor	Beschrijving stress scenario	Stress scenario
Renterisico	Parallele shift van de rentecurve	+/- 200 bp shift
Credit spread risico	Parametrische Value-at-Risk	99,5% betrouwbaarheid met een tijdshorizon van 3 maanden
Optie-risico	Parallele shift van de rentecurve	+ 200 bp shift
Andere risico's	Prijsschok	
	Aandelen	-50%
	Fondsen met kapitaalsgarantie	-20%
	Fondsen zonder kapitaalsgarantie	-30%

2.3.3.4. Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de reële waarde of toekomstige kasstromen van een financieel instrument zullen schommelen als gevolg van wisselkoerswijzigingen.

Het valutarisico binnen de groep is uitermate beperkt. Balansposities in vreemde valuta worden meteen afgedekt met een financiering in overeenkomstige valuta. Bovendien worden de posities in vreemde valuta van de balans dagelijks door de back office opgevolgd en gerapporteerd, en mag de globale positie in vreemde valuta de door het management vastgelegde limiet niet overschrijden.

2.3.4. Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat een entiteit problemen zal hebben om te voldoen aan haar verplichtingen in verband met financiële instrumenten.

In het liquiditeitsoverzicht wordt de dagpositie opgevolgd alsmede enkele interne liquiditeitsmodellen. Dit laat toe om op korte en lange termijn de liquiditeitsbehoeften van de Bank te meten. De door de Raad van Bestuur goedgekeurde limieten op de liquiditeitspositie worden hier strikt opgevolgd.

Vervolgens worden de reglementair opgelegde liquiditeitsratio's (op 1 week, LCR (1 maand) en NSFR (1 jaar)) besproken en opgevolgd.

De liquiditeitsstrategie van de groep kent vier belangrijke componenten.

De eerste betreft het onderhouden van relaties met investeerders, met bijvoorbeeld een dagelijkse aanwezigheid op de monetaire markt.

De tweede component betreft het aanhouden van een adequate mix van financieringsbronnen. De groep streeft naar een goed gediversifieerde "fundingmix" als het gaat om financiële producten of tegenpartijen. Crelan heeft een brede basis van particuliere "funding", die voornamelijk bestaat uit rekeningen-courant, spaartegoeden en particuliere deposito's (waaronder sinds 2014 ook volksleningen). Ondanks het feit dat deze rekeningen op korte termijn of direct opvraagbaar zijn, worden deze rekeningen, gezien de brede klantenbasis, als een stabiele bron van "funding" beschouwd.

De derde component in de liquiditeitsstrategie van de groep is het handhaven van een brede portefeuille met goed verhandelbare en mobiliseerbare activa die kunnen worden ingezet om verstoringen in het kasstroomprofiel op te vangen. Crelan heeft relatief grote portefeuilles met onbezwaarde, verhandelbare activa, die voor liquiditeit kunnen zorgen door middel van repo-overeenkomsten of door verkoop. Het merendeel van de verhandelbare activa van de Groep bestaat uit effecten die door de Europese Centrale Bank als waarborg aanvaard worden.

Als vierde component ligt het accent van het meten van het liquiditeitsrisico op korte termijn (dagbasis) evenals op maandelijkse basis met een horizon tot 24 maanden via een dynamisch verwerking zodat ook de gebudgetteerde toekomstige evoluties inbegrepen worden. Daarenboven worden hierop eveneens stressscenario's toegepast.

In 2014 is de liquiditeit van de Groep nog structureel verbeterd. De stijging van de deposito's van klanten (+2,3%) was namelijk veel hoger dan de kredietomloop (+0,5%).

De liquiditeitspositie wordt aangetoond aan de hand van een resterende looptijdanalyse van de financiële verplichtingen in onderstaande tabel:

31/12/2014 (in 000 EUR)	<= 1 maand	>1 maand en <=3 maanden	>3 maanden en <=6 maanden	>6 maanden en <=1 jaar	>1 jaar en <=2 jaar	>2 jaar en <=5 jaar	>5 jaar en <=10 jaar	>10 jaar	TOTAAL
Zichtrekeningen	3.151.657	0	0	0	0	0	0	0	3.151.657
Gereguleerde spaardeposito's	13.337.456	0	0	0	0	0	0	0	13.337.456
Termijnrekeningen (kapitaal + interesten)	16.528	44.980	132.948	143.938	165.208	415.627	190.616	0	1.109.846
Interbancaire verplichtingen (kapitaal + interesten)	45.969	0	10.000	0	0	0	2.212	0	58.181
In schuldbewijzen belichaamde schulden (kapitaal + interesten)	29.940	58.179	59.539	132.886	782.038	1.782.384	334.723	0	3.179.688
Andere verplichtingen	420.058	0	0	0	0	0	0	0	420.058
Contractuele vervaldagen van de verplichtingen, exclusief derivaten	17.001.607	103.160	202.487	276.824	947.246	2.198.011	527.551	0	21.256.886
IRS (op basis van Euribor Forward)	16.130	14.399	35.064	43.348	105.775	267.171	250.601	100.881	833.370
Contractuele vervaldagen van de derivaten	16.130	14.399	35.064	43.348	105.775	267.171	250.601	100.881	833.370

31/12/2013 (in 000 EUR)	<= 1 maand	>1 maand en <=3 maanden	>3 maanden en <=6 maanden	>6 maanden en <=1 jaar	>1 jaar en <=2 jaar	>2 jaar en <=5 jaar	>5 jaar en <=10 jaar	>10 jaar	TOTAAL
Zichtrekeningen	2.724.894	0	0	0	0	0	0	0	2.724.894
Gereguleerde spaardeposito's	13.198.751	0	0	0	0	0	0	0	13.198.751
Termijnrekeningen (kapitaal + interesten)	36.196	49.666	138.396	68.019	133.818	326.885	124.125	27	877.133
Interbancaire verplichtingen (kapitaal + interesten)	95.985	8.113	12.575	0	0	0	0	0	116.673
In schuldbewijzen belichaamde schulden (kapitaal + interesten)	32.781	73.411	99.727	303.383	275.094	2.326.342	408.763	0	3.519.502
Andere verplichtingen	446.207	0	0	0	0	0	0	0	446.207
Contractuele vervaldagen van de verplichtingen, exclusief derivaten	16.534.815	131.190	250.698	371.403	408.912	2.653.227	532.889	27	20.883.161
IRS (op basis van Euribor Forward)	19.559	15.732	39.298	40.976	100.035	204.235	77.975	39.266	537.076
Contractuele vervaldagen van de derivaten	19.559	15.732	39.298	40.976	100.035	204.235	77.975	39.266	537.076

Deze vervaldagkalender van onze verplichtingen bevat in de dichtstbijzijnde residuele contractuele duur (≤ 1 maand) de gereguleerde zichtrekeningen en spaarboekjes. Deze vertegenwoordigen op 31/12/2014 respectievelijk 15 % en 63 % van de totale verplichtingen (respectievelijk 13% en 63% in 2013).

Ter vergelijking, Belgostat vermeldt dat de kredietinstellingen (in sociale basis indien instellingen naar Belgisch recht en in territoriale basis indien dochtermaatschappijen naar buitenlands recht) per

31/12/2014 onder hun verplichtingen 17% zichtdeposito's van cliënten en 29% gereguleerde spaarboekjes vertonen (respectievelijk 16% en 29% per einde 2013).

Het management schat echter in dat de geobserveerde terugbetalingen van de saldi van zichtrekeningen en gereguleerde spaardeposito's zullen afwijken van de theoretische terugbetalingsdata zoals die in bovenstaande tabel worden gepresenteerd. In de praktijk merken we dat het uitstaande bedrag van deposito's zonder vervaldag in de loop der jaren voortdurend gegroeid is. Tussen 31/12/2013 en 31/12/2014 is het uitstaande bedrag van de deposito's zonder vervaldag (namelijk zichtrekeningen en spaarboekjes) voor de Groep met 3,5% toegenomen, terwijl de evolutie in de Belgische bancaire sector + 5,8% is (cijfers Belgostat op 31/12/2013 en 31/12/2014).

De liquiditeitsstructuur van de activa wordt gedetailleerd in de vervaldagenbalans hieronder:

31/12/2014 (in 000 EUR)	<= 1 maand	>1 maand en <=3 maanden	>3 maanden en <=6 maanden	>6 maanden en <=1 jaar	>1 jaar en <=2 jaar	>2 jaar en <=5 jaar	>5 jaar en <=10 jaar	>10 jaar	TOTAAL
Interbancaire vorderingen	1.771.540	40.169	6.899	115.000	50.000	500.000	10.000	0	2.493.607
Hypothecaire kredieten	61.575	114.006	169.516	338.092	665.079	1.956.650	2.855.034	3.943.037	10.102.989
Andere kredieten toegestaan aan het cliënteel	253.890	212.683	257.430	515.203	644.363	1.287.283	996.340	534.447	4.701.638
Effecten in aanmerking komend bij de ECB - niet gemobiliseerd	33.717	71.992	73.417	529.108	606.429	2.080.425	541.034	137.329	4.073.450
Effecten in aanmerking komend bij de ECB - gemobiliseerd	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Effecten niet in aanmerking komend bij de ECB - niet gemob.	1.664	7.580	0	3.367	18.317	131.253	79.090	46.772	288.042
Effecten niet in aanmerking komend bij de ECB - gemobiliseerd	0	0	0	0	0	0	0	26.958	26.958
Andere activa	1.538.413	0	0	0	0	0	0	0	1.538.413
Contractuele vervaldagen van de activa	3.660.799	446.430	507.261	1.500.770	1.984.188	5.955.611	4.481.497	4.688.543	23.225.098

31/12/2013 (in 000 EUR)	<= 1 maand	>1 maand en <=3 maanden	>3 maanden en <=6 maanden	>6 maanden en <=1 jaar	>1 jaar en <=2 jaar	>2 jaar en <=5 jaar	>5 jaar en <=10 jaar	>10 jaar	TOTAAL
Interbancaire vorderingen	2.135.679	20.428	8.599	0	155.000	550.000	10.000	0	2.879.706
Hypothecaire kredieten	58.924	107.068	161.311	319.798	628.566	1.845.461	2.721.376	3.932.436	9.774.939
Andere kredieten toegestaan aan het cliënteel	254.091	237.657	281.427	527.467	666.173	1.326.476	1.046.573	615.249	4.955.114
Effecten in aanmerking komend bij de ECB - niet gemobiliseerd	24.385	144.843	57.616	156.601	359.679	1.647.155	560.348	124.541	3.075.168
Effecten in aanmerking komend bij de ECB - gemobiliseerd	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Effecten niet in aanmerking komend bij de ECB - niet gemob.	7.269	837	13.080	40.434	11.931	59.368	68.153	53.403	254.476
Effecten niet in aanmerking komend bij de ECB - gemobiliseerd	0	0	0	0	0	0	0	33.825	33.825
Andere activa	1.222.497	0	0	0	0	0	0	0	1.222.497
Contractuele vervaldagen van de activa	3.702.846	510.833	522.033	1.044.301	1.821.349	5.428.460	4.406.450	4.759.454	22.195.726

De aanwezigheid van een grote portefeuille (± EUR 4,1 miljard) in aanmerking komende bij de ECB en op elk ogenblik mobiliseerbare effecten, alsook deposito's bij de NBB die ± EUR 400 mio hoger zijn dan de wettelijke reserve, zorgen voor een liquiditeitsbuffer om tegemoet te komen aan eventuele opnames van deposito's.

De EUR 300 mio aan cash die in 2013 nog beschikbaar waren via de mobilisatie bij de ECB van effecten uitgegeven door SPV Hypolan, is in 2014 niet meer aanwezig ten gevolge van de liquidatie van Hypolan midden 2014 (cfr. 4.12.2). Daarentegen, met 44% van de activa bestaande uit hypothecaire kredieten, beschikt de Groep over de nodige garanties om, indien nodig, covered bonds uit te geven. Volgens de Belgische wet op covered bonds zou de Groep covered bonds kunnen uitgeven tot 8% van haar balanstotaal.

2.3.5. Operationeel risico

Het operationeel risico betreft het risico van verlies of kost als gevolg van het falen of tekortschieten van interne processen, mensen en systemen of externe gebeurtenissen.

Het operationeel risico wordt beheerd en opgevolgd door de dienst Permanente Controle & Operationele Risico's en het OpRisk Comité.

Het beheer van de operationele risico's is gebaseerd op:

1. Een strategie en politiek dat jaarlijks wordt herzien, met het bepalen van een risico-tolerantie en waarschuwinglimieten.
2. KRI's (Key Risk Indicators) onder de vorm van indicators van permanente controles (in aanmaak)
3. Een proces van RCSA (Risk and Control Self-Assessment) onder de vorm van een cartografie van de operationele risico's.

4. Het maandelijks verzamelen van incidenten, het zoeken en analyseren van de oorzaak, en het bepalen van acties. Voor significante incidenten wordt gerapporteerd aan het OpRisk comité.

Elke entiteit en proces van de bank maakt deel uit van het beheer van de operationele risico's en is dus een onderdeel van de cartografie en het rapporteren van incidenten.

2.3.5.1. Cartografie

Voor elke entiteit van de bank worden de processen en de eigenschappen gedefiniëerd in de assessments. Voor elk proces wordt vervolgens de operationele risico's en de mogelijke verliezen (verwachte verliezen per jaar en mogelijke onverwachte verliezen per incident) en gevolgen bepaald.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het totaal aantal risico's en het minimum en maximum verwacht verlies per Bazel II-categorie:

Bazel II-categorie	# risico's	min EL	max EL
interne fraude	262	1.000	271.000
externe Fraude	104	120.000	701.000
tewerkstellingspraktijken en veiligheid op de werkplaats	43	0	43.000
cliënten, producten en bedrijfspraktijken	314	13.000	390.000
schade aan fysieke activa	2	0	2.000
verstoring van bedrijfsactiviteiten en systeemfalen	218	0	387.000
uitvoering, levering en procesbeheer	1.086	56.000	1.467.000
Totaal	2029	190.000	3.261.000

Binnen deze cartografie worden gevoelige en kritieke processen voor operationele risico's geanalyseerd. Kritieke processen zijn processen waarvoor het jaarlijks verwacht verlies hoger is dan EUR 50.000 en/of er een onverwacht verlies mogelijk is hoger dan EUR 100.000 en er geen voldoende beheersing is (of mogelijk is) om deze risico's te kunnen inperken. Deze processen en risico's zijn onderdeel van bijkomende analyses voor risicobeperkende maatregelen, verzekeringen en controles.

Onderstaande tabel geef het aantal kritieke processen per domein en het totaal maximaal verwacht verlies binnen elk domein voor de kritieke risico's:

Domein	# Processen	max EL
Verzekeringen	2	2.000
Kredieten	13	13.000
Facilitaire diensten	1	500.000
Informatica	21	21.000
Inspectie	2	2.000
Management en bestuur	3	3.000
Marketing	2	2.000
Commercieel agentennet	1	1.000
Totaal	45	544.000

Slecht één domein (facilitaire diensten) heeft een proces met een max verwacht verlies hoger dan EUR 100.000. Het betreft hier het risico van overvallen, hold-ups,....

2.3.5.2. Incidenten

Incidenten worden gerapporteerd via een net van correspondenten. De kostprijs van een incident kan zowel een financieel verlies als het aantal gepresteerde FTE zijn voor het behandelen van het incident.

In 2014 werden 730 incidenten gerapporteerd (2013: 1.654) voor een totale kost van EUR 2.299.566,86 (2013: EUR 700.000).

2.3.6. Risicobeheer van de verzekeringsactiviteiten

2.3.6.1. Liquiditeitsrisico

Omwille van de eigenschappen van de gevoerde verzekeringsproducten, is het voornaamste liquiditeitsrisico de uitbetaling van de schadegevallen. Voornamelijk bij realisatie van een verzekerd risico dienen soms aanzienlijke bedragen uitgekeerd te worden in vergelijking met de aanwezige technische voorzieningen van de verzekeringsovereenkomst. De risicokapitalen overlijden per 31/12/2014 bedragen EUR 4.958 Mio (2013: EUR 4.004 Mio) en de technische voorzieningen bedragen EUR 30,4 Mio (2013: EUR 23,6 Mio). De overige verzekerde risico's (arbeidsongeschiktheid, overlijden door ongeval) zijn beperkt in omvang.

Crelan Insurance heeft de risico's van volgende productgroepen apart herverzekerd:

- de financieringssaldoverzekeringen worden volledig herverzekerd;
- de schuldsaldoverzekeringen en tijdelijke verzekeringen overlijden met constant kapitaal worden met een eigenbehoud van EUR 10.000 herverzekerd.

De herverzekeringsovereenkomst FSV werd einde 2014 hernieuwd voor 1 jaar. Voor de herverzekeringsovereenkomst SSV/TVO geldt een stilzwijgende hernieuwing. Het liquiditeitsrisico blijft ook na deze herziening op dit vlak vrij beperkt temeer daar de 2 productgroepen vanaf 2012 bij verschillende herverzekeraars werden herverzekerd. De huidige herverzekeringsovereenkomst Schuldsaldoverzekering en Tijdelijke verzekering overlijden met constant kapitaal voorziet dat voor belangrijke schadegevallen de herverzekeraar tot een contante betaling overgaat. Voor minder belangrijke schadegevallen en i.h.b. voor alle schadegevallen van de financieringssaldoverzekering wordt periodiek een afrekening gemaakt waardoor een timing verschil van maximaal enkele maanden ontstaat.

De technische voorzieningen worden momenteel belegd in een aantal beleggingscategorieën (overheidsobligaties, bedrijfsobligaties, covered bonds, termijn- en zichtrekeningen). Een mogelijk liquiditeitsprobleem zou kunnen ontstaan wanneer een groot deel van de verzekeringnemers de afkoopwaarde van hun contract zouden opvragen op een moment dat door een (tijdelijke) lage marktwaarde van de beleggingsinstrumenten deze liquiditeitsbehoefte niet of moeilijk kan voldaan worden. Het lijkt aannemelijk dat dit risico eerder beperkt is omwille van het gevoerde productengamma (risicoverzekeringen) aangezien de verzekeringen niet onderschreven zijn vanuit een 'beleggingsperspectief' waardoor het afkoopgedrag minder gecorreleerd is met de evolutie op de financiële markten.

2.3.6.2. Gevoeligheid voor verzekeringsrisico's

Het technisch resultaat en het eigen vermogen worden voornamelijk beïnvloed door de verhouding van de marges in het verzekeringstarief ten opzichte van de werkelijke opbrengsten en kosten.

- Het voorvalsresultaat wordt gevormd door de marge tussen de gebruikte voorvalswetten (overlijden, arbeidsongeschiktheid) in het tarief en de voorgevallen schadegevallen;
- Het beheersresultaat wordt gevormd door de kosten vevat in de premies en de diverse werkingskosten (administratie & commissielonen);
- Het beleggingsresultaat wordt gevormd door de technische intrestvoet vevat in het tarief versus de beleggingsopbrengsten.

De sensitiviteit voor ongunstige evoluties wordt door een aantal maatregelen in de hand gehouden, met name:

- Door een herverzekeringsspolitiek die gericht is op een (quasi) volledige herverzekering van de verzekerde risico's waardoor het voorvalsresultaat op korte termijn in beperkte mate gevoelig is voor een negatieve evolutie.
- Door de mogelijkheid voor de schuldsaldoverzekeringen tot een tariefherziening voor bestaande en nieuwe verzekeringsovereenkomsten om de eventuele negatieve impact van verslechterde omstandigheden op te vangen.

De technische voorzieningen en het eigen vermogen worden momenteel belegd in een aantal beleggingscategorieën (overheidsobligaties, bedrijfsobligaties, covered bonds, termijn- en zichtrekeningen). Omwille van het huidige productengamma (risicoverzekeringen) en omwille van het feit dat de maatschappij einde 2007 haar activiteit gestart heeft, is momenteel het totale bedrag van de beleggingen eerder beperkt. Hoewel het beleggingsresultaat op zich niet de belangrijkste component is voor het technisch resultaat, kan een sterke daling in het beleggingsresultaat wel een impact hebben op de solvabiliteitspositie (de risicokapitalen overlijden per 31/12/2014 bedragen EUR

4.958 Mio (2013: EUR 4.004 Mio) en de technische voorzieningen bedragen EUR 30,4 Mio (2013: EUR 23,6 Mio) aangezien de marge tussen de beleggingen enerzijds en de technische voorzieningen en vereiste solvabiliteitsmarge anderzijds nog beperkt is. De beleggingsstrategie is omwille van die reden een aandachtspunt dat zeer nauw opgevolgd wordt.

2.3.6.3. Kredietrisico

Het kredietrisico situeert zich in hoofdzaak op vlak van de kredietwaardigheid van de emittenten van de schuldbewijzen die deel uitmaken van de beleggingsportefeuille, alsook op vlak van de kredietwaardigheid van de herverzekeraar.

Voor het beheer van het kredietrisico van de beleggingsportefeuille van Crelan Insurance werd een afzonderlijke investeringspolitiek uitgewerkt, rekening houdende met de wettelijke richtlijnen ter zake. Hierin werden onder andere de toegestane effecten, de beperkingen per effect, de beperkingen per emittent en de minimale rating bij uitgifte vastgelegd. Elke afwijking op de investeringspolitiek wordt zonder uitstel voorgelegd aan het Directiecomité aan de hand van een gedocumenteerde nota.

Maandelijks wordt een overzicht van de beleggingsportefeuille voorgelegd aan het Financieel Comité van Crelan Insurance. Van zodra een effect een in de investeringspolitiek vastgelegd percentage van zijn waarde verliest, wordt dit gemeld aan het Directiecomité. De te volgen strategie wordt vervolgens besproken in het Financieel Comité.

Het kredietrisico van de herverzekeraar wordt opgevolgd aan de hand van de kredietrating toegekend door de rating agencies. Indien er objectieve aanwijzingen zouden zijn dat de kredietwaardigheid van de herverzekeraar achteruit gaat, zal dienovereenkomstig een bijzondere waardevermindering worden aangelegd voor de herverzekeringsactiva. Dit is tot op heden niet het geval. Het maximaal kredietrisico van de herverzekeringsactiva bedroeg per 31 december EUR 890.468 (2013: EUR 503.894).

2.3.6.4. Verzekeringstechnischrisico

Het verzekeringstechnisch risico bestaat enerzijds uit de onzekerheid met betrekking tot de frequentie van het zich voordoen van schadegevallen en anderzijds uit de grootte van het schadegeval. Dit risico wordt onder controle gehouden met behulp van een aan Crelan Insurance aangepaste onderschrijvingspolitiek, herverzekeringspolitiek, reserveringspolitiek en tarifieringspolitiek.

2.3.6.4.1. Onderschrijvingspolitiek

NV Crelan Insurance verkoopt via haar agentennet schuldsaldoverzekeringen, tijdelijke verzekeringen overlijden en financieringssaldoverzekeringen, voornamelijk voor het cliënteel van de bank. In 2009 werd voor de financieringssaldoverzekeringen een bijkomende distributie via Europabank opgestart. In samenwerking met de herverzekeraar werd een uitgebreide cliëntenacceptatieprocedure opgezet.

2.3.6.4.2. Herverzekeringspolitiek

Via herverzekering beschermt de verzekeringsmaatschappij zich tegen het risico van vele en/of grote schadegevallen. In deze opstartfase werd ervoor geopteerd de volledige verzekeringsportefeuille schuldsaldoverzekeringen, tijdelijke verzekeringen overlijden en financieringssaldoverzekeringen te herverzekeren. Vanaf 2011 wordt voor de schuldsaldoverzekeringen een beperkt eigenbehoud genomen (op korte termijn bedraagt het eigenbehoud minder dan 10% van het verzekerd risicokapitaal).

2.3.6.4.3. Reserveringspolitiek

De technische reserves worden berekend aan de hand van geldende actuariële principes en beoordeeld door een erkend actuaaris.

2.3.6.4.4. Tarifieringspolitiek

De tarieven worden bepaald in functie van enerzijds het verzekerde risico en anderzijds het profiel van de client dat blijkt uit de acceptatieprocedure. Bovendien kunnen de tarieven (waaronder deze voor de risicopremies, de diverse tariefkosten en de technische intrestvoeten) aangepast worden door de verzekeraar in het kader van een algemene tariefherziening voor de categorie verzekeringen waartoe

de overeenkomst behoort of indien de wettelijke of reglementaire verplichtingen dit opleggen. Op het einde van boekjaar 2014 werd omwille van commerciële redenen het tarief voor alle nieuwe financieringsaldoverzekeringen aangepast met een aangepaste gegarandeerde technische interestvoet. Omwille van de evolutie op de financiële markten werd ook beslist om de technische interestvoet voor alle producten schuldsaldoverzekeringen/tijdelijke verzekeringen overlijden met constant kapitaal te verlagen voor de nieuwe overeenkomsten. De sterftetafels werden voor deze producten ook aangepast. Dit alles met ingang 1 januari 2015. De tarieven voor de bestaande schuldsaldoverzekeringen en financieringsaldoverzekeringen werden niet gewijzigd.

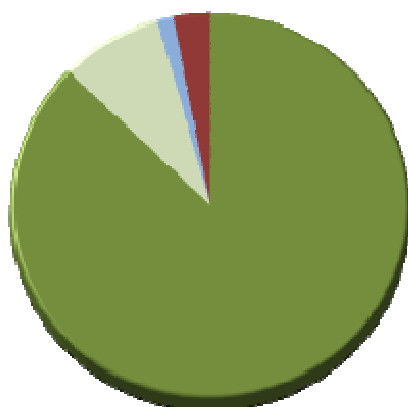
2.3.7. Capital management

De opvolging van de risico's en het hieraan gealloceerd kapitaal wordt door de afdeling risicobeheer verzorgd. Elk kwartaal wordt aan het global Risk Comité een rapportering opgemaakt die het verband legt tussen de gelopen risico's en het eigen vermogen.

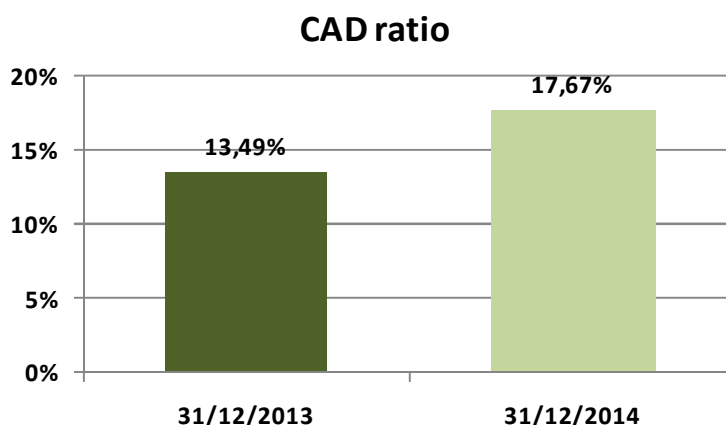
Het kapitaalbeheer gebeurt in eerste instantie binnen het reglementair kader. Het management legde een interne CAD-ratio limiet op van 10%, zijnde 2% hoger dan het reglementaire minimum van 8%. Het kapitaalmanagement van de bank valt in belangrijke mate samen met het reglementair kapitaalbeheer.

Op geconsolideerd niveau is op 31 december 2014 de samenstelling en allocatie van het eigen vermogen aan de diverse risico's als volgt:

Verbruik kapitaal per Basel risico

■ Tegenpartijrisico	87,3%
■ Marktrisico	0,0%
■ Operationeelrisico	8,4%
■ Credit Value Adjustment (CVA)	1,3%
■ Andere	3,0%

Op 31 december 2014 was de CAD-ratio geconsolideerd 17,67%, ten opzichte van een CAD-ratio van 13,49% op 31 december 2013. De toename in de loop van 2014 is voornamelijk gerelateerd aan de aangroei van het coöperatief kapitaal dat werd opgehaald om de kapitaalsbasis te verstevigen met het oog op de terugkoop van de aandelen van de NV Crelan in handen van de Franse aandeelhouder. Na deze terugkoop (gepland in juni 2015) zal de CAD-ratio normaliseren op een niveau gelijkaardig aan het niveau van 31 december 2013.

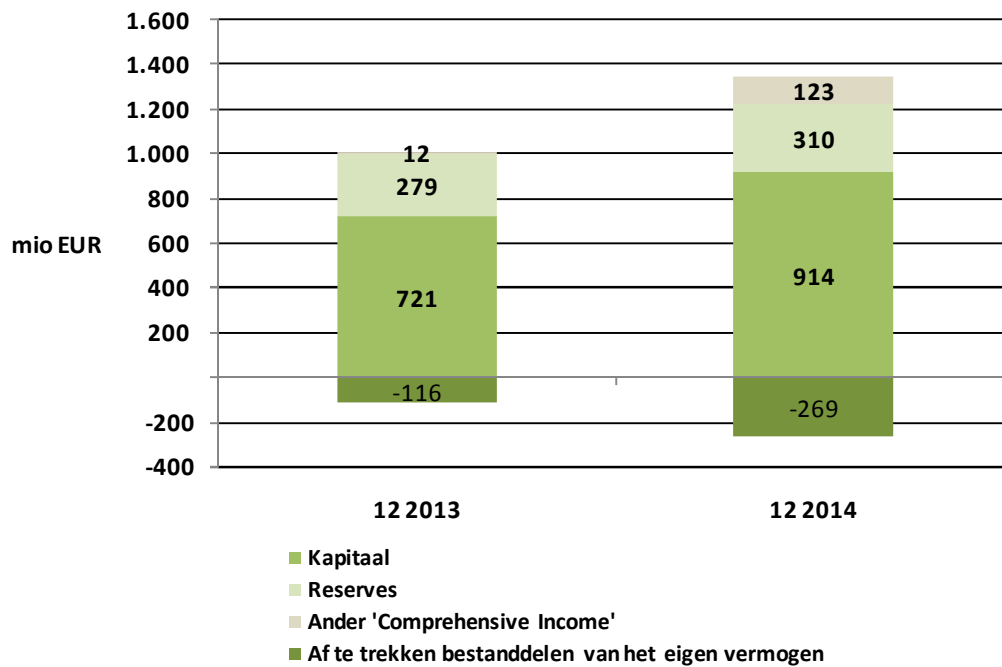
Het beschikbaar eigen vermogen bedroeg per 31 december 2014 EUR 1.357 miljoen en is als volgt samengesteld:

(in EUR)	31/12/2014	31/12/2013
Kapitaal	914.101.459,30	720.636.597,93
Reserves	310.014.069,25	292.304.566,41
Aanpassingen aan reserves uit de herwaardering in het eigen vermogen	123.261.147,56	-1.279.146,33
Uitgestelde belastingvorderingen die op toekomstige winstgevendheid berusten	-37.102.716,00	0,00
Overgangsmaatregelen Basel III	-92.950.806,00	0,00
Overschot/tekort bij IRB provisie	-11.142.316,00	12.280.139,00
Goodwill en andere immateriële vaste activa	-127.634.954,01	-127.818.082,26
Achternestelde certificaten	278.474.668,59	288.706.049,21
Andere aanpassingen	-62.519,00	0,00
Beschikbaar eigen vermogen	1.356.958.033,69	1.184.830.123,96

Volgens de definitie van het Basel Comité voor Banktoezicht bevat het TIER I kapitaal het volgestorte aandelenkapitaal, alle reserves inclusief herwaarderingsreserve maar exclusief goodwill en andere immateriële activa, het pensioenvermogen op basis van vaste uitkeringen en een deel van de uitgestelde belastingvorderingen. Het TIER I kapitaal wordt ook aangeduid als het kernkapitaal van de groep Crelan.

Na de overgang naar de Basel III reglementering zijn er een aantal overgangsmaatregelen voorzien bij het berekenen van het TIER I kapitaal. Zo worden de herwaarderingsreserves op voor verkoop beschikbare financiële activa en de uitgestelde belastingvorderingen die op toekomstige winstgevendheid berusten slechts voor een bepaald percentage opgenomen in het beschikbaar eigen vermogen. Deze overgangsmaatregelen zijn van toepassing tot en met 2017.

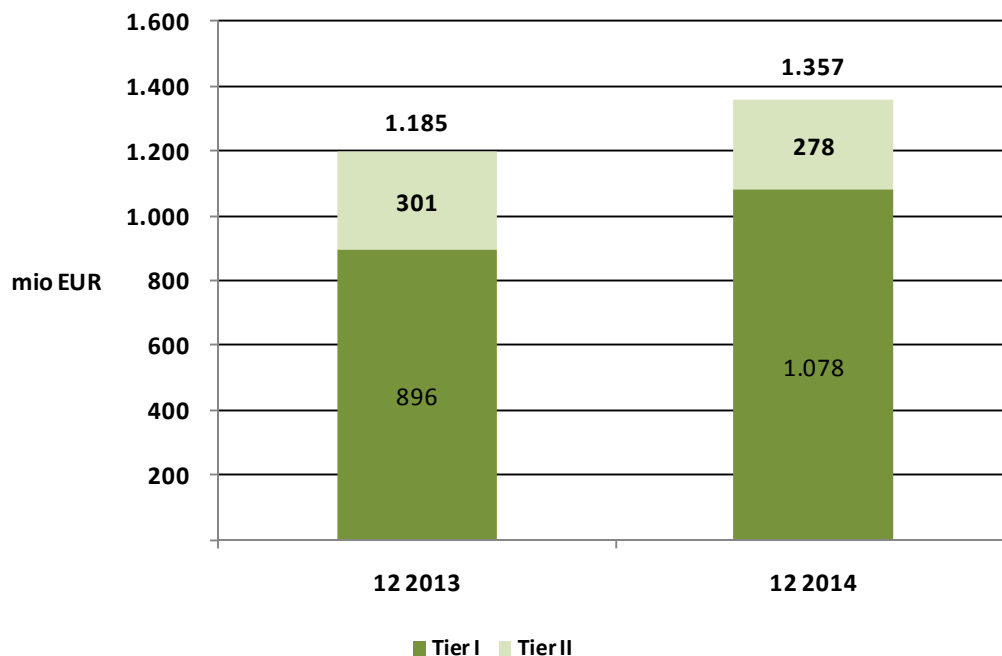
Samenstelling Tier I kapitaal

TIER II kapitaal, of aanvullend kapitaal, bestaat voornamelijk uit achtergestelde certificaten waaraan voldaan wordt aan de voorwaarden van het Basel Comité, en vormt eveneens een onderdeel van de kapitaalpositie van de groep Crelan.

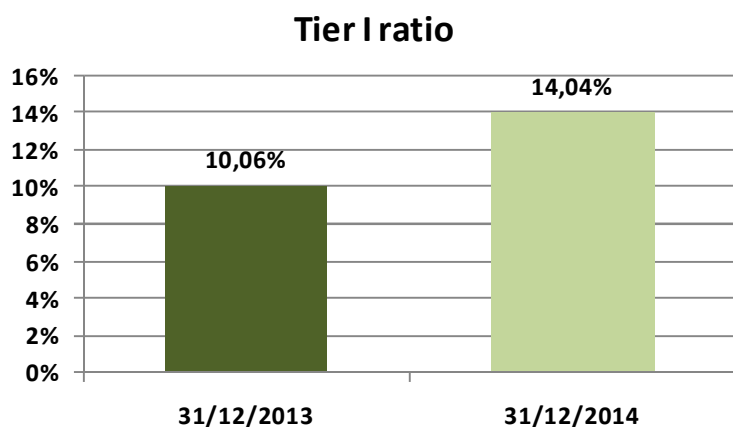
Het TIER I en TIER II kapitaal vormen samen het beschikbaar vermogen.

Beschikbaar Eigen Vermogen

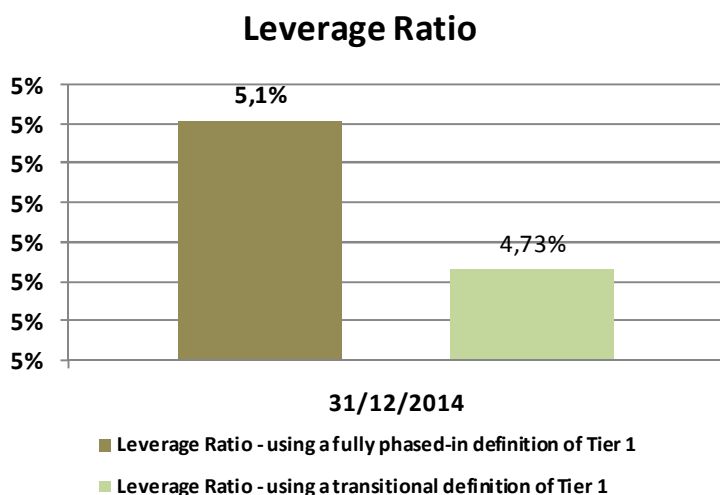

De TIER I ratio geeft het TIER I kapitaal van de groep Crelan weer als percentage van haar totale risico-gewogen activa. De regulator heeft bepaald dat dit minimaal 9,5% moet zijn voor de groep Crelan.

De TIER I ratio bedraagt 14,04% op 31 december 2014 ten opzichte van een TIER 1 ratio van 10,06% op 31 december 2013.

De leverage ratio is een eenvoudige maatstaf voor de solvabiliteit van banken. Deze vormt een onderdeel van Basel III en wordt gedefinieerd als de totale risicoposities van binnen- en buitenbalans posten gedefinieerd volgens Basel III gedeeld door het TIER I kapitaal. De leverage ratio wordt sedert 1 januari 2014 gerapporteerd onder Pijler II. Met ingang 1 januari 2018 zou de leverage ratio onder Pijler I moeten gerapporteerd worden.

2.3.8. Overname participatie in de NV Crelan

Naast het feit dat Lanbokas deel uitmaakt van de Federatie van kredietinstellingen van Crelan is Lanbokas tevens aandeelhouder van de NV Crelan. Tot op heden was dit aandeelhouderschap beperkt tot 22,5% van de totaliteit van de aandelen. Door de aandelentransactie vermeld onder punt 4.19. hierna, is Lanbokas tot 47,5 % aandeelhouder geworden van de NV Crelan.

Door de aandelenoverdracht zijn de Belgische Kassen samen dus voor 100% aandeelhouder van Crelan NV. Dit impliceert dat de houders van de maatschappelijke aandelen samen dus indirect voor 100% aandeelhouder zijn van Crelan NV en dus onderhevig zijn aan de risico's eigen aan Crelan NV. Individueel is dit risico beperkt tot de nominale waarde of het bedrag waarvoor zij hebben geïnvesteerd in Lanbokas.

De resultaten en de solvabiliteit van de Groep Crelan, waarvan de NV Crelan de centrale instelling is zullen bepalend zijn voor het dividend van de coöperatieve aandeelhouders alsook voor een eventuele terugbetaling van de aandelen door Lanbokas op verzoek van de coöperatieve aandeelhouder.

Aangezien de Belgische aandeelhouders waaronder Lanbokas deze overname hebben gefinancierd met eigen middelen dient deze transactie dan ook enerzijds als een mogelijke bijkomende risicofactor eigen aan de uitgever van de maatschappelijke aandelen te worden gezien, maar zal anderzijds de toekomstige strategie van de bank ook beter aansluiten bij deze van een coöperatieve bank en zullen de belangen van de coöperatoren nog beter kunnen behartigd worden.

Door de uitstap van de Franse aandeelhouder wijzigt de kapitaalstructuur van de bank (omvang, meer coöperatief kapitaal,...). De Franse aandeelhouder zal niet langer fungeren als lender of the last resort. Dit betekent dat indien er door onverwachte gebeurtenissen of stress in de markt bijkomend kapitaal zou zijn vereist, dit enerzijds kan gerealiseerd worden door bijkomend coöperatief kapitaal te werven, maar anderzijds kan de bank genoodzaakt worden meer winst te moeten reserveren om de kapitaalsbasis aan te dikken. Dit impliceert dat er mogelijks minder winst overblijft om uit te keren als coöperatief dividend. Een andere mogelijkheid die wordt voorzien is dat er op zoek wordt gegaan naar een partner om te participeren in het kapitaal.

Er kan tevens vermeld worden dat aangezien de commerciële synergieën met de Groep Credit Agricole France steeds gebaseerd zijn op contracten "at arms length", dus overeenkomstig de normale marktvoorwaarden, de overdracht van de aandelen hier geen bijzonder impact op zal hebben.

Wat betreft operationele synergieën met de Franse aandeelhouder van de NV Crelan, deze zijn steeds zeer beperkt geweest en kunnen na de overdracht van de aandelen intern door de Groep Crelan worden opgevangen.

3. GEGEVENS BETREFFENDE DE MAATSCHAPPELIJKE AANDELEN

3.1. Verantwoordelijke personen

De C.V.B.A. LANBOKAS is lid van de Federatie van kredietinstellingen van Crelan. Artikel 16 van haar statuten bepaalt dat zolang de vennootschap aangesloten is bij de N.V. Crelan in de schoot van een federatie van kredietinstellingen, het bestuur van de C.V.B.A. LANBOKAS waargenomen wordt door het Directiecomité van de N.V. Crelan.

De C.V.B.A. LANBOKAS, met maatschappelijke zetel aan de Sylvain Dupuislaan, 251, 1070 Brussel, vertegenwoordigd door de heer Luc VERSELE, Voorzitter van het Directiecomité van Crelan, en de heer Tom OLINGER, lid van het Directiecomité van Crelan, is verantwoordelijk voor het prospectus.

Na hiertoe alle redelijke maatregelen te hebben getroffen, verklaart de C.V.B.A. LANBOKAS dat, voorzover haar bekend, de gegevens in het prospectus in overeenstemming zijn met de werkelijkheid en geen gegevens zijn weggelaten waarvan de vermelding de strekking van het prospectus wijzigt.

3.2. Risicofactoren

De risicofactoren gebonden aan de maatschappelijke aandelen zijn voornamelijk de volgende :

- het gaat om eigen vermogen van de uitgever zodat in geval van ontbinding of vereffening van LANBOKAS, de maatschappelijke aandelen slechts kunnen terugbetaald worden na aanzuivering van het passief en slechts in de mate dat er een beschikbaar saldo overblijft;
- er is geen waarborg door het Beschermingsfonds voor deposito's en financiële instrumenten;
- de maatschappelijke aandelen worden niet op een beurs genoteerd en hun nominale waarde blijft constant; deze waarde kan dus niet stijgen ten gevolge van de evolutie van de markten van financiële instrumenten;
- de maatschappelijke aandelen zijn niet vrij verhandelbaar : de aandeelhouder die zijn investering wenst terug te krijgen mag zijn aandelen slechts aan bepaalde personen verkopen of moet zijn ontslag aanbieden aan de uitgever;
- het ontslag wordt onderworpen aan bepaalde voorwaarden en kan in bepaalde gevallen door de Raad van Bestuur geweigerd worden.

Deze risicofactoren werden hierboven onder punt 2.2. nader onderzocht.

3.3. Basisinformatie

3.3.1. Verklaringen - Eigen vermogen

De uitgever verklaart dat hij, naar zijn oordeel, over toereikende middelen beschikt om aan zijn huidige verbintenissen te voldoen.

Op 31 maart 2015 bedroeg het eigen vermogen op geconsolideerde basis van de Groep Crelan (met inbegrip van het coöperatief kapitaal), 1.444.735.285,90 EUR. Op dezelfde datum bedroeg het actief van de geconsolideerde balans 23.486.824.945,62 EUR en het totaal van de verplichtingen (buiten eigen vermogen) 22.042.089.659,73 EUR.

Er wordt hier eveneens verwezen naar punt 4.22. dat de laatste goedgekeurde jaarrekening bevat alsmede historische gegevens met betrekking tot de boekjaren 2012, 2013 en 2014.

3.3.2. Belang van de natuurlijke- en rechtspersonen die aan de uitgifte / het aanbod deelnemen

De uitgever heeft geen kennis van enige belang dat het aanbod op betekenisvolle manier zou kunnen beïnvloeden in hoofde van de natuurlijke- of rechtspersonen die deelnemen aan het aanbod.

3.3.3. Redenen van het aanbod en aanwending van de opbrengst

LANBOKAS biedt het publiek de mogelijkheid aan maatschappelijke aandelen te verwerven ten einde zijn eigen vermogen en zijn financiële draagkracht te versterken in overeenstemming met de reglementering op het eigen vermogen van de kredietinstellingen.

Deze versterking maakt het haar mogelijk haar kredietactiviteiten aan de cliënteel uit te breiden. Daarnaast kadert het aanbod van maatschappelijke aandelen in de wil van de Federatie van kredietinstellingen van Crelan om haar aandeelhouderschap te stabiliseren en haar coöperatieve verankering te versterken.

3.4. Informatie over de aangeboden maatschappelijke aandelen

3.4.1. Aard en categorie van effecten

De maatschappelijke aandelen zijn financiële instrumenten van het type "aandeel" die een eigendomsrecht op een deel van het kapitaal van de onderneming vertegenwoordigen. Dit betekent dat de houder van een maatschappelijk aandeel een vennoot wordt van LANBOKAS.

De maatschappelijke aandelen hebben geen ISIN-code (internationaal nummer tot identificatie van de effecten) noch een andere gelijkaardige code.

3.4.2. Toepasselijke wetgeving

De maatschappelijke aandelen waarvan sprake in huidig prospectus worden onder het Belgisch recht uitgegeven. Enkel de Belgische rechtbanken zijn bevoegd om eventuele geschillen te behandelen.

3.4.3. Vorm van de uitgifte

De maatschappelijke aandelen worden uitgegeven onder de vorm van effecten op naam door inschrijving in het aandelenregister. Aan elke inschrijving in dit register wordt een nummer (in de vorm van een rekeningnummer) toegekend. De vennoten ontvangen rekeninguittreksels die de inschrijvingen en de terugbetalingen vaststellen. Deze rekeninguittreksels gelden als certificaat van inschrijving. Ingeval van betwisting hebben enkel de inschrijvingen in het aandelenregister bewijskracht. Een kopie van de vermeldingen die voorkomen in het aandelenregister en die op hen betrekking hebben, kan worden afgeleverd aan de vennoten die dit vragen, in een brief gericht aan de zetel van de vennootschap.

3.4.4. Munt van uitgifte

De uitgifte gebeurt in euro.

3.4.5. Rechten verbonden aan de maatschappelijke aandelen

De maatschappelijke aandelen geven recht op een jaarlijks dividend op de eventuele winst, mits beslissing in die zin van de Algemene Vergadering van LANBOKAS, op voorstel van de Raad van Bestuur.

De uitkering van dividenden moet gebeuren met naleving van de statutaire regels aangaande de winstverdeling (zie ook punt 4.18.3. hierna inzake het Dividendbeleid) en van de maximum rentevoet bepaald door de Nationale Raad voor de Coöperatie.

Wanneer de belegger slechts gedurende een deel van het jaar aandeelhouder is geweest (aanschaf of overdracht in de loop van het jaar), zijn de dividenden slechts pro rata temporis verschuldigd.

In geval van ontslag in overeenstemming met de statuten (zie punt 2.2.5. hierboven) loopt het recht op dividenden tot 31 december van het jaar voorafgaand aan de Algemene Vergadering die zich over de resultaten van het voorbije jaar zal buigen. Deze Algemene Vergadering vindt plaats eind april.

In toepassing van artikel 11bis van de statuten van Lanbokas worden de dividenden (alsmede de terugbetalingen van aandelen) gestort op een bankrekening geopend bij Crelan en aangeduid door de vennoot (= een "gemandateerde rekening").

N.B. een rekening die oorspronkelijk bij de bank Centea geopend werd is op heden ook een Crelan-rekening.

Indien de vennoot geen bankrekening heeft aangeduid, zal het bedrag geplaatst worden op een wachtrekening van de bank in afwachting van een schriftelijke aanvraag tot storting vanwege de vennoot of zijn rechthebbenden. De bedragen zullen gedurende 3 jaar door de bank op de wachtrekening aangehouden worden. Eens de termijn van 3 jaar verstreken is, vervalt de schuldvordering ten aanzien van Lanbokas.

De maatschappelijke aandelen geven eveneens het recht om deel te nemen aan de Algemene Vergadering van de vennoten en om een stemrecht uit te oefenen. Elke vennoot beschikt over één stem. Hij heeft recht op een aanvullende stem per reeks van vijftig ingeschreven aandelen. Nochtans mag een vennoot niet over meer dan vijf stemmen beschikken.

Bovendien mag niemand aan de stemming deelnemen, voor zichzelf en als mandataris, voor het aantal stemmen dat één tiende van de stemmen verbonden aan de aanwezige en vertegenwoordigde aandelen overschrijdt.

De aandeelhouders die het minimum aantal aandelen bepaald door de Raad van Bestuur bezitten en die in orde zijn met de jaarlijkse bijdrage kunnen ook genieten van de voordelen die hen toegekend worden in het kader van het programma FIDELIO. De lijst en toekenningsvoorwaarden van deze voordelen zijn beschikbaar in elk agentschap van Crelan, alsmede op de website www.fidelio.be.

3.4.6. Besluiten, machtigingen en goedkeuringen

Krachtens haar statuten is Lanbokas een coöperatieve vennootschap met een onbeperkt kapitaal. Dit heeft tot gevolg dat, onder toezicht van de Raad van bestuur, haar kapitaal doorlopend geopend is voor potentiële beleggers die aan de voorwaarden van de statuten voldoen (zie in het bijzonder punt 3.5.2. hierna).

3.4.7. Datum van uitgifte

De uitgifte in het kader van dit prospectus begint op de datum van dit prospectus zoals goedgekeurd door de FSMA en is onbeperkt in de tijd. Deze uitgifte kan niettemin op elk moment geschorst of gestopt worden bij beslissing van de directie- en bestuursorganen van de uitgever.

Aangezien dit prospectus slechts één jaar geldig is, zal de uitgifte niettemin slechts na één jaar kunnen voortgezet worden mits het opstellen van een nieuw door de FSMA goedgekeurd prospectus of het vervullen van de wettelijke voorwaarden waarbij het opstellen van een prospectus niet verplicht zou zijn voor een verdere uitgifte.

3.4.8. Verhandelbaarheid

Er dient vooreerst opgemerkt te worden dat er voor de maatschappelijke aandelen geen aanvraag is ingediend of zal ingediend worden tot toelating tot de handel met het oog op de verspreiding ervan op een gereglementeerde markt of een gelijkwaardige markt. Deze aandelen zullen aldus niet op dergelijke markten verkocht worden.

Daarnaast is de verhandelbaarheid van de maatschappelijke aandelen ook aan de volgende beperkingen onderworpen.

De persoon die het geïnvesteerde bedrag wenst terug te krijgen moet hetzij zijn ontslag aanbieden (zie punt 2.2.5. hierboven), hetzij zijn aandelen afstaan, rekening houdend met het feit dat de maatschappelijke aandelen alleen aan vennoten mogen afgestaan worden of aan derden die voldoen aan de voorwaarden om vennoot te zijn, voorzien in artikel 7 van de statuten, en zulks mits akkoord van de Raad van Bestuur, die niet verplicht is een eventuele weigering te rechtvaardigen (zie punt 2.2.4. hierboven).

De aandeelhouder die zijn ontslag wenst aan te bieden of die zijn aandelen wenst af te staan, dient zich tot een agentschap van Crelan te richten of tot de hoofdzetel indien de intekening daar werd verricht.

Bijzondere aandacht moet eveneens geschonken worden aan de situatie van de aandeelhouders die minderjarig zijn. Gelet op de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek met betrekking tot het ouderlijk gezag en de voogdij, kan de verkoop van een aandeel of het ontslag als een daad van vervreemding van een goed worden beschouwd waarvoor de machtiging van de vrederechter nodig is, die zal nazien of de verrichting in het belang van de minderjarige is.

Tot slot dient nog opgemerkt te worden dat bij overlijden het lidmaatschap niet overgaat op de erfgenamen. Deze hebben enkel de rechten die bepaald zijn ten gunste van de ontslagnemende vennoten, met name het recht op terugbetaling van de aandelen.

3.4.9. Verplicht openbare aanbiedingen tot aankoop

In België worden de openbare aanbiedingen onderworpen aan de wet van 1 april 2007 op de openbare overnamebiedingen, aan het koninklijk besluit van 27 april 2007 op de openbare overnamebiedingen en aan het koninklijk besluit van 27 april 2007 op de openbare uitkoopbiedingen.

De uitgever verklaart dat hij in de loop van het laatste en het lopende boekjaar niet het voorwerp is geweest van een openbaar overnamebod. Er dient in ieder geval opgemerkt te worden dat de maatschappelijke aandelen niet genoteerd zijn op een gereglementeerde of gelijkwaardige markt en dat er beperkingen zijn inzake verhandelbaarheid (zie hierboven punt 3.4.8.). Dit vormt een belemmering voor openbare aanbiedingen tot aankoop.

3.4.10. Belastingstelsel

LANBOKAS is een coöperatieve vennootschap erkend door de Minister van Economie en is lid van de Nationale Raad voor de Coöperatie. Gelet op artikel 21, 6° van het wetboek op de inkomstenbelastingen vloeit daaruit voort dat een eerste schijf van dividenden vrijgesteld is van belasting voor natuurlijke personen. Voor inkomstenjaar 2015 bedraagt deze vrijstelling 190 EUR per belastingplichtige.

De dividenden die dit bedrag overschrijden zijn belastbaar aan een tarief van 25%.

Indien een vennoot meer dan 190 EUR (inkomsten 2015) aan dividend van Lanbokas ontvangt, dan wordt aan de bron roerende voorheffing ingehouden op het bedrag dat de vrijstelling overschrijdt.

Indien een vennoot dividenden van coöperatieve vennootschappen ontvangt die het bedrag van de vrijstelling overschrijden waarop geen roerende voorheffing werd ingehouden, dan moet dit excedent opgenomen worden in de aangifte personenbelasting.

Dit kan bv. het geval zijn wanneer hij aandeelhouder is van verschillende coöperatieve vennootschappen of wanneer zijn minderjarige kinderen dergelijke dividenden ontvangen (toevoeging door de ouders, elk voor de helft, bij dividend door hen ontvangen).

3.5. Voorwaarden van het aanbod

3.5.1. Algemene intekeningsvoorwaarden

Behoudens wat onder punt 3.5.2. hierna wordt uitgelegd, wordt het aanbod enkel naar natuurlijke personen gericht die de leeftijd van 12 jaar bereikt hebben.

De maatschappelijke aandelen zijn op naam en worden vrijgegeven bij de intekening en storting van het met de verworven aandelen overeenstemmende bedrag. De inschrijvingen in het aandelenregister gebeuren op basis van de gedagtekende en ondertekende inschrijvingsborderellen, of op basis van gelijkwaardige documenten. Een kopie van de vermeldingen die voorkomen in het aandelenregister en die op hen betrekking hebben, kan worden afgeleverd aan de vennoten die dit vragen, in een brief gericht aan de zetel van de vennootschap.

Het maximum bedrag van het aanbod is niet bepaald.

Het aanbod heeft een onbeperkte duur en blijft doorlopend van kracht vanaf de datum van dit prospectus. Ze mag niettemin op elk moment worden opgeschort of gestopt bij beslissing van de directie- en bestuursorganen van de uitgever. Dergelijke beslissing zal enkel gevolgen hebben voor de toekomst en zal de rechten van de personen die reeds aandeelhouder zijn geenszins aantasten.

Een maatschappelijk aandeel is 12,40 EUR waard. In het kader van de uitgifte onderworpen aan dit prospectus en ten gevolge van een beslissing van de Raad van Bestuur, kan de belegger maximaal 323 aandelen onderschrijven, hetzij een maximumbedrag van 4.005,20 EUR.

Elke intekening is vast en kan niet worden herroepen door de partijen.

De Raad van Bestuur van LANBOKAS heeft niettemin de bevoegdheid om op elk moment de persoon te weigeren of uit te sluiten die de voorwaarden gebonden aan de hoedanigheid van aandeelhouder niet vervult.

3.5.2. Personen die kunnen intekenen en aandeelhouder worden

Mogen als leden van de vennootschap worden aanvaard, de natuurlijke personen vanaf 12 jaar die tot één van de volgende categorieën behoren :

1. landbouwers, tuinbouwers, viskwekers en, in het algemeen, alle natuurlijke personen die hun hoofdbezigheid hebben in de landbouw, in de ruimste zin van het woord;
2. alle andere natuurlijke personen die activiteiten uitoefenen ten gunste van de landbouw of die belang stellen in de ontwikkeling van deze laatste en in het welzijn van de landbouwbevolking;
3. en, in het algemeen, alle natuurlijke personen die belangstellen in het maatschappelijk doel van de vennootschap.

Rechtspersonen kunnen in geen geval vennoot zijn.

Bij wijze van uitzondering op de vorige alinea's, kunnen vennoot zijn : VZW's, door de Raad van Bestuur erkende landbouwberoepsverenigingen, welk ook hun juridische vorm is, de door de N.V. Crelan erkende Kassen en de door hen opgerichte vennootschappen.

Personen die de Amerikaanse nationaliteit hebben of verblijven in de Verenigde Staten en die hun portefeuille beheren vanop Amerikaans grondgebied mogen geen aandeelhouder worden, tenzij ze een correspondentie-adres hebben buiten de Verenigde Staten en volmacht verlenen aan een persoon die niet in de Verenigde Staten verblijft.

Er dient eveneens opgemerkt te worden dat er binnen de Federatie van kredietinstellingen van het Crelan twee coöperatieve kassen zijn die een openbaar aanbod doen op de wijze beschreven in dit prospectus. Het gaat enerzijds om de C.V.B.A. LANBOKAS en anderzijds om de S.C.R.L. AGRICAISSE. De belegger die tot de coöperatieve verankering van Crelan wenst toe te treden kan dit enkel doen bij één van die kassen.

De personen die contact opnemen met een in Vlaanderen gevestigd agentschap zullen vennoten worden van LANBOKAS en de personen die contact opnemen met een in Wallonië gevestigd agentschap zullen vennoten worden van AGRICAISSE. Voor Brussel of elke andere bijzondere situatie is de taalkeuze doorslaggevend.

3.5.3. Uitgifteprijs en kosten

De prijs van een maatschappelijk aandeel is op 12,40 EUR vastgesteld.

Er zijn geen instap- of uitstapkosten voorzien.

Een jaarlijkse bijdrage van 30,00 EUR is verschuldigd per vennoot voor de beheerskosten van de aan de vennoten toegekende voordelen in het kader van het Fidelio-programma. In het eerste jaar is deze slechts gedeeltelijk verschuldigd vanaf de maand volgend op de intekening.

Voor jongeren moet de bijdrage pas betaald worden vanaf het jaar waarin ze 24 worden.

3.5.4. Tussenpersonen belast met de financiële dienst

De maatschappelijke aandelen worden in de agentschappen van Crelan onderschreven aan de hand van een borderel, of op de hoofdzetel van de bank (Sylvain Dupuislaan, 251, 1070 Bruxelles) volgens de overeengekomen vormen.

Ze kunnen ook onderschreven worden via Crelan-online.be, het systeem van internetbankieren van Crelan.

De overdracht van de aandelen of het ontslag van de vennoot moet via de agentschappen gebeuren.

4. GEGEVENS BETREFFENDE LANBOKAS

4.1. Voorafgaandelijke opmerking

De uitgever, de C.V.B.A. Lanbokas, evenals haar Franstalige tegenhanger de S.CR.L. Agricaisse, is een kredietkas erkend door de N.V. Crelan (voorheen Landbouwkrediet). Deze is de Centrale instelling van de Federatie van kredietinstellingen van Crelan zoals bekrachtigd door artikel 240 van de wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen.

Er dient opgemerkt te worden dat de N.V. Landbouwkrediet haar naam in N.V. Crelan gewijzigd heeft ter gelegenheid van de overname van de bank Centea N.V. in het kader van een fusie door overname met uitwerking op 1 april 2013.

De Federatie van kredietinstellingen van Crelan is geregeld door de artikelen 239 tot 241 van de wet van 25 april 2014 op het statuut en het toezicht op de kredietinstellingen en door de Regels voor de aansluiting bij de Federatie van kredietinstellingen van Crelan en de werking van de Groep Crelan.

Een belangrijke werkingsregel van de Federatie is deze van de hoofdelijkheid tussen haar leden. In toepassing van de voornoemde wet van 25 april 2014 vormen de verplichtingen van de aangesloten instellingen en van de centrale instelling hoofdelijke verplichtingen. Dit principe wordt opgenomen in artikel 2 van de statuten van Lanbokas dat onder meer bepaalt dat : "De vennootschap staat niet alleen in voor haar eigen verbintenissen. Zij waarborgt ook de goede afloop van de verbintenissen van de N.V. Crelan alsmede de verbintenissen van de door de N.V. Crelan erkende Kredietkassen en de verbintenissen van de door de erkende Kredietkassen erkende regionale vennootschappen".

Een andere belangrijke regel van de wet is dat de centrale instelling van de Federatie, met name de N.V. Crelan, rechtstreeks toezicht moet uitoefenen op de aangesloten instellingen en bevoegd is om hen instructies te geven voor hun beleid, hun verrichtingen en hun organisatie.

Zo wordt het beheer van de erkende kassen overgedragen aan het Directiecomité van de N.V. Crelan. Bovendien kunnen sommige belangrijke beslissingen (wijziging van de statuten, voortijdige ontbinding, fusie met andere vennootschappen) slechts genomen worden mits voorafgaandelijke toelating van de Raad van Bestuur van de N.V. Crelan.

Op boekhoudkundig vlak, in toepassing van een beslissing van de Commissie voor het Bank- en Financiewezen (waarvan de bevoegdheden nu door de Nationale Bank van België worden uitgeoefend) van 29 maart 1994, worden de rekeningen van de groep Crelan geglobaliseerd en bevat de perimeter de N.V. Crelan, de S.C.R.L. Agricaisse, de C.V.B.A. Lanbokas evenals 8 regionale kassen (cvba Divilan, cvba Interlan, cvba Invelan, cvba Rentalan, srl Agricas, srl Divicas, srl Ecupa, srl Rentacas).

In dit kader slaan de opdrachten en plichten van de bij de N.V. Crelan werkzame erkende commissarissen-revisoren op de Federatie in haar geheel.

Het kapitaal van de toetredende en regionale coöperatieve kassen wordt gehouden door de coöperatoren maar maakt deel uit van het eigen vermogen van de Groep. Een onvoorwaardelijk recht voor de Raden van Bestuur van deze 10 vennootschappen om de aanvragen tot terugbetaling van de maatschappelijke aandelen te weigeren aan de aandeelhouders werd toegevoegd in artikel 9 van hun respectieve statuten, wat toelaat om in toepassing van de IAS-norm 32 het coöperatief kapitaal van de toetredende regionale kassen op te nemen in de geconsolideerde balans van de Groep als eigen vermogen (Equity) en niet langer als verplichtingen (Liability).

De werkingsregels van de Federatie bepalen eveneens dat de winst ervan gelocaliseerd is in de N.V. Crelan. De brutomarge van de aangesloten instellingen en van de regionale coöperatieven moet niettemin het bedrag bereiken, zonder het te overschrijden, dat nodig is voor hun werking en om een winst te boeken welke voldoende is voor de verplichte aanlegging van de wettelijke reserve en voor de uitkering van een dividend aan de coöperatoren, beperkt tot het maximumbedrag vastgesteld door het koninklijk besluit dat de erkenningsvoorwaarden van de nationale groeperingen van coöperatieve vennootschappen en van de coöperatieve vennootschappen bepaalt. De toekenning van een dividend aan de coöperatoren mag echter in geen geval tot gevolg hebben dat het bij de N.V. Crelan gelocaliseerde resultaat negatief zou zijn. In dit geval zal het aan de coöperatoren uit te keren dividend tot het passende beloop verminderd worden, tenzij de Algemene Vergaderingen er anders over beslissen (zie eveneens hierna punt 4.18.3. inzake het Dividendbeleid).

Op het vlak van de activiteiten (zie eveneens hierna punt 4.7.), worden de zichtrekeningen en spaarrekeningen traditioneel bij de kassen geherbergd, terwijl beleggingsproducten (termijnrekeningen, kasbons, achtergestelde certificaten) en de interbancaire verrichtingen bij de N.V. Crelan geherbergd worden. Inzake kredieten worden de hypothecaire kredieten en de kredieten aan de landbouwsector sinds een aantal jaren normaal bij de N.V. Crelan geherbergd, terwijl de leningen op afbetalingen en de beroepskredieten (anders dan deze voor de landbouw) bij de kassen geherbergd.

Het bestaan van de Federatie van kredietinstellingen van Crelan en haar organisatie volgens de voorwaarden vastgesteld in de wet en in de aansluitingsregels, hebben tot gevolg dat de instellingen van de Federatie een werkelijke operationele en economische eenheid uitmaken die onder het merk "Crelan" handelt. Artikel 2 van de statuten van Lanbokas vermeldt trouwens dat "Samen met de N.V. Crelan, haar erkende Kassen, en met de door deze laatste erkende regionale vennootschappen, vormt de vennootschap een collectiviteit die als geheel naar buiten treedt onder de benaming Groep Crelan of onder het merk Crelan.

Tot slot dient ook opgemerkt te worden dat door de verwerving van de banken Europabank, Keytradebank en Centea, alsmede door de oprichting van de verzekeringsmaatschappij N.V. Crelan Insurance, de balans van de Groep Crelan uitgebreid en geconsolideerd werd met deze vennootschappen.

Daarnaast, en met uitwerking op 1 april 2013, heeft de N.V. Landbouwkrediet de N.V. Centea overgenomen in het kader van een fusie door overname. De N.V. Centea is sindsdien geen dochtervennootschap meer en is haar volledig vermogen overgedragen aan de N.V. Landbouwkrediet die terzelfdertijd haar naam in N.V. Crelan gewijzigd heeft. Deze N.V. Crelan is dus nu de Centrale instelling van de Federatie van kredietinstellingen van Crelan.

De dochtermaatschappijen Europabank, Keytrade Bank en Crelan Insurance maken geen deel uit van de Federatie van kredietinstellingen van Crelan en zijn niet gehouden tot het principe van solidariteit tussen de leden van de Federatie.

In dit kader moet de investeerder die maatschappelijke aandelen verwerft er zich bewust van zijn dat door aandeelhouder van de C.V.B.A. Lanbokas te worden zijn echte partner, in het bijzonder in termen van risico, veel groter is dan enkel de uitgever.

De werkelijk pertinente informatiegegevens voor hem zijn deze die de Federatie van Kredietinstellingen van Crelan betreffen evenals deze van de Groep Crelan zoals voorgesteld in de geconsolideerde jaarrekening. Dit is de reden waarom het hoofdstuk gewijd aan de "gegevens betreffende Lanbokas" veel ruimer is dan de C.V.B.A. Lanbokas alleen en op het geheel van de groep slaat.

4.2. Verantwoordelijke personen

De C.V.B.A. LANBOKAS is lid van de Federatie van kredietinstellingen van Crelan. Artikel 16 van haar statuten bepaalt dat zolang de vennootschap aangesloten is bij de N.V. Crelan in de schoot van een federatie van kredietinstellingen, het bestuur van de C.V.B.A. LANBOKAS waargenomen wordt door het Directiecomité van de N.V. Crelan.

De C.V.B.A. LANBOKAS, met zetel aan de Sylvain Dupuislaan, 251, 1070 Brussel, vertegenwoordigd door de heer Luc VERSELE, Voorzitter van het Directiecomité van Crelan, en de heer Tom OLINGER, lid van het Directiecomité van Crelan, is verantwoordelijk voor het prospectus.

Na alle redelijke maatregelen hiertoe te hebben getroffen, verklaart de C.V.B.A. LANBOKAS dat, voorzover haar bekend, de gegevens in het prospectus in overeenstemming zijn met de werkelijkheid en geen gegevens zijn weggelaten waarvan de vermelding de strekking van het prospectus wijzigt.

4.3. Commissarissen

De jaarrekeningen van de Groep Crelan van de boekjaren 2012 en 2013 werden gecontroleerd en goedgekeurd door een college van commissarissen samengesteld uit :

- KPMG bedrijfsrevisoren CVBA, Prins Boudewijnlaan, 24D, 2550 Kontich, vertegenwoordigd door de heer Erik Clinck, lid van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren.

- Deloitte bedrijfsrevisoren CVBA, Berkenlaan, 8b, 1831 Diegem, vertegenwoordigd door de heer Philippe Maeyaert, lid van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren.

De jaarrekening van de Groep Crelan voor boekjaar 2014 werd gecontroleerd en goedgekeurd door Deloitte bedrijfsrevisoren CVBA, Berkenlaan, 8b, 1831 Diegem , vertegenwoordigd door de heer Philippe Maeyaert en de heer Bernard De Meulemeester, leden van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren.

4.4. Geselecteerde financiële informatie

De kerncijfers die de financiële situatie op geconsolideerde basis samenvatten van de Groep Crelan, waarvan LANBOKAS een lid is, zijn de volgende :

	31/12/2014	31/12/2013	31/12/2012
(in EUR)			
Totaal activa	23.257.182.304,52	22.195.725.912,91	22.377.561.276,83
Totaal verplichtingen	21.840.483.211,18	21.058.061.091,61	21.098.957.927,38
Totaal eigen vermogen	1.416.699.093,34	1.137.664.821,30	1.278.603.349,45
Netto winst of -verlies	61.648.057,52	45.213.341,59	73.392.126,58

N.B.

- De bedragen van 31/12/2012 werden gewijzigd ten gevolge van een netting van de uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen per juridische entiteit. Voor meer toelichting m.b.t. deze wijziging verwijzen wij naar noot 8 (Actuele en uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen) van de Toelichting bij de balans 2013 (punt 4.22.1.7.2.).

Punt 4.22. hierna bevat historische financiële gegevens, met een commentaar, over de Groep Crelan.

4.5. Risicofactoren

De risicofactoren verbonden aan de uitgever zijn voornamelijk :

- het kredietrisico;
- het marktrisico;
- het liquiditeitsrisico;
- het operationeel risico;
- de overname van aandelen van de NV Crelan.

Deze risico's werden op meer uitvoerige wijze onder punt 2.3. besproken.

4.6. Benaming, historiek en evolutie van de uitgever

4.6.1. Benaming en statuut

De uitgevende instelling is de coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid "Coöperatieve Deposito- en Kredietkas voor de Landbouw", in het kort "Lanbokas", vennootschap naar Belgisch recht, met maatschappelijke zetel in de Sylvain Dupuislaan, 251, te 1070 Brussel (België), en met ondernemingsnummer BTW BE 0403.263.840 - RPR Brussel (Tel. : 02/558.71.11).

LANBOKAS is een kredietinstelling die valt onder de wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen. Met haar Franstalige tegenhanger, de coöperatieve kas AGRICAISSE, maakt LANBOKAS deel uit van de Federatie van kredietinstellingen van Crelan.

Deze Federatie steunt op een solidariteitsprincipe waarbij de nakoming van de verplichtingen van ieder van de deelnemende instellingen wordt gewaarborgd door de andere leden.

Ze wordt ook erkend door artikel 240 van de wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen.

LANBOKAS is sinds haar oprichting een erkende coöperatieve vennootschap die lid is van de Nationale Raad voor de Coöperatie. Haar erkenning werd voor een termijn van 4 jaar hernieuwd bij het ministerieel besluit van 1 juli 2011 tot erkenning van nationale groeperingen van coöperatieve vennootschappen en van coöperatieve vennootschappen, verschenen in het Belgisch Staatsblad van 8 juli 2011 (Ed. 2, p. 40742).

Krachtens het Koninklijk besluit van 24 maart 2015 (BS 01.04.2015) tot wijziging van het koninklijk besluit van 8 januari 1962 tot vaststelling van de voorwaarden tot erkenning van de nationale groeperingen van coöperatieve vennootschappen en van de coöperatieve vennootschappen, blijven de coöperatieve vennootschappen die een erkenning hebben verkregen vóór 31 mei 2015, erkend tot 31 mei 2016 voor zover zij de voorwaarden bepaald in de artikelen 1 en 2 van het KB van 1962 blijven naleven.

De erkende coöperatieve vennootschap is een manier om anders te ondernemen. Essentieel zijn de vrije toetreding van nieuwe aandeelhouders, het ontbreken van dominerende aandeelhouders en het niet nastreven van een speculatief oogmerk.

Voor de belegger betekent dit concreet een beperking van het jaarlijkse dividend tot maximum 6%, maar eveneens een vrijstelling van de onroerende voorheffing op een eerste dividendbedrag (dit bedrag wordt regelmatig door de fiscale wetgeving aangepast).

Dankzij deze erkenning kan Lanbokas eveneens deelnemen aan de werkzaamheden van de Nationale Raad voor de Coöperatie die twee belangrijke opdrachten heeft :

- passende maatregelen tot verspreiding van de beginselen en het ideaal van de coöperatie bestuderen en bevorderen;
- adviezen of voorstellen in verband met de coöperatieve activiteiten formuleren voor de Minister en voor de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven.

4.6.2. Historiek

De geschiedenis van LANBOKAS is onlosmakelijk verbonden met die van de N.V. Landbouwkrediet / Crelan waarvan het één van de aandeelhouders is.

Het Landbouwkrediet / Crelan werd in 1937 door de overheid opgericht als openbare kredietinstelling met de bedoeling kredieten te verstrekken aan de land- en tuinbouwers. Nu is Crelan uitgegroeid tot een volwaardige, autonome privé-bank die een volledige service verstrekt aan particulieren, zelfstandigen, ondernemingen en uiteraard ook aan de historische doelgroep de land- en tuinbouwers.

Mijlpalen in de geschiedenis :

1937 : oprichting van het Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet (NILK), een kredietinstelling voor de land- en tuinbouw.

Jaren '60 : oprichting van LANBOKAS op 20 december 1966 en partnerschap tussen het NILK en de coöperatieve Kassen, gevormd door landbouwverenigingen en landbouwers.

1992 : omvorming van de parastatale NILK tot een publiekrechtelijke naamloze vennootschap : de NV Landbouwkrediet.

1993 : oprichting door de NV Landbouwkrediet en de Coöperatieve Kassen van een federatie van kredietinstellingen, begin van de privatisering van de bank.

1995-1996 : eigenlijke privatisering van de bank met de komst van Swiss Life Belgium en Bacob als aandeelhouders.

2003 : wijziging van de structuur van het aandeelhouderschap, het Franse Crédit Agricole en de Coöperatieve Kassen nemen elk een participatie van 50 %.

2004 : verwerving van Europabank, een bank die gespecialiseerd is in het consumentenkrediet.

2005 : overname van 63,1% van de aandelen van Keytrade Bank, Belgische marktleider in online brokerage.

2007 : het Landbouwkrediet richt een verzekeringsonderneming op, de N.V. Landbouwkrediet Verzekeringen (die haar naam in april 2013 in Crelan Insurance heeft gewijzigd), en wordt voor 100 % aandeelhouder van Keytrade Bank.

2008 : opstarten van de activiteiten Personal & Private Banking.

2009 : overname van de private-bankingklanten van KAUPTHING Bank Belgium; dit geeft een nieuwe boost aan de activiteit vermogensbankieren.

2010 : opstart van Landbouwkrediet Direct, de nieuwe onlineverkoopkanaal.

2011 : aankoop van de bank Centea door de N.V. Landbouwkrediet.

2013 : fusie door overname van de N.V. Centea door de N.V. Landbouwkrediet. De N.V. Landbouwkrediet wijzigt haar naam in N.V. Crelan.

2014 : Akkoord tussen de coöperatieve Kassen en de Franse aandeelhouders die hun 50%-participatie in de NV Crelan zullen verkopen aan de Belgische coöperatieve Kassen.

2015 : overdracht van de aandelen van de Franse aandeelhouder in de NV Crelan aan de Belgische aandeelhouders.

4.6.3. Belangrijkste investeringen

De belangrijkste investering in de loop van de laatste drie jaren is de overname door de Belgische aandeelhouders van de NV Crelan, waaronder Lanbokas, van de aandelen van de NV Crelan in handen van de Franse aandeelhouder. Meer informatie over deze transactie wordt onder meer gegeven onder sectie 4.19. hierna.

4.6.4. Andere recente gebeurtenissen met betrekking tot de solvabiliteit

Er is geen recente gebeurtenis die belangrijke gevolgen kan hebben voor de solvabiliteit van de uitgever behalve de overdracht van de participatie van de Franse aandeelhouders in de NV Crelan aan de Belgische aandeelhouders (zie in het bijzonder punt 4.19. hierna ivm Belangrijke contracten).

4.7. Overzicht van de activiteiten

De Federatie van kredietinstellingen van Crelan, als operationele eenheid samengesteld uit de drie banken CVBA Lanbokas, CVBA Agricaisse en de NV Crelan, is een retailbank die een volledige bankdienst aanbiedt aan particulieren, zelfstandigen en ondernemingen.

Deze dienstverlening omvat het toekennen van kredieten (kredieten aan de land- en tuinbouw, investeringskredieten, hypothecaire kredieten en consumentenkredieten), het openen van bankrekeningen (zichtrekeningen, depositorekeningen, effectenrekeningen), het ter beschikking stellen van betaalmiddelen, traditioneel of elektronisch, zoals kaarten, het aanbieden van

beleggingsinstrumenten (kasbons, achtergestelde certificaten, euro-obligaties, euro medium term notes, beleggingsfondsen, ...) en het aanbieden van diensten van vermogensbeheer.

Op het vlak van de de spreiding van de taken, worden de zichtrekeningen en spaarrekeningen traditioneel bij Lanbokas en Agricaisse geherbergd, terwijl beleggingsproducten (termijnrekeningen, kasbons, achtergestelde certificaten) en de interbancaire verrichtingen bij de N.V. Crelan geherbergd worden. Inzake kredieten worden de hypothecaire kredieten en de kredieten aan de landbouwsector sinds een aantal jaren normaal bij de N.V. Crelan geherbergd, terwijl de leningen op afbetalingen en de beroepskredieten (anders dan deze voor de landbouw) bij de kassen geherbergd zijn. In dit kader komt LANBOKAS voornamelijk tussen voor het toekennen van leningen op afbetaling en de opening van rekeningen voor de Nederlandstalige cliënten van Crelan.

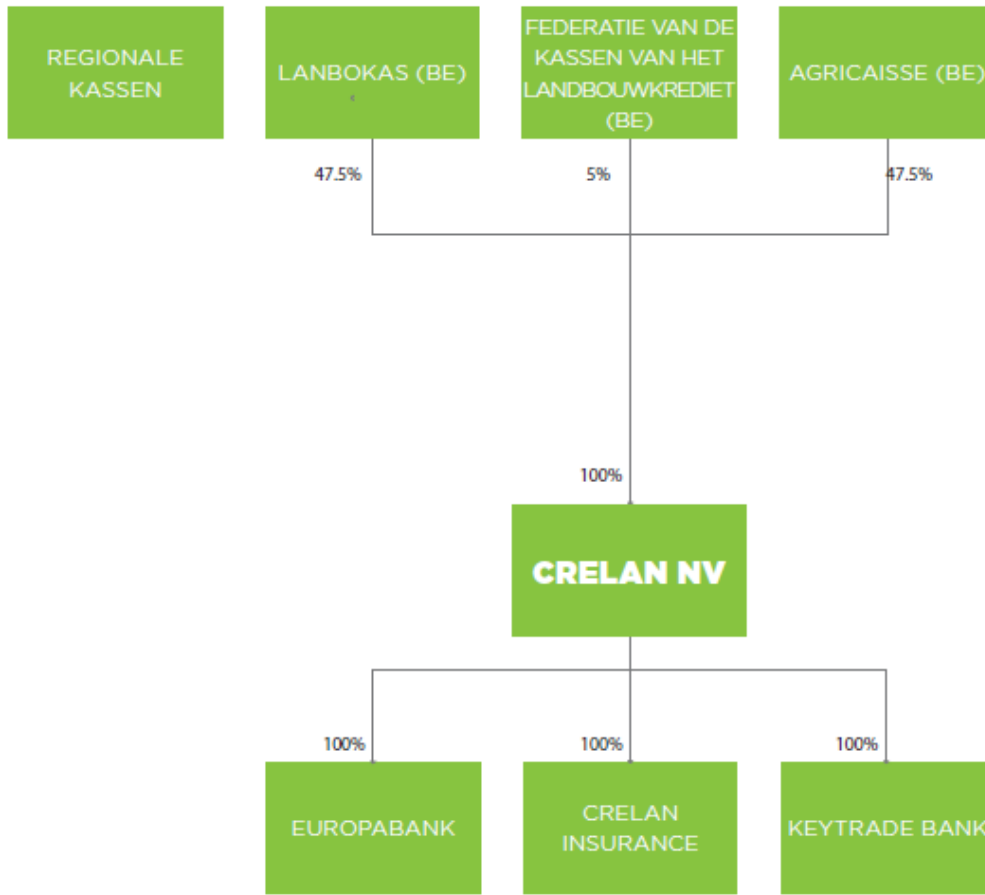
Op 31.12.2014 bedroeg de kredietomloop van de Groep Crelan ongeveer 15,933 miljard euro, verdeeld over 71,6% voor particulieren, 14,6% voor ondernemingen, en 13,8% voor land- en tuinbouwers. De cliëntendeposito's bedroegen 20,555 miljard euro.

4.8. Organogram

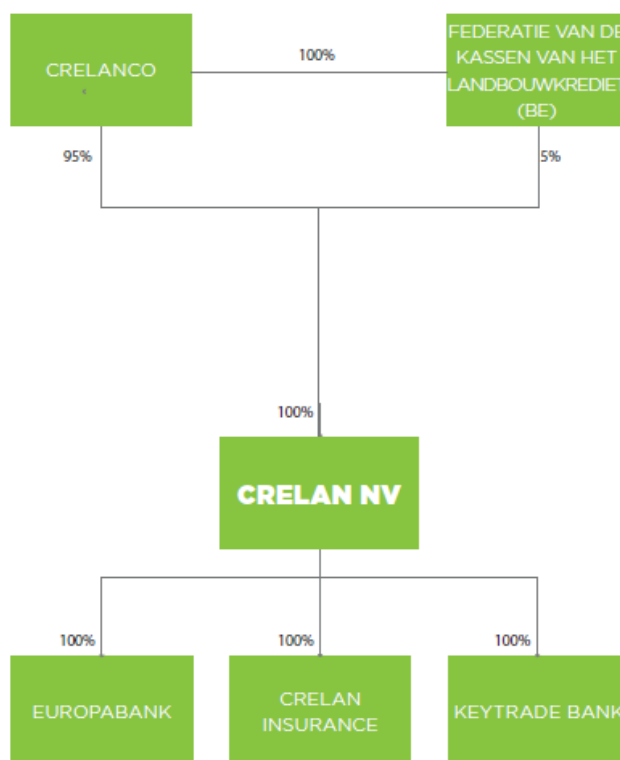
Met zijn Franstalige tegenhanger AGRICAISSE, maakt LANBOKAS deel uit van de Federatie van kredietinstellingen van Crelan en verder van de Groep Crelan, die ook de dochtermaatschappijen Europabank, Keytrade Bank en Crelan Insurance omvat, die voor 100 % tot de N.V. Crelan toebehoren.

Het aandeelhouderschap van de N.V. Crelan is verdeeld als volgt : de erkende kassen CVBA Lanbokas, SCRL Agricaisse en de Federatie van de Kassen van Crelan hebben samen 100% van het kapitaal in handen (CVBA Lanbokas: 47,5%, SCRL Agricaisse 47,5% en de federatie van de Kassen van het Landbouwkrediet 5%).

Het volgende organogram geeft een schets van de structuur van de Groep Crelan zoals die op datum van deze prospectus eruit ziet.

Na de vooropgestelde interne fusie waarbij de CVBA Lanbokas de CVBA Agricaisse zal overnemen (meer details onder sectie 4.19.), zullen Lanbokas en de CVBA Federatie van de Kassen van Crelan de enige aandeelhouders zijn van de NV Crelan (zie toekomstig organogram hierna).

4.9. Onroerende goederen, technische installaties en uitrusting

De N.V. Crelan, de S.C.R.L. AGRICAISSE et de CVBA LANBOKAS, zijn samen eigenaar van het gebouw van de hoofdzetel aan de Sylvain Dupuislaan, 251, te 1070 Brussel.

4.10. Financiële situatie, bedrijfsresultaten, thesaurie en middelen

Punt 4.22. bevat de financiële gegevens voor de boekjaren 2012, 2013 en 2014, met in het bijzonder :

- de balans : punt 4.22.1.1.
- de resultatenrekening : punt 4.22.1.2.
- de thesaurie : punt 4.22.1.3.
- het eigen vermogen : punt 4.22.1.4.

Daarnaast geven de punten 4.22.1.7. en 4.22.1.8. een toelichting bij deze rubrieken.

Er kan hier nog vermeld worden dat de transactie waarbij de Belgische aandeelhouders (met inbegrip van Lanbokas) de aandelen van de Franse aandeelhouder in de NV Crelan hebben overgenomen (zie hierover sectie 4.19.), door de overnemende kassen werd gefinancierd met eigen middelen.

Om te blijven voldoen aan de prudentiële vereisten inzake eigen vermogen en solvabiliteit op groepsniveau diende Crelan dan, ingevolge deze operatie, het eigen vermogen dienen te verhogen met +/- 200 miljoen EURO. Dit werd gerealiseerd door het ophalen van bijkomend maatschappelijk kapitaal en door winstreservering. Tevens wordt onderzocht om in de kapitaalstructuur van de NV Crelan de mogelijkheid te creëren om in de toekomst ook institutionele aandeelhouders toe te laten, dit met voldoende garanties om de rechten van de Coöperatieve Kassen en hun coöperatoren te vrijwaren.

Er is dan ook geen materiële impact op de liquiditeit of de solvabiliteit van Groep Crelan ten gevolge van de verkoop van de aandelen van Crelan NV door de Franse aandeelhouder.

Op boekhoudkundig vlak zijn er ook geen aanpassingen ter gelegenheid van de uitstap van Crédit Agricole France : de consolidatieperimeter wijzigt niet en de aandelen op naam van de Crédit Agricole

France werden overgenomen door de Agricaïsse en Lanbokas ondermeer dankzij de verhoging van het coöperatief kapitaal en de reservatie van een groepsresultaat vóór dividenduitkering in lijn met dit van het boekjaar 2013.

4.11. Informatie over de tendensen

Sinds de datum van bekendmaking van de laatst gepubliceerde gecontroleerde financiële overzichten heeft zich geen negatieve wijziging van betekenis voorgedaan in de vooruitzichten van de uitgevende instelling of van de Federatie van Crelan.

Wel kan de aandacht getrokken worden op een wijziging in de aandeelhouderschapstructuur van de NV Crelan. Dit wordt in het bijzonder beschreven onder punt 4.19. hierna.

4.12. Bestuurs-, leidinggevende en toezichthoudende organen

4.12.1. Raad van Bestuur van de C.V.B.A. LANBOKAS

<u>Naam en adres</u>	<u>Functie</u>	<u>Betekenisvolle externe functies</u>
De heer Fernand GEORGE Zuidstraat 39 8630 VEURNE	Voorzitter	- Ondervoorzitter N.V. Crelan - Bestuurder van Crelan Insurance - Bestuurder van Europabank - Bestuurder van Keytrade Bank
De heer Hendrik VAN DAMME, Kruishofstraat, 2 8400 OOSTENDE	Ondervoorzitter	- Bestuurder N.V. Crelan
Mevrouw Yolande BIELAER Hogerheistraat 36 1880 KAPELLE o/d BOS	Bestuurder	-
De heer Eric BOUSSERY Mandestraat 2 8956 KEMMEL	Bestuurder	-
De heer Paul CARPENTIER Honzebrouckstraat 3 8830 HOOGLEDE	Bestuurder	-
Mevrouw Annie FRISON Lierbaan 305 2580 PUTTE	Bestuurder	-
De heer Prof. dr. Xavier GELLYNCK Beekstraat 35 9920 LOVENDEGEM	Bestuurder	-
De heer Yves J. PANNEELS Tuitenbergstraat 55 1750 EIZERINGEN (LENNIK)	Bestuurder	- Bestuurder N.V. Crelan
Els Robeyns De Rijten 4 3830 WELLEN	Bestuurder	
De heer Ivo VAN VAERENBERGH Zoerselhofdreef 40 2980 ZOERSEL	Bestuurder	-
De heer Clair YSEBAERT Moregemplein 9 9790 WORTEGEM-PETEGEM	Bestuurder	-

Mevrouw Ann DIELEMAN Heirweg 24 9180 MOERBEKE	Bestuurder	

4.12.2. Directiecomité van de N.V. Crelan, belast met het bestuur van LANBOKAS

<u>Naam en adres</u>	<u>Functie</u>	<u>Betekenisvolle externe functies</u>
De heer Luc VERSELE NV Crelan Sylvain Dupuislaan 251 1070 BRUSSEL	Voorzitter	- Voorzitter van de Raad van Bestuur van Europabank - Voorzitter van de Raad van Bestuur van Keytrade bank - Voorzitter van de Raad van Bestuur van Crelan Insurance - Bestuurder BEVEK Crelan Fund
De heer Patrick LEWAHERT NV Crelan Sylvain Dupuislaan 251 1070 BRUSSEL	Bestuurder-Directeur	- Bestuurder van Keytrade Bank
De heer Tom OLINGER NV Crelan Sylvain Dupuislaan 251 1070 BRUSSEL	Bestuurder-Directeur	
De heer Philippe Voisin NV Crelan Sylvain Dupuislaan 251 1070 BRUSSEL	Bestuurder-Directeur	
De heer Peter Venneman NV Crelan Sylvain Dupuislaan 251 1070 BRUSSEL	Bestuurder-Directeur	- Voorzitter Directiecomité en Bestuurder van van Crelan Insurance - Bestuurder Europabank
De heer Jean-Paul Grégoire NV Crelan Sylvain Dupuislaan 251 1070 BRUSSEL	Bestuurder-Directeur	

4.12.3. Verklaringen met betrekking tot de leden van het Directiecomité van de N.V. Crelan, belast met het bestuur van LANBOKAS

In de voorgaande 5 jaar hebben de leden van geen bestuursmandaat uitgeoefend in een vennootschap of een commanditaire vennootschap buiten Crelan.

In de voorgaande 5 jaar werd geen lid van het Directiecomité van Crelan

- veroordeeld voor fraudemisdrijven,
- betrokken in een faillissement, surséance of liquidatie,
- openbaar beschuldigd of gesanctionneerd, of door een rechtbank onbekwaam verklaard om een bestuursfunctie uit te oefenen.

Er zijn geen potentiële belangenconflicten tussen de plichten van de personen van de bestuursorganen van de bank jegens deze als uitgever en hun privé-belangen of andere plichten die op hen zouden rusten.

4.13. Bezoldigingen en voordelen

Voor het jaar 2014 heeft de Federatie van kredietinstellingen van Crelan een beloning van 3,1 miljoen EUR toegekend aan de leden van het Directiecomité en de Raden van Bestuur van de Federatie.

De commissarissen hebben voor 2014 een totale vergoeding gekregen van 874.678,65 EUR.

4.14. Werking van de bestuurs- en directieorganen

4.14.1. Mandaat van de Bestuurders-Directeurs

Ter gelegenheid van de Algemene Vergadering van april 2015 werd het mandaat van de heer **Luc VERSELE** (Voorzitter van het Directiecomité) voor 5 jaar verlengd (tot 2020) en dat van de heer **Patrick LEWAHERT** voor 2 jaar verlengd (tot in 2017).

Het mandaat van de heer **Tom OLINGER** werd op 18.03.2010 verlengd voor 6 jaar.

De heer **Philippe VOISIN** werd tot Bestuurder-Directeur benoemd door de Buitengewone Algemene Vergadering van 20 september 2012 van de N.V. Crelan op voorstel van de Raad van Bestuur voor een mandaat met een looptijd van 5 jaar, dat op de Algemene Vergadering in 2017 vervalt.

De Buitengewone Algemene Vergadering van Crelan van 2 september 2013 heeft de heer **PETER VENNEMAN** benoemd tot bestuurder-lid van het Directiecomité voor een mandaat met een looptijd van 6 jaar, dat vervalt op de Algemene Vergadering in 2019.

De Buitengewone Algemene Vergadering van 10 juni 2014 heeft dhr. **Jean-Paul GRÉGOIRE** benoemd als bestuurder-lid van het Directiecomité voor een mandaat met een looptijd van 6 jaar dat vervalt op de Algemene Vergadering in 2020.

4.14.2. Dienstencontracten

Er zijn geen dienstencontracten die de leden van bestuur-, directie- en toezichtorganen met de uitgever verbinden.

4.14.3. Comités

Aangezien Crelan NV overeenkomstig artikel 3 van de wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op de Kredietinstellingen als een significante bank wordt beschouwd, dienen ingevolge art 28-31 van deze wet in de schoot van de Raad van Bestuur de volgende vier comités te worden opgericht:

- Auditcomité,
- Risicocomité,
- Remuneratiecomité,
- Benoemingscomité.

Het Auditcomité bestond reeds en wordt voorgezeten door de heer Freddy Willockx, de onafhankelijke bestuurder, die dankzij zijn opleiding en uitgebreide ervaring op hoog niveau, over de vereiste competenties beschikt, zowel op boekhoudkundig vlak als op het vlak van audit.

De Raad van Bestuur heeft op 23 oktober en ingevolge het ontslag van de heer Thierry Aubertin, de heer Yvan Hayez benoemd als lid van het Auditcomité. Naast de heren Fernand George en Yvan Hayez zal er nog één extra onafhankelijk bestuurder worden toegewezen aan het Auditcomité. Ook de Voorzitter van de Raad van Bestuur, de Voorzitter van het Directiecomité en de directeur Interne Audit kunnen worden uitgenodigd op de vergaderingen van het Auditcomité.

Het Remuneratiecomité bestond reeds en wordt voorgezeten door de heer Freddy Willockx, als onafhankelijke bestuurder.

De Raad van Bestuur heeft op 23 oktober ook de heren Robert Joly en Hendrik Vandamme aangeduid als leden van het Remuneratiecomité. De Voorzitter van de Raad van Bestuur en de Voorzitter van het Directiecomité kunnen worden uitgenodigd op de vergadering.

Het Benoemingscomité, dat op 31 december 2014 opgericht en functioneel dient te zijn, werd door de Raad van Bestuur voorlopig als volgt samengesteld: de heren Jean-Pierre Dubois, Fernand George, Yvan Hayez en Hendrik Vandamme.

Het Risicocomité, dat op 31 december 2014 opgericht en functioneel dient te zijn, werd door de Raad van Bestuur voorlopig als volgt samengesteld: de heren Freddy Willockx, Fernand George en Robert Joly.

4.14.4. Corporate Governance

LANBOKAS verklaart dat binnen de Groep Crelan een Memorandum van Deugdelijk Bestuur opgesteld werd, in overeenstemming met circulaire PPB-2007-6-CPB-CPA van de CBFA over de prudentiële verwachtingen van de CBFA inzake het deugdelijk bestuur van financiële instellingen, en in overeenstemming met de wet van 24 april 2014 op het statuut en het toezicht op de kredietinstellingen.

4.15. Werknemers

Op 31/12/2014 makten 1.464 personeelsleden deel uit van de Groep Crelan waarvan er 995 voor Crelan werkten, 12 voor Crelan Insurance, 136 voor Keytrade Bank en 321 voor Europabank.

Als bij het bezoldigd personeel in de verschillende entiteiten van de Groep de 2.053 medewerkers gevoegd worden die, over een procuratie beschikken om voor de Bank op te treden onder het statuut van gedelegeerd agent of als bezoldigde van een agent in een agentschap, bedraagt het totaal aantal medewerkers voor de Groep Crelan 3.517 personen.

Voor wat betreft de pensioenverplichtingen beschikt de groep over één toegezegde pensioenregeling en diverse toegezegde bijdragenregelingen.

Er is geen beleid van stock options. De medewerkers van de bank mogen maatschappelijke aandelen van LANBOKAS aankopen onder dezelfde voorwaarden als wie dan ook.

4.16. Belangrijkste aandeelhouders

Er is geen belangrijkste of meerderheidsaandeelhouder van LANBOKAS. Het maatschappelijk kapitaal is over 207.578 aandeelhouders gespreid (op 31.03.2015).

Krachtens de statuten van LANBOKAS beschikt elke vennoot over één stem en heeft hij recht op een aanvullende stem per reeks van vijftig ingeschreven aandelen.

Nochtans mag een vennoot niet over meer dan vijf stemmen beschikken.

4.17. Transacties met verbonden partijen

Het liquiditeitsbeheer wordt centraal beheerd bij Crelan NV. Geconsolideerd beschikt de groep Crelan in dat opzicht over een ruim overschot aan liquiditeiten, dit gemeten onder diverse interne liquiditeitsmodellen als onder de reglementair opgelegde liquiditeitsratio's. Deze laatste tracht weer te geven in welke mate de liquiditeitspositie van iedere financiële instelling bestand is tegen de impact van welbepaalde uitzonderlijke omstandigheden gedefinieerd in een stress-scenario. Zo noteren we op groepsniveau een overschot van meer dan 1 miljard EUR op de huidige vigerende liquiditeitsratio van de Nationale Bank. Ook betreffende de Liquidity Coverage Ratio (LCR) en Net Stable Funding Ratio (NSFR) berekenen we ruime overschotten van respectievelijk meer dan 2,7 en 4,9 miljard EUR.

Specifiek zijn de overschotten voor Crelan op het niveau van de liquiditeitsratio Nationale Bank beperkter tegenover de groep. In het kader van het gemeenschappelijk beheersbeleid van de liquiditeiten, werden volgende transacties aangegaan:

Op 31.03.2015 heeft de NV Crelan effecten ontleend bij Europabank voor een marktwaarde van 81,4 miljoen EUR. De ontleende effecten kunnen in pand gegeven worden om liquiditeiten te bekomen, inzonderheid bij de Nationale Bank van België. Bovendien plaatste Europabank liquiditeiten bij Crelan op korte termijn ten belope van 95 miljoen EUR.

Met Keytrade Bank sloot NV Crelan een contract af waarbij potentieel tot 1,39 miljard EUR ontleningen of ontleningen op effecten kunnen worden afgesloten. Voor het bedrag dat NV Crelan ontleent boven 260 miljoen EUR dienen garanties te worden verstrekt onder de vorm van niet-liquide kredieten. Op datum van 31.03.2014 ontleende Crelan liquiditeiten bij Keytrade Bank op middellange termijn ten belope van 175 miljoen EUR. Anderzijds leende Crelan NV via een achtergestelde lening 12,5 miljoen EUR aan Keytrade.

Op 31.03.2014 had NV Crelan een totaal bedrag aan plaatsingen en obligaties op de groep Crédit Agricole Frankrijk voor een bedrag van 681,8 miljoen EUR waarvan 337,5 miljoen EUR op Crédit Agricole Nord de France en 337,5 miljoen EUR op Crédit Agricole Nord-Est. Anderzijds plaatste CA-CIB voor 4,3 miljoen EUR bij Crelan. Met de uittreding uit het kapitaal van de groep Crelan door de groep Crédit Agricole Frankrijk, worden de totale plaatsingen teruggebracht tot maximaal 25% van het eigen vermogen, dit om een overschrijding van de reglementaire concentratielimiet op de groep Crédit Agricole te vermijden. Ten dien einde zullen een aantal deposito's worden beëindigd.

Er dient hierbij opgemerkt te worden dat dergelijke intra-groepsverrichtingen belangenconflicten kunnen meebrengen.

Op algemene wijze kunnen belangenconflicten ontstaan op twee niveaus, enerzijds tussen één of meer entiteiten van de Groep en een of andere aandeelhouder van de Bank en, anderzijds, tussen de verschillende entiteiten zelf van de Groep.

Belangenconflicten kunnen bijvoorbeeld bestaan uit intra-groepstransacties, de aanwending van kapitalen binnen de Groep, de toewijzing binnen de Groep van groeiopportunities of de besluitvorming op Groepsniveau die op verschillende of tegengestelde wijze toegepast wordt binnen de verschillende entiteiten van de Groep.

Crelan voert rond dergelijke belangenconflicten een voorkomings- en beheersingsbeleid.

De voorkoming en de oplossing van mogelijke belangenconflicten met de aandeelhouders, indien deze zich zouden voordoen, behoren tot de bevoegdheid van het Strategisch Comité van de Bank. Dit Comité is belast met het onderzoek van het belangenconflict en zal oplossingen voorstellen aan de Raad van Bestuur, onder andere op basis van de Aandeelhoudersovereenkomst en de Toetredingsregels tot de Federatie van kredietinstellingen.

De voorkoming en de oplossing van mogelijke belangenconflicten tussen de verschillende entiteiten van de Groep zijn opgedragen aan het General Management Committee dat in voorkomend geval het Strategisch Comité zal vatten.

4.18. Aanvullende informatie

4.18.1. Maatschappelijk kapitaal

Het maatschappelijk kapitaal van LANBOKAS is niet beperkt. Het bestaat uit aandelen op naam met een nominale waarde van 12,40 EUR.

LANBOKAS is een coöperatieve vennootschap en zijn kapitaal is samengesteld uit een vast gedeelte en een veranderlijk gedeelte.

Het vast gedeelte van het maatschappelijk kapitaal bedraagt 1.240.000 EUR en is volledig volstort.

Het volledig maatschappelijk kapitaal voor de laatste drie jaar is het volgende :

31/12/2014	31/12/2013	31/12/2012
537.859.027,20 EUR	389.708.229,20 EUR	378.855.786,40 EUR

De Raad van Bestuur stelt het tijdstip en de modaliteiten vast van de onderschrijving en de volstorting van de ingetokende maatschappelijke aandelen; de gedeeltelijke terugbetaling van het volgestorte bedrag van een aandeel is niet toegelaten.

De Raad van Bestuur kan het maximum bedrag beperken dat éénzelfde persoon kan aanhouden in het maatschappelijk kapitaal.

4.18.2. Oprichtingsakte en statuten

4.18.2.1. Maatschappelijk doel

Krachtens artikel 2 van haar statuten heeft LANBOKAS tot doel:

1. om het even welke kredietverrichtingen - rechtstreeks of onrechtstreeks - te bevorderen en uit te breiden en in het bijzonder aan haar cliënteel, landbouwers of niet-landbouwers, zelfstandigen, loontrekkenden of anderen, rechtstreeks of door tussenkomst van andere instellingen waaraan ze, in voorkomend geval, haar financiële en administratieve hulp mag verlenen, kredieten van om het even welke aard toe te kennen, onder andere in de vorm van rekeningen-courant of endossement van facturen en leningen op afbetaling; voormelde verrichtingen mogen gedekt worden door alle persoonlijke of zakelijke waarborgen, onder meer hypotheek en inpandgeving van het handelsfonds krachtens de wet van 25 oktober 1919;
2. rentedragende deposito's te ontvangen en de dienst van deze deposito's te verzekeren;
3. hulp te verlenen aan alle kassen en vennootschappen die bij haar zouden aansluiten, onder meer door hun gepaste plaatsingsvoorwaarden te verzekeren en door hun, in welke vorm ook, de financiële bijstand te verlenen die zij nodig zouden hebben;
4. tegenover de N.V. Crelan en zijn erkende Kassen de goede afloop van kredietverrichtingen te waarborgen;
5. tussenbeide te komen in hoedanigheid van makelaar of van agent ten gunste van haar cliënteel bij de afsluiting en de uitvoering van alle verzekeringscontracten.

De vennootschap mag ook alle handelingen stellen die rechtstreeks of onrechtstreeks betrekking hebben op de verwezenlijking van haar maatschappelijk doel of die van aard zijn de verwezenlijking ervan te bevorderen

4.18.2.2. Bestuurs- en controleorganen

Wat het bestuur van LANBOKAS betreft bepaalt artikel 12 van de statuten onder meer dat de Raad van Bestuur uit twaalf leden/vennoten is samengesteld die zijn gekozen door de Algemene Vergadering en zijn onderverdeeld in twee categorieën. De eerste categorie bestaat uit zes leden, gekozen onder de kandidaten voorgedragen door de beroepsverenigingen erkend door de Raad van Bestuur. De tweede categorie bestaat uit zes leden gekozen uit personaliteiten, onafhankelijk van de beroepsverenigingen, die door hun kennis en/of hun eerbaarheid de ontwikkeling van de vennootschap zullen bevorderen; de kandidaten worden voorgedragen door de Bestuurders van deze categorie.

De Raad van Bestuur kiest onder zijn leden een Voorzitter en een Ondervoorzitter.

De leden van de Raad van Bestuur worden verkozen voor zes jaar en zijn herverkiesbaar.

Artikel 16 van de statuten bepaalt dat zolang de vennootschap aangesloten is bij de N.V. Crelan in de schoot van een federatie van kredietinstellingen, het bestuur van de vennootschap wordt waargenomen door het Directiecomité van de N.V. Crelan.

4.18.2.3. Wijziging van de rechten van de aandeelhouders

Elke wijziging van in de statuten vastgelegde rechten van de vennoten impliceert een wijziging van de statuten door de Algemene Vergadering van de vennoten.

De Algemene Vergadering die bijeengeroepen is om de statuten te wijzigen, zal alleen dan geldige beslissingen kunnen nemen indien het voorwerp van de voorgestelde wijzigingen op de dagorde vermeld is en indien de aanwezige en vertegenwoordigde vennoten ten minste de helft van het maatschappelijk kapitaal vertegenwoordigen.

Deze beslissingen dienen ook genomen te worden met een meerderheid van twee derden van de aanwezige en vertegenwoordigde stemmen.

4.18.2.4. Algemene Vergadering

De Algemene Vergadering is samengesteld uit alle vennoten. De Raad van Bestuur roept de Algemene Vergadering bijeen zo dikwijls als zij het nodig acht. In elk geval moet de Algemene Vergadering éénmaal per jaar bijeengeroepen worden vóór de eerste mei, op de maatschappelijke zetel van de vennootschap of op elke andere aangeduide plaats.

Op vraag van de Commissarissen, of van één tiende van de leden, moet de Raad van Bestuur de Algemene Vergadering bijeenroepen binnen de vier weken die volgen op het indienen van de schriftelijke aanvraag bij de Voorzitter.

De oproepingen tot de Algemene Vergaderingen gebeuren door middel van een aankondiging, ten minste tien bankdagen vóór de Algemene Vergadering, geplaatst in een landelijk verspreide krant en in een blad van de landbouwpers; de aankondiging vermeldt van wie de oproeping uitgaat en bevat de dagorde.

4.18.2.5. Bepalingen die een controlewijziging kunnen vertragen, uitstellen of verhinderen

In overeenstemming met de bepalingen van het Wetboek van vennootschappen, en meer in het bijzonder artikel 366 en 367 hiervan, bepaalt artikel 6 van de statuten dat de maatschappelijke aandelen alleen aan vennoten mogen afgestaan worden of aan derden die voldoen aan de voorwaarden om vennoot te zijn, voorzien in artikel 7 van de statuten en zulks mits akkoord van de Raad van Bestuur, die niet verplicht is een eventuele weigering te rechtvaardigen.

Daarnaast bestaat er een overeenkomst met als doel de structuur van de Groep Crelan, zoals beschreven hierboven onder punt 4.8., te stabiliseren.

4.18.3. Dividendbeleid

De werkingsregels van de Federatie bepalen dat de winst ervan gelocaliseerd is in de NV Crelan. De brutomarge van de aangesloten instellingen en van de regionale coöperatieven moet niettemin het bedrag bereiken, zonder het te overschrijden, dat nodig is voor hun werking en om een winst te boeken welke voldoende is voor de verplichte aanlegging van de wettelijke reserve en voor de uitkering van een dividend aan de coöperatoren, beperkt tot het maximumbedrag vastgesteld door het koninklijk besluit dat de erkenningsvoorwaarden van de nationale groeperingen van coöperatieve vennootschappen en van de coöperatieve vennootschappen bepaalt. De toekenning van een dividend aan de coöperatoren mag echter in geen geval tot gevolg hebben dat het bij de NV Crelan gelocaliseerde resultaat negatief zou zijn. In dit geval zal het aan de coöperatoren uit te keren dividend tot het passende beloop verminderd worden, tenzij de Algemene Vergaderingen er anders over beslissen.

Daarnaast, bepaalt artikel 26 van de statuten van LANBOKAS dat de nettowinst als volgt zal worden aangewend :

1. vijf procent minimum zal gestort worden in de wettelijke reserve; de verplichting tot deze afnemering houdt op wanneer het reservefonds het wettelijke minimum heeft bereikt;
2. een interest, waarvan de rentevoet deze niet mag overschrijden die toegelaten is door de maatregelen genomen krachtens het koninklijk besluit van 8 januari 1962 betreffende de erkenning door de Nationale Raad voor de Coöperatie, berekend pro-rata temporis op het volgestorte bedrag van de aandelen, zal aan de vennoten mogen toegekend worden;
3. het eventueel overschot zal gestort worden in een beschikbaar reservefonds of in elk ander voorzorgsfonds dat de Algemene Vergadering zal nodig achten op te richten teneinde de belangen van de vennootschap te vrijwaren.

Op voorstel van de Raad van Bestuur, zal de Algemene Vergadering de uitkering van dividenden opschorten of verbieden indien de belangen van de Groep Crlan in gevaar zouden zijn.

Het eventueel debetsaldo zal overgedragen worden op het volgend boekjaar en gedelgd worden vóór elke andere opnemings of ristorno, behalve indien de Algemene Vergadering beslist het geheel of gedeeltelijk aan te zuiveren met behulp van de reserves.

Ingevolge de aandelentransactie vermeld onder punt 4.19. en om te voldoen aan de prudentiële vereisten inzake solvabiliteit en eigen vermogen werd bijkomend maatschappelijk kapitaal opgehaald. Dit gebeurt door uitgifte van coöperatieve aandelen.

De dividenden die aan de bestaande en de nieuwe coöperatieve aandeelhouders zullen worden uitbetaald zijn en blijven afhankelijk van het resultaat van de Groep Crelan. De wijzigingen in de aandeelhoudersstructuur verandert daar niets aan.

De Belgische aandeelhouders en dus ook de coöperatoren zijn nu de enige aandeelhouders daar waar tot nog toe de Franse aandeelhouder ook voor 50% was van Crelan NV.

Dit impliceert dat de houders van de maatschappelijke aandelen samen dus indirect voor 100% aandeelhouder zijn geworden van Crelan NV en dus onderhevig zijn aan de risico's eigen aan

Crelan NV. Individueel zal dit risico niettemin beperkt zijn tot de nominale waarde of het bedrag waarvoor zij hebben geïnvesteerd in Lanbokas.

Door de uitstap van de Franse aandeelhouder wijzigt de kapitaalstructuur van de bank (omvang, meer coöperatief kapitaal,...). De Franse aandeelhouder zal niet langer fungeren als lender of the last resort. Dit betekent dat indien er door onverwachte gebeurtenissen of stress in de markt bijkomend kapitaal zou zijn vereist, dit enerzijds kan gerealiseerd worden door bijkomend coöperatief kapitaal te werven, maar anderzijds kan de bank genoodzaakt worden meer winst te moeten reserveren om de kapitaalsbasis aan te dikken. Dit impliceert dat er mogelijk minder winst overblijft om uit te keren als coöperatief dividend. Een andere mogelijkheid die wordt voorzien is dat er op zoek wordt gegaan naar een partner om te participeren in het kapitaal.

De dividenden die in het verleden werden betaald zijn geen garantie naar dividenden die in de toekomst kunnen worden betaald.

4.18.4. Verklaringen

In de voorbije twaalf maanden werd noch Lanbokas noch de Federatie van kredietinstellingen van Crelan verwickeld in gerechtelijke of arbitrage procedures die betekenisvolle gevolgen kunnen hebben op hun financiële situatie en hun vermogen om hun verplichtingen ten overstaan van de beleggers na te komen.

Sinds het laatst gecontroleerd en goedgekeurd boekjaar werd geen betekenisvolle wijziging van de financiële of commerciële situatie genoteerd.

4.19. Belangrijke contracten

De laatste twee jaar werden de overeenkomsten vermeld onder punt 4.6.3. (Belangrijkste investeringen) en 4.17. (Transacties met verbonden partijen) ondertekend, die als belangrijk dienen te worden beschouwd.

Daarnaast moet nog het volgende worden vermeld.

Tot 18/06/2015 hadden de CVBA Lanbokas en de CVBA Agricaisse samen met de Federatie van de Kassen van het Landbouwkrediet - een coöperatieve vennootschap die toeziet op de coördinatie van de activiteiten van de erkende coöperatieve Kassen en op hun vertegenwoordiging in de NV Crelan - 50% van het totale aantal aandelen (Lanbokas : 22,5%, Agricaisse : 22,5% en de Federatie van de kassen van het Landbouwkrediet : 5%) van de NV Crelan.

De overige 50% van de aandelen van de NV Crelan waren in handen van de SAS Belgium CA, een vennootschap naar Frans recht.

Het aandeelhouderschap van Belgium CA was samengesteld als volgt: 45% in handen van de Caisse Régionale de Crédit Agricole Nord de France, 45% in handen van de Caisse Régionale de Crédit Agricole du Nord Est en 10% in handen van Crédit Agricole SA.

De recente evolutie van de Europese reglementering en meer bepaald CRD IV brengt heel wat extra verplichtingen mee inzake reporting en controle in hoofde van de referentieaandeelhouder, zijnde Belgium CA. Aangezien de Franse aandeelhouder enerzijds geen meerderheidsaandeelhouder was en dus zijn zeggingschap in de dochtervennootschap Crelan NV gelimiteerd was, en anderzijds toch heel wat extra verplichtingen en verantwoordelijkheid kreeg opgelegd met betrekking tot deze entiteit, werd door de Franse aandeelhouder aangestuurd op een meerderheidsparticipatie in Crelan NV. De Belgische Kassen konden hiermee niet instemmen. Bijgevolg werd door de Franse aandeelhouder het behoud van de bestaande participatie niet langer als strategisch beschouwd.

Op 22/04/2014 hebben de Franse en de Belgische aandeelhouders een akkoord gesloten waarbij is overeengekomen dat de Franse aandeelhouder zijn participatie in de NV Crelan, zijnde 50% van het totale aantal aandelen zou overdragen aan de Belgische aandeelhouders.

De Nationale Bank van België heeft op 8 april 2014 zijn goedkeuring gegeven voor dit akkoord.

De overdracht van de aandelen is op 18/06/2015 gebeurd.

Deze overdracht is gebeurd zonder de toekomst van de groep Crelan in gevaar te brengen. Hiervoor werden de nodige zekerheden ingebouwd. Crelan voldeed reeds aan de strengste vereisten inzake solvabiliteit, liquiditeit en eigen vermogen zoals opgelegd door de prudentiële toezichthouders, en dit is ook zo gebleven tijdens de transactie met de Franse aandeelhouder.

Door deze overdracht zijn de verdeling van de aandelen met evenredig stemrecht alsook de dividendverdeling als volgt : Lanbokas 47,5%, Agricaïsse 47,5 % en de Federatie van de kassen van het Landbouwkrediet 5%.

Deze transactie werd door de overnemende kassen gefinancierd met eigen middelen.

Om te blijven voldoen aan de prudentiële vereisten inzake eigen vermogen en solvabiliteit op groepsniveau diende Crelan, ingevolge deze operatie, het eigen vermogen te verhogen met +/- 200 miljoen EURO. Dit werd gerealiseerd door het ophalen van bijkomend maatschappelijk kapitaal en door winstreservering. Tevens wordt onderzocht om in de kapitaalstructuur van de NV Crelan de mogelijkheid te creëren om in de toekomst ook institutionele aandeelhouders toe te laten, dit met voldoende garanties om de rechten van de Coöperatieve Kassen en hun coöperatoren te vrijwaren.

Er is dan ook geen materiële impact op de liquiditeit of de solvabiliteit van Groep Crelan ten gevolge van de verkoop van de aandelen van Crelan NV door de Franse aandeelhouder.

De Nationale Bank die toeziet op de prudentiële regels inzake eigen vermogen en solvabiliteit heeft, voorafgaandelijk aan de transactie haar fiat hierover gegeven.

Op boekhoudkundig vlak zijn er ook geen aanpassingen ter gelegenheid van de uitstap van Crédit Agricole France : de consolidatieperimeter wijzigt niet en de aandelen op naam van de Crédit Agricole France worden overgenomen door de Agricaïsse en Lanbokas ondermeer dankzij de voorziene verhoging van het coöperatief kapitaal en de reservatie van een groepsresultaat vóór dividenduitkering in lijn met dit van het boekjaar 2013.

Er bestaat ook in het kader van het beheer van de Groep CRELAN en van de Federatie van kredietinstellingen van CRELAN, een project van interne fusie tussen de volgende vennootschappen van de groep:

- de CVBA Lanbokas,
- de CVBA Agricaïsse,
- de CVBA Ecupa,
- de CVBA Divicas,
- de CVBA Rentacas,
- de CVBA Agricas,
- de CVBA Interlan,
- de CVBA Divilan,
- de CVBA Rentalan,
- de CVBA Invelan,

De CVBA Ecupa, de CVBA Divicas, de CVBA Rentacas, de CVBA Agricas, de CVBA Interlan, de CVBA Divilan, de CVBA Rentalan en de CVBA Invelan (die als "regionale kassen" worden bestempeld) hebben geen operationele activiteiten en zijn geen banken. Ze werden opgericht om de ontwikkeling en de notoriëteit van de Federatie van kredietinstellingen van het Landbouwkrediet (nu Crelan) op regionaal niveau te bevorderen (deze worden als "regionale kassen" bestempeld), alsmede om, met de hulp van het verkoopnet van Lanbokas en Agricaïsse, een commercieel beleid te ontwikkelen om de eigen middelen te verhogen.

Hun aandeelhouderschap is gelijk aan dat van Lanbokas en Agricaïsse, met name cliënten van de bank Crelan die in haar coöperatieve verankering hebben geïnvesteerd.

Deze regionale kassen geven nietteming al enkele jaren geen maatschappelijke aandelen meer uit.

De Raden van Bestuur van de kassen namen op 9 en 10 juni 2015 een principebeslissing dienaangaande. Deze Raden moeten opnieuw bijeenkomen op 1 en 2 september 2015 (naargelang de betrokken kas) voor de goedkeuring van de documenten van het fusievoorstel en de financiële overzichten, alsmede de kennisname van het bijzonder verslag van de commissarissen aangaande de fusie. De fusieakten zullen nadien bij de griffie van de rechtbank van koophandel worden neergelegd en in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd. Het is eveneens voorzien om de fusiedocumenten (fusievoorstel, verslag van de commissarissen, bijzondere verslagen van de Raden van bestuur,

uitnodigingen tot de buitengewone algemene vergaderingen die de fusie moeten goedkeuren, ...) op de website van Crelan te publiceren.

Het einde van de wettelijke fusieprocedure en de effectieve fusie zijn gepland voor november 2015.

De CVBA Lanbokas zou meer bepaald Agricaisse en de regionale kassen overnemen in het kader van een fusie door overname krachtens de artikelen 693 tot 704 van het Wetboek van vennootschappen.

De CVBA Lanbokas, als overnemende vennootschap, zal dan haar naam wijzigen in Crelanco.

Dit project van interne fusie moet nog door de respectievelijke Buitengewone Algemene Vergaderingen van de vennootschappen worden goedgekeurd om in werking te treden. Deze zijn gepland voor november 2015.

De bedoeling van de fusie is het kapitaal van de NV Crelan te verbeteren en de structuur van de groep te vereenvoudigen.

Op boekhoudkundig vlak zal deze fusie gebeuren met terugwerkende kracht op 1/01/2015.

De fusie zal ook geen impact hebben op de geconsolideerde cijfers aangezien de gefuseerde entiteiten allemaal tot de huidige consolidatieperimeter behoren.

Aandeelhouders van een gefuseerde vennootschap zullen automatisch aandeelhouder worden van de overnemende vennootschap in het kader van uitwisseling van aandelen één tegen één gelet op het feit dat alle aandelen dezelfde nominale waarde hebben, met name 12,40 EUR.

Na de vooropgestelde fusie zullen Lanbokas (Crelanco) en de CVBA Federatie van de Kassen van Crelan de enige aandeelhouders zijn van de NV Crelan.

4.20. Vermelde documenten en voor het publiek beschikbare documenten

De gecoördineerde tekst van de statuten van de CVBA Lanbokas kan bekomen worden bij het Departement Communicatie of per e-mail aan communicatie@crelan.be.

De statuten kunnen ook bekomen worden op de zetel van Crelan, Sylvain Dupuislaan 251, 1070 Brussel, of via de agentschappen van Crelan.

Crelan publiceert een Jaarverslag dat informatie bevat met betrekking tot de evolutie van de Groep en zijn financiële situatie. Dit Verslag is beschikbaar op de website van de bank (www.crelan.be).

Bijkomende relevante informatie over Crelan (persberichten, jaarverslagen en cijfers, geschiedenis, ...) is ook beschikbaar op de website www.crelan.be.

4.21. Informatie over deelnemingen

LANBOKAS is aandeelhouder van de NV Crelan en maakt deel uit van de structuur van de Groep Crelan zoals beschreven onder punt 4.8. hierboven.

4.22. Financiële gegevens

De financiële informatie die hieronder volgt betreft de laatste drie boekjaren van de Groep Crelan op geconsolideerde basis.

Deze groep is samengesteld uit de volgende vennootschappen :

- de NV Crelan,
- de CVBA Lanbokas,
- de CVBA Agricaisse,
- de CVBA Federatie van de kassen van het Landbouwkrediet,
- de CVBA Divilan,
- de CVBA Interlan,
- de CVBA Invelan,
- de CVBA Rentalan,
- de CVBA Rentacas,
- de CVBA Agricas,
- de CVBA Divicas,
- de CVBA Ecupa,
- de NV Crelan Insurance,
- de NV Europabank NV,
- de NV Keytrade Bank,

Voor meer toelichting over de Groep Crelan wordt naar punt 4.1. hierboven verwezen.

4.22.1. Jaarrekening

Hieronder worden tabellen opgenomen met

- de geconsolideerde balans,
 - de geconsolideerd overzicht van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten,
 - deconsolideerd overzicht van de eigenvermogenswijzigingen,
 - kasstroomoverzichten,
- in verband met de laatste drie boekjaren.

4.22.1.1. Geconsolideerde balans

Activa	Noot	31/12/2013	31/12/2012
(in EUR)			
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	5.1.	762.183.415,67	866.136.057,35
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	5.2.	58.374.076,97	76.894.286,73
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	5.3.	4.995.169,70	4.986.686,02
Voor verkoop beschikbare financiële activa	5.4.	3.407.550.380,51	2.978.984.288,71
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases)	5.5.	17.312.502.066,82	17.616.069.788,85
Derivaten gebruikt ter afdekking	5.14.	51.105.330,21	44.278.723,43
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	5.14.	370.631.716,44	557.044.617,00
Materiële vaste activa	5.6.	56.153.493,87	54.558.079,11
Goodwill en andere immateriële activa	5.7.	127.818.082,26	123.730.793,64
Belastingvorderingen	5.8.	33.533.542,20	39.029.283,37
<i>Actuele belastingen</i>		593.146,63	2.504.587,53
<i>Uitgestelde belastingen</i>		32.940.395,57	36.524.695,84
Andere activa	5.9.	10.878.638,26	15.848.672,62
Totaal Activa		22.195.725.912,91	22.377.561.276,83

Verplichtingen	Noot	31/12/2013	31/12/2012
(in EUR)			
Deposito's van centrale banken		212.038,90	73.787,61
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	5.2.	51.479.473,14	80.128.365,50
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs		20.238.647.007,17	19.371.637.974,74
<i>Deposito's</i>	5.10.1.	16.889.110.103,76	15.949.376.489,22
<i>Kredietinstellingen</i>		89.609.990,12	37.262.586,89
<i>Andere instellingen dan kredietinstellingen</i>		16.799.500.113,64	15.912.113.902,33
<i>In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties</i>	5.10.2.	2.922.495.958,74	2.855.930.314,93
<i>Achtergestelde verplichtingen</i>	5.10.3.	341.504.764,21	358.909.227,14
<i>Andere financiële verplichtingen</i>	5.10.4.	85.536.180,46	207.421.943,45
Financiële verplichtingen verbonden aan overgedragen financiële activa	5.11.	43.234.731,52	712.517.647,91
Derivaten gebruikt ter afdekking	5.14.	570.760.630,17	749.035.923,90
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	5.14.	9.959.490,46	20.297.095,92
Voorzieningen	5.12.	30.683.327,91	25.447.755,68
Belastingverplichtingen	5.8.	34.914.733,70	64.524.048,54
<i>Actuele belastingen</i>		5.140.012,99	5.689.620,60
<i>Uitgestelde belastingen</i>		29.774.720,71	58.834.427,94
Andere verplichtingen	5.9.	78.169.658,64	75.295.327,58
Totaal Verplichtingen		21.058.061.091,61	21.098.957.927,38

Eigen vermogen	Noot	31/12/2013	31/12/2012
(in EUR)			
Geplaatst kapitaal	5.17.	720.636.597,93	829.254.032,60
<i>Gestort kapitaal</i>		720.636.597,93	829.254.032,60
<i>Opgevraagd niet-gestort kapitaal</i>		0,00	0,00
Andere componenten van het eigen vermogen		78.478.960,34	116.325.833,67
Reserves (met inbegrip van ingehouden winsten)	5.17.	293.335.921,44	259.631.356,60
Baten uit het lopende jaar		45.213.341,59	73.392.126,58
Minderheidsbelangen		0,00	0,00
Totaal Eigen Vermogen		1.137.664.821,30	1.278.603.349,45
Totaal verplichtingen en eigen vermogen		22.195.725.912,91	22.377.561.276,83

De bedragen van 31/12/2012 werden gewijzigd ten gevolge van een netting van de uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen per juridische entiteit. Voor meer toelichting m.b.t. deze wijziging verwijzen wij naar noot 5.8

Activa	Noot	31/12/2014	31/12/2013
(in EUR)			
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	4.1.	665.689.944,89	762.183.415,67
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	4.2.	27.909.007,75	58.374.076,97
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening	4.3.	5.002.515,66	4.995.169,70
Voor verkoop beschikbare financiële activa	4.4.	4.432.382.417,96	3.407.550.380,51
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases)	4.5.	17.172.181.824,30	17.312.502.066,82
Derivaten gebruikt ter afdekking	4.15.	57.702.673,51	51.105.330,21
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	4.15.	681.276.590,77	370.631.716,44
Materiële vaste activa	4.6.	29.855.497,09	56.153.493,87
Goodwill	4.7.	111.009.940,66	111.009.940,66
Immateriële activa	4.7.	16.646.202,50	16.808.141,60
Belastingvorderingen	4.8.	25.021.503,34	33.533.542,20
<i>Actuele belastingen</i>		718.374,09	593.146,63
<i>Uitgestelde belastingen</i>		24.303.129,25	32.940.395,57
Andere activa	4.9.	16.729.186,09	10.878.638,26
Vaste activa of groepen activa die worden afgestoten, geassocieerd als aangehouden voor verkoop	4.10.	15.775.000,00	0,00
Totaal Activa		23.257.182.304,52	22.195.725.912,91

Verplichtingen	Noot	31/12/2014	31/12/2013
(in EUR)			
Deposito's van centrale banken		2.046.149,57	212.038,90
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	4.2.	29.607.886,54	51.479.473,14
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs		20.721.690.877,46	20.238.647.007,17
<i>Deposito's</i>	4.11.1.	17.578.849.750,68	16.889.110.103,76
<i>Kredietinstellingen</i>		29.961.977,27	89.609.990,12
<i>Andere instellingen dan kredietinstellingen</i>		17.548.887.773,41	16.799.500.113,64
<i>In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties</i>	4.11.2.	2.675.608.262,97	2.922.495.958,74
<i>Achternestelde verplichtingen</i>	4.11.3.	330.761.733,18	341.504.764,21
<i>Andere financiële verplichtingen</i>	4.11.4.	136.471.130,63	85.536.180,46
Financiële verplichtingen verbonden aan overgedragen financiële activa	4.12.1.	37.042.254,78	43.234.731,52
Derivaten gebruikt ter afdekking	4.15.	891.139.838,88	570.760.630,17
Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille	4.15.	6.461.700,33	9.959.490,46
Voorzieningen	4.13.	36.393.302,72	30.683.327,91
Belastingverplichtingen	4.8.	43.446.405,34	34.914.733,70
<i>Actuele belastingen</i>		1.912.983,58	5.140.012,99
<i>Uitgestelde belastingen</i>		41.533.421,76	29.774.720,71
Andere verplichtingen	4.9.	72.654.795,55	78.169.658,64
Totaal Verplichtingen		21.840.483.211,18	21.058.061.091,61

Eigen vermogen	Noot	31/12/2014	31/12/2013
(in EUR)			
Geplaatst kapitaal	4.18.	914.101.459,30	720.636.597,93
<i>Gestort kapitaal</i>		914.101.459,30	720.636.597,93
<i>Opgevraagd niet-gestort kapitaal</i>		0,00	0,00
Andere componenten van het eigen vermogen	4.18.	126.713.910,31	78.478.960,34
Reserves (met inbegrip van ingehouden winsten)	4.18.	314.235.666,21	293.335.921,44
Baten uit het lopende jaar		61.648.057,52	45.213.341,59
Minderheidsbelangen		0,00	0,00
Totaal Eigen Vermogen		1.416.699.093,34	1.137.664.821,30
Totaal verplichtingen en eigen vermogen		23.257.182.304,52	22.195.725.912,91

4.22.1.2. Geconsolideerd overzicht van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	Noot	31/12/2013	31/12/2012
(in EUR)			
GEWONE BEDRIJFSACTIVITEITEN			
Financiële en exploitatiebaten en -lasten		348.580.121,71	392.021.723,37
Rentebaten	6.1.	785.946.259,35	876.283.597,85
Rentelasten	6.1.	-451.253.114,19	-570.275.641,56
Dividenden	6.3.	133.060,00	598.903,49
Baten uit provisies en vergoedingen	6.2.	85.924.212,27	79.281.104,30
Lasten uit provisies en vergoedingen	6.2.	-113.034.760,86	-100.511.778,98
Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	6.4.	1.232.315,80	62.744.234,11
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden (netto)	6.5.	3.344.284,61	2.873.701,43
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening (netto)	6.6.	8.297,01	-32.660,44
Aanpassingen van de reële waarde bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	6.7.	-4.717.800,49	592.150,22
Herwaarderingen van valutakoersverschillen		914.302,40	1.584.362,82
Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa	6.8.	-24.133,26	-4.696,44
Andere netto-exploitatiebaten	6.9.	40.107.199,07	38.888.446,57
Administratiekosten		-261.373.004,89	-265.502.347,56
Personeelsuitgaven	6.10.1.	-119.287.319,71	-113.632.909,30
Algemene en administratieve uitgaven	6.10.2.	-142.085.685,18	-151.869.438,26
Afschrijvingen		-15.099.817,43	-11.342.762,05
Materiële vaste activa	5.6.	-11.620.356,73	-10.275.181,18
Immateriële activa (andere dan goodwill)	5.7.	-3.479.460,70	-1.067.580,87
Voorzieningen	5.12.	5.262.726,40	2.447.958,58
Bijzondere waardeverminderingen	6.11.	-13.987.154,01	-19.572.891,76
Bijzondere waardeverminderingverliezen op financiële activa die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening		-13.987.154,01	-19.572.891,76
<i>Financiële activa gewaardeerd tegen kostprijs</i>			0,00
<i>Voor verkoop beschikbare financiële activa</i>		9.533.343,75	-1.835.150,09
<i>Leningen en vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs</i>		-23.520.497,76	-17.737.741,67
Negatieve goodwill die onmiddellijk wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening		0,00	0,00
TOTALE WINST OF VERLIES UIT VOORTGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN VOOR AFTREK VAN BELASTINGEN EN MINDERHEIDSBELANG		52.857.418,98	93.155.763,42
Belastinglasten (winstbelasting) verbonden met de winst of het verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	6.12.	-7.644.077,39	-19.763.636,84
NETTOWINST OF -VERLIES		45.213.341,59	73.392.126,58
Overzicht van de niet-gerealiseerde resultaten			
Niet-gerealiseerde resultaten die in de toekomst mogelijk in de gerealiseerde resultaten kunnen worden opgenomen			
<i>Herwaardering van voor verkoop beschikbare financiële activa</i>		-34.360.725,71	115.939.532,56
Niet-gerealiseerde resultaten die nooit in de gerealiseerde resultaten zullen worden opgenomen			
<i>Actuariële (verliezen)/winsten op toegezegd pensioenregelingen</i>		-3.486.147,62	1.562.458,68
Totaal van de niet-gerealiseerde resultaten (netto)		-37.846.873,33	117.501.991,23
Totaal van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten van het boekjaar		7.366.468,26	190.894.117,81

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	Noot	31/12/2014	31/12/2013
(in EUR)			
GEWONE BEDRIJFSACTIVITEITEN			
Financiële en exploitatiebaten en -lasten		374.973.165,08	348.580.121,71
Rentebaten	5.1.	734.713.808,58	785.946.259,35
Rentelasten	5.1.	-390.696.048,84	-451.253.114,19
Dividenden	5.3.	30.507,01	133.060,00
Baten uit provisies en vergoedingen	5.2.	97.120.707,85	85.924.212,27
Lasten uit provisies en vergoedingen	5.2.	-105.373.672,57	-113.034.760,86
Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening	5.4.	3.576.456,51	1.232.315,80
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden (netto)	5.5.	-5.629.548,30	3.344.284,61
Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening (netto)	5.6.	7.375,69	8.297,01
Aanpassingen van de reële waarde bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties	5.7.	-5.806.949,40	-4.717.800,49
Herwaarderings van valutakoersverschillen		715.122,88	914.302,40
Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa	5.8.	5.388,33	-24.133,26
Andere netto-exploitatiebaten	5.9.	46.310.017,34	40.107.199,07
Administratiekosten		-256.431.225,33	-261.373.004,89
Personeelsuitgaven	5.10.1.	-112.597.341,33	-119.287.319,71
Algemene en administratieve uitgaven	5.10.2.	-143.833.884,00	-142.085.685,18
Afschrijvingen		-16.176.320,36	-15.099.817,43
Materiële vaste activa	4.6.	-11.262.257,95	-11.620.356,73
Immateriële activa (andere dan goodwill)	4.7.	-4.914.062,41	-3.479.460,70
Voorzieningen		7.099.566,37	5.262.726,40
Bijzondere waardeverminderingen		-21.542.389,99	-13.987.154,01
Bijzondere waardevermindervingsverliezen op financiële activa die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening		-17.029.674,06	-13.987.154,01
<i>Financiële activa gewaardeerd tegen kostprijs</i>		0,00	0,00
<i>Voor verkoop beschikbare financiële activa</i>		516.302,60	9.533.343,75
<i>Leningen en vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs</i>		-17.545.976,66	-23.520.497,76
Bijzondere waardevermindervingsverliezen op materiële vaste activa		-4.512.715,93	0,00
Negatieve goodwill die onmiddellijk wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening		0,00	0,00
TOTALE WINST OF VERLIES UIT VOORTGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN VÓÓR AFTREK VAN BELASTINGEN EN MINDERHEIDSBELANG		73.723.663,03	52.857.418,98
Belastinglasten (winstbelasting) verbonden met de winst of het verlies uit voortgezette bedrijfsactiviteiten	5.12.	-12.075.605,51	-7.644.077,39
NETTOWINST OF -VERLIES		61.648.057,52	45.213.341,59
Overzicht van de niet-gerealiseerde resultaten			
Niet-gerealiseerde resultaten die in de toekomst mogelijk in de gerealiseerde resultaten kunnen worden opgenomen			
<i>Herwaardering van voor verkoop beschikbare financiële activa</i>		45.296.474,55	-34.360.725,71
Niet-gerealiseerde resultaten die nooit in de gerealiseerde resultaten zullen worden opgenomen			
<i>Actuariële (verliezen)/winsten op toegezegd pensioenregelingen</i>		2.938.475,42	-3.486.147,62
Totaal van de niet-gerealiseerde resultaten (netto)		48.234.949,97	-37.846.873,33
Totaal van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten van het boekjaar		109.883.007,49	7.366.468,26

4.22.1.3. Kasstroomoverzicht

Kasstroomoverzicht 2011 - 2012

(in EUR)	31/12/2012	31/12/2011
BEDRIJFSACTIVITEITEN		
Nettowinst (-verlies)	73.392.126,58	55.479.960,27
<u>Aanpassingen om nettowinst of -verlies te doen aansluiten bij de nettokasstromen met betrekking tot bedrijfsactiviteiten</u>	<u>151.331.982,62</u>	<u>24.105.371,27</u>
Actuele en uitgestelde belastinglasten, opgenomen in de winst- en verliesrekening	19.763.636,84	15.046.191,66
Niet-gerealiseerde winst of verlies op wisselkoersverschillen	-1.584.362,82	-870.106,96
<u>INVESTERINGS- EN FINANCIERINGSACTIVITEITEN</u>		
Afschrijving	11.342.762,05	8.859.270,28
Bijzondere waardeverminderingen	0,00	0,00
Nettovoorzieningen (terugboekingen)	2.447.958,58	3.081.043,12
Nettowinst (-verlies) op de verkoop van beleggingen, i.e. tot einde looptijd aangehouden beleggingen, geassocieerde deelnemingen, dochterondernemingen, materiële activa, ...	4.696,44	-829,88
BEDRIJFSACTIVITEITEN		
Netto niet-gerealiseerde winst op voor verkoop beschikbare beleggingen	115.939.532,56	-668.448,23
Andere aanpassingen	3.417.758,98	-1.341.748,72
Kasstroomen uit exploitatiewinsten voor wijzigingen in bedrijfsactiva en -verplichtingen	224.724.109,21	79.585.331,54
<u>Stijging (daling) van bedrijfactiva (met uitzondering van geldmiddelen en kasequivalenten)</u>	<u>227.882.772,64</u>	<u>10.267.660.879,19</u>
Stijging (daling) van zichtrekeningen bij centrale banken	496.188.865,78	191.500.679,49
Stijging (daling) van leningen en vorderingen	422.062.929,21	9.108.815.866,82
Stijging (daling) van voor verkoop beschikbare activa	-634.332.618,48	860.958.804,97
Stijging (daling) van financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	13.623.532,10	57.663.384,80
Stijging (daling) van activa-derivaten gebruikt ter afdekking	-3.650.487,18	43.921.562,79
Stijging (daling) van te ontvangen baten uit financiële activa	0,00	0,00
Stijging (daling) van vaste activa en groepen activa die worden afgestoten, aangehouden voor verkoop	0,00	0,00
Stijging (daling) van andere activa (definitie balans)	-66.009.448,78	4.800.580,32
<u>Stijging (daling) van bedrijfsverplichtingen (met uitzondering van geldmiddelen en kasequivalenten) :</u>	<u>1.062.330.183,73</u>	<u>9.972.839.257,70</u>
Stijging (daling) van voorschotten van centrale banken	-178.544,39	130.207,51
Stijging (daling) van deposito's van kredietinstellingen	-161.912.887,20	-244.071.536,62
Stijging (daling) van deposito's van andere instellingen dan kredietinstellingen	1.076.817.137,45	8.142.942.834,33
Stijging (daling) van in schuldbewijzen belichaamde schulden	-32.390.379,28	1.485.039.533,44
Stijging (daling) van financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	13.726.362,44	65.132.283,51
Stijging (daling) van verplichtingen-derivaten gebruikt ter afdekking	117.292.059,39	399.567.649,68
Stijging (daling) van te betalen lasten in verband met financiële instrumenten	0,00	0,00
Stijging (daling) van andere verplichtingen (definitie balans)	48.976.435,32	124.098.285,85
Stijging (daling) van werkkapitaal, netto	834.447.411,09	-294.821.621,49
Kasstroom uit de bedrijfsactiviteiten	1.059.171.520,29	-215.236.289,95
(Betaalde) terugbetaalde winstbelastingen	-33.013.345,81	-42.506.776,19
Nettokasstroom uit de bedrijfsactiviteiten	1.026.158.174,48	-257.743.066,14

INVESTERINGSACTIVITEITEN		
(Contante betalingen om materiële activa te verwerven)	7.849.923,78	13.754.129,79
Contante ontvangsten uit de verkoop van materiële activa	140.487,42	425.735,89
(Contante betalingen om immateriële activa te verwerven)	12.032.708,25	26.695.489,50
Contante ontvangsten uit de verkoop van immateriële activa	1.372.304,57	973.468,52
Nettokasstroom uit investeringsactiviteiten	-18.369.840,04	-39.050.414,88
FINANCIERINGSACTIVITEITEN		
(Betaalde dividenden)	41.361.003,91	39.971.494,43
Contante ontvangsten uit de uitgifte van achtergestelde verplichtingen	0,00	0,00
(Contante terugbetalingen van achtergestelde verplichtingen)	1.575.859,92	-53.002.280,94
Contante ontvangsten uit de uitgifte van aandelen of andere eigen-vermogensinstrumenten	7.174.883,60	404.170.452,15
Andere contante ontvangsten uit financieringsactiviteiten	0,00	0,00
(Andere contante betalingen van financieringsactiviteiten)	2.223.194,72	0,00
Nettokasstroom uit financieringsactiviteiten	-37.985.174,95	417.201.238,66
Gevolgen van wisselkoerswijzigingen op geldmiddelen en kasequivalenten	-33.050,35	80.610,09
NETTOSTIJGING VAN GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN	969.803.159,49	120.407.757,64
GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN AAN HET BEGIN VAN DE PERIODE	227.015.498,26	106.527.130,53
GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN AAN HET EINDE VAN DE PERIODE	1.196.785.607,40	227.015.498,26
<u>Componenten van geldmiddelen en kasequivalenten</u>		
Contanten	57.549.532,65	55.668.621,26
Leningen en vorderingen	1.139.236.074,75	171.346.877,00
Totale geldmiddelen en kasequivalenten aan het einde van de periode	1.196.785.607,40	227.015.498,26
Waaronder : bedrag van de geldmiddelen en kasequivalenten die door de onderneming worden aangehouden, doch niet beschikbaar zijn voor gebruik door de groep	0,00	0,00
<u>Aanvullende informatie over de kasstromen uit de bedrijfsactiviteiten :</u>		
Ontvangen rentebaten	874.856.803,69	751.180.203,96
Ontvangen dividenden	598.903,49	1.697.081,00
Betaalde rentelasten	524.222.570,71	441.125.392,54

OPMERKING

In verband met de kasstroomoverzicht van het jaar 2011 werd er in sectie 4.22.4.1.1. hieronder een gecorrigeerd kasstroomoverzicht evenals een bijhorend commissarisverslag opgenomen

Kasstroomoverzicht 2012 - 2013

(in EUR)	31/12/2013	31/12/2012
BEDRIJFSACTIVITEITEN		
Nettowinst (-verlies)	45.213.341,59	73.392.126,58
Aanpassingen om nettowinst of -verlies te doen aansluiten bij <u>de nettokasstromen met betrekking tot bedrijfsactiviteiten</u>	<u>-7.594.129,74</u>	<u>151.331.982,62</u>
Actuele en uitgestelde belastinglasten, opgenomen in de winst- en verliesrekening	7.644.077,39	19.763.636,84
Niet-gerealiseerde winst of verlies op wisselkoersverschillen	-914.302,40	-1.584.362,82
INVESTERINGS- EN FINANCIERINGSACTIVITEITEN		
Afschrijving	15.099.817,43	11.342.762,05
Bijzondere waardeverminderingen	0,00	0,00
Nettovoorzieningen (terugboekingen)	5.262.726,40	2.447.958,58
Nettowinst (-verlies) op de verkoop van beleggingen, i.e. tot einde looptijd aangehouden beleggingen, geassocieerde deelnemingen, dochterondernemingen, materiële activa. ...	24.133,26	4.696,44
BEDRIJFSACTIVITEITEN		
Netto niet-gerealiseerde winst op voor verkoop beschikbare beleggingen	-34.360.725,72	115.939.532,56
Anderen aanpassingen	-349.856,11	3.417.758,98
Kasstromen uit exploitatiewinsten voor wijzigingen in bedrijfsactiva en -verplichtingen	37.619.211,85	224.724.109,21
<u>Stijging (daling) van bedrijfactiva (met uitzondering van geldmiddelen en kasequivalenten)</u>	<u>780.361.477,24</u>	<u>227.882.772,64</u>
Stijging (daling) van zichtrekeningen bij centrale banken	-103.789.522,46	496.188.865,78
Stijging (daling) van leningen en vorderingen	449.327.704,37	422.062.929,21
Stijging (daling) van voor verkoop beschikbare activa	428.566.091,81	-634.332.618,48
Stijging (daling) van financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	-18.520.209,76	13.623.532,10
Stijging (daling) van activa-derivaten gebruikt ter afdekking	6.835.090,46	-3.650.487,18
Stijging (daling) van te ontvangen baten uit financiële activa	0,00	0,00
Stijging (daling) van vaste activa en groepen activa die worden afgestoten, aangehouden voor verkoop	0,00	0,00
Stijging (daling) van andere activa (definitie balans)	17.942.322,83	-66.009.448,78
<u>Stijging (daling) van bedrijfsverplichtingen (met uitzondering van geldmiddelen en kasequivalenten) :</u>	<u>881.369,78</u>	<u>1.062.330.183,73</u>
Stijging (daling) van voorschotten van centrale banken	138.251,29	-178.544,39
Stijging (daling) van deposito's van kredietinstellingen	-616.935.513,16	-161.912.887,20
Stijging (daling) van deposito's van andere instellingen dan kredietinstellingen	877.048.605,85	1.076.817.137,45
Stijging (daling) van in schuldbewijzen belichaamde schulden	66.565.643,81	-32.390.379,28
Stijging (daling) van financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	-28.648.892,36	13.726.362,44
Stijging (daling) van verplichtingen-derivaten gebruikt ter afdekking	-178.275.293,73	117.292.059,39
Stijging (daling) van te betalen lasten in verband met financiële instrumenten	0,00	0,00
Stijging (daling) van andere verplichtingen (definitie balans)	-119.011.431,92	48.976.435,32
Stijging (daling) van werkkapitaal, netto	-779.480.107,46	834.447.411,09
Kasstroom uit de bedrijfsactiviteiten	-741.860.895,62	1.059.171.520,29
(Betaalde) terugbetaalde winstbelastingen	-8.845.293,87	-33.013.345,81
Nettokasstroom uit de bedrijfsactiviteiten	-750.706.189,49	1.026.158.174,48

INVESTERINGSACTIVITEITEN		
(Contante betalingen om materiële activa te verwerven)	13.286.141,74	7.849.923,78
Contante ontvangsten uit de verkoop van materiële activa	52.586,33	140.487,42
(Contante betalingen om immateriële activa te verwerven)	7.726.106,72	12.032.708,25
Contante ontvangsten uit de verkoop van immateriële activa	0,00	1.372.304,57
Nettokasstroom uit investeringsactiviteiten	-20.959.662,13	-18.369.840,04
FINANCIERINGSACTIVITEITEN		
(Betaalde dividenden)	39.636.343,24	41.361.003,91
Contante ontvangsten uit de uitgifte van achtergestelde verplichtingen	0,00	0,00
(Contante terugbetalingen van achtergestelde verplichtingen)	17.404.462,93	1.575.859,92
Contante ontvangsten uit de uitgifte of terugbetaling van aandelen of andere eigen-vermogensinstrumenten	-108.617.434,40	7.174.883,60
Andere contante ontvangsten uit financieringsactiviteiten	0,00	0,00
(Andere contante betalingen van financieringsactiviteiten)	1.031.355,04	2.223.194,72
Nettokasstroom uit financieringsactiviteiten	-166.689.595,61	-37.985.174,95
Gevolgen van wisselkoerswijzigingen op geldmiddelen en kasequivalenten	-1.115.998,95	-33.050,35
NETTOSTIJGING VAN GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN	-938.355.447,23	969.803.159,49
GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN AAN HET BEGIN VAN DE PERIODE	1.196.785.607,40	227.015.498,26
GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN AAN HET EINDE VAN DE PERIODE	257.314.161,22	1.196.785.607,40
<u>Componenten van geldmiddelen en kasequivalenten</u>		
Contanten	57.386.413,43	57.549.532,65
Leningen en vorderingen	199.927.747,79	1.139.236.074,75
Totale geldmiddelen en kasequivalenten aan het einde van de periode	257.314.161,22	1.196.785.607,40
Waaronder : bedrag van de geldmiddelen en kasequivalenten die door de onderneming worden aangehouden, doch niet beschikbaar zijn voor gebruik door de groep	0,00	0,00
<u>Aanvullende informatie over de kasstromen uit de bedrijfsactiviteiten :</u>		
Ontvangen rentebaten	742.660.632,47	874.856.803,69
Ontvangen dividenden	133.060,00	598.903,49
Betaalde rentelasten	360.029.983,87	524.222.570,71

Kasstroomoverzicht 2013 - 2014

(in EUR)	31/12/2014	31/12/2013
BEDRIJFSACTIVITEITEN		
Nettowinst (-verlies)	61.648.057,77	45.213.341,59
Aanpassingen om nettowinst of -verlies te doen aansluiten bij <u>de nettokasstromen met betrekking tot bedrijfsactiviteiten</u>	<u>103.034.861,79</u>	<u>6.393.024,27</u>
Actuele en uitgestelde belastinglasten, opgenomen in de winst- en verliesrekening	12.075.605,51	7.644.077,39
Niet-gerealiseerde winst of verlies op wisselkoersverschillen	-715.122,88	-914.302,40
INVESTERINGS- EN FINANCIERINGSACTIVITEITEN		
Afschrijving	16.176.320,36	15.099.817,43
Bijzondere waardeverminderingen	21.542.389,99	13.987.154,01
Nettovoorzieningen (terugboekingen)	7.099.566,37	5.262.726,40
Nettowinst (-verlies) op de verkoop van beleggingen, i.e. tot einde looptijd aangehouden beleggingen, geassocieerde deelnemingen, dochterondernemingen, materiële activa. ...	5.388,33	24.133,26
BEDRIJFSACTIVITEITEN		
Netto niet-gerealiseerde winst op voor verkoop beschikbare beleggingen	45.296.474,56	-34.360.725,72
Anderen aanpassingen	1.554.238,76	-349.856,11
Kasstromen uit exploitatiewinsten voor wijzigingen in bedrijfsactiva en -verplichtingen	164.682.918,77	51.606.365,86
<u>Stijging (daling) van bedrijfactiva (met uitzondering van geldmiddelen en kasequivalenten)</u>	<u>446.003.275,53</u>	<u>780.361.477,24</u>
Stijging (daling) van zichtrekeningen bij centrale banken	-704.797.002,24	-103.789.522,46
Stijging (daling) van leningen en vorderingen	143.978.072,44	449.327.704,37
Stijging (daling) van voor verkoop beschikbare activa	1.024.832.037,45	428.566.091,81
Stijging (daling) van financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	-30.465.069,22	-18.520.209,76
Stijging (daling) van financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde via de winst- en verliesrekening	7.345,96	0,00
Stijging (daling) van activa-derivaten gebruikt ter afdekking	6.597.343,30	6.835.090,46
Stijging (daling) van te ontvangen baten uit financiële activa	0,00	0,00
Stijging (daling) van vaste activa en groepen activa die worden afgestoten, aangehouden voor verkoop	0,00	0,00
Stijging (daling) van andere activa (definitie balans)	5.850.547,83	17.942.322,83
<u>Stijging (daling) van bedrijfsverplichtingen (met uitzondering van geldmiddelen en kasequivalenten) :</u>	<u>784.633.478,96</u>	<u>-13.105.784,23</u>
Stijging (daling) van voorschotten van centrale banken	1.834.110,67	138.251,29
Stijging (daling) van deposito's van kredietinstellingen	-65.840.489,59	-616.935.513,16
Stijging (daling) van deposito's van andere instellingen dan kredietinstellingen	745.889.869,64	877.048.605,85
Stijging (daling) van in schuldbewijzen belichaamde schulden	-234.387.312,77	66.565.643,81
Stijging (daling) van financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	-21.871.586,60	-28.648.892,36
Stijging (daling) van verplichtingen-derivaten gebruikt ter afdekking	320.379.208,71	-178.275.293,73
Stijging (daling) van te betalen lasten in verband met financiële instrumenten	0,00	0,00
Stijging (daling) van andere verplichtingen (definitie balans)	38.629.678,89	-132.998.585,93
Stijging (daling) van werkkapitaal, netto	338.630.203,43	-793.467.261,47
Kasstroom uit de bedrijfsactiviteiten	503.313.122,20	-741.860.895,62
(Betaalde) terugbetaalde winstbelastingen	-19.833.507,13	-8.845.293,87
Nettokasstroom uit de bedrijfsactiviteiten	483.479.615,07	-750.706.189,49

INVESTERINGSACTIVITEITEN

(Contante betalingen om materiële activa te verwerven)	5.327.482,37	13.286.141,74
Contante ontvangsten uit de verkoop van materiële activa	39.103,40	52.586,33
(Contante betalingen om immateriële activa te verwerven)	4.752.123,31	7.726.106,72
Contante ontvangsten uit de verkoop van immateriële activa	0,00	0,00

Nettokasstroom uit investeringsactiviteiten **-10.040.502,28** **-20.959.662,13**

FINANCIERINGSACTIVITEITEN

(Betaalde dividenden)	24.305.833,00	39.636.343,24
Contante ontvangsten uit de uitgifte van achtergestelde verplichtingen		0,00
(Contante terugbetalingen van achtergestelde verplichtingen)	10.743.031,03	17.404.462,93
Contante ontvangsten uit de uitgifte of terugbetaling van aandelen of andere eigen-vermogensinstrumenten	193.444.922,80	-108.617.434,40
Andere contante ontvangsten uit financieringsactiviteiten	0,00	0,00
(Andere contante betalingen van financieringsactiviteiten)	0,00	1.031.355,04

Nettokasstroom uit financieringsactiviteiten **158.396.058,77** **-166.689.595,61**

Gevolgen van wisselkoerswijzigingen op geldmiddelen en kasequivalenten	2.814.918,47	-1.115.998,95
--	--------------	---------------

NETTOSTIJGING VAN GELDMIDDELEN EN

KASEQUIVALENTEN **631.835.171,56** **-938.355.447,23**

GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN AAN HET BEGIN VAN DE PERIODE **257.314.161,22** **1.196.785.607,40**

GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN AAN HET EINDE VAN DE PERIODE **891.964.251,26** **257.314.161,22**

Componenten van geldmiddelen en kasequivalenten

Contanten	53.673.139,88	57.386.413,43
Tegoeden bij centrale banken	612.016.805,00	
Leningen en vorderingen	226.274.306,37	199.927.747,79

Totale geldmiddelen en kasequivalenten aan het einde van de periode **891.964.251,26** **257.314.161,22**

Waaronder : bedrag van de geldmiddelen en kasequivalenten die door de onderneming worden aangehouden, doch niet beschikbaar zijn voor gebruik door de groep 0,00 0,00

Aanvullende informatie over de kasstromen uit de bedrijfsactiviteiten :

Ontvangen rentebaten	771.223.731,12	742.660.632,47
Ontvangen dividenden	30.507,01	133.060,00
Betaalde rentelasten	450.141.243,86	360.029.983,87

* In 2013 werd 13,987 mio EUR bijzondere waardeverminderingen opgenomen onder 'stijging (daling) van andere verplichtingen'. Deze voorstelling werd aangepast om in lijn te zijn met de voorstelling van 2014.

4.22.1.4. Geconsolideerd overzicht van de eigenvermogenswijzigingen

(in EUR)	Aandelenkapitaal	Herwaarderings- reserve: voor verkoop beschikbare financiële activa	Herwaarderings- reserve: actuariële winsten/verliezen bij pensioenplannen	Beschikbare Reserves	Onbeschikbare Reserves
Openingsbalans per 1 januari 2012	822.079.149,00	-789.345,14	-386.812,42	238.117.094,11	65.096.648,23
Kapitaalverhoging	14.000.000,00				
Kapitaalvermindering	-125.000.000,00				
Toe- en uittredingen coöperatoren	118.176.749,20				
Uitbetaalde dividenden				-41.337.608,80	
Uitbetaalde tantièmes				-23.395,11	
Verschillen ingevolge van minderheidsbelangen				-2.223.194,72	
Andere	-1.865,60			1.812,89	
Transacties met aandeelhouders	7.174.883,60			-43.582.385,74	0,00
Resultaat van het boekjaar				69.732.360,49	3.659.766,09
Herwaardering van de activa		177.333.781,81			
Verkochte en vervallen effecten		20.780.212,33			
Aangelegde waardeverminderingen		4.672.976,24			
Reële waarde-afdekking micro hedge		-2.799.681,99			
Reële waarde-afdekking macro hedge		-25.454.346,74			
Winsten/verliezen m.b.t. pensioenplannen			2.367.002,99		
Uitgestelde belastingen		-58.593.409,09	-804.544,32		
Niet-aandeelhouders transacties		115.939.532,55	1.562.458,68	69.732.360,49	3.659.766,09
Eindbalans per 31 december 2012	829.254.032,60	115.150.187,41	1.175.646,26	264.267.068,86	68.756.414,32
Openingsbalans per 1 januari 2013	829.254.032,60	115.150.187,41	1.175.646,26	264.267.068,86	68.756.414,32
Kapitaalverhoging	2.450.000,00				
Kapitaalvermindering	-125.000.000,00				
Toe- en uittredingen coöperatoren	13.932.565,33				
Uitbetaalde dividenden				-39.636.343,24	
Uitbetaalde tantièmes					
Transacties met aandeelhouders	-108.617.434,67			-39.636.343,24	0,00
Resultaat van het boekjaar				41.613.276,72	3.600.064,87
Herwaardering van de activa		-57.094.540,26			
Verkochte en vervallen effecten		-9.589.209,60			
Aangelegde waardeverminderingen		0,00			
Reële waarde-afdekking micro hedge		2.110.524,00			
Reële waarde-afdekking macro hedge		12.146.259,60			
Winsten/verliezen m.b.t. pensioenplannen			-5.281.241,66		
Uitgestelde belastingen		18.066.240,55	1.795.094,04		
Andere				-1.514.071,81	1.462.853,31
Niet-aandeelhouders transacties	0,00	-34.360.725,71	-3.486.147,62	40.099.204,91	5.062.918,18
Eindbalans per 31 december 2013	720.636.597,93	80.789.461,70	-2.310.501,36	264.729.930,53	73.819.332,50

(in EUR)	Aandelenkapitaal	Herwaarderings-reserve: voor verkoop beschikbare financiële activa	Herwaarderings-reserve: actuariële winsten/verliezen bij pensioenplannen	Beschikbare Reserves	Onbeschikbare Reserves
Openingsbalans per 1 januari 2013	829.254.032,60	115.150.187,41	1.175.646,26	264.267.068,86	68.756.414,32
Kapitaalverhoging	2.450.000,00				
Kapitaalvermindering	-125.000.000,00				
Toe- en uitredingen coöperatoren	13.932.565,33				
Uitbetaalde dividenden				-39.636.343,24	
Uitbetaalde tantièmes					
Transacties met aandeelhouders	-108.617.434,67			-39.636.343,24	0,00
Resultaat van het boekjaar				41.613.276,72	3.600.064,87
Herwaardering van de activa		-57.094.540,26			
Verkochte en vervallen effecten		-9.589.209,60			
Aangelegde waardeverminderingen		0,00			
Reële waarde-afdekking micro hedge		2.110.524,00			
Reële waarde-afdekking macro hedge		12.146.259,60			
Winsten/verliezen m.b.t. pensioenplannen			-5.281.241,66		
Uitgestelde belastingen		18.066.240,55	1.795.094,04		
Andere				-1.514.071,81	1.462.853,31
Niet-aandeelhouders transacties	0,00	-34.360.725,71	-3.486.147,62	40.099.204,91	5.062.918,18
Eindbalans per 31 december 2013	720.636.597,93	80.789.461,70	-2.310.501,36	264.729.930,53	73.819.332,50
Openingsbalans per 1 januari 2014	720.636.597,93	80.789.461,70	-2.310.501,36	264.729.930,53	73.819.332,50
Kapitaalverhoging					
Kapitaalvermindering					
Toe- en uitredingen coöperatoren	193.444.922,80				
Uitbetaalde dividenden				-24.305.833,32	
Uitbetaalde tantièmes					
Transacties met aandeelhouders	193.444.922,80			-24.305.833,32	0,00
Resultaat van het boekjaar				58.797.843,33	2.850.214,19
Herwaardering van de activa		86.359.221,52			
Verkochte en vervallen effecten		-6.612.708,64			
Aangelegde waardeverminderingen		0,00			
Reële waarde-afdekking micro hedge		-1.123.941,84			
Reële waarde-afdekking macro hedge		-10.037.569,76			
Winsten/verliezen m.b.t. pensioenplannen			4.451.561,00		
Uitgestelde belastingen		-23.288.526,73	-1.513.085,58		
Andere	19.938,57			-7.763,50	
Niet-aandeelhouders transacties	19.938,57	45.296.474,56	2.938.475,42	58.790.079,83	2.850.214,19
Eindbalans per 31 december 2014	914.101.459,30	126.085.936,26	627.974,05	299.214.177,04	76.669.546,69

4.22.1.5. Algemene commentaar bij de evolutie van de balans en de resultatenrekening

4.22.1.5.1. Commentaar bij de evolutie van de balans

Het balanstotaal steeg met 1.061,5 mio EUR tot 23.257,2 mio EUR. Op de actiefzijde is dit voornamelijk ten gevolge van de stijging van de portefeuille voor verkoop beschikbare activa met 1.024,8 mio EUR. Dit is het gevolg van de politiek van de bank om terug meer te investeren in de financiële portefeuille. De leningen en vorderingen dalen met 140,3 mio EUR, voornamelijk door minder plaatsingen bij andere banken (-628 mio EUR). Leningen en vorderingen aan het cliënteel daarentegen steeg met 487 mio EUR.

Langs de passiefzijde zien we vooral een toename van de deposito's met 689,7 mio EUR. Hierin zit een toename van 749,4 mio EUR van de cliëntendeposito's. Deze toename situeert zich vooral op de spaardeposito's en de zichtrekeningen en reflecteert het toegenomen sparen op de Belgische markt.

Het eigen vermogen onder IFRS steeg met 279 mio EUR tot 1.416,7 mio EUR. Deze stijging is voornamelijk het gevolg van de campagne gevoerd door de bank om meer coöperatief kapitaal aan te trekken om de overname van de aandelen van de Franse aandeelhouder te kunnen financieren.

4.22.1.5.2. Algemene commentaar bij de evolutie van de resultatenrekening

Financiële en exploitatiebaten en -lasten

Door de huidige marktomstandigheden van zeer lage rentevoeten merkt men een daling van zowel de renteopbrengsten als van de rentekosten. De daling van de rentekosten, voornamelijk tengevolge van de lagere rentevoeten op spaarboekjes, was weliswaar groter dan de daling van de renteopbrengsten. Hierdoor is het netto renteresultaat (rente-baten t.o.v. rentelasten) in 2014 gestegen met 9,3 mio EUR tot 344 mio EUR. De belangrijkste impact situeert zich op niveau van het netto resultaat op financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden (+4,6 mio EUR) en op de marge tussen de leningen en deposito's aan het cliënteel (+4,4 mio EUR).

De ontvangen commissies stegen in de loop van 2014 met 11,2 mio EUR ten gevolge van sterke commerciële prestaties op gebied van buiten balans producten (fondsen en notes) en financiële dienstverlening. Anderzijds daalden de betaalde commissies met 7,7 mio EUR.

De gerealiseerde winsten op financiële activa die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd stijgen met 2,3 mio EUR, wat hoofdzakelijk te wijten is aan de verkoop van volledig afgeschreven kredieten. Het resultaat op de portefeuille aangehouden voor handelsdoeleinden¹ daalt in 2014 met 9 mio EUR tengevolge van zeer lage rentevoeten en vlakke rentecurves, wat een negatieve impact heeft op de marktwaarde van derivaten. Voornamelijk door de toename van de ontvangen verzekeringspremies bij Crelan Insurance stegen de andere netto-exploitatiebaten met 6,2 mio EUR.

Administratiekosten en afschrijvingen

Dankzij een doorgedreven bewaking van de kosten daalden de personeelskosten en algemene uitgaven in 2014 met 4,9 mio EUR. De afschrijvingskosten stegen met 1,1 mio EUR ten gevolge van de afschrijvingen op de investeringen die werden gedaan met het oog op de integratie.

Voorzieningen en bijzondere waardeverminderingen

De kost van de voorzieningen steeg in 2014 met 1,8 mio EUR, voornamelijk ten gevolge van een toename van de technische provisie bij Crelan Insurance.

De teruggenomen waardeverminderingen op de beleggingsportefeuille bedraagt in 2014 0,5 mio EUR en heeft betrekking op effecten die op eindvervaldag zijn gekomen. In 2013 werd er nog 9,5 mio EUR teruggenomen door een verbeterde krediet-waardigheid van de portefeuille. De daling van de waardeverminderingen voor leningen en vorderingen reflecteert de daling van het volume ongezone kredieten op de balans.

In 2014 werd er een bijzondere waardevermindering geboekt op de gebouwen van Crelan in Antwerpen (de voormalige hoofdzetel van Centea). Dit gebeurde met het oog op de verkoop van de Antwerpse site, waarbij de gebouwen aan marktwaarde worden geboekt op de balans onder de categorie van de vaste activa geclassificeerd als aangehouden voor verkoop.

Belastinglasten

De belastinglasten zijn in 2014 gestegen met 4,4 mio EUR tot 12,1 mio EUR. Dit is voornamelijk het gevolg van een hogere belastbare basis bij NV Crelan.

4.22.1.6. Boekhoudkundige methode en gehanteerde waarderings- en andere grondslagen

Overeenstemmingsverklaring IAS/IFRS

De geconsolideerde jaarrekeningen van de in de Europese Unie beursgenoteerde vennootschappen moeten vanaf 1 januari 2006, met openingsbalans 1 januari 2005, worden opgesteld in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards ('IFRS') zoals aanvaard door de Europese Unie. In verscheidene landen, waaronder België, werd door de nationale regelgevers bepaald dat alle financiële instellingen die een geconsolideerde jaarrekening opstellen dit eveneens volgens IFRS moeten doen, onafhankelijk van het feit of zij beursgenoteerd zijn of niet. Derhalve maakt ook de Groep Crelan geconsolideerde cijfers op volgens de IFRS-normen zoals aanvaard door de Europese Unie.

De geconsolideerde jaarrekening (periodieke rapportering) werd opgesteld in overeenstemming met de op balansdatum van toepassing zijnde IAS- en IFRS-normen zoals aanvaard door de Europese Unie.

Overzicht van de belangrijkste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving

1. Algemeen

De geconsolideerde jaarrekening van de Groep Crelan werd opgesteld per 31 december 2014. De verslagdatum is identiek voor alle geconsolideerde entiteiten. De waarderingsgrondslagen die werden gebruikt voor de opmaak van de geconsolideerde financiële staten per 31 december 2014 zijn consistent met deze die werden toegepast per 31 december 2013.

De geconsolideerde jaarrekening werd opgesteld volgens het historische kostprijsconcept, doch gewijzigd voor de voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa en financiële verplichtingen, de voor verkoop beschikbare financiële activa en de derivaten. Zowel de functionele valuta als de presentatievaluta is de euro.

De opmaak van de financiële staten in overeenstemming met IFRS vereist een aantal boekhoudkundige schattingen en beoordelingen vanwege het management. De voornaamste bronnen van schattingonzekerheden worden hierna besproken.

2. Consolidatie

2.1. Consolidatieperimeter

Zoals reeds eerder aangegeven vormen De NV Crelan en de erkende coöperatieve Kassen CVBA Lanbokas en CVBA Agricaisse, een federatie van kredietinstellingen, waarvan de NV Crelan de centrale instelling is. De acht regionale coöperatieve vennootschappen vervolledigen de coöperatieve verankering van de Groep en in hun statuten staat tevens de solidariteit met de verbintenissen van de andere entiteiten gestipuleerd. Vanuit die optiek fungeert deze coöperatieve structuur op boekhoudkundig vlak als moederonderneming van de Groep Crelan. Daarnaast wordt de Groep Crelan vervolledigd door de ondernemingen waarin Crelan NV meer dan 50% van de stemrechten bezit. Tot slot behoort ook de SPV Hypolan tot de consolidatieperimeter aangezien Crelan is blootgesteld aan de meerderheid van de risico's en de opbrengsten van de SPV.

De consolidatieperimeter van de Groep Crelan bestaat bijgevolg uit de volgende entiteiten :

- Crelan NV
- Coöperatieve Deposito- en Kredietkas voor de Landbouw, verkort : Lanbokas CVBA
- Caisse Coopérative de Dépôts et de Crédit Agricole, verkort : Agricaisse SCRL
- Federatie van de Kassen van het Landbouwkrediet CVBA
- Regionale kassen :
 - Divilan CVBA
 - Interlan CVBA
 - Invelan CVBA
 - Rentalan CVBA
 - Rentacas SCRL
 - Agricas SCRL
 - Divicas SCRL
 - Ecupa SCRL
- Crelan Insurance NV
- Subconsolidatie Groep Europabank
 - Europabank NV
 - EB-Lease NV
- Subconsolidatie Groep Keytrade
 - Keytrade Bank België NV
 - Keytrade Bank Luxembourg SA
 - RealLease NV

Vergeleken met 2013 wordt Hypolan NV sinds zijn liquidatie niet meer opgenomen in de consolidatieperimeter.

2.2. Consolidatiemethode

Een dochtermaatschappij is een entiteit waarover de Groep zeggenschap heeft. Zeggenschap wordt gedefinieerd als de macht om direct of indirect het financiële en operationele beleid van een entiteit te sturen teneinde voordelen te verkrijgen uit haar activiteiten. Een dochteronderneming wordt integraal geconsolideerd vanaf de datum waarop voor het eerst sprake is van zeggenschap. De baten en de lasten van een dochteronderneming worden in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen tot de datum waarop de Groep geen zeggenschap meer uitoefent.

Bij de opmaak van de geconsolideerde jaarrekening integreert de Groep Crelan de jaarrekening van alle te consolideren entiteiten post voor post, door gelijke posten van activa, verplichtingen, eigen vermogen, baten en lasten bij elkaar op te tellen.

Om te bekomen dat de geconsolideerde jaarrekening van de Groep informatie verschaft alsof het de jaarrekening van een afzonderlijke economische entiteit betreft, worden volgende stappen uitgevoerd:

- De boekwaarde van de investering in elke dochteronderneming en het aandeel in het eigen vermogen van elke dochtermaatschappij worden volledig geëlimineerd;
- Saldi en transacties binnen de Groep, waaronder baten, lasten en dividenden, worden volledig geëlimineerd;
- Winsten en verliezen uit transacties binnen de Groep die zijn opgenomen in de activa, worden volledig geëlimineerd;
- De tijdelijke verschillen die ontstaan uit de eliminatie van winsten en verliezen uit transacties binnen de Groep zijn onderhevig aan IAS 12 Winstbelastingen.

3. Transactiedatum en afwikkelingsdatum

Alle financiële verplichtingen van de Groep Crelan, andere dan derivaten, worden steeds in de balans opgenomen op de afwikkelingsdatum.

Alle aan- en verkopen van financiële activa, die moeten worden afgewikkeld binnen het tijdsbestek dat door regelgeving of een marktconventie is vastgesteld, worden in de balans opgenomen op de afwikkelingsdatum, de datum waarop een actief aan of door de groep Crelan wordt geleverd.

4. Financiële activa

De Groep Crelan waardeert financiële activa op basis van het doel van het aangaan van de transacties.

De waardering en de allocatie van de resultaten hangen af van de IFRS-categorie waartoe de financiële activa behoren, namelijk: (1) leningen en vorderingen; (2) financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden en (3) voor verkoop beschikbare financiële activa.

De gebruikte IFRS-categorie bepaalt de waardering en de allocatie van de resultaten als volgt :

4.1. Leningen en vorderingen

Waardering

De categorie leningen en vorderingen omvat vooreerst leningen en al de hieraan gerelateerde vorderingen op banken en cliënten dewelke de Groep Crelan heeft geïnitieerd door rechtstreeks geld te verschaffen aan de ontleners. Vallen eveneens onder leningen en vorderingen, de schuldtitels waarvoor geen actieve markt bestaat. De door de bank toegestane leningen zijn niet overdraagbaar, zijn niet genoteerd op een actieve markt en hun toekomstige kasstromen zijn vast of bepaalbaar.

Leningen en vorderingen worden bij eerste opname gewaardeerd tegen de reële waarde vermeerderd met de transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van het financiële actief.

Na eerste opname worden leningen en vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs met behulp van de effectieve rentemethode. Bij het bepalen van de toekomstige kasstromen wordt rekening gehouden met initiële kosten die direct toewijsbaar zijn aan het verwerven van het leningdossier. Deze kosten worden gespreid over de looptijd van de lening, waarbij de periodieke amortisatie, bepaald op basis van de effectieve rente wordt verwerkt als renteresultaat.

De toekomstige kasstromen die in aanmerking worden genomen in het geval van kredieten met vaste rentevoet en variabele rentevoet zijn alle contractueel gekende kasstromen bij de initiële opname van het krediet.

Voor leningen met een variabele rentevoet wordt ervan uitgegaan dat de toekomstige kasstromen niet zullen wijzigen. Op het moment van rente-aanpassing wordt de effectieve rentevoet herberekend. De (gewijzigde) toekomstige kasstromen worden dan aan de hand van deze nieuwe effectieve rentevoet verdisconteerd om tot eenzelfde geamortiseerde kostprijs te komen.

In het geval van kredieten met herzienbare rentevoeten is het terugbetalingschema, gebruikt voor het afschrijven van de productiecommissie, gebaseerd op de huidige cliëntrente zowel voor de periode vóór rentevoetherziening dan voor de periode ná rentevoetherziening.

Bijzondere waardeverminderingen – Algemeen

De groep beoordeelt regelmatig en op elke balansdatum of er objectieve aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen.

Een bijzondere waardevermindering op een lening of een groep van leningen wordt toegepast van zodra er objectieve aanwijzingen zijn dat niet alle contractuele verschuldigde bedragen zullen worden terugbetaald ten gevolge van een of meer gebeurtenissen na het bekomen van het actief en dewelke een effect hebben op de geschatte toekomstige kasstromen van de lening of een groep van leningen. Bijzondere waardeverminderingen worden opgenomen op een correctierekening binnen de rubriek leningen en vorderingen en worden aldus niet rechtstreeks op de desbetreffende kredietdossiers geboekt. Wanneer een vordering niet meer kan geïnd worden en alle waarborgen en garanties werden uitgewonnen, wordt deze onmiddellijk afgeboekt tegen de hiervoor aangelegde voorziening voor bijzondere waardevermindering. Eventuele intresten die nog geïnd worden nadat de vordering volledig afgeboekt is, worden in het resultaat opgenomen.

Zodra een financieel actief of een groep van vergelijkbare financiële activa een bijzonder waardeverminderversverlies heeft ondergaan, worden de rentebaten daarna opgenomen op basis van de rentevoet die is gebruikt bij de contante waardeberekening voor het bepalen van het bijzondere waardeverminderversverlies.

Indien het bedrag van de bijzondere waardevermindering in een volgende periode afneemt en de daling objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die na de afboeking plaatsvond, wordt het voorheen opgenomen bijzondere waardeverminderversverlies geheel of gedeeltelijk teruggenomen. Het teruggenomen bedrag wordt in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Bijzondere waardevermindering op individuele basis

De groep Crelan beoordeelt eerst op individuele basis of er objectieve aanwijzingen zijn voor een bijzondere waardevermindering.

Indien er voor individuele leningen en vorderingen objectieve aanwijzingen zijn dat er een bijzonder waardeverminderversverlies is opgetreden, wordt dit verliesbedrag bepaald als het verschil tussen enerzijds de boekwaarde van het actief en anderzijds de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen (met uitzondering van de toekomstige kredietverliezen), contant gemaakt tegen de oorspronkelijke effectieve rentevoet van het actief. De boekwaarde van vorderingen op banken en vorderingen op klanten wordt verminderd door de aanleg van een voorziening die ten laste wordt genomen van de winst- en verliesrekening. De schatting van de toekomstige kasstromen gebeurt op basis van historische gegevens en deskundige ervaring.

Bijzondere waardevermindering op collectieve basis

Een 'bestaande maar niet gerapporteerde' ('incurred but not reported', IBNR) waardevermindering op leningen en vorderingen wordt aangelegd wanneer er objectieve aanwijzingen zijn van verliezen zonder dat er voor deze leningen en vorderingen reeds een bijzondere waardevermindering werd gealloceerd.

De IBNR waardevermindering wordt geschat op basis van verschillende factoren: de historische gegevens van verliezen bij vergelijkbare kredietrisico's, mogelijke betalingsmoeilijkheden bij vergelijkbare kredietrisico's, het huidige economische klimaat en diverse macro-economische parameters.

Als er geen aanwijzingen zijn voor een bijzondere waardevermindering op individuele basis, neemt de Groep Crelan activa op in een portefeuille met vergelijkbare kredietrisico's (zoals het soort actief, de externe rating, de bedrijfstak, het onderpand en andere objectieve beoordelingsgronden) en vergelijkbare interne en externe indicatoren (zoals een betalingsachterstand, een daling van de marktprijs van immobiëlen of een landbouwcrisis).

De Groep onderscheidt vier grote portefeuilles: landbouw, ondernemingen, woonkredieten en consumptiekredieten. Aan de hand van historische ervaring van kredietverliezen en het niveau van

betalingsachterstand bepaalt de Groep voor elke collectieve portefeuille een bijzondere waardevermindering. Activa waarvoor op individuele basis een bijzonder waardeverminderingverlies wordt opgenomen, worden niet betrokken bij een collectieve beoordeling op bijzondere waardevermindering.

Bijzondere waardeverminderingen – Actualisatie

De bijzondere waardevermindering wordt geraamd aan de hand van de actualisatie van verwachte toekomstige kasstromen. Deze actualisatie heeft uitsluitend betrekking op de te recupereren bedragen en gebeurt tegen de oorspronkelijke effectieve rentevoet.

Het inningsritme tijdens de terugvorderingsperiode wordt bepaald op basis van ervaringsgegevens en de historische evolutie van de opgezegde leningen en vorderingen met vergelijkbare kredietrisico's. Per groep van leningen en vorderingen worden de terug te vorderen bedragen opgesplitst in opeenvolgende kasstromen dewelke geactualiseerd worden tegen de gemiddelde rentevoet van de betrokken leningen en vorderingen. Het actualisatie-effect wordt in rekening gebracht om zo het bedrag van de bijzondere waardevermindering te bepalen.

4.2. Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden

De Groep classificeert een financieel actief als aangehouden voor handelsdoeleinden indien het:

- verworven of aangegaan is hoofdzakelijk met het doel dit actief op korte termijn te verkopen of terug te kopen;
- deel uitmaakt van geïdentificeerde financiële instrumenten die gezamenlijk worden beheerd en waarvoor aanwijzingen bestaan van een recent, feitelijk patroon van winstnemingen op korte termijn;
- een derivaat is dat niet in een afdekkingsrelatie wordt gebruikt.

Eigen vermogensinstrumenten, schuldbewijzen en andere vastrentende effecten en derivaten die worden verworven met de bedoeling op korte termijn winsten te genereren, worden beschouwd als financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden.

Activa aangehouden voor handelsdoeleinden worden bij eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde en blijven eveneens na eerste opname gewaardeerd aan reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst- en verliesrekening. Transactiekosten worden onmiddellijk in de resultatenrekening opgenomen. Ontvangen rente op financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden wordt opgenomen in het renteresultaat. Dividenden op financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden worden in de resultatenrekening opgenomen op het moment dat de entiteit het recht heeft verkregen op ontvangst van de betaling.

4.3. Financiële activa tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening

Een financieel actief wordt aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening ("Fair Value Option") indien hierdoor een inconsistentie in waardering of opname ("accounting mismatch") wordt geëlimineerd of aanzienlijk wordt beperkt die anders zou ontstaan uit de waardering van deze activa of uit de opname van de winsten en verliezen hierop op basis van verschillende grondslagen.

4.4. Voor verkoop beschikbare financiële activa

Voor verkoop beschikbare financiële activa zijn niet-afgeleide financiële activa die niet worden geclassificeerd als (1) leningen en vorderingen of (2) financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden.

De Groep Crelan brengt alle beleggingseffecten met een vaste vervaldag die kunnen aangehouden worden tot einde looptijd onder in de categorie voor verkoop beschikbare financiële activa. De groep beschouwt eveneens als voor verkoop beschikbare financiële activa de voor onbepaalde duur

aangehouden beleggingseffecten, dewelke kunnen worden verkocht omwille van liquiditeitsbehoeften of bij veranderingen in de rentevoeten, de wisselkoersen of de aandelenprijzen.

Voor verkoop beschikbare financiële activa worden bij eerste opname tegen reële waarde (inclusief transactiekosten) gewaardeerd. Na eerste opname worden voor verkoop beschikbare financiële activa eveneens gewaardeerd tegen reële waarde waarbij niet-gerealiseerde winsten of verliezen uit reële waardeschommelingen in het eigen vermogen worden verwerkt, totdat het financiële actief niet langer wordt opgenomen.

Ontvangen rente op voor verkoop beschikbare activa wordt opgenomen in het renteresultaat. Dividenden op voor verkoop beschikbare eigen-vermogensinstrumenten worden in de resultatenrekening opgenomen op het moment dat de entiteit het recht heeft verkregen op ontvangst van de betaling.

4.5. Waardeverminderingen op financiële activa

Een waardevermindering moet worden opgemaakt wanneer er een objectieve aanwijzing van waardevermindering bestaat die het gevolg is van één of meerdere gebeurtenissen die tot stand kwamen na de aanschaffing van de betreffende effecten. Er worden geen waardeverminderingen aangelegd voor de effecten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening.

Voor eigen vermogensinstrumenten vormt een duurzame of significante waardedaling van de betreffende titel een objectieve aanwijzing.

Voor schuldbewijzen vormt een significante verslechtering van het kredietrisico, die tot uiting komt via een risico op niet-inning, een objectieve aanwijzing.

Voor de eigen vermogensinstrumenten hanteert de Group Crelan kwantitatieve factoren als indicator van mogelijke waardeverminderingen. Het gaat voornamelijk om een waardedaling van minstens 30% gedurende een periode van 6 opeenvolgende maanden. Ook factoren als financiële moeilijkheden van de emittent, perspectieven op korte termijn,... worden in rekening genomen. Bovenop voormelde criteria wordt een waardevermindering toegepast bij een waardedaling van meer dan 50% of gedurende een periode van minstens 3 jaar.

Voor de schuldbewijzen worden de criteria toegepast die van toepassing zijn op leningen en vorderingen. Een waardevermindering wordt maar in rekening genomen voor het deel van het geïnvesteerde bedrag dat niet zal kunnen gerecupereerd worden:

- voor effecten gewaardeerd aan geamortiseerde kostprijs wordt de waardevermindering geboekt via een aparte rekening in resultaat, met een mogelijke terugname in geval van objectieve aanwijzingen van later herstel;
- voor de voor verkoop beschikbare financiële activa wordt de waardevermindering geboekt via een transfer van het gecumuleerde verwachte verlies vanuit het eigen vermogen naar het resultaat. In geval van een later herstel kan de waardevermindering worden teruggenomen voor de schuldbewijzen.

5. Financiële verplichtingen

Onder financiële verplichtingen wordt verstaan de financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden, schulden aan kredietinstellingen, schulden aan cliënten, de in schuldbewijzen belichaamde schulden, de achtergestelde schulden en de overige financieringen.

De waardering en de allocatie van de resultaten hangen af van de IFRS-categorie waartoe de financiële verplichtingen behoren, namelijk (1) financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden en (2) overige financiële verplichtingen.

5.1. Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden.

De Groep classificeert een financiële verplichting als aangehouden voor handelsdoeleinden indien het:

- verworven of aangegaan is hoofdzakelijk met het doel deze verplichting op korte termijn te verkopen of terug te kopen;
- deel uitmaakt van geïdentificeerde financiële instrumenten die gezamenlijk worden beheerd en waarvoor aanwijzingen bestaan van een recent, feitelijk patroon van winstnemingen op korte termijn;
- een derivaat is dat niet in een afdekkingsrelatie wordt gebruikt.

Bij eerste opname worden de financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden opgenomen aan reële waarde en vervolgens worden de reële waardeschommelingen verwerkt in de winst- en verliesrekening.

5.2. Overige financiële verplichtingen

De overige financiële verplichtingen omvatten schulden aan kredietinstellingen, schulden aan cliënten, de in schuldbewijzen belichaamde schulden, de achtergestelde schulden en de overige financieringen.

Het betreft meer bepaald de uitstaande saldi op zicht- of termijnrekeningen van andere kredietinstellingen bij de Groep Crelan, de zichtdeposito's, de termijndeposito's en de spaarrekeningen van klanten, alsook de (achtergestelde) depositocertificaten.

De financiële verplichtingen worden bij eerste opname gewaardeerd tegen de reële waarde vermeerderd met rechtstreeks toewijsbare transactiekosten. Vervolgens worden de financiële verplichtingen gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs met behulp van de effectieve-rentemethode. De periodieke amortisatie wordt in de winst- en verliesrekening verwerkt als rentelast.

6. Reële waarde van financiële activa en verplichtingen

De reële waarde van financiële activa en verplichtingen is de genoteerde prijs van deze of identieke activa en verplichtingen op een actieve markt (Level 1). Indien er voor een financieel instrument geen actieve markt is, wordt de reële waarde bepaald aan de hand van een contante-waardeberekening gebaseerd op observeerbare marktgegevens (Level 2). Indien een reële waardebepaling uitsluitend op basis van observeerbare marktgegevens niet mogelijk is, wordt de reële waarde bepaald met behulp van niet-observeerbare gegevens (Level 3).

7. Verkoop- en terugkoopovereenkomsten van effecten

De effecten die verbonden zijn aan een terugkoopovereenkomst (repo) blijven op de actiefzijde van de balans. De schuld die voortvloeit uit de verplichting tot terugkoop van de activa bevindt zich op de passiefzijde van de balans in schulden aan kredietinstellingen of schulden aan andere dan kredietinstellingen, afhankelijk van de tegenpartij.

De effecten die verbonden zijn aan een terugverkoopovereenkomst (reverse repo) worden niet opgenomen in de balans. De uitgeleende geldmiddelen echter worden op de actiefzijde van de balans ingeschreven als vorderingen op kredietinstellingen of vorderingen op andere dan kredietinstellingen, afhankelijk van de tegenpartij.

Het verschil tussen de verkoop- en terugkoopprijs van de effecten wordt verwerkt als renteresultaat, gespreid over de looptijd van de overeenkomst.

8. Saldering van een financieel actief en een financiële verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd en het nettobedrag wordt uitsluitend in de balans opgenomen indien de Groep een in rechte afdwingbaar recht heeft om de opgenomen bedragen te salderen en voornemens is om hetzij de verplichting op nettobasis af te wikkelen, ofwel om het actief te realiseren op hetzelfde moment dat de verplichting wordt afgewikkeld.

9. Derivatens en afdekkingstransacties

9.1. Opname en waardering

Derivatens zijn financiële instrumenten waarvan de waarde wijzigt als gevolg van veranderingen in onderliggende waarde (rentevoet, wisselkoers, index, aandeel), die weinig of geen netto aanvangsinvestering vergen en die worden afgewikkeld op een tijdstip in de toekomst. Derivatens zijn financiële instrumenten, zoals bijvoorbeeld swaps, termijncontracten, futures en opties (geschreven en gekochte).

De eerste opname van alle derivaten geschiedt tegen hun reële waarde. Na de eerste opname worden de waardeveranderingen in de reële waarde (exclusief gelopen intresten) opgenomen in de winst- en verliesrekening. De gelopen rente wordt pro rata temporis in de winst- en verliesrekening verwerkt.

De groep classificeert derivaten als volgt:

- Derivaten die geen afdekkingsderivaten zijn worden aangehouden als financiële activa of financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden; of
- Afdekkingsderivaten.

9.2. Afdekkingstransacties

Bij afsluiten van het derivaat wordt het contract opgenomen als een reële waardeafdekking, zijnde de afdekking van het risico van veranderingen in de reële waarde van een opgenomen actief of verplichting. De groep onderscheidt reële waardeafdekking van een individueel actief of individuele verplichting ('micro-hedging') en reële-waardeafdekking van portefeuilleafdekkingen van renterisico's ('macro-hedging'). In het laatste geval definieert de groep een groep van afdekkingsinstrumenten ter afdekking van het renterisico van een groep van financiële activa en/of verplichtingen.

Documentatie

De afdekkingsderivaten voldoen aan de voorwaarden en criteria voor afdekkingsinstrumenten opgelegd door IAS 39. De afgedekte activa en/of verplichtingen voldoen aan de voorwaarden en criteria van afgedekte posities opgelegd door IAS 39. Bij het aangaan van de afdekkingstransactie wordt de afdekkingsrelatie formeel aangewezen en gedocumenteerd, evenals de doelstelling van de Groep ten aanzien van het risicobeheer en de strategie bij het aangaan van de afdekkingsrelatie. De documentatie bevat een aanduiding van het (de groep van) afdekkingsinstrument(en), de afgedekte positie(s), de aard van het af te dekken risico en hoe de groep zal bepalen of het (de groep van) afdekkingsinstrument(en) effectief is bij het compenseren van het risico van veranderingen in de reële waarde van de afgedekte positie(s).

Efficiëntietesten

De Groep gaat uitsluitend afdekkingstransacties aan die bij de start en eveneens naar verwachting in de daaropvolgende perioden zeer effectief zullen zijn voor wat betreft het compenseren van aan het afgedekte risico toe te schrijven veranderingen in reële waarde. De werkelijke effectiviteit van de afdekkingstransacties wordt op trimestriële basis bepaald. Het resultaat van de verhouding tussen de reële waardeschommeling van het (de groep van) afdekkingsinstrument(en) en de afgedekte positie(s) dient binnen een bereik van 80-125 procent te vallen. Indien dit niet het geval is, wordt de afdekkingsrelatie stop gezet.

Waardering

De winst of het verlies ten gevolge van reële waardeschommelingen van het (de portefeuille van) afdekkingsinstrument(en) wordt onmiddellijk in de resultatenrekening opgenomen. De winst of het verlies van de afgedekte positie(s) toe te rekenen aan het afgedekte risico leidt enerzijds tot een aanpassing van de boekwaarde van de afgedekte positie(s) en wordt anderzijds in de resultatenrekening opgenomen. Aldus worden de reële waardeschommelingen in de resultatenrekening voortvloeiend uit het (de portefeuille van) afdekkingsinstrument(en) enerzijds en de afgedekte positie(s) anderzijds geheel of gedeeltelijk gecompenseerd en wordt eventuele ineffectiviteit van de afdekkingsrelatie in resultaat verwerkt.

Indien een afdekkingsrelatie niet langer voldoet aan de criteria voor afdekkingstransacties zoals gedefinieerd door IAS 39, wordt de afdekkingsrelatie prospectief stop gezet. De afdekkingsderivaten worden geherclassificeerd naar 'Financiële activa of verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden'. De boekwaarde van de afgedekte positie(s) wordt verder behandeld zoals deze onder IFRS behandeld zou worden zonder afdekkingsrelatie. De op de balans gepresenteerde reële waardeschommelingen uit het verleden worden gespreid over de resterende looptijd van de afgedekte positie(s) ten laste van het resultaat genomen.

De rentebaten en –lasten uit afdekkingsinstrumenten enerzijds en afgedekte posities anderzijds worden in renteresultaat verwerkt.

10. Materiële vaste activa

De Groep verwerkt materiële vaste activa volgens het kostprijsmodel. Dit betekent dat materiële vaste activa in de balans worden opgenomen tegen kostprijs (inclusief de rechtstreeks toerekenbare kosten van de aanschaffing), verminderd met de geaccumuleerde afschrijvingen en eventuele geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingen. De kostprijs is het bedrag dat werd betaald om het actief te verwerven, verhoogd met alle rechtstreeks toerekenbare kosten die werden gemaakt om het actief op de bedoelde locatie en/of in de bedoelde staat te brengen.

Het af te schrijven bedrag van een actief betreft zijn kostprijs verminderd met zijn restwaarde. In de praktijk is de restwaarde meestal onbeduidend. Indien dit het geval is, besliste de groep geen rekening te houden met de restwaarde bij het bepalen van het af te schrijven bedrag. De afschrijvingen worden toegewezen over de verwachte gebruiksduur van het actief. De geschatte gebruiksduur van een actief wordt op elke balansdatum herbekeken. Terreinen en kunstwerken worden niet afgeschreven, maar zijn onderhevig aan bijzondere waardeverminderingen. Ieder bestanddeel van een materieel vast actief met een substantiële kostprijs in relatie tot de totale kostprijs van het actief wordt afzonderlijk afgeschreven ('component approach'). De afschrijvingskosten over elke periode worden opgenomen in de winst- en verliesrekening.

De groep gebruikt volgende afschrijvingstermijnen:

Gebouwen	
Ruwbouw niet-commerciële gebouwen	33 jaar
Inrichting niet-commerciële gebouwen	10 jaar
Ruwbouw commerciële gebouwen	30 – 40 jaar
Inrichting commerciële gebouwen	9 – 10 jaar
Hardware	5 jaar
Installaties	10 jaar
Koffers	10 – 20 jaar
Lichtreclames	3 – 5 jaar
Machines en materiaal	3 – 5 jaar
Meubilair	10 jaar
Rollend Materieel	4 – 5 jaar

Uitgaven voor onderhoud en herstellingen worden als last opgenomen in de winst- en verliesrekening in de periode waarin deze uitgaven plaatsvinden. De kostprijs van vervangingsonderdelen wordt geactiveerd en vervolgens afgeschreven indien deze uitgaven toekomstige economische voordelen voor de groep zullen opleveren. De eventuele boekwaarde van de vervangen onderdelen wordt niet langer op de balans opgenomen.

De winst of het verlies dat voortvloeit uit het niet langer in de balans opnemen van een actief wegens vervreemding of verwijdering wordt opgenomen in resultaat. Bij vernietiging van een actief wordt het resterende af te schrijven bedrag onmiddellijk opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Indien een vast actief aangehouden wordt voor verkoop, wordt dit actief geclassificeerd als aangehouden voor verkoop, worden de afschrijvingen stopgezet en wordt het actief gewaardeerd tegen de laagste waarde van zijn boekwaarde en zijn reële waarde minus de verkoopkosten.

11. Bedrijfscombinaties (IFRS 3)

Overnames worden verwerkt op basis van de overnamemethode. De Groep koopt de nettoactiva en neemt de verworven activa en de overgenomen verplichtingen (inclusief voorwaardelijke verplichtingen) op. De verworven identificeerbare activa en de overgenomen verplichtingen worden gewaardeerd tegen hun reële waarde op de overnamedatum.

Een in een bedrijfscombinatie overgenomen voorwaardelijke verplichting wordt opgenomen als het gaat om een bestaande verplichting die voortvloeit uit gebeurtenissen in het verleden en waarvan de reële waarde betrouwbaar kan worden bepaald.

Goodwill betaald bij de verwerving van ondernemingen uit de consolidatiekring (een dochtermaatschappij) wordt in de balans opgenomen als immaterieel actief en wordt initieel op de overnamedatum tegen kostprijs gewaardeerd, zijnde het positieve verschil tussen de kostprijs van de

bedrijfscombinatie en het belang van de Groep Crelan in de netto reële waarde van de identificeerbare activa, verplichtingen en voorwaardelijke verplichtingen. Negatieve goodwill wordt onmiddellijk in de winst- en verliesrekening verwerkt.

De in een bedrijfscombinatie verworven goodwill wordt niet afgeschreven. De Groep Crelan toetst de waardering van goodwill op een bijzondere waardevermindering op jaarlijkse basis, of frequenter indien bepaalde gebeurtenissen aangeven dat de boekwaarde mogelijkerwijze boven de realisatiewaarde ligt. Eerder geboekte bijzondere waardeverminderingen met betrekking tot goodwill worden niet teruggeboekt.

De jaarlijkse waarderingstest van de goodwill gebeurt op basis van het discounted cash flow model. Indien de netto actuele waarde van de winstprognoses, gebaseerd op het strategisch plan van de desbetreffende dochtermaatschappij, lager is dan de opgenomen goodwill, wordt het verschil tussen beide bedragen onmiddellijk opgenomen in de winst- en verliesrekening. De actualisatievoet wordt bepaald als de risicovrije rentevoet verhoogd met een risicopremie in functie van het risicoprofiel van de desbetreffende dochtermaatschappij.

12. Andere immateriële vaste activa

Een immaterieel actief is een identificeerbaar, niet-monetair actief zonder fysieke vorm dat uitsluitend op de balans wordt opgenomen indien het waarschijnlijk is dat de verwachte toekomstige economische voordelen die kunnen worden toegerekend aan het actief naar de entiteit zullen vloeien en de kostprijs van het actief betrouwbaar kan bepaald worden.

Andere immateriële vaste activa betreft gekochte of intern gegenereerde software voor intern gebruik en gekochte klantenbestanden. Voor intern gegenereerde software activeert men uitsluitend de direct toewijsbare ontwikkelingskosten van software die voltooid is en effectief gebruikt wordt met de bedoeling economische voordelen te verwerven.

Een immaterieel actief wordt bij eerste opname aan kostprijs gewaardeerd. Vervolgens wordt het kostprijsmodel toegepast. De software wordt in de balans opgenomen tegen kostprijs, verminderd met de geaccumuleerde afschrijvingen en eventuele geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingen. De software en klantenbestanden worden lineair afgeschreven. Het af te schrijven bedrag van een immaterieel vast actief betreft zijn kostprijs, verminderd met zijn restwaarde. In de praktijk is de restwaarde meestal onbeduidend. Indien dit het geval is, besliste de groep geen rekening te houden met de restwaarde bij het bepalen van het af te schrijven bedrag.

Voor immateriële vaste activa worden volgende afschrijvingstermijnen toegepast:

Intern ontwikkelde software	3-5 jaar
Verworven software	5 jaar
klantenbestanden	10 jaar

13. Bijzondere waardeverminderingen op niet-financiële activa

De Groep beoordeelt op elke verslagdatum of er een indicatie is die wijst op een mogelijke bijzondere waardevermindering van een niet-financieel actief. Een bijzondere waardevermindering ontstaat indien de realiseerbare waarde van het actief lager is dan de boekwaarde. Deze realiseerbare waarde is de hoogste waarde van de reële waarde minus de verkoopkosten of de bedrijfswaarde.

De boekwaarde van niet-financiële activa die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan, wordt verlaagd tot hun geschatte realiseerbare waarde en het bedrag van de bijzondere waardevermindering wordt in de lopende verslagperiode geboekt in de winst- en verliesrekening.

Als het bedrag van de bijzondere waardevermindering op niet-financiële activa (met uitzondering van goodwill) in een volgende periode afneemt en de daling objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die na de afboeking plaatsvond, wordt het voorheen opgenomen bijzonder waardeverminderingverlies teruggenomen.

14. Voorzieningen en voorwaardelijke verplichtingen

Voorzieningen zijn verplichtingen met onzekerheden inzake de omvang van de toekomstige uitgaven en het tijdstip waarop deze uitgaven moeten worden gedaan. De groep neemt een voorziening op in de balans indien er op de verslagdatum een bestaande verplichting is ten gevolge van gebeurtenissen

in het verleden, indien het waarschijnlijk is dat de verplichting een uitgaande kasstroom vereist en indien de verplichting op een betrouwbare manier kan geschat worden.

Bij de Groep Crelan bestaan de voorzieningen voornamelijk uit juridische zaken, schadegevallen, belastingsverplichtingen en pensioenverplichtingen.

- Voor juridische zaken en schadegevallen worden de voorzieningen individueel berekend (per juridisch dossier of per schadegeval), op basis van verschuldigde bedragen aan de begunstigen. Het bedrag en de spreiding van de toekomstige kasstromen zijn onzeker en afhankelijk van het tijdstip van afwikkeling van de juridische zaken of van de schadegevallen.
- Voor de voorzieningen voor pensioenverplichtingen verwijzen we naar het hoofdstuk over de personeelsbeloningen.
- Alle individualiseerbare verplichtingen met onzekerheden inzake de omvang van de toekomstige uitgaven en het tijdstip waarop deze uitgaven moeten worden gedaan die niet kunnen ondergebracht worden in de bovenstaande categorieën, worden opgenomen onder overige voorzieningen.

Een voorwaardelijke verplichting wordt vermeld indien de Groep een bestaande verplichting heeft die voortvloeit uit gebeurtenissen uit het verleden, maar waarvan het niet waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen zal vereist zijn of waarvan het bedrag van de verplichting niet betrouwbaar kan bepaald worden.

15. Rentebaten en rentelasten

Rentebaten- en lasten worden in de winst- en verliesrekening verwerkt voor alle rentedragende instrumenten op basis van de effectieve rentemethode. Deze methode wordt gebruikt voor het berekenen van de amortisatie van een financieel actief of een financiële verplichting en voor het toerekenen van rentebaten en –lasten aan de desbetreffende periode. De effectieve rentevoet is de rentevoet die de verwachte stroom van toekomstige geldbetalingen of –ontvangsten tijdens de verwachte looptijd van het financieel instrument exact disconteert tot de nettoboekwaarde van het financieel actief of de financiële verplichting. Bij de berekening van de effectieve rentevoet maakt de groep een schatting van de kasstromen. In deze berekening worden alle door de contractpartijen betaalde of ontvangen provisies en vergoedingen opgenomen die integraal deel uitmaken van de effectieve rentevoet, alsmede de transactiekosten. Transactiekosten verwijzen naar extra kosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving of vervreemding van een financieel actief of een financieel passief. Deze bevatten de commissies die worden betaald aan agenten, adviseurs, makelaars en effectenhandelaar, evenals heffingen door de regelgevende instanties, beurzen en diverse soorten van belasting.

De gelopen rente op derivaten die worden aangehouden voor handelsdoeleinden worden pro rata temporis in de winst- en verliesrekening verwerkt.

16. Baten en lasten uit provisies en vergoedingen

De Groep maakt een onderscheid tussen verschillende soorten commissies:

- Bij commissies ontvangen voor de uitvoering van een specifieke opdracht geschiedt de opname in de winst- en verliesrekening op het ogenblik dat de opdracht is uitgevoerd. Dit is het geval voor commissies ontvangen voor vermogensbeheer en verzekeringsactiviteiten.
- Productiecommissies betaald op de productie van kredieten en kasbons worden gespreid over de looptijd van de desbetreffende kredieten en kasbons in resultaat genomen aan de hand van de effectieve rentevoet.
- Andere commissies met betrekking tot kredieten en kasbons worden jaarlijks afgerekend en in resultaat genomen.

17. Dividenden

De ontvangen dividenden worden in de winst- en verliesrekening opgenomen op het ogenblik dat het definitieve recht ontstaat om deze te innen.

18. Gerealiseerde en niet-gerealiseerde winsten en verliezen

De gerealiseerde winsten of verliezen uit verkopen en vervreemdingen van financiële instrumenten die als voor verkoop beschikbaar worden geclassificeerd, zijn het verschil tussen de ontvangen opbrengsten en de initiële boekwaarde van het verkochte actief of passief, na aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen die zouden zijn opgenomen in de winst- en verliesrekening en nadat rekening is gehouden met de impact van eventuele aanpassingen vanwege een afdekking.

Het verschil tussen de reële waarde op het einde van de huidige periode en op het einde van voorgaande periode van financiële activa en verplichtingen die worden aangehouden voor handelsdoeleinden wordt opgenomen in de rubriek 'Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden'. Voor derivaten wordt de reële waardeschommeling van de periode exclusief gelopen rente in deze rubriek opgenomen. De gelopen rente wordt verwerkt in de rentebaten en –lasten.

De niet-gerealiseerde winsten of verliezen op voor verkoop beschikbare financiële activa die in het eigen vermogen werden opgenomen, worden in de winst- en verliesrekening opgenomen bij verwijdering van de desbetreffende financiële instrumenten of bij het aanleggen van een bijzondere waardevermindering.

19. Winstbelastingen

Deze post bevat de actuele en uitgestelde belastingen van het boekjaar.

Uitgestelde belastingverplichtingen worden erkend voor alle belastbare tijdelijke verschillen tussen de boekwaarde van de activa en de verplichtingen en hun fiscale waarde.

Voor de belastingverplichtingen van het boekjaar worden voorzieningen opgenomen op basis van het verwachte te betalen bedrag aan verschuldigde belastingen, berekend op basis van de op de verslagdatum vigerende belastingvoeten.

Uitgestelde belastingvorderingen worden erkend voor alle aftrekbare tijdelijke verschillen tussen de boekwaarde van de activa en de verplichtingen en hun fiscale waarde, in de mate dat het waarschijnlijk is dat er toekomstige belastbare winst zal aanwezig zijn waarmee de tijdelijke verschillen kunnen verrekend worden.

De uitgestelde belastingen worden berekend aan de hand van het belastingtarief dat verwacht wordt van toepassing te zijn in het jaar van realisatie van het actief of de vereffening van de verplichting.

20. Lease-overeenkomsten

De Groep als leasinggever

De Groep Crelan treedt op als leasinggever (lessor) en staat aan zijn cliënten uitsluitend financiële lease-overeenkomsten toe. Daarbij worden de risico's en voordelen die verbonden zijn aan de eigendom van het geleasede goed (behalve de juridische eigendom), overgedragen aan de leasingnemer (lessee). De volledige eigendom wordt op het einde van de overeenkomst al dan niet overgedragen.

Financiële lease-overeenkomsten worden bij eerste opname op de balans opgenomen als vorderingen met een bedrag dat gelijk is aan de netto-investering in de lease, zijnde de bruto-investering in de lease gediscoteerd tegen de impliciete rentevoet van de lease-overeenkomst. Het bedrag van de vordering omvat eveneens de initiële direct toewijsbare kosten en de residuwaarde van de lease-overeenkomst, zijnde de contractueel vastgestelde waarde waartegen de leasingnemer op het einde van het contract het geleasede goed kan aankopen.

Op basis van de toekomstige kasstromen wordt de effectieve rentevoet berekend. Aan de hand van deze effectieve rentevoet worden op het tijdstip van het aangaan van de overeenkomst de toekomstige minimale leasebetalingen en de restwaarde verdisconteerd om tot een netto actuele waarde te komen, dewelke overeenstemt met de reële waarde van het geleasede actief (inclusief directe eerste kosten).

De onverdiende rentebaten, zijnde het verschil tussen de bruto lease-vordering en de initiële netto actuele waarde, wordt in de resultatenrekening opgenomen op basis van bovenvermelde effectieve rentevoet, gespreid over de looptijd van de leasingvordering.

De leasingvorderingen worden in de balans opgenomen voor hun nettobedrag, dit is onder aftrek van de erop betrekking hebbende bijzondere waardeverminderingen.

De Groep als leasingnemer

De Groep Crelan gaat uitsluitend operationele lease-overeenkomsten aan voor de huur van materieel. Bij operationele lease-overeenkomsten worden nagenoeg niet alle risico's en voordelen verbonden aan de eigendom overgedragen naar de leasingnemer. Alle betalingen die voortvloeien uit operationele lease-overeenkomsten worden lineair over de looptijd van de lease-overeenkomst geboekt in de winst-en verliesrekening.

Als een operationele lease-overeenkomst wordt beëindigd vóór de leaseperiode is afgelopen, worden de vergoedingen die bij wijze van boete aan de leasinggever moeten worden betaald, geboekt onder lasten in de verslagperiode waarin de beëindiging plaatsvindt.

21. Personeelsbeloningen

Kortetermijnpersoneelsbeloningen

Kortetermijnpersoneelsbeloningen, zoals lonen, salarissen en socialezekerheidsbijdragen, worden ten laste genomen in de periode waarin de prestaties werden verricht. Voor kortetermijnpersoneelsbeloningen dewelke binnen het jaar na de afsluitingsdatum van de lopende periode zullen uitbetaald worden, zoals vakantiegeld en bonussen, worden niet-geactualiseerde voorzieningen aangelegd.

Ontslagvergoedingen worden slechts opgenomen indien er een aantoonbare verbintenis is.

Pensioenverplichtingen

De Groep heeft verschillende pensioenregelingen op basis van toegezegde bijdragen en op basis van toegezegde pensioenen. De pensioenverplichtingen worden alle gefinancierd via de betaling van bijdragen aan verzekeringsmaatschappijen.

Voor de toegezegde bijdragenregelingen storten werkgever en werknemer periodiek een vast bedrag voor de opbouw van het pensioenkapitaal. Deze vaste bijdrage wordt verwerkt als een verplichting enerzijds en als een last anderzijds in de periode waarin de werknemer de prestaties heeft geleverd.

Belgische toegezegde bijdrageregelingen zijn onderworpen aan een minimaal gegarandeerd rendement. Voor deze regelingen past de Groep een retrospectieve benadering toe, waarbij de netto verplichting op de balans bepaald wordt door de positieve verschillen tussen het minimaal gegarandeerd rendement en de geaccumuleerde gestorte bijdragen, gebaseerd op de actuele rendementen op de verslagdatum.

Voor de toegezegde pensioenregelingen worden de periodieke lasten bepaald door actuariële berekeningen die minstens éénmaal jaarlijks worden uitgevoerd. Er wordt gebruik gemaakt van de 'projected unit credit'(PUC) methode voor de berekening van de contante waarde van de brutoverplichting die dient te worden opgenomen op de balans, en de aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten, die ten laste worden genomen van de winst- en verliesrekening.

Pensioenkosten van verstreken diensttijd worden onmiddellijk verwerkt in de winst- en verliesrekening.

Sinds 01/01/2011 worden de actuariële winsten en verliezen integraal opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten in de periode waarin ze ontstaan. Hiertoe werden, in navolging van IAS 8 met betrekking tot wijzigingen in de grondslagen van financiële regelgeving, de financiële staten van de boekjaren geëindigd per 31/12/2010 en 31/12/2009 gewijzigd.

De fondsbeleggingen van de Groep omvatten in aanmerking komende verzekeringscontracten zoals gedefinieerd in IAS 19. De verzekeringscontracten zijn uitgegeven door verzekeraars die geen verbonden partij zijn en de opbrengsten van de contracten kunnen uitsluitend worden gebruikt voor de financiering van personeelsbeloningen uit hoofde van toegezegde-pensioenregelingen.

Andere langetermijnpersoneelsbeloningen

Voor andere langetermijnpersoneelsbeloningen, dewelke na het jaar na de afsluitingsdatum van de lopende periode betaald worden, zoals langetermijnbonussen, brugpensioen en hospitalisatieverzekering, geldt eveneens een berekening van de contante waarde van de bruto verplichtingen, doch de actuariële verschillen ingevolge periodieke herziening van de veronderstellingen en schattingen worden onmiddellijk opgenomen in de winst- en verliesrekening.

22. Kas en kasequivalenten en kasstroomoverzicht

De kas en kasequivalenten omvatten de contanten, de tegoeden bij centrale banken en de andere financiële activa met een looptijd van maximum drie maanden vanaf de verwervingsdatum.

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode, waarbij de nettowinst of het nettoverlies wordt aangepast om rekening te houden met de gevolgen van transacties van niet-contante aard, latenties of voorzieningen voor reeds of nog te ontvangen of te betalen kasstromen uit de bedrijfsactiviteiten, en baten of lasten die verband houden met investerings- of financieringskasstromen.

23. De gevolgen van wisselkoerswijzigingen

Monetaire en niet-monetaire bestanddelen in vreemde valuta worden bij de eerste opname omgerekend in euro tegen de dagkoers op transactiedatum.

Vervolgens vindt er voor de monetaire bestanddelen dagelijks een monetair waarderingsproces plaats op saldobasis, waarbij alle uitstaande monetaire saldi in deviezen worden omgerekend tegen de eindemaandslotkoers. Alle positieve en negatieve verschillen worden opgenomen in de winst- en verliesrekening, ongeacht de waarderingscategorie.

Niet-monetaire bestanddelen bij de Groep Crelan bestaan uitsluitend uit aandeleninstrumenten in vreemde valuta. Deze worden vooreerst gewaardeerd tegen de reële waarde. Vervolgens wordt er gekeken naar de waarderingscategorie. In het geval van de categorie financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden worden de wisselresultaten ingevolge omrekening tegen de slotkoers eveneens opgenomen in de winst- en verliesrekening als verandering in de reële waarde van het onderliggende instrument. In het geval van de categorie beschikbaar voor verkoop (voor verkoop beschikbare financiële activa) wordt dit wisselresultaat uitgesteld in het eigen vermogen.

Monetaire en niet-monetaire bestanddelen in vreemde valuta worden bij de verwijdering uit de balans omgerekend in euro tegen de dagkoers op transactiedatum.

In het geval van niet-monetaire bestanddelen in vreemde valuta behorende tot de categorie beschikbaar voor verkoop (voor verkoop beschikbare financiële activa) wordt het volledige wisselresultaat tussen de eerste opname en de verwijdering uit de balans als gerealiseerde meer- of minderwaarde in de winst- en verliesrekening opgenomen.

24. Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit het aandelenkapitaal van de gewone en de coöperatieve aandelen, de reserve uit de herwaardering van de reële waarde van de voor verkoop beschikbare financiële activa en de gereserveerde winsten.

25. Technische voorzieningen

Voorziening van de verzekeringen

Deze voorziening wordt berekend volgens de geldende actuariële principes (universal life techniek) en wordt voor elk verzekeringcontract afzonderlijk berekend.

Elke afzonderlijke overeenkomst bevat een verzekeringsrekening. Hierop worden geldstortingen (cash-in-flows) bijgeboekt en geldonttrekkingen (cash-out-flows) afgeboekt. Cash-in flows zijn bijvoorbeeld premiestortingen door de verzekeringnemer. Cash-out flows zijn bijvoorbeeld kostenaanrekeningen voor het beheer en de verzekerde risico's.

De tegoeden op de verzekeringsrekening (ook reserves van de verzekeringsrekening genoemd) worden belegd in één of meerdere beleggingsvormen en genereren op die manier een rendement in het voordeel van de verzekeringnemer.

De reserves worden op een generieke wijze berekend voor alle onderschreven risico's (overlijden alle oorzaken, overlijden door ongeval, opeenvolgende overlijden, arbeidsongeschiktheid) zodat er structureel bovenop de door de verzekeringnemer opvraagbare reserves ook vergrijzingsreserves (arbeidsongeschiktheid) en risicoreserves worden aangelegd.

Voorziening voor schadegevallen

De voorzieningen voor schadegevallen worden op individuele basis bepaald door de schadebeheerder in functie van de kenmerken van het schadegeval. Wanneer een schadevergoeding de uitkering van een periodieke betaling betreft wordt de voorziening berekend als de actuele waarde van de verwachte toekomstige uitkeringen.

26. Verzekeringscontracten IFRS 4

Toereikendheidstoets

De Groep Crelan bepaalt aan het einde van elke verslagperiode of de opgenomen verzekeringsverplichtingen toereikend zijn. Indien de opgenomen verzekeringsverplichtingen ontoereikend zijn, dan wordt het tekort integraal in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Herverzekering

De tegoeden van herverzekeraars worden als actief in de balans opgenomen. Indien er objectieve aanwijzingen zijn dat mogelijks niet alle bedragen uit hoofde van het herverzekeringscontract zullen ontvangen worden, wordt de boekwaarde van het herverzekeringsactief dienovereenkomstig verminderd en wordt de bijzondere waardevermindering opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Belangrijkste bronnen van schattingonzekerheden

Het opstellen van jaarrekeningen op basis van IFRS vereist een aantal schattingen en veronderstellingen. Hoewel alle beschikbare informatie wordt aangewend om deze schattingen en veronderstellingen zo betrouwbaar mogelijk te maken, kunnen de werkelijke resultaten daar toch van afwijken.

Schattingen en veronderstellingen worden voornamelijk gemaakt in de volgende gebieden :

- schatting van de realiseerbare waarde bij bijzondere waardeverminderingen;
- bepaling van de reële waarde van niet-genoteerde financiële instrumenten;
- bepaling van de verwachte gebruiksduur van materiële en immateriële activa;
- schatting van de bestaande verplichtingen die voortvloeien uit gebeurtenissen in het verleden bij de opname van voorzieningen;
- actuariële veronderstellingen bij de waardering van pensioenverplichtingen;
- actuariële veronderstellingen bij de waardering van de technische reserves.

Onzekerheden met betrekking tot toegezegde bijdrageregelingen

In België zijn toegezegde bijdrageregelingen volgens de wet onderworpen aan een gegarandeerd minimum rendement. Bijgevolg zouden deze als toegezegde pensioenregelingen beschouwd moeten worden, waarbij de PUC methode gebruikt wordt om de verplichting te bepalen. De IASB geeft toe dat het gebruik van de PUC methode voor pensioenverplichtingen op basis van toegezegde bijdragen problematisch is (cfr. september 2014 IFRS staff paper m.b.t. 'post-employment benefits'). Rekening houdend met de onzekerheid betreffende de evolutie van de minimaal gegarandeerde rendementen in België, heeft de Groep een retrospectieve benadering toegepast, waarbij de netto verplichting op de balans bepaald wordt door de positieve verschillen tussen het minimaal gegarandeerd rendement en

de geaccumuleerde gestorte bijdragen, gebaseerd op de actuele rendementen op de verslagdatum. Het voornaamste verschil tussen deze retrospectieve methode en de PUC methode is dat de verplichting niet berekend wordt op basis van de geactualiseerde waarde van de verwachte toekomstige prestaties die toegewezen worden aan het verleden.

4.22.1.7. Toelichting bij de balans

4.22.1.7.1. Jaarrekening 2012

In de volgende tabellen houden de bedragen steeds rekening met de gelopen, niet vervallen rente. Omdat dit in 2011 nog niet het geval was, werden ook de cijfers van 2011 hieraan aangepast.

1. Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken

De geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken zijn per 31 december als volgt samengesteld:

(in EUR)	31/12/2012	31/12/2011
Contanten	53.285.916,94	55.668.621,70
Deposito's bij centrale banken	4.263.615,71	0,00
Monetaire reservedeposito's	808.586.524,70	312.397.658,48
Totaal geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	866.136.057,35	368.066.280,18
waarvan opgenomen in geldmiddelen en kasequivalenten	57.549.532,65	55.668.621,70

Deze rubriek bestaat uitsluitend uit direct opvraagbare kasgelden, deposito's bij centrale banken en de monetaire reservedeposito's bij de Nationale Bank van België. De monetaire reservetegoeden zijn niet beschikbaar voor de dagelijkse transacties van de Groep. Voor een bespreking van de geldmiddelen en kasequivalenten verwijzen wij naar noot 18.

2. Financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

Onderstaande tabel detailleert de samenstelling van de financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden per 31 december:

(in EUR)	31/12/2012	31/12/2011
Activa		
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	72.735.486,73	59.161.154,63
Schuldbewijzen	4.158.800,00	4.109.600,00
Totaal activa aangehouden voor handelsdoeleinden	76.894.286,73	63.270.754,63
Verplichtingen		
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	80.128.365,50	66.402.003,06
Schuldbewijzen	0,00	0,00
Totaal verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	80.128.365,50	66.402.003,06

Zowel in 2011 als in 2012 werden er geen financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden als zekerheid verstrekt voor verplichtingen of voor voorwaardelijke verplichtingen.

Voor een bespreking van het marktrisico in de handelsportefeuille van de Groep, verwijzen wij naar de beschrijving van de risico's. Voor meer informatie met betrekking tot derivaten verwijzen wij naar noot 14.

3. Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen via winst- en verliesrekening.

Onderstaande tabel detailleert de samenstelling van de financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen via winst- en verliesrekening per 31 december:

(in EUR)	31/12/2012	31/12/2011
Leningen en vorderingen	4.986.686,02	5.054.971,46
Andere	0,00	0,00
Totaal financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen via winst- en verliesrekening	4.986.686,02	5.054.971,46

Per einde 2012 werden er geen financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen via winst- en verliesrekening als zekerheid verstrekt voor verplichtingen of voor voorwaardelijke verplichtingen.

De maximale blootstelling aan kredietrisico van deze rubriek bedraagt EUR 5 miljoen. Er werden geen kredietderivaten of soortgelijke instrumenten afgesloten om de maximale blootstelling aan het kredietrisico te beperken.

4. Voor verkoop beschikbare financiële activa

Onderstaande tabel detailleert de samenstelling van de portefeuille voor verkoop beschikbare financiële activa per 31 december:

(in EUR)	31/12/2012	31/12/2011
Overheidsobligaties	2.061.411.630,36	2.690.902.442,21
Obligaties en andere vastrentende effecten		
- genoteerd	632.441.624,54	611.099.620,23
- niet-genoteerd	283.047.912,85	302.085.562,64
- waardevermindering	-8.918.455,04	-9.953.483,04
Aandelen en andere niet vastrentende effecten		
- genoteerd	0,00	7.065.381,00
- niet-genoteerd	6.319.283,62	5.164.811,83
- waardevermindering	-2.870.178,09	0,00
Financiële vaste activa		
- genoteerd	0,00	0,00
- niet-genoteerd	8.337.720,47	7.737.822,32
- waardevermindering	-785.250,00	-785.250,00
Totaal	2.978.984.288,71	3.613.316.907,19
<u>Uitsplitsing van het totaal in:</u>		
Kortlopend (komt te vervallen binnen het jaar)	296.229.720,06	314.842.614,68
Langlopend	2.682.754.568,65	3.298.474.292,51

Zowel in 2012 als in 2011 werden geen financiële activa geherclassificeerd van gewaardeerd aan geamortiseerde kostprijs naar gewaardeerd aan reële waarde of omgekeerd. Er werd geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot herclassificatie volgens de wijzigingen aan IAS 39 en IFRS 7, uitgevaardigd door de IASB in oktober 2008.

Per einde 2012 bedroeg de boekwaarde van de voor verkoop beschikbare financiële activa die als zekerheid werden verstrekt voor verplichtingen in diverse terugkoopovereenkomsten EUR 717.025.139,46 (2011: EUR 858.386.221,00).

Onderstaande tabel geeft de evolutie weer van de portefeuille voor verkoop beschikbare activa in de loop van de boekjaren 2012 en 2011.

(in EUR)	31/12/2012	31/12/2011
Openingsbalans	3.613.316.907,19	2.752.358.102,22
Acquisitie Centea	0,00	2.433.346.704,36
Wisselkoersschommelingen	-1.818.634,70	3.083.584,85
Aanschaffingen	285.128.021,53	1.060.472.296,44
Verkopen en op vervalddag gekomen	-1.113.092.550,79	-2.613.129.782,72
Actuariële op- en afrentingen	-7.933.417,40	-29.406.439,70
Reële waardeschommelingen via eigen vermog	205.029.958,96	688.799,07
Toevoeging van waardeverminderingen	-4.672.976,24	-6.804.162,18
Aanwending van waardeverminderingen	2.837.826,15	12.896.958,85
Andere bewegingen	189.154,00	-189.154,00
Eindbalans	2.978.984.288,71	3.613.316.907,19

In de loop van 2012 werden waardeverminderingen aangelegd voor een totaal bedrag van EUR 4.672.976,24 op diverse effecten (2011: EUR 6.804.162,18). Er werd een bedrag van EUR 2.837.826,15 (2011: EUR 9.896.958,85) aan waardeverminderingen aangewend op financiële activa die tijdens het boekjaar werden verkocht.

31/12/2012	Aandelen en andere		Financiële vaste activa	Totaal
	Obligaties en andere vastrentende effecten	niet-vastrentende effecten		
Openingsbalans	9.953.483,04	0,00	785.250,00	10.738.733,04
Toevoeging van waardeverminderingen	1.802.798,15	2.870.178,09	0,00	4.672.976,24
Terugname van waardeverminderingen	0,00	0,00	0,00	0,00
Aanwending van waardeverminderingen van definitief uit de balans verwijderde activa	-2.837.826,15	0,00	0,00	-2.837.826,15
Eindbalans	8.918.455,04	2.870.178,09	785.250,00	12.573.883,13

31/12/2011	Aandelen en andere		Financiële vaste activa	Totaal
	Obligaties en andere vastrentende effecten	niet-vastrentende effecten		
Openingsbalans	16.046.279,71	0,00	785.250,00	16.831.529,71
Toevoeging van waardeverminderingen	6.804.162,18	0,00	0,00	6.804.162,18
Terugname van waardeverminderingen	0,00	0,00	0,00	0,00
Aanwending van waardeverminderingen van definitief uit de balans verwijderde activa	-12.896.958,85	0,00	0,00	-12.896.958,85
Eindbalans	9.953.483,04	0,00	785.250,00	10.738.733,04

Op een gedeelte van de portefeuille voor verkoop beschikbare financiële activa wordt macro hedging toegepast. Het renterisico van een portefeuille obligaties met analoge kenmerken wordt afgedekt met behulp van een portefeuille van renteswapovereenkomsten. Wijzigingen in de reële waarde van de obligatieportefeuille, toewijsbaar aan het ingedekte risico, geeft aanleiding tot een aanpassing van de boekwaarde van deze obligaties tegenover de resultatenrekening. Wijzigingen in de reële waarde van de portefeuille afdekkingsinstrumenten geeft aanleiding tot een tegengestelde beweging in de resultatenrekening. Eventuele inefficiënties van de afdekkingsrelatie blijven in resultaat onder de rubriek "Aanpassingen van de reële waarde bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties". Binnen de Groep wordt eveneens één micro hedge relatie toegepast. Hierbij werd één renteswapovereenkomst afgesloten ter afdekking van de renteschommelingen van één onderliggende obligatie.

5. Leningen en vorderingen

5.1. Leningen en vorderingen aan banken

Per 31 december zijn de leningen en vorderingen aan banken als volgt samengesteld:

(in EUR)	31/12/2012	31/12/2011
Plaatsingen bij andere banken	2.318.540.561,32	1.390.594.311,49
<i>waarvan opgenomen in kasequivalenten</i>	<i>1.139.236.074,75</i>	<i>171.346.877,00</i>
Leningen en voorschotten aan andere banken	338.139.479,97	250.882.286,11
Waardeverminderingen	0,00	0,00
Totaal leningen en voorschotten aan banken	2.656.680.041,29	1.641.476.597,60
<u>Uitsplitsing van het totaal in:</u>		
Kortlopend (komt te vervallen binnen het jaar)	1.972.398.405,59	1.456.100.883,29
Langlopend	684.281.635,70	185.375.714,31

Van de leningen en vorderingen aan banken heeft EUR 712.935.468,61 (2011: EUR 466.278.199,62) betrekking op gestorte collaterals in het kader van de "credit support annexe" (CSA) van de ISDA documentatie.

Per einde 2012 en 2011 werden er geen bijzondere waardeverminderingen op leningen en vorderingen aan banken opgenomen.

Voor een bespreking van de geldmiddelen en kasequivalenten verwijzen wij naar noot 4.18.

5.2. Leningen en vorderingen aan cliënten

De leningen en vorderingen aan cliënten zijn per 31 december als volgt samengesteld:

(en EUR)	31/12/2012	31/12/2011
Totale omloop	15.180.628.951,19	14.915.595.940,95
Consumentenkredieten	645.823.500,81	653.607.903,27
Hypothecaire kredieten	9.882.916.243,78	9.455.176.309,85
Landbouwkredieten	1.943.304.533,06	1.953.993.715,73
Professionele kredieten (niet-landbouwers)	1.479.226.115,85	1.565.950.634,35
Leningen op korte termijn	267.400.812,40	261.644.286,33
Andere leningen en voorschotten	961.957.745,29	1.025.223.091,42
Bijzondere waardeverminderingen	-221.239.203,63	-219.142.189,97
Consumentenkredieten	-25.167.064,94	-25.844.630,50
Hypothecaire kredieten	-55.601.569,70	-56.354.752,52
Landbouwkredieten	-29.220.231,05	-27.759.844,26
Professionele kredieten (niet-landbouwers)	-45.631.940,68	-44.877.006,29
Leningen op korte termijn	-15.743.361,17	-15.755.879,38
Andere leningen en voorschotten	-49.875.036,09	-48.550.077,01
Totaal leningen en voorschotten aan cliënten	14.959.389.747,56	14.696.453.750,98
Uitsplitsing van het totaal in:		
Kortlopend (komt te vervallen binnen het jaar)	1.401.457.704,32	1.192.894.518,87
Langlopend	13.313.445.244,35	13.270.324.572,21
Onbepaald	244.486.798,89	233.234.659,91

Het Landbouwkrediet past reële waardeafdekking door portefeuille indekking van het renterisico op een portefeuille van kredieten toe. De portefeuille afgedekte kredieten bestaat uit:

- consumentenkredieten
- investeringskredieten op korte termijn
- investeringskredieten aan de landbouwsector op lange termijn
- investeringskredieten aan KMO's op lange termijn
- hypothecaire kredieten

De afdekkingsinstrumenten bestaan uit renteswapovereenkomsten en sinds 2011 ook uit caps en swaptions. Wijzigingen in de reële waarde van de kredietportefeuille, toewijsbaar aan het ingedekte risico, leidt tot een aanpassing van de boekwaarde via de rubriek "Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille". Wijzigingen in de reële waarde van de portefeuille afdekkingsinstrumenten geeft aanleiding tot een tegengestelde beweging in de resultatenrekening. Eventuele inefficiënties van de afdekkingsrelatie blijven in resultaat onder de rubriek "Aanpassingen van de reële waarde bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties".

Volgende tabellen detailleren de evolutie van de bijzondere waardeverminderingen op leningen en vorderingen in de loop van 2012 en 2011:

31/12/2012	Consumenten-kredieten	Hypothecaire kredieten	Landbouw-kredieten	Professionele kredieten	Leningen op korte termijn	Andere leningen	Totaal
Openingsbalans	25.844.630,50	56.354.752,52	27.759.844,26	44.877.006,29	15.755.879,38	48.550.077,01	219.142.189,96
Toevoegingen	6.876.243,73	12.095.468,17	8.636.135,82	12.447.777,59	3.729.018,63	8.905.717,60	52.690.361,54
Terugnages							
gerecupereerd	4.938.164,05	8.188.275,00	5.077.957,67	9.589.952,46	1.646.137,23	5.512.133,46	34.952.619,87
afgeschreven	2.457.196,49	4.604.293,79	2.097.791,36	2.896.166,63	451.997,05	3.110.868,14	15.618.313,46
Andere	-158.448,75	-56.082,20	0,00	793.275,89	-1.643.402,56	1.042.243,08	-22.414,54
Eindbalans	25.167.064,94	55.601.569,70	29.220.231,05	45.631.940,68	15.743.361,17	49.875.036,09	221.239.203,63

31/12/2011	Consumenten-kredieten	Hypothecaire kredieten	Landbouw-kredieten	Professionele kredieten	Leningen op korte termijn	Andere leningen	Totaal
Openingsbalans	25.396.495,37	48.312.948,73	27.329.591,64	46.766.862,85	13.387.425,66	49.293.485,66	210.486.809,91
Toevoegingen	6.529.979,84	20.638.587,16	8.589.456,89	10.691.143,22	4.962.594,20	9.355.328,15	60.767.089,46
Terugnages							
gerecupereerd	4.281.370,89	9.893.226,36	6.509.658,11	8.033.813,71	2.484.134,92	6.374.221,08	37.576.425,07
afgeschreven	2.488.688,85	2.922.922,26	1.649.546,16	3.262.409,72	110.005,56	3.984.480,60	14.418.053,15
Andere	688.215,03	219.365,25	0,00	-1.284.776,35	0,00	259.964,88	-117.231,19
Eindbalans	25.844.630,50	56.354.752,52	27.759.844,26	44.877.006,29	15.755.879,38	48.550.077,01	219.142.189,96

Onder de 'andere leningen' bevinden zich onder andere de leasingcontracten. De financiële lease-vorderingen kunnen per 31 december als volgt gedetailleerd worden:

(en EUR)	31/12/2012	31/12/2011
Bruto-investering		
- op ten hoogste één jaar	31.870.564,94	47.045.341,27
- >= 1 jaar en < 5 jaar	113.935.338,51	136.000.045,64
- >= 5 jaar	1.617.065,28	1.619.802,49
Onverdiende financieringsbaten	15.864.690,35	15.332.092,44
Netto-investering in financiële leases		
- op ten hoogste één jaar	31.901.024,92	48.989.870,32
- >= 1 jaar en < 5 jaar	99.081.865,04	119.554.595,60
- >= 5 jaar	1.149.393,41	1.166.643,04

Per einde 2012 bedroeg het totaal van de bijzondere waardeverminderingen op lease-vorderingen EUR 11.520.325,22 (2011: EUR 10.577.038,45).

6. Materiële vaste activa

Per einde 2012 en 2011 was er geen enkele categorie van de materiële vaste activa onderhevig aan een bijzondere waardevermindering.

De samenstelling van de materiële vaste activa per 31 december is als volgt:

(in EUR)	Terreinen en gebouwen	IT materiaal	Kantoorinrichting	Ander materiaal	Totaal
Openingsbalans 1 januari 2011					
Aanschaffingsprijs	31.881.464,22	17.802.241,44	15.862.184,72	14.278.916,72	79.824.807,10
Gecumuleerde afschrijvingen	18.237.211,80	14.168.160,45	10.978.622,02	11.094.892,14	54.478.886,41
Nettoboekwaarde	13.644.252,42	3.634.080,99	4.883.562,70	3.184.024,58	25.345.920,69
Mutaties 2011					
Aanschaffingen	1.574.064,39	9.308.821,90	1.392.680,65	1.478.017,08	13.753.584,02
Vervreemdingen	0,00	0,00	0,00	55.810,00	55.810,00
Afschrijvingen	1.787.406,79	2.560.665,24	1.483.609,83	848.583,23	6.680.265,09
Acquisitie Centea	24.168.380,69	0,00	367.088,25	103.168,28	24.638.637,22
Andere	0,00	0,00	-398,69	-11,46	-410,15
Eindbalans 31 december 2011	37.599.290,71	10.382.237,65	5.159.323,08	3.860.805,25	57.001.656,69
Openingsbalans 1 januari 2012					
Aanschaffingsprijs	73.561.899,80	26.937.908,47	19.663.823,24	15.964.227,54	136.127.859,05
Gecumuleerde afschrijvingen	35.962.609,09	16.555.670,82	14.504.500,65	12.103.421,29	79.126.201,85
Nettoboekwaarde	37.599.290,71	10.382.237,65	5.159.322,59	3.860.806,25	57.001.657,20
Mutaties 2012					
Aanschaffingen	740.984,39	4.694.193,71	1.069.421,60	1.345.324,67	7.849.924,37
Vervreemdingen	0,00	0,00	372,00	17.809,00	18.181,00
Afschrijvingen	2.502.467,06	5.311.351,43	1.530.000,28	931.362,41	10.275.181,18
Andere	0,00	683,99	-654,68	-169,59	-140,28
Eindbalans 31 december 2012	35.837.808,04	9.765.763,92	4.697.717,23	4.256.789,92	54.558.079,11
Eindbalans 31 december 2012					
Aanschaffingsprijs	72.694.188,89	31.334.505,16	20.726.442,26	17.143.532,13	141.898.668,44
Gecumuleerde afschrijvingen	36.856.380,85	21.568.741,24	16.028.725,03	12.886.742,21	87.340.589,33
Nettoboekwaarde	35.837.808,04	9.765.763,92	4.697.717,23	4.256.789,92	54.558.079,11

De Groep stelde geen materiële vaste activa als zekerheid voor verplichtingen.

7. Goodwill en andere immateriële activa

De samenstelling van de goodwill en andere immateriële activa per 31 december is als volgt:

(in EUR)	Goodwill	Intern ontwikkelde software	Verworven software	Andere immateriële activa	Totaal
Openingsbalans 1 januari 2011					
Aanschaffingsprijs	111.009.940,66	2.714.978,00	20.132.753,52	1.940.524,89	135.798.197,07
Gecumuleerde afschrijvingen	0,00	2.465.265,00	19.191.847,91	692.174,00	22.349.286,91
Nettoboekwaarde	111.009.940,66	249.713,00	940.905,61	1.248.350,89	113.448.910,16
Mutaties 2011					
Toevoegingen					
- afzonderlijk verworven/intern ontwikkeld	0,00	266.102,00	3.224.215,40	27.152,00	3.517.469,40
- via bedrijfscombinaties	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vervreemdingen	0,00	0,00	10.775,79	0,00	10.775,79
Afschrijvingen	0,00	160.603,00	1.878.845,25	140.070,69	2.179.518,94
Bijzondere waardeverminderv verliezen	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Andere	0,00	0,00	513,70	0,00	513,70
Eindbalans 31 december 2011	111.009.940,66	355.212,00	2.276.013,67	1.135.432,20	114.776.598,53
Openingsbalans 1 januari 2012					
Aanschaffingsprijs	111.009.940,66	2.981.080,00	23.225.606,83	1.985.574,89	139.202.202,38
Gecumuleerde afschrijvingen	0,00	2.625.868,00	20.949.593,16	850.142,69	24.425.603,85
Nettoboekwaarde	111.009.940,66	355.212,00	2.276.013,67	1.135.432,20	114.776.598,53
Mutaties 2012					
Toevoegingen					
- afzonderlijk verworven/intern ontwikkeld	0,00	6.052.921,76	4.186.119,22	0,00	10.239.040,98
- via bedrijfscombinaties	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vervreemdingen	0,00	0,00	217.265,00	0,00	217.265,00
Afschrijvingen	0,00	346.324,64	559.007,17	162.249,06	1.067.580,87
Bijzondere waardeverminderv verliezen	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Andere	0,00	0,00	27.153,00	-27.153,00	0,00
Eindbalans 31 december 2012	111.009.940,66	6.061.809,12	5.713.013,72	946.030,14	123.730.793,64
Eindbalans 31 december 2012					
Aanschaffingsprijs	111.009.940,66	9.034.001,76	27.249.469,05	1.921.783,89	149.215.195,36
Gecumuleerde afschrijvingen	0,00	2.972.192,64	21.536.455,33	975.753,75	25.484.401,72
Nettoboekwaarde	111.009.940,66	6.061.809,12	5.713.013,72	946.030,14	123.730.793,64

Alle immateriële activa, met uitzondering van goodwill, hebben een beperkte economische levensduur. Goodwill wordt, in tegenstelling tot de andere immateriële activa, niet afgeschreven, maar wordt jaarlijks onderworpen aan een test op bijzondere waardeverminderingen als gevolg van de toepassing van IAS 36. Indien de boekwaarde de realiseerbare waarde overstijgt, wordt een bijzondere waardevermindering in resultaat opgenomen (cf. noot 3.2.1.11.). De realiseerbare waarde wordt berekend als de netto actuele waarde van de toekomstige kasstromen van het desbetreffende filiaal. Daarbij wordt uitgegaan van een gedetailleerde prognose van de activiteit van het filiaal in kwestie voor de komende 5 jaar en de daaruitvloeiende kasstromen. De voornaamste assumptie hierbij is een conservatieve groei van de netto interest inkomsten met 2% per jaar. Een belangrijk deel van de inkomsten van Keytrade zijn afkomstig uit brokerage. Voor de komende 5 jaar wordt echter geen groei verondersteld in de inkomsten uit deze activiteit. Het bepalen van de exploitatiekosten voor de komende 5 jaar gebeurt op basis van de verhouding exploitatiekosten/netto bank product van 2012 en er wordt verondersteld dat deze voor de komende 5 jaar onveranderd blijft.

Daarna wordt rekening gehouden met een conservatieve prognose van de groei van de kasstromen met 1,5% en dit tot in het oneindige. De netto actuele waarde van de toekomstige kasstromen wordt berekend op basis van een samengestelde actualisatievoet. Deze samengestelde actualisatievoet is gebaseerd op de CAPM-theorie (Capital Asset Pricing Model) waarbij naast een risicovrije marktrentevoet rekening wordt gehouden met een marktrisicopremie vermenigvuldigd met een activiteitsafhankelijke beta. Per 31 december 2012 bedraagt de samengestelde actualisatievoet 8%.

Per 31 december 2012 en 2011 lag de realiseerbare waarde hoger dan de boekwaarde van de goodwill en werd aldus geen bijzondere waardevermindering geboekt.

De sensitiviteit van de netto actuele waarde of realisatiewaarde van de entiteit wordt eveneens berekend. Hierbij wordt de impact op de netto actuele waarde van de entiteit ten gevolge van een respectievelijke incrementele daling en stijging van de risicovrije interestvoet en activiteitsafhankelijke beta gesimuleerd. Eveneens wordt de impact van een daling van de prognose van de groei van de kasstromen tot in het oneindige gesimuleerd. Ten slotte wordt een stresstest uitgevoerd door een negatieve jaarlijkse groei van 0,25% toe te passen op de toekomstige kasstromen tot in het oneindige en de netto waarde van toekomstige kasstromen te actualiseren met een gestresseerde actualisatievoet van 15,4%. Zowel de sensitiviteitstesten als de stresstest wijzen uit dat de aldus bekomen realisatiewaardes hoger liggen dan de boekwaarde van de goodwill.

De goodwill heeft per 31 december 2012 voor een bedrag van EUR 87.367.308,36 betrekking op Keytrade Bank SA en voor EUR 23.642.632,30 op Europabank NV (2011: idem). In 2011 gaf de acquisitie van Centea NV aanleiding tot een minieme badwill van EUR 1,4 mio die rechtstreeks in de winst- en verliesrekening werd opgenomen.

De direct toewijsbare personeelskosten voor de ontwikkeling van software en applicaties voor eigen gebruik worden geactiveerd als intern ontwikkelde software en vervolgens afgeschreven over de resterende levensduur.

Per 31 december 2012 en 2011 werden geen bijzondere waardeverminderingen opgenomen in de rubriek goodwill en andere immateriële activa.

8. Actuele en uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de actuele en uitgestelde belastingvorderingen en –verplichtingen per 31 december:

(in EUR)	31/12/2012	31/12/2011
Actuele belastingen		
Activa	2.504.587,53	1.604.277,45
Verplichtingen	5.689.620,60	3.820.911,59
Totaal actuele belastingen	-3.185.033,07	-2.216.634,14
Uitgestelde belastingen		
Activa	310.406.062,61	280.111.254,30
Verplichtingen	332.715.794,71	248.442.140,84
Totaal uitgestelde belastingen	-22.309.732,10	31.669.113,46

Er werd in 2012 en 2011 geen saldering van belastingvorderingen en –verplichtingen toegepast.

Onderstaande tabel detailleert de samenstelling van de uitgestelde belastingvorderingen en –verplichtingen per 31 december:

(in EUR)	31/12/2012	31/12/2011
Uitgestelde belastingvorderingen		
Personeelsbeloningen	3.823.547,03	4.128.590,29
Materiële en immateriële vaste activa	950.662,88	1.454.257,20
Voorzieningen	26.198.669,31	11.478.513,96
FTA Termijnrekeningen	137.432,51	222.880,21
FTA Kasbons	51.341,38	839.918,15
Bijzondere waardeverminderingen	9.292.735,56	13.161.094,88
Afschrijving goodwill gealloceerd aan balansposten	10.918.974,47	10.850.994,47
Derivaten en afdekkingstransacties	280.315.845,16	228.920.837,44
Voor verkoop beschikbare activa	-32.293.113,87	-669.844,04
Spreiding commissies	10.685.163,27	9.703.487,93
Andere	324.804,88	20.523,83
Totaal uitgestelde belastingvorderingen	310.406.062,61	280.111.254,30
Uitgestelde belastingverplichtingen		
FTA effecten	-3.727.535,27	-4.171.140,00
Spreiding commissies	27.434.274,28	24.411.259,61
Materiële en immateriële vaste activa	3.600.291,33	3.600.291,33
Personeelsbeloningen	538.625,48	-106.336,34
Voorzieningen	1.744.270,52	1.668.476,76
Kredieten	33.543.835,02	38.942.268,01
Bijzondere waardeverminderingen	-7.852.298,06	-8.293.570,05
Afschrijving goodwill gealloceerd aan balansposten	10.986.954,48	10.986.954,48
Derivaten en afdekkingstransacties	230.398.308,10	179.785.652,71
Soultes IRS	0,00	9.495,85
Bijzondere waardeverminderingen op effectenportefeuille	-2.103.794,99	-175.491,16
Voor verkoop beschikbare activa	37.422.288,65	848.584,35
Andere	730.575,17	935.695,28
Totaal uitgestelde belastingverplichtingen	332.715.794,71	248.442.140,84
Totaal uitgestelde belastingen	-22.309.732,10	31.669.113,46

De evolutie van de uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen in 2012 en 2011 kan als volgt voorgesteld worden:

(in EUR)	2012	2011
Openingsbalans	31.669.113,45	2.368.408,75
Acquisitie Centea	0,00	26.380.995,71
In resultaat van het boekjaar	7.043.279,60	2.661.710,55
Voor verkoop beschikbare activa via eigen vermogen	-60.069.235,70	-1.475.967,22
Andere via eigen vermogen	-952.889,45	1.733.965,66
Eindbalans	-22.309.732,10	31.669.113,45

De in resultaat verantwoorde uitgestelde belastingvorderingen en –verplichtingen zijn als volgt samengesteld:

(in EUR)	31/12/2012	31/12/2011
Spreiding commissies	-1.093.642,59	1.415.771,40
Personeelsbeloningen	-305.043,25	-294.148,39
Materiële vaste activa	-15.802,14	-23.142,50
FTA Immateriële vaste activa	-61.904,31	-88.022,19
FTA effecten	372.003,52	6.307.024,37
Fiscaal verlies	-224.307,01	-13.048.919,95
FTA Voorzieningen	-188.862,16	593.080,91
FTA kred-kasb-term	3.591.175,94	584.369,21
Voorziening reagra	-65.572,99	500.643,34
Voorzieningen	-370.229,15	234.497,93
Bijzondere waardeverminderingen	-2.052.756,87	2.150.335,29
Afschrijving goodwill gealloceerd aan balansposten	67.980,00	67.980,00
Derivaten en afdekkingstransacties	-7.345.365,43	970.093,11
Soultès IRS	9.495,85	5.064,52
Oprichtingskosten	-20.479,62	-28.603,91
Immateriële vaste activa (software)	-406.034,37	157.105,81
Opvolging DTA op provisies	-662.273,25	-110.788,82
Opvolging DTA op DBI	16.155.602,15	3.794.675,59
Bijzondere waardeverminderingen op portefeuille	-351.806,01	-471.567,97
Andere	11.101,28	-53.737,21
Totaal uitgestelde belastinglast van het boekjaar	7.043.279,60	2.661.710,55

Uitgestelde belastingvorderingen worden uitsluitend opgenomen indien het waarschijnlijk is dat de uitgestelde belastingvordering zal kunnen verrekend worden met verwachte toekomstige winsten.

Per 31 december werden onderstaande uitgestelde belastingvorderingen niet in de balans verantwoord:

(in EUR)	31/12/2012	31/12/2011
Tijdelijke verschillen	1.137.233,81	2.320.676,84
Fiscale verliezen	524.669,55	524.669,55
Overige	769.021,80	1.022.823,92
Totaal uitgestelde belastingvorderingen niet opgenomen in de balans	2.430.925,16	3.868.170,31

De overige uitgestelde belastingvorderingen die niet werden opgenomen in de balans hebben in hoofdzaak betrekking op notionele intrestaftrek die niet (volledig) kon worden benut.

9. Andere activa en verplichtingen

De andere activa zijn per 31 december als volgt samengesteld:

(in EUR)	31/12/2012	31/12/2011
Vooruitbetaalde kosten	3.501.468,33	3.799.406,95
Te ontvangen baten	3.278.825,61	4.755.965,38
Edele metalen, goederen en grondstoffen	394.824,27	291.215,50
Andere voorschotten	7.841.225,72	4.154.818,44
Overige	832.328,69	659.616,68
Totaal overige activa	15.848.672,62	13.661.022,95
<u>Uitsplitsing van het totaal in:</u>		
Kortlopend (komt te vervallen binnen het jaar)	15.640.419,08	13.462.284,42
Langlopend	208.253,54	198.881,89

De andere verplichtingen zijn per 31 december als volgt samengesteld:

(in EUR)	31/12/2012	31/12/2011
Personeelsbeloningen	12.199.004,00	15.493.458,46
Sociale lasten	19.581.183,37	15.926.201,47
Toe te rekenen kosten	19.361.025,50	9.943.030,75
Over te dragen opbrengsten	106.582,28	838.294,06
Overige verplichtingen	24.047.532,43	31.045.112,76
Totaal overige verplichtingen	75.295.327,58	73.246.097,50
<u>Uitsplitsing van het totaal in:</u>		
Kortlopend (komt te vervallen binnen het jaar)	60.676.409,48	57.752.639,04
Langlopend	14.618.918,10	15.493.458,46

10. Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs

10.1. Deposito's

De deposito's zijn per 31 december als volgt samengesteld:

(in EUR)	31/12/2012	31/12/2011
Deposito's van kredietinstellingen	37.262.586,89	53.517.376,28
- zichtdeposito's	10.274.443,48	50.001.727,59
- deposito's met vaste looptijd	26.578.179,93	3.192.859,73
- overige deposito's	409.963,48	322.788,96
Deposito's (andere dan van kredietinstellingen)	15.912.113.902,33	14.841.861.632,24
- zichtdeposito's	2.265.863.092,30	2.125.546.674,42
- deposito's met vaste looptijd	738.155.574,64	647.565.957,30
- spaardeposito's	12.771.209.180,64	11.943.810.328,52
- overige deposito's	136.886.054,75	124.938.672,00
Totaal deposito's	15.949.376.489,22	14.895.379.008,52
<u>Uitsplitsing van het totaal in:</u>		
Kortlopend (komt te vervallen binnen het jaar)	15.475.326.704,85	14.549.542.893,84
Langlopend	474.049.784,37	345.836.114,68

Van de deposito's van kredietinstellingen heeft EUR 7.210.000 (2011: EUR 466.278.199,62) betrekking op gestorte collaterals in het kader van de "credit support annexe" (CSA) van de ISDA documentatie.

10.2. In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties

De in schuldbewijzen belichaamde schulden bestaan voornamelijk uit kasbons en zijn per 31 december als volgt samengesteld:

(in EUR)	31/12/2012	31/12/2011
Kasbons	2.832.504.163,78	2.861.981.170,21
Obligaties	23.426.151,15	26.339.524,00
Totaal in schuldbewijzen belichaamde schulden	2.855.930.314,93	2.888.320.694,21
Uitsplitsing van het totaal in:		
Kortlopend (komt te vervallen binnen het jaar)	425.552.061,02	1.015.396.494,32
Langlopend	2.430.378.253,91	1.872.924.199,90

Het Landbouwkrediet past reële waardeafdekking van het renterisico van zijn portefeuille kasbons toe. De afdekkingsinstrumenten bestaan uitsluitend uit renteswapovereenkomsten. Wijzigingen in de reële waarde van de kasbonportefeuille, toewijsbaar aan het ingedekte risico, leidt tot een aanpassing van de boekwaarde via de rubriek "Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille". Eventuele inefficiënties van de afdekkingsrelatie worden in resultaat genomen via de rubriek "Aanpassingen van de reële waarde bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties".

10.3. Achtergestelde verplichtingen

De achtergestelde verplichtingen bestaan uitsluitend uit achtergestelde certificaten. De resterende looptijd per 31 december kan als volgt gedetailleerd worden:

(in EUR)	31/12/2012	31/12/2011
Vervaldatum		
Lopend jaar	0,00	0,00
Lopend jaar +1	24.481.071,65	28.255.119,67
Lopend jaar +2	20.135.033,09	24.210.791,67
Lopend jaar +3	7.418.373,31	20.179.487,53
Lopend jaar +4	4.741.270,66	7.379.366,43
Meer dan lopend jaar +4	302.133.478,43	280.460.321,75
Totaal achtergestelde verplichtingen	358.909.227,14	360.485.087,06

10.4. Andere financiële verplichtingen

De andere financiële verplichtingen bestaan voornamelijk uit financiële wachtrekeningen en zijn op korte termijn.

11. Transfers van financiële activa

11.1. Verkoop- en terugkoopovereenkomsten

De Groep had per 31 december diverse lopende terugkoopovereenkomsten met een maximale looptijd van 6 maanden. Deze verplichtingen hebben een omvang van EUR 712.517.647,91 (2011: EUR 858.175.745,72). Inzake deze overeenkomsten werden voor verkoop beschikbare financiële activa met een totale boekwaarde van EUR 717.025.139,46 (2011: EUR 858.386.221,00) verkocht en geleverd. De desbetreffende financiële activa blijven op de balans verantwoord en de Groep blijft onderhevig aan rente- en kredietrisico op deze stukken. Het verschil tussen de boekwaarde van de financiële verplichtingen en activa wordt verklaard door het feit dat de financiële activa tegen marktwaarde worden verantwoord in tegenstelling tot de financiële verplichtingen, welke worden gewaardeerd aan geamortiseerde kostprijs.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van waarde van de overgedragen financiële activa van de groep:

(In EUR)	<i>Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden</i>	<i>Voor verkoop beschikbare financiële activa</i>	<i>Leningen en vorderingen</i>
Boekwaarde van de overgedragen activa	0,00	717.025.139,46	0,00
Boekwaarde van de hiermee samenhangende verplichting	0,00	712.517.647,91	0,00

11.2. Effectisering

Ter ondersteuning van haar liquiditeitsbeheer heeft de Groep een effectiseringstransactie verricht in april 2009 van hypothecaire kredieten voor een bedrag van EUR 700 miljoen. De Groep verkocht hierbij de kredieten aan een institutionele VBS naar Belgisch recht (Hypolan NV), dewelke op haar beurt certificaten uit heeft gegeven met de kredieten als onderpand. De Groep heeft hier de verplichting om de opbrengsten uit de kredieten te

transfereren naar de bezitters van de certificaten. Deze certificaten zijn voor een groot deel (95%) in het bezit van de Groep zelf. De overige 5% is in handen van de Franse kassen Crédit Agricole Nord de France en Crédit Agricole du Nord Est. Aangezien het Landbouwkrediet NV het financiële en operationele beleid van deze entiteit stuurt, wordt Hypolan NV integraal geconsolideerd.

12. Voorzieningen

De voorzieningen kunnen per 31 december als volgt gedetailleerd worden:

(in EUR)	Lopende rechtsgeschillen	Pensioenen en andere pensioen- verplichtingen	Andere voorzieningen	Totaal
Openingsbalans	7.257.734,90	629.610,94	15.387.996,47	23.275.342,31
Toevoegingen	1.084.180,96	177.745,38	10.063.521,19	11.325.447,53
Gebruikte bedragen	-551.424,54	-177.997,74	-6.675.480,20	-7.404.902,48
Niet-gebruikte bedragen die tijdens de periode werden teruggeboekt	-1.389.856,93	0,00	-396.663,00	-1.786.519,93
Verwervingen (vervreemdingen dmv bedrijfscombinaties)	0,00	0,00	0,00	0,00
Toename van het gediscoteerde bedrag (verstrijken van tijd) en gevolg van enige wijziging in de disconteringsvoet	0,00	38.181,97	0,00	38.181,97
Andere bewegingen	206,28	0,00	0,00	206,28
Eindbalans	6.400.840,67	667.540,55	18.379.374,46	25.447.755,68

De lopende rechtsgeschillen hebben betrekking op diverse juridische zaken en schadegevallen. Het bedrag van de voorziening wordt individueel per dossier berekend door de juridische dienst, of door de personeelsdienst indien het een schadegeval met een medewerker betreft.

De pensioenen en andere pensioenverplichtingen hebben betrekking op de brugpensioenen en worden bepaald op basis van de verwachte in de toekomst te betalen en geactualiseerde bedragen.

De andere voorzieningen hebben voornamelijk betrekking op de technische provisie aangelegd door de verzekeringsmaatschappij (EUR 18.064.381,92), alsook op specifieke dossiers die geen rechtsgeschillen zijn en waarvoor de bedragen gekend en zeker zijn. Voor een gedetailleerde bespreking van de technische voorziening verwijzen wij naar noot 17.

Van het totaal van de voorzieningen is het waarschijnlijk dat een bedrag van EUR 3.153.873,18 zal verschuldigd zijn in de loop van het boekjaar 2013.

13. Personeelsbeloningen

Verplichtingen uit hoofde van de toegezegd-pensioenregeling worden opgenomen onder de 'Overige verplichtingen'. Activa uit hoofde van de toegezegd-pensioenregeling worden opgenomen onder de 'Overige activa'.

Zowel Landbouwkrediet als Centea hebben een toegezegd-pensioenregeling. De andere entiteiten van de Groep hanteren toegezegde-bijdragenregelingen.

Onderstaande tabel detailleert de evolutie van de contante waarde van de brutoverplichting van de toegezegd-pensioenregelingen:

(in EUR)	31/12/2012		31/12/2011	
	Landbouwkrediet	Centea	Landbouwkrediet	Centea
Openingsbalans	51.154.933,00	6.651.849,00	49.465.057,00	5.943.936,00
Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten	1.960.328,00	664.880,00	2.181.894,00	290.252,00
Rentekosten	2.214.501,00	337.732,00	2.049.559,00	169.057,00
Bijdragen van deelnemers aan de regeling	241.888,00	0,00	248.229,00	0,00
Actuariële winsten en verliezen	759.199,00	-269.670,00	825.390,00	272.828,00
Betaalde vergoedingen	-4.577.661,00	-806.812,00	-3.615.196,00	-24.224,00
Pensioenkosten van verstreken diensttijd	0,00	0,00	0,00	0,00
Afwikkelingen	0,00	0,00	0,00	0,00
Eindbalans	51.753.188,00	6.577.979,00	51.154.933,00	6.651.849,00

Er worden beleggingen aangehouden tegenover het geheel van de toegezegd-pensioenverplichtingen.

Onderstaande tabel detailleert de evolutie van de reële waarde van de fondsbeleggingen:

(in EUR)	31/12/2012		31/12/2011	
	Landbouwkrediet	Centea	Landbouwkrediet	Centea
Openingsbalans	37.784.104,00	4.529.221,00	39.829.505,00	4.076.148,00
Verwachte rendement op fondsbeleggingen	1.530.968,00	205.118,00	1.448.676,00	80.047,00
Actuariële winsten en verliezen	2.776.766,00	79.766,00	-3.835.598,00	-12.972,00
Bijdragen van de werkgever	3.353.712,00	886.853,00	3.389.999,00	410.222,00
Bijdragen van de deelnemers aan de regeling	241.888,00	0,00	248.229,00	0,00
Betaalde vergoedingen	-4.449.421,00	-806.812,00	-3.296.707,00	-24.224,00
Eindbalans	41.238.017,00	4.894.146,00	37.784.104,00	4.529.221,00

Het werkelijk rendement op de fondsbeleggingen in de loop van 2012 bedroeg EUR 4.459.273 voor het pensioenplan van Landbouwkrediet (2011: EUR -2.233.126) en EUR 284.884 voor dat van Centea (2011: EUR 67.075). Onder de fondsbeleggingen bevinden zich geen door de Groep uitgegeven financiële instrumenten en geen beleggingen in vastgoed of activa in gebruik door de Groep. Het totaal van de fondsbeleggingen bestaat voor 90% uit schuldbewijzen en voor 10% uit eigen vermogensinstrumenten voor wat betreft het pensioenplan van Landbouwkrediet en 95% schuldbewijzen en 5% eigen-vermogensinstrumenten voor het pensioenplan van Centea.

Voor de bepaling van het verwachte rendement op eigen vermogensinstrumenten wordt gebruik gemaakt van historische gegevens en voorspellingen van investment managers. Voor schuldbewijzen is het verwachte rendement gebaseerd op de beschikbare markt yields.

Onderstaande tabel detailleert de aansluiting tussen de contante waarde van de brutoverplichting en de reële waarde van de fondsbeleggingen uit hoofde van de toegezegd-pensioenregeling met de in de balans opgenomen activa en verplichtingen:

(in EUR)	31/12/2012		31/12/2011	
	Landbouwkrediet	Centea	Landbouwkrediet	Centea
Brutoverplichtingen uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen	51.753.188,00	6.577.979,00	51.154.933,00	6.651.849,00
Reële waarde van de fondsbeleggingen	-41.238.017,00	-4.894.146,00	-37.784.104,00	-4.529.221,00
Financieringsstatus	10.515.171,00	1.683.833,00	13.370.829,00	2.122.628,00
Niet-opgenomen actuariële winsten (verliezen)	0,00	0,00	0,00	0,00
Niet-opgenomen pensioenkosten van verstreken diensttijd	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto verplichtingen voor plannen met vaste toezeggingen	10.515.171,00	1.683.833,00	13.370.829,00	2.122.628,00
Bedragen opgenomen in de balans				
Verplichtingen voor plannen met vaste toezeggingen	10.515.171,00	1.683.833,00	13.370.829,00	2.122.628,00
Activa voor plannen met vaste toezeggingen	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto verplichtingen voor plannen met vaste toezeggingen	10.515.171,00	1.683.833,00	13.370.829,00	2.122.628,00

Onderstaande tabel detailleert de totale lasten die in de loop van het boekjaar in de resultatenrekening werden opgenomen:

(en EUR)	31/12/2012		31/12/2011	
	Landbouwkrediet	Centea	Landbouwkrediet	Centea
Aan het boekjaar toegerekende pensioenkosten	1.960.328,00	664.880,00	2.181.894,00	290.252,00
Rentelasten	2.214.501,00	337.732,00	2.049.559,00	169.057,00
Verwacht rendement op fondsbeleggingen	-1.530.968,00	-205.118,00	-1.448.676,00	-80.047,00
Pensioenkosten van verstreken diensttijd	0,00	0,00	0,00	0,00
Actuariële winsten en verliezen	0,00	0,00	0,00	0,00
Totale lasten opgenomen in de resultatenrekening	2.643.861,00	797.494,00	2.782.777,00	379.262,00

De lasten met betrekking tot de toegezegd-pensioenregeling worden in de resultatenrekening opgenomen als personeelskosten.

De voornaamste actuariële veronderstellingen worden in onderstaande tabel weergegeven:

	2012		2011	
	Landbouwkrediet	Centea	Landbouwkrediet	Centea
Disconteringsvoet	3,00%	3,60%	4,30%	5,40%
Verwachte rendement op fondsbeleggingen	3,00%	3,60%	4,50%	4,50%
Verwachte procentuele salarisstijgingen	3,00%	3,00%	4,00%	4,00%

Onderstaande tabel detailleert het tekort van de toegezegd-pensioenregeling, alsook de ervaringsaanpassingen voor de voorbije 5 jaar:

(in EUR)	31/12/2012		31/12/2011	
	Landbouwkrediet	Centea	Landbouwkrediet	Centea
Contante waarde van de brutoverplichting	51.753.188,00	6.577.979,00	51.154.933,00	6.651.849,00
Reële waarde van de fondsbeleggingen	41.238.017,00	4.894.146,00	37.784.104,00	4.529.221,00
Deficit (surplus)	10.515.171,00	1.683.833,00	13.370.829,00	2.122.628,00
Ervaringsaanpassingen tgv de verplichtingen van de regeling	274.769,00	626.823,00	-1.517.086,00	66.588,00
Ervaringsaanpassingen tgv de fondsbeleggingen van de regeling	2.776.766,00	79.766,00	-3.835.598,00	12.972,00

(en EUR)	31/12/2010	31/12/2009	31/12/2008
	Landbouwkrediet	Landbouwkrediet	Landbouwkrediet
Contante waarde van de brutoverplichting	49.465.057,00	45.193.467,00	41.551.782,00
Reële waarde van de fondsbeleggingen	39.829.505,00	36.245.794,00	34.964.245,00
Deficit (surplus)	9.635.552,00	8.947.673,00	6.587.537,00
Ervaringsaanpassingen tgv de verplichtingen van de regeling	-2.084.440,00	3.103.382,00	1.865.928,00
Ervaringsaanpassingen tgv de fondsbeleggingen van de regeling	1.939.426,00	-787.641,00	2.176.636,00

De Groep verwacht in 2013 voor een bedrag van EUR 4.044.529 (2012: EUR 3.883.449) aan bijdragen te zullen doen aan de toegezegd-pensioenregeling van Landbouwkrediet en EUR 902.654 voor Centea (2012: EUR 853.005).

14. Derivaten

Een derivaat is een financieel instrument waarvan de waarde verandert als gevolg van veranderingen in een bepaalde onderliggende waarde (rentevoet, valutakoers, aandelenkoers, index ed), waarvoor geen of een geringe aanvangsinvestering nodig is en dat op een tijdstip in de toekomst wordt afgewikkeld.

De Groep houdt derivaten aan voor zowel handelsdoeleinden als voor afdekkingstransacties. De derivaten die per 31 december door de Groep worden aangehouden voor handelsdoeleinden, zijn renteswapovereenkomsten, caps, swaptions en wisselverrichtingen op termijn. Voor afdekkingstransacties wordt gebruik gemaakt van renteswaps en sinds 2011 ook van caps en swaptions.

Een renteswap is een overeenkomst waarbij twee partijen akkoord gaan om periodiek rentebetalingen te ruilen. In het vaakst voorkomende geval gaat een partij ermee akkoord om voor de hele looptijd van het contract op afgesproken data vaste rentebetalingen te doen, terwijl de andere partij zich ertoe verbindt rentebetalingen te doen die vlotten ten aanzien van een bepaalde referentierente. Doorgaans ruilen beide partijen enkel interest en geen kapitaal. De Groep houdt eveneens één renteinstrument aan waarvan het ene been afhangt van de vlottende rente en het andere been afhangt van een bepaalde marktstrategie.

Een cap is een rente-optie waarmee de maximale rente voor de koper van de cap beperkt wordt tot een vooraf vastgelegd niveau voor verschillende periodes.

Een swaption is een optie op een swap waarbij de eigenaar van de swaption het recht heeft, maar niet de verplichting, om een swap tegen vooraf bepaalde voorwaarden af te sluiten op of binnen een bepaald tijdstip.

Bij wisselverrichtingen op termijn verbindt de koper van het contract er zich toe om een bepaalde hoeveelheid valuta te kopen of te verkopen op een in de toekomst vastgelegd tijdstip aan een vooraf afgesproken prijs.

Onderstaande tabel detailleert de samenstelling van de derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden per 31 december:

(in EUR)	31/12/2012			
	Notioneel		Boekwaarde	
	Te ontvangen	Te betalen	Activa	Passiva
Renteinstrumenten				
- IRS (renteswap-overeenkomst)	940.631.578,95	984.631.578,95	66.540.470,43	75.795.290,72
- Caps & Swaptions	1.482.191.763,00	1.104.000.000,00	6.191.704,75	4.103.895,65
Valutainstrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00
- Termijnwisselverrichting	16.123.958,74	12.816.004,57	3.311,55	229.179,13
Totaal derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	2.438.947.300,69	2.101.447.583,52	72.735.486,73	80.128.365,50
	31/12/2011			
	Notioneel		Boekwaarde	
	Te ontvangen	Te betalen	Activa	Passiva
Renteinstrumenten				
- IRS (renteswap-overeenkomst)	403.210.526,32	237.210.526,32	45.421.517,44	56.716.701,95
- Caps & Swaptions	1.643.402.616,54	1.184.000.000,00	13.738.042,44	9.683.292,47
Valutainstrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00
- Termijnwisselverrichting	331.696,11	360.539,28	1.594,75	2.008,64
Totaal derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	2.046.944.838,97	1.421.571.065,60	59.161.154,63	66.402.003,06

De Groep past uitsluitend reële-waardeafdekking toe, waarbij het risico van veranderingen in de reële waarde van een actief of verplichting wordt ingedekt. Zowel portefeuilles van activa of verplichtingen (macro-hedging), als individuele activa of verplichtingen (micro-hedging) maken het voorwerp uit van afdekkingrelaties.

Voor wat betreft de reële waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille van financiële activa of verplichtingen werden bij Landbouwkrediet en Centea drie portefeuilles samengesteld die elk afzonderlijk met een portefeuille van renteswaps worden ingedekt:

- Portefeuille activa, bestaande uit consumentenkredieten, hypothecaire kredieten en investeringskredieten
- Investeringsportefeuille
- Portefeuille verplichtingen, bestaande uit kasbons

Sinds 2011 wordt binnen de Groep eveneens reële waarde-afdekking met caps en swaptions toegepast. Het Landbouwkrediet en Centea hebben synthetische portefeuilles van caps impliciet aan de hypothecaire leningen

met herzienbare rentevoet samengesteld als afgedekte positie waarop reële waarde-afdekking van het renterisico met gekochte cap- en swaptionovereenkomsten (portfolio hedge accounting) wordt toegepast.

Keytrade Bank past reële waarde afdekking van individuele activa en verplichtingen toe. Voor alle reële waarde-afdekkingen, worden op elke rapporteringsdatum de vereiste efficiëntietesten uitgevoerd.

Per 31 december bezit de Groep één reële waardeafdekking van een individueel actief. Een renteswap met een nominale waarde van EUR 10.000.000 wordt aangehouden ter indekking van het renterisico van een obligatielening.

Onderstaande tabel detailleert de reële waarde van de afdekkingsinstrumenten aangehouden per 31 december:

31/12/2012				
(in EUR)	Notioneel		Boekwaarde	
	Te ontvangen	Te betalen	Activa	Passiva
Reële waarde-afdekking (macro-hedging)	4.816.135.521,62	3.570.740.122,64	44.278.723,43	741.108.968,52
Reële waarde-afdekking (micro-hedging)	10.000.000,00	0,00	0,00	7.926.955,38
Totaal derivaten gebruikt ter afdekking	4.826.135.521,62	3.570.740.122,64	44.278.723,43	749.035.923,90
31/12/2011				
(in EUR)	Notioneel		Boekwaarde	
	Te ontvangen	Te betalen	Activa	Passiva
Reële waarde-afdekking (macro-hedging)	5.096.264.896,43	4.127.621.681,70	47.860.925,17	624.936.408,51
Reële waarde-afdekking (micro-hedging)	10.000.000,00	0,00	0,00	6.807.456,00
Totaal derivaten gebruikt ter afdekking	5.106.264.896,43	4.127.621.681,70	47.860.925,17	631.743.864,51

De totale ineffectiviteit opgenomen in resultaat bedroeg per 31 december 2012 EUR 592.150,22 (2011: EUR - 355.820,06).

(in EUR)	31/12/2012		31/12/2011	
	Winsten	Verliezen	Winsten	Verliezen
Reële waarde-afdekking van een individueel actief of verplichting				
- wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte positie	0,00	1.093.270,00	0,00	1.016.240,00
- wijzigingen in de reële waarde van de afdekkingsderivaten	1.156.235,98	0,00	1.019.219,00	0,00
Reële waarde-afdekking van het renterisico van een portefeuille				
- wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte positie	45.710.246,13	92.502.757,38	254.388.491,37	5.913.363,99
- wijzigingen in de reële waarde van de afdekkingsderivaten	83.157.036,26	35.835.340,77	-3.960.248,27	244.873.678,17
Totaal winsten en verliezen	130.023.518,37	129.431.368,15	251.447.462,10	251.803.282,16
Netto resultaat als gevolg van de administratieve verwerking van afdekking	592.150,22		-355.820,06	

15. Reële waarde van financiële activa en financiële verplichtingen

De reële waarde is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een verplichting kan worden afgewikkeld, tussen ter zake goed geïnformeerde, tot een transactie bereid zijnde partijen die onafhankelijk zijn.

15.1. Reële waarde van financiële activa en verplichtingen aan geamortiseerde kostprijs

Onderstaande tabel geeft de boekwaarde en de reële waarde van de activa en verplichtingen die in de balans aan geamortiseerde kostprijs worden opgenomen.

(in EUR)	31/12/2012		31/12/2011	
	Boekwaarde	Reële waarde	Boekwaarde	Reële waarde
Activa				
Leningen en Vorderingen	17.616.069.788,85	18.205.031.835,36	16.337.930.348,58	16.913.395.017,87
Interbancaire kredieten	2.656.680.041,29	2.656.699.155,51	1.641.476.597,60	1.641.675.381,26
Consumentenkredieten	620.656.435,87	623.990.083,17	627.763.272,76	627.769.866,40
Hypotheaire kredieten	9.827.314.674,08	10.204.403.429,83	9.398.821.557,33	9.802.868.071,13
Landbouwkredieten	1.914.084.302,01	2.031.393.668,83	1.926.233.871,47	2.017.056.883,26
Professionele kredieten	1.433.594.175,17	1.502.569.624,03	1.521.073.628,07	1.602.500.945,11
Kredieten op korte termijn	251.657.451,23	249.908.231,14	245.888.406,95	243.908.277,16
Andere	912.082.709,20	936.067.642,85	976.673.014,40	977.615.593,54
Verplichtingen				
Deposito's	15.949.376.489,22	15.966.072.143,57	14.895.379.008,52	14.902.325.846,58
In schuldbewijzen belichaamde schulden	2.855.930.314,93	2.945.643.353,78	2.888.320.694,21	2.961.783.655,65
Achtergestelde verplichtingen	358.909.227,14	384.299.612,47	360.485.087,06	383.132.672,43

Voor de reële waarde van de kredieten wordt de contante waardeberekening opgenomen. Enkel voor interbancaire kredieten op ten hoogste één jaar wordt de reële waarde verondersteld gelijk te zijn aan de boekwaarde. Hetzelfde geldt voor de reële waarde van de deposito's op ten hoogste één jaar. Voor de berekening van de reële waarde van de deposito's op meer dan één jaar, de schuldbewijzen en de achtergestelde verplichtingen wordt de contante waardeberekening toegepast.

15.2. Waardering van financiële activa en verplichtingen opgenomen aan reële waarde.

Onderstaande tabellen geven de indeling van de reële waarde van de financiële activa en verplichtingen in Level 1, Level 2 en Level 3 afhankelijk van de observeerbaarheid van de gebruikte inputs:

Level 1: genoteerde prijzen (niet aangepast) in actieve markten voor identieke activa en verplichtingen;

Level 2: gebruik van inputs andere dan genoteerde prijzen, die observeerbaar zijn voor het actief of de verplichting, ofwel direct ofwel indirect;

Level 3: indien een reële waardebeoordeling uitsluitend op basis van observeerbare marktgegevens niet mogelijk is, wordt de reële waarde bepaald met behulp van niet-observeerbare gegevens.

<i>Financiële activa tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening</i>				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Kredieten	4.986.686,02	0,00	4.986.686,02	0,00
TOTAAL	4.986.686,02	0,00	4.986.686,02	0,00
<i>Aangehouden voor handelsdoeleinden</i>				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Eigen-vermogensinstrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00
Schuldbewijzen	4.158.800,00	0,00	0,00	4.158.800,00
Derivaten	72.735.486,73	0,00	70.656.677,58	2.078.809,15
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAAL	76.894.286,73	0,00	70.656.677,58	6.237.609,15
<i>Voor verkoop beschikbaar</i>				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Eigen-vermogensinstrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00
Schuldbewijzen	2.970.166.658,50	2.626.492.404,67	261.203.460,63	82.470.793,20
Fondsen	1.265.160,00	1.265.160,00	0,00	0,00
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAAL	2.971.431.818,50	2.627.757.564,67	261.203.460,63	82.470.793,20
<i>Afdekkingsderivaten</i>				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Interest Rate Swaps	31.998.641,58	0,00	31.998.641,58	0,00
Swaptions	6.612.091,63	0,00	6.612.091,63	0,00
Caps	5.667.990,22	0,00	5.667.990,22	0,00
TOTAAL	44.278.723,43	0,00	44.278.723,43	0,00

Reële waarde van de financiële activa 2012

<i>Aangehouden voor handelsdoeleinden</i>				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Eigen-vermogensinstrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00
Schuldbewijzen	0,00	0,00	0,00	0,00
Derivaten	80.128.365,50	0,00	80.128.365,50	0,00
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAAL	80.128.365,50	0,00	80.128.365,50	0,00
<i>Afdekkingsderivaten</i>				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Interest Rate Swaps	749.035.923,90	0,00	749.035.923,90	0,00
Swaptions	0,00	0,00	0,00	0,00
Caps	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAAL	749.035.923,90	0,00	749.035.923,90	0,00

Reële waarde van de financiële verplichtingen 2012

<i>Financiële activa tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening</i>				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Kredieten	5.054.971,46	0,00	5.054.971,46	0,00
TOTAAL	5.054.971,46	0,00	5.054.971,46	0,00
<i>Aangehouden voor handelsdoeleinden</i>				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Eigen-vermogensinstrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00
Schuldbewijzen	4.109.600,00	0,00	0,00	4.109.600,00
Derivaten	59.161.154,63	0,00	57.398.793,42	1.762.361,21
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAAL	63.270.754,63	0,00	57.398.793,42	5.871.961,21
<i>Voor verkoop beschikbaar</i>				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Eigen-vermogensinstrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00
Schuldbewijzen	3.598.083.834,14	3.172.806.456,99	170.200.144,30	255.077.232,85
Fondsen	8.277.501,00	8.277.501,00	0,00	0,00
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAAL	3.606.361.335,14	3.181.083.957,99	170.200.144,30	255.077.232,85
<i>Afdekkingsderivaten</i>				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Interest Rate Swaps	25.056.953,26	0,00	25.056.953,26	0,00
Swaptions	10.733.542,67	0,00	10.733.542,67	0,00
Caps	12.070.429,24	0,00	12.070.429,24	0,00
TOTAAL	47.860.925,17	0,00	47.860.925,17	0,00

Reële waarde van de financiële activa 2011

<i>Aangehouden voor handelsdoeleinden</i>	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Eigen-vermogensinstrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00
Schuldbewijzen	0,00	0,00	0,00	0,00
Derivaten	66.402.003,06	0,00	66.402.003,06	0,00
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAAL	66.402.003,06	0,00	66.402.003,06	0,00
<i>Aftekingsderivaten</i>	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Interest Rate Swaps	631.743.864,51	0,00	631.743.864,51	0,00
TOTAAL	631.743.864,51	0,00	631.743.864,51	0,00

Reële waarde van de financiële verplichtingen 2011

Financiële activa en verplichtingen waarvoor geen genoteerde prijs beschikbaar is, worden gewaardeerd op basis van de marktwaarderingen van gerenommeerde externe financiële tegenpartijen. Deze marktwaarderingen worden systematisch gecontroleerd door het departement financiële markten.

Een sensitiviteitsanalyse van de globale portefeuille gebeurt op maandelijkse basis. Zowel het renterisico, het spreadrisico als het marktrisico wordt hierbij gemeten en getoetst aan door de Raden van Bestuur opgelegde limieten. Het renterisico en het spreadrisico voor de obligaties onder level 3 zijn beperkt, vooreerst omwille van het geïnvesteerd bedrag van 101 miljoen € en vervolgens omdat de meeste obligaties een vlottende coupon betalen.

Eind 2012 werd de portefeuille van de Bank volledig doorgelicht met een aantal wijzigingen in niveau als resultaat. De veranderingen vonden enkel plaats in de portefeuille "voor verkoop beschikbare activa" (schuldbewijzen). De bewegingen zijn het gevolg van een aantal herzieningen van initiële toewijzingen van niveau bij aankoop (EUR 91 miljoen), de terugkeer van betrouwbare en voldoende liquide marktprijzen (EUR 50 miljoen) en de introductie van modelprijzen op basis van meetbare marktindicaties (EUR 76 miljoen).

Onderstaande tabel geeft de veranderingen weer van eind 2012 ten opzichte van eind 2011:

	Level 1 in 2012	Level 2 in 2012	Level 3 in 2012
Level 1 in 2011		0,00	0,00
Level 2 in 2011	50.370.958,80		0,00
Level 3 in 2011	0,00	166.747.513,35	

Onderstaande tabel geeft de evolutie van level 3 weer van einde 2011 tot einde 2012.

31/12/2012	Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden		Voor verkoop beschikbare financiële activa
	Schuldbewijzen	Derivaten	Schuldbewijzen
Openingsbalans	4.109.600,00	1.762.361,21	255.077.232,85
Resultaten	0,00		
- via gerealiseerde resultaten	49.200,00	316.447,94	-7.531.817,66
- via niet-gerealiseerde resultaten	0,00	0,00	10.277.386,26
Aankopen	0,00	0,00	25.675.874,03
Verkopen	0,00	0,00	0,00
Op eindvervaldag gekomen	0,00	0,00	-50.673.961,95
Transfers in/uit Level 3	0,00	0,00	-150.353.920,33
Eindbalans	4.158.800,00	2.078.809,15	82.470.793,20

Onderstaande tabel geeft de evolutie van level 3 weer van einde 2010 tot einde 2011.

31/12/2011	Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden		Voor verkoop beschikbare financiële activa
	Schuldbewijzen	Derivaten	Schuldbewijzen
Openingsbalans	4.071.600,00	1.197.726,14	278.679.481,52
Resultaten	0,00	0,00	0,00
- via gerealiseerde resultaten	38.000,00	564.635,07	-164.336,70
- via niet-gerealiseerde resultaten	0,00	0,00	-9.213.725,87
Aankopen	0,00	0,00	17.513.033,42
Verkopen	0,00	0,00	-31.566.503,16
Op eindvervaldag gekomen	0,00	0,00	-170.716,36
Transfers in/uit Level 3	0,00	0,00	0,00
Eindbalans	4.109.600,00	1.762.361,21	255.077.232,85

Een bedrag van EUR -7.166.169,72 uit de winst- en verliesrekening heeft betrekking op financiële activa in level 3 die zich per 31 december 2012 nog in portefeuille bevinden. Hiervan heeft EUR -2.466.404,05 betrekking op de evolutie van gelopen, niet vervallen rente, EUR -1.042.469,14 op de actuariële op- en afrentingen van effecten, EUR 301.868,05 op reële waardeschommelingen via resultaat en EUR -3.959.164,58 op toevoegingen aan bijzondere waardeverminderingen op voor verkoop beschikbare financiële activa in level 3.

16. Eigen Vermogen

De samenstelling van het eigen vermogen per 31 december is als volgt:

(in EUR)	31/12/2012	31/12/2011
Aandelenkapitaal	829.254.032,60	822.079.149,00
Niet-gerealiseerde winsten en verliezen uit voor verkoop beschikbare financiële activa	115.150.187,41	-789.345,14
Actuariële winsten/verliezen bij pensioenplannen	1.175.646,26	-386.812,42
Reserves	259.631.356,60	247.733.782,07
Nettowinst van het boekjaar	73.392.126,58	55.479.960,27
Totaal eigen vermogen	1.278.603.349,45	1.124.116.733,79

De erkende coöperatieve Kassen Lanbokas en Agricaisse bezitten, samen met de Federatie van de Kassen van het Landbouwkrediet, 50% van de aandelen (aandelen A) en van de daarbij horende stemrechten van de NV Landbouwkrediet. De resterende 50% van de aandelen (aandelen B) van de NV Landbouwkrediet zijn in handen van SAS Belgium CA, een vennootschap naar Frans recht. Deze aandelen geven recht op de helft van de stemrechten. In de loop van 2011 verhoogde SAS Belgium CA het kapitaal van de NV Landbouwkrediet met EUR 250.000.000. Deze transactie gaf aanleiding tot de uitgifte van 2.991.539 aandelen zonder stemrecht (aandelen C). De helft van deze kapitaalsverhoging werd in 2012 reeds terugbetaald voor een bedrag van EUR 125.000.000 of een terugname van 1.495.770 aandelen. De Groep houdt geen eigen aandelen aan.

Onderstaande tabel schetst de evolutie van het aandelenkapitaal in 2012 en 2011:

(in EUR)	2012		2011	
	aantal aandelen	kapitaal	aantal aandelen	kapitaal
Openingsbalans	43.382.438	822.079.149,00	28.522.314	417.908.696,85
- aandelen op naam	3.959.838	333.238.913,28	968.299	76.238.913,28
- coöperatieve aandelen	39.422.600	488.840.235,72	27.554.015	341.669.783,57
Mutaties	8.034.613	7.176.749,20	14.860.124	404.170.452,15
- toe- en uitredingen van coöperatoren	9.530.383	118.176.749,20	11.868.585	147.170.452,15
- kapitaalvermindering	-1.495.770	-125.000.000,00	0	0,00
- kapitaalverhoging	0,00	14.000.000,00	2.991.539,00	257.000.000,00
- andere	0,00	-1.865,60	0,00	0,00
Eindbalans	51.417.051	829.254.032,60	43.382.438	822.079.149,00
- aandelen op naam	2.464.068	222.236.758,20	3.959.838	333.238.913,28
- coöperatieve aandelen	48.952.983	607.017.274,40	39.422.600	488.840.235,72

De aandelen op naam zijn zonder nominale waarde. De coöperatieve aandelen hebben een nominale waarde van EUR 12,40 per aandeel. Alle aandelen zijn volstort.

Een overzicht van de aandelen op naam (B en C) wordt in volgende tabel weergegeven. De aandelen A blijven in de Groep en worden dus niet weergegeven in de geconsolideerde cijfers:

(in EUR)	2012		2011	
	B	C	B	C
Openingsbalans	83.238.913,28	250.000.000,00	76.238.913,28	0,00
Kapitaalverhoging	14.000.000,00	0,00	7.000.000,00	250.000.000,00
Kapitaalvermindering	0,00	-125.000.000,00	0,00	0,00
Andere	-2.155,08	0,00	0,00	0,00
Eindbalans	97.236.758,20	125.000.000,00	83.238.913,28	250.000.000,00

De andere reserves bevatten voor een bedrag van EUR 139.501.193,11 (2011: EUR 138.982.955,22) statutaire reserves, waarvan EUR 68.756.414,32 (2011: EUR 65.096.648,23) niet onmiddellijk voor uitkering in aanmerking komt.

De reserves uit herwaardering hebben betrekking op de niet-gerealiseerde winsten en verliezen op de voor verkoop beschikbare financiële activa, en op actuariële winsten en verliezen bij pensioenplannen. De andere reserves hebben betrekking op de ingehouden winsten.

De Raad van Bestuur zal tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 25 april 2013 voorstellen een dividend uit te keren van EUR 6 per aandeel aan de hoofdaandeelhouder voor de aandelen B, EUR 3 per aandeel aan de erkende coöperatieve kassen voor de aandelen A en EUR 4,27 per aandeel voor de aandelen C. Het dividend uitbetaald aan de erkende coöperatieve kassen komt echter via de reserves opnieuw in het eigen vermogen van de Groep terecht. De erkende coöperatieve kassen Lanbokas en Agricaisse keren samen met de regionale coöperatieve kassen aan de coöperatoren 5% uit op hun aandeel in het coöperatief kapitaal. Het totaal dividend over het boekjaar 2012 bedraagt EUR 42.380.440,24 waarvan EUR 2.737.497 in het eigen vermogen van de Groep blijft.

17. Verzekeringscontracten

LBK Verzekeringen commercialiseert sinds september 2007 uitsluitend risicoverzekeringen van het type "schuldsaldoverzekering", "tijdelijke overlijdensverzekeringen" en "financieringsaldo verzekering".

Doelgroep van een schuldsaldoverzekering zijn personen of vennootschappen die een lening afsluiten en de gehele of gedeeltelijke terugbetaling van de lening in geval van overlijden van (één van) de leningnemers of bedrijfsleiders (in geval de lening wordt afgesloten door een vennootschap) willen laten verzekeren. De schuldsaldoverzekering voorziet bij overlijden van de verzekerde, of bij het eerste overlijden van twee verzekerden, een uitkering van een vast bedrag dat bij de onderschrijving gealigneerd wordt op (een percentage van) de verwachte evolutie van het nog openstaande saldo van een lening. Daarnaast is het ook mogelijk voor de verzekeringnemer één of meerdere aanvullende verzekeringen te onderschrijven. Deze mogelijke aanvullende verzekeringen dekken de risico's "overlijden door ongeval", "opeenvolgend overlijden" en "arbeidsongeschiktheid".

De aanvullende verzekering arbeidsongeschiktheid wordt niet meer gecommmercialiseerd sinds 1 januari 2010.

Doelgroep van een financieringsaldoverzekering zijn personen of vennootschappen die een krediet (lening op afbetaling) afsluiten en de gehele terugbetaling van de lening op afbetaling in geval van overlijden van (één van) de leningnemers of bedrijfsleiders (in geval de lening wordt afgesloten door een vennootschap) willen laten verzekeren. De financieringsaldoverzekering voorziet bij overlijden van de verzekerde, of bij het eerste overlijden van twee verzekerden, een uitkering van een vast bedrag dat bij de onderschrijving gealigneerd wordt op de totale som van de terug te betalen mensualiteiten van de lening op afbetaling. Maandelijks neemt het verzekerd kapitaal af met één mensualiteit.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de verzekeringsverplichtingen, herverzekeringsactiva, baten en lasten die voortvloeien uit de verzekeringscontracten:

(in EUR)	31/12/2012	31/12/2011
Bruto technische voorzieningen		
Voorziening van de verzekeringscontracten	18.011.233	14.454.635
Voorziening voor schadegevallen	668.764	147.680
Aandeel van de herverzekeraar		
Voorziening van de verzekeringscontracten	0	0
Voorziening voor schadegevallen	615.617	126.910
Premies		
Brutopremies	10.570.715	8.484.338
Uitgaande herverzekeringspremies	1.420.148	1.326.408
Uitkeringen		
Bruto	1.037.889	612.100
Deel van de herverzekeraars	596.253	523.488

Onderstaande tabel detailleert de mutaties in de technische voorzieningen in de loop van 2012 en 2011:

(in EUR)	2012		2011	
	Bruto	Herverzekeraar	Bruto	Herverzekeraar
Beginsaldo	14.602.315	126.910	11.777.718	175.434
Brutopremies	10.570.715	0	8.484.338	0
Afhoudingen op premies	-1.878.319	0	-1.551.363	0
Ontrokken risicopremies	-5.038.822	0	-4.021.401	0
Ontrokken kosten	-329.992	0	-275.504	0
Toegekende renteopbrengsten	536.485	0	439.013	0
Uitkeringen (wijziging reserves)	212.324	488.707	-226.157	-48.524
Overige	5.291	0	-24.329	0
Eindsaldo	18.679.997	615.617	14.602.315	126.910

De technische voorziening werd per einde 2012 als voldoende ingeschat. Voor de schuldsaldoverzekering bepalen de Algemene Voorwaarden dat de tarieven (waaronder deze voor de risicopremies, de diverse tariefkosten en de technische intrestvoeten) kunnen aangepast worden door de verzekeraar in het kader van een algemene tariefherziening voor de categorie verzekeringen waartoe de overeenkomst behoort of indien de wettelijke of reglementaire verplichtingen dit opleggen.

Deze herziening is mogelijk:

- indien de verzekeraar van oordeel is dat het evenwicht van de verzekerde portefeuille in gevaar wordt gebracht door een stijging van de risicograad van de betreffende verzekerde gebeurtenis(sen) bij de bevolking, de populatie van de Belgische verzekeringsmarkt of in de eigen portefeuille;
- indien zich omstandigheden voordoen die de verzekeraar volgens de wet toelaten om over te gaan tot een tariefaanpassing;
- indien hij kan aantonen dat de kostprijs om een overeenkomst te beheren gestegen is sinds de onderschrijvingsdatum van de overeenkomst;
- indien de toegepaste intrestvoet niet langer marktconform is.

Dit betekent dat bij een eventuele ontoereikendheid van de voorzieningen om de toekomstige contractuele kasstromen te dekken, de maatschappij de mogelijkheid heeft om een tariefherziening door te voeren.

18. Geldmiddelen en kasequivalenten

De geldmiddelen en kasequivalenten in het kader van het kasstroomoverzicht zijn als volgt samengesteld:

(in EUR)	31/12/2012	31/12/2011
Contanten	53.285.916,94	55.668.621,26
Tegoeden bij centrale banken	4.263.615,71	0,00
Zichtrekeningen bij andere banken	187.720.234,22	171.346.877,00
Daggeldleningen	951.515.840,53	0,00
Totaal geldmiddelen en kasequivalenten	1.196.785.607,40	227.015.498,26

De geldmiddelen en kasequivalenten bestaan uit de direct opvraagbare kasgelden, daggeldleningen, deposito's bij centrale banken en zichtrekeningen bij andere banken.

4.22.1.7.2. Jaarrekening 2013

1. Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken

De geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken zijn per 31 december als volgt samengesteld:

(in EUR)	31/12/2013	31/12/2012
Contanten	49.820.021,88	53.285.916,94
Deposito's bij centrale banken	7.566.391,55	4.263.615,71
Monetaire reservedeposito's	704.797.002,24	808.586.524,70
Totaal geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	762.183.415,67	866.136.057,35
waarvan opgenomen in geldmiddelen en kasequivalenten	57.386.413,43	57.549.532,65

Deze rubriek bestaat uitsluitend uit direct opvraagbare kasgelden, deposito's bij centrale banken en de monetaire reservedeposito's bij de Nationale Bank van België. De monetaire reservetegoeden zijn niet beschikbaar voor de dagelijkse transacties van de Groep. Voor een bespreking van de geldmiddelen en kasequivalenten verwijzen wij naar noot 19. De daling van de geldmiddelen en zichtrekeningen is gelieerd aan de politiek van de bank om geleidelijk aan terug te investeren in effecten met een langere looptijd.

2. Financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

Onderstaande tabel detailleert de samenstelling van de financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden per 31 december:

(in EUR)	31/12/2013	31/12/2012
Activa		
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	58.374.076,97	72.735.486,73
Schuldbewijzen	0,00	4.158.800,00
Totaal activa aangehouden voor handelsdoeleinden	58.374.076,97	76.894.286,73
Verplichtingen		
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	51.479.473,14	80.128.365,50
Schuldbewijzen	0,00	0,00
Totaal verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	51.479.473,14	80.128.365,50

Zowel in 2012 als in 2013 werden er geen financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden als zekerheid verstrekt voor verplichtingen of voor voorwaardelijke verplichtingen. De schuldbewijzen hadden per eind 2012 betrekking op 1 effect die in de loop van 2013 de vervaldag bereikte. De Groep Crelan oefent bijgevolg geen tradingactiviteiten uit.

Voor een bespreking van het marktrisico in de handelsportefeuille van de Groep, verwijzen wij naar de beschrijving van de risico's. Voor meer informatie met betrekking tot derivaten verwijzen wij naar noot 14.

3. Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen via winst- en verliesrekening.

Onderstaande tabel detailleert de samenstelling van de financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen via winst- en verliesrekening per 31 december:

(in EUR)	31/12/2013	31/12/2012
Leningen en vorderingen	4.995.169,70	4.986.686,02
Andere	0,00	0,00
Totaal financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen via winst- en verliesrekening	4.995.169,70	4.986.686,02

Per einde 2013 werden er geen financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen via winst- en verliesrekening als zekerheid verstrekt voor verplichtingen of voor voorwaardelijke verplichtingen.

De maximale blootstelling aan kredietrisico van deze rubriek bedraagt EUR 5 miljoen. Er werden geen kredietderivaten of soortgelijke instrumenten afgesloten om de maximale blootstelling aan het kredietrisico te beperken.

4. Voor verkoop beschikbare financiële activa

Onderstaande tabel detailleert de samenstelling van de portefeuille voor verkoop beschikbare financiële activa per 31 december:

(in EUR)	31/12/2013	31/12/2012
Overheidsobligaties	2.388.343.642,82	2.061.411.630,36
Obligaties en andere vastrentende effecten		
- genoteerd	796.193.809,82	632.441.624,54
- niet-genoteerd	211.662.695,30	283.047.912,85
- waardevermindering	-2.255.289,09	-8.918.455,04
Aandelen en andere niet vastrentende effecten		
- genoteerd	0,00	0,00
- niet-genoteerd	7.043.981,07	6.319.283,62
- waardevermindering	0,00	-2.870.178,09
Financiële vaste activa		
- genoteerd	0,00	0,00
- niet-genoteerd	7.346.790,59	8.337.720,47
- waardevermindering	-785.250,00	-785.250,00
Totaal	3.407.550.380,51	2.978.984.288,71
Uitsplitsing van het totaal in:		
Kortlopend (komt te vervallen binnen het jaar)	294.632.768,71	296.229.720,06
Langlopend	3.112.917.611,80	2.682.754.568,65

Zowel in 2013 als in 2012 werden geen financiële activa geherclassificeerd van gewaardeerd aan geamortiseerde kostprijs naar gewaardeerd aan reële waarde of omgekeerd. Er werd geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot herclassificatie volgens de wijzigingen aan IAS 39 en IFRS 7, uitgevaardigd door de IASB in oktober 2008.

Per einde 2013 bedroeg de boekwaarde van de voor verkoop beschikbare financiële activa die als zekerheid werden verstrekt voor verplichtingen in diverse terugkoopovereenkomsten EUR 47.888.355,73 (2012: EUR 717.025.139,46).

Onderstaande tabel geeft de evolutie weer van de portefeuille voor verkoop beschikbare activa in de loop van de boekjaren 2013 en 2012.

(in EUR)	31/12/2013	31/12/2012
Openingsbalans	2.978.984.288,71	3.613.316.907,19
Wisselkoersschommelingen	-4.625.368,11	-1.818.634,70
Aanschaffingen	872.833.083,15	285.128.021,53
Verkopen en op vervaldag gekomen	-365.705.684,89	-1.113.092.550,79
Reële waardeschommelingen via resultaat	-31.103.953,80	-7.933.417,40
Reële waardeschommelingen via eigen vermogen	-52.365.328,59	205.029.958,96
Toevoeging van waardeverminderingen	0,00	-4.672.976,24
Aanwending en terugname van waardeverminderingen	9.533.344,04	2.837.826,15
Andere bewegingen	0,00	189.154,00
Eindbalans	3.407.550.380,51	2.978.984.288,71

In de loop van 2013 werden er geen waardeverminderingen aangelegd op effecten (2012: EUR 4.672.976,24). Daarentegen werd er wel voor EUR 5.545.394,52 aan waardeverminderingen teruggenomen. Dit vooral door de naderende vervaldagen en de sterk verbeterde kredietkwaliteit. Er werd ook nog een bedrag van EUR 3.987.949,52 (2012: EUR 2.837.826,15) aan waardeverminderingen aangewend op financiële activa die tijdens het boekjaar zijn vervallen of werden verkocht.

31/12/2013	Obligaties en andere vastrentende effecten	Aandelen en andere niet-vastrentende effecten		Financiële vaste activa	Totaal
Openingsbalans	8.918.455,04	2.870.178,09		785.250,00	12.573.883,13
Toevoeging van waardeverminderingen	0,00	0,00		0,00	0,00
Terugname van waardeverminderingen	-5.545.394,52	0,00		0,00	-5.545.394,52
Aanwending van waardeverminderingen van definitief uit de balans verwijderde activa	-1.117.771,43	-2.870.178,09		0,00	-3.987.949,52
Eindbalans	2.255.289,09	0,00		785.250,00	3.040.539,09

31/12/2012	Obligaties en andere vastrentende effecten	Aandelen en andere niet-vastrentende effecten		Financiële vaste activa	Totaal
Openingsbalans	9.953.483,04	0,00		785.250,00	10.738.733,04
Toevoeging van waardeverminderingen	1.802.798,15	2.870.178,09		0,00	4.672.976,24
Terugname van waardeverminderingen	0,00	0,00		0,00	0,00
Aanwending van waardeverminderingen van definitief uit de balans verwijderde activa	-2.837.826,15	0,00		0,00	-2.837.826,15
Eindbalans	8.918.455,04	2.870.178,09		785.250,00	12.573.883,13

Op een gedeelte van de portefeuille voor verkoop beschikbare financiële activa wordt macro hedging toegepast. Het renterisico van een portefeuille obligaties met analoge kenmerken wordt afgedekt met behulp van een portefeuille van renteswapovereenkomsten. Wijzigingen in de reële waarde van de obligatieportefeuille, toewijsbaar aan het ingedekte risico, geeft aanleiding tot een aanpassing van de boekwaarde van deze obligaties tegenover de resultatenrekening. Wijzigingen in de reële waarde van de portefeuille afdekkingsinstrumenten geeft aanleiding tot een tegengestelde beweging in de resultatenrekening. Eventuele inefficiënties van de afdekkingsrelatie blijven in resultaat onder de rubriek "Aanpassingen van de reële waarde bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties". Binnen de Groep wordt eveneens één micro hedge relatie toegepast. Hierbij werd één renteswapovereenkomst afgesloten ter afdekking van de renteschommelingen van één onderliggende obligatie.

5. Leningen en vorderingen

5.1. Leningen en vorderingen aan banken

Per 31 december zijn de leningen en vorderingen aan banken als volgt samengesteld:

(in EUR)	31/12/2013	31/12/2012
Plaatsingen bij andere banken	1.867.201.043,65	2.318.540.561,32
<i>waarvan opgenomen in kasequivalenten</i>	<i>199.927.747,79</i>	<i>1.139.236.074,75</i>
Leningen en voorschotten aan andere banken	0,00	338.139.479,97
Waardeverminderingen	0,00	0,00
Totaal leningen en voorschotten aan banken	1.867.201.043,65	2.656.680.041,29
Uitsplitsing van het totaal in:		
Kortlopend (komt te vervallen binnen het jaar)	1.144.156.959,37	1.972.398.405,59
Langlopend	723.044.084,28	684.281.635,70

Van de leningen en vorderingen aan banken heeft EUR 254.620.641,21 (2012: EUR 712.935.468,61) betrekking op gestorte collaterals in het kader van de "credit support annexe" (CSA) van de ISDA documentatie op derivaten. De daling van de leningen en voorschotten aan banken en de gestorte collaterals is het gevolg van een samenwerking met een centrale tegenpartij in het kader van de derivaten. De gestorte collateral t.o.v. de centrale tegenpartij is gerubriceerd onder de leningen en vorderingen aan cliënten (zie punt 5.2)

Per einde 2013 en 2012 werden er geen bijzondere waardeverminderingen op leningen en vorderingen aan banken opgenomen.

Voor een bespreking van de geldmiddelen en kasequivalenten verwijzen wij naar noot 19.

5.2. Leningen en vorderingen aan cliënten

De leningen en vorderingen aan cliënten zijn per 31 december als volgt samengesteld:

(in EUR)	31/12/2013	31/12/2012
Totale omloop	15.676.894.834,85	15.180.628.951,19
Consumentenkredieten	639.867.838,49	645.823.500,81
Hypothecaire kredieten	10.149.736.609,22	9.882.916.243,78
Landbouwkredieten	1.966.856.414,57	1.943.304.533,06
Professionele kredieten (niet-landbouwers)	1.853.589.850,33	1.479.226.115,85
Leningen op korte termijn	306.590.215,34	267.400.812,40
Andere leningen en voorschotten	760.253.906,90	961.957.745,29
Bijzondere waardeverminderingen	-231.593.811,68	-221.239.203,63
Consumentenkredieten	-23.126.101,03	-25.167.064,94
Hypothecaire kredieten	-57.694.023,53	-55.601.569,70
Landbouwkredieten	-28.610.592,36	-29.220.231,05
Professionele kredieten (niet-landbouwers)	-57.066.688,50	-45.631.940,68
Leningen op korte termijn	-20.566.731,57	-15.743.361,17
Andere leningen en voorschotten	-44.529.674,69	-49.875.036,09
Totaal leningen en voorschotten aan cliënten	15.445.301.023,17	14.959.389.747,56
Uitsplitsing van het totaal in:		
Kortlopend (komt te vervallen binnen het jaar)	2.298.329.688,82	1.401.457.704,32
Langlopend	12.711.127.692,70	13.313.445.244,35
Onbepaald	435.843.641,65	244.486.798,89

Het Landbouwkrediet past reële waardeafdekking door portefeuille indekking van het renterisico op een portefeuille van kredieten toe. De portefeuille afgedekte kredieten bestaat uit:

- consumentenkredieten
- investeringskredieten op korte termijn
- investeringskredieten aan de landbouwsector op lange termijn
- investeringskredieten aan KMO's op lange termijn
- hypothecaire kredieten

De afdekkingsinstrumenten bestaan uit renteswapovereenkomsten en sinds 2011 ook uit caps en swaptions. Wijzigingen in de reële waarde van de kredietportefeuille, toewijsbaar aan het ingedekte risico, leidt tot een aanpassing van de boekwaarde via de rubriek "Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille". Wijzigingen in de reële waarde van de portefeuille afdekkingsinstrumenten geeft aanleiding tot een tegengestelde beweging in de resultatenrekening. Eventuele inefficiënties van de afdekkingsrelatie blijven in resultaat onder de rubriek "Aanpassingen van de reële waarde bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties".

Van de andere leningen en voorschotten heeft EUR 329.121.179,58 (2012: EUR 0,00) betrekking op gestorte collaterals aan een centrale tegenpartij in het kader van de "credit support annexe" (CSA) van de ISDA documentatie op derivaten. Aangezien er in 2012 nog geen samenwerking was met een centrale tegenpartij, werden alle gestorte collaterals gerubriceerd onder leningen en vorderingen aan banken. Ondanks deze her-rubricering van 329 miljoen EUR zijn de andere leningen en voorschotten toch nog 200 miljoen EUR lager dan in 2012. Na de fusie tussen Landbouwkrediet en Centea werd de rubricering namelijk herzien, waardoor een aanzienlijk bedrag uit de "andere leningen" kon herverdeeld worden over de verschillende types kredieten.

Volgende tabellen detaileren de evolutie van de bijzondere waardeverminderingen op leningen en vorderingen in de loop van 2013 en 2012:

31/12/2013	Consumenten-kredieten	Hypothecaire kredieten	Landbouw-kredieten	Professionele kredieten	Leningen op korte termijn	Andere leningen	Totaal
Openingsbalans	25.167.064,94	55.601.569,70	29.220.231,05	45.631.940,68	15.743.361,17	49.875.036,09	221.239.203,63
Toevoegingen	7.072.221,23	13.902.118,37	5.972.559,57	14.762.774,98	7.180.883,22	10.598.373,18	59.488.930,56
Terugnages							
gerecupereerd	6.838.420,61	6.271.207,16	6.352.777,63	5.512.046,21	2.942.101,42	8.051.879,77	35.968.432,80
afgeschreven	2.327.539,57	2.798.274,44	481.538,09	3.102.296,67	1.160.743,85	3.295.497,09	13.165.889,71
Andere	52.775,04	-2.740.182,95	252.117,46	5.286.315,72	1.745.332,45	-4.596.357,72	0,00
Eindbalans	23.126.101,03	57.694.023,53	28.610.592,36	57.066.688,50	20.566.731,57	44.529.674,69	231.593.811,68

31/12/2012	Consumenten-kredieten	Hypothecaire kredieten	Landbouw-kredieten	Professionele kredieten	Leningen op korte termijn	Andere leningen	Totaal
Openingsbalans	25.844.630,50	56.354.752,52	27.759.844,26	44.877.006,29	15.755.879,38	48.550.077,01	219.142.189,96
Toevoegingen	6.876.243,73	12.095.468,17	8.636.135,82	12.447.777,59	3.729.018,63	8.905.717,60	52.690.361,54
Terugnages							
gerecupereerd	4.938.164,05	8.188.275,00	5.077.957,67	9.589.952,46	1.646.137,23	5.512.133,46	34.952.619,87
afgeschreven	2.457.196,49	4.604.293,79	2.097.791,36	2.896.166,63	451.997,05	3.110.868,14	15.618.313,46
Andere	-158.448,75	-56.082,20	0,00	793.275,89	-1.643.402,56	1.042.243,08	-22.414,54
Eindbalans	25.167.064,94	55.601.569,70	29.220.231,05	45.631.940,68	15.743.361,17	49.875.036,09	221.239.203,63

De verschuivingen tussen de verschillende rubrieken onder de andere bewegingen zijn het gevolg van de fusie tussen Landbouwkrediet en Centea.

Onder de 'andere leningen' bevinden zich onder andere de leasingcontracten. De financiële lease-vorderingen kunnen per 31 december als volgt gedetailleerd worden:

(in EUR)	31/12/2013	31/12/2012
Bruto-investering		
- op ten hoogste één jaar	31.146.793,33	31.870.564,94
- >= 1 jaar en < 5 jaar	119.198.418,61	113.935.338,51
- >= 5 jaar	1.307.358,79	1.617.065,28
Onverdiende financieringsbaten	16.152.234,16	15.864.690,35
Netto-investering in financiële leases		
- op ten hoogste één jaar	31.064.935,08	31.901.024,92
- >= 1 jaar en < 5 jaar	103.700.344,32	99.081.865,04
- >= 5 jaar	942.200,61	1.149.393,41

Per einde 2013 bedroeg het totaal van de bijzondere waardeverminderingen op lease-vorderingen EUR 11.538.491,08 (2012: EUR 11.520.325,22).

5.3. Forbearance

Vorderingen die onderhevig zijn aan forbearance worden door de EBA gedefiniëerd als contracten waarbij de klant omwille van financiële moeilijkheden zijn verplichtingen niet meer kan nakomen, waardoor de instelling een van de volgende maatregelen moet nemen:

- De looptijd of voorwaarden van het contract aanpassen, zodat de klant zijn schuld kan aflossen.
- Een volledige of gedeeltelijke herfinanciering van het contract.

Voor de Groep zijn het vooral kredieten bij Crelan NV en Europabank die onderhevig zijn aan forbearance. Het aandeel van Keytrade Bank in de leningen en vorderingen aan cliënten van de Groep is zeer beperkt.

5.3.1. Crelan

Bij Crelan zijn er vier mogelijkheden om een contract te herstructureren:

1. Uitstel van één of meerdere mensualiteiten, zonder herziening van het aflossingsplan. De vervaldag van het kapitaal wordt dan proportioneel uitgesteld.
2. Uitstel van terugbetaling van het kapitaal, met verlenging van het aflossingsplan.
3. Verlenging van de looptijd, met aanpassing van het aflossingsplan.
4. Herfinanciering van één of meerdere kredieten in een nieuw krediet met nieuwe voorwaarden.

De herfinanciering van een krediet is met 54% de meest gebruikte herstructurering bij Crelan. Bij de particulieren is dit zelfs 80% van alle herstructureringen. In deze periode van historisch lage rente is dit te verwachten, daar de klanten op zoek gaan naar de meest voordelige rente op hun krediet.

Slechts 3% van de geherstructureerde kredieten bij Crelan worden beschouwd als herstructureringen omwille van financiële moeilijkheden van de klant (forbearance). Per 31/12/2013 gaat het om 762 contracten met een totale omloop van EUR 70.276.940,02

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de herstructureringen omwille van financiële moeilijkheden per 31/12/2013:

(in EUR) Type herstructurering	Particulieren		Ondernemingen		Landbouwers		Totale omloop
	#	Omloop	#	Omloop	#	Omloop	
1. Uitstel, zonder aanpassing aflossingsplan	25	3.042.001,47	27	3.024.447,90	20	1.760.569,44	7.827.018,81
2. Uitstel, met verlenging van het aflossingsplan	82	7.802.853,82	84	9.271.601,96	33	1.612.511,70	18.686.967,48
3. Verlenging van de looptijd	2	254.317,91	27	9.971.998,94	138	12.543.533,54	22.769.850,39
4. Herfinanciering	226	12.905.997,18	98	8.087.106,16	0	0,00	20.993.103,34
Totaal	335	24.005.170,38	236	30.355.154,96	191	15.916.614,68	70.276.940,02

Op alle forborne kredietvorderingen met een openstaande risicopositie worden, na de herstructurering, waardeverminderingen geboekt, ook al bevinden deze zich in de gezonde omloop. Maandelijks worden de geherstructureerde kredieten opgevolgd, om te analyseren of er eventueel nieuwe waardeverminderingen moeten worden aangelegd of teruggenomen.

5.3.2. Europabank

Europabank heeft op basis van welbepaalde criteria het volume aan forborne kredietvorderingen in haar portefeuille geïdentificeerd. Voor de identificatie van forborne kredietvorderingen werd vertrokken van kredietvorderingen waarbij lopende verbintenissen werden geherfinancierd of een verhoging van de kredietlijn plaatsvond én waarbij in een ermee verbonden kredietvordering betalingsmoeilijkheden vastgesteld werden. In 2013 gaat het over een volume van 34,8 miljoen euro aan kredietvorderingen, waarvoor 3,9 miljoen euro bijzondere waardeverminderingen werden aangelegd.

Europabank heeft de risico's aan forbearance geëvalueerd en zal deze methodologie in 2014 verder verfijnen. De bank is van oordeel dat deze forborne kredietvorderingen geen extra reservebehoefte vereisen.

6. Materiële vaste activa

Per einde 2013 en 2012 was er geen enkele categorie van de materiële vaste activa onderhevig aan een bijzondere waardevermindering.

De samenstelling van de materiële vaste activa per 31 december is als volgt:

(in EUR)	Terreinen en gebouwen	IT materiaal	Kantoorinrichting	Ander materiaal	Totaal
Openingsbalans 1 januari 2012					
Aanschaffingsprijs	73.561.899,80	26.937.908,47	19.663.823,24	15.964.227,54	136.127.859,05
Gecumuleerde afschrijvingen	35.962.609,09	16.555.670,82	14.504.500,65	12.103.421,29	79.126.201,85
Nettoboekwaarde	37.599.290,71	10.382.237,65	5.159.322,59	3.860.806,25	57.001.657,20
Mutaties 2012					
Aanschaffingen	740.984,39	4.694.193,71	1.069.421,60	1.345.324,67	7.849.924,37
Vervreemdingen	0,00	0,00	372,00	17.809,00	18.181,00
Afschrijvingen	2.502.467,06	5.311.351,43	1.530.000,28	931.362,41	10.275.181,18
Andere	0,00	683,99	-654,68	-169,59	-140,28
Eindbalans 31 december 2012	35.837.808,04	9.765.763,92	4.697.717,23	4.256.789,92	54.558.079,11
Openingsbalans 1 januari 2013					
Aanschaffingsprijs	74.302.884,19	31.632.786,17	20.732.218,16	17.291.573,62	143.959.462,14
Gecumuleerde afschrijvingen	38.465.076,15	21.867.022,25	16.034.500,93	13.034.783,70	89.401.383,03
Nettoboekwaarde	35.837.808,04	9.765.763,92	4.697.717,23	4.256.789,92	54.558.079,11
Mutaties 2013					
Aanschaffingen	732.570,84	7.387.306,08	4.408.065,90	758.197,51	13.286.140,33
Vervreemdingen	0,00	0,00	933,00	68.999,25	69.932,25
Afschrijvingen	2.540.116,36	6.020.791,47	2.186.180,86	873.268,04	11.620.356,73
Andere	0,00	0,00	-436,59	0,00	-436,59
Eindbalans 31 december 2013	34.030.262,52	11.132.278,53	6.918.232,68	4.072.720,14	56.153.493,87
Eindbalans 31 december 2013					
Aanschaffingsprijs	75.035.455,03	39.020.092,25	25.138.914,47	17.980.771,88	157.175.233,63
Gecumuleerde afschrijvingen	41.005.192,51	27.887.813,72	18.220.681,79	13.908.051,74	101.021.739,76
Nettoboekwaarde	34.030.262,52	11.132.278,53	6.918.232,68	4.072.720,14	56.153.493,87

De Groep stelde geen materiële vaste activa als zekerheid voor verplichtingen.

7. Goodwill en andere immateriële activa

De samenstelling van de goodwill en andere immateriële activa per 31 december is als volgt:

(in EUR)	Goodwill	Intern ontwikkelde software	Verworven software	Andere immateriële activa	Totaal
Openingsbalans 1 januari 2012					
Aanschaffingsprijs	111.009.940,66	2.981.080,00	23.225.606,83	1.985.574,89	139.202.202,38
Gecumuleerde afschrijvingen	0,00	2.625.868,00	20.949.593,16	850.142,69	24.425.603,85
Nettoboekwaarde	111.009.940,66	355.212,00	2.276.013,67	1.135.432,20	114.776.598,53
Mutaties 2012					
Toevoegingen					
- afzonderlijk verworven/intern ontwikkeld	0,00	6.052.921,76	4.186.119,22	0,00	10.239.040,98
- via bedrijfscombinaties	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vervreemdingen	0,00	0,00	217.265,00	0,00	217.265,00
Afschrijvingen	0,00	346.324,64	559.007,17	162.249,06	1.067.580,87
Bijzondere waardevermindervers verliezen	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Andere	0,00	0,00	27.153,00	-27.153,00	0,00
Eindbalans 31 december 2012	111.009.940,66	6.061.809,12	5.713.013,72	946.030,14	123.730.793,64
Openingsbalans 1 januari 2013					
Aanschaffingsprijs	111.009.940,66	9.034.001,76	27.221.614,05	1.958.421,89	149.223.978,36
Gecumuleerde afschrijvingen	0,00	2.972.192,64	21.508.600,33	1.012.391,75	25.493.184,72
Nettoboekwaarde	111.009.940,66	6.061.809,12	5.713.013,72	946.030,14	123.730.793,64
Mutaties 2013					
Toevoegingen					
- afzonderlijk verworven/intern ontwikkeld	0,00	3.242.045,49	4.484.061,26	0,00	7.726.106,75
- via bedrijfscombinaties	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vervreemdingen	0,00	0,00	157.083,00	0,00	157.083,00
Afschrijvingen	0,00	1.392.048,20	1.943.148,78	144.263,72	3.479.460,70
Bijzondere waardevermindervers verliezen	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Andere	0,00	0,00	-2.274,43	0,00	-2.274,43
Eindbalans 31 december 2013	111.009.940,66	7.911.806,41	8.094.568,77	801.766,42	127.818.082,26
Eindbalans 31 december 2013					
Aanschaffingsprijs	111.009.940,66	12.276.047,25	31.546.317,88	1.958.421,89	156.790.727,68
Gecumuleerde afschrijvingen	0,00	4.364.240,84	23.451.749,11	1.156.655,47	28.972.645,42
Nettoboekwaarde	111.009.940,66	7.911.806,41	8.094.568,77	801.766,42	127.818.082,26

Alle immateriële activa, met uitzondering van goodwill, hebben een beperkte economische levensduur. Goodwill wordt, in tegenstelling tot de andere immateriële activa, niet afgeschreven, maar wordt jaarlijks onderworpen aan een test op bijzondere waardeverminderingen (impairment test) als gevolg van de toepassing van IAS 36. Indien de boekwaarde van rapporterende eenheid de schatting van de realiseerbare waarde van deze rapporterende eenheid overstijgt, wordt een bijzondere waardevermindering (impairment) in resultaat opgenomen.

IAS 36.134 vereist toelichtingen per kasstroomgenererende eenheid waarvan de boekwaarde van de goodwill en/of immateriële vaste activa met een oneindige levensduur significant is ten opzichte van het totaal.

De goodwill geboekt per 31 december voor de filialen Keytrade en Europabank is als volgt:

(in EUR)	31/12/2013	31/12/2012
Europabank	23.642.632,30	23.642.632,30
Keytrade	87.367.308,36	87.367.308,36
Totaal goodwill	111.009.940,66	111.009.940,66

Het realiseerbare bedrag wordt bepaald op basis van de Discounted Cash Flow-methode. Bij de Discounted Cash Flow-methode wordt het realiseerbare bedrag van een investering berekend als de netto actuele waarde van alle toekomstige kasstromen van de desbetreffende rapporterende eenheid. Hierbij wordt uitgegaan van een aantal veronderstellingen:

De groeiprognoze

Een groeiprognoze reflecteert de gemiddelde verwachte groei op lange-termijn van elk filiaal. Voor 2014 werd rekening gehouden met de aanhoudende financiële en economische crisis en werd voor zowel Keytrade als Europabank een daling van de winst voorspeld. Voor 2015 wordt er voor Keytrade een lichte groei voorspeld van de winst, terwijl er voor Europabank voor 2015 rekening wordt gehouden met opnieuw een lichte daling van de winst. Pas vanaf 2016 wordt er terug een jaarlijkse groei van de winstcijfers bij beide filialen verwacht. Voor Keytrade bedraagt deze voor de periode 2016-2018 jaarlijks 1,9%, voor Europabank wordt voor 2016

daarentegen een groei van de winst met 5% voorspeld en daarna een jaarlijkse groei van 1,9% voor de periode tot en met 2018. In 2012 bedroeg de groeiprognose voor de komende 5 jaar 2% .

Na deze 5 jaar wordt een jaarlijkse conservatieve groei voorspeld van 1,5% (idem 2012) en dit tot in het oneindige. Een belangrijk deel van de inkomsten van Keytrade zijn afkomstig uit brokerage. Voor de komende jaren wordt echter geen groei verondersteld in de inkomsten uit deze activiteit.

De discontovoet

De netto actuele waarde van de verwachte kasstromen van elk filiaal wordt berekend aan de hand van een toepasselijke discontovoet. De discontovoet reflecteert de rendementseis voor het eigen vermogen. Deze discontovoet is gebaseerd op de CAPM-theorie (Capital Asset Pricing Model) en is samengesteld uit een risicovrije marktrentevoet en een marktrisicopremie die vermenigvuldigd wordt met een activiteitsafhankelijke beta. De risicovrije marktrentevoet is gebaseerd op de 10 jaars IRS rentevoet (idem 2012). Deze bedroeg per 31 december 2013 2,15% (2012: 1,54%). Beta is het systematische risico van een belegging, afgezet tegenover de markt als geheel. De beta van elke rapporterende eenheid werd bepaald in functie van haar specifiek risicoprofiel.

Kasstroom assumpties

Keytrade

Ten gevolge van de aanhoudende financiële en economische crisis en de huidige lage stand van de rente is de rendabilisering van de deposito's ook voor 2014 een determinerende factor. Voor 2014 wordt rekening gehouden met een groei in het netto bank product door de verwachte daling van de rente op spaarboekjes. Ook voor de netto opbrengsten uit commissielonen werd rekening gehouden met een groei door een stijging in volume. Voor 2015 en verder gaat het management uit van de veronderstelling van een conservatieve groei van 1,9% van het netto bank product van Keytrade. Het bepalen van de toekomstige exploitatiekosten gebeurt op basis van de verhouding exploitatiekosten/netto bank product van 2013 en er wordt verondersteld dat deze verhouding voor de komende jaren onveranderd blijft. Echter wordt voor 2014 rekening gehouden met bijkomende exploitatiekosten, enerzijds door bijkomende investeringen en anderzijds door een stijging in de marketinguitgaven en bancaire taken.

Europabank

Op economisch vlak was 2013 een jaar met quasi nulgroei, oplopende werkloosheid en falingen, en dalende kredietvraag voor zowel particulieren als ondernemingen. Ook voor 2014 wordt een beperkte economische groei verwacht. Op financieel vlak heeft de lage rentestand zich verdergezet, wat een neerwaartse druk op rentemarges tot gevolg had. Voor 2014 wordt weinig beterschap verwacht. Er wordt aangenomen dat de rente nog lange tijd laag zal blijven waardoor rendabele beleggingen van overschotten aan liquiditeit een probleem blijft. Het management gaat daarom uit van de veronderstelling van een conservatieve groei van 0,9% van het netto bank product van Europabank voor de eerstvolgende 2 jaar. Daarna wordt er een weliswaar conservatieve groei van het netto bank product met 1,9% voorspeld. Het bepalen van de toekomstige exploitatiekosten gebeurt op basis van de verhouding exploitatiekosten/netto bank product van 2013 en er wordt verondersteld dat deze verhouding voor de komende jaren onveranderd blijft, weliswaar rekening houdende met bijkomende bancaire taken.

Er wordt een gedetailleerde prognose gemaakt van de activiteiten van elke rapporterende eenheid voor de eerstvolgende 5 jaar. Na de expliciete voorspellingsperiode van 5 jaar wordt rekening gehouden met de terminale waarde van het bedrijf door middel van een extrapolatie van de kasstromen tot in het oneindige. Hierbij wordt uitgegaan van een terminale groeivoet na 5 jaar van 1,5% op jaarbasis voor zowel Keytrade als Europabank. Deze terminale groeivoet wordt door het management bepaald op basis van de langetermijngemiddelde verwachte groei van de markt voor elke activiteit.

De sensitiviteit van de netto actuele waarde of realisatiewaarde van de entiteit wordt eveneens berekend. Hierbij wordt de impact op de netto actuele waarde van de entiteit ten gevolge van een respectievelijke incrementele daling en stijging van de risicovrije interestvoet en activiteits-afhankelijke beta gesimuleerd. Eveneens wordt de impact van een daling van de prognose van de groei van de kasstromen tot in het oneindige gesimuleerd. Ten slotte wordt een stresstest uitgevoerd door een negatieve jaarlijkse groei van 0,25% toe te passen op de toekomstige kasstromen tot in het oneindige en de netto waarde van toekomstige kasstromen te actualiseren met een gestresseerde actualisatievoet van respectievelijk 15,4% voor Keytrade en 16,4% voor Europabank. Zowel de sensitiviteitstesten als de stresstest wijzen uit dat de aldus bekomen realisatiewaardes hoger liggen dan de boekwaarde van de goodwill voor zowel Keytrade als Europabank.

8. Actuele en uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de actuele en uitgestelde belastingvorderingen en –verplichtingen per 31 december. Sinds 2013 worden de uitgestelde belastingvorderingen en –verplichtingen per juridische

entiteit van de Groep gesaldeerd. Om deze cijfers met voorgaande jaren beter te kunnen vergelijken, werden ook de cijfers van 2012 aangepast in de balans.

Onderstaande tabel geeft de bedragen weer voor en na aanpassing:

(en EUR)	31/12/2013	31/12/2012	
		Na netting	Voor netting
Actuele belastingen			
Activa	593.146,63	2.504.587,53	2.504.587,53
Verplichtingen	5.140.012,99	5.689.620,60	5.689.620,60
Totaal actuele belastingen	-4.546.866,36	-3.185.033,07	-3.185.033,07
Uitgestelde belastingen			
Activa	32.940.395,57	36.524.695,84	310.406.062,61
Verplichtingen	29.774.720,71	58.834.427,94	332.715.794,71
Totaal uitgestelde belastingen	3.165.674,86	-22.309.732,10	-22.309.732,10

Onderstaande tabel detailleert de samenstelling van de uitgestelde belastingvorderingen en –verplichtingen per 31 december:

(in EUR)	31/12/2013	31/12/2012
Opgenomen in de resultatenrekening	43.298.727,00	37.684.654,63
<i>Spreiding commissies volgens de effectieve rentevoet</i>	-17.732.014,50	-16.801.261,05
<i>Waardeverminderingen op kredieten</i>	15.125.248,14	17.133.006,53
<i>Voor verkoop beschikbare activa</i>	2.985.664,36	4.588.113,85
<i>Derivaten en afdekkingstransacties</i>	35.249.466,72	40.553.901,70
<i>Personeelsbeloningen</i>	4.087.239,48	4.491.644,95
<i>Materiële en immateriële vaste activa</i>	491.566,10	861.925,72
<i>Voorzieningen</i>	4.991.699,51	3.879.783,23
<i>Impact definitief belaste inkomsten (DBI)</i>	29.978.863,03	19.950.277,73
<i>Goodwill</i>	0,00	-67.980,01
<i>Impact overname Centea</i>	-31.693.410,70	-36.727.320,93
<i>Andere</i>	-185.595,13	-177.437,11
Opgenomen in de herwaarderingsreserves	-40.133.052,14	-59.994.386,73
<i>Voor verkoop beschikbare activa</i>	-41.322.780,08	-59.389.020,41
<i>Personeelsbeloningen</i>	1.189.727,94	-605.366,32
Totaal uitgestelde belastingen	3.165.674,86	-22.309.732,10

De evolutie van de uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen in 2013 en 2012 kan als volgt voorgesteld worden:

(in EUR)	2013	2012
Openingsbalans	-22.309.732,10	31.669.113,45
Opgenomen in resultaat van het boekjaar	5.614.072,37	7.043.279,60
<i>Spreiding commissies volgens de effectieve rentevoet</i>	-930.753,44	-1.093.642,59
<i>Waardeverminderingen op kredieten</i>	-2.007.758,19	-2.052.756,87
<i>Voor verkoop beschikbare activa</i>	-1.602.449,49	20.197,52
<i>Derivaten en afdekkingstransacties</i>	-5.304.434,99	-7.335.869,59
<i>Personeelsbeloningen</i>	-404.405,47	-305.043,25
<i>Materiële en immateriële vaste activa</i>	-370.359,62	-421.836,51
<i>Voorzieningen</i>	1.111.916,28	-1.098.075,38
<i>Impact definitief belaste inkomsten (DBI)</i>	10.028.585,30	16.155.602,15
<i>Goodwill</i>	67.980,00	67.980,00
<i>Opvolging overname Centea</i>	5.033.910,02	3.116.102,46
<i>Andere</i>	-8.158,03	-9.378,33
Opgenomen in de herwaarderingsreserves	19.861.334,59	-61.022.125,15
<i>Voor verkoop beschikbare activa</i>	18.066.240,55	-60.217.580,83
<i>Personeelsbeloningen</i>	1.795.094,04	-804.544,32
Eindbalans	3.165.674,86	-22.309.732,10

De stijging van de netto-balanspositie is voornamelijk het gevolg van de waardeschommeling in de portefeuille voor verkoop beschikbare activa.

Uitgestelde belastingvorderingen worden uitsluitend opgenomen indien het waarschijnlijk is dat de uitgestelde belastingvordering zal kunnen verrekend worden met verwachte toekomstige winsten.

Per 31 december werden onderstaande uitgestelde belastingvorderingen niet in de balans verantwoord:

(in EUR)	31/12/2013	31/12/2012
Tijdelijke verschillen	4.485.067,60	1.137.233,81
Fiscale verliezen	524.669,55	524.669,55
Andere	758.250,93	769.021,80
Totaal uitgestelde belastingvorderingen niet opgenomen in de balans	5.767.988,07	2.430.925,16

9. Andere activa en verplichtingen

De andere activa zijn per 31 december als volgt samengesteld:

(in EUR)	31/12/2013	31/12/2012
Vooruitbetaalde kosten	3.204.365,38	3.501.468,33
Te ontvangen baten	2.362.623,99	3.278.825,61
Edele metalen, goederen en grondstoffen	170.724,53	394.824,27
Andere voorschotten	3.440.978,28	7.841.225,72
Overige	1.699.946,08	832.328,69
Totaal overige activa	10.878.638,26	15.848.672,62
Uitsplitsing van het totaal in:		
Kortlopend (komt te vervallen binnen het jaar)	10.667.343,52	15.640.419,08
Langlopend	211.294,74	208.253,54

De daling van de andere activa is gerelateerd aan te ontvangen commissies voor de buiten balans activiteit. Per eind 2013 werden deze commissies eerder afgerekend.

De andere verplichtingen zijn per 31 december als volgt samengesteld:

(in EUR)	31/12/2013	31/12/2012
Personeelsbeloningen	17.843.304,60	12.199.004,00
Sociale lasten	18.072.058,03	19.581.183,37
Toe te rekenen kosten	8.923.505,14	19.361.025,50
Over te dragen opbrengsten	173.065,54	106.582,28
Schulden mbt belastingen	8.001.031,50	9.940.206,01
Overige verplichtingen	25.156.693,83	14.107.326,42
Totaal overige verplichtingen	78.169.658,64	75.295.327,58
Uitsplitsing van het totaal in:		
Kortlopend (komt te vervallen binnen het jaar)	60.326.354,04	60.676.409,48
Langlopend	17.843.304,60	14.618.918,10

Per einde 2012 werden de te ontvangen facturen opgenomen onder de toe te rekenen kosten. Per einde 2013 werden deze gerubriceerd onder de overige verplichtingen.

10. Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs

10.1. Deposito's

De deposito's zijn per 31 december als volgt samengesteld:

(in EUR)	31/12/2013	31/12/2012
Deposito's van kredietinstellingen	89.609.990,12	37.262.586,89
- zichtdeposito's	22.466.047,71	10.274.443,48
- deposito's met vaste looptijd	52.177.490,41	26.578.179,93
- overige deposito's	14.966.452,00	409.963,48
Deposito's (andere dan van kredietinstellingen)	16.799.500.113,64	15.912.113.902,33
- zichtdeposito's	2.584.853.017,59	2.265.863.092,30
- deposito's met vaste looptijd	801.743.902,43	738.155.574,64
- spaardeposito's	13.243.983.896,35	12.771.209.180,64
- overige deposito's	168.919.297,27	136.886.054,75
Totaal deposito's	16.889.110.103,76	15.949.376.489,22
Uitsplitsing van het totaal in:		
Kortlopend (komt te vervallen binnen het jaar)	16.199.059.589,71	15.475.326.704,85
Langlopend	690.050.514,05	474.049.784,37

Van de deposito's van kredietinstellingen heeft EUR 29.630.000 (2012: EUR 7.210.000) betrekking op gestorte collaterals in het kader van de "credit support annexe" (CSA) van de ISDA documentatie op derivaten.

De voornaamste stijging voor de deposito's situeert zich op de spaardeposito's, deze toename is gelinkt aan de algemene toename van de spaardeposito's in België.

10.2. In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties

De in schuldbewijzen belichaamde schulden bestaan voornamelijk uit kasbons en zijn per 31 december als volgt samengesteld:

(in EUR)	31/12/2013	31/12/2012
Kasbons	2.903.262.282,72	2.832.504.163,78
Obligaties	19.233.676,02	23.426.151,15
Totaal in schuldbewijzen belichaamde schulden	2.922.495.958,74	2.855.930.314,93
Uitsplitsing van het totaal in:		
Kortlopend (komt te vervallen binnen het jaar)	448.043.520,58	425.552.061,02
Langlopend	2.474.452.438,16	2.430.378.253,91

Crelan past reële waardeafdekking van het renterisico van zijn portefeuille kasbons toe. De afdekkingsinstrumenten bestaan uitsluitend uit renteswapovereenkomsten. Wijzigingen in de reële waarde van de kasbonportefeuille, toegewezen aan het ingedekte risico, leidt tot een aanpassing van de boekwaarde via de rubriek "Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille". Eventuele inefficiënties van de afdekkingsrelatie worden in resultaat genomen via de rubriek "Aanpassingen van de reële waarde bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties".

De obligaties hebben betrekking op het deel van de obligaties van het effectiseringsvehikel Hypolan dat niet binnen de Groep Crelan wordt aangehouden. Deze obligaties bevinden zich in de portefeuille van de Franse hoofdaandeelhouders (cfr. 11.2).

10.3. Achtergestelde verplichtingen

De achtergestelde verplichtingen bestaan uitsluitend uit achtergestelde certificaten. De resterende looptijd per 31 december kan als volgt gedetailleerd worden:

(in EUR)	31/12/2013	31/12/2012
Vervaldatum		
Lopend jaar	0,00	0,00
Lopend jaar +1	20.186.878,68	24.481.071,65
Lopend jaar +2	7.437.409,17	20.135.033,09
Lopend jaar +3	4.752.854,24	7.418.373,31
Lopend jaar +4	43.960.713,41	4.741.270,66
Meer dan lopend jaar +4	265.166.908,71	302.133.478,43
Totaal achtergestelde verplichtingen	341.504.764,21	358.909.227,14

10.4. Andere financiële verplichtingen

De andere financiële verplichtingen bestaan voornamelijk uit financiële wachtrekeningen en zijn op korte termijn. Per einde 2012 waren er een groot aantal financiële transacties ten overstaan van klanten die wachtten op verwerking, per einde 2013 waren het merendeel van de deze transacties afgehandeld wat de afname ten overstaan van 2012 verklaart.

11. Transfers van financiële activa

11.1. Verkoop- en terugkoopovereenkomsten

De Groep had per 31 december diverse lopende terugkoopovereenkomsten met een maximale looptijd van 6 maanden. Deze verplichtingen hebben een omvang van EUR 43.234.731,51 (2012: EUR 712.517.647,91). Inzake deze overeenkomsten werden voor verkoop beschikbare financiële activa met een totale boekwaarde van EUR 47.888.355,73 (2012: EUR 717.025.139,46) verkocht en geleverd. De desbetreffende financiële activa blijven op de balans verantwoord en de Groep blijft onderhevig aan rente- en kredietrisico op deze stukken. Omdat de Groep de contractuele rechten op de cash flows van deze effecten verkoopt, mag het deze effecten niet gebruiken gedurende de looptijd van de terugkoopovereenkomst. Het verschil tussen de boekwaarde van de financiële verplichtingen en activa wordt verklaard door het feit dat de financiële activa tegen marktwaarde worden verantwoord in tegenstelling tot de financiële verplichtingen, welke worden gewaardeerd aan geamortiseerde kostprijs.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van waarde van de overgedragen financiële activa van de groep:

31/12/2013	<i>Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden</i>	<i>Voor verkoop beschikbare financiële activa</i>	<i>Leningen en vorderingen</i>
(In EUR)			
Boekwaarde van de overgedragen activa	0,00	47.888.355,73	0,00
Boekwaarde van de hiermee samenhangende verplichting	0,00	43.234.731,51	0,00

31/12/2012	<i>Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden</i>	<i>Voor verkoop beschikbare financiële activa</i>	<i>Leningen en vorderingen</i>
(In EUR)			
Boekwaarde van de overgedragen activa	0,00	717.025.139,46	0,00
Boekwaarde van de hiermee samenhangende verplichting	0,00	712.517.647,91	0,00

In 2013 ziet men een sterke daling van de repo activiteit. Zowel Crelan NV als de Groep Crelan beschikken over ruime liquiditeitsoverschotten. De liquiditeitspositie van de Groep wordt opgevolgd door de prudentiële autoriteiten via een opgelegde ratio, dit zowel onder normale als uitzonderlijke omstandigheden. De uitzonderlijke omstandigheden voor zicht- en gereguleerde spaardepotito's zijn bijzonder streng met een verplichte uitstroom van 20% binnen een periode van 1 maand. Dit had een negatieve impact op de liquiditeitsratio van Crelan NV, terwijl de ratio op groepsniveau ruime overschotten vertoont. In 2012 werd een bond lending programma binnen de Groep opgezet om de liquiditeitsoverschotten binnen de Groep te mutualiseren. Hierto werden de ontleende obligaties via repo omgezet in liquiditeiten. In 2013 werd het programma vervangen door een contract waarbij Crelan NV het recht heeft om binnen de Groep obligaties te ontlene. Het betreft hier uitsluitend transacties binnen de Groep, buiten de Groep wordt er niet aan bondlending gedaan. Deze alternatieve oplossing leidde tot eenzelfde mutualisering van de liquiditeitsoverschotten maar maakte de repo-activiteit grotendeels overbodig.

11.2. Effectisering

Ter ondersteuning van haar liquiditeitsbeheer heeft de Groep een effectiseringstransactie verricht in april 2009 van hypothecaire kredieten voor een bedrag van EUR 700 miljoen. De Groep verkocht hierbij de kredieten aan een institutionele VBS naar Belgisch recht (Hypolan NV), dewelke op haar beurt certificaten uit heeft gegeven met de kredieten als onderpand. De Groep heeft hier de verplichting om de opbrengsten uit de kredieten te transfereren naar de bezitters van de certificaten. Deze certificaten zijn voor een groot deel (95%) in het bezit van de Groep zelf. De overige 5% is in handen van de Franse kassen Crédit Agricole Nord de France en Crédit Agricole du Nord Est. Aangezien Crelan NV het financiële en operationele beleid van deze entiteit stuurt, wordt Hypolan NV integraal geconsolideerd. Hierdoor blijft het volledige bedrag van de overgedragen hypothecaire kredieten verantwoord op de balans van de groep, inclusief het gedeelte dat als onderpand dient voor de certificaten die buiten de Groep werden uitgegeven. De boekwaarde van de certificaten die door Hypolan NV werden uitgegeven bedraagt EUR 408.192.893,37 (2012: EUR 476.099.392,68), waarvan er zich EUR 19.208.351,40 (2012: EUR 22.883.229,60) buiten de Groep bevinden. De totale boekwaarde van de bijhorende kredieten die als onderpand dienen bedraagt EUR 401.503.176,22 (2012: EUR 466.485.287,77), waarvan ongeveer 5% als onderpand dient voor de certificaten uitgegeven buiten de Groep.

12. Voorzieningen

De voorzieningen kunnen per 31 december als volgt gedetailleerd worden:

(in EUR)	31/12/2013			
	Lopende rechtsgeschillen	Pensioenen en andere pensioenverplichtingen	Andere voorzieningen	Totaal
Openingsbalans	6.400.840,67	667.540,55	18.379.374,46	25.447.755,68
Toevoegingen	1.031.004,55	174.632,89	13.089.660,17	14.295.297,61
Gebruikte bedragen	-1.228.528,45	-173.925,89	-7.439.908,03	-8.842.362,37
Niet-gebruikte bedragen die tijdens de periode werden teruggeboekt	-193.145,02	-33.851,99	0,00	-226.997,01
Verwervingen (vervreemdingen dmv bedrijfscombinaties)	0,00	0,00	0,00	0,00
Toename van het gediscnteerde bedrag (verstrijken van tijd) en gevolg van enige wijziging in de disconteringsvoet	0,00	1.007,80	0,00	1.007,80
Andere bewegingen	-8.094,63	0,00	16.720,83	8.626,20
Eindbalans	6.002.077,12	635.403,36	24.045.847,43	30.683.327,91

De lopende rechtsgeschillen hebben betrekking op diverse juridische zaken en schadegevallen. Het bedrag van de voorziening wordt individueel per dossier berekend door de juridische dienst, of door de personeelsdienst indien het een schadegeval met een medewerker betreft.

De pensioenen en andere pensioenverplichtingen hebben betrekking op de brugpensioenen en worden bepaald op basis van de verwachte in de toekomst te betalen en geactualiseerde bedragen.

De andere voorzieningen hebben voornamelijk betrekking op de technische provisie aangelegd door de verzekeringsmaatschappij (EUR 23.632.747,99), alsook op specifieke dossiers die geen rechtsgeschillen zijn en waarvoor de bedragen gekend en zeker zijn. Voor een gedetailleerde bespreking van de technische voorziening verwijzen wij naar noot 18.

Van het totaal van de voorzieningen wordt er geraamd dat een bedrag van 3 miljoen EUR zal verschuldigd zijn in de loop van het boekjaar 2014.

13. Personeelsbeloningen

Verplichtingen uit hoofde van de toegezegd-pensioenregeling worden opgenomen onder de 'Overige verplichtingen'. Activa uit hoofde van de toegezegd-pensioenregeling worden opgenomen onder de 'Overige activa'. Crelan heeft twee toegezegd-pensioenregelingen, één van ex-Landbouwkrediet en één van ex-Centea. De andere entiteiten van de Groep hanteren toegezegde-bijdragenregelingen.

Sinds 2012 zijn er geen toetredingen meer tot de toegezegd-pensioenregelingen. Deze zijn gedekt via groepsverzekeringen of individuele pensioenverbintenissen onderschreven bij Belgische verzekeraars. De financiering van deze pensioenplannen gebeurt door premiebetalingen door de werkgever en werknemer die contractueel zijn vastgelegd.

Vanaf het boekjaar 2013 is de vernieuwde IAS 19 standaard van kracht (IAS 19 revised). Omdat de Groep deze standaard al sinds 2011 toepast, heeft dit geen materiële impact op het boekjaar.

Onderstaande tabel detailleert de evolutie van de contante waarde van de brutoverplichting van de toegezegd-pensioenregelingen:

(in EUR)	31/12/2013		31/12/2012	
	Ex-Landbouwkrediet	Ex-Centea	Landbouwkrediet	Centea
Openingsbalans	51.753.188,00	6.577.979,00	51.154.933,00	6.651.849,00
Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten	2.206.351,00	737.622,00	2.164.170,41	786.385,52
Rentekosten	1.526.673,01	228.758,68	2.423.811,68	337.732,00
Bijdragen van deelnemers aan de regeling	244.662,08	0,00	263.986,17	0,00
Belastingen	-476.508,51	-127.782,85	-435.251,25	-121.505,52
Actuariële winsten en verliezen - ervaring	1.281.034,62	208.709,62	-550.769,03	-712.907,17
Actuariële winsten en verliezen - demografische assumpties	347.589,92	-63.781,23	0,00	0,00
Actuariële winsten en verliezen - financiële assumpties	2.678.712,94	407.593,42	1.309.968,03	443.237,17
Betaalde vergoedingen	-3.954.849,65	-236.977,13	-4.577.661,00	-806.812,00
Pensioenkosten van verstreken diensttijd	0,00	0,00	0,00	0,00
Afwikkelingen	0,00	0,00	0,00	0,00
Eindbalans	55.606.853,41	7.732.121,50	51.753.188,00	6.577.979,00

De toewijzing van de brutoverplichting kan als volgt gedetailleerd worden:

(in EUR)	31/12/2013	
	Ex-Landbouwkrediet	Ex-Centea
Actieve werknemers	49.715.021,65	4.773.214,66
Ex-werknemers	3.740.455,20	998.807,74
Gepensioneerden	608.723,95	1.747.104,21
Belastingen	1.542.652,61	212.993,93
Totaal	55.606.853,41	7.732.120,55

Er worden beleggingen aangehouden tegenover het geheel van de toegezegd-pensioenverplichtingen.

Onderstaande tabel detailleert de evolutie van de reële waarde van de fondsbeleggingen:

(in EUR)	31/12/2013		31/12/2012	
	Ex-Landbouwkrediet	Ex-Centea	Landbouwkrediet	Centea
Openingsbalans	41.238.017,25	4.894.146,00	37.784.104,00	4.529.221,00
Interest inkomsten van de fondsbeleggingen	1.235.074,48	176.350,56	1.705.172,42	246.141,61
Actuariële winsten en verliezen	-481.418,25	60.034,22	2.754.100,27	29.877,39
Bijdragen van de werkgever	3.988.901,99	1.147.066,68	3.637.424,55	970.981,58
Bijdragen van de deelnemers aan de regeling	244.662,08	0,00	241.888,00	0,00
Betaalde vergoedingen	-3.847.650,99	-236.977,13	-4.449.421,00	-760.570,00
Belastingen	-476.508,51	-127.782,85	-435.251,00	-121.505,58
Eindbalans	41.901.078,06	5.912.837,48	41.238.017,25	4.894.146,00

Het werkelijk rendement op de fondsbeleggingen in de loop van 2013 bedroeg EUR 753.656 voor het pensioenplan van ex-Landbouwkrediet (2012: EUR 4.459.273) en EUR 236.385 voor dat van ex-Centea (2012: EUR 276.019). Onder de fondsbeleggingen bevinden zich geen door de Groep uitgegeven financiële instrumenten en geen beleggingen in vastgoed of activa in gebruik door de Groep. Het totaal van de fondsbeleggingen wordt geïnvesteerd in verzekeringscontracten Tak 21.

Onderstaande tabel detailleert de aansluiting tussen de contante waarde van de brutoverplichting en de reële waarde van de fondsbeleggingen uit hoofde van de toegezegd-pensioenregeling met de in de balans opgenomen activa en verplichtingen:

(in EUR)	31/12/2013		31/12/2012	
	Ex-Landbouwkrediet	Ex-Centea	Landbouwkrediet	Centea
Brutoverplichtingen uit hoofde van toegezegd-	55.606.853,41	7.732.121,50	51.753.188,00	6.577.979,00
Reële waarde van de fondsbeleggingen	-41.901.078,06	-5.912.837,48	-41.238.017,25	-4.894.146,00
Financieringsstatus	13.705.775,35	1.819.284,03	10.515.170,75	1.683.833,00
Niet-opgenomen actuariële winsten (verliezen)	0,00	0,00	0,00	0,00
Niet-opgenomen pensioenkosten van verstreken diensttijd	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto verplichtingen voor plannen met vaste toezeggingen	13.705.775,35	1.819.284,03	10.515.170,75	1.683.833,00
Bedragen opgenomen in de balans				
Verplichtingen voor plannen met vaste toezeggingen	13.705.775,35	1.819.284,03	10.515.170,75	1.683.833,00
Activa voor plannen met vaste toezeggingen	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto verplichtingen voor plannen met vaste toezeggingen	13.705.775,35	1.819.284,03	10.515.170,75	1.683.833,00

Onderstaande tabel detailleert de totale lasten die in de loop van het boekjaar in de resultatenrekening werden opgenomen:

(in EUR)	31/12/2013		31/12/2012	
	Ex-Landbouwkrediet	Ex-Centea	Landbouwkrediet	Centea
Aan het boekjaar toegerekende pensioenkosten	2.206.351,00	737.622,00	2.164.170,41	786.385,52
Rentelasten	1.526.673,01	228.758,68	2.423.811,68	337.732,00
Interest inkomsten van de fondsbeleggingen	-1.235.074,48	-176.350,56	-1.705.172,42	-246.141,61
Pensioenkosten van verstreken diensttijd	0,00	0,00	0,00	0,00
Actuariële winsten en verliezen	0,00	0,00	0,00	0,00
Totale lasten opgenomen in de resultatenrekening	2.497.949,53	790.030,12	2.882.809,66	877.975,91

De lasten met betrekking tot de toegezegd-pensioenregeling worden in de resultatenrekening opgenomen als personeelskosten.

De voornaamste actuariële veronderstellingen voor het bepalen van de brutoverplichting worden in onderstaande tabel weergegeven:

	2013		2012	
	Ex-Landbouwkrediet	Ex-Centea	Landbouwkrediet	Centea
Disconteringsvoet	2,60%	3,40%	3,00%	3,60%
Verwachte procentuele salarisstijgingen	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%
Verwachte inflatie	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
Verwachte stijging sociale zekerheidsbijdrage	N/A	N/A	2,00%	2,00%

De voornaamste actuariële veronderstellingen voor het bepalen van totale lasten die in de loop van het boekjaar in de resultatenrekening werden opgenomen, worden in onderstaande tabel weergegeven:

	2013		2012	
	Ex-Landbouwkrediet	Ex-Centea	Landbouwkrediet	Centea
Disconteringsvoet	3,00%	3,60%	4,50%	5,40%
Verwachte procentuele salarisstijgingen	3,00%	3,00%	3,00%	4,00%
Verwachte inflatie	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
Verwachte stijging sociale zekerheidsbijdrage	N/A	N/A	2,00%	2,00%

De disconteringsvoet gehanteerd voor het bepalen van de waarde van de verplichtingen m.b.t. de toegezegde pensioenregeling is verschillend voor ex-Centea en ex-Landbouwkrediet aangezien in het Defined Benefits plan ex-landbouwkrediet (relatief) oudere medewerkers zitten. Het DB-plan ex-Centea werd pas ingevoerd vanaf 2009 en is van toepassing voor al wie na 1998 in dienst is gekomen. De gemiddelde te financieren looptijd is langer bij ex-Centea dan bij ex-Landbouwkrediet, met als gevolg een hogere discontovoet voor de berekening van de Defined Benefit Obligations. De disconteringsvoet werd bepaald op basis van het "Rate:Link" model van Towers Watson: "In deze methode wordt een curve geconstrueerd op basis van bedrijfsobligaties die als hoogwaardig worden beschouwd. .../... Deze methodiek gaat uit van het gehele universum aan bedrijfsobligaties volgens Bloomberg. Daaruit worden de bonds geselecteerd die naar de opvatting van Towers Watson voldoen aan de voorschriften. In het bijzonder dienen de obligaties hoogwaardige bedrijfsobligaties te zijn. Towers Watson beschouwt een obligatie als hoogwaardig indien ten minste de helft van de toegekende ratings AA is. Obligaties met optiekenmerken worden uitgesloten. Verder zijn onder meer minima gesteld aan de totale marktkapitalisatie per obligatie.

De zo geselecteerde bedrijfsobligaties (voor de Eurozone momenteel circa 700 in getal) vormen gezamenlijk het universum waarop de yield curve ter bepaling van de discount rate wordt gebaseerd. De obligaties worden ingedeeld in een negental 'mandjes'. Voor elk van de mandjes wordt een gewogen gemiddelde looptijd en een gewogen gemiddelde rendement bepaald. De negen datapunten die hiermee ontstaan vormen de basis voor de curve. Uit de yield curve wordt vervolgens een spot curve afgeleid, waarbij de spot rates vanaf dertig jaar constant worden gehouden." (Bron: www.towerswatson.com).

Onderstaande tabel detailleert het tekort van de toegezegd-pensioenregeling, alsook de actuariële winsten en verliezen van de voorbije 5 jaar:

(in EUR)	31/12/2013		31/12/2012	
	Ex-Landbouwkrediet	Ex-Centea	Landbouwkrediet	Centea
Contante waarde van de brutoverplichting	55.606.853,41	7.732.121,50	51.753.188,00	6.577.979,00
Reële waarde van de fondsbeleggingen	41.901.078,06	5.912.837,48	41.238.017,25	4.894.146,00
Deficit (surplus)	13.705.775,35	1.819.284,03	10.515.170,75	1.683.833,00
Actuariële winsten en verliezen - ervaring	1.281.034,62	208.709,62	-550.769,03	-712.907,17
Actuariële winsten en verliezen - demografische assumpties	347.589,92	-63.781,23	0,00	0,00
Actuariële winsten en verliezen - financiële assumpties	2.678.712,94	407.593,42	1.309.968,03	443.237,17

(in EUR)	31/12/2011		31/12/2010	31/12/2009
	Ex-Landbouwkrediet	Ex-Centea	Landbouwkrediet	Landbouwkrediet
Contante waarde van de brutoverplichting	51.154.933,00	6.651.849,00	49.465.057,00	45.193.467,00
Reële waarde van de fondsbeleggingen	37.784.104,00	4.529.221,00	39.829.505,00	36.245.794,00
Deficit (surplus)	13.370.829,00	2.122.628,00	9.635.552,00	8.947.673,00
Actuariële winsten en verliezen - ervaring	-5.352.684,00	79.560,00	-145.014,00	2.315.741,00
Actuariële winsten en verliezen - demografische assumpties				
Actuariële winsten en verliezen - financiële assumpties				

De verwachte cashflows in 2014 met betrekking tot de toegezegd-pensioenregelingen van de Groep worden in onderstaande tabel weergegeven:

(in EUR)	31/12/2014	
	Ex-Landbouwkrediet	Ex-Centea
Bijdragen van de werkgever	4.072.856,61	1.122.608,03
Bijdragen van deelnemers aan de regeling	252.001,94	0,00
Betaalde vergoedingen	4.412.402,11	103.914,00
Betaalde vergoedingen door de werknemer	105.360,33	0,00
Belastingen	486.622,70	124.948,20

De gemiddelde looptijd van de verplichtingen met betrekking tot de toegezegd-pensioenregelingen is 7 jaar voor ex-Landbouwkrediet en 12,7 jaar voor ex-Centea.

Onderstaande tabel toont de sensitiviteitsanalyse van de actuariële veronderstellingen met +-50bp op de brutoverplichting van beide pensioenplannen:

(in EUR)		31/12/2013	
		Ex-Landbouwkrediet	Ex-Centea
1	Brutoverplichting op het einde van de periode		
	a. Brutoverplichting	55.606.853,41	7.732.120,55
2	Brutoverplichting op het einde van de periode gebaseerd op hypothesen 2012		
	a. Brutoverplichting - Nominale waarde	53.720.927,00	7.596.345,00
3	Sensitiviteit disconteringsvoet		
	a. Oorspronkelijke hypothese	2,60%	3,40%
	b. Brutoverplichting	55.606.853,41	7.732.120,55
	a. Hypothese - Variatie 1	3,10%	3,90%
	b. Brutoverplichting - Nominale waarde	53.731.189,78	7.228.303,99
	a. Hypothese - Variatie 2	2,10%	2,90%
	b. Brutoverplichting - Nominale waarde	57.599.737,24	8.293.907,08
4	Sensitiviteit van de verwachte procentuele salarisstijgingen		
	a. Oorspronkelijke hypothese	3,00%	3,00%
	b. Brutoverplichting	55.606.853,41	7.732.120,55
	a. Hypothese - Variatie 1	3,50%	3,50%
	b. Brutoverplichting - Nominale waarde	58.067.772,66	8.359.822,58
	a. Hypothese - Variatie 2	2,50%	2,50%
	b. Brutoverplichting - Nominale waarde	53.420.536,27	7.177.779,40
5	Sensitiviteit van het sterftecijfer		
	a. Oorspronkelijke hypothese	MR-3 / FR-3	MR-3 / FR-3
	b. Brutoverplichting	55.606.853,41	7.732.120,55
	a. Hypothese - Variatie 1	MR / FR	MR / FR
	b. Brutoverplichting - Nominale waarde	55.215.178,55	7.804.359,18
6	Sensitiviteit van de verwachte inflatie		
	a. Oorspronkelijke hypothese	2,00%	2,00%
	b. Brutoverplichting	55.606.853,41	7.732.120,55
	a. Hypothese - Variatie 1	2,50%	2,50%
	b. Brutoverplichting - Nominale waarde	57.288.266,82	8.244.738,19
	a. Hypothese - Variatie 2	1,50%	1,50%
	b. Brutoverplichting - Nominale waarde	54.005.909,38	7.267.363,85

14. Derivaten

Een derivaat is een financieel instrument waarvan de waarde verandert als gevolg van veranderingen in een bepaalde onderliggende waarde (rentevoet, valutakoers, aandelenkoers, index ed), waarvoor geen of een geringe aanvangsinvestering nodig is en dat op een tijdstip in de toekomst wordt afgewikkeld.

De Groep houdt enkel derivaten aan in het kader van afdekkingstransacties. Bij de overname van Centea werd Crelan geconfronteerd met derivaten die volgens de eigen risicomodellen niet in aanmerking kwamen als afdekking. Deze derivaten dienden bijgevolg geplaatst te worden in de portefeuille voor handelsdoeleinden. Het betreft renteswapovereenkomsten, caps, swaptions en wisselverrichtingen op termijn.

Een renteswap is een overeenkomst waarbij twee partijen akkoord gaan om periodiek rentebetalingen te ruilen. In het vaakst voorkomende geval gaat een partij ermee akkoord om voor de hele looptijd van het contract op afgesproken data vaste rentebetalingen te doen, terwijl de andere partij zich ertoe verbindt rentebetalingen te doen die vlotten ten aanzien van een bepaalde referentierente. Doorgaans ruilen beide partijen enkel interest en geen kapitaal. De Groep houdt eveneens één rente-instrument aan waarvan het ene been afhangt van de vlottende rente en het andere been afhangt van een bepaalde marktstrategie.

Een cap is een rente-optie waarmee de maximale rente voor de koper van de cap beperkt wordt tot een vooraf vastgelegd niveau voor verschillende periodes.

Een swaption is een optie op een swap waarbij de eigenaar van de swaption het recht heeft, maar niet de verplichting, om een swap tegen vooraf bepaalde voorwaarden af te sluiten op of binnen een bepaald tijdstip.

Bij wisselverrichtingen op termijn verbindt de koper van het contract er zich toe om een bepaalde hoeveelheid valuta te kopen of te verkopen op een in de toekomst vastgelegd tijdstip aan een vooraf afgesproken prijs.

Onderstaande tabel detailleert de samenstelling van de derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden per 31 december. Voor het notioneel bedrag wordt er een opsplitsing gemaakt tussen te ontvangen (receiver) en te betalen (payer).

(in EUR)	31/12/2013			
	Notioneel		Boekwaarde	
	Te ontvangen	Te betalen	Activa	Passiva
Renteinstrumenten				
- IRS (renteswap-overeenkomst)	473.052.631,58	197.052.631,58	49.416.241,92	45.483.817,41
- Caps	969.977.244,49	782.500.000,00	8.314.086,01	5.683.025,47
- Swaptions	250.603.077,00	94.000.000,00	614.356,23	300.041,71
Valutainstrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00
- Termijnwisselverrichting	1.853.840,95	1.839.829,47	29.392,81	12.588,55
Totaal derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	1.695.486.794,02	1.075.392.461,05	58.374.076,97	51.479.473,14
	31/12/2012			
	Notioneel		Boekwaarde	
	Te ontvangen	Te betalen	Activa	Passiva
Renteinstrumenten				
- IRS (renteswap-overeenkomst)	940.631.578,95	984.631.578,95	66.540.470,43	75.795.290,72
- Caps	1.107.488.686,00	965.000.000,00	5.799.880,91	3.925.239,51
- Swaptions	374.703.077,00	139.000.000,00	391.823,85	178.656,14
Valutainstrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00
- Termijnwisselverrichting	16.123.958,74	12.816.004,57	3.311,55	229.179,13
Totaal derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	2.438.947.300,69	2.101.447.583,52	72.735.486,73	80.128.365,50

De totale impact op het resultaat van de marktwaardeschommelingen van derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden, bedraagt -167.517,32 EUR in 2013 (2012: EUR 1.423.386,53). In 2013 is de portefeuille derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden afgenomen. In de loop van het jaar werden er drie renteswaps voor een notionele waarde van EUR 35 miljoen geherclassificeerd uit de portefeuille aangehouden voor handelsdoeleinden, naar de portefeuille aangehouden voor afdekking. Verder zijn er voor een notionele waarde van EUR 1.215 miljoen aan renteswap-overeenkomsten en EUR 169 miljoen aan swaptions vervallen. De overige bewegingen van het notioneel bedrag zijn het gevolg van het afschrijven van de notionele waarden van de amortizing caps en swaps in portefeuille.

De Groep past uitsluitend reële-waardeafdekking toe, waarbij het risico van veranderingen in de reële waarde van een actief of verplichting wordt ingedekt. Zowel portefeuilles van activa of verplichtingen (macro-hedging), als individuele activa of verplichtingen (micro-hedging) maken het voorwerp uit van afdekkingrelaties.

Voor wat betreft de reële waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille van financiële activa of verplichtingen werden bij Landbouwkrediet en Centea drie portefeuilles samengesteld die elk afzonderlijk met een portefeuille van renteswaps worden ingedekt:

- Portefeuille activa, bestaande uit consumentenkredieten, hypothecaire kredieten en investeringskredieten
- Investeringsportefeuille
- Portefeuille verplichtingen, bestaande uit kasbons

Sinds 2011 wordt binnen de Groep eveneens reële waarde-afdekking met caps en swaptions toegepast. Crelan creëerde hiervoor synthetische portefeuilles van caps impliciet aan de hypothecaire leningen met herzienbare rentevoet samengesteld als afgedekte positie waarop reële waarde-afdekking wordt toegepast.

Voor alle reële waarde-afdekkingen, worden op elke rapporteringsdatum de vereiste efficiëntietesten uitgevoerd.

Per 31 december bezit de Groep één reële waardeafdekking van een individueel actief. Een renteswap met een nominale waarde van EUR 10.000.000 wordt aangehouden ter indekking van het renterisico van een obligatielening.

Onderstaande tabel detailleert de reële waarde van de afdekkingsinstrumenten aangehouden per 31 december:

31/12/2013				
(in EUR)	Notioneel		Boekwaarde	
	Te ontvangen	Te betalen	Activa	Passiva
Reële waarde-afdekking (macro-hedging)	2.102.000.000,00	6.885.286.477,08	51.105.330,21	564.422.764,73
Reële waarde-afdekking (micro-hedging)	10.000.000,00	0,00	0,00	6.337.865,44
Totaal derivaten gebruikt ter afdekking	2.112.000.000,00	6.885.286.477,08	51.105.330,21	570.760.630,17
31/12/2012				
(in EUR)	Notioneel		Boekwaarde	
	Te ontvangen	Te betalen	Activa	Passiva
Reële waarde-afdekking (macro-hedging)	1.562.000.000,00	6.824.875.644,26	44.278.723,43	741.108.968,52
Reële waarde-afdekking (micro-hedging)	10.000.000,00	0,00	0,00	7.926.955,38
Totaal derivaten gebruikt ter afdekking	1.572.000.000,00	6.824.875.644,26	44.278.723,43	749.035.923,90

De totale ineffectiviteit opgenomen in resultaat bedroeg per 31 december 2013 EUR -4,7 miljoen (2012: EUR +0,6 miljoen). Het resultaat werd sterk beïnvloed door de wijziging van de waarderingmethode van de derivaten. In 2012 werden deze gewaardeerd aan de Euribor-curve, maar omwille van de huidige marktomstandigheden werden deze in de loop van 2013 gewaardeerd aan de Eonia-curve. De impact op het resultaat van deze wijziging van curve in 2013 bedraagt EUR -5 miljoen.

(in EUR)	31/12/2013		31/12/2012	
	Winsten	Verliezen	Winsten	Verliezen
Reële waarde-afdekking van een individueel actief of verplichting				
- wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte positie		0,00	0,00	1.093.270,00
- wijzigingen in de reële waarde van de afdekkingsderivaten (met inbegrip van beëindiging)	1.590.328,00	0,00	1.156.235,98	0,00
Reële waarde-afdekking van het renterisico van een portefeuille				
- wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte positie		0,00	202.085.753,61	92.502.757,38
- wijzigingen in de reële waarde van de afdekkingsderivaten	197.449.150,12	0,00	83.157.036,26	35.835.340,77
Totaal winsten en verliezen	199.039.478,12	203.757.278,61	130.023.518,37	129.431.368,15
Netto resultaat als gevolg van de administratieve verwerking van afdekkingstransacties		-4.717.800,49	592.150,22	

15. Reële waarde van financiële activa en financiële verplichtingen

De reële waarde is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een verplichting kan worden afgewikkeld, tussen ter zake goed geïnformeerde, tot een transactie bereid zijnde partijen die onafhankelijk zijn.

15.1. Reële waarde van financiële activa en verplichtingen aan geamortiseerde kostprijs

Onderstaande tabel geeft de boekwaarde en de reële waarde van de activa en verplichtingen die in de balans aan geamortiseerde kostprijs worden opgenomen.

(in EUR)	31/12/2013				
	Boekwaarde	Reële waarde	Level 1	Level 2	Level 3
Activa					
Leningen en Vorderingen	17.312.502.066,82	17.519.285.990,85	0,00	230.960.972,13	17.288.325.018,72
Interbancaire kredieten	1.867.201.043,65	1.867.205.245,99	0,00	168.899.164,74	1.698.306.081,25
Consumentenkredieten	616.741.737,45	614.702.138,12	0,00	0,00	614.702.138,12
Hypothecaire kredieten	10.092.042.585,69	10.185.081.618,57	0,00	0,00	10.185.081.618,57
Landbouwkredieten	1.938.245.822,21	2.010.141.243,20	0,00	0,00	2.010.141.243,20
Professionele kredieten	1.796.523.161,83	1.842.823.108,63	0,00	48.227.774,39	1.794.595.334,24
Kredieten op korte termijn	286.023.483,77	284.523.946,96	0,00	0,00	284.523.946,96
Andere	715.724.232,21	714.808.689,38	0,00	13.834.033,00	700.974.656,38
Verplichtingen					
Deposito's	16.889.110.103,76	16.911.093.780,16	0,00	15.455.558.070,30	1.455.535.709,86
In schuldbewijzen belichaamde schulden	2.922.495.958,74	2.999.548.805,09	0,00	22.923,00	2.999.525.882,09
Achtergestelde verplichtingen	341.504.764,21	374.659.544,38	0,00	0,00	374.659.544,38
31/12/2012					
(in EUR)	Boekwaarde	Reële waarde	Level 1	Level 2	Level 3
Activa					
Leningen en Vorderingen	17.616.069.788,85	18.205.031.835,36	0,00	191.028.157,96	18.014.003.677,40
Interbancaire kredieten	2.656.680.041,29	2.656.699.155,51	0,00	133.517.772,41	2.523.181.383,10
Consumentenkredieten	620.656.435,87	623.990.083,17	0,00	0,00	623.990.083,17
Hypothecaire kredieten	9.827.314.674,08	10.204.403.429,83	0,00	0,00	10.204.403.429,83
Landbouwkredieten	1.914.084.302,01	2.031.393.668,83	0,00	0,00	2.031.393.668,83
Professionele kredieten	1.433.594.175,17	1.502.569.624,03	0,00	44.445.029,00	1.458.124.595,03
Kredieten op korte termijn	251.657.451,23	249.908.231,14	0,00	0,00	249.908.231,14
Andere	912.082.709,20	936.067.642,85	0,00	13.065.356,55	923.002.286,30
Verplichtingen					
Deposito's	15.949.376.489,22	15.966.072.143,57	0,00	14.890.047.022,73	1.076.025.120,84
In schuldbewijzen belichaamde schulden	2.855.930.314,93	2.945.643.353,78	0,00	86.304,72	2.945.557.049,06
Achtergestelde verplichtingen	358.909.227,14	384.299.612,47	0,00	0,00	384.299.612,47

Voor de deposito's op ten hoogste één jaar wordt de reële waarde verondersteld gelijk te zijn aan de boekwaarde. Voor de overige activa en verplichtingen wordt er een reële waarde bepaald op basis van:

- De evolutie van de risicovrije rentevoet: Hierbij wordt er gekeken naar het verschil tussen de historische en de actuele rentevoet. Als risicovrije rentevoet wordt er de IRS rentevoet genomen van een gelijkaardige cash-flow structuur.
- De evolutie van de marges op de activa en verplichtingen: Hierbij wordt er gekeken naar het verschil tussen de historische en de actuele marges op de verschillende producten. De marge wordt berekend als de rentevoet die de klant betaalt, verminderd met de risicovrije rentevoet. Als actuele marge wordt het gewogen gemiddelde genomen van de marges op de productie van de laatste 12 maanden van de verschillende producten.
Om tot de impact op de reële waarde te komen, wordt de evolutie van de marge vermenigvuldigd met de resterende omloop, en geactualiseerd met de risicovrije rentevoet. Dezelfde marge wordt gebruikt voor de resterende looptijd van het krediet/verplichting en houdt dus geen rekening met eventuele rentewijzigingen.

15.2. Waardering van financiële activa en verplichtingen opgenomen aan reële waarde.

Onderstaande tabellen geven de indeling van de reële waarde van de financiële activa en verplichtingen in Level 1, Level 2 en Level 3 afhankelijk van de observeerbaarheid van de gebruikte inputs:

Level 1: genoteerde prijzen (niet aangepast) in actieve markten voor identieke activa en verplichtingen;

Level 2: gebruik van inputs andere dan genoteerde prijzen, die observeerbaar zijn voor het actief of de verplichting, ofwel direct ofwel indirect;

Level 3: indien een reële waardebeoordeling uitsluitend op basis van observeerbare marktgegevens niet mogelijk is, wordt de reële waarde bepaald met behulp van niet-observeerbare gegevens.

Reële waarde van de financiële activa 2013

<i>Financiële activa tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening</i>				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Kredieten	4.995.169,70	0,00	4.995.169,70	0,00
TOTAAL	4.995.169,70	0,00	4.995.169,70	0,00
<i>Aangehouden voor handelsdoeleinden</i>				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Eigen-vermogensinstrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00
Schuldbewijzen	0,00	0,00	0,00	0,00
Derivaten	58.374.076,97	0,00	56.887.722,06	1.486.354,91
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAAL	58.374.076,97	0,00	56.887.722,06	1.486.354,91
<i>Voor verkoop beschikbaar</i>				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Eigen-vermogensinstrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00
Schuldbewijzen	3.399.737.803,41	3.181.714.818,86	198.925.418,37	19.097.566,18
Fondsen	1.251.036,60	1.251.036,60	0,00	0,00
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAAL	3.400.988.840,01	3.182.965.855,46	198.925.418,37	19.097.566,18
<i>Afdekkingsderivaten</i>				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Interest Rate Swaps	33.422.283,42	0,00	33.422.283,42	0,00
Swaptions	9.501.043,19	0,00	9.501.043,19	0,00
Caps	8.182.003,60	0,00	8.182.003,60	0,00
TOTAAL	51.105.330,21	0,00	51.105.330,21	0,00

Reële waarde van de financiële verplichtingen 2013

<i>Aangehouden voor handelsdoeleinden</i>				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Eigen-vermogensinstrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00
Schuldbewijzen	0,00	0,00	0,00	0,00
Derivaten	51.479.473,14	0,00	51.479.473,14	0,00
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAAL	51.479.473,14	0,00	51.479.473,14	0,00
<i>Afdekkingsderivaten</i>				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Interest Rate Swaps	570.760.630,17	0,00	570.760.630,17	0,00
Swaptions	0,00	0,00	0,00	0,00
Caps	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAAL	570.760.630,17	0,00	570.760.630,17	0,00

Reële waarde van de financiële activa 2012

<i>Financiële activa tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening</i>				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Kredieten	4.986.686,02	0,00	4.986.686,02	0,00
TOTAAL	4.986.686,02	0,00	4.986.686,02	0,00
<i>Aangehouden voor handelsdoeleinden</i>				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Eigen-vermogensinstrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00
Schuldbewijzen	4.158.800,00	0,00	0,00	4.158.800,00
Derivaten	72.735.486,73	0,00	70.656.677,58	2.078.809,15
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAAL	76.894.286,73	0,00	70.656.677,58	6.237.609,15
<i>Voor verkoop beschikbaar</i>				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Eigen-vermogensinstrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00
Schuldbewijzen	2.970.166.658,50	2.626.492.404,67	261.203.460,63	82.470.793,20
Fondsen	1.265.160,00	1.265.160,00	0,00	0,00
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAAL	2.971.431.818,50	2.627.757.564,67	261.203.460,63	82.470.793,20
<i>Afdekkingsderivaten</i>				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Interest Rate Swaps	31.998.641,58	0,00	31.998.641,58	0,00
Swaptions	6.612.091,63	0,00	6.612.091,63	0,00
Caps	5.667.990,22	0,00	5.667.990,22	0,00
TOTAAL	44.278.723,43	0,00	44.278.723,43	0,00

Reële waarde van de financiële verplichtingen 2012

<i>Aangehouden voor handelsdoeleinden</i>				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Eigen-vermogensinstrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00
Schuldbewijzen	0,00	0,00	0,00	0,00
Derivaten	80.128.365,50	0,00	80.128.365,50	0,00
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAAL	80.128.365,50	0,00	80.128.365,50	0,00
<i>Afdekkingsderivaten</i>				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Interest Rate Swaps	749.035.923,90	0,00	749.035.923,90	0,00
Swaptions	0,00	0,00	0,00	0,00
Caps	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAAL	749.035.923,90	0,00	749.035.923,90	0,00

Financiële activa en verplichtingen waarvoor geen genoteerde prijs beschikbaar is, worden gewaardeerd op basis van de marktwaarderingen van gerenommeerde externe financiële tegenpartijen. Deze marktwaarderingen worden systematisch gecontroleerd door het departement financiële markten. Omwille van illiquiditeit, worden 6 obligaties gewaardeerd op basis van een modelprijs. Voor deze obligaties worden de cashflows van de obligaties gewaardeerd aan de Euribor 6M swapcurve vermeerderd met de spread van liquide obligaties van dezelfde emittent en met vergelijkbare looptijd of bij gebrek hieraan, liquide obligaties van emittenten met gelijkwaardige rating en vergelijkbare looptijd.

Betreffende derivaten wordt de marktwaarde als volgt bepaald: voor de renteswaps gebeurt de waardering sinds september op basis van de eonia curve (In 2012 werden de swaps ter afdekking gewaardeerd op basis van de 3m of 6m swapcurve). Voor de caps en swaptions wordt gebruik gemaakt van de marktvolatiliteiten die verschillende tegenpartijen in Bloomberg afficheren. Vervolgens gebeurt de marktwaardering van de optie op basis van de karakteristieken van het onderliggende derivaat.

Een sensitiviteitsanalyse van de globale portefeuille gebeurt op maandelijkse basis. Zowel het renterisico, het spreadrisico als het marktrisico wordt hierbij gemeten en getoetst aan door de Raden van Bestuur opgelegde limieten. Het renterisico en het spreadrisico voor de obligaties onder level 3 zijn beperkt, vooreerst omwille van het geïnvesteerd bedrag van 19 miljoen EUR en vervolgens omdat de meeste obligaties een vlottende coupon betalen. Op basis van een renteschok van 200 basispunten berekenen we een beperkte impact van 0,1 miljoen EUR. Het kredietrisico onder stress wordt berekend op basis van de spreadvar. Hiervoor wordt een betrouwbaarheidsinterval van 99,5% genomen en een risicoperiode van 3 maand. De spreadvar bedraagt aldus 2,1 miljoen EUR.

Bij de herziening van de assumpties die gebruikt worden voor de berekeningen van Level 3 werden er geen materiële aanpassingen doorgevoerd. Hierdoor was er dus ook geen materiële impact op de waardering.

Eind 2013 werd de portefeuille van de bank geanalyseerd, met een aantal wijzigingen in niveau als resultaat. De veranderingen vonden enkel plaats in de portefeuille "voor verkoop beschikbare activa" (schuldbewijzen). De bewegingen zijn het gevolg van de terugkeer van betrouwbare en voldoende liquide marktprijzen voor obligaties geklasseerd in level 2 en level 3.

Onderstaande tabel geeft de transfers van level weer in 2013 en 2012:

	Level 1 in 2013	Level 2 in 2013	Level 3 in 2013
Level 1 in 2012		0,00	0,00
Level 2 in 2012	24.371.662,15		0,00
Level 3 in 2012	41.843.065,73	0,00	

	Level 1 in 2012	Level 2 in 2012	Level 3 in 2012
Level 1 in 2011		0,00	0,00
Level 2 in 2011	50.370.958,80		0,00
Level 3 in 2011	0,00	166.747.513,35	

Onderstaande tabel geeft de evolutie van level 3 weer van einde 2012 tot einde 2013.

31/12/2013	Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden		Voor verkoop beschikbare financiële activa
	Schuldbewijzen	Derivaten	Schuldbewijzen
Openingsbalans	4.158.800,00	2.078.809,15	82.470.793,20
Resultaten			
- via gerealiseerde resultaten	0,00	-592.454,24	5.138.782,05
- via niet-gerealiseerde resultaten	0,00	0,00	670.207,09
Aankopen	0,00	0,00	0,00
Verkopen	0,00	0,00	-5.363.541,01
Op eindvervaldag gekomen	-4.158.800,00	0,00	-11.900.418,29
Transfers in/uit Level 3	0,00	0,00	-51.918.256,86
Eindbalans	0,00	1.486.354,91	19.097.566,18

Onderstaande tabel geeft de evolutie van level 3 weer van einde 2011 tot einde 2012.

31/12/2012	Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden		Voor verkoop beschikbare financiële activa
	Schuldbewijzen	Derivaten	Schuldbewijzen
Openingsbalans	4.109.600,00	1.762.361,21	255.077.232,85
Resultaten			
- via gerealiseerde resultaten	49.200,00	316.447,94	-7.531.817,66
- via niet-gerealiseerde resultaten	0,00	0,00	10.277.386,26
Aankopen	0,00	0,00	25.675.874,03
Verkopen	0,00	0,00	0,00
Op eindvervaldag gekomen	0,00	0,00	-50.673.961,95
Transfers uit Level 3	0,00	0,00	-150.353.920,33
Eindbalans	4.158.800,00	2.078.809,15	82.470.793,20

Een bedrag van EUR 4.546.327,81 uit de winst- en verliesrekening heeft betrekking op financiële activa in level 3 die zich per 31 december 2013 nog in portefeuille bevinden. Hiervan heeft EUR 208.866,87 betrekking op de evolutie van gelopen, niet vervallen rente, EUR -19.262,91 op de actuariële op- en afrentingen van effecten, EUR -592.454,24 op reële waardeschommelingen via resultaat en EUR 4.949.178,09 op terugnames van bijzondere waardeverminderingen op voor verkoop beschikbare financiële activa in level 3.

16. Saldering van financiële activa en verplichtingen

Om het risico bij het afsluiten van derivaten te beperken, wordt met iedere financiële tegenpartij een ISDA Master Agreement, een CSA (Credit Support Annex) en een GMRA (Global Master Repurchase Agreement) afgesloten. Deze contracten bepalen immers dat bij falen een netting mag gebeuren van alle rechten en verplichtingen die voortvloeien uit de derivatenhandel met deze tegenpartij. Het risico wordt nog verder beperkt door de contractuele verplichting om cash collateral te plaatsen bij een negatieve netto marktwaarde van de portefeuille derivaten. Bij een positieve netto marktwaarde ontvangt men dus cash collateral.

Er blijft ten allen tijde een residueel risico vermits bij het falen van een tegenpartij, waarmee derivaten werden afgesloten, een nieuwe tegenpartij dient gezocht te worden waarbij de vervangingskost de cash collateral kan overschrijden.

De volgende tabel geeft een overzicht van de financiële activa en verplichtingen waarop een afdwingbare ISDA master netting overeenkomst van toepassing is. Dit is van toepassing op derivaten transacties en op verkoop-terugkoopovereenkomsten. De ISDA conventie voldoet niet aan de criteria om financiële activa en verplichtingen te salderen op de balans, maar het laat toe om alle rechten en verplichtingen tegenover een tegenpartij te netten in het geval dat deze tegenpartij in gebreke blijft.

31/12/2013	Bruto bedragen, voor eventuele saldering op de balans	Bedragen effectief gesaldeerd op de balans	Netto bedragen op de balans, inclusief saldering	Saldering onder bepaalde voorwaarden		Netto bedrag, na elk effect van saldering
				Bedragen die gesaldeerd worden in het kader van een ISDA conventie	Verkregen of gegeven garanties, inclusief cash collateral	
(in EUR)						
Financiële activa						
Derivaten	109.450.014,37	0,00	109.450.014,37	79.278.888,05	28.649.001,85	1.522.124,47
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal actief	109.450.014,37	0,00	109.450.014,37	79.278.888,05	28.649.001,85	1.522.124,47
Financiële verplichtingen						
Derivaten	622.227.514,76	0,00	622.227.514,76	79.278.888,05	542.948.626,71	0,00
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten	43.234.731,52	0,00	43.234.731,52	0,00	43.234.731,52	0,00
Totaal passief	665.462.246,28	0,00	665.462.246,28	79.278.888,05	586.183.358,23	0,00

31/12/2012	Bruto bedragen, voor eventuele saldering op de balans	Bedragen effectief gesaldeerd op de balans	Netto bedragen op de balans, inclusief saldering	Saldering onder bepaalde voorwaarden		Netto bedrag, na elk effect van saldering
				Bedragen die gesaldeerd worden in het kader van een ISDA conventie	Verkregen of gegeven garanties, inclusief cash collateral	
(in EUR)						
Financiële activa						
Derivaten	117.010.898,61	0,00	117.010.898,61	108.060.305,88	6.871.783,61	2.078.809,13
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal actief	117.010.898,61	0,00	117.010.898,61	108.060.305,88	6.871.783,61	2.078.809,13
Financiële verplichtingen						
Derivaten	828.935.110,27	0,00	828.935.110,27	108.060.305,88	718.512.266,74	2.362.537,66
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten	712.517.647,91	0,00	712.517.647,91	0,00	712.517.647,91	0,00
Totaal passief	1.541.452.758,18	0,00	1.541.452.758,18	108.060.305,88	1.431.029.914,65	2.362.537,66

De verkregen en gegeven garanties bestaan grotendeels uit cash collateral. Het garantiebedrag wordt gereguleerd en is bijgevolg juridisch afdwingbaar op basis van een "Credit Support Annex" (CSA)-overeenkomst die wordt toegevoegd aan de ISDA overeenkomst. Voor één renteswap afgesloten in het kader van een kredietverlening werd geen CSA-overeenkomst ondertekend.

17. Eigen Vermogen

De samenstelling van het eigen vermogen per 31 december is als volgt:

(in EUR)	31/12/2013	31/12/2012
Aandelenkapitaal	720.636.597,93	829.254.032,60
Niet-gerealiseerde winsten en verliezen uit voor verkoop beschikbare financiële activa	80.789.461,70	115.150.187,41
Actuariële winsten/verliezen bij pensioenplannen	-2.310.501,36	1.175.646,26
Reserves	293.335.921,44	259.631.356,60
Nettowinst van het boekjaar	45.213.341,59	73.392.126,58
Minderheidsbelangen	0,00	0,00
Totaal eigen vermogen	1.137.664.821,30	1.278.603.349,45

De evolutie van de niet gerealiseerde winsten en verliezen uit voor verkoop beschikbare financiële activa wordt in onderstaande tabel weergegeven:

(in EUR)	Bruto	Uitgestelde belastingen	Totaal
Openingsbalans 31/12/2013	174.790.138,77	-59.639.951,36	115.150.187,41
Herwaardering van de activa	-57.094.540,26	19.401.818,00	-37.692.722,26
Verkochte en vervallen effecten	-9.589.209,60	3.259.372,34	-6.329.837,26
Aangelegde waardeverminderingen	0,00	0,00	0,00
Reële waarde-afdekking micro hedge	2.110.524,00	-717.367,11	1.393.156,89
Reële waarde-afdekking macro hedge	12.146.259,60	-4.128.513,64	8.017.745,96
Andere	0,00	250.930,95	250.930,95
Eindbalans 31/12/2013	122.363.172,51	-41.573.710,81	80.789.461,70

De erkende coöperatieve Kassen Lanbokas en Agricaisse bezitten, samen met de Federatie van de Kassen van het Landbouwkrediet, 50% van de aandelen (aandelen A) en van de daarbij horende stemrechten van de NV Crelan. De resterende 50% van de aandelen (aandelen B) van de NV Crelan zijn in handen van

SAS Belgium CA, een vennootschap naar Frans recht. Deze aandelen geven recht op de helft van de stemrechten. In de loop van 2011 verhoogde SAS Belgium CA het kapitaal van de NV Crelan met EUR 250.000.000. Deze transactie gaf aanleiding tot de uitgifte van 2.991.539 aandelen zonder stemrecht (aandelen C). De helft van deze kapitaalsverhoging werd in 2012 reeds terugbetaald voor een bedrag van EUR 125.000.000 of een terugname van 1.495.770 aandelen. De resterende aandelen werden in de loop van 2013 volledig teruggenomen. De Groep houdt geen eigen aandelen aan.

Onderstaande tabel schetst de evolutie van het aandelenkapitaal in 2013 en 2012:

(in EUR)	2013		2012	
	aantal aandelen	kapitaal	aantal aandelen	kapitaal
Openingsbalans	51.361.275	829.254.032,60	43.382.438	822.079.149,00
- aandelen op naam	2.408.269	222.236.758,20	3.904.039	333.238.913,28
- coöperatieve aandelen	48.953.006	607.017.274,40	39.422.623	488.840.235,72
Mutaties	-372.176	-108.617.434,67	8.034.613	7.176.749,20
- toe- en uitredingen van coöperatoren	1.123.594	13.932.565,33	9.530.383	118.176.749,20
- kapitaalvermindering	-1.495.770	-125.000.000,00	-1.495.770	-125.000.000,00
- kapitaalverhoging	0	2.450.000,00	0	14.000.000,00
- andere	0,00	0,00	0	-1.865,60
Eindbalans	50.989.099	720.636.597,93	51.417.051	829.254.032,60
- aandelen op naam	912.499	99.686.758,20	2.408.269	222.236.758,20
- coöperatieve aandelen	50.076.600	620.949.839,73	48.953.006	607.017.274,40

De aandelen op naam zijn zonder nominale waarde. De coöperatieve aandelen hebben een nominale waarde van EUR 12,40 per aandeel. Alle aandelen zijn volstort.

Een overzicht van de aandelen op naam (B en C) wordt in volgende tabel weergegeven. De aandelen A blijven in de Groep en worden dus niet weergegeven in de geconsolideerde cijfers:

(in EUR)	2013		2012	
	B	C	B	C
Openingsbalans	97.236.758,20	125.000.000,00	83.238.913,28	250.000.000,00
Kapitaalverhoging	2.450.000,00	0,00	14.000.000,00	0,00
Kapitaalvermindering	0,00	-125.000.000,00	0,00	-125.000.000,00
Andere	0,00	0,00	-2.155,08	0,00
Eindbalans	99.686.758,20	0,00	97.236.758,20	125.000.000,00

De andere reserves bevatten voor een bedrag van EUR 102.185.124,11 (2012: EUR 139.501.193,11) statutaire reserves, waarvan EUR 73.819.332,50 (2012: EUR 68.756.414,32) niet onmiddellijk voor uitkering in aanmerking komt.

De reserves uit herwaardering hebben betrekking op de niet-gerealiseerde winsten en verliezen op de voor verkoop beschikbare financiële activa, en op actuariële winsten en verliezen bij pensioenplannen. De andere reserves hebben betrekking op de ingehouden winsten.

De Raad van Bestuur zal tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 24 april 2014 voorstellen om geen dividend uit te keren aan de hoofdaandeelhouder en aan de erkende coöperatieve kassen. De Raad van Bestuur zal ook voorstellen dat de erkende coöperatieve kassen Lanbokas en Agricaïsse, samen met de regionale coöperatieve kassen, aan de coöperatoren 4% zullen uitkeren op hun aandeel in het coöperatief kapitaal. Het totaal dividend over het boekjaar 2013 zou aldus EUR 24.305.833,32 bedragen.

18. Verzekeringscontracten

Crelan Insurance commercialiseert sinds september 2007 uitsluitend risicoverzekeringen van het type "schuldsaldoverzekering", "tijdelijke overlijdensverzekeringen" en "financieringsaldo verzekering".

Doelgroep van een schuldsaldoverzekering zijn personen of vennootschappen die een lening afsluiten en de gehele of gedeeltelijke terugbetaling van de lening in geval van overlijden van (één van) de leningnemers of bedrijfsleiders (in geval de lening wordt afgesloten door een vennootschap) willen laten verzekeren. De schuldsaldoverzekering voorziet bij overlijden van de verzekerde, of bij het eerste overlijden van twee verzekerden, een uitkering van een vast bedrag dat bij de onderschrijving gealigneerd wordt op (een percentage van) de verwachte evolutie van het nog openstaande saldo van een lening. Daarnaast is het ook mogelijk voor de verzekeringnemer één of meerdere aanvullende verzekeringen te onderschrijven. Deze mogelijke aanvullende verzekeringen dekken de risico's "overlijden door ongeval", "opeenvolgend overlijden" en "arbeidsongeschiktheid".

De aanvullende verzekering arbeidsongeschiktheid wordt niet meer gecommmercialiseerd sinds 1 januari 2010.

Doelgroep van een financieringssaldoverzekering zijn personen of vennootschappen die een krediet (lening op afbetaling) afsluiten en de gehele terugbetaling van de lening op afbetaling in geval van overlijden van (één van) de leningnemers of bedrijfsleiders (in geval de lening wordt afgesloten door een vennootschap) willen laten verzekeren. De financieringssaldoverzekering voorziet bij overlijden van de verzekerde, of bij het eerste overlijden van twee verzekerden, een uitkering van een vast bedrag dat bij de onderschrijving gealigneerd wordt op de totale som van de terug te betalen mensualiteiten van de lening op afbetaling. Maandelijks neemt het verzekerd kapitaal af met één mensualiteit.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de verzekeringsverplichtingen, herverzekeringsactiva, baten en lasten die voortvloeien uit de verzekeringscontracten:

(in EUR)	31/12/2013	31/12/2012
Bruto technische voorzieningen		
Voorziening van de verzekeringscontracten	23.046.819	18.011.233
Voorziening voor schadegevallen	585.929	668.764
Aandeel van de herverzekeraar		
Voorziening van de verzekeringscontracten	0	0
Voorziening voor schadegevallen	503.894	615.617
Premies		
Brutopremies	14.064.367	10.570.715
Uitgaande herverzekeringspremies	1.822.782	1.420.148
Uitkeringen		
Bruto	2.234.024	1.037.889
Deel van de herverzekeraars	1.801.606	596.253

De brutotechnische voorzieningen, alsook het aandeel van de herverzekeraar, worden in de balans opgenomen onder de rubriek "voorzieningen".

Onderstaande tabel detailleert de mutaties in de technische voorzieningen in de loop van 2013 en 2012:

(in EUR)	2013		2012	
	Bruto	Herverzekeraar	Bruto	Herverzekeraar
Beginsaldo	18.679.997	615.617	14.602.315	126.910
Brutopremies	14.064.367	0	10.570.715	0
Afhoudingen op premies	-2.392.838	0	-1.878.319	0
Ontrokken risicopremies	-6.511.728	0	-5.038.822	0
Ontrokken kosten	-408.850	0	-329.992	0
Toegekende renteopbrengsten	652.139	0	536.485	0
Uitkeringen (wijziging reserves)	-459.471	-111.723	212.324	488.707
Overige	9.132	0	5.291	0
Eindsaldo	23.632.748	503.894	18.679.997	615.617

De technische voorziening werd per einde 2013 als voldoende ingeschat. Voor de schuldsaldoverzekering bepalen de Algemene Voorwaarden dat de tarieven (waaronder deze voor de risicopremies, de diverse tariefkosten en de technische intrestvoeten) kunnen aangepast worden door de verzekeraar in het kader van een algemene tariefherziening voor de categorie verzekeringen waartoe de overeenkomst behoort of indien de wettelijke of reglementaire verplichtingen dit opleggen.

Deze herziening is mogelijk:

- indien de verzekeraar van oordeel is dat het evenwicht van de verzekerde portefeuille in gevaar wordt gebracht door een stijging van de risicograad van de betreffende verzekerde gebeurtenis(sen) bij de bevolking, de populatie van de Belgische verzekeringsmarkt of in de eigen portefeuille;
- indien zich omstandigheden voordoen die de verzekeraar volgens de wet toelaten om over te gaan tot een tariefaanpassing;
- indien hij kan aantonen dat de kostprijs om een overeenkomst te beheren gestegen is sinds de onderschrijvingsdatum van de overeenkomst;
- indien de toegepaste intrestvoet niet langer marktconform is.

Dit betekent dat bij een eventuele ontoereikendheid van de voorzieningen om de toekomstige contractuele kasstromen te dekken, de maatschappij de mogelijkheid heeft om een tariefherziening door te voeren.

19. Geldmiddelen en kasequivalenten

De geldmiddelen en kasequivalenten in het kader van het kasstroomoverzicht zijn als volgt samengesteld:

(in EUR)	31/12/2013	31/12/2012
Contanten	49.820.021,88	53.285.916,94
Tegoeden bij centrale banken	7.566.391,55	4.263.615,71
Zichtrekeningen bij andere banken	199.927.747,79	187.720.234,22
Daggeldleningen	0,00	951.515.840,53
Totaal geldmiddelen en kasequivalenten	257.314.161,22	1.196.785.607,40

De geldmiddelen en kasequivalenten bestaan uit de direct opvraagbare kasgelden, daggeldleningen, deposito's bij centrale banken en zichtrekeningen bij andere banken.

4.22.1.7.3. Jaarrekening 2014

1. Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken

De geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken zijn per 31 december als volgt samengesteld:

(in EUR)	31/12/2014	31/12/2013
Contanten	53.673.139,88	49.820.021,88
Deposito's bij centrale banken	275.998.090,28	7.566.391,55
Monetaire reservedeposito's bij de Nationale Bank van België	336.018.714,72	704.797.002,24
Totaal geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	665.689.944,89	762.183.415,67
waarvan opgenomen in geldmiddelen en kasequivalenten	665.689.944,89	57.386.413,43

Deze rubriek bestaat uitsluitend uit direct opvraagbare kasgelden, deposito's bij centrale banken en de monetaire reservedeposito's bij de Nationale Bank van België.

Het totaal van deze rubriek, exclusief de gelopen, niet vervallen interesten, wordt in het kasstroom-overzicht bij de geldmiddelen en kasequivalenten opgenomen.

De EUR 276 miljoen als deposito betreft een daggeldlening bij de Nationale Bank van België. Een deel van de tegoeden die in 2013 geplaatst werden bij de Nationale Bank werden in 2014 gebruikt om te investeren in obligatieleningen.

2. Financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

Onderstaande tabel detailleert de samenstelling van de financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden per 31 december:

(in EUR)	31/12/2014	31/12/2013
Activa		
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	27.909.007,75	58.374.076,97
Schuldbewijzen	0,00	0,00
Totaal activa aangehouden voor handelsdoeleinden	27.909.007,75	58.374.076,97
Verplichtingen		
Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	29.607.886,54	51.479.473,14
Schuldbewijzen	0,00	0,00
Totaal verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	29.607.886,54	51.479.473,14

Zowel in 2013 als in 2014 werden er geen financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden als zekerheid verstrekt voor verplichtingen of voor voorwaardelijke verplichtingen.

De Groep houdt enkel derivaten aan in het kader van afdekkingstransacties. De Groep Crelan oefent dus geen trading activiteiten uit. Bij de overname van Centea werd Crelan echter geconfronteerd met derivaten die volgens de eigen risicomodellen niet in aanmerking kwamen als afdekking. Deze derivaten dienden bijgevolg geplaatst te worden in de portefeuille voor handelsdoeleinden.

In 2014 is de portefeuille derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden sterk afgenomen. In de loop van het jaar werden nl. 16 renteswaps, 8 caps en 58 swaptions gedocumenteerd als hedge relatie. Voor meer informatie met betrekking tot derivaten verwijzen wij naar noot 15.

3. Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen via winst- en verliesrekening.

Onderstaande tabel detailleert de samenstelling van de financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen via winst- en verliesrekening per 31 december:

(in EUR)	31/12/2014	31/12/2013
Leningen en vorderingen	5.002.515,66	4.995.169,70
Andere	0,00	0,00
Totaal financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen via winst- en verliesrekening	5.002.515,66	4.995.169,70

Per einde 2014 werden er geen financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met waardeveranderingen via winst- en verliesrekening als zekerheid verstrekt voor verplichtingen of voor voorwaardelijke verplichtingen.

De maximale blootstelling aan kredietrisico van deze rubriek bedraagt EUR 5 miljoen. Er werden geen kredietderivaten of soortgelijke instrumenten afgesloten om de maximale blootstelling aan het kredietrisico te beperken.

4. Voor verkoop beschikbare financiële activa

Onderstaande tabel detailleert de samenstelling van de portefeuille voor verkoop beschikbare financiële activa per 31 december:

(in EUR)	31/12/2014	31/12/2013
Overheidsobligaties		
- genoteerd	3.353.392.101,91	2.334.737.025,42
- niet-genoteerd	50.467.178,38	53.606.617,40
Obligaties en andere vastrentende effecten		
- genoteerd	901.639.813,38	796.193.809,82
- niet-genoteerd	114.477.789,03	209.407.406,21
Aandelen en andere niet vastrentende effecten		
- genoteerd	0,00	0,00
- niet-genoteerd	6.827.509,52	7.043.981,07
Financiële vaste activa		
- genoteerd	0,00	0,00
- niet-genoteerd	5.578.025,74	6.561.540,59
Totaal	4.432.382.417,96	3.407.550.380,51
Uitsplitsing van het totaal in:		
Kortlopend (komt te vervallen binnen het jaar)	746.972.620,06	296.229.720,06
Langlopend	3.685.409.797,90	2.682.754.568,65

Zowel in 2014 als in 2013 werden geen financiële activa geherclassificeerd van gewaardeerd aan geamortiseerde kostprijs naar gewaardeerd aan reële waarde of omgekeerd. Er werd geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot herclassificatie volgens de wijzigingen aan IAS 39 en IFRS 7, uitgevaardigd door de IASB in oktober 2008.

Per einde 2014 bedroeg de boekwaarde van de voor verkoop beschikbare financiële activa die als zekerheid werden verstrekt voor verplichtingen in diverse terugkoopovereenkomsten EUR 42.905.439,65 (2013: EUR 47.888.355,73).

Onderstaande tabel geeft de evolutie weer van de portefeuille voor verkoop beschikbare activa in de loop van de boekjaren 2014 en 2013.

(in EUR)	31/12/2014	31/12/2013
Openingsbalans	3.407.550.380,51	2.978.984.288,71
Wisselkoersschommelingen	17.233.465,01	-4.625.368,11
Aanschaffingen	1.425.611.646,33	872.833.083,15
Verkopen en op vervalddag gekomen	-467.128.474,53	-365.705.684,89
Actuariële op- en afrentingen	-31.147.414,86	-31.103.953,80
Reële waardeschommelingen via eigen vermogen	79.746.512,89	-52.365.328,59
Toevoeging van waardeverminderingen	0,00	0,00
Aanwending en terugname van waardeverminderingen	516.302,60	9.533.344,04
Eindbalans	4.432.382.417,96	3.407.550.380,51

In de loop van 2013 en 2014 werden er geen waardeverminderingen aangelegd op effecten. Daarentegen werd er wel voor EUR 516.302,60 aan waarde-verminderingen teruggenomen op financiële activa die tijdens het boekjaar zijn vervallen of werden verkocht.

31/12/2014	Aandelen en andere niet-vastrentende		Financiële vaste activa	Totaal
	Obligaties en andere vastrentende effecten	effecten		
Openingsbalans	2.255.289,09	0,00	785.250,00	3.040.539,09
Toevoeging van waardeverminderingen	0,00	0,00	0,00	0,00
Terugname van waardeverminderingen	-516.302,60	0,00	0,00	-516.302,60
Eindbalans	1.738.986,49	0,00	785.250,00	2.524.236,49

31/12/2013	Aandelen en andere niet-vastrentende		Financiële vaste activa	Totaal
	Obligaties en andere vastrentende effecten	effecten		
Openingsbalans	8.918.455,04	2.870.178,09	785.250,00	12.573.883,13
Toevoeging van waardeverminderingen	0,00	0,00	0,00	0,00
Terugname van waardeverminderingen	-6.663.165,95	-2.870.178,09	0,00	-9.533.344,04
Eindbalans	2.255.289,09	0,00	785.250,00	3.040.539,09

Op een gedeelte van de portefeuille voor verkoop beschikbare financiële activa wordt macro hedging toegepast. Het renterisico van een portefeuille obligaties met analoge kenmerken wordt afgedekt met behulp van een portefeuille van renteswapovereenkomsten. Wijzigingen in de reële waarde van de obligatieportefeuille, toewijsbaar aan het ingedekte risico, geeft aanleiding tot een aanpassing van de boekwaarde van deze obligaties tegenover de resultatenrekening. Wijzigingen in de reële waarde van de portefeuille afdekkingsinstrumenten geeft aanleiding tot een tegengestelde beweging in de resultatenrekening. Eventuele inefficiënties van de afdekkingsrelatie blijven in resultaat onder de rubriek "Aanpassingen van de reële waarde bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties". Binnen de Groep wordt eveneens één micro hedge relatie toegepast. Hierbij werd één renteswapovereenkomst afgesloten ter afdekking van de renteschommelingen van één onderliggende obligatie.

5. Leningen en vorderingen

5.1. Leningen en vorderingen aan banken

Per 31 december zijn de leningen en vorderingen aan banken als volgt samengesteld:

(in EUR)	31/12/2014	31/12/2013
Plaatsingen bij andere banken	1.239.383.822,68	1.867.201.043,65
<i>waarvan opgenomen in kasequivalenten</i>	<i>226.274.306,37</i>	<i>199.927.747,79</i>
Leningen en voorschotten aan andere banken	0,00	0,00
Waardeverminderingen	0,00	0,00
Totaal leningen en voorschotten aan banken	1.239.383.822,68	1.867.201.043,65
<u>Uitsplitsing van het totaal in:</u>		
Kortlopend (komt te vervallen binnen het jaar)	513.543.237,11	1.144.156.959,37
Langlopend	725.840.585,57	723.044.084,28

Van de leningen en vorderingen aan banken heeft EUR 244.447.300,10 (2013: EUR 254.620.641,21) betrekking op gestorte collaterals in het kader van de "credit support annexe" (CSA) van de ISDA documentatie op derivaten.

In 2014 daalden de plaatsingen bij andere banken ten gevolge van de beslissing van de Nationale Bank om de rentevoeten te doen dalen.

Per einde 2014 en 2013 werden er geen bijzondere waardeverminderingen op leningen en vorderingen aan banken opgenomen.

Voor een bespreking van de geldmiddelen en kasequivalenten verwijzen wij naar noot 21.

5.2. Leningen en vorderingen aan cliënten

De leningen en vorderingen aan cliënten zijn per 31 december als volgt samengesteld:

(in EUR)	31/12/2014	31/12/2013
Totale omloop	16.157.616.953,04	15.676.894.834,85
Consumentenkredieten	639.538.137,74	639.867.838,49
Hypothecaire kredieten	10.374.643.702,37	10.149.736.609,22
Landbouwkredieten	1.953.532.769,65	1.966.856.414,57
Professionele kredieten (niet-landbouwers)	1.715.873.785,79	1.853.589.850,33
Leningen op korte termijn	291.340.625,02	306.590.215,34
Andere leningen en voorschotten	1.182.687.932,47	760.253.906,90
Bijzondere waardeverminderingen	-224.818.951,42	-231.593.811,68
Consumentenkredieten	-21.415.643,71	-23.126.101,03
Hypothecaire kredieten	-61.385.479,51	-57.694.023,53
Landbouwkredieten	-28.010.775,95	-28.610.592,36
Professionele kredieten (niet-landbouwers)	-54.319.112,26	-57.066.688,50
Leningen op korte termijn	-20.874.369,69	-20.566.731,57
Andere leningen en voorschotten	-38.813.570,30	-44.529.674,69
Totaal leningen en voorschotten aan cliënten	15.932.798.001,62	15.445.301.023,17
Uitsplitsing van het totaal in:		
Kortlopend (komt te vervallen binnen het jaar)	2.774.425.435,42	2.298.329.688,82
Langlopend	12.893.155.193,01	12.711.127.692,70
Onbepaald	265.217.373,20	435.843.641,65

Crelan past reële waardeafdekking door portefeuille indekking van het renterisico op een portefeuille van kredieten toe. De portefeuille afgedekte kredieten bestaat uit:

- consumentenkredieten
- investeringskredieten op korte termijn
- investeringskredieten aan de landbouwsector op lange termijn
- investeringskredieten aan KMO's op lange termijn
- hypothecaire kredieten

De afdekkingsinstrumenten bestaan uit renteswapovereenkomsten en sinds 2011 ook uit caps en swaptions. Wijzigingen in de reële waarde van de kredietportefeuille, toewijsbaar aan het ingedekte risico, leidt tot een aanpassing van de boekwaarde via de rubriek "Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille". Wijzigingen in de reële waarde van de portefeuille afdekkingsinstrumenten geeft aanleiding tot een tegengestelde beweging in de resultatenrekening. Eventuele inefficiënties van de afdekkingsrelatie blijven in resultaat onder de rubriek "Aanpassingen van de reële waarde bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties".

Van de andere leningen en voorschotten heeft EUR 669.880.855,1 (2013: EUR 329.121.179,58) betrekking op gestorte collaterals aan een centrale tegenpartij in het kader van de "credit support annexe" (CSA) van de ISDA documentatie op derivaten. Sinds eind 2013 is Crelan aangesloten bij een centrale tegenpartij voor het clearen van derivaten. In 2014 werd het overbrengen van bestaande derivaten naar deze centrale tegenpartij verdergezet. Dit verklaart, samen met een algemene daling van de marktwaarde van de derivatenportefeuille, de stijging van de gestorte collaterals.

Volgende tabellen detailleren de evolutie van de bijzondere waardeverminderingen op leningen en vorderingen in de loop van 2014 en 2013:

31/12/2014	Consumenten-kredieten	Hypothecaire kredieten	Landbouw-kredieten	Professionele kredieten	Leningen op korte termijn	Andere leningen	Totaal
Openingsbalans	23.126.101,03	57.694.023,53	28.610.592,36	57.066.688,50	20.566.731,57	44.529.674,69	231.593.811,68
Toevoegingen	6.913.861,07	19.505.497,22	5.430.817,94	11.427.331,71	3.423.335,87	8.454.013,26	55.154.857,07
Terugnages							
gerecupereerd	5.139.095,33	8.935.876,89	5.454.782,87	9.800.114,64	3.480.281,31	4.798.729,36	37.608.880,41
afgeschreven	3.485.223,06	6.878.164,34	575.851,48	4.374.793,31	1.165.955,40	7.840.849,34	24.320.836,93
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00	1.530.538,96	-1.530.538,96	0,00
Eindbalans	21.415.643,71	61.385.479,52	28.010.775,95	54.319.112,26	20.874.369,69	38.813.570,29	224.818.951,42

31/12/2013	Consumenten-kredieten	Hypothecaire kredieten	Landbouw-kredieten	Professionele kredieten	Leningen op korte termijn	Andere leningen	Totaal
Openingsbalans	25.167.064,94	55.601.569,70	29.220.231,05	45.631.940,68	15.743.361,17	49.875.036,09	221.239.203,63
Toevoegingen	7.072.221,23	13.902.118,37	5.972.559,57	14.762.774,98	7.180.883,22	10.598.373,18	59.488.930,56
Terugnages							
gerecupereerd	6.838.420,61	6.271.207,16	6.352.777,63	5.512.046,21	2.942.101,42	8.051.879,77	35.968.432,79
afgeschreven	2.327.539,57	2.798.274,44	481.538,09	3.102.296,67	1.160.743,85	3.295.497,09	13.165.889,71
Andere	52.775,04	-2.740.182,95	252.117,46	5.286.315,72	1.745.332,45	-4.596.357,72	0,00
Eindbalans	23.126.101,03	57.694.023,53	28.610.592,36	57.066.688,50	20.566.731,57	44.529.674,69	231.593.811,68

De hoge bedragen van zowel de toevoegingen als terugnames wordt verklaard doordat er geen netting wordt toegepast per contract. Bijgevolg worden waardeverminderingen die in éénzelfde jaar worden aangelegd en teruggenomen twee keer weergegeven (zowel in de toevoegingen als in de terugnames).

We merken een daling van de waardeverminderingen met 6,8 mio EUR in 2014. Dit reflecteert de daling van het volume ongezonde kredieten op de balans.

Onder de 'andere leningen' bevinden zich onder andere de leasingcontracten. De financiële lease-vorderingen kunnen per 31 december als volgt gedetailleerd worden:

(in EUR)	31/12/2014	31/12/2013
Bruto-investering		
- op ten hoogste één jaar	30.330.086,72	31.146.793,33
- >= 1 jaar en < 5 jaar	123.766.164,59	119.198.418,61
- >= 5 jaar	985.122,67	1.307.358,79
Onverdiende financieringsbaten	16.389.334,32	16.152.234,16
Netto-investering in financiële leases		
- op ten hoogste één jaar	30.408.468,26	31.064.935,08
- >= 1 jaar en < 5 jaar	108.064.338,48	103.700.344,32
- >= 5 jaar	712.679,92	942.200,61

Per einde 2014 bedroeg het totaal van de bijzondere waardeverminderingen op lease-vorderingen EUR 9.766.622,70 (2013: EUR 11.538.491,08).

5.3. Forbearance

Vorderingen die onderhevig zijn aan forbearance worden door de EBA gedefiniëerd als contracten waarbij de klant omwille van financiële moeilijkheden zijn verplichtingen niet meer kan nakomen, waardoor de instelling een van de volgende maatregelen moet nemen:

- De looptijd of voorwaarden van het contract aanpassen, zodat de klant zijn schuld kan aflossen.
- Een volledige of gedeeltelijke herfinanciering van het contract.

Voor de Groep zijn het enkel kredieten bij Crelan NV en Europabank die onderhevig zijn aan forbearance. Het aandeel van Keytrade Bank in de leningen en vorderingen aan cliënten van de Groep is zeer beperkt. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de leningen en vorderingen die binnen de groep als forborne worden beschouwd:

(in EUR)	31/12/2014		
	Aanpassingen aan de looptijd of voorwaarden	Herfinanciering	Totaal forbearance
Gezonde omloop	106.773.076,42	32.787.415,99	139.560.492,41
Omloop met bijzondere waardevermindering	56.390.579,06	23.502.421,69	79.893.000,75
Bijzondere waardevermindering	-8.063.287,04	-1.093.586,95	-9.156.873,99
Totaal forborne Leningen en vorderingen	155.100.368,44	55.196.250,73	210.296.619,17

Bijzondere waardeverminderingen op geherstructureerde kredieten worden pas teruggenomen wanneer volgende voorwaarden zijn voldaan:

- Het contract heeft geen enkele dag achterstand en er zijn geen aanwijzingen meer van problemen met terugbetaling
- Er is minstens 1 jaar voorbij sinds de forbearance maatregelen werden genomen

Wanneer aan beide voorwaarden werd voldaan en de waardevermindering werd teruggenomen, blijft het contract gedurende 2 jaar onder verhoogd toezicht. Dit houdt in dat wanneer het contract meer dan 30 dagen achterstand heeft er opnieuw een bijzondere waardevermindering wordt bepaald. Eind 2014 was er een omloop van 18,6 mio EUR onder verhoogd toezicht.

Leningen en vorderingen worden niet langer als forborne beschouwd wanneer er aan volgende voorwaarden is voldaan:

- Er werd in de voorbije 2 jaar geen bijzondere waardevermindering geboekt op openstaande vorderingen van de schuldenaar.
- De schuldenaar heeft geen enkele openstaande vorderingen met een achterstand van meer dan 30 dagen.

6. Materiële vaste activa

De samenstelling van de materiële vaste activa per 31 december is als volgt:

(in EUR)	Terreinen en gebouwen	IT materiaal	Kantoorinrichting	Ander materiaal	Totaal
Openingsbalans 1 januari 2013					
Aanschaffingsprijs	74.302.884,19	31.632.786,17	20.732.218,16	17.291.573,62	143.959.462,14
Gecumuleerde afschrijvingen	38.465.076,15	21.867.022,25	16.034.500,93	13.034.783,70	89.401.383,03
Nettoboekwaarde	35.837.808,04	9.765.763,92	4.697.717,23	4.256.789,92	54.558.079,11
Mutaties 2013					
Aanschaffingen	732.570,84	7.387.306,08	4.408.065,90	758.197,51	13.286.140,33
Vervreemdingen	0,00	0,00	933,00	68.999,25	69.932,25
Afschrijvingen	2.540.116,36	6.020.791,47	2.186.180,86	873.268,04	11.620.356,73
Andere	0,00	0,00	-436,59	0,00	-436,59
Eindbalans 31 december 2013	34.030.262,52	11.132.278,53	6.918.232,68	4.072.720,14	56.153.493,87
Openingsbalans 1 januari 2014					
Aanschaffingsprijs	75.035.455,03	39.020.092,25	25.138.914,47	17.980.771,88	157.175.233,63
Gecumuleerde afschrijvingen	41.005.192,51	27.887.813,72	18.220.681,79	13.908.051,74	101.021.739,76
Nettoboekwaarde	34.030.262,52	11.132.278,53	6.918.232,68	4.072.720,14	56.153.493,87
Mutaties 2014					
Aanschaffingen	1.156.068,17	2.151.468,47	534.498,68	1.485.447,05	5.327.482,37
Vervreemdingen	0,00	0,00	0,00	39.103,40	39.103,40
Afschrijvingen	2.269.313,46	5.552.128,07	720.320,91	2.720.495,51	11.262.257,95
Bijzondere waardeverminderingen	-4.512.715,93	0,00	0,00	0,00	-4.512.715,93
Geclassificeerd als aangehouden voor verkoop	-15.775.000,00	0,00	0,00	0,00	-15.775.000,00
Andere	0,00	0,00	0,00	-36.401,87	-36.401,87
Eindbalans 31 december 2014	12.629.301,30	7.731.618,93	6.732.410,45	2.762.166,41	29.855.497,09
Eindbalans 31 december 2014					
Aanschaffingsprijs	55.903.807,27	41.171.560,72	25.673.413,15	19.390.713,66	142.139.494,80
Gecumuleerde afschrijvingen	43.274.505,97	33.439.941,79	18.941.002,70	16.628.547,25	112.283.997,71
Nettoboekwaarde	12.629.301,30	7.731.618,93	6.732.410,45	2.762.166,41	29.855.497,09

In 2014 besliste Crelan om zijn gebouwen in Antwerpen (de voormalige hoofdzetel van Centea) in haar geheel te verkopen. De boekwaarde van deze gebouwen werd in de balans opgenomen onder de rubriek "Vaste activa of groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop" (Cfr. IFRS 5). Er werd een bijzondere waardevermindering geboekt van EUR 4.512.715,93.

De Groep stelde geen materiële vaste activa als zekerheid voor verplichtingen.

7. Goodwill en andere immateriële activa

De samenstelling van de goodwill en andere immateriële activa per 31 december is als volgt:

(in EUR)	Goodwill	Intern ontwikkelde software	Verworven software	Andere immateriële activa	Totaal
Openingsbalans 1 januari 2013					
Aanschaffingsprijs	111.009.940,66	9.034.001,76	27.221.614,05	1.958.421,89	149.223.978,36
Gecumuleerde afschrijvingen	0,00	2.972.192,64	21.508.600,33	1.012.391,75	25.493.184,72
Nettoboekwaarde	111.009.940,66	6.061.809,12	5.713.013,72	946.030,14	123.730.793,64
Mutaties 2012					
Toevoegingen					
- afzonderlijk verworven/intern ontwikkeld	0,00	3.242.045,49	4.484.061,26	0,00	7.726.106,75
- via bedrijfscombinaties	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vervreemdingen	0,00	0,00	157.083,00	0,00	157.083,00
Afschrijvingen	0,00	1.392.048,20	1.943.148,78	144.263,72	3.479.460,70
Bijzondere waardeverminderv verliezen	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Andere	0,00	0,00	-2.274,43	0,00	-2.274,43
Eindbalans 31 december 2013	111.009.940,66	7.911.806,41	8.094.568,77	801.766,42	127.818.082,26
Openingsbalans 1 januari 2014					
Aanschaffingsprijs	111.009.940,66	12.276.047,25	31.546.317,88	1.958.421,89	156.790.727,68
Gecumuleerde afschrijvingen	0,00	4.364.240,84	23.451.749,11	1.156.655,47	28.972.645,42
Nettoboekwaarde	111.009.940,66	7.911.806,41	8.094.568,77	801.766,42	127.818.082,26
Mutaties 2013					
Toevoegingen					
- afzonderlijk verworven/intern ontwikkeld	0,00	2.566.105,70	2.186.017,61	0,00	4.752.123,31
- via bedrijfscombinaties	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vervreemdingen	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Afschrijvingen	0,00	2.242.999,59	2.526.796,10	144.266,72	4.914.062,41
Bijzondere waardeverminderv verliezen	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Eindbalans 31 december 2014	111.009.940,66	8.234.912,52	7.753.790,28	657.499,70	127.656.143,16
Eindbalans 31 december 2014					
Aanschaffingsprijs	111.009.940,66	14.842.152,95	33.732.335,49	1.958.421,89	161.542.850,99
Gecumuleerde afschrijvingen	0,00	6.607.240,43	25.978.545,21	1.300.922,19	33.886.707,83
Nettoboekwaarde	111.009.940,66	8.234.912,52	7.753.790,28	657.499,70	127.656.143,16

Alle immateriële activa, met uitzondering van goodwill, hebben een beperkte economische levensduur. Goodwill wordt, in tegenstelling tot de andere immateriële activa, niet afgeschreven, maar wordt jaarlijks onderworpen aan een test op bijzondere waardeverminderingen (impairment test) als gevolg van de toepassing van IAS 36. Indien de boekwaarde van rapporterende eenheid de schatting van de realiseerbare waarde van deze rapporterende eenheid overstijgt, wordt een bijzondere waardevermindering (impairment) in resultaat opgenomen.

IAS 36.134 vereist toelichtingen per kasstroomgenererende eenheid waarvan de boekwaarde van de goodwill en/of immateriële vaste activa met een oneindige levensduur significant is ten opzichte van het totaal.

De goodwill geboekt per 31 december voor de filialen Keytrade en Europabank is als volgt:

(in EUR)	31/12/2014	31/12/2013
Europabank	23.642.632,30	23.642.632,30
Keytrade	87.367.308,36	87.367.308,36
Totaal goodwill	111.009.940,66	111.009.940,66

Het realiseerbare bedrag wordt bepaald op basis van de Discounted Cash Flow-methode. Bij de Discounted Cash Flow-methode wordt het realiseerbare bedrag van een investering berekend als de netto actuele waarde van alle toekomstige kasstromen van de desbetreffende rapporterende eenheid. Hierbij wordt uitgegaan van een aantal veronderstellingen:

De groeiprognoze

Een groeiprognoze reflecteert de gemiddelde verwachte groei op lange-termijn van elk filiaal. Voor 2015 en 2016 werd rekening gehouden met de aangekondigde maatregelen van de ECB om de economische groei te herstellen via diverse monetaire stimuli. Deze maatregelen hebben tot gevolg dat de rente in de Eurozone nog geruime tijd laag zal blijven en zelfs nog kan dalen. Hierdoor daalde ook de rente op overheidsobligaties. Voor zowel Keytrade als Europabank wordt daarom bij de berekening van de goodwill een daling van de winst voorspeld voor de eerstkomende jaren. Er wordt algemeen aangenomen dat vanaf 2017 er opnieuw groei van de economie mag worden verwacht met een stijging van de rente als gevolg.

Voor Keytrade wordt voor 2015 en 2016 een daling van de winst verwacht met 1,5% tot 2,5% en voor Europabank een daling van de winst van 0,5% tot 1%. Pas na 2016 wordt er voor beide entiteiten terug groei verwacht. Voor Europabank is dit jaarlijks om en bij de 2% terwijl voor Keytrade de groei-verwachtingen hoger liggen mede door vernieuwingen in het productaanbod bij Keytrade. Een ander belangrijk deel van de inkomsten van Keytrade zijn afkomstig uit brokerage. Voor de komende jaren wordt een jaarlijkse groei met 5% verondersteld in de inkomsten uit deze activiteit.

Na 5 jaar wordt een jaarlijkse conservatieve groei voorspeld van 1,5% (idem als in 2014) en dit tot in het oneindige.

De discountvoet

De netto actuele waarde van de verwachte kasstromen van elk filiaal wordt berekend aan de hand van een toepasselijke discountvoet. De discountvoet reflecteert de rendementseis voor het eigen vermogen. Deze discountvoet is gebaseerd op de CAPM-theorie (Capital Asset Pricing Model) en is samengesteld uit een risicovrije marktrentevoet en een marktrisicopremie die vermenigvuldigd wordt met een activiteitsafhankelijke beta. De risicovrije marktrentevoet is gebaseerd op de 10 jaars IRS rentevoet. Deze bedroeg per 31 december 2014 0,81% (in 2013: 2,15%). Beta is het systematische risico van een belegging, afgezet tegenover de markt als geheel. De beta van elke rapporterende eenheid werd bepaald in functie van haar specifiek risicoprofiel. Dit resulteert in een discountvoet van 8,31% voor Europabank (2013: 9,65%) en 7,31% voor Keytrade (2013: 8,65%).

Kasstroom assumpties

Keytrade

Ten gevolge van de aanhoudende financiële en economische crisis en de huidige lage stand van de rente is de rendabilisering van de deposito's ook voor 2015 en 2016 een determinerende factor. Voor 2015 wordt rekening gehouden met een groei in het netto bank product door de verwachte daling van de rente op spaarboekjes. Voor 2016 wordt een daling van het netto bank product verwacht door de aanhoudende lage stand van de rentevoeten op overheidsobligaties en de verwachting dat deze nog gaan dalen in de komende jaren. Vanaf 2017 verwacht het management terug een stijging van het netto bank product van om en bij de 2%. Voor de netto opbrengsten uit commissielonen werd rekening gehouden met een groei door een stijging in volume.

Het bepalen van de toekomstige exploitatiekosten gebeurt op basis van de verhouding exploitatiekosten/netto bank product van 2014 en er wordt verondersteld dat deze verhouding voor de komende jaren onveranderd blijft.

Europabank

Op financieel vlak heeft de lage rentestand zich verdergezet, wat een neerwaartse druk op rentemarges tot gevolg had. Voor 2015 en 2016 wordt weinig beterschap verwacht. Er wordt aangenomen dat de rente nog lange tijd laag zal blijven waardoor rendabele beleggingen van overschotten aan liquiditeit een probleem blijft. Het management gaat daarom uit van de veronderstelling dat voor 2015 en 2016 er geen groei is van het netto bank product. Na 2016 wordt een jaarlijkse groei verwacht van 2% van het netto bank product van Europabank. Het bepalen van de toekomstige exploitatiekosten gebeurt op basis van de verhouding exploitatiekosten/netto bank product van 2014 en er wordt verondersteld dat deze verhouding voor de komende jaren onveranderd blijft.

Er wordt een gedetailleerde prognose gemaakt van de activiteiten van elke rapporterende eenheid voor de eerstvolgende 5 jaar. Na de expliciete voorspellingsperiode van 5 jaar wordt rekening gehouden met de terminale waarde van het bedrijf door middel van een extrapolatie van de kasstromen tot in het oneindige. Hierbij wordt uitgegaan van een terminale groeivoet na 5 jaar van 1,5% op jaarbasis voor zowel Keytrade als Europabank. Deze terminale groeivoet wordt door het management bepaald op basis van de langetermijngemiddelde verwachte groei van de markt voor elke activiteit.

De sensitiviteit van de netto actuele waarde of realisatiewaarde van de entiteit wordt eveneens berekend. Hierbij wordt de impact op de netto actuele waarde van de entiteit ten gevolge van een respectievelijke incrementele daling en stijging van de risicovrije interestvoet en activiteits-afhankelijke beta gesimuleerd. Eveneens wordt de impact van een daling van de prognose van de groei van de kasstromen tot in het oneindige gesimuleerd. Ten slotte wordt een stresstest uitgevoerd door een negatieve jaarlijkse groei van 0,25% toe te passen op de toekomstige kasstromen tot in het oneindige en de netto waarde van toekomstige kasstromen te actualiseren met een gestresseerde actualisatievoet van respectievelijk 11,4% voor Keytrade en 12,4% voor Europabank. Zowel de sensitiviteitstesten als de stresstest wijzen uit dat de aldus bekomen realisatiewaardes hoger liggen dan de boekwaarden voor zowel Keytrade als Europabank.

8. Actuele en uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de actuele en uitgestelde belastingvorderingen en –verplichtingen per 31 december. De uitgestelde belastingvorderingen en –verplichtingen worden per juridische entiteit van de Groep gesaldeerd.

(in EUR)	31/12/2014	31/12/2013
Actuele belastingen		
Activa	718.374,09	593.146,63
Verplichtingen	1.912.983,58	5.140.012,99
Totaal actuele belastingen	-1.194.609,49	-4.546.866,36
Uitgestelde belastingen		
Activa	24.303.129,25	32.940.395,57
Verplichtingen	41.533.421,76	29.774.720,71
Totaal uitgestelde belastingen	-17.230.292,51	3.165.674,86

Onderstaande tabel detailleert de samenstelling van de uitgestelde belastingvorderingen en –verplichtingen per 31 december:

(in EUR)	31/12/2014	31/12/2013
Opgenomen in de resultatenrekening	47.955.067,23	43.549.422,29
<i>Spreiding commissies volgens de effectieve rentevoet</i>	-21.255.428,87	-17.732.014,50
<i>Waardeverminderingen op kredieten</i>	14.801.638,05	15.125.248,14
<i>Voor verkoop beschikbare activa</i>	3.549.268,12	3.236.359,65
<i>Derivaten en afdekkingstransacties</i>	33.720.010,11	35.249.466,72
<i>Personeelsbeloningen</i>	3.495.350,87	4.087.239,48
<i>Afschrijvingen op materiële en immateriële vaste activa</i>	147.603,27	491.566,10
<i>Waardeverminderingen op materiële vaste activa</i>	1.533.872,14	0,00
<i>Voorzieningen</i>	5.201.416,22	4.991.699,51
<i>Impact definitief belaste inkomsten (DBI)</i>	33.828.045,48	29.978.863,03
<i>Goodwill</i>	0,00	0,00
<i>Impact overname Centea</i>	-27.080.431,75	-31.693.410,70
<i>Andere</i>	13.723,59	-185.595,13
Opgenomen in de herwaarderingsreserves	-65.185.359,74	-40.383.747,43
<i>Voor verkoop beschikbare activa</i>	-64.862.002,10	-41.573.475,37
<i>Personeelsbeloningen</i>	-323.357,64	1.189.727,94
Totaal uitgestelde belastingen	-17.230.292,51	3.165.674,86

De evolutie van de uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen in 2014 en 2013 kan als volgt voorgesteld worden:

(in EUR)	2014	2013
Openingsbalans	3.165.674,86	-22.309.732,10
Opgenomen in resultaat van het boekjaar	4.405.644,94	5.614.072,37
<i>Spreiding commissies volgens de effectieve rentevoet</i>	-3.523.414,38	-930.753,44
<i>Waardeverminderingen op kredieten</i>	-323.610,09	-2.007.758,19
<i>Voor verkoop beschikbare activa</i>	312.908,48	-1.602.449,49
<i>Derivaten en afdekkingstransacties</i>	-1.529.456,61	-5.304.434,99
<i>Personeelsbeloningen</i>	-591.888,60	-404.405,47
<i>Afschrijvingen op materiële en immateriële vaste activa</i>	-343.962,83	-370.359,62
<i>Waardeverminderingen op materiële vaste activa</i>	1.533.872,14	0,00
<i>Voorzieningen</i>	209.716,71	1.111.916,28
<i>Impact definitief belaste inkomsten (DBI)</i>	3.849.182,45	10.028.585,30
<i>Goodwill</i>	0,00	67.980,00
<i>Opvolging overname Centea</i>	4.612.978,95	5.033.910,02
<i>Andere</i>	199.318,72	-8.158,03
Opgenomen in de herwaarderingsreserves	-24.801.612,31	19.861.334,59
<i>Voor verkoop beschikbare activa</i>	-23.288.526,73	18.066.240,55
<i>Personeelsbeloningen</i>	-1.513.085,58	1.795.094,04
Eindbalans	-17.230.292,51	3.165.674,86

De daling van de netto-balanspositie is voornamelijk het gevolg van de waardeschommeling in de portefeuille voor verkoop beschikbare activa.

Uitgestelde belastingvorderingen worden uitsluitend opgenomen indien het waarschijnlijk is dat de uitgestelde belastingvordering zal kunnen verrekend worden met verwachte toekomstige winsten.

9. Andere activa en verplichtingen

De andere activa zijn per 31 december als volgt samengesteld:

(in EUR)	31/12/2014	31/12/2013
Vooruitbetaalde kosten	3.298.105,62	3.204.365,38
Te ontvangen baten	4.802.770,15	2.362.623,99
Edele metalen, goederen en grondstoffen	134.385,87	170.724,53
Andere voorschotten	4.883.282,74	3.440.978,28
Overige	3.610.641,71	1.699.946,08
Totaal overige activa	16.729.186,09	10.878.638,26
Uitsplitsing van het totaal in:		
Kortlopend (komt te vervallen binnen het jaar)	16.520.666,03	10.667.343,52
Langlopend	208.520,06	211.294,74

De andere verplichtingen zijn per 31 december als volgt samengesteld:

(in EUR)	31/12/2014	31/12/2013
Personeelsbeloningen	9.332.136,63	17.843.304,60
Sociale lasten	17.096.649,31	18.072.058,03
Toe te rekenen kosten	9.664.271,82	8.923.505,14
Over te dragen opbrengsten	68.455,17	173.065,54
Schulden mbt belastingen	6.684.410,75	8.001.031,50
Overige verplichtingen	29.808.871,87	25.156.693,83
Totaal overige verplichtingen	72.654.795,55	78.169.658,64
Uitsplitsing van het totaal in:		
Kortlopend (komt te vervallen binnen het jaar)	63.322.658,92	60.326.354,04
Langlopend	9.332.136,63	17.843.304,60

De overige verplichtingen bestaan hoofdzakelijk uit nog te ontvangen of te betalen facturen.

Voor een bespreking van de personeelsbeloningen verwijzen wij naar noot 4.14.

10. Vaste activa geassocieerd als aangehouden voor verkoop

De vaste activa geassocieerd als aangehouden voor verkoop bestaan uitsluitend uit terreinen en gebouwen in het bezit van Crelan NV op 31/12/2014. In de loop van 2014 heeft de bank namelijk beslist om de gebouwen van de oude hoofdzetel van Centea in Antwerpen te verkopen. Bijgevolg werden deze gebouwen aan marktwaarde geassocieerd als aangehouden voor verkoop. De marktwaarde werd vastgelegd op EUR 15.775.000,00 op basis van een overeenkomst met een potentiële koper.

Begin 2015 werd een overeenkomst afgesloten met een vastgoedontwikkelaar die in de loop van het jaar een deel van de gebouwen in gebruik zal nemen. Het resterende deel zal onmiddellijk terug verhuurd worden aan Crelan, tot uiterlijk eind 2016.

11. Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs

11.1. Deposito's

De deposito's zijn per 31 december als volgt samengesteld:

(in EUR)	31/12/2014	31/12/2013
Deposito's van kredietinstellingen	29.961.977,27	89.609.990,12
- zichtdeposito's	14.673.889,93	22.466.047,71
- deposito's met vaste looptijd	14.558.561,34	52.177.490,41
- overige deposito's	729.526,00	14.966.452,00
Deposito's (andere dan van kredietinstellingen)	17.548.887.773,41	16.799.500.113,64
- zichtdeposito's	3.020.590.515,29	2.584.853.017,59
- deposito's met vaste looptijd	1.025.169.521,97	801.743.902,43
- spaardeposito's	13.333.496.850,26	13.243.983.896,35
- overige deposito's	169.630.885,89	168.919.297,27
Totaal deposito's	17.578.849.750,68	16.889.110.103,76
Uitsplitsing van het totaal in:		
Kortlopend (komt te vervallen binnen het jaar)	16.712.654.381,44	16.199.059.589,71
Langlopend	866.195.369,24	690.050.514,05

Van de deposito's van kredietinstellingen heeft EUR 6.510.000 (2013: EUR 29.630.000) betrekking op gestorte collaterals in het kader van de "credit support annexe" (CSA) van de ISDA documentatie op derivaten. De daling van de overige deposito's is gelinkt aan een daling van de overdisponering op zichtrekeningen van Crelan bij andere kredietinstellingen.

De deposito's aan klanten kende in 2014 een lichte stijging van ongeveer 4%. De grootste stijging is te vinden bij de zichtdeposito's. De overige deposito's aan klanten betreft voornamelijk notarisrekeningen en derden rekeningen van advocaten.

11.2. In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties

De in schuldbewijzen belichaamde schulden bestaan voornamelijk uit kasbons en zijn per 31 december als volgt samengesteld:

(in EUR)	31/12/2014	31/12/2013
Kasbons	2.675.608.262,97	2.903.262.282,72
Obligaties	0,00	19.233.676,02
Totaal in schuldbewijzen belichaamde schulden	2.675.608.262,97	2.922.495.958,74
Uitsplitsing van het totaal in:		
Kortlopend (komt te vervallen binnen het jaar)	252.590.550,24	448.043.520,58
Langlopend	2.423.017.712,73	2.474.452.438,16

Crelan past reële waardeafdekking van het renterisico van zijn portefeuille kasbons toe. De afdekkingsinstrumenten bestaan uitsluitend uit renteswapovereenkomsten. Wijzigingen in de reële waarde van de kasbonportefeuille, toewijsbaar aan het ingedekte risico, leidt tot een aanpassing van de boekwaarde via de rubriek "Wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte posities bij reële-waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille". Eventuele inefficiënties van de afdekkingsrelatie worden in resultaat genomen via de rubriek "Aanpassingen van de reële waarde bij de administratieve verwerking van afdekkingstransacties".

De obligaties in 2013 hadden betrekking op het deel van de obligaties van het effectiseringsvehikel Hypolan dat niet binnen de Groep Crelan werd aangehouden. Deze obligaties bevonden zich in de portefeuille van de Franse hoofdaandeelhouders, maar werden in de loop van 2014 terugbetaald naar aanleiding van de liquidatie van Hypolan NV.

11.3. Achtergestelde verplichtingen

De achtergestelde verplichtingen bestaan uitsluitend uit achtergestelde certificaten. De resterende looptijd per 31 december kan als volgt gedetailleerd worden:

(in EUR)	31/12/2014	31/12/2013
Vervaldatum		
Lopend jaar	0,00	0,00
Lopend jaar +1	7.456.082,84	20.186.878,68
Lopend jaar +2	4.764.968,87	7.437.409,17
Lopend jaar +3	44.071.291,34	4.752.854,24
Lopend jaar +4	34.883.859,38	43.960.713,41
Meer dan lopend jaar +4	239.585.530,75	265.166.908,71
Totaal achtergestelde verplichtingen	330.761.733,18	341.504.764,21

11.4. Andere financiële verplichtingen

De andere financiële verplichtingen bestaan voornamelijk uit financiële wachtrekeningen en zijn op korte termijn.

12. Transfers van financiële activa

12.1. Verkoop- en terugkoopovereenkomsten

De Groep had per 31 december diverse lopende terugkoopovereenkomsten met een maximale looptijd van 6 maanden. Deze verplichtingen hebben een omvang van EUR 37.042.254,78 (2013: EUR 43.234.731,51). Inzake deze overeenkomsten werden voor verkoop beschikbare financiële activa met een totale boekwaarde van EUR 42.905.439,65 (2013: EUR 47.888.355,73) verkocht en geleverd. De desbetreffende financiële activa blijven op de balans verantwoord en de Groep blijft onderhevig aan rente- en kredietrisico op deze stukken. Omdat de Groep de contractuele rechten op de cash flows van deze effecten verkoopt, mag het deze effecten niet gebruiken gedurende de looptijd van de terugkoopovereenkomst. Het verschil tussen de boekwaarde van de financiële verplichtingen en activa wordt verklaard door het feit dat de financiële activa tegen marktwaarde worden verantwoord in tegenstelling tot de financiële verplichtingen, welke worden gewaardeerd aan geamortiseerde kostprijs.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van waarde van de overgedragen financiële activa van de groep:

31/12/2014	<i>Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden</i>	<i>Voor verkoop beschikbare financiële activa</i>	<i>Leningen en vorderingen</i>
(In EUR)			
Boekwaarde van de overgedragen activa	0,00	42.905.439,65	0,00
Boekwaarde van de hiermee samenhangende verplichting	0,00	37.042.254,78	0,00
31/12/2013	<i>Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden</i>	<i>Voor verkoop beschikbare financiële activa</i>	<i>Leningen en vorderingen</i>
(In EUR)			
Boekwaarde van de overgedragen activa	0,00	47.888.355,73	0,00
Boekwaarde van de hiermee samenhangende verplichting	0,00	43.234.731,51	0,00

12.2. Effectisering

Ter ondersteuning van haar liquiditeitsbeheer heeft de Groep in 2009 een effectiseringstransactie verricht van hypothecaire kredieten voor een bedrag van EUR 700 miljoen. De Groep verkocht hierbij de kredieten aan een institutionele VBS naar Belgisch recht (Hypolan NV), dewelke op haar beurt certificaten heeft uitgegeven met de kredieten als onderpand. Aangezien Crelan NV het financiële en operationele beleid van deze entiteit stuurde, werd Hypolan NV integraal geconsolideerd.

In 2014 werd Hypolan NV volledig geliquideerd. Bijgevolg werden de hypothecaire kredieten terug-gekocht door Crelan en de certificaten verkocht. Aangezien Hypolan NV in het verleden reeds integraal geconsolideerd werd, heeft deze transactie geen materiële impact gehad op de geconsolideerde cijfers van 2014.

13. Voorzieningen

De voorzieningen kunnen per 31 december als volgt gedetailleerd worden:

31/12/2014

(in EUR)	Lopende rechtsgeschillen	Andere voorzieningen	Totaal
Openingsbalans	6.002.077,12	24.681.250,79	30.683.327,91
Toevoegingen	1.183.711,87	7.505.008,17	8.688.720,04
Gebruikte bedragen	-1.466.439,15	-725.717,61	-2.192.156,76
Niet-gebruikte bedragen die tijdens de periode werden teruggeboekt	-461.817,00	-88.453,31	-550.270,31
Verwervingen (vervreemdingen dmv bedrijfscombinaties)	0,00	0,00	0,00
Toename van het gediscoteerde bedrag (verstrijken van tijd) en gevolg van enige wijziging in de disconteringsvoet	0,00	4.273,84	4.273,84
Andere bewegingen	350,00	-240.942,00	-240.592,00
Eindbalans	5.257.882,84	31.135.419,88	36.393.302,72

De lopende rechtsgeschillen hebben betrekking op diverse juridische zaken en schadegevallen. Het bedrag van de voorziening wordt individueel per dossier berekend door de juridische dienst, of door de personeelsdienst indien het een schadegeval met een medewerker betreft.

De andere voorzieningen hebben voornamelijk betrekking op de technische provisie aangelegd door de verzekeringsmaatschappij (EUR 29.497.671,77), alsook op specifieke dossiers die geen rechtsgeschillen zijn en waarvoor de bedragen gekend en zeker zijn. Voor een gedetailleerde bespreking van de technische voorziening verwijzen wij naar noot 19.

Van het totaal van de voorzieningen wordt er geraamd dat een bedrag van 3 miljoen EUR zal verschuldigd zijn in de loop van het boekjaar 2015.

14. Personeelsbeloningen

14.1. Toegezegd-pensioenregelingen

Verplichtingen uit hoofde van de toegezegd-pensioenregeling worden opgenomen onder de 'Overige verplichtingen'. Activa uit hoofde van de toegezegd-pensioenregeling worden opgenomen onder de 'Overige activa'. Crelan heeft twee toegezegd-pensioenregelingen, één van ex-Landbouwkrediet en één van ex-Centea. De andere entiteiten van de Groep hanteren toegezegde-bijdragenregelingen.

Sinds 2012 zijn er geen toetredingen meer tot de toegezegd-pensioenregelingen. Deze zijn gedekt via groepsverzekeringen of individuele pensioenverbintenissen onderschreven bij Belgische verzekeraars. De financiering van deze pensioenplannen gebeurt door een collectieve financiering van de groepsverzekering. De jaarlijkse bijdrage wordt bepaald rekening houdend met de verwachte loonsverhogingen, inflatie, actualisatievoet, pensioenleeftijd en personeelsverloop.

Op de pensioenleeftijd (60 jaar voor ex-Landbouwkrediet, 65 jaar voor ex-Centea) krijgen de werknemers een bepaald kapitaal, berekend op basis van de jaarlijkse remuneratie en anciënniteit. De werknemers hebben ook de mogelijkheid om dit kapitaal gespreid te laten uitbetalen.

De toegezegd-pensioenregelingen zorgen voor een actuariëel risico, voornamelijk renterisico, marktrisico en inflatierisico.

Onderstaande tabel detailleert de evolutie van de contante waarde van de brutoverplichting van de toegezegd-pensioenregelingen:

(in EUR)	31/12/2014		31/12/2013	
	Ex-Landbouwkrediet	Ex-Centea	Ex-Landbouwkrediet	Ex-Centea
Openingsbalans	55.606.853,41	7.732.121,50	51.753.188,00	6.577.979,00
Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten	2.164.752,85	754.423,68	2.206.351,00	737.622,00
Rentekosten	1.380.721,18	259.001,44	1.526.673,01	228.758,68
Bijdragen van deelnemers aan de regeling	227.113,56	0,00	244.662,08	0,00
Belastingen	-441.540,77	-134.360,74	-476.508,51	-127.782,85
Actuariële winsten en verliezen - ervaring	-3.488.904,88	331.591,96	1.281.034,62	208.709,62
Actuariële winsten en verliezen - demografische assumpties	0,00	0,00	347.589,92	-63.781,23
Actuariële winsten en verliezen - financiële assumpties	4.244.174,31	1.646.135,07	2.678.712,94	407.593,42
Betaalde vergoedingen	-4.419.022,08	-1.338.208,47	-3.954.849,65	-236.977,13
Afwikkelingen	0,00	0,00	0,00	0,00
Eindbalans	55.274.147,58	9.250.704,44	55.606.853,41	7.732.121,50

De toewijzing van de brutoverplichting kan als volgt gedetailleerd worden:

(in EUR)	31/12/2014		31/12/2013	
	Ex-Landbouwkrediet	Ex-Centea	Ex-Landbouwkrediet	Ex-Centea
Active werknemers	51.137.162,47	6.821.579,82	49.715.021,65	4.773.215,62
Ex-werknemers	2.983.724,63	1.360.926,62	3.740.455,20	998.807,74
Gepensioneerden	482.746,21	673.125,00	608.723,95	1.747.104,21
Belastingen	670.514,27	395.073,00	1.542.652,61	212.993,93
Totaal	55.274.147,58	9.250.704,44	55.606.853,41	7.732.121,51

Er worden beleggingen aangehouden tegenover het geheel van de toegezegd-pensioenverplichtingen.

Onderstaande tabel detailleert de evolutie van de reële waarde van de fondsbeleggingen:

(in EUR)	31/12/2014		31/12/2013	
	Ex-Landbouwkrediet	Ex-Centea	Ex-Landbouwkrediet	Ex-Centea
Openingsbalans	41.901.078,06	5.912.837,48	41.238.017,25	4.894.146,00
Interest inkomsten van de fondsbeleggingen	1.081.963,86	216.230,15	1.235.074,48	176.350,56
Excess rendement op fondsbeleggingen (excl. interesten)	7.270.876,69	-86.318,78	-481.418,25	60.034,22
Bijdragen van de werkgever	3.696.048,88	1.306.016,50	3.988.901,99	1.147.066,68
Bijdragen van de deelnemers aan de regeling	227.113,56	0,00	244.662,08	0,00
Betaalde vergoedingen	-4.419.022,08	-1.338.208,47	-3.847.650,99	-236.977,13
Belastingen	-441.540,77	-134.360,74	-476.508,51	-127.782,85
Eindbalans	49.316.518,20	5.876.196,14	41.901.078,06	5.912.837,48

Het werkelijk rendement op de fondsbeleggingen in de loop van 2014 bedroeg EUR 8.352.841,00 voor het pensioenplan van ex-Landbouwkrediet (2013: EUR 753.656) en EUR 129.911,00 voor dat van ex-Centea (2013: EUR 236.385). De stijging van het excess rendement in 2014 is voornamelijk het gevolg van de daling van de actualisatievoeten op de reële waarde van de individuele verzekeringscontracten. Onder de fondsbeleggingen bevinden zich geen door de Groep uitgegeven financiële instrumenten en geen beleggingen in vastgoed of activa in gebruik door de Groep. Het totaal van de fondsbeleggingen wordt geïnvesteerd in verzekeringscontracten Tak 21.

Onderstaande tabel detailleert de aansluiting tussen de contante waarde van de brutoverplichting en de reële waarde van de fondsbeleggingen uit hoofde van de toegezegd-pensioenregeling met de in de balans opgenomen activa en verplichtingen:

(in EUR)	31/12/2014		31/12/2013	
	Ex-Landbouwkrediet	Ex-Centea	Ex-Landbouwkrediet	Ex-Centea
Brutoverplichtingen uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen	55.274.147,58	9.250.704,44	55.606.853,41	7.732.121,50
Reële waarde van de fondsbeleggingen	-49.316.518,20	-5.876.196,14	-41.901.078,06	-5.912.837,48
Netto verplichtingen voor plannen met vaste toezeggingen	5.957.629,38	3.374.508,30	13.705.775,35	1.819.284,03
Bedragen opgenomen in de balans				
Verplichtingen voor plannen met vaste toezeggingen	5.957.629,38	3.374.508,30	13.705.775,35	1.819.284,03
Activa voor plannen met vaste toezeggingen	0,00	0,00	0,00	0,00
Netto verplichtingen voor plannen met vaste toezeggingen	5.957.629,38	3.374.508,30	13.705.775,35	1.819.284,03

Onderstaande tabel detailleert de totale lasten die in de loop van het boekjaar in de resultatenrekening werden opgenomen:

(in EUR)	31/12/2014		31/12/2013	
	Ex-Landbouwkrediet	Ex-Centea	Ex-Landbouwkrediet	Ex-Centea
Aan het boekjaar toegerekende pensioerkosten	2.164.752,85	754.423,68	2.206.351,00	737.622,00
Rentelasten	1.380.721,18	259.001,44	1.526.673,01	228.758,68
Interest inkomsten van de fondsbeleggingen	-1.081.963,86	-216.230,15	-1.235.074,48	-176.350,56
Totale lasten opgenomen in de gerealiseerde resultaten	2.463.510,17	797.194,97	2.497.949,53	790.030,12
Herwaarderingsreserves opgenomen in het eigen vermogen	-6.515.607,27	2.064.045,81	4.788.754,08	492.487,59
Totale lasten opgenomen in het totaalresultaat	-4.052.097,09	2.861.240,78	7.286.703,61	1.282.517,71

De lasten met betrekking tot de toegezegd-pensioenregeling worden in de resultatenrekening opgenomen als personeelskosten.

De voornaamste actuariële veronderstellingen voor het bepalen van de brutoverplichting worden in onderstaande tabel weergegeven:

	2014		2013	
	Ex-Landbouwkrediet	Ex-Centea	Ex-Landbouwkrediet	Ex-Centea
Disconteringsvoet	1,25%	2,00%	2,60%	3,40%
Verwachte procentuele salarisstijgingen	2,80%	2,80%	3,00%	3,00%
Verwachte inflatie	1,80%	1,80%	2,00%	2,00%

De voornaamste actuariële veronderstellingen voor het bepalen van totale lasten die in de loop van het boekjaar in de resultatenrekening werden opgenomen, worden in onderstaande tabel weergegeven:

	2014		2013	
	Ex-Landbouwkrediet	Ex-Centea	Ex-Landbouwkrediet	Ex-Centea
Disconteringsvoet	2,60%	3,40%	3,00%	3,60%
Verwachte procentuele salarisstijgingen	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%
Verwachte inflatie	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%

De disconteringsvoet gehanteerd voor het bepalen van de waarde van de verplichtingen m.b.t. de toegezegde pensioenregeling is verschillend voor ex-Centea en ex-Landbouwkrediet aangezien in het Defined Benefits plan ex-landbouwkrediet (relatief) oudere medewerkers zitten. Het DB-plan ex-Centea werd pas ingevoerd vanaf 2009 en is van toepassing voor al wie na 1998 in dienst is gekomen. De gemiddelde te financieren looptijd is langer bij ex-Centea dan bij ex-Landbouwkrediet, met als gevolg een hogere discontovoet voor de berekening van de Defined Benefit Obligations. De disconteringsvoet werd bepaald op basis van het "Rate:Link" model van Towers Watson: *"In deze methode wordt een curve geconstrueerd op basis van bedrijfsobligaties die als hoogwaardig worden beschouwd. .../... Deze methodiek gaat uit van het gehele universum aan bedrijfsobligaties volgens Bloomberg. Daaruit worden de bonds geselecteerd die naar de opvatting van Towers Watson voldoen aan de voorschriften. In het bijzonder dienen de obligaties hoogwaardige bedrijfsobligaties te zijn. Towers Watson beschouwt een obligatie als hoogwaardig indien ten minste de helft van de toegekende ratings AA is. Obligaties met optiekenmerken worden uitgesloten. Verder zijn onder meer minima gesteld aan de totale marktkapitalisatie per obligatie.*

De zo geselecteerde bedrijfsobligaties (voor de Eurozone momenteel circa 700 in getal) vormen gezamenlijk het universum waarop de yield curve ter bepaling van de discount rate wordt gebaseerd. De obligaties worden ingedeeld in een negental 'mandjes'. Voor elk van de mandjes wordt een gewogen gemiddelde looptijd en een gewogen gemiddelde rendement bepaald. De negen datapunten die hiermee ontstaan vormen de basis voor de curve. Uit de yield curve wordt vervolgens een spot curve afgeleid, waarbij de spot rates vanaf dertig jaar constant worden gehouden." (Bron: www.towerswatson.com).

De verwachte cashflows in 2015 met betrekking tot de toegezegd-pensioenregelingen van de Groep worden in onderstaande tabel weergegeven:

(in EUR)	31/12/2015	
	Ex-Landbouwkrediet	Ex-Centea
Bijdragen van de werkgever	4.069.401,83	923.485,47
Bijdragen van deelnemers aan de regulier	233.926,97	0,00
Betaalde vergoedingen	5.738.994,35	983.211,30
Betaalde vergoedingen door de werknern	79.654,19	0,00
Belastingen	485.516,04	121.550,46

De gemiddelde looptijd van de verplichtingen met betrekking tot de toegezegd-pensioenregelingen is 7 jaar voor ex-Landbouwkrediet en 14 jaar voor ex-Centea.

Onderstaande tabel toont de sensitiviteitsanalyse van de actuariële veronderstellingen met +-50bp op de brutoverplichting van beide pensioenplannen:

(in EUR)	31/12/2014	
	Ex-Landbouwkrediet	Ex-Centea
1 Brutoverplichting op het einde van de periode		
a. Brutoverplichting	55.274.147,57	9.250.703,50
2 Brutoverplichting op het einde van de periode gebaseerd op hypothesen 2012		
a. Brutoverplichting - Nominale waarde	51.029.973,26	7.604.568,43
3 Sensitiviteit disconteringsvoet		
a. Oorspronkelijke hypothese	1,25%	2,00%
b. Brutoverplichting	55.274.147,57	9.250.703,50
a. Hypothese - Variatie 1	1,75%	2,50%
b. Brutoverplichting - Nominale waarde	53.361.516,23	8.524.663,99
a. Hypothese - Variatie 2	0,75%	1,50%
b. Brutoverplichting - Nominale waarde	57.184.801,31	10.063.826,11
4 Sensitiviteit van de verwachte procentuele salarisstijgingen		
a. Oorspronkelijke hypothese	2,80%	2,80%
b. Brutoverplichting	55.274.147,57	9.250.703,50
a. Hypothese - Variatie 1	3,30%	3,30%
b. Brutoverplichting - Nominale waarde	57.632.975,23	10.129.044,99
a. Hypothese - Variatie 2	2,30%	2,30%
b. Brutoverplichting - Nominale waarde	53.169.126,62	8.479.149,19
5 Sensitiviteit van het sterftcijfer		
a. Oorspronkelijke hypothese	MR-3 / FR-3	MR-3 / FR-3
b. Brutoverplichting	55.274.147,57	9.250.703,50
a. Hypothese - Variatie 1	MR / FR	MR / FR
b. Brutoverplichting - Nominale waarde	54.884.817,00	9.337.128,00
6 Sensitiviteit van de verwachte inflatie		
a. Oorspronkelijke hypothese	1,80%	1,80%
b. Brutoverplichting	55.274.147,57	9.250.703,50
a. Hypothese - Variatie 1	2,30%	2,30%
b. Brutoverplichting - Nominale waarde	56.955.722,41	9.962.397,62
a. Hypothese - Variatie 2	1,30%	1,30%
b. Brutoverplichting - Nominale waarde	53.673.627,86	8.608.440,01

14.2. Toegezegde bijrageregelingen

De Groep heeft twee toegezegde bijdrageregelingen: één voor de personeelsleden van ex-Centea die in dienst waren voor het jaar 1999 en één voor de personeelsleden van ex-Landbouwkrediet en Crelan die in dienst zijn vanaf 2008. De personeelsleden van ex-Landbouwkrediet die oorspronkelijk deel uitmaken van de toegezegd pensioenregeling, worden getransfereerd naar de toegezegde bijdrageregelingen wanneer ze de leeftijd van 60 jaar bereiken. De filialen Keytradebank en Europabank hebben elk hun eigen toegezegde bijdrageregeling. Elk van deze regelingen worden gefinancierd door groepsverzekeringen, waarbij de verzekeraar een minimaal rendement garandeert.

Het bedrag van de te betalen bijdragen wordt als kost opgenomen in de periode waarin de personeelsleden de vergoede prestaties levert. De nog te betalen bijdragen worden in de balans opgenomen onder de rubriek "Andere verplichtingen".

De Belgische toegezegde bijdrageregelingen worden onderworpen aan een door de wet opgelegde minimum rendement van 3,25% op de patronale bijdragen en 3,75% op de bijdragen van de werknemers. Deze gegarandeerde rendementen kunnen door een koninklijk besluit worden gewijzigd. In dit geval is het voorzien dat de nieuwe gegarandeerde rendementen worden toegepast op de al gecumuleerde bijdragen uit het verleden en op al de toekomstige bijdragen. Deze pensioenplannen werden grotendeels als toegezegde bijdrageregelingen geboekt, ook al zal de werkgever een bijkomende bijdrage moeten betalen indien het gegarandeerd rendement niet wordt gehaald.

Om het verschil tussen geaccumuleerde reserves en minimaal gegarandeerde reserve op te nemen, werd er op 31/12/2014 een verplichting van EUR 13.555 geboekt onder de rubriek "Andere verplichtingen" in de balans.

In 2014 werd er aan de toegezegde bijdrageregelingen voor EUR 3.073.583,77 aan bijdragen betaald door de werkgever en EUR 527.551,18 door de werknemers. De aangehouden beleggingen van de pensioenplannen bestaan voor EUR 55.189.048,26 uit individuele verzekeringsreserves, met een gemiddeld gegarandeerd rendement van 3,73%, en voor EUR 129.007,98 uit reserves in een collectief financieringsfonds. De voorziene bijdrage in 2015 bedraagt EUR 3.004.131,26 voor de werkgever en EUR 531.932,93 voor de werknemer.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de toegezegde bijdrageregelingen van de Groep:

15. Derivaten

Een derivaat is een financieel instrument waarvan de waarde verandert als gevolg van veranderingen in een bepaalde onderliggende waarde (rentevoet, valutakoers, aandelenkoers, index ed), waarvoor geen of een geringe aanvangsinvestering nodig is en dat op een tijdstip in de toekomst wordt afgewikkeld.

De Groep houdt enkel derivaten aan in het kader van afdekkingstransacties. Bij de overname van Centea werd Crelan geconfronteerd met derivaten die volgens de eigen risicomodellen niet in aanmerking kwamen als afdekking. Deze derivaten dienden bijgevolg geplaatst te worden in de portefeuille voor handelsdoeleinden. Het betreft renteswapovereenkomsten, caps, swaptions en wisselverrichtingen op termijn.

Een renteswap is een overeenkomst waarbij twee partijen akkoord gaan om periodiek rentebetalingen te ruilen. In het vaakst voorkomende geval gaat een partij ermee akkoord om voor de hele looptijd van het contract op afgesproken data vaste rentebetalingen te doen, terwijl de andere partij zich ertoe verbindt rentebetalingen te doen die vloten ten aanzien van een bepaalde referentierente. Doorgaans ruilen beide partijen enkel interest en geen kapitaal. De Groep houdt eveneens één rente-instrument aan waarvan het ene been afhangt van de vlottende rente en het andere been afhangt van een bepaalde marktstrategie.

Een cap is een rente-optie waarmee de maximale rente voor de koper van de cap beperkt wordt tot een vooraf vastgelegd niveau voor verschillende periodes.

Een swaption is een optie op een swap waarbij de eigenaar van de swaption het recht heeft, maar niet de verplichting, om een swap tegen vooraf bepaalde voorwaarden af te sluiten op of binnen een bepaald tijdstip.

Bij wisselverrichtingen op termijn verbindt de koper van het contract er zich toe om een bepaalde hoeveelheid valuta te kopen of te verkopen op een in de toekomst vastgelegd tijdstip aan een vooraf afgesproken prijs.

Onderstaande tabel detailleert de samenstelling van de derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden per 31 december. Voor het notioneel bedrag wordt er een opsplitsing gemaakt tussen te ontvangen (receiver) en te betalen (payer).

(in EUR)	31/12/2014			
	Notioneel		Boekwaarde	
	Te ontvangen	Te betalen	Activa	Passiva
Renteinstrumenten				
- IRS (renteswap-overeenkomst)	75.473.684,00	75.473.684,00	25.994.898,34	27.782.689,37
- Caps	725.971.542,30	727.500.000,00	1.895.437,90	1.802.683,19
- Swaptions	74.800.000,00	74.000.000,00	18.671,51	22.513,98
Valutainstrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00
- Termijnwisselverrichting	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	876.245.226,30	876.973.684,00	27.909.007,75	29.607.886,54
	31/12/2013			
	Notioneel		Boekwaarde	
	Te ontvangen	Te betalen	Activa	Passiva
Renteinstrumenten				
- IRS (renteswap-overeenkomst)	473.052.631,58	197.052.631,58	49.416.241,92	45.483.817,41
- Caps	969.977.244,49	782.500.000,00	8.314.086,01	5.683.025,47
- Swaptions	250.603.077,00	94.000.000,00	614.356,23	300.041,71
Valutainstrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00
- Termijnwisselverrichting	1.853.840,95	1.839.829,47	29.392,81	12.588,55
Totaal derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden	1.695.486.794,02	1.075.392.461,05	58.374.076,97	51.479.473,14

In 2014 is de portefeuille derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden sterk afgenomen. Naast de jaarlijkse afschrijvingen van de amortizing swaps en vervallen instrumenten, werden er in de loop van het jaar 16 renteswaps voor een notionele waarde van EUR 514 miljoen, 8 caps voor een notionele waarde van EUR 135 miljoen en 58 swaptions voor een notionele waarde van EUR 135 miljoen gedocumenteerd als hedge relatie.

De Groep past uitsluitend reële-waardeafdekking toe, waarbij het risico van veranderingen in de reële waarde van een actief of verplichting wordt ingedekt. Zowel portefeuilles van activa of verplichtingen (macro-hedging), als individuele activa of verplichtingen (micro-hedging) maken het voorwerp uit van afdekkingrelaties.

Voor wat betreft de reële waardeafdekking van het renterisico van een portefeuille van financiële activa of verplichtingen werden bij Landbouwkrediet en Centea drie portefeuilles samengesteld die elk afzonderlijk met een portefeuille van renteswaps worden ingedekt:

- Portefeuille activa, bestaande uit consumentenkredieten, hypothecaire kredieten en investeringskredieten
- Investeringsportefeuille
- Portefeuille verplichtingen, bestaande uit kasbons

Sinds 2011 wordt binnen de Groep eveneens reële waarde-afdekking met caps en swaptions toegepast. Crelan creëerde hiervoor synthetische portefeuilles van caps impliciet aan de hypothecaire leningen met herzienbare rentevoet samengesteld als afgedekte positie waarop reële waarde-afdekking wordt toegepast.

Voor alle reële waarde-afdekkingen, worden op elke rapporteringsdatum de vereiste efficiëntietesten uitgevoerd.

Per 31 december bezit de Groep één reële waardeafdekking van een individueel actief. Een renteswap met een nominale waarde van EUR 10.000.000 wordt aangehouden ter indekking van het renterisico van een obligatielening.

Onderstaande tabel detailleert de reële waarde van de afdekkingsinstrumenten aangehouden per 31 december:

31/12/2014				
(in EUR)	Notioneel		Boekwaarde	
	Te ontvangen	Te betalen	Activa	Passiva
Reële waarde-afdekking (macro-hedging)	3.884.949.206,10	5.025.571.205,00	57.702.673,51	883.863.315,30
Reële waarde-afdekking (micro-hedging)	10.000.000,00	0,00	0,00	7.276.523,58
Totaal derivaten gebruikt ter afdekking	3.894.949.206,10	5.025.571.205,00	57.702.673,51	891.139.838,88
31/12/2013				
(in EUR)	Notioneel		Boekwaarde	
	Te ontvangen	Te betalen	Activa	Passiva
Reële waarde-afdekking (macro-hedging)	2.102.000.000,00	6.885.286.477,08	51.105.330,21	564.422.764,73
Reële waarde-afdekking (micro-hedging)	10.000.000,00	0,00	0,00	6.337.865,44
Totaal derivaten gebruikt ter afdekking	2.112.000.000,00	6.885.286.477,08	51.105.330,21	570.760.630,17

De totale ineffectiviteit opgenomen in resultaat bedroeg per 31 december 2014 EUR -5,8 miljoen (2013: EUR -4,7 miljoen).

(in EUR)	31/12/2014		31/12/2013	
	Winsten	Verliezen	Winsten	Verliezen
Reële waarde-afdekking van een individueel actief of verplichting				
- wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte positie	936.343,31	0,00	0,00	1.671.525,00
- wijzigingen in de reële waarde van de afdekkingsderivaten	0,00	935.964,83	1.590.328,00	0,00
Reële waarde-afdekking van het renterisico van een portefeuille				
- wijzigingen in de reële waarde van de afgedekte positie	313.123.345,79	0,00	0,00	202.085.753,61
- wijzigingen in de reële waarde van de afdekkingsderivaten	0,00	318.930.673,67	197.449.150,12	0,00
Totaal winsten en verliezen	314.059.689,10	319.866.638,50	199.039.478,12	203.757.278,61
Netto resultaat als gevolg van de administratieve verwerking van afdekking:	-5.806.949,40		-4.717.800,49	

16. Reële waarde van financiële activa en financiële verplichtingen

De reële waarde is de prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum.

Op basis van de observeerbaarheid van de inputs wordt de reële waarde onderverdeeld in 3 categoriën:

Level 1: genoteerde prijzen (niet aangepast) in actieve markten voor identieke activa en verplichtingen;

Level 2: gebruik van inputs andere dan genoteerde prijzen, die observeerbaar zijn voor het actief of de verplichting, ofwel direct ofwel indirect;

Level 3: gebruik van niet-waarneembare inputs, of wanneer een waarneembare input een aanpassing vereist met behulp van een niet-waarneembare input en die aanpassing resulteert in een aanzienlijke verandering van de reële waarde.

16.1. Reële waarde van financiële activa en verplichtingen aan geamortiseerde kostprijs

Onderstaande tabel geeft de boekwaarde en de reële waarde van de activa en verplichtingen die in de balans aan geamortiseerde kostprijs worden opgenomen.

(in EUR)	31/12/2014				
	Boekwaarde	Reële waarde	Level 1	Level 2	Level 3
Activa					
Leningen en Vorderingen	17.172.181.824,30	18.076.531.950,78	0,00	0,00	18.076.531.950,78
<i>Interbancaire kredieten</i>	1.239.383.822,68	1.243.221.060,80	0,00	0,00	1.243.221.060,80
<i>Consumentenkredieten</i>	618.122.494,03	618.284.342,18	0,00	0,00	618.284.342,18
<i>Hypothecaire kredieten</i>	10.313.258.222,86	10.999.207.240,67	0,00	0,00	10.999.207.240,67
<i>Landbouwkredieten</i>	1.925.521.993,70	2.058.239.674,23	0,00	0,00	2.058.239.674,23
<i>Professionele kredieten</i>	1.661.554.673,52	1.746.954.505,63	0,00	0,00	1.746.954.505,63
<i>Kredieten op korte termijn</i>	270.466.255,33	268.267.915,16	0,00	0,00	268.267.915,16
<i>Andere</i>	1.143.874.362,17	1.142.357.212,12	0,00	0,00	1.142.357.212,12
Verplichtingen					
Deposito's	17.578.849.750,68	17.618.512.760,85	0,00	15.921.743.390,32	1.696.769.370,53
In schuldbewijzen belichaamde schulden	2.675.608.262,97	2.793.183.298,25	0,00	20.346,76	2.793.162.951,49
Achtergestelde verplichtingen	330.761.733,18	373.261.431,59	0,00	0,00	373.261.431,59

(in EUR)	31/12/2013				
	Boekwaarde	Reële waarde	Level 1	Level 2	Level 3
Activa					
Leningen en Vorderingen	17.312.502.066,82	17.519.285.990,85	0,00	0,00	17.519.285.990,85
<i>Interbancaire kredieten</i>	1.867.201.043,65	1.867.205.245,99	0,00	0,00	1.867.205.245,99
<i>Consumentenkredieten</i>	616.741.737,45	614.702.138,12	0,00	0,00	614.702.138,12
<i>Hypothecaire kredieten</i>	10.092.042.585,69	10.185.081.618,57	0,00	0,00	10.185.081.618,57
<i>Landbouwkredieten</i>	1.938.245.822,21	2.010.141.243,20	0,00	0,00	2.010.141.243,20
<i>Professionele kredieten</i>	1.796.523.161,83	1.842.823.108,63	0,00	0,00	1.842.823.108,63
<i>Kredieten op korte termijn</i>	286.023.483,77	284.523.946,96	0,00	0,00	284.523.946,96
<i>Andere</i>	715.724.232,21	714.808.689,38	0,00	0,00	714.808.689,38
Verplichtingen					
Deposito's	16.889.110.103,76	16.911.093.780,16	0,00	15.455.558.070,30	1.455.535.709,86
In schuldbewijzen belichaamde schulden	2.922.495.958,74	2.999.548.805,09	0,00	22.923,00	2.999.525.882,09
Achtergestelde verplichtingen	341.504.764,21	374.659.544,38	0,00	0,00	374.659.544,38

Voor de deposito's op ten hoogste één jaar wordt de reële waarde verondersteld gelijk te zijn aan de boekwaarde. Voor de overige activa en verplichtingen wordt er een reële waarde bepaald op basis van:

- De evolutie van de risicovrije rentevoet: Hierbij wordt er gekeken naar het verschil tussen de historische en de actuele rentevoet. Als risicovrije rentevoet wordt er de IRS rentevoet genomen van een gelijkaardige cash-flow structuur.
- De evolutie van de marges op de activa en verplichtingen: Hierbij wordt er gekeken naar het verschil tussen de historische en de actuele marges op de verschillende producten. De marge wordt berekend als de rentevoet die de klant betaalt, verminderd met de risicovrije rentevoet. Als actuele marge wordt het gewogen gemiddelde genomen van de marges op de productie van de laatste 12 maanden van de verschillende producten.
Om tot de impact op de reële waarde te komen, wordt de evolutie van de marge vermenigvuldigd met de resterende omloop, en geactualiseerd met de risicovrije rentevoet. Dezelfde marge wordt gebruikt voor de resterende looptijd van het krediet/verplichting en houdt dus geen rekening met eventuele rentewijzigingen.

Bij de berekening van de reële waarde van leningen en vorderingen aan cliënten wordt er een 'constant prepayment rate' (CPR ratio) verondersteld van 5%. De CPR ratio geeft het deel van de leningen weer die men verwacht dat vervroegd terugbetaald zal worden. Door de huidige markt-omstandigheden merken we echter dat begin 2015 de CPR ratio merkelijk hoger ligt dan verwacht, wat een negatieve impact heeft op de reële waarde van de leningen en vorderingen.

Zowel in 2014 als in 2013 vonden er geen significante transfers van financiële activa of verplichtingen plaats tussen de verschillende levels.

16.2. Waardering van financiële activa en verplichtingen opgenomen aan reële waarde.

Onderstaande tabellen geven de indeling van de reële waarde van de financiële activa en verplichtingen in Level 1, Level 2 en Level 3 afhankelijk van de observeerbaarheid van de gebruikte inputs:

Reële waarde van de financiële activa 2014

<i>Tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening</i>				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Kredieten	5.002.515,66	0,00	5.002.515,66	0,00
TOTAAL	5.002.515,66	0,00	5.002.515,66	0,00
<i>Aangehouden voor handelsdoeleinden</i>				
Schuldbewijzen	0,00	0,00	0,00	0,00
Derivaten	27.909.007,75	0,00	26.802.270,51	1.106.737,24
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAAL	27.909.007,75	0,00	26.802.270,51	1.106.737,24
<i>Voor verkoop beschikbaar</i>				
Schuldbewijzen	4.425.484.173,41	4.266.313.615,60	141.354.077,01	17.816.480,80
Fondsen	1.320.218,90	1.320.218,90	0,00	0,00
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAAL	4.426.804.392,31	4.267.633.834,50	141.354.077,01	17.816.480,80
<i>Afdekkingsderivaten</i>				
Interest Rate Swaps	50.466.844,01	0,00	50.466.844,01	0,00
Swaptions	3.612.540,11	0,00	3.612.540,11	0,00
Caps	3.623.289,39	0,00	3.623.289,39	0,00
TOTAAL	57.702.673,51	0,00	57.702.673,51	0,00
<i>Aangehouden voor verkoop</i>				
Terreinen en gebouwen	15.775.000,00	0,00	15.775.000,00	0,00
TOTAAL	15.775.000,00	0,00	15.775.000,00	0,00

Reële waarde van de financiële verplichtingen 2014

<i>Aangehouden voor handelsdoeleinden</i>				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Schuldbewijzen	0,00	0,00	0,00	0,00
Derivaten	29.607.886,54	0,00	29.607.886,54	0,00
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAAL	29.607.886,54	0,00	29.607.886,54	0,00
<i>Afdekkingsderivaten</i>				
Interest Rate Swaps	891.139.838,88	0,00	891.139.838,88	0,00
Swaptions	0,00	0,00	0,00	0,00
Caps	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAAL	891.139.838,88	0,00	891.139.838,88	0,00

Reële waarde van de financiële activa 2013

<i>Tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening</i>				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Kredieten	4.995.169,70	0,00	4.995.169,70	0,00
TOTAAL	4.995.169,70	0,00	4.995.169,70	0,00
<i>Aangehouden voor handelsdoeleinden</i>				
Schuldbewijzen	0,00	0,00	0,00	0,00
Derivaten	58.374.076,97	0,00	56.887.722,06	1.486.354,91
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAAL	58.374.076,97	0,00	56.887.722,06	1.486.354,91
<i>Voor verkoop beschikbaar</i>				
Schuldbewijzen	3.399.737.803,41	3.181.714.818,86	198.925.418,37	19.097.566,18
Fondsen	1.251.036,60	1.251.036,60	0,00	0,00
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAAL	3.400.988.840,01	3.182.965.855,46	198.925.418,37	19.097.566,18
<i>Afdekkingsderivaten</i>				
Interest Rate Swaps	33.422.283,42	0,00	33.422.283,42	0,00
Swaptions	9.501.043,19	0,00	9.501.043,19	0,00
Caps	8.182.003,60	0,00	8.182.003,60	0,00
TOTAAL	51.105.330,21	0,00	51.105.330,21	0,00
<i>Aangehouden voor verkoop</i>				
Terreinen en gebouwen	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAAL	0,00	0,00	0,00	0,00

Reële waarde van de financiële verplichtingen 2013

<i>Aangehouden voor handelsdoeleinden</i>				
	Totaal	Level 1	Level 2	Level 3
Schuldbewijzen	0,00	0,00	0,00	0,00
Derivaten	51.479.473,14	0,00	51.479.473,14	0,00
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAAL	51.479.473,14	0,00	51.479.473,14	0,00
<i>Afdekkingsderivaten</i>				
Interest Rate Swaps	570.760.630,17	0,00	570.760.630,17	0,00
Swaptions	0,00	0,00	0,00	0,00
Caps	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAAL	570.760.630,17	0,00	570.760.630,17	0,00

Financiële activa en verplichtingen waarvoor geen genoteerde prijs beschikbaar is, worden gewaardeerd op basis van de marktwaarderingen van gerenommeerde externe financiële tegenpartijen. Deze marktwaarderingen worden systematisch gecontroleerd door het departement financiële markten. Omwille van illiquiditeit, worden 3 obligaties gewaardeerd op basis van een modelprijs. Voor deze obligaties worden de cashflows van de obligaties gewaardeerd aan de Euribor 6M swapcurve vermeerderd met de spread van liquide obligaties van dezelfde emittent en met vergelijkbare looptijd of bij gebrek hieraan, liquide obligaties van emittenten met gelijkwaardige rating en vergelijkbare looptijd.

Betreffende derivaten wordt de marktwaarde als volgt bepaald: voor de renteswaps gebeurt de waardering sinds 2013 op basis van de eonia curve. Voor de caps en swaptions wordt gebruik gemaakt van de marktvolatiliteiten die verschillende tegenpartijen in Bloomberg afficheren. Vervolgens gebeurt de marktwaardering van de optie op basis van de karakteristieken van het onderliggende derivaat.

Een sensitiviteitsanalyse van de globale portefeuille gebeurt op maandelijkse basis. Zowel het renterisico als het spreadrisico wordt hierbij gemeten en getoetst aan door de Raden van Bestuur opgelegde limieten. Het renterisico wordt gemeten via een cumulatieve nominale rentegap. Het spreadrisico wordt berekend op basis van een spread-value-at-risk met een betrouwbaarheidsinterval van 99,5%, een risicoperiode van 3 maand en op basis van historisch gemeten kredietsspreads per obligatieklasse over meerdere jaren. Op 31 december 2014 meten we een spreadvar van 48,5 miljoen EUR op de globale portefeuille.

Het renterisico en het spreadrisico voor de obligaties onder level 3 zijn beperkt, vooreerst omwille van het geïnvesteerd bedrag van 18 miljoen EUR en vervolgens omdat de meeste obligaties een vlottende coupon betalen. Op basis van een renteschok van 200 basispunten berekenen we een beperkte impact van 0,1 miljoen EUR. De spreadvar bedraagt 24 miljoen EUR.

Voor de assumpties die gebruikt worden voor de berekeningen van Level 3 werden er in 2014, naast de normale marktwaarde aanpassingen, geen materiële aanpassingen doorgevoerd.

Eind 2013 werd de portefeuille van de bank geanalyseerd, met een aantal wijzigingen in niveau als gevolg. In 2014 vonden er geen significante transferts van financiële activa of verplichtingen plaats tussen de verschillende levels.

	Level 1 in 2014	Level 2 in 2014	Level 3 in 2014
Level 1 in 2013			0,00
Level 2 in 2013	0,00		0,00
Level 3 in 2013	0,00	0,00	

	Level 1 in 2013	Level 2 in 2013	Level 3 in 2013
Level 1 in 2012			0,00
Level 2 in 2012	24.371.662,15		0,00
Level 3 in 2012	41.843.065,73	0,00	

Onderstaande tabel geeft de evolutie van level 3 weer van einde 2013 tot einde 2014.

31/12/2014	Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden		Voor verkoop beschikbare financiële activa
	Schuldbewijzen	Derivaten	Schuldbewijzen
Openingsbalans	0,00	1.486.354,91	19.097.566,18
Resultaten			
- via gerealiseerde resultaten	0,00	-379.617,67	-82.062,97
- via niet-gerealiseerde resultaten	0,00	0,00	450.027,86
Aankopen	0,00	0,00	0,00
Verkopen	0,00	0,00	0,00
Op eindvervaldag gekomen	0,00	0,00	-1.649.050,27
Transfers in/uit Level 3	0,00	0,00	0,00
Eindbalans	0,00	1.106.737,24	17.816.480,80

Onderstaande tabel geeft de evolutie van level 3 weer van einde 2012 tot einde 2013.

31/12/2013	Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden		Voor verkoop beschikbare financiële activa
	Schuldbewijzen	Derivaten	Schuldbewijzen
Openingsbalans	4.158.800,00	2.078.809,15	82.470.793,20
Resultaten			
- via gerealiseerde resultaten	0,00	-592.454,24	5.138.782,05
- via niet-gerealiseerde resultaten	0,00	0,00	670.207,09
Aankopen	0,00	0,00	0,00
Verkopen	0,00	0,00	-5.363.541,01
Op eindvervaldag gekomen	-4.158.800,00	0,00	-11.900.418,29
Transfers in/uit Level 3	0,00	0,00	-51.918.256,86
Eindbalans	0,00	1.486.354,91	19.097.566,18

Een bedrag van EUR -397.713,89 uit de winst- en verliesrekening heeft betrekking op financiële activa in level 3 die zich per 31 december 2014 nog in portefeuille bevinden. Hiervan heeft EUR -18.096,22 betrekking op de actuariële op- en afrentingen van effecten en EUR -379.617,67 op reële waardeschommelingen via resultaat.

17. Saldering van financiële activa en verplichtingen

Om het risico bij het afsluiten van derivaten te beperken, wordt met iedere financiële tegenpartij een ISDA Master Agreement, een CSA (Credit Support Annex) en een GMRA (Global Master Repurchase Agreement) afgesloten. Deze contracten bepalen immers dat bij falen een netting mag gebeuren van alle rechten en verplichtingen die voortvloeien uit de derivatenhandel met deze tegenpartij. Het risico wordt nog verder beperkt door de contractuele verplichting om cash collateral te plaatsen bij een negatieve netto marktwaarde van de portefeuille derivaten. Bij een positieve netto marktwaarde ontvangt men dus cash collateral.

Er blijft ten allen tijde een residueel risico vermits bij het falen van een tegenpartij, waarmee derivaten werden afgesloten, een nieuwe tegenpartij dient gezocht te worden waarbij de vervangingskost de cash collateral kan overschrijden.

De volgende tabel geeft een overzicht van de financiële activa en verplichtingen waarop een afdwingbare ISDA master netting overeenkomst van toepassing is. Dit is van toepassing op derivaten transacties en op verkoop-terugkoopovereenkomsten. De ISDA conventie voldoet niet aan de criteria om financiële activa en verplichtingen te salderen op de balans, maar het laat toe om alle rechten en verplichtingen tegenover een tegenpartij te netten in het geval dat deze tegenpartij in gebreke blijft.

31/12/2014		Saldering onder bepaalde voorwaarden				
(in EUR)	Bruto bedragen, voor eventuele saldering op de balans	Bedragen effectief gesaldeerd op de balans	Netto bedragen op de balans, inclusief saldering	Bedragen die gesaldeerd worden in het kader van een conventie	Verkregen of gegeven garanties, inclusief cash collateral	Netto bedrag, na elk effect van saldering
Financiële activa						
Derivaten	85.611.681,26	0,00	85.611.681,26	77.321.991,17	6.393.993,58	1.895.696,51
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal actief	85.611.681,26	0,00	85.611.681,26	77.321.991,17	6.393.993,58	1.895.696,51
Financiële verplichtingen						
Derivaten	920.747.725,42	0,00	920.747.725,42	77.321.991,17	840.219.760,22	3.205.974,03
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten	37.042.254,78	0,00	37.042.254,78	0,00	37.042.254,78	0,00
Totaal passief	957.789.980,20	0,00	957.789.980,20	77.321.991,17	877.262.015,00	3.205.974,03
31/12/2013		Saldering onder bepaalde voorwaarden				
(in EUR)	Bruto bedragen, voor eventuele saldering op de balans	Bedragen effectief gesaldeerd op de balans	Netto bedragen op de balans, inclusief saldering	Bedragen die gesaldeerd worden in het kader van een conventie	Verkregen of gegeven garanties, inclusief cash collateral	Netto bedrag, na elk effect van saldering
Financiële activa						
Derivaten	109.450.014,37	0,00	109.450.014,37	79.278.888,05	28.649.001,85	1.522.124,47
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal actief	109.450.014,37	0,00	109.450.014,37	79.278.888,05	28.649.001,85	1.522.124,47
Financiële verplichtingen						
Derivaten	622.227.514,76	0,00	622.227.514,76	79.278.888,05	542.948.626,71	0,00
Verkoop- en terugkoopovereenkomsten	43.234.731,52	0,00	43.234.731,52	0,00	43.234.731,52	0,00
Totaal passief	665.462.246,28	0,00	665.462.246,28	79.278.888,05	586.183.358,23	0,00

De verkregen en gegeven garanties bestaan grotendeels uit cash collateral. Het garantiebedrag wordt gereguleerd en is bijgevolg juridisch afdwingbaar op basis van een "Credit Support Annex" (CSA)-overeenkomst die wordt toegevoegd aan de ISDA overeenkomst. Voor één renteswap afgesloten in het kader van een kredietverlening werd geen CSA-overeenkomst ondertekend.

18. Eigen Vermogen

De samenstelling van het eigen vermogen per 31 december is als volgt:

(in EUR)	31/12/2014	31/12/2013
Aandelenkapitaal	914.101.459,30	720.636.597,93
Niet-gerealiseerde winsten en verliezen uit voor verkoop beschikbare financiële activa	126.085.936,26	80.789.461,70
Actuariële winsten/verliezen bij pensioenplannen	627.974,05	-2.310.501,36
Reserves	314.235.666,21	293.335.921,44
Nettowinst van het boekjaar	61.648.057,52	45.213.341,59
Minderheidsbelangen	0,00	0,00
Totaal eigen vermogen	1.416.699.093,34	1.137.664.821,30

De erkende coöperatieve Kassen Lanbokas en Agricaisse bezitten, samen met de Federatie van de Kassen van het Landbouwkrediet, 50% van de aandelen (aandelen A) en van de daarbij horende stemrechten van de NV Crelan. De resterende 50% van de aandelen (aandelen B) van de NV Crelan zijn in handen van SAS Belgium CA, een vennootschap naar Frans recht. Deze aandelen geven recht op de helft van de stemrechten. De Groep houdt geen eigen aandelen aan.

Onderstaande tabel schetst de evolutie van het aandelenkapitaal in 2014 en 2013:

(in EUR)	2014		2013	
	aantal aandelen	kapitaal	aantal aandelen	kapitaal
Openingsbalans	50.989.099	720.636.597,93	51.361.275	829.254.032,60
- aandelen op naam	912.499	99.686.758,20	2.408.269	222.236.758,20
- coöperatieve aandelen	50.076.600	620.949.839,73	48.953.006	607.017.274,40
Mutaties	15.600.397	193.464.861,37	-372.176	-108.617.434,67
- toe- en uitredingen van coöperatoren	15.600.397	193.444.922,80	1.123.594	13.932.565,33
- kapitaalvermindering	0	0,00	-1.495.770	-125.000.000,00
- kapitaalverhoging	0	0,00	0	2.450.000,00
- andere	0	19.938,57	0	0,00
Eindbalans	66.589.496	914.101.459,30	50.989.099	720.636.597,93
- aandelen op naam	912.499	99.706.696,77	912.499	99.686.758,20
- coöperatieve aandelen	65.676.997	814.394.762,53	50.076.600	620.949.839,73

De aandelen op naam zijn zonder nominale waarde. De coöperatieve aandelen hebben een nominale waarde van EUR 12,40 per aandeel. Alle aandelen zijn volstort.

Op 22 april 2014 hebben de Franse en de Belgische aandeelhouders een akkoord gesloten waarbij is overeengekomen dat de Franse aandeelhouder zijn participatie in de NV Crelan zal overdragen aan de Belgische aandeelhouders. De transactie wordt door de Belgische aandeelhouders gefinancierd met eigen middelen. Om op groepsniveau te blijven voldoen aan de prudentiële vereisten inzake eigen vermogen en solvabiliteit diende Crelan, ingevolge deze operatie, het eigen vermogen te verhogen met +/- 200 miljoen EUR. Dit wordt gerealiseerd door het ophalen van bijkomend coöperatief kapitaal en door winstreservering. Op 31 december 2014 was er al meer dan 193 miljoen EUR aan extra coöperatief kapitaal opgehaald.

De andere reserves bevatten voor een bedrag van EUR 154.849.031,48 (2013: EUR 102.185.124,11) statutaire reserves, waarvan EUR 76.669.546,69 (2013: EUR 73.819.332,50) niet onmiddellijk voor uitkering in aanmerking komt.

De reserves uit herwaardering hebben betrekking op de niet-gerealiseerde winsten en verliezen op de voor verkoop beschikbare financiële activa en op actuariële winsten en verliezen bij pensioenplannen. De andere reserves hebben betrekking op de ingehouden winsten. De evolutie van de niet gerealiseerde winsten en verliezen uit voor verkoop beschikbare financiële activa wordt in onderstaande tabel weergegeven:

(in EUR)	Bruto	Uitgestelde belastingen	Totaal
Openingsbalans 01/01/2014	122.362.937,07	-41.573.475,37	80.789.461,70
Herwaardering van de activa	86.359.221,52	-29.329.984,19	57.029.237,33
Verkochte en vervallen effecten	-6.612.708,64	2.247.659,67	-4.365.048,97
Aangelegde waardeverminderingen	0,00	0,00	0,00
Reële waarde-afdekking micro hedge	-1.123.941,84	382.027,83	-741.914,01
Reële waarde-afdekking macro hedge	-10.037.569,76	3.411.769,96	-6.625.799,80
Andere	0,00	0,00	0,00
Eindbalans 31/12/2014	190.947.938,36	-64.862.002,10	126.085.936,26

De Raad van Bestuur zal tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 23 april 2015 voorstellen om voor de NV Crelan geen dividend uit te keren aan de hoofdaandeelhouder en aan de erkende coöperatieve kassen. De Raad van Bestuur zal ook voorstellen dat de erkende coöperatieve kassen Lanbokas en Agricaisse, samen met de regionale coöperatieve kassen, aan de coöperatoren 3,25% zullen uitkeren op hun aandeel in het coöperatief kapitaal. Het totaal dividend over het boekjaar 2014 zou aldus EUR 23.579.610,51 bedragen (2013: EUR 24.305.833,32).

19. Verzekeringscontracten

Crelan Insurance commercialiseert sinds september 2007 uitsluitend risicoverzekeringen van het type "schuldsaldoverzekering", "tijdelijke overlijdensverzekeringen" en "financieringsaldo verzekering".

Doelgroep van een schuldsaldoverzekering zijn personen of vennootschappen die een lening afsluiten en de gehele of gedeeltelijke terugbetaling van de lening in geval van overlijden van (één van) de leningnemers of bedrijfsleiders (in geval de lening wordt afgesloten door een vennootschap) willen laten verzekeren. De schuldsaldoverzekering voorziet bij overlijden van de verzekerde, of bij het eerste overlijden van twee verzekerden, een uitkering van een vast bedrag dat bij de onderschrijving gealigneerd wordt op (een percentage van) de verwachte evolutie van het nog openstaande saldo van een lening. Daarnaast is het ook mogelijk voor de verzekeringnemer één of meerdere aanvullende verzekeringen te onderschrijven. Deze mogelijke aanvullende verzekeringen dekken de risico's "overlijden door ongeval", "opeenvolgend overlijden" en "arbeidsongeschiktheid".

De aanvullende verzekering arbeidsongeschiktheid wordt niet meer gecommercialiseerd sinds 1 januari 2010.

Doelgroep van een financieringsaldoverzekering zijn personen of vennootschappen die een krediet (lening op afbetaling) afsluiten en de gehele terugbetaling van de lening op afbetaling in geval van overlijden van (één van) de leningnemers of bedrijfsleiders (in geval de lening wordt afgesloten door een vennootschap) willen laten verzekeren. De financieringsaldoverzekering voorziet bij overlijden van de verzekerde, of bij het eerste overlijden van twee verzekerden, een uitkering van een vast bedrag dat bij de onderschrijving gealigneerd wordt op de totale som van de terug te betalen mensualiteiten van de lening op afbetaling. Maandelijks neemt het verzekerd kapitaal af met één mensualiteit.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de verzekeringsverplichtingen, herverzekeringsactiva, baten en lasten die voortvloeien uit de verzekeringscontracten:

(in EUR)	31/12/2014	31/12/2013
Bruto technische voorzieningen		
Voorziening van de verzekeringscontracten	29.376.987	23.046.819
Voorziening voor schadegevallen	1.011.152	585.929
Aandeel van de herverzekeraar		
Voorziening van de verzekeringscontracten	0	0
Voorziening voor schadegevallen	890.468	503.894
Premies		
Brutopremies	18.028.338	14.064.367
Uitgaande herverzekeringspremies	2.385.116	1.822.782
Uitkeringen		
Bruto	1.709.969	2.234.024
Deel van de herverzekeraars	1.124.540	1.801.606

De brutotechnische voorzieningen, alsook het aandeel van de herverzekeraar, worden in de balans opgenomen onder de rubriek "voorzieningen".

Onderstaande tabel detailleert de mutaties in de technische voorzieningen in de loop van 2013 en 2014:

(in EUR)	2014		2013	
	Bruto	Herverzekeraar	Bruto	Herverzekeraar
Beginsaldo	23.632.748	503.894	18.679.997	615.617
Brutopremies	18.028.338	0	14.064.367	0
Afhoudingen op premies	-2.985.364	0	-2.392.838	0
Ontrokken risicopremies	-8.471.206	0	-6.511.728	0
Ontrokken kosten	-517.985	0	-408.850	0
Toegekende renteopbrengsten	799.616	0	652.139	0
Uitkeringen (wijziging reserves)	-106.738	386.574	-459.471	-111.723
Overige	8.731	0	9.132	0
Eindsaldo	30.388.140	890.468	23.632.748	503.894

De technische voorziening werd per einde 2014 als voldoende ingeschat. Voor de schuldsaldoverzekering bepalen de Algemene Voorwaarden dat de tarieven (waaronder deze voor de risicopremies, de diverse tariefkosten en de technische intrestvoeten) kunnen aangepast worden door de verzekeraar in het kader van een algemene tariefherziening voor de categorie verzekeringen waartoe de overeenkomst behoort of indien de wettelijke of reglementaire verplichtingen dit opleggen.

Deze herziening is mogelijk:

- indien de verzekeraar van oordeel is dat het evenwicht van de verzekerde portefeuille in gevaar wordt gebracht door een stijging van de risicograad van de betreffende verzekerde gebeurtenis(sen) bij de bevolking, de populatie van de Belgische verzekeringsmarkt of in de eigen portefeuille;
- indien zich omstandigheden voordoen die de verzekeraar volgens de wet toelaten om over te gaan tot een tariefaanpassing;
- indien hij kan aantonen dat de kostprijs om een overeenkomst te beheren gestegen is sinds de onderschrijvingsdatum van de overeenkomst;
- indien de toegepaste intrestvoet niet langer marktconform is.

Dit betekent dat bij een eventuele ontoereikendheid van de voorzieningen om de toekomstige contractuele kasstromen te dekken, de maatschappij de mogelijkheid heeft om een tariefherziening door te voeren.

20. Bezwaarde activa

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de bezwaarde en niet-bezwaarde activa in 2014 en 2013:

31/12/2014 (in EUR)	Boekwaarde van de bezwaarde activa	Boekwaarde van de niet- bezwaarde activa
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	336.018.714,72	329.671.230,17
Voor verkoop beschikbare financiële activa	455.730.459,53	3.976.651.958,43
Leningen en vorderingen	914.329.343,01	16.262.854.996,95
Andere activa	0,00	981.925.601,71
Totaal Activa	1.706.078.517,26	21.551.103.787,26

31/12/2013 (in EUR)	Boekwaarde van de bezwaarde activa	Boekwaarde van de niet- bezwaarde activa
Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken	704.797.002,24	57.386.413,43
Voor verkoop beschikbare financiële activa	438.997.801,94	2.968.552.578,57
Leningen en vorderingen	601.084.837,71	16.716.412.398,81
Andere activa	0,00	708.494.880,21
Totaal Activa	1.744.879.641,89	20.450.846.271,03

Eind 2014 werd 7,34% van de totale activa als bezwaard beschouwd (2013: 7,86%). Deze activa kunnen niet onmiddellijk gebruikt worden door de Groep om toekomstige financiering te ondersteunen. De voornaamste bezwaarde activa binnen de Groep hebben in 2014 betrekking op:

- De monetaire reserve geplaatst bij de Nationale Bank van België (336 mio EUR)
- Effecten die als onderpand dienen in terugkoop-overeenkomsten (43 mio EUR)
- Effecten die als onderpand geplaatst werden bij de Nationale Bank van België, in kader van het betalingsverkeer (386 mio EUR)
- Effecten die als onderpand dienen in het kader van tradingactiviteiten van klanten bij Keytrade (27 mio EUR)
- Gestorte cash collaterals in het kader van de "credit support annexe" (CSA) van de ISDA documentatie op derivaten (914 mio EUR)

Binnen de Groep is er geen ontvangen onderpand dat bezwaard of beschikbaar voor bezwaring is.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de bezwaarde activa en daarmee verbonden verplichtingen:

31/12/2014 (in EUR)	Verbonden verplichtingen of voorwaardelijke verplichtingen	Bezwaarde activa en bezwaarde ontvangen onderpand
Derivaten	913.471.201,84	914.329.343,01
Deposito's	0,00	0,00
In schuldbewijzen belichaamde schulden	0,00	0,00
Andere financiële verplichtingen	0,00	0,00
Terugkoop overeenkomsten	37.042.254,78	42.905.439,65
Andere (voorwaardelijke) verplichtingen	748.839.779,88	748.843.734,60
Totaal	1.699.353.236,50	1.706.078.517,26

31/12/2013	Verbonden verplichtingen of voorwaardelijke verplichtingen	Bezwaarde activa en bezwaarde ontvangen onderpand
(in EUR)		
Derivaten	615.902.237,90	601.084.837,71
Deposito's	0,00	0,00
In schuldbewijzen belichaamde schulden	0,00	0,00
Andere financiële verplichtingen	0,00	0,00
Terugkoop overeenkomsten	43.234.731,52	47.888.355,73
Andere (voorwaardelijke) verplichtingen	1.095.906.448,45	1.095.906.448,45
Totaal	1.755.043.417,87	1.744.879.641,89

De andere verplichtingen zijn allen voorwaardelijk en worden dus niet in de balans opgenomen. Het betreft onder andere de mogelijke verplichtingen verbonden met de monetaire reserves en effecten als onderpand bij de Nationale Bank van België.

21. Geldmiddelen en kasequivalenten

De geldmiddelen en kasequivalenten in het kader van het kasstroomoverzicht zijn als volgt samengesteld:

(in EUR)	31/12/2014	31/12/2013
Contanten	53.673.139,88	49.820.021,88
Tegoeden bij centrale banken	612.016.805,00	7.566.391,55
<i>Waarvan monetaire reserve</i>	<i>336.018.714,72</i>	<i>0,00</i>
Zichtrekeningen bij andere banken	220.591.085,23	196.302.194,89
Daggeldleningen bij andere banken	5.683.221,14	3.625.552,90
Totaal geldmiddelen en kasequivalenten	891.964.251,26	257.314.161,22

De geldmiddelen en kasequivalenten bestaan uit de direct opvraagbare kasgelden en deposito's en uiterst liquide beleggingen waarvan het bedrag bekend is en die geen materieel risico van waardeverandering in zich dragen. Vanaf 2014 worden ook de monetaire reservetegoeden bij de Nationale Bank van België bij de geldmiddelen en kasequivalenten opgenomen.

4.22.1.8. Toelichting bij de resultatenrekening

4.22.1.8.1. Jaarrekening 2012

Voor de volgende tabellen m.b.t. de resultatenrekening dient er worden opgemerkt dat in 2011 het resultaat van Centea maar voor 6 maanden werd opgenomen, nl. vanaf de overname op 1/7/2011.

1. Rentebaten en rentelasten

De uitsplitsing van de rentebaten en rentelasten per 31 december wordt in onderstaande tabel weergegeven:

in EUR)	31/12/2012	31/12/2011
Rentebaten		
Zichtrekeningen bij centrale banken	1.385.172,71	2.821.729,19
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	48.665.554,43	5.852.221,51
Voor verkoop beschikbare financiële activa	102.509.219,61	116.568.452,59
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases)	665.269.107,16	513.522.498,47
Derivaten gebruikt ter afdekking	58.453.538,00	96.731.583,95
Andere	1.005,94	-3.486,73
Totaal rentebaten	876.283.597,85	735.492.998,98
Rentelasten		
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	15.210.430,15	-7.128.664,47
Deposito's	197.192.718,87	168.741.768,50
In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties	95.411.217,18	71.153.621,57
Achtereestelde verplichtingen	15.152.860,92	13.854.696,83
Derivaten gebruikt ter afdekking	247.308.414,44	188.455.666,96
Totaal rentelasten	570.275.641,56	435.077.089,39
Nettorentebaten	306.007.956,29	300.415.909,59

2. Baten en lasten uit provisies en vergoedingen

De baten en lasten uit provisies en vergoedingen zijn per 31 december als volgt samengesteld:

(in EUR)	31/12/2012	31/12/2011
Effecten		
- uitgiften	17.942.997,06	9.569.863,04
- aan- en verkooporders	17.152.239,10	20.717.876,45
- overige	3.810.620,34	3.459.473,80
Trust- en zaakwaarnemende activiteiten		
- vermogensbeheer	97.029,38	94.837,58
- bewaring	1.416.308,05	1.163.919,31
Verplichtingen uit hoofde van leningen	1.779.183,10	1.527.576,49
Betalingsdiensten	12.899.820,55	11.998.158,93
Overige financiële diensten	24.182.906,72	20.644.687,58
Totale baten uit provisies en vergoedingen	79.281.104,30	69.176.393,18
Lasten in verband met provisies en vergoedingen	0,00	0,00
Provisies betaald aan tussenpersonen (acquisitiekosten)	96.070.339,82	63.137.299,72
Clearing en afwikkeling	1.718.099,00	2.322.968,00
Overige financiële diensten	2.723.340,16	5.675.668,24
Totale lasten in verband met provisies en vergoedingen	100.511.778,98	71.135.935,96
Nettobaten uit provisies en vergoedingen	-21.230.674,68	-1.959.542,78

3. Dividenden

Onderstaande tabel detailleert de ontvangen dividenden in de loop van 2012:

(in EUR)	31/12/2012	31/12/2011
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	0,00	0,00
Voor verkoop beschikbare financiële activa	598.903,49	1.697.081,00
Totaal dividenden	598.903,49	1.697.081,00

4. Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening

Onderstaande tabel detailleert de samenstelling van de gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening per 31 december:

(in EUR)	31/12/2012	31/12/2011
Gerealiseerde winsten		
Voor verkoop beschikbare financiële activa	64.150.201,22	8.404.720,78
Totaal gerealiseerde winsten	64.150.201,22	8.404.720,78
Gerealiseerde verliezen		
Voor verkoop beschikbare financiële activa	1.405.967,11	29.863.876,16
Totaal gerealiseerde verliezen	1.405.967,11	29.863.876,16
Totaal	62.744.234,11	-21.459.155,38

Er werd in 2012 een meerwaarde gerealiseerd van EUR 64 mio op voor verkoop beschikbare financiële activa. In deze tabel wordt er echter geen rekening gehouden met de soultes die betaald werden op derivaten gelinkt aan een aantal van deze verkochte effecten. Het gaat om een bedrag van EUR 46.640.002,02 die werd opgenomen onder de rubriek "rentelasten" van de resultatenrekening.

5. Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden per 31 december:

(in EUR)	31/12/2012	31/12/2011
Rente-instrumenten	-55.445,81	-8.985.385,19
Valutahandel	2.929.147,24	3.374.585,96
Totaal	2.873.701,43	-5.610.799,23

6. Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening per 31 december:

(in EUR)	31/12/2012		31/12/2011	
Waardeverandering leningen en vorderingen	van de periode	cumulatief	van de periode	cumulatief
Totaal	-32.660,44	-13.313,98	158.097,12	19.346,46
ten gevolge van:				
- marktrisico	-32.660,44	-13.313,98	158.097,12	19.346,46
- kredietrisico	0,00	0,00	0,00	0,00
Waardeverandering gerelateerde kredietderivaten	0,00	0,00	0,00	0,00

Bij het bepalen van veranderingen in waarde afkomstig uit kredietrisico voor leningen waarvoor fair value option wordt toegepast, wordt volgende methode toegepast :

- Bij het bestaan van vergelijkbare leningen of emissies uitgegeven door de kredietnemer met benaderende looptijden, wordt de kredietspread berekend op basis van de laatst observeerbare marktprijs. Met de bekomen spread wordt een marktprijs voor het desbetreffende actief berekend.
- Een meer getrouw beeld van het kredietrisico zal bepaald worden op basis van de interne kredietbeoordeling en de hiermee gerelateerde gemiddelde kredietspread in de markt voor vergelijkbare emittenten.
- Er wordt uitzondering gemaakt voor kredietnemers waarvoor geen liquide kredietspread kan bepaald worden. Voor dergelijke leningen zal de kredietspread bij aanvang gehandhaafd worden voor zover de interne kredietbeoordeling niet is gewijzigd.

7. Winsten en verliezen als gevolg van de administratieve verwerking van afdekkingstransacties

Voor meer toelichting bij de winsten en verliezen als gevolg van de administratieve verwerking van afdekkingstransacties verwijzen wij naar noot 14 van de toelichting op de balans.

8. Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de gerealiseerde winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa:

(in EUR)	31/12/2012	31/12/2011
Winsten		
Materiële vaste activa	9.386,85	17.109,88
Verliezen		
Materiële vaste activa	14.083,29	16.280,00
Totaal winsten en verliezen	-4.696,44	829,88

9. Andere exploitatiebaten en -lasten

De netto-exploitatiebaten kunnen als volgt gedetailleerd worden per 31 december:

(in EUR)	31/12/2012	31/12/2011
Exploitatiebaten	40.213.342,03	31.178.463,74
Exploitatielasten	1.324.895,46	1.503.492,83
Totaal netto-exploitatiebaten	38.888.446,57	29.674.970,91

Onder de exploitatiebaten bevindt zich een bedrag van EUR 10.570.714,81 aan ontvangen brutopremies voor de verzekeringscontracten (2011: EUR 8.484.338,00).

10. Administratiekosten

10.1. Personeelskosten

De totale personeelskosten kunnen als volgt uitgesplitst worden:

(in EUR)	31/12/2012	31/12/2011
Bezoldigingen	77.919.776,63	63.284.338,91
Sociale lasten	26.628.997,89	21.673.776,88
Rust- en overlevingspensioenen en soortgelijke uitgaven	4.068.014,02	4.585.522,49
Andere	5.016.120,76	3.641.246,02
Totaal personeelskosten	113.632.909,30	93.184.884,30

10.2. Algemene en administratieve uitgaven

De algemene en administratieve uitgaven kunnen als volgt gedetailleerd worden:

(in EUR)	31/12/2012	31/12/2011
Marketingkosten	15.505.393,31	16.010.931,87
Honoraria	2.900.936,76	8.641.075,76
IT-uitgaven	47.684.144,89	17.182.864,40
Huurgelden	3.243.572,54	3.531.821,31
Andere	82.535.390,76	66.713.766,61
Totaal	151.869.438,26	112.080.459,95

De andere uitgaven hebben voornamelijk betrekking op onderhouds- en herstellingskosten van materiële vaste activa, verzekeringsgelden en diverse bijdragen.

De stijging van de administratiekosten kan grotendeels verklaard worden door het feit dat de deze van Centea in 2011 slechts voor een periode van 6 maand werden opgenomen.

11. Bijzondere waardeverminderingen

De bijzondere waardeverminderingen hebben voor een bedrag van EUR 17.737.741,67 (2011: EUR 23.190.664,66) betrekking op leningen en vorderingen en voor een bedrag van EUR 1.835.150,09 (2011: EUR - 6.092.796,23) op de portefeuille voor verkoop beschikbare financiële activa.

Voor meer informatie met betrekking tot de bijzondere waardeverminderingen verwijzen wij naar noot 4 en noot 5 van de toelichting op de balans.

12. Winstbelastingen

Onderstaande tabel geeft een uitsplitsing van de winstbelastingen in actuele en uitgestelde belastingen:

(in EUR)	31/12/2012	31/12/2011
Actuele belastingen	26.720.427,24	16.434.778,66
Uitgestelde belastingen	-6.956.790,40	-1.388.587,00
Totaal winstbelastingen	19.763.636,84	15.046.191,66

De belastbare winst bevat lasten die niet fiscaal aftrekbaar zijn alsook baten die niet onderworpen zijn aan winstbelasting. Onderstaande tabel verduidelijkt de relatie tussen de werkelijke en de wettelijke winstbelastingen:

(in EUR)	31/12/2012	31/12/2011
Winst voor belastingen	93.155.763,42	70.526.152,55
Wettelijk belastingtarief 33,99%	31.663.644,99	23.971.839,25
Fiscale gevolgen van de notionele intrestaftrek	-3.600.319,84	-7.952.149,81
Fiscale gevolgen van belastingtarieven in andere belastingjurisdicties	-591.364,00	-140.411,00
Fiscale gevolgen van niet-belastbare baten	-8.234.265,00	-6.370.813,34
Fiscale gevolgen van lasten die niet fiscaal aftrekbaar zijn	1.256.096,97	667.340,90
Fiscale gevolgen van het gebruik van voorheen niet-opgenomen belastingvorderingen	0,00	82.553,49
Fiscale gevolgen van een tekort of een teveel aan voorzieningen in voorgaande periodes	-1.203.955,32	675.546,12
Fiscale gevolgen voor het fiscale voordeel niet eerder opgenomen in de winst-en verliesrekening	0,00	5.109.563,22
Andere	473.799,04	-997.277,17
Effectieve belastinglast van het boekjaar	19.763.636,84	15.046.191,66
Effectieve belastingvoet van het boekjaar	21,22%	21,33%

13. Vergoeding van de commissaris

Onderstaande tabel detailleert de vergoeding van het college van commissarissen van de Groep voor het boekjaar:

(in EUR)	31/12/2012
Commissarissen	
- mandaat van de commissaris	855.615,42
- andere opdrachten buiten het revisoraal mandaat	90.649,00
Vennootschappen waarmee de commissarissen een samenwerkingsverband hebben	524.486,60
Totaal erelonen betaald aan de revisoren	1.470.751,02

14. Informatieverschaffing over verbonden partijen

Onder de verbonden partijen van de Groep verstaat men de met de Groep verbonden ondernemingen en de leden van de Raad van Bestuur.

De transacties met verbonden partijen hebben voornamelijk betrekking op interbancaire vorderingen, voor verkoop beschikbare financiële activa, andere verplichtingen, rentebaten en rentelasten, en worden in onderstaande tabel gedetailleerd:

(in EUR)	31/12/2012	31/12/2011
Actief		
Interbancaire vorderingen	750.425.974,79	210.762.123,59
Voor verkoop beschikbare financiële activa	53.974.572,42	49.519.752,38
Andere activa	0,00	0,00
Passief		
Interbancaire verplichtingen	0,00	0,00
Deposito's	0,00	0,00
Andere verplichtingen	23.021.067,77	26.404.609,36
Baten		
Rentebaten	14.852.430,78	2.029.996,98
Commissiebaten	0,00	0,00
Lasten		
Rentelasten	443.425,94	662.086,35
Commissielasten	380.089,43	84.694,83
Andere lasten	407.028,88	452.454,53

In 2012 werd door de entiteit een bedrag van EUR 4.683.695,30 aan kortetermijnpersoneelsbeloningen uitbetaald aan de leden van de Raad van Bestuur. Het remuneratiebeleid gebeurt conform de voorschriften van de FSMA.

Alle transacties met verbonden partijen gebeurden aan marktconforme voorwaarden.

4.22.1.8.2. Jaarrekening 2013

1. Rentebaten en rentelasten

De uitsplitsing van de rentebaten en rentelasten per 31 december wordt in onderstaande tabel weergegeven:

in EUR)	31/12/2013	31/12/2012
Rentebaten		
Zichtrekeningen bij centrale banken	736.916,90	1.385.172,71
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	9.290.539,10	48.665.554,43
Voor verkoop beschikbare financiële activa	83.898.484,96	102.509.219,61
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases)	625.776.826,51	665.269.107,16
Derivaten gebruikt ter afdekking	66.241.521,36	58.453.538,00
Andere	1.970,52	1.005,94
Totaal rentebaten	785.946.259,35	876.283.597,85
Rentelasten		
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	9.728.722,60	15.210.430,15
Deposito's	162.175.532,16	197.192.718,87
In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties	91.691.501,00	95.411.217,18
Achtergestelde verplichtingen	14.769.548,63	15.152.860,92
Derivaten gebruikt ter afdekking	172.887.809,80	247.308.414,44
Totaal rentelasten	451.253.114,19	570.275.641,56
Nettorentebaten	334.693.145,16	306.007.956,29

Het renteresultaat (rentebaten t.o.v. rentelasten) stijgt in 2013 met 28,7 mio EUR om te komen tot 334,7 mio EUR per einde 2013. De belangrijkste impact situeert zich op niveau van het resultaat op dekkingsverrichtingen (+82,2 mio EUR) en financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden (-33,8 mio EUR) binnen Crelan NV. Deze impacten zijn het gevolg van de stopzetting van een aantal afdekkingstransacties (nominaal bedrag van 174,5 mio EUR) in de loop van 2012. Deze afdekkings-transacties werden stopgezet omdat ze als indekking fungeerden op een deel van de portefeuille voor verkoop beschikbare financiële activa. Deze portefeuille werd in de loop van 2012 aanzienlijk ingekrompen om de openstaande posities ten overstaan van de landen van de Eurozone (voornamelijk België) terug te dringen. De negatieve impact van de stopzetting van de afdekkingstransacties in 2012 bedroeg 46,04 mio EUR. De afbouw van de portefeuille voor verkoop beschikbare financiële activa resulteerde ook in een daling van de renteopbrengsten uit de voor verkoop beschikbare financiële activa met 18,6 mio EUR. De rentemarge ten overstaan van het cliënteel bleef stabiel op 357 mio EUR.

2. Baten en lasten uit provisies en vergoedingen

De baten en lasten uit provisies en vergoedingen zijn per 31 december als volgt samengesteld:

(in EUR)	31/12/2013	31/12/2012
Effecten		
- uitgiften	9.799.166,33	17.942.997,06
- aan- en verkooporders	21.240.047,11	17.152.239,10
- overige	3.595.858,19	3.810.620,34
Trust- en zaakwaarnemende activiteiten		
- vermogensbeheer	8.391,70	97.029,38
- bewaring	1.465.812,33	1.416.308,05
Verplichtingen uit hoofde van leningen	1.875.418,90	1.779.183,10
Betalingsdiensten	28.846.439,08	12.899.820,55
Overige financiële diensten	19.093.078,63	24.182.906,72
Totale baten uit provisies en vergoedingen	85.924.212,27	79.281.104,30
Commissies betaald aan tussenpersonen (acquisitiekosten)	108.733.164,24	96.070.339,82
Clearing en afwikkeling	1.770.750,40	1.718.099,00
Overige financiële diensten	2.530.846,22	2.723.340,16
Totale lasten in verband met provisies en vergoedingen	113.034.760,86	100.511.778,98
Nettobaten uit provisies en vergoedingen	-27.110.548,59	-21.230.674,68

De ontvangen commissies stegen in de loop van 2013 met 6,6 mio EUR ten gevolge van sterke commerciële prestaties op gebied van buiten balans producten (fondsen en notes) en financiële dienstverlening. Anderzijds stegen de betaalde commissies met 12,5 mio EUR ten gevolge van een stijging van de vergoeding betaald aan de zelfstandige agenten voor de omlopen en productie die door hen gerealiseerd werden.

3. Dividenden

Onderstaande tabel detailleert de ontvangen dividenden in de loop van 2013:

(in EUR)	31/12/2013	31/12/2012
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	0,00	0,00
Voor verkoop beschikbare financiële activa	133.060,00	598.903,49
Totaal dividenden	133.060,00	598.903,49

4. Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening

Onderstaande tabel detailleert de samenstelling van de gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening per 31 december:

(in EUR)	31/12/2013	31/12/2012
Gerealiseerde winsten		
Voor verkoop beschikbare financiële activa	4.483.933,04	64.150.201,22
Leningen en vorderingen	12.671,20	0,00
Totaal gerealiseerde winsten	4.496.604,24	64.150.201,22
Gerealiseerde verliezen		
Voor verkoop beschikbare financiële activa	3.264.288,44	1.405.967,11
Leningen en vorderingen	0,00	0,00
Totaal gerealiseerde verliezen	3.264.288,44	1.405.967,11
Totaal	1.232.315,80	62.744.234,11

De gerealiseerde winsten hebben voornamelijk betrekking op de verkoop van Belgische en Franse staatsobligaties (EUR 4.407.684,58). Ook werd er in 2013 een meerwaarde van EUR 12.671,20 gerealiseerd op de verkoop van afgeschreven kredieten. Van de gerealiseerde verliezen heeft EUR 3.212.974,94 betrekking op de verkoop van effecten waarop in voorgaande jaren reeds een waardevermindering werd geboekt. De toepassingen van deze waardeverminderingen worden in de resultatenrekening als opbrengst geboekt in de rubriek "bijzondere waardeverminderingen", waardoor het verlies grotendeels gecompenseerd wordt. (cfr. noot 6.11).

De afname ten overstaan van 2012 is gerelateerd aan een afbouw van de portefeuille voor verkoop beschikbare activa die in 2012 werd doorgevoerd. Hierdoor werden belangrijke meerwaarden gerealiseerd. De afbouw werd doorgevoerd om het kredietrisico in de portefeuille te verminderen.

5. Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden per 31 december:

(in EUR)	31/12/2013	31/12/2012
Rente-instrumenten	33.726,12	-55.445,81
Valutahandel	3.310.558,49	2.929.147,24
Totaal	3.344.284,61	2.873.701,43

6. Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening per 31 december:

(in EUR)	31/12/2013		31/12/2012	
Waardeverandering leningen en vorderingen	van de periode	cumulatief	van de periode	cumulatief
Totaal	8.297,01	-5.016,97	-32.660,44	-13.313,98
ten gevolge van:				
- marktrisico	8.297,01	-5.016,97	-32.660,44	-13.313,98
- kredietrisico	0,00	0,00	0,00	0,00
Waardeverandering gerelateerde kredietderivaten	0,00	0,00	0,00	0,00

Bij het bepalen van veranderingen in waarde afkomstig uit kredietrisico voor leningen waarvoor fair value option wordt toegepast, wordt volgende methode toegepast :

- Bij het bestaan van vergelijkbare leningen of emissies uitgegeven door de kredietnemer met benaderende looptijden, wordt de kredietspread berekend op basis van de laatst observeerbare marktprijs. Met de bekomen spread wordt een marktprijs voor het desbetreffende actief berekend.
- Een meer getrouw beeld van het kredietrisico zal bepaald worden op basis van de interne kredietbeoordeling en de hiermee gerelateerde gemiddelde kredietspread in de markt voor vergelijkbare emittenten.
- Er wordt uitzondering gemaakt voor kredietnemers waarvoor geen liquide kredietspread kan bepaald worden. Voor dergelijke leningen zal de kredietspread bij aanvang gehandhaafd worden voor zover de interne kredietbeoordeling niet is gewijzigd.

7. Winsten en verliezen als gevolg van de administratieve verwerking van afdekkingstransacties

Voor meer toelichting bij de winsten en verliezen als gevolg van de administratieve verwerking van afdekkingstransacties verwijzen wij naar noot 14 van de toelichting op de balans.

8. Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de gerealiseerde winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa:

(in EUR)	31/12/2013	31/12/2012
Winsten		
Materiële vaste activa	28.506,49	9.386,85
Verliezen		
Materiële vaste activa	52.639,75	14.083,29
Totaal winsten en verliezen	-24.133,26	-4.696,44

9. Andere exploitatiebaten en -lasten

De netto-exploitatiebaten kunnen als volgt gedetailleerd worden per 31 december:

(in EUR)	31/12/2013	31/12/2012
Gerecupereerde kosten m.b.t. kredieten	7.811.855,55	5.233.817,80
Bijdragen m.b.t. deposito's	5.715.448,78	4.492.174,77
Brutopremies op verzekeringscontracten	14.064.366,94	10.570.714,81
Diverse opbrengsten verzekeringsmaatschappij	5.185.450,91	5.746.125,11
Andere exploitatiebaten	9.308.115,70	14.170.509,54
Andere exploitatielasten	-1.978.038,81	-1.324.895,46
Totaal netto-exploitatiebaten	40.107.199,07	38.888.446,57

De andere exploitatiebaten hebben voornamelijk betrekking op gerecupereerde kosten ten opzichte van agenten.

10. Administratiekosten

10.1. Personeelskosten

De totale personeelskosten kunnen als volgt uitgesplitst worden:

(in EUR)	31/12/2013	31/12/2012
Bezoldigingen	83.748.400,22	77.919.776,63
Sociale lasten	25.691.365,20	26.628.997,89
Rust- en overlevingspensioenen en soortgelijke uitgaven	5.587.911,93	4.068.014,02
Andere	4.259.642,36	5.016.120,76
Totaal personeelskosten	119.287.319,71	113.632.909,30

10.2. Algemene en administratieve uitgaven

De algemene en administratieve uitgaven kunnen als volgt gedetailleerd worden:

(in EUR)	31/12/2013	31/12/2012
Marketingkosten	15.222.970,90	15.505.393,31
Honoraria	8.219.902,14	2.900.936,76
IT-uitgaven	36.694.606,95	47.684.144,89
Huurgelden	4.745.383,86	3.243.572,54
Bedrijfsbelastingen	20.298.780,17	14.664.709,73
Andere	56.904.041,16	67.870.681,03
Totaal	142.085.685,18	151.869.438,26

De daling van de IT-uitgaven is voornamelijk het gevolg van de verminderde kostprijs van de ondersteuning door KBC in het kader van de overname van Centea. Aangezien in 2013 slechts een half jaar aan kosten werd aangerekend (tot aan de operationele fusie per 30/06/2013), waren deze ongeveer 12 miljoen EUR lager dan in 2012.

De andere uitgaven hebben voornamelijk betrekking op onderhouds- en herstellingskosten van materiële vaste activa, verzekeringsgelden en diverse bijdragen en kosten. De afname van deze rubriek is het gevolg van een daling van de ondersteuningskosten na de fusie tussen Landbouwkrediet en Centea.

11. Bijzondere waardeverminderingen

De bijzondere waardeverminderingen hebben voor een bedrag van EUR 23.520.497,76 (2012: EUR 17.737.741,67) betrekking op leningen en vorderingen en voor een bedrag van EUR -9.533.343,75 (2012: EUR 1.835.150,09) op de portefeuille voor verkoop beschikbare financiële activa. Van de teruggenomen waardeverminderingen op voor verkoop beschikbare financiële activa heeft EUR 3.759.882,38 betrekking op effecten die in de loop van 2013 werden verkocht.

Voor meer informatie met betrekking tot de bijzondere waardeverminderingen verwijzen wij naar noot 4 en noot 5 van de toelichting op de balans.

12. Winstbelastingen

Onderstaande tabel geeft een uitsplitsing van de winstbelastingen in actuele en uitgestelde belastingen:

(in EUR)	31/12/2013	31/12/2012
Actuele belastingen	13.258.149,76	26.720.427,24
Uitgestelde belastingen	-5.614.072,37	-6.956.790,40
Totaal winstbelastingen	7.644.077,39	19.763.636,84

Voor meer informatie met betrekking tot de uitgestelde belastingen opgenomen in resultaat, verwijzen wij naar noot 8 van de toelichting op de balans.

De belastbare winst bevat lasten die niet fiscaal aftrekbaar zijn alsook baten die niet onderworpen zijn aan winstbelasting. Onderstaande tabel verduidelijkt de relatie tussen de werkelijke en de wettelijke winstbelastingen:

(in EUR)	31/12/2013		31/12/2012	
	Belastingvoet	Belastinglast	Belastingvoet	Belastinglast
Winst voor belastingen		52.857.418,98		93.155.763,42
Wettelijk belastingtarief	33,99%	17.966.236,71	33,99%	31.663.643,99
Fiscale gevolgen van belastingtarieven in andere belastingjurisdicties	-0,94%	-494.863,00	-0,63%	-591.364,00
Fiscale gevolgen van de notionele intrestaftrek	-12,05%	-6.367.318,53	-3,86%	-3.600.319,84
Fiscale gevolgen van niet-belastbare baten	-6,90%	-3.647.174,55	-8,84%	-8.234.265,00
Fiscale gevolgen van lasten die niet fiscaal aftrekbaar zijn	1,71%	903.640,83	1,35%	1.256.096,97
Fiscale gevolgen van het gebruik van voorheen niet-opgenomen belastingvorderingen	0,00%	0,00	0,00%	0,00
Fiscale gevolgen van een tekort of een teveel aan voorzieningen in voorgaande periodes	-1,38%	-729.911,34	-1,29%	-1.203.955,32
Andere	0,03%	13.467,27	0,51%	473.799,04
Effectieve belastinglast van het boekjaar	14,46%	7.644.077,39	21,22%	19.763.635,84

13. Vergoeding van de commissaris

Onderstaande tabel detailleert de vergoeding van het college van commissarissen van de Groep voor het boekjaar:

(in EUR)	31/12/2013
Commissarissen	
- mandaat van de commissaris	773.109,38
- andere opdrachten buiten het revisoraal mandaat	84.204,91
Vennootschappen waarmee de commissarissen een samenwerkingsverband hebben	0,00
Totaal erelonen betaald aan de revisoren	857.314,29

14. Informatieverschaffing over verbonden partijen

Onder de verbonden partijen van de Groep verstaat men de leden van de Raad van Bestuur en de met de Groep verbonden ondernemingen, nl. het Franse Crédit Agricole SA en de Franse kassen Crédit Agricole Nord de France en Crédit Agricole du Nord Est.

De transacties met verbonden ondernemingen hebben voornamelijk betrekking op interbancaire vorderingen, voor verkoop beschikbare financiële activa, andere verplichtingen, rentebaten en rentelasten. Alle transacties met verbonden partijen gebeurden aan marktconforme voorwaarden.

(in EUR)	31/12/2013	31/12/2012
Actief		
Interbancaire vorderingen	748.278.536,70	750.425.974,79
Voor verkoop beschikbare financiële activa	43.192.614,73	53.974.572,42
Andere activa	0,00	0,00
Passief		
Interbancaire verplichtingen	0,00	0,00
Obligatieleningen	19.233.676,02	22.909.704,22
Andere verplichtingen	12.277.214,89	111.363,55
Baten		
Rentebaten	22.765.852,75	14.852.430,78
Commissiebaten	0,00	0,00
Lasten		
Rentelasten	261.444,24	443.425,94
Commissielasten	279.041,66	380.089,43
Andere lasten	369.903,31	407.028,88

Aan de leden van de Raad van Bestuur werden volgende vergoedingen uitbetaald in 2013 en 2012:

(in EUR)	2013	2012
Korte termijn personeelsbeloningen	4.953.525,00	4.683.695,30
Vergoedingen na uitdiensttredingen	2.247.031,00	981.204,40
Andere langetermijn personeelsbeloningen	0,00	300.000,00
Ontslagvergoedingen	350.000,00	360.300,00
Op aandelen gebaseerde betalingen	0,00	0,00
Totaal	7.550.556,00	6.325.199,70

4.22.1.8.3. Jaarrekening 2014

1. Rentebaten en rentelasten

De uitsplitsing van de rentebaten en rentelasten per 31 december wordt in onderstaande tabel weergegeven:

(in EUR)	31/12/2014	31/12/2013
Rentebaten		
Zichtrekeningen bij centrale banken	143.266,88	736.916,90
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	11.539.072,05	9.290.539,10
Voor verkoop beschikbare financiële activa	81.640.460,16	83.898.484,96
Leningen en vorderingen (met inbegrip van financiële leases)	593.573.587,60	625.776.826,51
Derivaten gebruikt ter afdekking	47.817.421,89	66.241.521,36
Andere	0,00	1.970,52
Totaal rentebaten	734.713.808,58	785.946.259,35
Rentelasten		
Financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	7.360.802,42	9.728.722,60
Deposito's	131.130.583,41	162.175.532,16
In schuldbewijzen belichaamde schulden met inbegrip van obligaties	85.586.562,60	91.691.501,00
Achtergestelde verplichtingen	14.475.945,94	14.769.548,63
Derivaten gebruikt ter afdekking	152.142.154,47	172.887.809,80
Totaal rentelasten	390.696.048,84	451.253.114,19
Nettorentebaten	344.017.759,74	334.693.145,16

In 2014 was er zowel een daling in de rentebaten als in de rentelasten, wat resulteerde in een netto impact van + 9,3 mio EUR op het netto renteresultaat. De belangrijkste evoluties worden waargenomen op de ontvangen rente op leningen en vorderingen (-32,2 mio EUR) en de betaalde rente op deposito's en kasbons (-37 mio EUR). Dit is het gevolg van de aanhoudende lage rentevoeten op de financiële markten in 2014. Deze lage rentevoeten zorgden in 2014 voor meer herfinancieringen van bestaande kredieten. Hierdoor werd er voor EUR 7.914.310,03 (2013: EUR 6.606.336,20) aan weder-beleggingsvergoedingen in de rentebaten opgenomen.

De netto rentekosten die voortvloeien uit renteswaps daalde met 6,9 mio EUR tot 100,1 mio EUR.

2. Baten en lasten uit provisies en vergoedingen

De baten en lasten uit provisies en vergoedingen zijn per 31 december als volgt samengesteld:

(in EUR)	31/12/2014	31/12/2013
Effecten		
- uitgiften	10.212.161,65	9.799.166,33
- aan- en verkooporders	30.250.388,07	21.240.047,11
- overige	702.682,21	3.595.858,19
Trust- en zaakwaarnemende activiteiten		
- vermogensbeheer	0,00	8.391,70
- bewaring	1.279.466,09	1.465.812,33
Verplichtingen uit hoofde van leningen	4.800.562,17	1.875.418,90
Betalingsdiensten	30.597.423,53	28.846.439,08
Overige financiële diensten	19.278.024,13	19.093.078,63
Totale baten uit provisies en vergoedingen	97.120.707,85	85.924.212,27
Commissies betaald aan tussenpersonen (acquisitiekosten)	100.185.404,73	108.733.164,24
Clearing en afwikkeling	2.027.411,00	1.770.750,40
Overige financiële diensten	3.160.856,84	2.530.846,22
Totale lasten in verband met provisies en vergoedingen	105.373.672,57	113.034.760,86
Nettobaten uit provisies en vergoedingen	-8.252.964,72	-27.110.548,59

De nettobaten uit provisies en vergoedingen stegen in 2014 met 18,9 mio EUR. De ontvangen commissies stegen in de loop van 2014 met 11,2 mio EUR. Deze stijging is voornamelijk het gevolg van de hogere ontvangen makelaarskosten, die vooral het gevolg zijn van een grotere hoeveelheid ontvangen beursorders (+5,2 mio EUR).

Tegelijk daalden de betaalde commissies met 7,7 mio EUR ten gevolge van een daling van de vergoeding betaald aan de zelfstandige agenten voor de omlopen en productie die door hen gerealiseerd werden.

3. Dividenden

Onderstaande tabel detailleert de ontvangen dividenden in de loop van 2014:

(in EUR)	31/12/2014	31/12/2013
Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	0,00	0,00
Voor verkoop beschikbare financiële activa	30.507,01	133.060,00
Totaal dividenden	30.507,01	133.060,00

4. Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening

Onderstaande tabel detailleert de samenstelling van de gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening per 31 december:

(in EUR)	31/12/2014	31/12/2013
Gerealiseerde winsten		
Voor verkoop beschikbare financiële activa	1.118.009,66	4.483.933,04
Leningen en vorderingen	2.474.160,92	12.671,20
Totaal gerealiseerde winsten	3.592.170,58	4.496.604,24
Gerealiseerde verliezen		
Voor verkoop beschikbare financiële activa	15.714,07	3.264.288,44
Leningen en vorderingen	0,00	0,00
Totaal gerealiseerde verliezen	15.714,07	3.264.288,44
Totaal	3.576.456,51	1.232.315,80

De gerealiseerde winsten en verliezen op voor verkoop beschikbare financiële activa hebben voornamelijk betrekking op meerwaarden bij de realisatie van financiële vaste activa (0,4 mio EUR) en een meerwaarde op de verkoop van Belgische staatsobligaties (0,7 mio EUR)

De gerealiseerde winsten op leningen en vorderingen hebben betrekking op verkochte afgeschreven kredieten. De verkoop is eind 2013 begonnen en in 2014 verdergezet. Het betreft voornamelijk afgeschreven kaskredieten en leningen op afbetaling die in het verleden definitief werden afgeboekt.

5. Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden per 31 december:

(in EUR)	31/12/2014	31/12/2013
Rente-instrumenten	-9.027.751,71	33.726,12
Valutahandel	3.398.203,41	3.310.558,49
Totaal	-5.629.548,30	3.344.284,61

De sterke negatieve evolutie van de rente-instrumenten is het gevolg van de algemene daling van de rentevoeten, wat een negatieve impact op de marktwaarde van derivaten heeft.

6. Winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening per 31 december:

(in EUR)	31/12/2014		31/12/2013	
	van de periode	cumulatief	van de periode	cumulatief
Waardeverandering				
Totaal	7.375,69	2.358,72	8.297,01	-5.016,97
ten gevolge van:				
- marktrisico	7.375,69	2.358,72	8.297,01	-5.016,97
- kredietrisico	0,00	0,00	0,00	0,00
Waardeverandering gerelateerde kredietderivaten	0,00	0,00	0,00	0,00

Bij het bepalen van veranderingen in waarde afkomstig uit kredietrisico voor leningen waarvoor fair value option wordt toegepast, wordt volgende methode toegepast :

- Bij het bestaan van vergelijkbare leningen of emissies uitgegeven door de kredietnemer met benaderende looptijden, wordt de kredietspread berekend op basis van de laatst observeerbare marktprijs. Met de bekomen spread wordt een marktprijs voor het desbetreffende actief berekend.
- Een meer getrouw beeld van het kredietrisico zal bepaald worden op basis van de interne kredietbeoordeling en de hiermee gerelateerde gemiddelde kredietspread in de markt voor vergelijkbare emittenten.
- Er wordt uitzondering gemaakt voor kredietnemers waarvoor geen liquide kredietspread kan bepaald worden. Voor dergelijke leningen zal de kredietspread bij aanvang gehandhaafd worden voor zover de interne kredietbeoordeling niet is gewijzigd.

Crelan past slechts voor 1 krediet met vervaldag in 2015 de fair value option toe. De krediet-beoordeling is niet gewijzigd en de impact op het resultaat is zeer beperkt.

7. Winsten en verliezen als gevolg van de administratieve verwerking van afdekkingstransacties

Voor meer toelichting bij de winsten en verliezen als gevolg van de administratieve verwerking van afdekkingstransacties verwijzen wij naar noot 15 van de toelichting op de balans.

8. Winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de gerealiseerde winsten en verliezen op het niet langer opnemen van andere dan voor verkoop aangehouden activa:

(in EUR)	31/12/2014	31/12/2013
Winsten		
Materiële vaste activa	68.087,72	28.506,49
Verliezen		
Materiële vaste activa	62.699,39	52.639,75
Totaal winsten en verliezen	5.388,33	-24.133,26

De winsten en verliezen hebben voornamelijk betrekking op de verkoop van rollend materieel.

9. Andere exploitatiebaten en -lasten

De netto-exploitatiebaten kunnen als volgt gedetailleerd worden per 31 december:

(in EUR)	31/12/2014	31/12/2013
Gerecupereerde kosten m.b.t. kredieten	8.384.111,30	7.811.855,55
Bijdragen m.b.t. deposito's	4.288.958,78	5.715.448,78
Brutopremies op verzekeringscontracten	18.028.337,94	14.064.366,94
Ontvangen commissies bij de verzekeringsmaatschappij	4.930.159,48	5.185.450,91
Andere exploitatiebaten	12.478.855,64	9.308.115,70
Andere exploitatielasten	-1.800.405,80	-1.978.038,81
Totaal netto-exploitatiebaten	46.310.017,34	40.107.199,07

De andere exploitatiebaten hebben voornamelijk betrekking op gerecupereerde kosten ten opzichte van agenten.

10. Administratiekosten

10.1. Personeelskosten

Over het boekjaar 2014 had de Groep gemiddeld 1.367,73 voltijds equivalente werknemers in dienst (2013: 1.419,21). De totale personeelskosten kunnen als volgt uitgesplitst worden:

(in EUR)	31/12/2014	31/12/2013
Bezoldigingen	80.036.843,07	83.748.400,22
Sociale lasten	22.968.969,08	24.196.365,69
Premies voor bovenwettelijke verzekeringen	7.556.579,03	8.408.004,02
Rust- en overlevingspensioenen en soortgelijke uitgaven	293.989,45	305.562,48
Andere	1.740.960,70	2.628.987,30
Totaal personeelskosten	112.597.341,33	119.287.319,71

10.2. Algemene en administratieve uitgaven

De algemene en administratieve uitgaven kunnen als volgt gedetailleerd worden:

(in EUR)	31/12/2014	31/12/2013
Marketingkosten	15.600.925,06	15.222.970,90
Honoraria	9.710.780,55	8.219.902,14
IT-uitgaven	21.064.567,91	36.694.606,95
Huurgelden	3.251.326,73	4.745.383,86
Bedrijfsbelastingen	30.175.851,80	20.298.780,17
Depositobescherming en resolutiefonds	17.874.461,26	13.792.439,04
Andere	46.155.970,69	43.111.602,12
Totaal	143.833.884,00	142.085.685,18

De daling van de IT-uitgaven is voornamelijk het gevolg van de verminderde kostprijs van de ondersteuning door KBC in het kader van de overname van Centea. In 2013 werd er namelijk nog een half jaar aan kosten aangerekend (tot aan de operationele fusie per 30/06/2013).

Door de stijging van de bedrijfsbelastingen en andere uitgaven, is er toch nog een lichte stijging in de totale algemene en administratieve uitgaven. De bedrijfsbelastingen omvatten voornamelijk de bankenheffingen op deposito's. Deze zijn in 2014 met 53% gestegen tot 27,9 mio EUR (2013: 18,2 mio EUR). Ook de bijdragen aan het beschermings- en resolutiefonds zijn in 2014 met 4,1 mio EUR gestegen tot 17,9 mio EUR.

De andere uitgaven hebben voornamelijk betrekking op onderhouds- en herstellingskosten van materiële vaste activa, verzekeringsgelden en diverse bijdragen en kosten.

11. Bijzondere waardeverminderingen

De bijzondere waardeverminderingen hebben voor een bedrag van EUR 17.545.976,66 (2013: EUR 23.520.497,76) betrekking op leningen en vorderingen en voor een bedrag van EUR -516.302,60 (2013: EUR -9.533.343,75) op de portefeuille voor verkoop beschikbare financiële activa. De teruggenomen waardeverminderingen op voor verkoop beschikbare financiële activa hebben voornamelijk betrekking op perpetuele leningen van KBC en ING die in 2014 volledig werden terugbetaald.

Voor meer informatie met betrekking tot de bijzondere waardeverminderingen op financiële activa verwijzen wij naar noot 4.4. en noot 4.5.

In 2014 werd er een bijzondere waardevermindering geboekt op de gebouwen van Crelan in Antwerpen (de voormalige hoofdzetel van Centea). De bank heeft beslist om de site in Antwerpen in haar geheel te verkopen. De boekwaarde van deze gebouwen werd in de balans opgenomen onder de rubriek "Vaste activa of groepen activa die worden afgestoten, geclassificeerd als aangehouden voor verkoop" (Cfr. IFRS 5). Voor deze reclassificatie werd er vastgesteld dat de boekwaarde (EUR 20.287.715,93) hoger lag dan de realiseerbare waarde van de gebouwen (EUR 15.775.000,00). Bijgevolg werd er een bijzondere waardevermindering geboekt van EUR 4.512.715,93.

12. Winstbelastingen

Onderstaande tabel geeft een uitsplitsing van de winstbelastingen in actuele en uitgestelde belastingen:

(in EUR)	31/12/2014	31/12/2013
Actuele belastingen	16.481.250,45	13.258.149,76
Uitgestelde belastingen	-4.405.644,94	-5.614.072,37
Totaal winstbelastingen	12.075.605,51	7.644.077,39

Voor meer informatie met betrekking tot de uitgestelde belastingen opgenomen in resultaat, verwijzen wij naar noot 8 van de toelichting op de balans.

De belastbare winst bevat lasten die niet fiscaal aftrekbaar zijn alsook baten die niet onderworpen zijn aan winstbelasting. Onderstaande tabel verduidelijkt de relatie tussen de wettelijke en de effectieve winstbelastingen:

(in EUR)	31/12/2014		31/12/2013	
	Belastingvoet	Belastinglast	Belastingvoet	Belastinglast
Winst voor belastingen		73.723.663,03		52.857.418,98
Wettelijk belastingtarief	33,99%	25.058.673,06	33,99%	17.966.236,71
Fiscale gevolgen van belastingtarieven in andere belastingjurisdicties	-0,60%	-444.438,45	-0,94%	-494.863,00
Fiscale gevolgen van de notionele intrestaftrek	-11,71%	-8.630.769,21	-12,05%	-6.367.318,53
Fiscale gevolgen van niet-belastbare baten	-10,87%	-8.011.031,53	-6,90%	-3.647.174,55
Fiscale gevolgen van lasten die niet fiscaal aftrekbaar zijn	1,67%	1.230.437,23	1,71%	903.640,83
Fiscale gevolgen van het gebruik van voorheen niet-opgenomen belastingvorderingen	0,00%	0,00	0,00%	0,00
Fiscale gevolgen van een tekort of een teveel aan voorzieningen in voorgaande periodes	0,01%	8.961,59	-1,38%	-729.911,34
Boekhoudkundige eliminaties	3,69%	2.717.739,01	0,00%	0,00
Andere	0,20%	146.033,80	0,03%	13.467,27
Effectieve belastinglast van het boekjaar	16,38%	12.075.605,51	14,46%	7.644.077,39

Het wettelijke belastingtarief is gebaseerd op de wettelijke Belgische belastingvoet van 33,99%. Omdat de Groep ook actief is in andere belastingjurisdicties, wordt de impact hiervan weergegeven op een aparte lijn (-0,60%).

13. Vergoeding van de commissaris

Onderstaande tabel detailleert de vergoeding van het college van commissarissen van de Groep voor het boekjaar:

(in EUR)	31/12/2014
Commissarissen	
- mandaat van de commissaris	621.644,49
- andere opdrachten buiten het revisoraal mandaat	191.969,16
Vennootschappen waarmee de commissarissen een samenwerkingsverband hebben	61.065,00
Totaal erelonen betaald aan de revisoren	874.678,65

14. Informatieverschaffing over verbonden partijen

Onder de verbonden partijen van de Groep verstaat men de leden van de Raad van Bestuur (incl. de leden van het directiecomité) en de met de Groep verbonden ondernemingen, nl. het Franse Crédit Agricole SA en de Franse kassen Crédit Agricole Nord de France en Crédit Agricole du Nord Est.

De transacties met verbonden ondernemingen hebben voornamelijk betrekking op interbancaire vorderingen, voor verkoop beschikbare financiële activa en rentebaten. De daling van de verplichtingen aan verbonden partijen is het gevolg van de liquidatie van Hypolan NV. De certificaten uitgegeven door Hypolan NV, die in handen waren van de Franse aandeelhouder, werden in de loop van 2014 teruggenomen.

Alle transacties met verbonden partijen gebeurden aan marktconforme voorwaarden.

(in EUR)	31/12/2014	31/12/2013
Actief		
Interbancaire vorderingen	726.718.979,55	748.278.536,70
Voor verkoop beschikbare financiële activa	5.076.569,18	43.192.614,73
Leningen aan verbonden partijen	2.907.617,96	3.502.457,35
Passief		
Interbancaire verplichtingen	0,00	0,00
Obligatieleningen	0,00	19.233.676,02
Andere verplichtingen	0,00	12.277.214,89
Baten		
Rentebaten	17.971.364,06	22.765.852,75
Commissiebaten	0,00	0,00
Lasten		
Rentelasten	0,00	261.444,24
Commissielasten	26.206,46	279.041,66
Andere lasten	0,00	369.903,31

Aan de leden van de Raad van Bestuur werden volgende vergoedingen uitbetaald in 2014 en 2013:

(in EUR)	2014	2013
Korte termijn personeelsbeloningen	4.180.466,29	4.953.525,00
Vergoedingen na uitdiensttredingen	1.923.595,42	2.247.031,00
Andere langetermijn personeelsbeloningen	0,00	0,00
Ontslagvergoedingen	0,00	350.000,00
Op aandelen gebaseerde betalingen	0,00	0,00
Totaal	6.104.061,71	7.550.556,00

Het remuneratiebeleid gebeurt conform de voorschriften van de FSMA.

4.22.1.9. Toelichting bij de buiten balans

4.22.1.9.1. Jaarrekening 2012

Onderstaande tabel detailleert de buiten balansverplichtingen van de Groep per 31 december:

(in EUR)	31/12/2012	31/12/2011
Verplichtingen uit hoofde van leningen	1.004.125.091,76	1.128.211.498,31
- toegekend	1.236.625.091,76	1.166.804.355,45
- ontvangen	232.500.000,00	38.592.857,14
Financiële garanties	-14.737.801.776,48	-13.781.728.427,18
- toegekend	1.396.195.851,01	1.578.839.028,68
- garanties ontvangen	16.133.997.627,49	15.360.567.455,86
- kredietderivaten ontvangen	0,00	0,00
Andere verplichtingen	499.122.122,00	572.991.878,00
- ten aanzien van een andere tegenpartij	590.516.039,00	699.347.039,00
- vanwege een andere tegenpartij	91.393.917,00	126.355.161,00

De toegekende verplichtingen uit hoofde van leningen hebben betrekking op de aan cliënten toegestane kredietlijnen die (nog) niet werden opgenomen. De ontvangen verplichtingen uit hoofde van leningen zijn de (nog) niet opgenomen kredietlijnen die de Groep aanhoudt ten aanzien van andere financiële tegenpartijen en die in het kader van een liquiditeitstekort zouden kunnen aangesproken worden.

De financiële garanties dienen als garantie voor het nakomen van de verplichtingen van de cliënten in het kader van de kredietverstrekking.

De andere verplichtingen ten aanzien van een andere tegenpartij hebben betrekking op de aankoopverbintenissen tegenover leveranciers in het kader van financiële lease-overeenkomsten. De

andere verplichtingen vanwege een andere tegenpartij hebben betrekking op de aankoopopties van de cliënten in het kader van financiële lease-overeenkomsten.

4.22.1.9.2. Jaarrekening 2013

Onderstaande tabel detailleert de buiten balansverplichtingen van de Groep per 31 december:

(in EUR)	31/12/2013	31/12/2012
Verplichtingen uit hoofde van leningen	769.352.309,87	1.004.125.091,76
- toegekend	806.252.309,87	1.236.625.091,76
- ontvangen	36.900.000,00	232.500.000,00
Financiële garanties	-14.896.251.054,94	-14.737.801.776,48
- toegekend	970.152.113,36	1.396.195.851,01
- garanties ontvangen	15.866.403.168,30	16.133.997.627,49
Verplichtingen uit financiële lease-overeenkomsten	-5.697.132,89	-5.535.477,36
- ten aanzien van een andere tegenpartij	1.768.831,94	1.578.839,49
- vanwege een andere tegenpartij	7.465.964,83	7.114.316,85

De toegekende verplichtingen uit hoofde van leningen hebben betrekking op de aan cliënten toegestane kredietlijnen die (nog) niet werden opgenomen. De ontvangen verplichtingen uit hoofde van leningen zijn de (nog) niet opgenomen kredietlijnen die de Groep aanhoudt ten aanzien van andere financiële tegenpartijen en die in het kader van een liquiditeitstekort zouden kunnen aangesproken worden.

De financiële garanties dienen als garantie voor het nakomen van de verplichtingen van de cliënten in het kader van de kredietverstrekking.

De andere verplichtingen ten aanzien van een andere tegenpartij hebben betrekking op de aankoopverbintenissen tegenover leveranciers in het kader van financiële lease-overeenkomsten. De andere verplichtingen vanwege een andere tegenpartij hebben betrekking op de aankoopopties van de cliënten in het kader van financiële lease-overeenkomsten.

4.22.1.9.3. Jaarrekening 2014

Onderstaande tabel detailleert de buiten balansverplichtingen van de Groep per 31 december:

(in EUR)	31/12/2014	31/12/2013
Verplichtingen uit hoofde van leningen		
- toegekend	985.273.017,40	806.252.309,87
- ontvangen	35.000.000,00	36.900.000,00
Financiële garanties		
- toegekend	46.740.296,41	75.229.132,15
- ontvangen	498.514.725,28	552.315.370,00
Collateral		
- toegekend	1.437.270.743,87	1.037.854.844,27
- ontvangen	16.497.549.022,18	15.344.646.369,38
Verplichtingen uit financiële lease-overeenkomsten		
- ten aanzien van een andere tegenpartij	1.930.231,55	1.768.831,94
- vanwege een andere tegenpartij	7.919.685,60	7.465.964,83

De toegekende verplichtingen uit hoofde van leningen hebben betrekking op de aan cliënten toegestane kredietlijnen die (nog) niet werden opgenomen. De ontvangen verplichtingen uit hoofde van leningen zijn de (nog) niet opgenomen kredietlijnen die de Groep aanhoudt ten aanzien van andere financiële tegenpartijen en die in het kader van een liquiditeitstekort zouden kunnen aangesproken worden.

De ontvangen financiële garanties en collateral dienen als garantie voor het nakomen van de verplichtingen van de cliënten in het kader van de kredietverstrekking. Het grootste deel betreft de ontvangen hypotheek. De stijging van de toegekende collateral is het gevolg van de hogere cash

collateral gestort in het kader van de "credit support annexe" (CSA) van de ISDA documentatie op derivaten.

De verplichtingen ten aanzien van een andere tegenpartij in het kader van financiële lease-overeenkomsten hebben betrekking op de aankoopverbintenissen tegenover leveranciers. De verplichtingen vanwege een andere tegenpartij in het kader van financiële lease-overeenkomsten hebben betrekking op de aankoopties van de cliënten.

4.22.2. Geconsolideerde bestuurverslagen

In deze sectie worden de geconsolideerde bestuurverslagen van de Groep Crelan met betrekking tot boekjaren 2012 tot 2014 opgenomen. Ze bevatten een bespreking van het leven, de activiteiten en de cijfers van de groep voor de betrokken jaren.

4.22.2.1. Geconsolideerd bestuurverslag van het boekjaar 2012

Boodschap van de CEO

De Groep Landbouwkrediet heeft in 2012 een opmerkelijk parcours afgelegd. In een nog steeds zeer onzekere en volatiele financiële en economische omgeving vierde Landbouwkrediet met de nodige luister zijn 75ste verjaardag. Het voorbije jaar werd de fusie tussen Landbouwkrediet en Centea ook volop in de steigers gezet. Bovendien realiseerde de Groep Landbouwkrediet topproductiecijfers en haalde ze een meer dan behoorlijk resultaat.

Dankzij deze mooie resultaten kunnen de Coöperatieve Kassen van de bank voor het 10de jaar op rij aan de coöperatieve aandeelhouders een nettodividend van 5% aanbieden.

Sinds de intrede van Centea in de Groep Landbouwkrediet op 1 juli 2011 wordt alles in het werk gesteld om in amper twee jaar tijd Landbouwkrediet en Centea te fusioneren. Om de fusie op het terrein te doen slagen, hebben we een aantal fundamentele stappen gezet: de harmonisering van het personeelsstatuut en de harmonisering van de commissievoorwaarden van de meer dan 850 zelfstandige agenten. We hebben ook beslist om op 1 april 2013 over te gaan tot de juridische fusie, met de nieuwe naam Crelan.

Al deze verwezenlijkingen zullen bijdragen tot een nieuwe eengemaakte bedrijfscultuur waardoor de nieuwe bank alle kansen krijgt om met gemotiveerde personeelsleden en zelfstandige agenten de meer dan 900.000 Crelan-klanten een uitstekende service op mensenmaat te bieden.

Op commercieel vlak groeiden de spaarinlagen en boekte de bank een recordproductie kredieten. Hierdoor kregen zowel de land- en tuinbouwklanten als de trouwe particulieren de mogelijkheid hun financiële plannen en dromen waar te maken en oliede de bank de Belgische economie.

De coöperatieve campagne was een groot succes. Vooral Centea-klanten gingen gretig in op het aanbod om in te schrijven op de coöperatieve aandelen van de Kassen van het Landbouwkrediet. In anderhalf jaar steeg het aantal coöperatoren met meer dan 100.000 en groeide het coöperatief kapitaal met meer dan 250 miljoen euro.

De solvabiliteit van de bank en de Groep steeg, in die mate zelfs dat de Nationale Bank de toelating verleende het kapitaal van de NV Landbouwkrediet te verminderen met 125 miljoen euro, een unicum in een periode waarin de Europese en Belgische regulatoren de banken aanmanen hun kapitaalbuffers te versterken.

De recurrente algemene kosten bleven op het niveau van 2011 en de risicokost historisch laag. De integratiekosten verminderen het resultaat 2012, maar zijn noodzakelijk om de toekomst van de nieuwe bank te verzekeren. Ook het bedrag van de bankenheffingen heeft een negatieve impact op het resultaat van de Groep en bezwaart de cost-income ratio.

Dankzij de grotere commerciële volumes en de opname van Centea boekt de Groep in IFRS een winst van 73,4 miljoen euro, een mooi resultaat in de nog steeds onstabiele financiële bankomgeving.

De Groep Landbouwkrediet heeft steeds op een correcte en transparante manier haar bancaire beleid gevoerd en plukt ook in 2012 de vruchten van dit beleid met een mooi resultaat. Het gezonde en duurzame resultaat van Landbouwkrediet/Centea maakt het mogelijk om voor het tiende jaar op rij een nettodividend van 5% uit te keren. Hierdoor zet de bank haar coöperatieve waarden van degelijkheid, duurzaamheid, transparantie en vertrouwen in de praktijk om.

Deze waarden willen we ook in het nieuwe Crelan-tijdperk uitdragen en bestendigen. De omnia zijn gunstig mede dankzij de onverdroten inzet van het personeel en de medewerkers die alles in het werk stellen om de fusie te doen slagen en de toekomst van de nieuwe bank Crelan te bestendigen.

We zien de toekomst vol vertrouwen tegemoet.

*Luc Versele
CEO Groep Landbouwkrediet*

GECONSOLIDEERD BESTUURSVERSLAG VAN HET BOEKJAAR 2012 VAN DE GROEP LANDBOUWKREDIET
--

A. STRUCTUUR VAN DE GROEP LANDBOUWKREDIET, AANDEELHOUDERSCHAP EN GROEISTRATEGIE

Structuur van de Groep Landbouwkrediet

De NV Landbouwkrediet en de erkende coöperatieve Kassen CVBA Lanbokas en SCRL Agricaisse, die hoofdelijk verbonden zijn, vormen samen, volgens artikel 61 van de wet van 22 maart 1993 op het statuut van de kredietinstellingen, een federatie van kredietinstellingen, waarvan de NV Landbouwkrediet de centrale instelling is. Er is volledige solidariteit tussen de verschillende entiteiten van de Groep. Dit verklaart waarom het resultaat van Landbouwkrediet NV en de erkende coöperatieve Kassen wordt geglobaliseerd.

De acht regionale coöperatieve vennootschappen vervolledigen de coöperatieve verankering van de federatie van kredietinstellingen en in hun statuten staat tevens de solidariteit bepaald met de verbintenissen van de andere entiteiten.

Het coöperatief kapitaal van de erkende coöperatieve Kassen en van de regionale coöperatieve vennootschappen is in handen van 245.186 coöperatoren, landbouwers en particulieren. Het operationeel beleid van alle voornoemde entiteiten wordt gevoerd door het Directiecomité van de NV Landbouwkrediet.

Het geheel gevormd door de NV Landbouwkrediet, haar erkende coöperatieve Kassen en de regionale coöperatieve vennootschappen wordt in dit verslag "Landbouwkrediet" of "de Bank" genoemd, terwijl de bredere benaming "Groep Landbouwkrediet" of "de Groep" verwijst naar alle entiteiten of dochtervennootschappen die hierna vermeld worden en die door volledige integratie in de consolidatie opgenomen zijn.

De erkende Kassen Lanbokas en Agricaisse bezitten, samen met de Federatie van de Kassen van Landbouwkrediet - een coöperatieve vennootschap die toeziet op de coördinatie van de activiteiten van de erkende coöperatieve Kassen en op hun vertegenwoordiging in de NV Landbouwkrediet – alle aandelen van categorie "A", zijnde 50% van het totale aantal aandelen, abstractie makend van de aandelen "C". Zij bezitten op basis van een aandeelhoudersovereenkomst, 50% van de stemrechten in de NV Landbouwkrediet.

De resterende 50% van de aandelen, abstractie makend van de aandelen "C", van de NV Landbouwkrediet zijn in handen van de SAS Belgium CA, een vennootschap naar Frans recht. Deze aandelen geven recht op een dividend dat het dubbel bedraagt van het dividend verbonden aan de

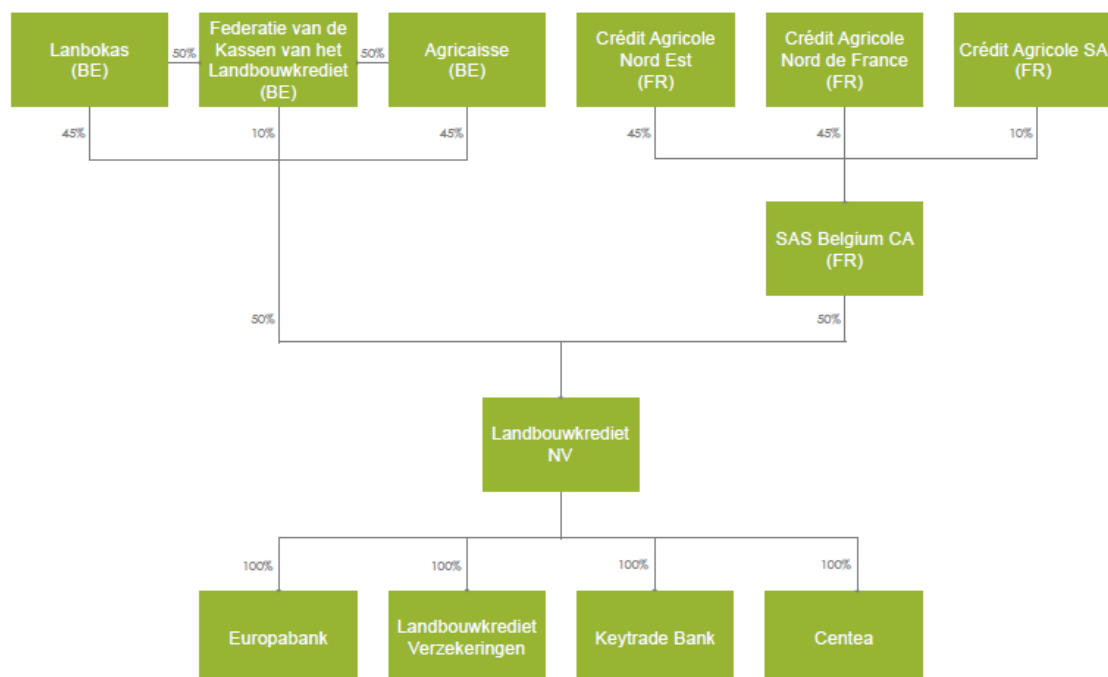
aandelen A en C. Op basis van de aandeelhoudersovereenkomst bezit Belgium CA 50% van de stemrechten in de NV Landbouwkrediet.

Het aandeelhouderschap van Belgium CA is samengesteld als volgt: 45% is in handen van de Caisse Régionale de Crédit Agricole Nord de France, 45% is in handen van de Caisse Régionale de Crédit Agricole du Nord Est en 10% is in handen van Crédit Agricole SA.

Voor het realiseren van de aandelenoverdracht van de aandelen van Centea werd in 2011 een specifieke categorie aandelen, de aandelen "C", gecreëerd ten belope van 250.000.000 EUR, die in handen zijn van Belgium CA. De creatie van deze aandelen gebeurde conform de bestaande aandeelhoudersovereenkomst en wijzigt geenszins de hierboven vermelde bestaande verhouding met betrekking tot het stemrecht. In de loop van 2011 en begin 2012 werd reeds voldoende maatschappelijk kapitaal opgehaald zodat in juni 2012 reeds een eerste schijf van 125.000.000 EUR kon worden terugbetaald aan Belgium CA, via een kapitaalvermindering met vernietiging van de helft van de aandelen "C" ten belope van dit bedrag.

De rekeningen van de dochtervennootschappen van de NV Landbouwkrediet, Europabank sinds 2004, Keytrade Bank sinds 2005, Landbouwkrediet Verzekeringen sinds 2007, Centea sinds 2011, en deze van Reagra, een Luxemburgse herverzekeringsmaatschappij en van de Federatie van de Coöperatieve Kassen van Landbouwkrediet zijn begrepen in de consolidatieperimeter van de Groep Landbouwkrediet, krachtens het Koninklijk Besluit van 23 september 1992 over de geconsolideerde jaarrekening van de kredietinstellingen.

Het schema hierna geeft een vereenvoudigd overzicht van de structuur van de Groep Landbouwkrediet. Duidelijkheidshalve werden de regionale coöperatieve vennootschappen en Reagra in dit schema niet opgenomen.

Aandeelhouderschap en groei strategie

In het kader van de externe groei strategie, die gevoerd wordt sinds de intrede van het Franse Crédit Agricole in de Groep Landbouwkrediet, vonden tot eind 2011 drie acquisities plaats, één in 2004, één in 2005 en één in 2011. Deze acquisities verrijkten de Groep Landbouwkrediet enerzijds met zeer specifieke cliëntengroepen en met een financiële spijttechnologie inzake online beurs- en beleggingsverrichtingen en zorgden er anderzijds voor dat de taille van de Groep voldoende groot werd voor het uitbouwen van een gezonde en winstgevende toekomst.

Zo is Landbouwkrediet in 2004 voor 100% aandeelhouder geworden van Europabank en werd de overname van Keytrade Bank in verschillende fases uitgevoerd, van 2005 tot 2007. Sinds 2007 heeft de Bank een participatie van 100% in Keytrade Bank.

Landbouwkrediet heeft gedurende verschillende jaren een diepgaande reflectie gevoerd over de te volgen strategie inzake zijn positionering als bankverzekeraar, wat geleid heeft tot een concreet resultaat. In maart 2007 werd de NV Landbouwkrediet Verzekeringen opgericht, een volledige dochter van de Bank, met als maatschappelijk doel de verkoop van eigen producten, hoofdzakelijk schuldsaldoverzekeringen die verbonden zijn met verschillende kredietvormen.

In 2009 heeft de Bank haar activiteitspectrum uitgebreid met het discretionair vermogensbeheer of de Personal & Private Banking-activiteit.

Deze Personal & Private Banking-activiteit past in de groeistrategie van de Bank. Ook de overname van de 5000 Private Banking-cliënten van ex-Kaupthing Belgium, volgens een overeenkomst die op 16 januari 2009 afgesloten werd met Kaupthing Bank Luxemburg, past hierin.

In 2010 kreeg de afdeling “Ondernemingen” vorm en werd hiervoor een afzonderlijke directie gecreëerd. In 2012 werd deze afdeling geïntegreerd in de directie kredieten. Vanuit deze afdeling wordt de dienstverlening aan ondernemingen gecentraliseerd, geoptimaliseerd en verder uitgebreid. Nieuwe synergieën werden gecreëerd met andere entiteiten van de Groep Landbouwkrediet en met de Franse aandeelhouders.

Diversificatie en groei vormden ook de rode draad in 2010 en dit resulteerde in de ontwikkeling van Landbouwkrediet Direct. Deze internet-bankactiviteit maakt het mogelijk om, naast de traditionele kanalen en de bestaande Crelan-online-service, online een aantal bankdiensten aan te bieden, zoals het openen van rekeningen en het aankopen van een aantal financiële producten. Landbouwkrediet beoogt hiermee een nieuw type cliënteel te kunnen aantrekken, maar ook zijn bestaand cliënteel nog beter te kunnen servicen.

In 2011 werden de aandelen van Centea die voor 99,5% in handen waren van KBC overgenomen door Landbouwkrediet. In 2012 kwam via een openbaar uitkoopbod ook de rest van de aandelen in handen van Landbouwkrediet waardoor Landbouwkrediet voor 100% eigenaar werd van Centea. Centea is een universele retailbank die werkt met een net van zelfstandige agenten. De strategie en het businessmodel van Centea leunen nauw aan bij die van de Bank en beide entiteiten zullen op 1 april 2013 fuseren. Dankzij deze operatie klimt het aantal klanten van de Bank tot bijna één miljoen, verdubbelt het balanstotaal en wordt het marktaandeel duidelijk opgekrikt.

Landbouwkrediet heeft geen bijkantoren.

B. CORPORATE GOVERNANCE

Raden van Bestuur en Directiecomités

De Raad van Bestuur kwam zeven keer samen in de loop van het voorbije jaar. Onder de bevoegdheid van de Raad van Bestuur functioneren het Auditcomité, het Remuneratiecomité en het Strategisch Comité, dat de strategische krijtlijnen voor de Raad voorbereidt.

De Algemene Vergadering van 26 april 2012 keurde de verlenging goed van de mandaten als bestuurder van de heren Paul Phillips en Marc Haelemeersch. Het mandaat van de heer Paul Phillips werd verlengd tot 30 juni 2014 en het mandaat van de heer Marc Haelemeersch werd verlengd voor een periode van 6 jaar .

De Algemene Vergadering van 26 april 2012 bekrachtigde de benoeming van de heer Bernard Pacory door de Raad van Bestuur van 23 juni 2011, tot bestuurder ter voleindiging van het mandaat van de heer Paul Bernard die, wegens pensioenstelling zijn mandaat ter beschikking heeft gesteld en wiens mandaat verloopt op de Algemene Vergadering van 2015.

De Algemene Vergadering van 26 april 2012 bekrachtigde de benoeming van de heer François Pinchon door de Raad van Bestuur van 29 september 2011, tot bestuurder ter voleindiging van het mandaat van de heer Philippe de Cibeins die, wegens andere opdrachten die hij binnen de groep Crédit Agricole heeft gekregen, zijn mandaat ter beschikking heeft gesteld en wiens mandaat verloopt op de Algemene Vergadering van 2015.

De Algemene Vergadering van 26 april 2012 bekrachtigde de benoeming van de heer François Macé als bestuurder en tevens Voorzitter van de Raad van Bestuur door de Raad van Bestuur van 22 maart 2012, ter voleindiging van het mandaat van de heer Alain Diéval, die wegens stopzetting van diens samenwerking met de groep Crédit Agricole, zijn mandaat ter beschikking heeft gesteld en wiens mandaat verloopt op de Algemene Vergadering van 2015.

De Buitengewone Algemene Vergadering van 20 september 2012 heeft op voorstel van de Raad van Bestuur beslist om de heer Philippe Voisin te benoemen tot bestuurder en lid van het Directiecomité en dit voor een mandaat met een looptijd van 5 jaar, dat vervalt op de Algemene Vergadering in 2017.

De Raad van Bestuur van 20 december 2012 heeft in onderling overleg met de heer Marc Haelemeersch beslist om diens samenwerking als bestuurder en lid van het Directiecomité stop te zetten en dit met ingang van 21 december 2012.

Wat betreft de samenstelling van het Directiecomité heeft de Raad van Bestuur op zijn vergadering van 22 maart 2012 de mandaten van de heren Paul Phillips en Marc Haelemeersch verlengd als lid van het Directiecomité. Het mandaat van de heer Paul Phillips werd verlengd tot 30 juni 2014. Het mandaat van de heer Marc Haelemeersch werd in onderling akkoord beëindigd op 20 december 2012.

Het Directiecomité bestaat uit 6 leden waaronder de Voorzitter. De leden van het Directiecomité vormen een college. De Voorzitter van het Directiecomité draagt de titel Voorzitter van de Bank. Onverminderd de collegiale bevoegdheid van het Directiecomité worden de taken en bevoegdheden verdeeld onder de leden van het Directiecomité.

Daar de Raad van Bestuur en het Directiecomité op dezelfde wijze zijn samengesteld bij Centea als bij Landbouwkrediet, werden dezelfde beslissingen op dezelfde tijdstippen genomen met betrekking tot de samenstelling van de Raad van Bestuur en het Directiecomité.

Het Auditcomité is in 2012 vier keer samengekomen.

Het Auditcomité wordt voorgezeten door de heer Freddy Willockx, de onafhankelijke bestuurder, die dankzij zijn opleiding en uitgebreide ervaring op hoog niveau, over de vereiste competenties beschikt, zowel boekhoudkundig als op het vlak van audit. Verder is het Auditcomité samengesteld uit de heren Fernand George, Thierry Aubertin en Jean-Pierre Dubois. De leden van het Auditcomité beschikken eveneens, zowel collectief als individueel, over de competenties vereist door de wet van 17 december 2008 inzake audit en boekhouding. Ook de Voorzitter van de Raad van Bestuur, de Voorzitter van het Directiecomité en de Directeur Interne Audit wonen de vergaderingen bij.

Keytrade Bank

Bij Keytrade Bank bleef de samenstelling van het Directiecomité dat uit drie leden bestaat ongewijzigd.

Op 19 maart 2012 heeft de heer Alain Diéval, Voorzitter van de Raad van Bestuur zijn ontslag gegeven als bestuurder. Hij werd als bestuurder vervangen door de heer François Macé die het mandaat dat loopt tot de gewone Algemene vergadering van 2017 zal voltooien. De heer Luc Versele werd door de Raad van Bestuur benoemd als Voorzitter van de Raad van Bestuur.

Europabank

Binnen Europabank waren er geen wijzigingen binnen de Raad van Bestuur. De Raad van Bestuur kwam zeven keer samen. Ook de samenstelling van het Directiecomité bleef ongewijzigd.

Landbouwkrediet Verzekeringen

Bij Landbouwkrediet Verzekeringen werd in 2012 in de Raad van Bestuur de heer Jean-Pierre Dubois, als voorzitter vervangen door de heer Luc Versele.
De heer Jean-Pierre Dubois blijft evenwel lid van de Raad van Bestuur.

Conform artikel 27 § 2 van de wet van 22 maart 1993 met betrekking tot het statuut en de controle van de kredietinstellingen en conform het reglement van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen ter zake, is de Bank verplicht de externe functies uitgeoefend door haar bestuurders

en effectieve leiders buiten de Groep Landbouwkrediet openbaar te maken. De Bank voldoet hieraan door publicatie op de internetsite van Landbouwkrediet (www.landbouwkrediet.be).

College van commissarissen

De geconsolideerde rekeningen van de Groep Landbouwkrediet worden sinds 2005 gecontroleerd door de Kabinetten Deloitte en KPMG, die een college vormen. Hun mandaat werd in 2011 voor 3 jaar verlengd. Het Kabinet Deloitte dat tot 31 december 2011 werd vertegenwoordigd door de heer Bernard De Meulemeester, wordt vanaf 1 januari 2012 vertegenwoordigd door dhr. Philip Maeyaert. Het Kabinet KPMG dat tot 30 september 2012 vertegenwoordigd werd door de heer Peter Berger, wordt vanaf 1 oktober 2012 vertegenwoordigd door de heer Erik Clinck.

Statutaire wijzigingen

De statuten van de NV Landbouwkrediet werden tijdens de Buitengewone Algemene Vergadering van 7 juni 2012 gewijzigd :

- Met het oog op de overname van de aandelen van Centea NV werd in 2011 een kapitaalverhoging doorgevoerd. Door de Franse aandeelhouder SAS Belgium CA, werd een kapitaalbreng in geld gerealiseerd van 250.000.000 EUR.

Aangezien reeds voldoende maatschappelijk kapitaal werd opgehaald, werd in juni 2012 een eerste schijf van 125.000.000 EUR aan de Franse aandeelhouder SAS Belgium CA terugbetaald.

Om deze kapitaalvermindering met vernietiging van aandelen "C" ten belope van 125.000.000 EUR te realiseren werd een Buitengewone Algemene Vergadering georganiseerd.

- Tijdens dezelfde Buitengewone Algemene Vergadering werd tevens een kapitaalverhoging doorgevoerd van 28.000.000 EUR, volledig vrijgegeven door een inbreng in geld ten belope van 14.000.000 EUR door de SAS Belgium CA en 7.000.000 EUR door elk van de Belgische Kassen, de CVBA Lanbokas en de SCRL Agricaïsse. Dit zonder creatie van nieuwe aandelen.

Door deze kapitaalverlaging en kapitaalverhoging werd het kapitaal op 319.513.274,40 EUR gebracht.

Bij Keytrade bank heeft op 27 december 2012, de Buitengewone Algemene Vergadering beslist het kapitaal te verhogen ten belope van 10.000.000 EUR om het maatschappelijk kapitaal te brengen van 38.338.364,27 EUR tot 48.338.364,27 EUR, zonder creatie van nieuwe aandelen. Het kapitaal werd volstort door Landbouwkrediet dat op die manier de groei van Keytrade bank ondersteunt.

Deugdelijk bestuur

Overeenkomstig de circulaire van 9 mei 2008 van de CBFA over de evaluatie van de interne controle, heeft het management van de Bank zijn systeem van interne controle geëvalueerd en voert progressief een tweedelijns permanente controle in.

Het verslag van de effectieve leiding inzake de beoordeling van de interne controle is gebaseerd op self-assessments van de directies van de Bank. De bedoeling is om na te gaan of deze voldoende "compliant" zijn ten opzichte van het geldende reglementaire kader. Voor de vastgestelde punten die voor verbetering vatbaar zijn, werden maatregelen ter verbetering genomen. De entiteit Permanente Controle staat in voor de opvolging hiervan.

Het jaarverslag over de interne controle werd op 29 februari 2012 overgemaakt aan de Nationale Bank van België.

Remuneratiebeleid

De Bank heeft haar remuneratiebeleid voor de effectieve en niet-effectieve leiders en voor het bezoldigd personeel begin 2011 aangepast om dit conform te maken aan de nieuwe Europese richtlijn (CRD III) alsook aan de richtlijnen van de CEBS dienaangaande (Committee of European Banking Supervisors).

Dit beleid werd goedgekeurd door de Raad van Bestuur op 20 januari 2011.

Begin 2013 zal het beloningsbeleid verder worden aangepast en groepsgewijs uitgerold rekening houdende met onder meer de circulaire van de Nationale Bank van 14 februari 2011, het KB van 22 februari 2011 en de wet van 28 juli 2011 .

De vergoeding van de leden van het Directiecomité bevat een vast basisgedeelte en een variabele component. Voor het variabele gedeelte stelt het Remuneratiecomité elk jaar een bedrag voor in functie van het economisch resultaat van de Bank. Dit bedrag mag behoudens uitzonderlijke omstandigheden en met uitdrukkelijke beslissing door de Raad van Bestuur op voorstel van het Remuneratiecomité niet meer dan 30% van de basisvergoeding bedragen.

De niet-uitvoerende bestuurders hebben recht op een forfaitaire vergoeding per zitting.

Zowel de voorzitter van de Raad van Bestuur als de onafhankelijke bestuurder ontvangen een jaarlijkse forfaitaire vergoeding.

In 2012 bedroeg de totale vergoeding van de bestuurders van Landbouwkrediet 2,6 miljoen EUR. De totale vergoeding van de bestuurders van de Groep Landbouwkrediet beliep 6,3 miljoen EUR.

Toezicht op de toepassing van dit beloningsbeleid wordt uitgeoefend door de Interne Audit.

C. RISK MANAGEMENT: EVOLUTIE VAN DE BELANGRIJKSTE OPDRACHTEN

Het jaar 2012 werd gedomineerd door de voorbereidingen voor de integratie van Centea. De operationele structuren werden herschikt, de risico-opvolging van de Centea-portefeuilles werd verder uitgewerkt en de opvolging van financiële risico's binnen de groep werd in belangrijke mate geüniformiseerd.

De organisatie van risicocomités voor de opvolging van de risico's werd in 2012 onveranderd gelaten. De piramidale structuur van de comités voor Kredietrisico, Financiële risico's en Operationele risico's en de opvolging van de filialen die rapporteren aan het Global Risk Comité ofwel rechtstreeks aan het Directiecomité, bleven behouden.

Algemeen Risk Management

De aanpassing van de operationele structuren heeft tot doel om alle middelen, die de risico-opvolging van de bank verzekeren, te concentreren onder leiding van de Chief Risk Officer. In zijn directie werd het departement voor de kredietrisico-modellering (dat zich in de directie kredieten situeerde) samengebracht met het departement risk management. Dit departement bestaat nu uit twee domeinen : kredietrisico-opvolging en financiële risico-opvolging. Eveneens werd het departement "permanente controle" onder verantwoordelijkheid van de Chief Risk Officer geplaatst. Hierbij werd de opvolging van de operationele risico's aan dit departement toevertrouwd. Omwille van de synergiemogelijkheden tussen de permanente controle en de incident-opvolging heeft men deze samengebracht. Ook de departementen compliance, pre-contentieux en contentieux werden onder de verantwoordelijkheid van de Chief Risk Officer gebracht. Dit met het doel om snel te detecteren en snel te kunnen reageren. Op deze manier worden alle middelen die de focus leggen op controle- en risico-opvolging samengebond om hun slagkracht binnen de organisatie te vergroten.

Kredietrisico

Het beheersen van het kredietrisico blijft gebaseerd op het kredietbeleid enerzijds en op een systeem van scheiding van de machten in de kredietactiviteit anderzijds. Zo volgen verschillende comités de “risk-appetite” op.

De bevoegdheden inzake krediettoekenning zijn verdeeld tussen het Directiecomité en het Kredietverbinteniscomité, en dit volgens bepaalde niveaus van de kredietomloop van de cliënten. Bovendien is er ook een bevoegdheidsdelegatie binnen het kredietdepartement.

Het Krediettoezichtcomité is bevoegd voor het beheer van de kredietomloop, onder meer voor de kredieten op de “kredietbewakingslijst”. Het Kredietprovisioneringscomité heeft de bevoegdheid om cliënten in kwalitatieve default te plaatsen, waardeverminderingen te bepalen en aan te passen, kredieten op te zeggen en schuldvorderingen af te schrijven.

In 2012 heeft een belangrijke herstructurering plaatsgevonden binnen de directie kredieten. De scheiding tussen krediet-toekenning en het beheer van de kredietportefeuille is hierbij de rode draad geweest.

De voorbereidingen voor de integratie van de Centea-portefeuilles werden verder geïmplementeerd. De investeringspolitiek in het financieel domein was reeds gealigneerd in 2011; in 2012 werd dit uitgebreid voor de kredietrisicopolitiek. Verder werden evoluties geïmplementeerd in de IRB-opvolgingssystemen. Het betreffen aanpassingen aan kredietrisicomodellen om de kredietportefeuille van Centea te integreren in het opvolgingssysteem van Landbouwkrediet. De belangrijkste aanpassingen zijn gebeurd in de modellen die de kredietrisico's evalueren in het segment van de particulieren en het segment van de kleine en middelgrote ondernemingen. Segmenten waar Centea vooral actief is.

Deze aanpassingen werden uitgebreid gevalideerd door het departement risk Management en het CNM (Comité Normes et Méthodes). Het CNM is het orgaan binnen Crédit Agricole SA gesitueerd in Parijs, dat verantwoordelijk is voor de normering van de risico-systemen geïmplementeerd binnen de Groep.

Niet enkel werd het IRB-systeem aangepast. Eveneens werden deze systemen getest op de gegevens van de Centea-portefeuille. Dit als voorbereiding op de migratie die zal plaatsvinden in het tweede kwartaal van 2013. De kwaliteit van de gegevens uit de systemen van KBC werd uitgebreid getest aan de hand van de kredietrisico-modellen. Op deze manier werd verzekerd dat deze modellen performant zullen werken op de gemigreerde gegevens van Centea in de systemen van Landbouwkrediet.

Renterisico, Liquiditeitsrisico, Marktrisico

De belangrijkste evolutie in 2012 is de uitbreiding van het financieel risico-opvolgingssysteem binnen de Groep Landbouwkrediet. Bij de overname van Centea in 2011 werden deze systemen onmiddellijk uitgerold, voor Europabank en Keytrade Bank echter nog niet.

In 2012 werd het limietensysteem voor de opvolging van de financiële, tegenpartij- en landenrisico's voor de Groep uitgerold. In 2013 zullen deze risico's dan ook systematisch centraal opgevolgd worden voor de volledige Groep. De belangrijkste indicatoren zijn de globale Value at Risk voor alle financiële risico's, een vastrentende reverse cumulatieve gap voor het renterisico, de LGD-limieten (Loss Given Default) voor het tegenpartij- en landenrisico en de observatieratio's van de NBB voor het liquiditeitsrisico.

Het VAR-model (Value at Risk) werd volledig ontwikkeld binnen het departement Risk Management. De scope van het VAR-model omvat alle financiële risico's van de volledige Groep. Dit zowel onder normale, als onder stress-omstandigheden. Omwille van het belang van dit model werd het door een gespecialiseerd extern bureau in detail gevalideerd. De validatie-testen werden met succes afgerond. De uitrol en implementatie werden ondertussen ook gefinaliseerd zodat de opvolging in 2013 operationeel zal zijn.

Op deze manier wordt via de risico-opvolging de groepsstructuur verder versterkt en worden de filialen nu ook operationeel geïntegreerd in het financieel beleid en de risico-opvolging van de Groep.

Operationele risico's

De belangrijkste evolutie voor de opvolging van de operationele risico's is de opstart van de implementatie van een nieuw opvolgingsplatform. Tot hiertoe gebeurde de opvolging van incidenten via Europa en Olimpia, twee tools die werden aangeleverd door de Franse aandeelhouders. Deze systemen zullen vervangen worden door hun opvolger : het RCP-platform. Technisch is dit systeem meer geavanceerd omdat het via het web uitgerold wordt. De belangrijkste functionele verschillen ten opzichte van de vorige oplossing zijn de decentralisatie van de incident-rapportering en de integratie van de permanente controles in het systeem.

In 2012 werd gestart met een analyse van de cartografie. Hierbij worden alle operationele risico's binnen de processen van de bank gelokaliseerd en geïventariseerd. Het opnieuw in kaart brengen van de operationele kettingen drong zich op door de integratie van Centea. De verwerkingsprocessen worden hierdoor aangepast, vernieuwd of uitgebreid. Het is dan ook op basis van deze nieuwe cartografie dat de operationele incidenten gerapporteerd en controles opgevolgd zullen worden in de toekomst.

Integriteitbeleid

Al vele jaren voert de Bank een integriteitbeleid dat adequate maatregelen en procedures bevat om de non-conformiteitsrisico's die kunnen voortvloeien uit het niet respecteren van wettelijke of reglementaire voorschriften te voorkomen, op te sporen en te beheersen.

In het jaar 2012 heeft de Bank zoals ook de vorige jaren, bijzondere aandacht besteed aan de ontwikkeling van haar integriteitbeleid, waarvan de activiteiten geleid werden door het Integriteitcomité. Dat comité is in 2012 drie keer samengekomen onder het voorzitterschap van de Voorzitter van het Directiecomité.

De Bank ziet er nauwgezet op toe dat al haar agenten en al haar medewerkers de principes uit haar integriteitbeleidsnota strikt naleven. Met het oog daarop werd in 2012 ruime aandacht besteed aan drie informatie- en opleidingscycli, gespreid doorheen het jaar, waarin onder meer volgende thema's aan bod kwamen: MiFID-reglementering en -risicoprofielen (Markets in Financial Instruments Directive, ter bescherming van de beleggers), preventie van interne en externe fraude, witwastypologieën, fiscaal voorkomingsbeleid en de fiscale antimisbruikbepalingen. Aan de drie cycli namen in totaal 2.200 personen deel.

Ook buiten deze opleidingssessies werd veel aandacht besteed aan actuele MiFID-risicoprofielen van de beleggingscliënten en werd een MiFID-cartografie ten behoeve van de toezichthouder (FSMA) opgesteld. De agenten van de bank voerden in deze context met een belangrijk deel van hun cliënten gesprekken rond hun beleggingsprofiel.

Ter uitvoering van de nieuwe antiwitwaswetgeving van 18/01/2010 werd binnen de wettelijk gestelde termijn de identificatie afgerond van de uiteindelijk begunstigen van alle cliënten-rechtspersonen. Verder werd beslist om dezelfde antiwitwas-monitoring-tool te implementeren als bij Crédit Agricole France en werd gestalte gegeven aan een risicogerelateerde benadering door de opsplitsing van het totale cliëntenbestand in vier compliance risicocategorieën.

Ten slotte werd gestart met de harmonisering van de compliance richtlijnen en procedures tussen Landbouwkrediet en Centea op basis van een compliance risicocartografie.

In het kader van het Synergie-Compliance Comité werden drie afstemmingsbijeenkomsten gehouden tussen Compliance Landbouwkrediet en de drie andere banken van de Groep: Europabank, Keytrade Bank en Centea waaruit onder meer een harmonisatie resulteerde van het cliëntacceptatiebeleid.

Audit

De Bank beschikt over een onafhankelijke auditfunctie. Het is de taak van Audit om de interne controle te bevorderen en in derde lijn toe te zien op de performantie en de effectieve toepassing van het bestaande controlesysteem. Audit evalueert of de risico's die de Bank loopt, adequaat geïdentificeerd, geanalyseerd en ingedekt zijn.

Het departement Audit van de Bank staat tevens in voor de audit van Centea, Keytrade Bank en van Landbouwkrediet Verzekeringen. Europabank beschikt over haar eigen departement Audit.

De algemene missie en de waarden van het departement Audit worden beschreven in het Auditcharter. Daarenboven worden de specifieke modaliteiten van de outsourcing van de interne-auditfunctie van Keytrade Bank aan het departement Audit van Landbouwkrediet toegelicht in een Service Level Agreement.

In de context van een "Risk Based Auditing" aanpak heeft het departement Audit het "Audit Universum" ook in 2012 geüpdatet naar aanleiding van nieuwe reglementeringen of nieuwe of gewijzigde activiteiten.

De opdrachten van Audit die het voorbije jaar uitgevoerd werden, hadden betrekking op verschillende domeinen, onder meer op Bazel II, Kredieten, Risk Management en Compliance.

De aanbevelingen worden regelmatig opgevolgd en gerapporteerd, zowel aan het Directiecomité als aan het Auditcomité.

Het Auditcomité is in 2012 vier keer samengekomen. Het heeft zich gebogen over de organisatie van het systeem van interne controle van de Bank en over de werking van Audit, Risk management, Inspectie, Permanente Controle en Compliance, maar eveneens over de toezichtactiviteiten die uitgeoefend worden binnen de Auditcomités van de dochters Europabank, Keytrade Bank, Landbouwkrediet Verzekeringen en Centea.

Krachtens het principe dat de Belgische Groep Landbouwkrediet onder de interne controle van het Franse Crédit Agricole valt, aangezien die laatste referentie-aandeelhouder is, en met het akkoord van de Nationale Bank van België en van de 'ACP' (Autorité de Contrôle Prudentiel in Frankrijk), kan het departement Inspection Générale van Crédit Agricole SA (IGL) inspecties uitvoeren. In 2012 heeft IGL een opdracht uitgevoerd met betrekking tot de integratie-operatie. Het departement Audit voert de opvolging uit van de correctieve acties, ondernomen in antwoord op de aanbevelingen van IGL voor de verschillende gecontroleerde domeinen. Halfjaarlijks wordt een verslag van opvolging over de vooruitgang van de genoemde correctieve acties overgemaakt aan het Directiecomité en aan IGL.

In het kader van de voorziene fusie en integratie van Landbouwkrediet en Centea werden de auditmethodologie en de rapportering aan het Auditcomité van de twee maatschappijen op elkaar afgestemd.

Inspectie van het Net

De opdracht van Inspectie is gericht op het voorkomen van ongewenste effecten, waardoor het vertrouwen tussen cliënt – agent – bank zou kunnen worden aangetast.

Dit gebeurt via toezicht op vier domeinen:

1. Financieel toezicht op de agenten.
2. Toezicht op administratieve en boekhoudkundige correcte werking in de agentschappen.
3. Nalevingstoezicht: toezicht op de naleving van wetten, regels en procedures in de verkoopsorganisatie van de bank.
4. Kwaliteitstoezicht: toezicht op het verzorgen van voldoende kwaliteit en ondersteuning in de relaties met de cliënt.

Met het oog op de integratie van Centea die is voorzien in 2013 werd het departement Inspectie losgekoppeld van de auditafdeling en werd hier een autonome afdeling gecreëerd met een directie uitsluitend bevoegd voor deze materie.

De vaststellingen van het toezicht op de werking van een agent worden geëvalueerd via een risicoscore. In de toekomst zullen ze gecentraliseerd worden binnen het "kwaliteitsmodel". Dit model dient als basis zowel voor de planning en frequentie van de standaardinspecties als voor verdere onderzoeken en afstemming met o.m. de commerciële omkadering.

Het agentennet wordt regelmatig gecontroleerd via 2 tot 4 standaardinspecties, 1 à 2 bijkomende kascontroles en ad hoc thema-inspecties. De eventueel vastgestelde afwijkingen worden systematisch opgevolgd, in eerste instantie door het COK. Dit is het comité intern aan Inspectie, waar de lopende onderzoeken worden gestuurd. De conclusies worden besproken binnen het Beslissings- & Adviescomité (BAC). Het BAC is een beslissingsorgaan met als opdracht de nodige maatregelen te nemen (preventief, bijsturend of sanctionerend) voor alle agentschappen die een risico (kunnen) betekenen. Het resultaat wordt gerapporteerd aan het Directiecomité, alsook aan het Auditcomité.

In 2012 behandelde het BAC meer dan 100 dossiers over beide verkoopsnetten van Landbouwkrediet en Centea heen. Daar waar nodig werden de noodzakelijke maatregelen genomen en sancties opgelegd.

Inspectie staat ook in voor een aantal punctuele en gevoelige onderzoeken zoals: voorafgaande screening en advies m.b.t. kandidaat-agenten (zowel financieel als integriteit), voorafgaande screening en advies m.b.t. kandidaat-agentschapsmedewerkers, klachten waarbij een medewerker van een verkooppunt (agent en/of agentschapsmedewerker) betrokken is, externe fraudes (valse identiteitskaarten, ruitelij, ...), saldobevestigingen (7.465 cliënten werden bevestigd), gerichte onderzoeken, inspecties op individuele dossiers zowel in buiten- en binnendiensten, onderzoek naar en opstellen van fraude-profielen met voorstellen naar preventie toe, controle na hold-up,...

D. KRACHTLIJNEN EN COMMERCIEEL BELEID

Human Resources

Op 31/12/2012 maken 1.514 personeelsleden deel uit van de Groep Landbouwkrediet waarvan er 653 voor Landbouwkrediet werken, 410 voor Centea, 8 voor Landbouwkrediet Verzekeringen, 130 voor Keytrade Bank en 313 voor Europabank .

Landbouwkrediet en Centea hebben samen 1063 personeelsleden die deel zullen uitmaken van de nieuwe entiteit Crelan.

Als bij het bezoldigd personeel in de verschillende entiteiten van de Groep de 2.313 medewerkers (waarvan 799 voor Landbouwkrediet en 1.514 voor Centea) gevoegd worden die onder het statuut van gedelegeerd agent of als bezoldigde van een agent in een agentschap over een procuratie beschikken om voor de Bank op te treden, bedraagt het totaal aantal medewerkers van de Groep Landbouwkrediet 3.827 personen.

ÉÉN HR-Beleid

Een ééngemaakt HR-beleid is een belangrijke stap in een fusieproces. Heel wat van de HR-acties en realisaties in 2012 waren dan ook gericht op de totstandkoming van één personeelsstatuut en de harmonisatie van HR-systemen. De harmonisatie wordt gerealiseerd met respect voor de historiek van Landbouwkrediet en Centea, interne billijkheid tussen medewerkers en de krachtlijnen die het HR-beleid in de toekomst verder vorm moeten geven.

Deze inspanningen resulteerden onder meer in een sociaal akkoord over de harmonisering van het personeelsstatuut dat bekrachtigd werd in de "fusie-CAO". De bepalingen opgenomen in de CAO zijn vanaf 2013 van toepassing.

De invoering van de nieuwe organisatiestructuur begin 2012 n.a.v. de fusie gaf aanleiding tot heel wat nieuwe en gewijzigde functies.

Functiebeschrijvingen werden opgemaakt opdat alle medewerkers binnen deze nieuwe organisatiestructuur ook volledige duidelijkheid zouden hebben over hun rol, hun verantwoordelijkheden en hoe zij kunnen bijdragen tot de doelstellingen van de bank.

Deze functiebeschrijvingen zijn een belangrijke basis voor de verdere vormgeving van de HR-systemen.

Zo zijn deze functiebeschrijvingen het vertrekpunt voor de realisatie van een uniforme functieclassificatie waarvoor in 2012 een protocol met de sociale partners werd gesloten. Deze

functieclassificatie wordt begin 2013 gefinaliseerd en vormt de basis voor de harmonisatie van het verloningsbeleid. Daarnaast geeft het de medewerkers duidelijkheid over de loopbaanmogelijkheden binnen de bank.

In 2012 werd tevens de migratie van de diverse IT-personeelssystemen (payroll, tijdsregistratie, ...) gerealiseerd.

In 2012 werd in beide entiteiten (Landbouwkrediet en Centea) gestart met een werking met personeelsadviseurs, aanspreekpunt voor leidinggevenden en medewerkers rond o.m. loopbaanoriëntatie, ontwikkeling, samenwerking met collega's en leidinggevenden,.... Het voorbije jaar hadden zij een belangrijke opdracht in het kader van de implementatie van de nieuwe ééngemaakte organisatiestructuur en in het kader van de (her)inzet van interne medewerkers.

Rekrutering en interne mobiliteit

57 nieuwe medewerkers kwamen in 2012 de bank vervoegen : 27 ICT-medewerkers en 30 medewerkers ter ondersteuning van de business (juristen, accountancy, ...).

In onze nieuwe bank wordt veel belang gehecht aan interne mobiliteit met het oog op brede ontwikkeling en inzetbaarheid van de medewerkers. Vacatures worden bijgevolg steeds intern gepubliceerd en medewerkers worden uitgenodigd en gestimuleerd om hun interesse aan te geven. In 2012, sinds de invulling van de nieuwe organisatiestructuur, namen 38 medewerkers een andere functie op binnen de bank.

Vorming

De Bank investeert in belangrijke mate in de ontwikkeling van haar medewerkers.

Hoewel heel wat vormingsinspanningen in 2012 gericht waren op de IT-migratie van de bank, volgden de medewerkers ook diverse businessgerelateerde opleidingen.

Heel wat aandacht ging dus naar de opleidingen rond de fusie. Daarnaast namen meer dan 500 medewerkers deel aan een brede waaier van opleidingen waarmee ze hun kennis verhogen, extra vaardigheden ontwikkelen en nieuwigheden aanleren. Op die manier kunnen ze groeien in hun functie en hun loopbaan verder uitbouwen.

De leidinggevenden konden in 2012 een managementopleiding volgen. Dit opleidingsplan voor de managers krijgt in 2013 verder prioriteit. De nadruk ligt op change management, maar ook op andere vaardigheden die de leidinggevende nodig heeft in zijn rol als coach en verantwoordelijke.

HR-Ondersteuning in de migratie

HR biedt een belangrijke ondersteuning in de migratie van de bank die inhoudt dat applicaties, producten, processen en procedures geharmoniseerd en gemigreerd worden naar één platform en één werking.

Om deze migratie te ondersteunen werd het voorbije jaar een vormingsaanbod ontwikkeld voor de agenten van Centea. Dit aanbod betreft hoofdzakelijk het leren werken met de applicaties van Landbouwkrediet voor Centea-agenten, maar evenzeer om de productinformatie en de procedures te leren kennen. Deze opleiding wordt in 2013 aangeboden via klassikale opleiding en e-learning. De ontwikkeling van dit e-learning-pakket werd gerealiseerd in samenwerking met gespecialiseerde partners en Ifcam (het opleidingscentrum van Crédit Agricole Frankrijk).

Ook de medewerkers van de hoofdzetel van Centea investeerden heel wat in het verwerven van de nodige kennis van de back-office-toepassingen van Landbouwkrediet. Daartoe volgden 294 medewerkers een klassikale opleiding naast on-the-job-training binnen de businessentiteiten.

Maatschappelijke projecten

Als coöperatieve bank met oog voor haar maatschappelijke verantwoordelijkheid heeft de Bank in 2012 een aantal projecten gesteund. Zo heeft de bank deelgenomen aan de wielertour ten voordele van de VZW Pinocchio. Dit is een organisatie die het leed van kinderen met brandwonden probeert te verzachten. Het wielerteam van Landbouwkrediet-Centea werd aangevoerd door de Voorzitter van de bank Luc Versele.

De Bank organiseerde in 2012 een "Veertiendaagse van de Gezondheid "(van 24 september tot 5 oktober). Heel wat initiatieven zowel sportieve als minder sportieve werden georganiseerd met het oog op de gezondheid van de medewerkers. Verschillende van deze initiatieven zullen op regelmatige basis worden herhaald.

Commercieel net

Op 31 december 2012 telt de Groep Landbouwkrediet 910 agentschappen, dit zijn er 40 minder dan eind 2011. Deze daling is te verklaren door de samenwerking en de fusie van een aantal agentschappen van Landbouwkrediet en Centea die zich in elkaars nabijheid situeerden.

Van de 865 agentschappen van Landbouwkrediet en Centea, worden er 863 gerund door zelfstandige agenten. Enkel de agentschappen van de zetels in Brussel en Antwerpen worden geleid door bezoldigde medewerkers. Eind 2012 zijn de agentschappen uitgerust met 201 selfbanks Cash & More, die een toenemend succes kennen.

In 2012 heeft Landbouwkrediet Bank een nieuw zelfstandig agentschap geopend in Oupeye.

Europabank beschikt over 44 agentschappen, gelegen in de stedelijke centra en allemaal gerund door bezoldigden.

De volledige activiteit van Keytrade Bank is toegespitst op onlineverrichtingen; Keytrade Bank beschikt dan ook niet over agentschappen, behalve op de hoofdzetel.

Met de relatiebeheerders van de afdeling "Ondernemingen" en de "Personal en Private Bankers" beschikt de Bank nog steeds over commerciële medewerkers die rechtstreeks, maar ook in ondersteuning van de agenten, cliënten services en prospecteren, en dit vanuit hun respectieve specialisaties.

Naast het traditionele net van zelfstandige agenten heeft de Bank in 2012 het online verkoopkanaal verder ontwikkeld, onder de naam Landbouwkrediet Direct.

Nieuwe IT-ontwikkelingen

Zoals gepland werden in 2012 de inspanningen verder gezet om de IT-infrastructuur van de bank verder uit te breiden als voorbereiding op de integratie van Centea en de creatie van de nieuwe bank, Crelan, in april 2013. Dat gebeurde op alle vlakken van de infrastructuur: de servercapaciteit, storage, netwerkmogelijkheden enz.

Om die verhoogde capaciteit optimaal te kunnen gebruiken werd eveneens veel aandacht besteed aan het aanpassen van bestaande toepassingen opdat ook deze effectief baat zouden hebben bij die investeringen om zo de toekomstige verhoogde werklust aan te kunnen.

Daarnaast werd de in 2011 ingezette beweging naar server based computing, waarbij overal in de bank en de agentschappen de PC's vervangen werden door thin clients, verder afgewerkt en verfijnd. Dit draagt ook bij tot de ondersteuning van de integratieactiviteiten doordat de medewerkers van de bank zich eender waar, eender wanneer op een beveiligde manier kunnen connecteren op de bancaire toepassingen.

Eveneens ter voorbereiding op de integratie van Centea werd in 2012 de telefonie overgenomen van KBC, die als vroegere moedermaatschappij deze functie tot dan voor Centea verzorgde. De Centea

telefooninfrastructuur werd opgenomen in de VoIP infrastructuur van Landbouwkrediet. Hetzelfde gebeurde met de mailfuncties die nu op Landbouwkrediet-servers draaien.

Een groot deel van onze aandacht ging in 2012 uiteraard naar het voorbereiden van de effectieve datamigratie in 2013. Alle receptie-, transformatie-, en oplaadprogramma's werden uitgewerkt en meerdere malen getest ter voorbereiding van een laatste set tests in het eerste kwartaal van 2013 en van de effectieve migratie.

Daarnaast werden vele inspanningen geleverd om oplossingen te vinden voor de gaps. Dat zijn de verschillen in functionaliteit tussen bestaande producten of processen en de toekomstige en gewenste producten en processen.

Naast deze voorbereidende activiteiten voor de fusie en de integratie van beide banken vergden ook de lopende bankactiviteiten en de productie ondersteuning van IT.

De Bank ontwikkelde nieuwe tools om de homebanking Crelan-online nog te verbeteren: betalingen met debetkaart, uitbreiding van de consulteerbare gegevens, online pensioensparen en een Duitstalige versie van Crelan-online.

De Bank beschikt vandaag over 201 selfbanks "Cash & More" en meer dan 85.000 cliënten gebruiken ondertussen de homebanking van Landbouwkrediet, Crelan-Online, voor het beheer van hun tegoeden en het uitvoeren van hun verrichtingen. Uiteindelijk werd eind 2012 82% van alle overschrijvingen elektronisch beheerd door de cliënten.

Het IT-departement van de Bank deed ook het nodige om het commercialiseren van maatschappelijke aandelen via Centea-kantoren mogelijk te maken.

Aan de kredietkant werd verder ingezet op de verbetering van het verwerkingsproces van de kredietverstrekking vertrekkende vanaf de agent. Deze inspanningen gaan nog onverkort verder om te worden afgewerkt tegen de fusie in 2013.

In 2011 werd voor een eerste groep cliënten OLTB (On Line To the Bank) ingevoerd. In 2012 werd dit geleidelijk aan uitgebreid tot alle klanten. Ook als de verrichting gebeurt buiten het netwerk van de Bank (een bankautomaat van een andere bank, een winkel of een internetaankoop met debetkaart), kunnen de cliënten nu ten allen tijde online en in real-time ook deze geldverrichtingen (en rekeningssaldi) raadplegen via elk kanaal van de Bank en wordt omgekeerd elke saldowijziging bruikbaar in het volledige financiële landschap.

Grote projecten

- 2012 stond voor Landbouwkrediet en Centea in het teken van de voorbereiding van de fusie, integratie en migratie van beide banken die is voorzien in het voorjaar van 2013:

De fusie van Centea en Landbouwkrediet gaat gepaard met een geïnformatiseerde migratie van de cliëntgegevens en dito contracten, beheerd op het KBC-platform naar dit van Landbouwkrediet.

Deze werkzaamheden werden midden 2011 gestart bij KBC met de ontwikkeling van extractieprogramma's en bij Landbouwkrediet met de structuren voor de transformatie en het opladen van de gegevens.

Meteen werd ook werk gemaakt van de verhoging van de capaciteit van de technische infrastructuur (machines, servers, netwerk,) om de Centea transacties te kunnen opvangen.

Om de migratieprocessen zo vlot mogelijk te laten verlopen werden kwaliteitsacties doorgevoerd om de uitzonderingen tot een strikt minimum te beperken en zo mogelijk weg te werken.

Sinds midden 2012 werden meerdere gegevenstransfers in het kader van de migratie met succes gesimuleerd. Begin 2013 werd een generale repetitie gehouden met alle actoren samen, in een omgeving die de werkelijkheid goed benaderde. Deze generale tests beantwoorden tot dusver aan de verwachtingen.

Naast deze migratiewerken werd eveneens veel aandacht geschonken aan het integratieve aspect van de fusie. Ook hier werden meerdere "werven" gelanceerd.

Meteen, van bij de verwerving van Centea, heeft Landbouwkrediet meerdere strategische domeinen aangevat, te weten: het risk management, de thesaurie, de Financiële Markten, de commerciële sturing, de interne audit,... De hier ondernomen acties hebben tot het verhoopte succes geleid.

Daarnaast werden nog meerdere "werven" opgestart. Het gaat in hoofdzaak om volgende projecten: de planning en de voorbereiding van de juridische fusie, de naamswijziging, de logistieke impact ervan, de publicitaire campagnes, de cliëntencommunicatie, ...

Daarenboven werden de back offices belast met de harmonisering van de processen. Dit is des te meer belangrijk omdat er van bij de eerste migratiegolf accuraat moet kunnen worden ingespeeld worden op de veranderingen. Deze activiteiten zijn essentieel zeker omdat de nieuwe bank CRELAN op twee verschillende sites zal functioneren (Anderlecht en Antwerpen).

Alle werkzaamheden met betrekking tot de migratie evenals deze in verband met de integratie verlopen tot dusver volgens planning. De eerste resultaten in elk van de domeinen zijn bemoedigend.

- Met het oog op de fusie die zal plaatsvinden in 2013 werd in 2012 een openbaar uitkoopbod of "squeeze out" gelanceerd op de aandelen van Centea die nog niet in handen waren van Landbouwkrediet. In 2011 had Landbouwkrediet 99,58% van de aandelen van Centea overgenomen van KBC. De overige aandelen waren nog in handen van individuele aandeelhouders.
Dit openbaar uitkoopbod werd begin september 2012 met succes afgerond waardoor Landbouwkrediet 100% eigenaar is geworden van Centea.
- Na grondig onderzoek van de bestaande arbeids- en secundaire loonsvoorwaarden bij Landbouwkrediet en Centea werd op 6 december 2012 een sociaal akkoord bereikt over de harmonisering van de personeelsstatuten, een akkoord dat bekrachtigd werd in een "fusie-CAO". Het betreft o.m. de harmonisatie van de arbeidsduur, het tijdsregistratie- en glijtijdsysteem, vakantiedagen en klein verlet, de collectieve verzekeringen, de personeelsvoorwaarden op bankproducten,... De bepalingen opgenomen in de CAO zijn vanaf 2013 van toepassing.
- In de loop van het jaar 2012 werden er onderhandelingen gevoerd inzake het financiële statuut van de agenten met de agentenvertegenwoordigers van Landbouwkrediet (via het Overlegorgaan) en Centea (via het Paritair Comité).
Eind 2012 werd in beide comités een akkoord bereikt over een nieuw, uniform financieel statuut voor alle Crelan-agenten dat uiterlijk vanaf januari 2014 in voege zal treden.
- In 2012 bestond Landbouwkrediet 75 jaar. Om dit te vieren werden op 9 september alle medewerkers en agenten van Landbouwkrediet en Centea alsook hun familie uitgenodigd op een groot familiefeest in het park Pairi Daiza. Zo'n 5000 genodigden kleurden die dag het park letterlijk en figuurlijk groen.
Als apotheose van deze verjaardag werd door de Voorzitter in aanwezigheid van iedereen de naam bekend gemaakt van de nieuwe fusiebank: "Crelan"
Ook de cliënten werden betrokken bij dit feestelijk jubileum. Zo konden zij intekenen op de Step-Up Anniversary spaarrekening en was er een beleggingsactie "Spaar & Win".
- In de loop van 2012 werd het Fidelio-concept verder uitgerold binnen het Centea-verkoopsnet. Op deze manier werd in de loop van het jaar meer dan 115 mio EUR coöperatief kapitaal opgehaald en mochten we meer dan 45.000 nieuwe coöperatoren verwelkomen. Eind oktober 2012, minder dan anderhalf jaar na de overname van Centea, werd de campagne om 250 mio EUR bijkomend coöperatief kapitaal te werven met succes afgerond.
- In 2012 werd OLTB (On Line To the Bank) uitgebreid tot alle klanten. Cliënten kunnen nu ten allen tijde online en in real-time al hun geldverrichtingen (ook deze buiten het netwerk van de bank vb winkels) en rekeningsaldi raadplegen via elk kanaal van de Bank en omgekeerd wordt elke saldowijziging bruikbaar in het volledige financiële landschap.
- In 2012 werd de eerste fase afgerond voor de verdere uitwerking van een volledige re-engineering van het boekhoud- en reportingproces Belgian Gaap en IFRS die de naam

Comba meekreeg. Bedoeling hiervan is onder meer om de termijn van de geconsolideerde financiële reporting aan de verschillende betrokken instanties aanzienlijk te reduceren.

- In 2012 werd op voorstel van het Directiecomité door de Raden van Bestuur van de Kassen, aandeelhouders van Reagra, beslist om over te gaan tot liquidatie van Reagra, een kleine Luxemburgse herverzekeringsmaatschappij. Deze beslissing werd genomen daar men geen bijzondere strategische rol meer ziet voor Reagra binnen de Groep. Het proces van liquidatie is lopende en zal worden afgerond in 2013. De participatie die Reagra bezat in Keytrade Bank, Europabank en Landbouwkrediet Verzekeringen werd overgedragen aan de Federatie van de Kassen. De participatie die Reagra bezat in de Federatie van de Kassen werd overgedragen aan de NV Landbouwkrediet. Reagra stelt zelf geen medewerkers tewerk. De liquidatie van Reagra, heeft ook geen impact op de andere activiteiten van de entiteiten van de Groep.

Synergieën

De commerciële synergieën die de voorbije jaren tussen de verschillende entiteiten van de Groep opgezet werden, werden voortgezet. Zo verkoopt de Bank financiële producten uitgegeven door het Franse Crédit Agricole, de Bank commercialiseert leasings van Europabank en, omgekeerd verkoopt Europabank woonkredieten van de Bank. Elke entiteit heeft een directe toegang tot het platform van Keytrade Bank, die optreedt als broker voor beursverrichtingen, terwijl Europabank optreedt als centraal punt voor het binnenlands betaalverkeer.

Sinds Landbouwkrediet Verzekeringen haar activiteiten opgestart heeft, gebruikt ze het agentennet van de Bank voor de verkoop van financiële verzekeringsproducten.

Sinds oktober 2009 commercialiseert ook Europabank de financieringssaldoverzekering van Landbouwkrediet Verzekeringen. Daartoe stelde de Bank de IT-modules voor de onderschrijving van dit type schuldsaldoverzekeringscontracten ter beschikking van Europabank. In 2012 werden samen met Europabank ongeveer 5.300 polissen onderschreven.

Centea en Keytrade Bank bieden ook de beveks Crelan Fund EconoFuture en Crelan Fund EconoNext aan, deze laatste werd in september 2012 door Landbouwkrediet gelanceerd.

Binnen het kader van de afdeling "Beleggen en Betalen" en de Personal Banking-activiteiten is er een nauwe samenwerking met Amundi. Amundi is de Asset Management Vennootschap binnen de groep Crédit Agricole (Frankrijk). Er is een permanente uitwisseling van knowhow en informatie. De Amundi-fondsen worden via het agentennet aangeboden aan de cliënten en worden ook mee opgenomen in het producten- en dienstenaanbod van de Personal Banking.

Deze goede samenwerking met Amundi resulteerde in 2012 in de creatie van 4 nieuwe compartimenten binnen de bevek Crelan Invest : "Crelan Invest Euro Equity Select I" en "II", "Crelan Invest Euro & Emerging Equity I" en "Crelan Invest World Equity II". Daarenboven werd met Amundi een nieuwe type investeringsproduct gelanceerd, met in 2012 al twee uitgiftes: "Crelan dnA (LU) Global Dividend December 2018" en "Crelan dnA (LU) Global Dividend February 2019".

Ook vanuit de afdeling "ondernemingen" worden synergieën gecreëerd met andere entiteiten binnen de Groep. Dit komt niet alleen de graad van specialisatie ten goede, maar leidt er ook toe dat door de samenwerking met andere entiteiten belangrijker projecten kunnen worden beheerd.

In het kader van een financieel groepsbeleid wordt door bijna alle entiteiten van de Groep de frontoffice voor het beheer van hun financiële portefeuille uitbesteed aan de Bank.

E. MARKANTE FEITEN IN DE VERSCHILLENDE ENTITEITEN

Landbouwkrediet Bank en Centea

De commerciële activiteit van 2012 wordt gekenmerkt door een kredietproductie van 2,7 miljard EUR, dit is een stijging van 14,3% ten opzichte van de productie in 2011. De kredietomloop stijgt tot boven de kaap van 14 miljard EUR.

De kredieten toegekend aan de landbouwsector stijgen in 2012 met 2,6% ten opzichte van 2011; op het domein van de ondernemingskredieten blijft de productie 15,9% lager dan vorig jaar.

Inzake klantendeposito's zien we een zeer mooie stijging met 5,6% tot 15,41 miljard EUR. Hierdoor overschrijden we de magische grens van 15 miljard EUR. Deze stijging kwam er dankzij een aantal succesvolle beleggingscampagnes. In het voorjaar werd er gewerkt rond het thema "Spreid uw beleggingen" waarbij 4 interessante beleggingsproducten simultaan aan de klanten werden voorgesteld. In het voor- en najaar werd telkens de Step-up spaarrekening opnieuw in de schijnwerpers geplaatst en in december was er een geschenkenactie met wijn.

Buitenbalans valt vooral de appreciatie van het aanbod van gestructureerde producten en permanente fondsen op, met een sterke stijging van de verkoop van de notes.

Een veelzijdig commercieel actieplan rond het 75-jarig bestaan van Landbouwkrediet zorgde voor een sterk commercieel jaareinde.

Ook het in 2010 nieuw gelanceerde distributiekanaal Landbouwkrediet Direct droeg bij tot de groei van de klantendeposito's met 66,6 miljoen EUR nieuwe inlages.

De notoriëteit van de Bank nam verder toe, mede dankzij de sponsoring van de immens populaire Sven Nys, Belgisch kampioen veldrijden, maar ook dankzij een nieuwe sponsoringovereenkomst met de gerespecteerde atletiekfamilie Borlée. In juni en juli 2012 liep een felgesmaakte TV-campagne met deze Olympische broers in de hoofdrol, en de grootschalige enquête "Het Geld en de Belgen" zorgde voor uitgebreide zichtbaarheid in weekbladen, kranten en op Kanaal Z.

Het aantal klanten van Landbouwkrediet Bank steeg in 2012 tot 345.887. Samen met Centea bedraagt het aantal klanten 935.795.

Ook in de landbouwsector blijft de bank prominent aanwezig, zoals op de jaarlijkse Foire de Libramont waar in 2012 de nieuwe gebouwen werden ingehuldigd. Daarnaast blijft de bank ook alomtegenwoordig op lokale landbouwbeurzen en -evenementen alsook in de gespecialiseerde pers.

De samenwerking met Geert Noels die in 2012 verder werd uitgebouwd via de promotie van de beveks "Crelan Fund EconoFuture" en "Crelan Fund EconoNext", droeg verder bij tot de naambekendheid en het positieve imago van de Bank. Het betreft Belgische beveks met Europees paspoort waarvan het beheer, gekenmerkt door een vernieuwend en transparant karakter, wordt behartigd door Econowealth, de beheersvenootschap opgericht en geleid door de heer Geert Noels.

Keytrade Bank

Het bedrijfsmodel van Keytrade Bank, die trots kan zijn op de transparantie en de voordeligste prijs voor de bancaire consument, kent meer en meer gegadigden : zo hebben 167.000 cliënten gekozen voor de financiële supermarkt van Keytrade Bank om hun beursbeleggingen te beheren, hun spaargeld te plaatsen of hun bankverrichtingen uit te voeren.

Keytrade Bank is aanwezig in België, Luxemburg, Zwitserland en sinds 2012 ook in Nederland. In Zwitserland heeft de bank de naam Strateo aangenomen, "the Bank for global investors".

Ondanks een financieel klimaat dat zeer turbulent was door de crisis van de eurozone, blijft Keytrade Bank mooie resultaten vertonen, op zowel commercieel als financieel vlak. Het aantal cliënten is met 11% gestegen en ook het netto resultaat is sterk toegenomen.

In 2012 heeft Keytrade Bank een applicatie voor iPad gelanceerd, alsook een betalingssysteem via smartphone dat de contactloze communicatietechnologie (NFC) gebruikt. Deze twee innovaties hebben veel enthousiasme opgewekt zowel bij de professionelen van de "mobiele" technologie als bij het grote publiek. Keytrade Bank blijft wel degelijk de pionier in online bankieren en beleggen.

Europabank

2012 was eveneens een goed jaar voor Europabank.

De kredietproductie steeg met 5,6%. Ondanks de minder goede economische omstandigheden bleef Europabank in 2012 haar kredietverstrekking aan ondernemingen verder uitbreiden. De productie van de professionele kredieten steeg met 12,9%. Deposito's van cliënten stegen met 6,2% en het kredietkaartincasso nam toe met 3,7%. Het rendement op eigen vermogen blijft op een hoog niveau en bedraagt 16,1%.

In mei 2012 werden de verbouwingen aan de hoofdzetel voltooid waardoor het werkcomfort voor de medewerkers sterk toegenomen is.

Eind 2012 waren 313 personeelsleden werkzaam bij Europabank.

Voortaan kunnen de cliënten van Europabank ook via hun tablet of smartphone bankieren. In november werd de mobiele eb online dienst gelanceerd.

Landbouwkrediet Verzekeringen

Met het oog op de voorziene productietoename van 2013, ingevolge de uitbreiding van de verkoop van schuldsaldoverzekeringen via het Centea-agentennet, heeft Landbouwkrediet Verzekeringen in 2012 reeds een bijkomende productiebeheerder en een medische beheerder aangeworven. Ze telt nu 7 medewerkers.

Op het vlak van de productie werden het voorbije jaar 6.242 schuldsaldoverzekeringen en 5.301 financieringssaldoverzekeringen onderschreven. Het incasso 2012 bedraagt 10,5 miljoen EUR. Het Tandem-product, een schuldsaldoverzekering op twee hoofden, telt mee voor 17% van de contracten schuldsaldoverzekeringen.

De verkoop van de financiële producten via het agentennet van Landbouwkrediet bereikte in 2012 een incasso van 57,5 miljoen EUR.

Landbouwkrediet Verzekeringen sloot het jaar 2012 af met een mooi resultaat.

Voor de verkoop van de schuldsaldoverzekering, tijdelijke verzekeringen met constant kapitaal en financieringssaldoverzekering is een samenwerking met Centea gepland vanaf april 2013.

In 2013 krijgt Landbouwkrediet Verzekeringen een nieuwe naam: "Crelan Insurance".

F. FINANCIËEL BELEID

De financiële crisis en de Europese staatsschuldencrisis die hieruit voortvloeide hertekenden het bankenlandschap grondig. Risicovolle activiteiten werden door vele banken afgestoten en de strategische plannen werden grondig gewijzigd met veelal een herbronning naar de lokale rendabele retailactiviteiten. De financiële instellingen werden ook geconfronteerd met nieuwe internationale en Europese regelgeving rond kapitaals- en liquiditeitsvereisten.

Het financieel beleid voor de Groep Landbouwkrediet veranderde in deze turbulente omgeving, maar bleef beperkt tot het verleggen van een aantal accenten. De relatief beperkte investeringen in overheidsobligaties uit de PIIGS landen werden in 2011 versneld afgebouwd. Eind december 2012 noteren we een ongewijzigd restbedrag van 12,5 miljoen EUR in obligaties uitgegeven door de Italiaanse overheid. Het jaar 2012 werd aangegrepen om de te hoge concentratie in Belgische overheidsobligaties terug te schroeven ten voordele van de commerciële kredietverlening. De totale omloop van de financiële portefeuille daalde bijgevolg van 3,6 miljard EUR eind 2011 tot 3 miljard EUR eind 2012.

In 2012 werd ook gewerkt aan een sterk geïntegreerd financieel- en risicobeleid voor alle entiteiten van de Groep Landbouwkrediet. Zo werd een uniforme financiële politiek door iedere entiteit onderschreven, dit inzake organisatie van de financiële activiteit, definitie en opvolging van limieten, boekhoudkundige behandeling in Schema A en IAS en het bepalen en aanleggen van duurzame of bijzondere waardeverminderingen.

Op liquiditeitsvlak worden alle beschikbare liquiditeiten samengebracht en beheerd bij Landbouwkrediet NV. De Groep Landbouwkrediet beschikt in dat opzicht over een ruim overschot aan liquiditeiten, dit gemeten onder stress-scenario's die door de regelgever worden bepaald. Zo

noteren we een overschot van meer dan 2 miljard EUR op de huidige vigerende liquiditeitsratio van de Nationale Bank. Ook betreffende de Liquidity Coverage Ratio die door Bazel III wordt gehanteerd vanaf 2015/2019, zien we op basis van eerste schattingen ruime overschotten. Om de liquiditeitsoverschotten te rendabiliseren werden in 2012 liquiditeiten op middellange termijn geplaatst bij onze aandeelhouders Crédit Agricole Nord de France en Crédit Agricole Nord-Est, voor een totaal bedrag van 500 miljoen EUR.

G. GECONSOLIDEERDE BOEKHOUDKUNDIGE CIJFERS IN IFRS

Waarderingsregels

De waarderingsregels werden uitgebreid voor wat betreft de boekhoudkundige verwerking van de intern gegenereerde immateriële vaste activa (software). Deze wordt lineair afgeschreven over de geschatte gebruiksduur; over het algemeen is dit 5 jaar.

Verder werden enkele waarderingsregels geactualiseerd zonder boekhoudkundige impact.

Geconsolideerde balans

Het totaal van de activa bedraagt op 31 december 2012, **22.651,4** miljoen EUR, wat neerkomt op een toename met 6,1% van eind 2011. De leningen en vorderingen vertegenwoordigen het grootste deel, met **77,8%** van de totale activa.

De financiële portefeuille bedraagt **3.060,9** miljoen EUR en daalt met **16,9%** ten gevolge van een afbouw van de portefeuille om voorzichtigheidsredenen. De financiële portefeuille vertegenwoordigt **13,5%** van de totale activa en bestaat grotendeels uit voor verkoop beschikbare financiële activa of AFS (**97,3%**).

De vaste activa omvatten onder meer goodwill voor een bedrag van **111,0** miljoen EUR.

Het totaal van de passiva bedraagt **21.372,8** miljoen EUR, en is voor 89,5% samengesteld uit deposito's van de cliënteel en achtergestelde certificaten.

Onderstaande tabel geeft het verloop 2012/2011 weer van de grote posten van de geconsolideerde activa en passiva en van het geconsolideerd eigen vermogen.

(opmerking: voor de vergelijking met het boekjaar 2011 dient er rekening mee te worden gehouden dat in 2011, Centea slechts voor 6 maanden werd opgenomen in de geconsolideerde cijfers (sinds de overname op 01/07/2011).**

Activa (in miljoen EUR)	31/12/2012	31/12/2011	Evolutie
Interbancaire activa	866,1	368,1	135,3%
Financiële portefeuille	3.060,9	3.681,6	-16,9%
Leningen en vorderingen (incl. financiële leases)	17.616,1	16.337,9	7,8%
Vaste activa	178,3	171,8	3,8%
Diverse activa	930,0	788,5	17,9%
TOTAAL ACTIVA	22.651,4	21.347,9	6,1%

Verplichtingen (in miljoen EUR)	31/12/2012	31/12/2011	Evolutie
Deposito's van cliënteel	18.768,0	17.730,2	5,9%
Achtergestelde certificaten	358,9	360,5	-0,4%
Interbancaire schulden	749,8	911,7	-17,8%
Voorzieningen	25,4	23,3	9,0%
Andere passiva	1.470,7	1.198,1	22,7%
TOTAAL VERPLICHTINGEN	21.372,8	20.223,8	5,7%

TOTAAL EIGEN VERMOGEN, incl. coöperatief kapitaal	1.278,6	1.124,1	13,7%
TOTAAL VERPLICHTINGEN EN EIGEN VERMOGEN	22.651,4	21.347,9	6,1%

Geconsolideerd eigen vermogen

Onder de IFRS-normen bedraagt het geconsolideerd eigen vermogen op 31 december 2012 **1.278,6** miljoen EUR tegenover **1.124,1** miljoen EUR het jaar daarvoor.

Het coöperatief kapitaal bedraagt op 31/12/2012 **607,0** miljoen EUR.

De CAD-ratio bedraagt 14,70 % tegenover 14,45 % eind 2011, de reglementaire vereiste ligt op 8 %.

Geconsolideerd resultaat

Het nettobankproduct boekt een vooruitgang van **33,2%**, vooral dankzij een stijging met **175,2 %** van de overige netto-opbrengsten.

De bedrijfskosten stijgen met **34,5%**. De exploitatiecoëfficiënt of CIR stijgt tot **76,4%** tegenover **75,6%** eind 2011

Het brutobedrijfsresultaat neemt toe met **29,0%**.

De waardeverminderingen (impairment) stijgen met **14,6%** ten opzichte van eind 2011. De waardeverminderingen op de kredietportefeuille lopen sterk terug (-23,7) terwijl deze op de financiële portefeuille fors toenemen.

Het nettoresultaat van de Groep bedraagt **73,4** miljoen EUR, tegenover **55,5** miljoen EUR in 2011, dit is een stijging van **32,3%**.

Het rendement op eigen vermogen blijft onveranderd op **6,1%** op 31/12/2012.

Er zijn geen evenementen gebeurd begin 2013 die de in dit verslag gepubliceerde resultaten zouden kunnen beïnvloeden.

	31.12.112 (in miljoen EUR)	31.12.11 (in miljoen EUR)	evolutie (in miljoen EUR)	evolutie (in %)
nettorenteopbrengsten	306,0	300,4	5,6	1,9%
overige netto-opbrengsten	182,2	66,2	116,0	175,2%
nettobankprodukt	488,2	366,6	121,6	33,2%
bedrijfskosten, waarvan	-373,0	-277,3	95,7	34,5%
personeelkosten	-113,6	-93,2	20,4	21,9%
niet-geactiveerde provisiebaten	-96,1	-63,1	33,0	52,3%
andere bedrijfskosten	-151,9	-112,1	39,8	35,5%
afschrijvingen	-11,3	-8,9	2,4	27,0%
brutobedrijfsresultaat	115,2	89,3	25,9	29,0%
voorzieningen	-2,5	-3,1	-0,6	-19,4%
waardeverminderingen (impairment)	-19,6	-17,1	2,5	14,6%
badwill	0,0	1,4	-1,4	--
resultaat voor belastingen	93,2	70,5	22,7	32,2%
belastingen	-19,8	-15,0	4,8	32,0%
nettoresultaat	73,4	55,5	17,9	32,3%

H. BESTEMMING VAN DE WINST VAN DE VERSCHILLENDE ENTITEITEN VAN DE GROEP.

De Raden van Bestuur van de erkende Coöperatieve Kassen zullen voorstellen om aan de coöperatoren een dividend uit te keren van 5% van het in maatschappelijke aandelen belegde kapitaal, voor een totaalbedrag van 27,78 miljoen EUR. Dit nettodividend vormt in de huidige rentecontext, mits naleving van de wettelijke voorwaarden, een zeer mooie vergoeding voor dit soort belegging.

De nettowinst van het boekjaar 2012 in de NV Landbouwkrediet bedraagt 15,43 miljoen EUR. De Raad van Bestuur van de NV Landbouwkrediet zal voorstellen om een dividend van 14,60 miljoen EUR uit te keren aan de aandeelhouders, na storting van 0,79 miljoen EUR in de reserves.

De winst 2012 in de NV Centea bedraagt 46,55 miljoen EUR. De Raad van Bestuur van de NV Centea zal voorstellen om geen dividend uit te keren.
Op 21 december 2012 werd uit de beschikbare reserves een tussentijds dividend ten belope van 20 miljoen EUR uitgekeerd aan de aandeelhouders.

De winst 2012 in de NV Europabank bedraagt 16,39 miljoen EUR. De Raad van Bestuur van de NV Europabank zal voorstellen om een dividend van 14,78 miljoen EUR uit te keren aan de NV Landbouwkrediet.

De winst 2012 in de NV Keytrade Bank bedraagt 14,80 miljoen EUR. De Raad van Bestuur van de NV Keytrade Bank zal voorstellen om een dividend van 13,32 miljoen EUR uit te keren aan de NV Landbouwkrediet.

Het boekjaar van de NV Landbouwkrediet Verzekeringen wordt afgesloten met een resultaat van 1,60 miljoen EUR. De Raad van Bestuur van de NV Landbouwkrediet Verzekeringen zal voorstellen om een dividend van 0,80 miljoen EUR uit te keren aan de NV Landbouwkrediet.

De Raad houdt eraan alle medewerkers te danken voor het bereikte resultaat, alsook voor de toewijding en de bijzondere inspanningen die zij hebben geleverd met het oog op de fusie en integratie van Landbouwkrediet en Centea. De Raad dankt alle medewerkers die op die manier bijdragen tot de expansie van de Groep.

Boodschap van de CEO

In een nog steeds onzekere economische en financiële omgeving is de Belgische bankensector in 2013 toch een nieuwe bank rijker geworden: Crelan. Crelan, de bank ontstaan uit de fusie van Landbouwkrediet en Centea, werd op 1 april boven de doopvont gehouden. Hierdoor werd België eensklaps twee kleinere banken armer maar één middelgrote bank rijker.

Dat is goed voor de Belgische economie, en vooral voor de klanten van Crelan. Immers, door de samensmelting blijven enerzijds de sterke troeven van het verleden behouden, maar krijgt de nieuwe bank anderzijds ook een dimensie waardoor we de toekomst met veel vertrouwen tegemoet kunnen zien. Crelan is en blijft een coöperatieve bank die dichtbij de klanten staat, een bank voor particulieren, de land- en tuinbouwsector in de brede zin en voor de ondernemers en zelfstandigen. Crelan werkt met een net van zelfstandige agenten, en dit is een plus, én voor de bank én voor de klanten. Want wie beter dan de zelfstandige agent kent de verzuchtingen van de klanten en kan er een passend antwoord op geven?

De bank heeft de fusieopdracht uitstekend volbracht. We hebben onze grootste integratie- en migratieoefening ooit in minder dan 24 maanden voltooid. Zowel op IT- als op organisatorisch vlak werd enorm veel werk verricht en de ongemakken voor de klanten werden aldus tot een minimum beperkt. Nog niet alles loopt steeds 100% gestroomlijnd, maar dat wordt voor ons dan ook één van onze prioriteiten voor 2014: klantentevredenheid komt bij Crelan immers op de eerste plaats.

Ondanks alle verbouwingen moest de commerciële activiteit verder performant blijven. Crelan is daar goed in geslaagd. Zowel op het vlak van de kredietactiviteit als op het vlak van het sparen en beleggen werden mooie resultaten geboekt, en dat in een steeds concurrentiëler omgeving. De traditionele grote spelers in België plooiën zich immers steeds meer terug op de binnenlandse markt. Dit leidde tot een blijvende prijzen- en margeslag die de rendabiliteit van de sector op langere termijn verder verzwakt. Vandaag luidt het motto meer "marktaandeelen winnen" in plaats van "voldoende rendabiliteit verzekeren".

Ook de overheid slacht de kip met de gouden eieren. Door steeds hogere taken en heffingen in te voeren, vooral op de basisactiviteit van de spaarbanken, nl. het spaarboekje, en door ook het inzamelen van het spaargeld te bemoeilijken (afschaffen van de aangroepremie, beperking van het aantal soorten boekjes, enz), wordt een steeds groter deel van het noodzakelijke resultaat van de banken afgeroomd. Ook bij ons. Het geconsolideerd resultaat ligt, mede hierdoor, een stuk lager dan verleden jaar. De vaststelling dat sommige taksverhogingen bovendien de kleinere en traditionele retailbanken disproportioneel meer treffen dan de grote banken die de financiële crisis hebben veroorzaakt, heeft ertoe geleid dat zeven banken, waaronder Crelan, bezwaar hebben aangetekend bij het Grondwettelijk Hof. Hopelijk zal het gezond verstand zegevieren.

Want dat is juist wat Crelan wil doen, bankieren met gezond verstand. Van in het begin van het jaar hebben we Crelan in de kijker gezet, enerzijds dankzij onze boegbeelden Sven Nys en de familie Borlée, anderzijds met een volledige restyling van onze kantoren. Overal in het land ziet men nu de frisgroene lichtreclames van Crelan. De dynamiek slaat aan en de meer dan 1000 personeelsleden van de bank en de meer dan 750 agenten en hun medewerkers staan steeds klaar om onze klanten de beste service aan te bieden. Ook onze klanten smaken dit. Het bewijs hiervan is de toename van het aantal coöperanten met meer dan 11.000 (op jaarbasis), waardoor nu reeds meer dan 250.000 burgers lid en een stukje eigenaar zijn van onze coöperatieve bank. Dat maakt ons verhaal verschillend en sterk. Het is dan ook met een goed gevoel dat we afscheid nemen van 2013 en dat we vol vertrouwen het nieuwe jaar tegemoet zien.

Luc Versele
CEO Crelan

GECONSOLIDEERD BESTUURSVERSLAG VAN HET BOEKJAAR 2013 VAN DE GROEP CRELAN

A. STRUCTUUR VAN DE GROEP CRELAN, AANDEELHOUDERSCHAP EN GROEISTRATEGIE

Structuur van de Groep Crelan

De NV Crelan en de erkende coöperatieve Kassen CVBA Lanbokas en SCRL Agricaisse, die hoofdelijk verbonden zijn, vormen samen, volgens artikel 61 van de wet van 22 maart 1993 op het statuut van de kredietinstellingen, een federatie van kredietinstellingen, waarvan de NV Crelan de centrale instelling is. Er is volledige solidariteit tussen de verschillende entiteiten van de Groep. Dit verklaart waarom de resultaten van NV Crelan en de erkende coöperatieve Kassen worden geglobaliseerd.

De acht regionale coöperatieve vennootschappen vervolledigen de coöperatieve verankering van de federatie van kredietinstellingen en in hun statuten is tevens de solidariteit bepaald met de verbintenissen van de andere entiteiten.

Het coöperatief kapitaal van de erkende coöperatieve Kassen en van de regionale coöperatieve vennootschappen is in handen van meer dan 250.000 landbouwers en particulieren. Het operationeel beleid van alle voornoemde entiteiten wordt gevoerd door het Directiecomité van de NV Crelan.

Het geheel gevormd door de NV Crelan, haar erkende coöperatieve Kassen en de regionale coöperatieve vennootschappen wordt in dit verslag "Crelan" of "de Bank" genoemd, terwijl de bredere benaming "Groep Crelan" of "de Groep" verwijst naar alle entiteiten of dochtervennootschappen die hierna vermeld worden en die door volledige integratie in de consolidatie opgenomen zijn.

De erkende Kassen Lanbokas en Agricaisse bezitten, samen met de Federatie van de Kassen van het Landbouwkrediet - een coöperatieve vennootschap die toeziet op de coördinatie van de activiteiten van de erkende coöperatieve Kassen en op hun vertegenwoordiging in de NV Crelan - alle aandelen van categorie "A", zijnde 50% van het totale aantal aandelen. Zij bezitten op basis van een aandeelhoudersovereenkomst, 50% van de stemrechten in de NV Crelan.

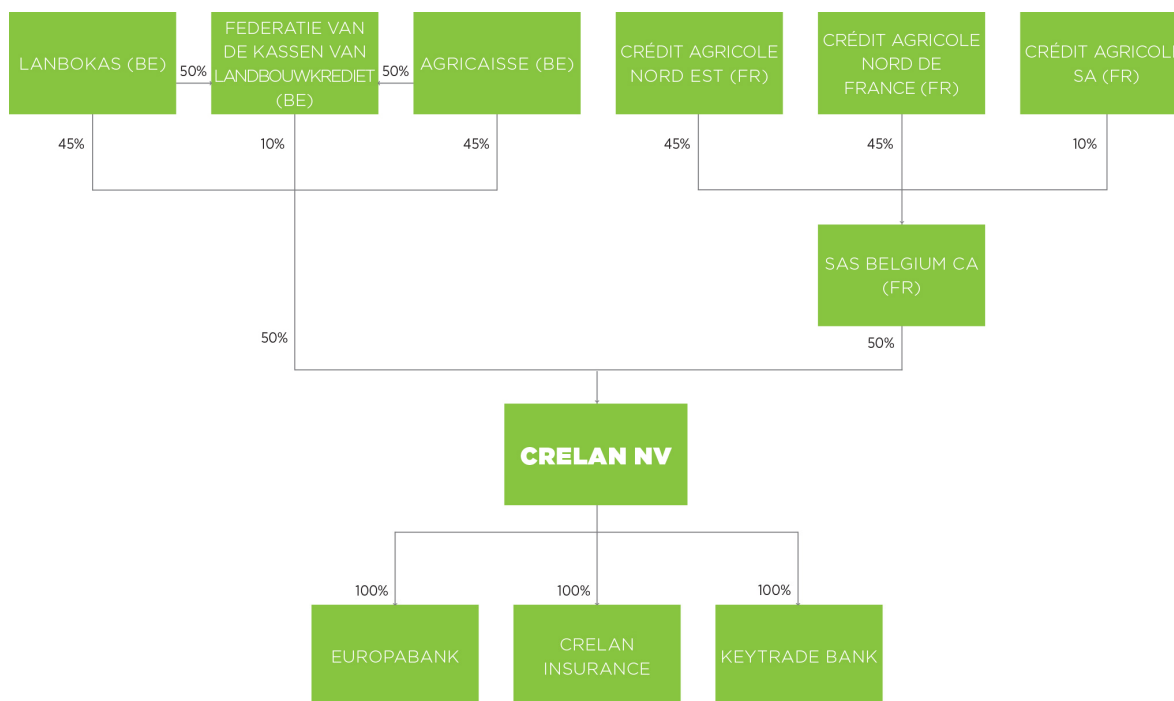
De resterende 50% van de aandelen van de NV Crelan, alle aandelen van de categorie "B", zijn in handen van de SAS Belgium CA, een vennootschap naar Frans recht. Deze aandelen geven recht op een dividend dat het dubbel bedraagt van het dividend verbonden aan de aandelen A. Op basis van de aandeelhoudersovereenkomst bezit Belgium CA 50% van de stemrechten in de NV Crelan.

Het aandeelhouderschap van Belgium CA is samengesteld als volgt: 45% is in handen van de Caisse Régionale de Crédit Agricole Nord de France, 45% is in handen van de Caisse Régionale de Crédit Agricole du Nord Est en 10% is in handen van Crédit Agricole SA.

Voor het realiseren van de aandelenoverdracht van de aandelen van Centea werd in 2011 een specifieke categorie aandelen, de aandelen "C", gecreëerd ten belope van 250.000.000 EUR, die in handen waren van Belgium CA. De creatie van deze aandelen gebeurde conform de bestaande aandeelhoudersovereenkomst en wijzigt geenszins de hierboven vermelde bestaande verhouding met betrekking tot het stemrecht. In juni 2012 werd reeds een eerste schijf van 125.000.000 EUR terugbetaald aan Belgium CA. Begin 2013 was er voldoende coöperatief kapitaal opgehaald zodat in juni het saldo van 125.000.000 EUR kon worden terugbetaald aan Belgium CA, via een kapitaalvermindering met vernietiging van de resterende aandelen "C" in handen van Belgium CA.

De rekeningen van de dochtervennootschappen van de NV Crelan, Europabank sinds 2004, Keytrade Bank sinds 2005, Crelan Insurance (voorheen Landbouwkrediet Verzekeringen) sinds 2007, en van de Federatie van de Kassen van het Landbouwkrediet zijn begrepen in de consolidatieperimeter van de Groep Crelan, krachtens het Koninklijk Besluit van 23 september 1992 over de geconsolideerde jaarrekening van de kredietinstellingen.

Het schema hierna geeft een vereenvoudigd overzicht van de structuur van de Groep Crelan. Duidelijkheidshalve werden de regionale coöperatieve vennootschappen in dit schema niet opgenomen.

Aandeelhouderschap en groei strategie

In het kader van de externe groei strategie, vonden in de periode tot eind 2011 drie acquisities plaats, één in 2004, één in 2005 en één in 2011. Enerzijds verrijkten deze acquisities de Groep Crelan met zeer specifieke cliëntengroepen en met een financiële spitstechnologie voor online beurs- en beleggingsverrichtingen, anderzijds zorgden ze ervoor dat de taille van de Groep voldoende groot werd om een gezonde en winstgevende toekomst uit te bouwen.

Zo is Crelan in 2004 voor 100% aandeelhouder geworden van Europabank en werd de overname van Keytrade Bank in verschillende fases uitgevoerd, van 2005 tot 2007. Sinds 2007 heeft de Bank een participatie van 100% in Keytrade Bank.

Crelan heeft gedurende verschillende jaren een diepgaande reflectie gevoerd over de te volgen strategie inzake zijn positionering als bankverzekeraar, wat geleid heeft tot een concreet resultaat. In maart 2007 werd de NV Landbouwkrediet Verzekeringen - in 2013 omgedoopt tot Crelan Insurance - opgericht. Crelan Insurance is een volledige dochter van de Bank, met als maatschappelijk doel de verkoop van eigen producten, hoofdzakelijk schuldsaldoverzekeringen die verbonden zijn met verschillende kredietvormen.

In 2009 heeft de Bank haar activiteiten uitgebreid met het discretionair vermogensbeheer of de Personal & Private Banking-activiteit.

Deze Personal & Private Banking-activiteit past in de groei strategie van de Bank. Dat geldt ook voor de overname van de 5000 Private Banking-clients van ex-Kaupthing Belgium, volgens een overeenkomst die op 16 januari 2009 afgesloten werd met Kaupthing Bank Luxemburg.

In 2010 kreeg de afdeling "Ondernemingen" vorm en werd hiervoor een afzonderlijke directie gecreëerd. In 2012 werd deze afdeling geïntegreerd in de directie Kredieten. Vanuit deze afdeling wordt de dienstverlening aan ondernemingen gecentraliseerd, geoptimaliseerd en verder uitgebreid. Nieuwe synergieën werden gecreëerd met andere entiteiten van de Groep Crelan en met de Franse aandeelhouder.

Diversificatie en groei vormen de rode draad doorheen de geschiedenis van de Bank, en dit resulteerde in 2010 in de ontwikkeling van Crelan Direct. Deze internetbankactiviteit maakt het

mogelijk om, naast de traditionele kanalen en de bestaande Crelan-online-service, een aantal bankdiensten online aan te bieden, zoals het openen van rekeningen en het aankopen van een aantal financiële producten. Crelan beoogt hiermee een nieuw type cliënteel te kunnen aantrekken, maar ook haar bestaand cliënteel nog beter te kunnen bedienen.

In 2011 werden de aandelen van Centea die voor 99,5% in handen waren van KBC overgenomen door Crelan. In 2012 kwam via een openbaar uitkoopbod ook de rest van de aandelen in handen van Crelan waardoor Crelan voor 100% eigenaar werd van Centea. Centea was een universele retailbank die werkte met een net van zelfstandige agenten. De strategie en het businessmodel van Centea leunden nauw aan bij die van de Bank en beide entiteiten werden op 1 april 2013 gefusioneerd tot één entiteit die de naam Crelan kreeg.

Dankzij deze operatie klimt het aantal klanten van de Bank tot bijna één miljoen, verdubbelt het balanstotaal en wordt het marktaandeel duidelijk opgekrikt.

Crelan heeft geen bijkantoren.

B. CORPORATE GOVERNANCE

Raden van Bestuur en Directiecomités

De Raad van Bestuur kwam in 2013 zes keer samen. Onder de bevoegdheid van de Raad van Bestuur functioneren het Auditcomité, het Remuneratiecomité en het Strategisch Comité, dat de strategische krijtlijnen voor de Raad voorbereidt.

De Algemene Vergadering van 25 april 2013 bevestigde het ontslag van de heer Marc Haelemeersch in zijn hoedanigheid van bestuurder-lid van het Directiecomité met ingang van 20 december 2012 .

De Raad van Bestuur van 27 juni 2013 heeft kennisgenomen van de beslissing van de heer Rik Duyck om met ingang van 1 september 2013, zijn activiteiten binnen de Bank stop te zetten en zijn mandaat als bestuurder-lid van het Directiecomité neer te leggen.

De Buitengewone Algemene Vergadering van 2 september 2013 heeft op voorstel van de Raad van Bestuur beslist om in opvolging van de heer Rik Duyck, de heer Peter Venneman te benoemen tot bestuurder-lid van het Directiecomité, en dit voor een mandaat met een looptijd van 6 jaar, dat vervalt op de Algemene Vergadering in 2019.

Het Directiecomité bestaat uit zes leden waaronder de Voorzitter. De leden van het Directiecomité vormen een college. De Voorzitter van het Directiecomité draagt de titel Voorzitter van de Bank. Onverminderd de collegiale bevoegdheid van het Directiecomité worden de taken en bevoegdheden verdeeld onder de leden van het Directiecomité. Binnen de schoot van het Directiecomité werd één lid belast met het riskmanagement. Dit directielid heeft dan ook geen operationele bevoegdheden.

Daar de Raad van Bestuur en het Directiecomité op dezelfde wijze was samengesteld bij Centea als bij Crelan heeft de fusie geen aanleiding gegeven tot wijziging in de samenstelling van de Raad van Bestuur van Crelan noch in de samenstelling van het Directiecomité.

Het Auditcomité wordt voorgezeten door de heer Freddy Willockx, de onafhankelijke bestuurder, die dankzij zijn opleiding en uitgebreide ervaring op hoog niveau, over de vereiste competenties beschikt, zowel boekhoudkundig als op het vlak van audit. Verder is het Auditcomité samengesteld uit de heren Fernand George, Thierry Aubertin en Jean-Pierre Dubois. De leden van het Auditcomité beschikken eveneens, zowel collectief als individueel, over de competenties vereist door de wet van 17 december 2008 inzake audit en boekhouding. Ook de Voorzitter van de Raad van Bestuur, de Voorzitter van het Directiecomité en de directeur Interne Audit wonen de vergaderingen bij.

Conform artikel 27 § 2 van de wet van 22 maart 1993 met betrekking tot het statuut en de controle van de kredietinstellingen en conform het reglement van de Nationale Bank ter zake, is de Bank verplicht de externe functies buiten de Groep Crelan uitgeoefend door haar bestuurders en effectieve leiders openbaar te maken. De Bank voldoet aan deze verplichting via een publicatie op de internetsite van Crelan (www.crelan.be).

Keytrade Bank

Bij Keytrade Bank bleef de samenstelling van het Directiecomité, dat uit drie leden bestaat, ongewijzigd. Ook de samenstelling van de Raad van Bestuur bleef ongewijzigd.

De Raad van Bestuur kwam in 2013 vijf keer samen.

De Algemene Vergadering van 22 april 2013 heeft beslist om volgende bestuursmandaten te vernieuwen : Thierry Ternier en Marie-Ange Marx voor een duur van zes jaar, en Eric de Keuleneer tot de gewone algemene vergadering van april 2014.

Europabank

De Raad van Bestuur kwam in 2013 zeven keer samen.

De Raad van Bestuur heeft op zijn vergadering van 23 september kennisgenomen van het ontslag van de heer Rik Duyck als bestuurder. De heer Rik Duyck zetelde sinds 2006 in de Raad van Bestuur. Op 16 december werd de heer Peter Venneman door de Raad van Bestuur benoemd als bestuurder in opvolging van de heer Rik Duyck.

De samenstelling van het Directiecomité blijft ongewijzigd.

Crelan Insurance

De Raad van Bestuur kwam in 2013 vier keer samen.

In 2013 werd in de Raad van Bestuur van Crelan Insurance de heer Rik Duyck, als bestuurder, vervangen door de heer Peter Venneman.

College van commissarissen

De geconsolideerde rekeningen van de Groep Crelan worden sinds 2005 gecontroleerd door de Kabinetten Deloitte en KPMG, die een college vormen. Hun mandaat werd in 2011 voor 3 jaar verlengd. Het Kabinet Deloitte wordt vanaf 1 januari 2012 vertegenwoordigd door dhr. Philip Maeyaert. Het Kabinet KPMG wordt sinds 1 oktober 2012 vertegenwoordigd door de heer Erik Clinck.

Statutaire wijzigingen

Op 28 maart 2013 heeft de Buitengewone Algemene Vergadering der Aandeelhouders kennisgenomen van het fusievoorstel voor de fusie tussen Landbouwkrediet NV en Centea NV en heeft het deze fusie goedgekeurd. Gelet op de 100% moeder-dochter-verhouding valt de fusie onder de noemer van een "met fusie door overneming gelijkgestelde verrichting" in de zin van artikel 676 van het Wetboek van Vennootschappen, waarbij het gehele vermogen van Centea, zowel de rechten als de verplichtingen, als gevolg van ontbinding zonder vereffening overgaat op Landbouwkrediet. De datum van inwerkingtreding van de fusie werd op boekhoudkundig vlak vastgesteld op 1 januari 2013. De datum waarop de juridische fusie is in werking getreden is 1 april 2013.

Tijdens dezelfde Buitengewone Algemene Vergadering werd de maatschappelijke benaming "Landbouwkrediet" gewijzigd in "Crelan".

De statuten van de NV Crelan werden tijdens de Buitengewone Algemene Vergadering van 21 juni 2013 gewijzigd :

- Met het oog op de overname van de aandelen van Centea NV werd in 2011 een kapitaalverhoging doorgevoerd. Door de Franse aandeelhouder SAS Belgium CA werd een kapitaalbreng in geld gerealiseerd van 250.000.000 EUR. In juni 2012 werd reeds een eerste schijf van 125.000.000 EUR aan de Franse aandeelhouder SAS Belgium CA terugbetaald. In juni 2013 kon, nadat opnieuw voldoende coöperatief kapitaal was opgehaald, ook het saldo worden terugbetaald. Dit gebeurde via een kapitaalvermindering met vernietiging van aandelen "C" ten belope van de resterende 125.000.000 EUR. Hiervoor werd een Buitengewone Algemene Vergadering georganiseerd.

- Tijdens dezelfde Buitengewone Algemene Vergadering werd tevens een kapitaalverhoging doorgevoerd van 4.900.000 EUR, volledig vrijgegeven door een inbreng in geld ten belope van 2.450.000 EUR door de SAS Belgium CA en 1.225.000 EUR door elk van de Belgische Kassen, de CVBA Lanbokas en de SCRL Agricaisse. Dit zonder creatie van nieuwe aandelen.

Door deze kapitaalverlaging en kapitaalverhoging werd het kapitaal op 199.413.274,40 EUR gebracht.

Bij Landbouwkrediet Verzekeringen werd door de Buitengewone Algemene Vergadering van 28 maart 2013 de maatschappelijke benaming "Landbouwkrediet Verzekeringen" gewijzigd in "Crelan Insurance".

Deugdelijk bestuur

Overeenkomstig de circulaire van 9 mei 2008 van de NBB (Nationale Bank van België) over de evaluatie van de interne controle, heeft het management van de Bank zijn systeem van interne controle geëvalueerd en voert het progressief een tweedelijns permanente controle in.

Het verslag van de effectieve leiding inzake de beoordeling van de interne controle is gebaseerd op self-assessments van de directies van de Bank. De bedoeling is om na te gaan of deze voldoende 'compliant' zijn ten opzichte van het geldende reglementaire kader. Voor de vastgestelde punten die voor verbetering vatbaar zijn, werden maatregelen ter verbetering genomen. De entiteit Permanente Controle staat in voor de opvolging hiervan.

Het jaarverslag over de interne controle werd in maart overgemaakt aan de Nationale Bank van België.

Remuneratiebeleid

De Bank heeft haar remuneratiebeleid voor de effectieve en niet-effectieve leiders en voor het bezoldigd personeel begin 2011 aangepast om dit conform te maken aan de nieuwe Europese richtlijn (CRD III) alsook aan de richtlijnen van de CEBS dienaangaande (Committee of European Banking Supervisors).

Dit beleid werd goedgekeurd door de Raad van Bestuur op 20 januari 2011.

Begin 2013 werd het remuneratiebeleid verder aangepast en groepsgewijs uitgerold rekening houdende met onder meer de circulaire van de Nationale Bank van 14 februari 2011, het KB van 22 februari 2011 en de wet van 28 juli 2011.

De Raad van Bestuur keurde op voorstel van het Remuneratiecomité bij beslissing van 21/03/2013 het nieuwe remuneratiebeleid goed.

De vergoeding van de leden van het Directiecomité bevat een vast basisgedeelte en een variabele component. Voor het variabele gedeelte stelt het Remuneratiecomité elk jaar een bedrag voor in functie van het economisch resultaat van de Bank. Dit bedrag mag behoudens uitzonderlijke omstandigheden en met uitdrukkelijke beslissing door de Raad van Bestuur op voorstel van het Remuneratiecomité niet meer dan 30% van de basisvergoeding bedragen.

De ontslagvergoedingen worden berekend op basis van de basisvergoeding, exclusief variabel gedeelte en zijn beperkt tot maximaal 18 maanden vergoeding. Enkel indien het ontslag een gevolg is van een overname of fusie, is het maximum beperkt tot 24 maanden vergoeding.

De niet-uitvoerende bestuurders hebben recht op een forfaitaire vergoeding per zitting.

Zowel de Voorzitter van de Raad van Bestuur als de onafhankelijke bestuurder ontvangen een jaarlijkse forfaitaire vergoeding.

De Voorzitter van de Raad van Bestuur heeft afgezien van deze vergoeding.

In 2013 bedroeg de totale vergoeding van de bestuurders van de NV Crelan 4,5 miljoen EUR. De totale vergoeding van de bestuurders van de Groep Crelan beliep 7,5 miljoen EUR.

Toezicht op de toepassing van dit beloningsbeleid wordt uitgeoefend door de Interne Audit.

C. RISK MANAGEMENT: EVOLUTIE VAN DE BELANGRIJKSTE OPDRACHTEN

Het jaar 2013 werd gedomineerd door de integratie van de krediet- en depositoportefeuilles van Centea in het operationele platform van Crelan.

De organisatie van risicocomités voor de opvolging van de risico's werd in 2013 onveranderd gelaten. De piramidale structuur van de comités voor Kredietrisico, Financiële risico's en Operationele risico's en de opvolging van de filialen die rapporteren aan het Global Risk Comité of rechtstreeks aan het Directiecomité, bleven ongewijzigd.

Algemeen Risk Management

De operationele structuren voor de opvolging van de risico's binnen de Bank zijn gecentraliseerd onder leiding van de Chief Risk Officer die lid is van het Directiecomité. In deze directie bevindt zich het departement voor de kredietrisicomodellering, de kredietrisico-opvolging en financiële risico-opvolging. De Chief Risk Officer is eveneens verantwoordelijk voor het departement "Permanente Controle". Dit departement doet eveneens de opvolging van de operationele risico's en dit omwille van de synergiemogelijkheden tussen de permanente controle en de incidentopvolging. Ook de departementen Compliance, Pre-contentieux en Contentieux vallen onder de verantwoordelijkheid van de Chief Risk Officer. Op deze manier worden alle middelen die de focus leggen op controle- en risico-opvolging samengebracht onder één en dezelfde directie.

Kredietrisico

Het beheersen van het kredietrisico blijft gebaseerd op het kredietbeleid enerzijds en op een systeem van scheiding van de machten in de kredietactiviteit anderzijds. Zo volgen verschillende comités de "risk-appetite" op.

De bevoegdheden inzake krediettoekenning zijn verdeeld tussen het Directiecomité en het Kredietverbintissencomité, en dit volgens bepaalde niveaus van de kredietomloop van de klanten. Bovendien is er ook een bevoegdheidsdelegatie binnen het kredietdepartement.

Het Krediettoezichtcomité is bevoegd voor het beheer van de kredietomloop, onder meer voor de kredieten op de "kredietbewakingslijst". Het Kredietprovisioneringscomité heeft de bevoegdheid om klanten in 'kwalitatieve default' te plaatsen, waardeverminderingen te bepalen en aan te passen, kredieten op te zeggen en schuldvorderingen af te schrijven.

Het kredietbeheer is opgesplitst in de directie Krediettoekenning en de directie Kredietbeheer waarvan de verantwoordelijkheden beschreven zijn in het kredietbeleid. Het Kredietrisicocomité vormt de omkadering voor de meting en de opvolging van de risico's. Een boordtabel met betrekking tot het risico en de kredietactiviteit werd in 2013 in gebruik genomen. Die boordtabel wordt maandelijks bijgewerkt en voorgelegd aan het Directiecomité van Crelan.

De Centea-portefeuille werd in het eerste semester van 2013 naar de systemen van Crelan gemigreerd. Gelijktijdig werden het kredietbeleid en de kredietprocessen geharmoniseerd. Die zijn nu op een uniforme manier van toepassing in alle operationele entiteiten. De kredietlimieten werden geactualiseerd in het kader van het globale kredietrisico van de Bank en werden goedgekeurd door de Raad van Bestuur.

Het kredietrisico wordt beheerd aan de hand van ratingmodellen die een score toekennen aan elke kredietklant. De performantie ervan wordt regelmatig opgevolgd en de resultaten worden goedgekeurd door het Globale Risicocomité van Crelan en door het CNM (comité de normes et méthodes) van Crédit Agricole SA in Parijs. De rating van de klant is doorslaggevend voor de beslissingen inzake krediettoekenning en kredietbeheer.

De modellen werden toegepast op de ex-Centea-klanten. In 2014 zal er een specifieke opvolging zijn om na te gaan of de modellen duurzaam performant blijven voor de hele portefeuille.

In 2013 werden de voorbereidingen getroffen voor de invoering van de nieuwe regelgeving inzake het eigen vermogen (CRD4). Het gaat over de wijze van berekenen en rapporteren van de kapitaalvereisten in functie van de kredietrisico's waaraan de Bank is blootgesteld.

Renterisico, liquiditeitsrisico, marktrisico

Nadat in 2012 is besloten om het financieel risico-opvolgingsstelsel binnen de Groep Crelan uit te breiden met alle entiteiten binnen de Groep, werd in 2013 gestart met de gecentraliseerde systematische opvolging van de financiële risico's voor alle bancaire entiteiten binnen de Groep. Voor 2014 is er voorzien dat ook Crelan Insurance mee wordt opgenomen in de opvolging van financiële risico's op groepsniveau voor zover deze van toepassing zijn op haar activiteiten.

Op deze manier wordt via de financiële risico-opvolging de groepsstructuur verder versterkt en worden alle filialen operationeel geïntegreerd in het financieel beleid en de risico-opvolging van de Groep.

De belangrijkste risico-indicatoren zijn de globale Value at Risk voor alle financiële risico's, een vastrentende reverse cumulatieve gap voor het renterisico, de LGD-limieten (Loss Given Default) voor het tegenpartij- en landenrisico en de observatieratio's van de NBB voor het liquiditeitsrisico.

De scope van het VaR-model (Value at Risk), dat volledig binnen het departement RMF (Riskmanagement Finance) werd ontwikkeld, omvat alle financiële risico's van de volledige Groep. Dit zowel onder normale (ie. VaR berekening), als onder stress-omstandigheden. Omwille van het belang van dit model werd het door een gespecialiseerd extern bureau eind 2012 gevalideerd. In 2013 werden geen nieuwe type producten aangekocht in de portefeuille en was er aldus geen aanpassing noch ontwikkeling vereist voor het bestaande VaR-model.

Het ALM-departement is verantwoordelijk voor de opvolging van het renterisico, optie-risico en liquiditeitsrisico binnen de Bank. De ontwikkeling van de modellen die dienen voor de identificatie, analyse, bewaking en rapportering van het renterisico, optie-risico en liquiditeitsrisico binnen de Bank gebeurt door het ALM-departement. De afdeling RMF daarentegen heeft de rol van validator van deze modellen. In 2013 werden de modellen voor vervroegde terugbetalingen van kredieten die worden gebruikt in het kader van de opvolging van het rente- en liquiditeitsrisico, door RMF gevalideerd.

Verder werd in 2013 een kader opgezet voor de controle van financiële limieten, met name de controle van de limieten op de financiële portefeuille en de limieten op de vastrentende gap. De verantwoordelijkheid voor het beheer en rapportering van de financiële risico's, alsook de controle van de geldende limieten liggen in eerste instantie bij de diverse domeinen zelf. RMF is verantwoordelijk voor de tweederangscontrole van deze financiële limieten. Het betreft hier een bijkomende onafhankelijke validatie door RMF van de gerapporteerde gegevens door ALM en FIN met als doel om de kans op foutieve rapporteringen aan het Financieel Comité, het Directiecomité of de Raad van Bestuur zoveel mogelijk te reduceren.

Operationele risico's

In 2013 heeft Crelan de modernisering en de reorganisatie van haar mechanisme van beheer van de operationele risico's voortgezet. Deze activiteit wordt uitgevoerd door het nieuwe departement CPRO (Permanente controle en Operationele risico's).

Het algemeen kader van sturing van de operationele risico's kende in 2013 een evolutie door de herziening van de toepasbare limieten die werden goedgekeurd door de Raad van Bestuur. Deze limieten werden niet overschreden in de loop van het boekjaar.

Een waarschuwingsmechanisme werd opgezet om belangrijke operationele incidenten op te sporen. Dit mechanisme werd tijdens het vorige boekjaar niet geactiveerd.

Permanente Controle stelt ook sleutelindicatoren in werking om na te gaan in hoeverre processen risicogevoelig zijn en om de kwaliteit van de meldingen van incidenten door de domeinen op te volgen.

Op hiërarchisch vlak hangt het departement CPRO af van de Risk Manager die op zijn beurt ressorteert onder de Chief Risk Officer (CRO).

Een Comité OpRisk samengesteld uit de belangrijkste actoren van het beheer van de operationele risico's verzekert de sturing van deze risico's. Dit comité vergadert om de zes weken en maakt de balans op van de markante feiten en de te ondernemen acties. Regelmatig worden ook rapporteringen naar het management en naar de partners van Crédit Agricole Frankrijk gestuurd.

Op functioneel vlak kan de beheerder van de operationele risico's rekenen op een netwerk van een dertigtal correspondenten die actief zijn in de verschillende domeinen van de Bank. Parallel met het integratieproces van Centea en Landbouwkrediet werd dit netwerk inderdaad vereenvoudigd en

werden de correspondenten opnieuw bewust gemaakt van het belang van de rapportering van de operationele incidenten van hun processen.

Rekening houdend met het fusieproces dat plaatsvond tijdens de eerste maanden van het boekjaar, heeft CPRO, tijdens het tweede semester, een volledige herziening van de cartografie van de operationele risico's uitgevoerd om de eventuele zwakke zones in de processen aan het licht te brengen. Deze oefening werd dus gerealiseerd over de volledige perimeter van de nieuwe fusiebank Crelan en had betrekking op de identificatie en de meting van de risico's gelinkt aan de processen van Crelan.

In 2013 heeft CPRO de erkende operationele incidenten geïnventariseerd, gerapporteerd en opgevolgd. Crelan heeft in dit boekjaar geen enkel belangrijk operationeel verlies geleden.

Integriteitbeleid

Ook de compliancewerking werd in 2013 in belangrijke mate gekenmerkt door de inspanningen rond de integratie van de agentennetten van Landbouwkrediet en Centea en rond de informaticamigratie. In december 2013 werd bovendien een nieuwe tool in gebruik genomen voor de monitoring van klantentransacties ter voorkoming van witwassen van gelden en voor de screening in het kader van de internationale embargolijsten.

Voor Belgische belastingplichtigen was 2013 het laatste jaar waarin zij een fiscale regularisatie konden aanvragen onder relatief gunstige voorwaarden. Deze vaststelling, samen met de aankondiging in het voorjaar rond de geplande versoepeling van het Luxemburgse bankgeheim, heeft vanaf de maand mei vele repatriëringsdossiers van gelden uit het buitenland opgeleverd. Crelan zorgde voor aangepaste richtlijnen ten behoeve van haar agenten inzake de problematiek van repatriëring van gelden, die bovendien toegelicht werden tijdens de specifieke compliance-opleidingen voor agenten.

In juli 2013 werd bovendien de antiwitwaswet verstrengd waardoor voortaan de notie ernstige fiscale fraude binnen het toepassingsgebied valt, terwijl voorheen ernstige en georganiseerde fiscale fraude werd vereist. Mede tegen deze achtergrond stelde de Bank haar interne procedures en richtlijnen bij zowel inzake cashstortingen als inzake cashopnames.

Binnen het klantenacceptatiebeleid werd de groep van risicoklanten opgesplitst in twee deelgroepen in functie van een risicoscoring. Deze verdere differentiatie laat op termijn een betere monitoring toe en een meer gerichte controle.

Verder formaliseerde Crelan in 2013 de procedure voor goedkeuring van nieuwe producten via een NAP-comité (nieuwe activiteiten en producten).

Audit

De Bank beschikt over een onafhankelijke auditfunctie. Het is de taak van Audit om de interne controle te bevorderen en in derde lijn toe te zien op de performantie en de effectieve toepassing van het bestaande controlesysteem. Audit evalueert of de risico's die de Bank loopt adequaat geïdentificeerd, geanalyseerd en ingedekt zijn.

De scope van Audit omvat het geheel van de Groep Crelan. Voor sommige filialen of bijkantoren worden de auditactiviteiten geheel of gedeeltelijk toevertrouwd aan een lokale (interne of externe) auditedienst. Binnen de Groep werd een geüniformiseerde auditmethodologie uitgerold.

Het departement Audit van de Bank rapporteert over het geheel van de auditactiviteit binnen de Groep aan het Auditcomité van de moedermaatschappij.

De algemene missie en de waarden van het departement Audit worden beschreven in het Auditcharter. Daarenboven worden de specifieke modaliteiten van de outsourcing van de interne-auditfunctie van Keytrade Bank aan het departement Audit van Crelan toegelicht in een Service Level Agreement.

In de context van een 'Risk Based Auditing'-aanpak heeft het departement Audit ook in 2013 het "Audit Universum" geüpdatet naar aanleiding van nieuwe reglementeringen of nieuwe of gewijzigde activiteiten.

De opdrachten van Audit die het voorbije jaar uitgevoerd werden, hadden betrekking op verschillende domeinen: onder meer op Bazel II, Kredieten, Risk management en Compliance.

De auditaanbevelingen worden regelmatig opgevolgd en gerapporteerd, zowel aan het Directiecomité als aan het Auditcomité.

Het Auditcomité is in 2013 vier keer samengekomen. Het heeft zich gebogen over de organisatie van het systeem van interne controle van de Bank en over de werking van Audit, Risk management, Inspectie, Permanente Controle en Compliance, maar eveneens over de toezichtactiviteiten die uitgeoefend worden binnen de Auditcomités van de dochters Europabank, Keytrade Bank en Crelan Insurance.

Krachtens het principe dat de Belgische Groep Crelan onder de interne controle van het Franse Crédit Agricole valt, aangezien die laatste referentie-aandeelhouder is, en met het akkoord van de Nationale Bank van België en van de 'ACP' (Autorité de Contrôle Prudentiel in Frankrijk), kan het departement Inspection Générale van Crédit Agricole SA (IGL) inspecties uitvoeren.

Het departement Audit voert de opvolging uit van de correctieve acties, ondernomen in antwoord op de aanbevelingen van IGL voor de verschillende gecontroleerde domeinen. Halfjaarlijks wordt een verslag van opvolging over de vooruitgang van de genoemde correctieve acties overgemaakt aan het Directiecomité, het Auditcomité en aan IGL.

In het kader van de fusie werden de auditmethodologie en de rapportering aan het Auditcomité geüniformiseerd.

Inspectie van het Net

De opdracht van de afdeling Inspectie is gericht op het voorkomen van feiten waardoor het vertrouwen tussen de klant, de agent en de Bank zouden kunnen worden geschaad.

Dit gebeurt door controles op volgende vlakken:

1. toezicht op de financiële gezondheid van de agentschappen
2. toezicht op het administratieve en boekhoudkundige beheer van het agentschap
3. toezicht op de naleving van wetten, regelgevingen en procedures in de verkooporganisatie van de Bank
4. toezicht op de kwaliteit van de ondersteuning van de klanten.

Inspectie ontwikkelde een kwaliteitsmodel dat het mogelijk maakt om aan elk agentschap een volwaardige risicoscore toe te kennen. Dit maakt het mogelijk een gedifferentieerde controle-aanpak te organiseren. Zowel de frequentie van de controles als de omvang van de steekproefcontrole zijn bepaald in functie van het risicogehalte van het betrokken agentschap.

Het agentennet wordt op regelmatige basis gecontroleerd via standaardinspecties, bijkomende kascontroles en eventuele ad hoc thema-inspecties. Daarnaast worden de transacties in de kantoren op periodieke wijze gecontroleerd door dossierbeheerders op de zetel.

De vaststellingen die gedaan worden tijdens de controles worden in eerste instantie opgevolgd via het COK (Comité Opvolging Kwaliteitsmodel). Het COK is een intern overlegorgaan binnen Inspectie dat de lopende dossiers bespreekt en de passende maatregelen voorstelt.

Indien de oplossing voor een probleem afdelingsoverschrijdend is, zal het dossier vanuit het COK doorverwezen worden naar het BAC (Bemiddelings- en adviescomité) dat leden heeft van verschillende afdelingen en beschikt over een grotere beslissingsbevoegdheid. De resultaten van de besprekingen in het BAC-comité worden gerapporteerd aan het Directiecomité en het Auditcomité.

Om een systematische opvolging van de naleving van de geldende regels tussen agent en de Bank te kunnen verwezenlijken, werd door Inspectie het Crelan Charter geïntroduceerd. Het is een systematiek van opvolging, verduidelijking en precisering van de voornaamste afspraken.

Door deze instructies te volgen zal de agent in principe automatisch:

- de witwaswetgeving respecteren;
- de MiFID-reglementering correct uitvoeren;
- bijzondere mechanismen vermijden;
- de FSMA-aanbevelingen correct naleven.

Inspectie staat tevens in voor een aantal punctuele en gevoelige onderzoeken zoals : voorafgaande screening en advies met betrekking tot kandidaat-agenten, voorafgaande screening en advies met

betrekking tot kandidaat-agentschapsmedewerkers, behandeling van klachten waarbij een medewerker van een verkooppunt betrokken is (agent en/of agentschapsmedewerker), saldobestemmingen, speciale onderzoeken in het kader van fraudepreventies, controles na hold-ups,...

D. KRACHTLIJNEN EN COMMERCIEEL BELEID

Human Resources

Op 31/12/2013 maken 1.510 personeelsleden deel uit van de Groep Crelan waarvan er 1.046 voor Crelan werken, 11 voor Crelan Insurance, 136 voor Keytrade Bank en 317 voor Europabank.

Als bij het bezoldigd personeel in de verschillende entiteiten van de Groep de 2.148 medewerkers gevoegd worden die onder het statuut van gedelegeerd agent of als bezoldigde van een agent in een agentschap over een procuratie beschikken om voor de Bank op te treden, bedraagt het totaal aantal medewerkers voor de Groep Crelan 3.658 personen.

Op het vlak van het HR-beleid en de concrete realisaties in 2013, lag het accent op:

- de implementatie van alle arbeids- en loonvoorwaarden zoals vastgelegd in de fusie-CAO van december 2012 (het zgn. 'Sinterklaasakkoord');
- de verdere harmonisatie van alle HR-toepassingen en -beleidssystemen;
- de inhoudelijke ontwikkeling van de migratie-opleidingen zoals de vorming van agenten, hun medewerkers en de medewerkers van de hoofdzetel;
- de rekrutering van nieuwe medewerkers en de activering en begeleiding van de interne functiemobiliteit.

Harmonisatie HR-systemen

Na de ontwikkeling van een Crelan-HR-beleid en de realisatie van één personeelsstatuut in 2012, lag de focus in 2013 op de vertaling en implementatie hiervan in HR-systemen. Deze harmonisatie werd, enerzijds, gerealiseerd met respect voor de historiek van het voormalige Landbouwkrediet en Centea en met respect voor de interne billijkheid tussen medewerkers, anderzijds, rekening houdend met de krachtlijnen die het HR-beleid in de toekomst verder vorm zullen geven.

In 2013 werd een geharmoniseerde nieuwe functieclassificatie ontwikkeld die tevens de basis vormt voor de ontwikkeling van een geharmoniseerd verloningssysteem.

Het nieuwe remuneratiesysteem is in hoofdzaak gericht op:

- marktconforme & competitieve verloning met als doel talent voor de Bank aan te trekken en te behouden
- interne billijkheid
- transparantie & duidelijkheid
- het bieden van loopbaanperspectieven die resulteren in een duurzame relatie met de medewerker.

Naast de harmonisatie van de basisverloning werden het voorbije jaar ook alle overige 'compensation- en benefits'-elementen geharmoniseerd, waardoor vanaf 2014 effectief sprake is van één personeelsstatuut voor alle medewerkers van Crelan, waarbij enkel prestatie- en functiegebonden elementen bepalend zijn en niet de historiek van de fusiebedrijven.

Respect, waardering, professionalisering en ontwikkeling van medewerkers zijn belangrijke doelstellingen binnen het HR-beleid van Crelan. In functie hiervan werd onder andere een nieuw evaluatie- en planningsstelsel ontwikkeld en geïmplementeerd dat erop gericht is om de realisaties, prestaties en competenties van medewerkers te waarderen en bij te sturen in functie van de doelstellingen van de Bank.

Rekrutering en interne mobiliteit

De technische migratie van Centea-gegevens naar één Crelan-platform en de harmonisatie van de operationele processen die hiermee gepaard ging, was in 2013 een topprioriteit voor de Bank.

Met het oog op een succesvolle realisatie werden 76 nieuwe medewerkers, waarvan 34 met een contract van onbepaalde duur en 42 met een contract van bepaalde duur verwelkomd bij Crelan.

De medewerkers met een tijdelijk contract werden in hoofdzaak ingezet in projecten in het kader van deze geslaagde migratie in 2013.

Crelan streeft naar interne mobiliteit en brede inzetbaarheid van medewerkers met het oog op het inschakelen van medewerkers in functie van de noden van de Bank alsook met het oog op de ontwikkeling van de medewerker in functie van zijn of haar talenten en loopbaanverwachtingen. Zo namen 57 medewerkers het voorbije jaar een nieuwe functie op binnen onze Bank.

Vorming

Voor wat vorming betreft, stond het voorjaar van 2013 in het teken van de migratie.

Circa 1.500 agenten en hun medewerkers volgden, verspreid over 137 sessies, een opleiding, gericht op het verwerven van de nodige kennis en het kunnen toepassen van de nieuwe applicaties en procedures. Deze opleiding werd klassikaal georganiseerd, ondersteund via e-learning en leercoaches op afstand en bedroeg in totaal 2.777 opleidingsuren.

Uiteraard investeerden ook de medewerkers van de hoofdzetel, aan de hand van klassikale opleidingen en 'on-the-job'-trainingen, tijd in het verwerven van kennis van de backoffice-toepassingen.

Een "summerschool"-aanbod waarop een 500-tal agenten en medewerkers zijn ingegaan, zorgde voor de nodige opfrissing en was een ideale gelegenheid om in te spelen op specifieke vragen en opleidingsbehoeften als gevolg van de migratie naar het Crelan-bankplatform. In totaal vonden 91 sessies plaats, goed voor 322 opleidingsuren.

In het najaar van 2013 werd een nieuw geharmoniseerd vormingsaanbod voor agenten, medewerkers van agenten en medewerkers van de hoofdzetel gelanceerd waarin de accenten minder op applicaties en meer op kennis en vaardigheden liggen.

De begeleiding en ontwikkeling van leidinggevendenden krijgen binnen onze bank ruime aandacht. Zo werden leidinggevendenden systematisch begeleid in hun rol als leidinggevende en in de toepassing van nieuwe geharmoniseerde HR-systemen via infosessies, opleidingen en individueel advies.

Maatschappelijke projecten

In 2013 heeft Crelan, als coöperatieve bank, een aantal projecten gesteund. Zo verleende ze haar steun aan het "Fonds Jan Filliers". Het doel van dit fonds is het verlenen van beurzen aan jongeren tussen 12 en 25 jaar die het slachtoffer werden van een ongeval en daar blijvende letsels of een fysieke handicap aan overhielden. Jan Filliers stond als meester-distillateur en mede-eigenaar aan het hoofd van de Graanstokerij Filliers en stierf in Egypte op 51-jarige leeftijd ten gevolge van een ongeval. Uit dank en eerbetoon voor wat hij heeft verwezenlijkt, werd het "Fonds Jan Filliers" opgericht dat beheerd wordt door de Koning Boudewijnstichting.

De Bank heeft ook deelgenomen aan een wielertocht ten voordele van de vzw Move To Improve, een ondersteuningsfonds voor kinderen met neuromotorische problemen. Samen met verschillende ex-wielervedetten en een 80-tal deelnemers legden vijf medewerkers van Crelan in vier dagen zo'n 650 kilometer af voor het goede doel.

De Bank was ook vertegenwoordigd op de Ekiden van Libramont. Een Ekiden is een aflossingsmarathon waar zes lopers samen een marathon afleggen. Twee estafetteteams hebben de kleuren van Crelan verdedigd. Dit alles ten voordele van "Justine For Kids". Een vereniging die is opgericht door Justine Henin. Deze vereniging ondersteunt kinderen met ernstige ziekten en hun familie.

Op 6 december heeft de Bank haar tweejaarlijks symposium gehouden in het kader van de landbouwbeurs Agribex. Dit symposium verenigde specialisten van de sector, van de academische wereld en politici rond het thema 'Ondernemen in de landbouw met kennis van zaken en gezond verstand'.

Bij die gelegenheid reikte de Bank ook de Crelan Awards uit, ter beloning van de eindwerken van afgestudeerde masters. De eindwerken van de laureaten worden ook op de website van Crelan gepubliceerd. Bovenop hun trofee ontvangen de laureaten een geldbedrag. Ook de universitaire faculteit of de hogeschool waar de laureaat zijn eindwerk verdedigde, kan rekenen op eenzelfde

geldbedrag. Op die manier wil Crelan het wetenschappelijk onderzoek in de landbouwsector valoriseren en steunen.

Commercieel net

Op 31 december 2013 telt de Groep Crelan 831 agentschappen, dit zijn er 79 minder dan eind 2012. Deze daling is te verklaren door de samenwerking en de fusie van een aantal agentschappen van Landbouwkrediet en Centea die zich in elkaars nabijheid situeerden.

Van de 784 agentschappen van de NV Crelan, worden er 779 gerund door zelfstandige agenten. De agentschappen van de zetels in Brussel en Antwerpen worden geleid door bezoldigde medewerkers. Daarnaast staan er 3 verkooppunten onder tijdelijk beheer van Crelan, bemand door medewerkers van de Bank.

Eind 2013 zijn de agentschappen uitgerust met 217 selfbanks, waarvan 180 Cash & More en 37 Cashless.

Europabank beschikt over 46 agentschappen, gelegen in de stedelijke centra en allemaal gerund door bezoldigden.

De volledige activiteit van Keytrade Bank is toegespitst op onlineverrichtingen; Keytrade Bank beschikt dan ook niet over agentschappen, behalve op de hoofdzetel.

Met de relatiebeheerders voor ondernemingen en de "personal en private bankers" beschikt de Bank nog steeds over commerciële medewerkers die rechtstreeks, maar ook in ondersteuning van de agenten, klanten adviseren en prospecteren, en dit vanuit hun respectieve specialisaties.

Naast het traditionele net van zelfstandige agenten heeft de Bank in 2013 het online verkoopkanaal "Crelan Direct" verder ontwikkeld.

Nieuwe IT-ontwikkelingen

Zoals gepland werden in 2013 de inspanningen verder gezet om in april te kunnen starten met de migratie van de Centea-gegevens, -producten en -processen vanuit het KBC- platform (dat de systemen en data van Centea beheerde) naar het Crelan-platform. De laatste aanpassingen aan de IT-infrastructuur om de capaciteit van het IT-platform van de Bank verder uit te breiden werden afgewerkt. Dat gebeurde op alle vlakken van de infrastructuur: de servercapaciteit, storage, back-ups, netwerkmogelijkheden, enzovoort.

In diezelfde lijn gebeurden de laatste programma-aanpassingen om de verhoogde dagdagelijkse volumes aan te kunnen, zowel op het vlak van de batchverwerkingen als wat betreft de interactieve toepassingen.

Een zeer groot deel van de aandacht ging in 2013 uiteraard uit naar de effectieve migratie die uitgevoerd werd in drie golven. Daarbij werd telkens een deel van het agentennet gemigreerd naar het IT-platform van Crelan met daarbij een overname van alle klant- en productgegevens van de klanten verbonden aan deze agentschappen.

Die migratie in golven betekende ook dat er tijdelijke bruggen dienden gebouwd en onderhouden te worden met KBC omdat tijdens de migratie, vanaf de eerste golf een deel van de Centea-klanten op het Crelan-platform en een deel op het KBC-platform beheerd werden. De belangrijkste bruggen waren deze betreffende de betalings- en de kaarttransacties.

Eveneens een belangrijk aandachtspunt tijdens de gehele migratie was het opzetten en onderhouden van de opleidingsomgeving om aan de honderden agenten en medewerkers op de hoofdzetel de mogelijkheid te geven zich vertrouwd te maken met de nieuwe functionele en technische omgeving.

Om de diensten vlot te kunnen laten samenwerken werden eveneens veel inspanningen geleverd op het vlak van in kaart brengen van telefoon- en mailverkeer en het verbeteren van de (tele-)communicatie tussen de twee hoofdzetels. Daarnaast werden in verschillende bewegingen de gegevens van de agenten en de hoofdkantoorgebruikers overgenomen.

Die overname van producten en processen, al dan niet gepaard gaande met het aanpassen van de bestaande functionele programma's, had eveneens een impact op interne en externe rapporteringen.

Een belangrijk technisch project in het kader van de overname van Centea was de uitbesteding van de centrale printing (rekeninguittreksels onder andere) wat dus sinds 2013 niet langer in de eigen datacenters gebeurt.

Ook de naamswijziging naar Crelan was een belangrijk project dat in elke omgeving de nodige aanpassingen noodzakelijk maakte.

Crelan ging verder op de ingeslagen weg om de homebanking Crelan-online te verbeteren zowel op functioneel als op ergonomisch vlak. Daarnaast werd er gestart met de ontwikkeling van een mobile bankingplatform dat in 2014 zal kunnen aangeboden worden.

De Bank introduceerde in haar selfbank-net de eerste recycling machines en startte met de eerste nieuwe selfbanks in de ex-Centea-kantoren.

Grote projecten

- Het jaar 2013 zal in de annalen van de Bank gekenmerkt staan als het jaar van de fusie tussen Landbouwkrediet NV en Centea NV en de daarmee gepaard gaande naamswijziging naar "Crelan". Op 28 maart werden de notariële aktes voor de fusie en naamswijziging verleden. Aangezien Centea al voor 100% filiaal van Landbouwkrediet was, werd gekozen voor "een met fusie door overneming gelijkgestelde verrichting op basis van artikel 676 W. Venn." De fusie kreeg rechtskracht op 1 april 2013 met fiscaal en boekhoudkundige retroactiviteit op 1 januari 2013. De juridische fusie was tevens ook het startschot voor de technische migratie.
- Het belangrijkste commerciële project van 2013 was de lancering van de nieuwe naam, Crelan. Tijdens de periode april - juni werden onze lokale agentschappen voorzien van fonkelnieuwe lichtreclames in de Crelan-kleuren. De agentschappen kregen ook een volledig nieuw gamma promotioneel materiaal ter beschikking. De zetels van de Bank in Anderlecht en Antwerpen, alsook het gebouw op de beurs van Libramont werden in de nieuwe Crelan-kleuren getooid.
- De lancering van de nieuwe naam ging gepaard met uitgebreide klantencommunicatie. Naar aanleiding van de juridische fusie, ontving elk Crelan-gezin een gepersonaliseerd schrijven waarin de belangrijkste wijzigingen vanuit klantenstandpunt werden toegelicht.
- Om de naambekendheid van onze nieuwe naam op te bouwen, zowel bij klanten als bij niet-klanten, werd een omvangrijk mediaplan uitgewerkt. Vanaf begin 2013 fietste Sven Nys, als wereldkampioen veldrijden, de naam Crelan volop in de kijker. Kort na de juridische fusie in april waren er tv-spots om de fusie en de nieuwe naam aan te kondigen. De broers Borlée, met wie de Bank een sponsorovereenkomst heeft, symboliseerden hierin het samengaan van Landbouwkrediet en Centea.

In de aanloop naar de zomer werd in juni een nationale campagne via de radio en via 20m² affiches gelanceerd met als doel Crelan bekend te maken en te positioneren in het financieel landschap.

In het vierde trimester was Crelan opnieuw sterk aanwezig met een campagne aan de hand van korte billboards op televisie, en dat gedurende bijna twee volle maanden.

Er ging ook veel aandacht naar het opbouwen van de naambekendheid in de landbouwmiddens. Naast de permanente aanwezigheid in de gespecialiseerde pers, werd hier vooral gewerkt rond de landbouwbeurs van Libramont en het landbouwsalon Agribex, waar Crelan als hoofdsponsor optreedt.

- Er werden tal van initiatieven genomen om de klantgerichtheid van de volledige organisatie te verbeteren. Zowel voor de particuliere als voor de landbouwmarkt werd een steeringcomité opgericht om te zorgen voor een optimale interne coördinatie van de projecten die de service aan klanten en agenten beogen. Er werden structurele verbeteringen doorgevoerd om alle vragen en opmerkingen van klanten en/of agenten te kanaliseren, te analyseren, te beantwoorden en waar nodig ook aan te wenden om procedures en systemen te verbeteren.
- Na de integratie van Landbouwkrediet en Centea, wenste Crelan zo vlug mogelijk één representatief paritair overlegorgaan te installeren waarin alle Crelan-agenten vertegenwoordigd werden. Onder toezicht van een gerechtsdeurwaarder werd de

verkiezingsprocedure opgestart in september 2013. 22 agenten stelden zich kandidaat waaruit er uiteindelijk 10 verkozen werden.

De eerste meeting van het nieuw verkozen paritair overlegorgaan had plaats op 22 november 2013.

- In 2012 werd op voorstel van het Directiecomité door de Raden van Bestuur van de Kassen, aandeelhouders van Reagra, beslist om over te gaan tot liquidatie van Reagra, een kleine Luxemburgse herverzekeringsmaatschappij. Deze beslissing werd genomen daar men geen bijzondere strategische rol meer zag voor Reagra binnen de Groep. Het proces van liquidatie werd afgerond in 2013 per einde december. Reagra stelde zelf geen medewerkers tewerk. De liquidatie van Reagra, heeft ook geen impact op de andere activiteiten van de entiteiten van de Groep.

Synergieën

De gerealiseerde commerciële synergieën van de afgelopen jaren tussen de verschillende entiteiten van de Groep, werden voortgezet. Zo verkoopt de Bank financiële producten uitgegeven door het Franse Crédit Agricole. De Bank commercialiseert leasings van Europabank terwijl Europabank woonkredieten van de Bank verkoopt. Elke entiteit heeft een directe toegang tot het platform van Keytrade Bank, die optreedt als broker voor beursverrichtingen. Europabank treedt dan weer op als centraal punt voor het binnenlands betaalverkeer.

Sinds Crelan Insurance haar activiteiten opgestart heeft, verkoopt ze haar financiële verzekeringsproducten via het agentennet van de Bank. Sedert de informaticamigratie - in de loop van 2013 - worden de schuldsaldoverzekeringen van Crelan Insurance ook in het ex-Centea verkoopnet verkocht. De productie steeg hierdoor van ruim 6.000 tot meer dan 9.000 contracten.

Sinds oktober 2009 commercialiseert ook Europabank de financieringssaldoverzekering van Crelan Insurance. Daarvoor stelde de Bank de IT-modules voor de onderschrijving van dit type schuldsaldoverzekeringscontracten ter beschikking van Europabank. In 2013 werden samen met Europabank ongeveer 5.400 polissen onderschreven.

De samenwerking met Econopolis Wealth Management, de beheersvennootschap rond Geert Noels, werd verdergezet. Crelan en Keytrade Bank boden reeds de beveks Crelan Fund EconoFuture en Crelan Fund EconoNext aan. In 2013 kwam daar een derde compartiment bij, Crelan Fund EconoStocks.

Binnen het kader van de afdeling "Beleggen en Betalen" en de Personal Banking-activiteiten is er een nauwe samenwerking met Amundi. Amundi is de Asset Management Vennootschap binnen de groep Crédit Agricole (Frankrijk). Er is een permanente uitwisseling van knowhow en informatie. De permanente Amundi-fondsen worden via het agentennet aangeboden aan de klanten en worden ook mee opgenomen in het producten- en dienstenaanbod van Personal Banking. In 2013 noteerden we ruim 180 miljoen EUR aankopen in deze fondsen.

De goede samenwerking met Amundi resulteerde in 2013 ook in de creatie van 6 nieuwe gestructureerde compartimenten; samen goed voor 138 miljoen EUR intekeningen.

Voor de Private Banking-activiteit werd een samenwerking met Crédit Agricole Luxembourg opgestart.

Ook voor kredietverlening aan ondernemingen worden synergieën gecreëerd met andere entiteiten binnen de Groep. Deze samenwerking met andere entiteiten komt niet alleen de graad van specialisatie ten goede, maar leidt er ook toe dat grotere projecten kunnen worden beheerd.

In het kader van een financieel groepsbeleid besteden bijna alle entiteiten van de Groep de frontoffice voor het beheer van hun financiële portefeuille uit aan de Bank.

E. MARKANTE FEITEN IN DE VERSCHILLENDE ENTITEITEN

Crelan

Bij de beoordeling van de productieresultaten van 2013, is het belangrijk om rekening te houden met het feit dat 2013 een fusiejaar was, waarin alle ex-Centea agenten migreerden naar een nieuw IT-

platform. Hierdoor dienden de medewerkers in de kantoren veel tijd te investeren in opleidingen en zich vertrouwd te maken met nieuwe toepassingen, nieuwe procedures en zelfs nieuwe producten. Tegen deze achtergrond, kan gesteld worden dat de productieresultaten globaal gezien zeer goed zijn.

De commerciële activiteit van 2013 werd gekenmerkt door een kredietproductie van 2,4 miljard EUR, dit is een lichte daling ten opzichte van de productie in 2012. De kredietomloop stabiliseerde rond de kaap van 14 miljard EUR.

De kredieten toegekend aan de landbouwsector stijgen in 2013 met 6,4% ten opzichte van 2012; op het domein van de ondernemingskredieten eindigt de productie 10,6% hoger dan vorig jaar.

De klantendeposito's stijgen met ongeveer 3,5% tot 16 miljard EUR. Deze stijging kwam er dankzij een aantal succesvolle beleggingscampagnes voor kasbons. De Bank kende ook een belangrijke toename van het volume op zichtrekeningen, als gevolg van de niet aflatende inspanningen op het vlak van cross-selling, dit voornamelijk bij klanten met een woonkrediet.

Ook het in 2010 gelanceerde distributiekanaal Crelan Direct droeg bij tot de groei van de klantendeposito's met 117 miljoen EUR nieuwe inlagen.

Buitenbalans valt vooral de appreciatie op van het aanbod van gestructureerde producten en permanente fondsen, met een sterke stijging van de verkoop van de notes.

Eind 2013, had de NV Crelan om en bij de 935.000 klanten.

Ook in de landbouwsector blijft de Bank prominent aanwezig. Zo was Crelan opnieuw hoofdsponsor op de jaarlijkse Foire de Libramont alsook op het landbouwsalon Agribex te Brussel die beide werden opgefleurd met de nieuwe kleuren van Crelan. Daarnaast blijft de Bank ook alomtegenwoordig op lokale landbouwbeurzen en -evenementen, alsook in de gespecialiseerde landbouwers.

De notoriëteit van de Bank nam verder toe, mede dankzij de sponsoring van de immens populaire Sven Nys, die in februari in Louisville opnieuw wereldkampioen veldrijden werd en die op 20 november opnieuw de "Kristallen fiets" in ontvangst mocht nemen. Maar ook de sponsoringovereenkomst met de gereputeerde atletiekfamilie Borlée droeg bij tot de gestegen naambekendheid. Zo werd onder meer op 1 mei het Belgisch record 4 x 400 meter voor clubs gebroken door de ploeg met Kevin, Jonathan en Dylan Borlée.

De Bank onderhoudt regelmatig contacten met de politieke en bedrijfswereld en met de regulatoren. Zo is de Voorzitter van de Bank Ondervoorzitter van Febelfin en heeft hij in die hoedanigheid heel wat contacten met de Gouverneur van de Nationale Bank en de Voorzitter van de FSMA.

De Voorzitter treedt ook op om de belangen van de Bank en de sector te verdedigen in de politieke dossiers, zoals de bankwet en het dossier inzake de bankentaksen. Zo heeft Crelan samen met zes andere banken een procedure opgestart bij het Grondwettelijk Hof omwille van het disproportioneel karakter bij de toepassing van de abonnementstaks waardoor de niet-grootbanken zwaarder worden getakseerd.

Keytrade Bank

Keytrade Bank zet haar opmars verder en speelt haar pionierspositie uit op een ogenblik dat veel concurrenten hun eerste stappen zetten op het gebied van onlinebankieren.

Het ondernemingsmodel van Keytrade Bank, dat gebaseerd is op transparantie en op de beste prijs voor de onlinebankconsument en -belegger, heeft zijn veerkracht bewezen en is de economische en financiële crisis zonder problemen doorgekomen.

Keytrade Bank stelt haar klanten voor om online te bankieren en te beleggen via verschillende kanalen, zoals een website, tablet of smartphone, met verschillende besturingssystemen.

Keytrade Bank is actief in België, in Luxemburg, in Zwitserland (bijkantoor actief onder de benaming "Strateo Bank") en in Nederland (Keytrade Bank Nederland).

Eind december 2013 haalde Keytrade Bank een grote slag thuis met de lancering van KeyPack, zonder meer de goedkoopste zichtrekening op de Belgische markt. In enkele weken meldde zich bijna 8.000 nieuwe klanten aan!

Keytrade Bank zet opnieuw fraaie prestaties neer, zowel op commercieel als op financieel vlak. Eind 2013 telde de onlinebank meer dan 180.000 klanten met totale klantentegoeden van meer dan 7 miljard euro.

Het resultaat van Keytrade Bank in 2013 bedraagt 13,7 miljoen euro.

Keytrade Bank haalt een rendement op eigen vermogen van 16,6%.

Europabank

2013 was een goed jaar voor Europabank.

Ondanks de minder goede economische omstandigheden stijgt de kredietomloop in 2013 met 5,3%. Eind september kocht Europabank een portefeuille hypothecaire kredieten ten bedrage van 31,5 miljoen euro waardoor we voor 2013 een totale kredietaanwinst realiseren van 9,3%.

De deposito's van cliënten stegen met 8,6% en het inkomen van de kredietkaartincasso steeg lichtjes met 0,4%.

Het rendement op eigen vermogen blijft op een hoog niveau en bedraagt 13,9%.

Het resultaat van Europabank in 2013 bedraagt 16,9 miljoen euro.

In 2013 werd de expansie van het kantorennet verdergezet met de opening van 2 nieuwe kantoren, één in La Louvière en één in Waver. Hierdoor komt het aantal agentschappen op 46. Dankzij deze expansie groeide het personeelsbestand verder aan. Eind 2013 waren 317 personeelsleden werkzaam bij Europabank.

Europabank blijft ook inzetten op nieuwe technologieën. In de maand mei werd de nieuwe website in gebruik genomen.

Crelan Insurance

In 2013 is het personeelsbestand uitgebreid met 2 bijkomende productiebeheerders en een technisch expert tot 11 medewerkers, ingevolge de uitbreiding van de verkoop van schuldsaldoverzekeringen via het ex-Centea-agentennet.

Op het vlak van de productie werden het voorbije jaar 9.057 schuldsaldoverzekeringen en 5.411 financieringssaldoverzekeringen onderschreven.

Het incasso 2013 bedroeg 14,1 miljoen EUR.

Het Tandem-product, een schuldsaldoverzekering op twee hoofden, nam 18,3% van de productie schuldsaldoverzekeringen voor zijn rekening.

Crelan Insurance heeft een samenwerkingsovereenkomst afgesloten voor de distributie van de verzekeringsproducten van Delta Lloyd Life en Fidea.

De verkoop van de financiële producten van Delta Lloyd Life bereikte in 2013 een incasso van 90,08 miljoen EUR.

De verkoop van de varia producten van Fidea bereikte in 2013 een incasso van 7 miljoen EUR, een verhoging van 6% tegenover 2012.

Crelan Insurance sloot het jaar 2013 af met een positief resultaat van 1,5 miljoen euro.

F. Financieel beleid

Na de financiële crisis en de Europese staatsschuldencrisis die het bankenlandschap grondig hertekenden, kunnen we 2013 bestempelen als een overgangsjaar waarbij de banken hun beleid en hun balansen verder bijstuurden in functie van de nieuwe en toekomstige regelgeving. Het lage-rentebeleid van de centrale banken alsmede de verstrekking van onbeperkte liquiditeiten leidden uiteindelijk tot een licht economisch herstel in het laatste semester van 2013.

Het financieel beleid bij de Groep Crelan kende in deze omgeving geen fundamentele wijzigingen tegenover 2012. Wel werd gewerkt aan de verdere integratie van het financieel- en risicobeleid voor alle entiteiten van de Groep. In dit licht werd een uniforme financiële politiek door iedere entiteit onderschreven, dit inzake de organisatie van de financiële activiteit, de definitie en opvolging van limieten, de boekhoudkundige behandeling in Schema A en IAS en het bepalen en aanleggen van duurzame of bijzondere waardeverminderingen. Tevens werden de vigerende financiële limieten bij Crelan alsook toegepast per entiteit en op geconsolideerd niveau.

Specifieke aandacht ging naar de indekking van de productie aan kredieten op lange termijn. Om de transformatie- en commerciële marge van deze kredieten te vrijwaren werden plain vanilla derivaten afgesloten die toekomstige renteschokken à la hausse dienen op te vangen. Om het tegenpartijrisico bij de derivatenhandel zoveel mogelijk te beperken en in lijn met de EMIR-verordening te brengen, besloot Crelan om zijn derivatenportefeuille via een centrale tegenpartij te clearen. Het backloaden, dit is de transfer van bestaande derivaten naar een centrale tegenpartij, nam reeds aanvang in december 2013 en zal in 2014 gefinaliseerd worden.

Op liquiditeitsvlak worden alle beschikbare liquiditeiten samengebracht en beheerd bij de NV Crelan. Geconsolideerd beschikt de Groep Crelan in dat opzicht over een ruim overschot aan liquiditeiten, dit gemeten zowel onder diverse interne liquiditeitsmodellen als onder stress-scenario's die door de regelgever worden bepaald. Eind 2013 was er een overschot van meer dan 1,2 miljard EUR op de huidige vigerende liquiditeitsratio van de Nationale Bank. Ook betreffende de Liquidity Coverage Ratio (LCR) en de Net Stable Funding Ratio (NSFR) werden ruime overschotten van respectievelijk meer dan 2,2 en 3,3 miljard euro gerealiseerd.

G. GECONSOLIDEERDE BOEKHOUDKUNDIGE CIJFERS IN IFRS

Waarderingsregels

De waarderingsregels werden uitgebreid voor wat betreft de waardeverminderingen op financiële vaste activa.

Een waardevermindering moet worden opgemaakt wanneer er een objectieve aanwijzing van waardevermindering bestaat die het gevolg is van één of meerdere gebeurtenissen die tot stand kwamen na de aanschaffing van de betreffende effecten. Er worden geen waardeverminderingen aangelegd voor de effecten gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening.

Voor eigen vermogensinstrumenten vormt een duurzame of significante waardedaling van de betreffende titel een objectieve aanwijzing.

Voor schuldbewijzen vormt een significante verslechtering van het kredietrisico, die tot uiting komt via een risico op niet-inning, een objectieve aanwijzing.

Voor de eigen vermogensinstrumenten hanteert de Groep Crelan kwantitatieve factoren als indicator van mogelijke waardeverminderingen. Het gaat voornamelijk om een waardedaling van minstens 30% gedurende een periode van 6 opeenvolgende maanden. Ook factoren als financiële moeilijkheden van de emittent, perspectieven op korte termijn,... worden in rekening genomen. Bovenop voormelde criteria wordt een waardevermindering toegepast bij een waardedaling van meer dan 50% of gedurende een periode van minstens 3 jaar.

Voor de schuldbewijzen worden de criteria toegepast die van toepassing zijn op leningen en vorderingen. Een waardevermindering wordt maar in rekening genomen voor het deel van het geïnvesteerde bedrag dat niet zal kunnen gerecupereerd worden:

- voor effecten gewaardeerd aan amortised cost wordt de waardevermindering geboekt via een aparte rekening in resultaat, met een mogelijke terugname in geval van objectieve aanwijzingen van later herstel;
- voor de voor verkoop beschikbare financiële activa wordt de waardevermindering geboekt via een transfer van het gecumuleerde verwachte verlies vanuit het eigen vermogen naar het resultaat. In geval van een later herstel kan de waardevermindering worden teruggenomen voor de schuldbewijzen.

Verder werden geen waarderingsregels geactualiseerd met boekhoudkundige impact.

Geconsolideerde balans

Het totaal van de activa bedraagt op 31 december 2013 **22.195,7** miljoen EUR wat neerkomt op een daling met -0,8% ten opzichte van eind 2012. De leningen en vorderingen vertegenwoordigen het grootste deel (**78,0%**) van de totale activa.

De financiële portefeuille bedraagt **3.470,9** miljoen EUR en stijgt met 13,4%. De financiële portefeuille vertegenwoordigt 15,6% van de totale activa. De toename van de financiële portefeuille is gerelateerd aan een geleidelijke opbouw in de loop van 2013. Er wordt geïnvesteerd in overheids- en bedrijfsobligaties met een laag kredietrisico.

De vaste activa omvatten onder meer goodwill voor een bedrag van 111,0 miljoen EUR.

Het totaal van de passiva bedraagt **21.058,1** miljoen EUR, en is voor 95,28% samengesteld uit deposito's van cliënteel en achtergestelde certificaten.

Onderstaande tabel ⁽¹⁾ geeft het verloop 2013/2012 weer van de grote posten van de geconsolideerde activa en passiva en van het geconsolideerd eigen vermogen.

Activa (in miljoen EUR)	31.12.13	31.12.12	Δ	%
Interbancaire activa	762,2	866,1	-104,0	-12,0%
Financiële portefeuille	3.470,9	3.060,9	410,1	13,4%
Leningen en vorderingen (incl. financiële leases)	17.312,5	17.616,1	-303,5	-1,7%
Vaste activa	184,0	178,3	5,7	3,2%
Andere activa	466,0	656,2	-190,2	-29,0%
TOTAAL ACTIVA	22.195,7	22.377,6	-181,9	-0,8%

Verplichtingen (in miljoen EUR)	31.12.13	31.12.12	Δ	%
Deposito's van cliënteel	19.722,0	18.768,0	954,0	5,1%
Achtergestelde certificaten	341,5	358,9	-17,4	-4,8%
Interbancaire schulden	132,8	749,8	-616,9	-82,3%
Voorzieningen	30,7	25,4	5,2	20,6%
Andere passiva	831,0	1.196,8	-365,7	-30,6%
TOTAAL VERPLICHTINGEN	21.058,1	21.099,0	-40,9	-0,2%

(in miljoen EUR)	31.12.13	31.12.12	Δ	%
TOTAAL EIGEN VERMOGEN, incl. coöperatief kapitaal	1.137,7	1.278,6	-140,9	-11,0%

(in miljoen EUR)	31.12.13	31.12.12	Δ	%
TOTAAL VERPLICHTINGEN EN EIGEN VERMOGEN	22.195,7	22.377,6	-181,8	-0,8%

(1) Sinds 2013 worden de uitgestelde belastingvorderingen en –verplichtingen (andere activa / andere passiva) per juridische entiteit van de Groep gesaldeerd. Om deze cijfers met voorgaande jaren beter te kunnen vergelijken, werden ook de cijfers van 2012 aangepast in de balans.

Geconsolideerd eigen vermogen

Onder de IFRS-normen bedraagt het geconsolideerd eigen vermogen op 31 december 2013 **1.137,7** miljoen EUR tegenover **1.278,6** miljoen EUR het jaar daarvoor. De daling van het eigen vermogen is voornamelijk te wijten aan een terugbetaling van 125 mio EUR kapitaal aan de Franse aandeelhouder.

Het coöperatief kapitaal bedraagt op 31/12/2013 **620,9** miljoen EUR.

De CAD-ratio bedraagt 13,49% tegenover 14,71% eind 2012; de reglementaire vereiste ligt op 8%.

Geconsolideerd resultaat ⁽²⁾

Het **nettobankproduct** daalt met **11,1%**, vooral ten gevolge van een daling met **83,9%** van de overige netto-opbrengsten. Dit is het gevolg van een daling van de meerwaarden gerealiseerd op de AFS-portefeuille van 62,7 mio EUR in 2012 tot EUR 1,2 mio EUR in 2013 (-98,1%). In 2012 werden belangrijke meerwaarden gerealiseerd in het kader van de afbouw van de portefeuille om het kredietrisico te verminderen.

De **bedrijfskosten** dalen met **0,1%**. Ondanks de kosten verbonden aan de fusie-operatie blijven deze globaal onder controle. Toch stijgt de exploitatiecoëfficiënt of CIR tot **79,3%** tegenover **70,6%** eind 2012, met name als gevolg van de daling van het nettobankproduct.

Het **brutobedrijfsresultaat** daalt met **37,4%** tot 72,1 mio EUR.

De kost van de **waardeverminderingen** (impairment) daalt met **28,5%** ten opzichte van eind 2012. De waardeverminderingen op de kredietportefeuille stijgen met 5,8 mio EUR, een effect van de economische crisis. Anderzijds dalen de waardeverminderingen op de financiële portefeuille met 11,4 mio EUR. Dit is het gevolg van een langzaam herstel op de financiële markten, waardoor een aantal waardeverminderingen konden worden teruggenomen.

Het nettoresultaat van de Groep bedraagt **45,2** miljoen EUR, tegenover **73,4** miljoen EUR in 2012, dit is een daling van **38,4%**.

Het **rendement op eigen vermogen** bedraagt **3,7%** op 31/12/2013.

Er zijn geen evenementen gebeurd begin 2014 die de in dit verslag gepubliceerde resultaten zouden kunnen beïnvloeden.

(in miljoen EUR)	31.12.13	31.12.12	Δ	%
nettorenteopbrengsten	334,7	306,0	28,7	9,4%
overige netto-opbrengsten	13,9	86,0	-72,1	-83,9%
nettobankproduct	348,6	392,0	-43,4	-11,1%
bedrijfskosten, waarvan	-276,5	-276,8	0,4	-0,1%
personeelkosten	-119,3	-113,6	-5,7	5,0%
andere bedrijfskosten	-142,1	-151,9	9,8	-6,4%
afschrijvingen	-15,1	-11,3	-3,8	33,1%
brutobedrijfsresultaat	72,1	115,2	-43,1	-37,4%
voorzieningen	-5,4	-2,5	-2,8	110,5%
waardeverminderingen (impairment)	-14,0	-19,6	5,6	-28,5%
resultaat voor belastingen	52,9	93,2	-40,3	-43,3%
belastingen	-7,6	-19,8	12,1	-61,3%
nettoresultaat	45,2	73,4	-28,2	-38,4%

(2) In het verleden werden de betaalde commissielonen opgenomen in de bedrijfskosten. Vanaf het boekjaar 2013 worden de commissielonen in mindering gebracht van het bankproduct. De cijfers over 2012 werden in die zin aangepast.

H. BESTEMMING VAN DE WINST VAN DE VERSCHILLENDE ENTITEITEN VAN DE GROEP

De Raden van Bestuur van de erkende Kassen zullen voorstellen om aan de coöperatoren een dividend uit te keren van 4% voor een totaalbedrag van **24,3** miljoen EUR. Dit nettodividend vormt in de huidige rentecontext een zeer mooie vergoeding voor dit soort belegging.

De nettowinst van het boekjaar 2013 in de NV Crelan bedraagt **19,1** miljoen EUR. De Raad van Bestuur van de NV Crelan zal voorstellen om geen dividend uit te keren en stelt voor het resultaat van **19,1** miljoen EUR toe te wijzen aan de reserves.

De winst 2013 in de NV Europabank bedraagt **16,9** miljoen EUR. De Raad van Bestuur van de NV Europabank zal voorstellen om een dividend van **15,2** miljoen EUR uit te keren aan de NV Crelan.

De winst 2013 in de NV Keytrade Bank bedraagt **13,7** miljoen EUR. De Raad van Bestuur van de NV Keytrade Bank zal voorstellen om een dividend van **12,3** miljoen EUR uit te keren aan de NV Crelan.

Het boekjaar van de NV Crelan Insurance wordt afgesloten met een resultaat van **1,5** miljoen EUR. De Raad van Bestuur van de NV Crelan Insurance zal voorstellen om een dividend van **0,8** miljoen EUR uit te keren aan de NV Crelan.

De Raad houdt eraan alle medewerkers te danken voor het bereikte resultaat, alsook voor de toewijding en de bijzondere inspanningen die zij hebben geleverd met het oog op de fusie, de migratie en de verdere ontplooiing van de Groep Crelan.

4.22.2.3. Geconsolideerd bestuurverslag van het boekjaar 2014

Een moderne bank met een menselijke aanpak

De Belgische bancaire sector heeft opnieuw een bewogen jaar achter de rug. De slabakkende, onzekere economisch-financiële omgeving vertaalde zich in een blijvende neerwaartse druk op de rentevoeten, een krasellende economie met gevaar voor recessie en deflatie, een te hoge werkloosheid en een overheid die nog steeds op zoek blijft naar hogere inkomsten om de overheidsschuld en het begrotingstekort niet nog meer te laten ontsporen.

De maatregelen van de Europese en nationale regelgevers om de excessen van sommige financiële spelers aan banden te leggen, krijgen steeds meer vorm, maar fnuiken ook voor een deel de normale activiteiten van de sector en de rentabiliteit. Deze blijft op een te laag niveau waardoor de sector verplicht wordt de kosten drastisch te verminderen, niet alleen op het vlak van de operationele activiteiten, maar ook wat betreft de noodzakelijke investeringen om de bank van de toekomst op de rails te zetten.

De bankwereld zal er immers in de komende jaren helemaal anders uitzien: we gaan een digitale (r)evolutie tegemoet, en alle bankmodellen zullen zich daar moeten aanpassen. Dit is een grote uitdaging. Bij Crelan zijn we die uitdaging al een tijdje aangegaan. Een mix van inkomstengroei, meer controle en regulering, minder kosten en meer toekomstinvesteringen zijn de krachtlijnen van ons beleid. Een mooi voorbeeld is de lancering van de Crelan mobile app, waarmee onze klanten via hun smartphone hun bankzaken kunnen beheren waar en wanneer ze dat willen.

De resultaten van 2014 weerspiegelen deze evolutie. Het resultaat van de Groep Crelan is bemoedigend, zeker wanneer we rekening houden met de bijzonder zware factuur van de bankenheffing. De commerciële activiteit was intens en het aantal aandeelhouders-coöperanten is met meer dan 25.000 gestegen. Het coöperatief kapitaal is toegenomen met bijna 200 miljoen euro.

Crelan is dan ook klaar om midden 2015 een 100% Belgische bank met een 100% coöperatieve verankering te worden. Het einddossier werd aan de NBB en de ECB voorgelegd.

De medewerkers hebben ervoor gezorgd dat de kosten onder controle bleven, ondanks de verstikkende factuurverhoging van de bankenheffingen. We moeten de volgende jaren de inspanningen om de cost income ratio te verlagen onverminderd aanhouden, dit om concurrentieel te kunnen blijven en om de rentabiliteit van ons coöperatief model naar de toekomst toe te verzekeren.

Terzelfder tijd zullen we de nodige investeringen realiseren om ons bankmodel aan te passen aan de snel wijzigende bankomgeving. Ondanks het oververzadigde Belgisch bankenlandschap zullen de

komende jaren nieuwe spelers verschijnen. In deze omgeving zullen wij klaar staan voor onze klanten met een moderne bankservice en een menselijke, warme aanpak. Onze zelfstandige Crelan-agenten kennen de klanten persoonlijk en zullen ook in de toekomst zorgen voor advies op maat.

Crelan is een bank met een coöperatieve structuur en een coöperatief gedachtegoed. Meer dan ooit staan wij dichtbij onze klanten, dankzij onze lokale verankering, meer dan ooit zijn wij een bank op mensenmaat met een bijzondere focus op de land- en tuinbouw. Deze waarden verdedigen we al meer dan 75 jaar. Dit zullen we ook de komende jaren blijven doen.

Luc Versele
CEO Crelan

De Raad houdt eraan alle medewerkers te danken voor het bereikte resultaat, alsook voor de toewijding en de bijzondere inspanningen die zij hebben geleverd voor de verdere ontplooiing van de Groep Crelan.

GECONSOLIDEERD BESTUURSVERSLAG VAN HET BOEKJAAR 2014 VAN DE GROEP CRELAN

A. STRUCTUUR VAN DE GROEP CRELAN, AANDEELHOUDERSCHAP EN GROEISTRATEGIE

Structuur van de Groep Crelan

De NV Crelan en de erkende coöperatieve Kassen CVBA Lanbokas en SCRL Agricaïsse, die hoofdelijk verbonden zijn, vormen samen, volgens artikel 239 van de wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen, een federatie van kredietinstellingen, waarvan de NV Crelan de centrale instelling is. Er is volledige solidariteit tussen de verschillende entiteiten van de Groep. Dit verklaart waarom de resultaten van de NV Crelan en de erkende coöperatieve Kassen worden geglobaliseerd.

De acht regionale coöperatieve vennootschappen vervolledigen de coöperatieve verankering van de federatie van kredietinstellingen en in hun statuten is tevens de solidariteit bepaald met de verbintenissen van de andere entiteiten.

Het coöperatief kapitaal van de erkende coöperatieve Kassen en van de regionale coöperatieve vennootschappen is in handen van meer dan 280.000 landbouwers en particulieren. Het Directiecomité van de NV Crelan voert het operationele beleid van alle voornoemde entiteiten.

Het geheel gevormd door de NV Crelan, haar erkende coöperatieve Kassen en de regionale coöperatieve vennootschappen wordt in dit verslag "Crelan" of "de Bank" genoemd, terwijl de bredere benaming "Groep Crelan" of "de Groep" verwijst naar alle entiteiten of dochtervennootschappen die hierna vermeld worden en die door volledige integratie in de consolidatie opgenomen zijn.

De erkende Kassen Lanbokas en Agricaïsse bezitten, samen met de Federatie van de Kassen van het Landbouwkrediet - een coöperatieve vennootschap die toeziet op de coördinatie van de activiteiten van de erkende coöperatieve Kassen en op hun vertegenwoordiging in de NV Crelan - 50% van het totale aantal aandelen en 50% van de stemrechten in de NV Crelan.

De resterende 50% van de aandelen van de NV Crelan, is in handen van de SAS Belgium CA, een vennootschap naar Frans recht.

Het aandeelhouderschap van Belgium CA is samengesteld als volgt: 45% is in handen van de Caisse Régionale de Crédit Agricole Nord de France, 45% is in handen van de Caisse Régionale de Crédit Agricole du Nord Est en 10% is in handen van Crédit Agricole SA.

Op basis van een aandeelhoudersovereenkomst uit 2003 bezat Belgium CA tot 10 juni 2014 50% van de stemrechten in de NV Crelan en had ze recht op een dividend dat het dubbel bedroeg van het dividend dat aan de Belgische aandeelhouders werd uitgekeerd.

Begin 2014 hebben de Franse en de Belgische aandeelhouders in onderling overleg beslist deze bestaande aandeelhoudersovereenkomst niet te verlengen.

Op 22 april 2014 hebben de Franse en de Belgische aandeelhouders een akkoord gesloten waarbij is overeengekomen dat de Franse aandeelhouder zijn participatie in de NV Crelan, zijnde 50% van het totale aantal aandelen, zal overdragen aan de Belgische aandeelhouders.

De Nationale Bank van België heeft op 8 april 2014 beslist zich niet te verzetten tegen de overeengekomen kaderovereenkomst.

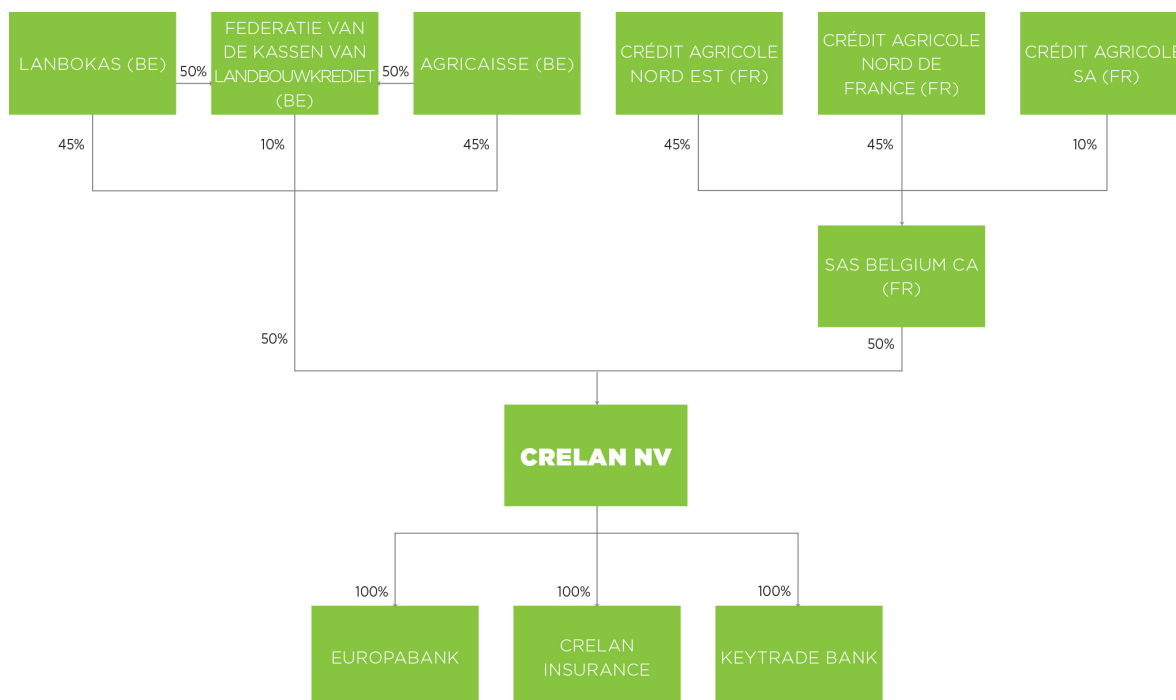
De overdracht wordt normaliter uiterlijk op 22 juni 2015 afgerond. De termijn kan worden gereduceerd indien de Belgische aandeelhouders sneller over de nodige middelen beschikken. De termijn kan ook in onderling akkoord tussen de aandeelhouders worden verlengd indien er meer tijd nodig is om de transactie te beëindigen. De toezichthoudende overheid, de Nationale Bank van België dient, vooraleer de operatie volledig wordt afgerond, haar akkoord te geven.

De transactie wordt door de Belgische aandeelhouders gefinancierd met eigen middelen. Om op groepsniveau te blijven voldoen aan de prudentiële vereisten inzake eigen vermogen en solvabiliteit diende Crelan, ingevolge deze operatie, het eigen vermogen te verhogen met +/- 200 miljoen EUR. Dit wordt gerealiseerd door het ophalen van bijkomend coöperatief kapitaal en door winstreservering. Op 31 december 2014 was er al meer dan 190 miljoen EUR aan extra coöperatief kapitaal opgehaald.

Door deze aandelenoverdracht wordt Crelan een 100% Belgische bank met een 100% coöperatieve verankering!

De rekeningen van de dochtervennootschappen van de NV Crelan, Europabank sinds 2004, Keytrade Bank sinds 2005, Crelan Insurance sinds 2007, en van de Federatie van de Kassen van het Landbouwkrediet zijn inbegrepen in de consolidatieperimeter van de Groep Crelan krachtens het Koninklijk Besluit van 23 september 1992 over de geconsolideerde jaarrekening van de kredietinstellingen.

Het schema hierna geeft een vereenvoudigd overzicht van de structuur van de Groep Crelan. Duidelijkheidshalve werden de regionale coöperatieve vennootschappen in dit schema niet opgenomen.

Aandeelhouderschap en groeistrategie

In het kader van de externe groeistrategie, vonden in de periode tot eind 2011 drie acquisities plaats, één in 2004, één in 2005 en één in 2011. Enerzijds verrijkten deze acquisities de Groep Crelan met zeer specifieke cliëntengroepen en met een financiële spitstechnologie voor online beurs- en beleggingsverrichtingen, anderzijds zorgden ze ervoor dat de taille van de Groep voldoende groot werd om een gezonde en winstgevende toekomst uit te bouwen.

Zo is Crelan in 2004 voor 100% aandeelhouder geworden van Europabank en werd de overname van Keytrade Bank in verschillende fases uitgevoerd, van 2005 tot 2007. Sinds 2007 heeft de Bank een participatie van 100% in Keytrade Bank.

Crelan heeft gedurende verschillende jaren een diepgaande reflectie gevoerd over de te volgen strategie inzake zijn positionering als bankverzekeraar, wat geleid heeft tot een concreet resultaat. In maart 2007 werd de NV Landbouwkrediet Verzekeringen - in 2013 omgedoopt tot Crelan Insurance - opgericht. Crelan Insurance is een volledige dochter van de Bank, met als maatschappelijk doel de verkoop van eigen producten, hoofdzakelijk schuldsaldoverzekeringen die verbonden zijn met verschillende kredietvormen.

In 2009 heeft de Bank haar activiteiten uitgebreid met het discretionair vermogensbeheer of de Personal & Private Banking-activiteit.

Deze Personal & Private Banking-activiteit past in de groeistrategie van de Bank. Dat geldt ook voor de overname van de 5000 Private Banking-cliënten van ex-Kaupthing Belgium, volgens een overeenkomst die op 16 januari 2009 afgesloten werd met Kaupthing Bank Luxemburg.

In 2010 kreeg de afdeling "Ondernemingen" vorm en werd hiervoor een afzonderlijke directie gecreëerd. In 2012 werd deze afdeling geïntegreerd in de directie Kredieten. Vanuit deze afdeling wordt de dienstverlening aan ondernemingen gecentraliseerd, geoptimaliseerd en verder uitgebreid.

Diversificatie en groei vormen de rode draad doorheen de geschiedenis van de Bank, en dit resulteerde in 2010 in de ontwikkeling van Crelan Direct. Deze internetbankactiviteit maakt het mogelijk om, naast de traditionele kanalen en de bestaande Crelan-online-service, een aantal bankdiensten online aan te bieden, zoals het openen van rekeningen en het aankopen van een aantal financiële producten. Crelan beoogt hiermee een nieuw type van cliënteel te kunnen aantrekken, maar ook haar bestaande klanten nog beter te kunnen bedienen. In dit opzet werd in september 2014 ook de smartphone-applicatie 'Crelan Mobile App' ter beschikking van de cliënteel gesteld.

In 2011 werden de aandelen van Centea die voor 99,5% in handen waren van KBC overgenomen door Crelan. In 2012 kwam via een openbaar uitkoopbod ook de rest van de aandelen in handen van Crelan waardoor Crelan voor 100% eigenaar werd van Centea. Centea was een universele retailbank die werkte met een net van zelfstandige agenten. De strategie en het businessmodel van Centea leunden nauw aan bij die van de Bank en beide entiteiten werden op 1 april 2013 gefusioneerd tot één entiteit die de naam Crelan kreeg.

Dankzij deze operatie klom het aantal klanten van de Bank tot bijna één miljoen, verdubbelde het balanstotaal en werd het marktaandeel duidelijk opgekrikt.

Crelan heeft geen bijkantoren.

B. CORPORATE GOVERNANCE

Raden van Bestuur en Directiecomités

De Raad van Bestuur kwam in 2014 zeven keer samen. Onder de bevoegdheid van de Raad van Bestuur functioneren het Auditcomité, het Remuneratiecomité en het Strategisch Comité, dat de strategische krijtlijnen voor de Raad voorbereidt.

De Algemene Vergadering van 24 april 2014 bevestigde het ontslag van de heer Rik Duyck, die in zijn hoedanigheid van bestuurder-lid van het Directiecomité zijn mandaten heeft neergelegd met ingang van 1 september 2013.

De Algemene Vergadering van 24 april 2014 heeft de hernieuwing van het mandaat van Deloitte als Commissaris-revisor goedgekeurd en dit voor een periode van drie jaar.

Ingevolge de stopzetting van de aandeelhoudersovereenkomst van 2003 en de kaderovereenkomst tussen de Belgische en de Franse aandeelhouders met betrekking tot de aandelenoverdracht werd het aantal mandaten van de Franse aandeelhouders in de Raad van Bestuur gereduceerd tot drie.

De Raad van Bestuur van 10 juni 2014 heeft dan ook kennis genomen van het ontslag van de voorzitter van de Raad van Bestuur, dhr. François Macé en van de bestuurders dhr. Thierry Aubertin en dhr. Gabriel Hollander.

De Raad van Bestuur van 10 juni 2014 heeft eveneens kennis genomen van het einde van het mandaat van dhr. Paul Phillips als Bestuurder-lid van het Directiecomité op 31 juni 2014. Dhr. Paul Phillips heeft beslist zijn activiteiten binnen de bank stop te zetten met ingang van 1 juli 2014. De Raad van Bestuur heeft beslist om Dhr. Jean-Paul Grégoire voor te stellen aan de Algemene Vergadering als bestuurder, lid van het Directiecomité.

Op 10 juni 2014 had eveneens een Buitengewone Algemene Vergadering van Aandeelhouders plaats. Ingevolge de stopzetting van de aandeelhoudersovereenkomst en het kaderakkoord van aandelenoverdracht van 22 april 2014 werden de statuten van de NV Crelan aangepast. De Buitengewone Algemene Vergadering heeft tevens op voorstel van de Raad van Bestuur dhr. Jean-Paul Grégoire benoemd als bestuurder-lid van het Directiecomité, en dit voor een mandaat met een looptijd van 6 jaar, dat vervalt op de Algemene Vergadering in 2020.

In navolging op de statutenwijziging heeft de Raad van Bestuur tijdens een tweede vergadering op 10 juni 2014 dhr. Jean-Pierre Dubois aangeduid als Voorzitter van de Raad van Bestuur.

Het Directiecomité bestaat uit zes leden, waaronder de Voorzitter. De leden van het Directiecomité vormen een college. De Voorzitter van het Directiecomité draagt de titel Voorzitter van de Bank. Onverminderd de collegiale bevoegdheid van het Directiecomité worden de taken en bevoegdheden verdeeld onder de leden van het Directiecomité. Binnen de schoot van het Directiecomité werd één lid belast met het riskmanagement.

Wijzigingen ingevolge de Wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op de Kredietinstellingen:

Aangezien Crelan NV overeenkomstig artikel 3 van deze wet als een significante bank wordt beschouwd, dienen ingevolge art 28-31 van deze wet in de schoot van de Raad van Bestuur de volgende vier comités te worden opgericht:

- Auditcomité,
- Risicocomité,
- Remuneratiecomité,
- Benoemingscomité.

Het Risicocomité en het Benoemingscomité dienen opgericht en functioneel te zijn tegen 31 december 2014.

Het Auditcomité bestond reeds en wordt voorgezeten door de heer Freddy Willockx, de onafhankelijke bestuurder, die dankzij zijn opleiding en uitgebreide ervaring op hoog niveau, over de vereiste competenties beschikt, zowel op boekhoudkundig vlak als op het vlak van audit.

De Raad van Bestuur heeft op 23 oktober en ingevolge het ontslag van de heer Thierry. Aubertin, de heer Yvan Hayez benoemd als lid van het Auditcomité. Naast de heren Fernand George en Yvan Hayez zal er nog één extra onafhankelijk bestuurder worden toegewezen aan het Auditcomité.

Ook de Voorzitter van de Raad van Bestuur, de Voorzitter van het Directiecomité en de directeur Interne Audit kunnen worden uitgenodigd op de vergaderingen van het Auditcomité.

Het Remuneratiecomité bestond reeds en wordt voorgezeten door de heer Freddy Willockx, als onafhankelijke bestuurder.

De Raad van Bestuur heeft op 23 oktober ook de heren Robert Joly en Hendrik Vandamme aangeduid als leden van het Remuneratiecomité.

De Voorzitter van de Raad van Bestuur en de Voorzitter van het Directiecomité kunnen worden uitgenodigd op de vergadering.

Het Benoemingscomité dat op 31 december 2014 opgericht en functioneel dient te zijn werd door de Raad van Bestuur voorlopig als volgt samengesteld: de heren Jean-Pierre Dubois, Fernand George, Yvan Hayez en Hendrik Vandamme.

Het Risicocomité dat op 31 december 2014 opgericht en functioneel dient te zijn werd door de Raad van Bestuur voorlopig als volgt samengesteld: de heren Freddy Willockx, Robert Joly en Fernand George.

Conform artikel 62 § 2 van de wet van 25 april 2014 op het statuut van en de controle op de kredietinstellingen en conform het reglement van de Nationale Bank ter zake, is de Bank verplicht de externe functies buiten de Groep Crelan uitgeoefend door haar bestuurders en effectieve leiders openbaar te maken. De Bank voldoet aan deze verplichting via een publicatie op de internetsite van Crelan (www.crelan.be).

Keytrade Bank

Bij Keytrade Bank bleef de samenstelling van het Directiecomité, dat uit drie leden bestaat, ongewijzigd.

De samenstelling van de Raad van Bestuur wijzigde in 2014 als volgt: aangezien het mandaat van de heer Eric de Keuleneer ten einde liep, besliste de Algemene Vergadering van 28 april 2014 om de heer Jan Annaert als onafhankelijke bestuurder aan te stellen voor een periode van zes jaar die eindigt tijdens de gewone Algemene Vergadering van 2020.

De Raad van Bestuur heeft op 12 december 2014 de heer Robert Joly aangesteld als bestuurder. Die benoeming dient tijdens de volgende Algemene Vergadering te worden bevestigd.

De Raad van bestuur kwam vijf keer bijeen.

De verschillende comités (Auditcomité en Bezoldigingscomité), opgericht door de Raad van Bestuur, zijn regelmatig samengekomen.

Ten slotte verlengde de Algemene Vergadering van 28 april 2014 het mandaat van Deloitte Bedrijfsrevisoren, vertegenwoordigd door de heer Philip Mayaert, als commissaris tot de gewone algemene vergadering van 2017.

Europabank

De Raad van Bestuur kwam in 2014 zeven keer samen.

De Raad van Bestuur heeft op zijn vergadering van 23 juni kennisgenomen van het ontslag van BVBA VCM, vertegenwoordigd door mevrouw Véronique Kislansky, als bestuurder. BVBA VCM zetelde sinds 2009 in de Raad van Bestuur. Op 15 december werd de heer Hendrik Vandamme door de Raad van Bestuur benoemd als bestuurder in opvolging van BVBA VCM.

De samenstelling van het Directiecomité blijft ongewijzigd.

Crelan Insurance

De Raad van Bestuur kwam in 2014 vier keer samen.

Op 1 juli werd de heer Paul Phillips, die met pensioen ging, vervangen door de heer Peter Venneman als CEO. De heer Peter Venneman, die ook in de Raad van Bestuur en het Directiecomité van de NV Crelan zetelt, is onder andere actuaire van opleiding.

College van commissarissen

De geconsolideerde rekeningen van de Groep Crelan werden sinds 2005 gecontroleerd door de Kabinetten Deloitte en KPMG, die een college vormen. Op 24 april 2014 heeft de Algemene Vergadering het mandaat van Deloitte als commissaris hernieuwd en dit voor een periode van 3 jaar. Het kabinet Deloitte wordt hierbij vertegenwoordigd door de heer Philip Maeyaert en de heer Bernard De Meulemeester.

Er werd beslist om niet meer in college te werken en derhalve werd het mandaat van het kabinet KPMG niet hernieuwd.

Statutaire wijzigingen

Op 10 juni 2014 heeft de Buitengewone Algemene Vergadering der Aandeelhouders, ingevolge de stopzetting van de aandeelhoudersovereenkomst en de ondertekening van de kaderovereenkomst tot aandelenoverdracht tussen de Belgische en de Franse aandeelhouders, de statuten gewijzigd.

In de statuten werden onder meer de volgende artikelen gewijzigd: de artikelen in verband met de aandelen categorieën en alle artikelen die daarop allusie maken; de artikelen die dienden te worden aangepast met verwijzing naar de nieuwe bankenwet alsook de artikelen met betrekking tot de samenstelling van de Raad van Bestuur.

Tijdens deze buitengewone Algemene Vergadering werd ook het bijzonder verslag overeenkomstig artikel 560 van het wetboek vennootschappen goedgekeurd met betrekking tot de schrapping van de aandelen categorieën.

Deugdelijk bestuur

Overeenkomstig de circulaire van 20 december 2011 van de NBB (Nationale Bank van België) over de evaluatie van de interne controle, heeft het management van de Bank zijn systeem van interne controle geëvalueerd en voert progressief een permanente tweedelijnscontrole in.

Het verslag van de effectieve leiding inzake de beoordeling van de interne controle is gebaseerd op self-assessments van de directies van de Bank. De bedoeling is om na te gaan of deze voldoende 'compliant' zijn ten opzichte van het geldende reglementaire kader. Voor de vastgestelde punten die voor verbetering vatbaar zijn, werden maatregelen ter verbetering genomen. De entiteit Permanente Controle staat in voor de opvolging hiervan.

Het jaarverslag over de interne controle werd in februari overgemaakt aan de Nationale Bank van België.

Remuneratiebeleid

De Raad van Bestuur heeft in zijn midden een Remuneratiecomité opgericht dat belast is met het overmaken van aanbevelingen aan de Raad van Bestuur. De voorstellen van het Comité behelzen het pecuniair statuut van de uitvoerende en niet-uitvoerende leiders van de Bank en haar filialen, alsook het pecuniair statuut van de personen die verantwoordelijk zijn voor de onafhankelijke controlefuncties. Dit zonder afbreuk te doen aan de bevoegdheden van de Algemene Vergadering der Aandeelhouders.

Het Remuneratiecomité houdt bij zijn aanbevelingen rekening met de langetermijnbelangen van de aandeelhouders, investeerders en andere belanghebbenden van de Bank alsook met het algemeen belang.

Het Remuneratiecomité is zodanig samengesteld dat het een gedegen en onafhankelijk oordeel kan geven over het verloningsbeleid en de prikkels die daarvan uitgaan voor de risicobeheersing, de eigenvermogensbehoeften en de liquiditeitspositie.

Het Remuneratiecomité komt minstens eenmaal per jaar samen, en meer indien nodig, op vraag van de Voorzitter van dit comité, van een lid van het Remuneratiecomité, van de Voorzitter van het

Directiecomité van de Bank of de Voorzitter van de Raad van Bestuur, na overleg met de Voorzitter van het Remuneratiecomité.

Op voorstel van het Remuneratiecomité heeft de Raad van Bestuur in december 2014 het remuneratiebeleid voor de effectieve en niet-effectieve leiders en voor het bezoldigd personeel aangepast om dit conform te maken aan de wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen.

De vergoeding van de leden van het Directiecomité bevat een vast basisgedeelte en een variabele component. Voor het variabele gedeelte stelt het Remuneratiecomité elk jaar een bedrag voor in functie van het economisch resultaat van de Bank. Dit bedrag mag behoudens uitzonderlijke omstandigheden en met uitdrukkelijke beslissing door de Raad van Bestuur op voorstel van het Remuneratiecomité niet meer dan 30% van de basisvergoeding bedragen.

De ontslagvergoedingen worden berekend op basis van de basisvergoeding, exclusief variabel gedeelte en zijn beperkt tot maximaal 18 maanden vergoeding. In geval van overname of fusie kan die vergoeding hoger zijn. Indien de vergoeding hoger is dan 12 maanden of op gemotiveerd advies van het Remuneratiecomité hoger is dan 18 maanden dan dient de Algemene Vergadering hierover vooraf een goedkeuring te geven.

De niet-uitvoerende bestuurders hebben recht op een forfaitaire vergoeding.

Ook de Voorzitter van de Raad van Bestuur en de onafhankelijke bestuurder(s) ontvangen een jaarlijkse forfaitaire vergoeding.

In 2014 bedroeg de totale vergoeding van de bestuurders van de NV Crelan 3,1 miljoen EUR. De totale vergoeding van de bestuurders van de Groep Crelan beliep 6,1 miljoen EUR.

Toezicht op de toepassing van dit beloningsbeleid wordt uitgeoefend door Interne Audit.

C. RISK MANAGEMENT: EVOLUTIE VAN DE BELANGRIJKSTE OPDRACHTEN

De piramidale structuur van de comités voor Kredietrisico, Financiële risico's en Operationele risico's en de opvolging van de filialen die rapporteren aan het Global Risk Comité of rechtstreeks aan het Directiecomité, bleven ongewijzigd.

In het kader van operationele risico's werd een nieuw comité opgericht om een beter inzicht te krijgen in de informatica-risico's en meer bepaald naar beveiliging toe.

Algemeen Risk Management

De operationele structuren voor de opvolging van de risico's binnen de Bank zijn gecentraliseerd onder leiding van de Chief Risk Officer die lid is van het Directiecomité. In deze directie bevindt zich het departement voor de kredietrisicomodellering, de kredietrisico-opvolging en financiële risico-opvolging. De Chief Risk Officer is eveneens verantwoordelijk voor het departement ' Permanente Controle & Operationele Risico's '. Dit departement staat eveneens in voor de opvolging van de operationele risico's en dit omwille van de synergiemogelijkheden tussen de permanente controle en de incidentopvolging.

In september 2014 werden de analisten grote risico's geïntegreerd in de directie Risk Management. Eén van de taken van deze analisten is het uitbrengen van onafhankelijke en gemotiveerde adviezen in (krediet)dossiers die vanwege hun bedragen en/of risicograad een beslissing vereisen van het Directiecomité.

De nieuwe bankenwet voorziet de oprichting van een Risicocomité onder het voorzitterschap van een onafhankelijk bestuurder. De functionering van dit comité zal in 2015 verder worden geïmplementeerd.

Kredietrisico

Het beheersen van het kredietrisico blijft gebaseerd op het kredietbeleid enerzijds en op een systeem van scheiding van de machten in de kredietactiviteit anderzijds. Zo volgen verschillende comités de 'risk-appetite' op.

De bevoegdheden inzake krediettoekenning zijn verdeeld tussen het Directiecomité en het Kredietverbintenissencomité, en dit volgens bepaalde niveaus van kredietomloop en rating van de klanten. Bovendien is er ook een bevoegdheidsdelegatie binnen het kredietdepartement.

Het Krediettoezichtcomité is bevoegd voor het beheer van de kredietomloop, onder meer voor de kredieten op de 'kredietbewakingslijst'. Het Kredietprovisioneringscomité heeft de bevoegdheid om klanten in 'kwalitatieve default' te plaatsen, waardeverminderingen te bepalen en aan te passen, kredieten op te zeggen en schuldvorderingen af te schrijven.

In 2014 werden de directie Krediettoekenning en de directie Kredietbeheer gefuseerd. Het Kredietrisicocomité zorgt voor de omkadering van het meten en het opvolgen van de risico's.

De Centea-portefeuille werd in het eerste semester van 2013 naar de systemen van Crelan gemigreerd. Gelijktijdig werden het kredietbeleid en de kredietprocessen geharmoniseerd. Die zijn nu op een uniforme manier van toepassing in alle operationele entiteiten. De kredietlimieten werden geactualiseerd in het kader van het globale kredietrisico van de Bank en werden goedgekeurd door de Raad van Bestuur.

Het kredietrisico wordt beheerd aan de hand van ratingmodellen die een score toekennen aan elke kredietklant. De performantie ervan wordt regelmatig opgevolgd en de resultaten worden goedgekeurd door het Globale Risicocomité van Crelan. De rating van de klant is doorslaggevend voor de beslissingen inzake krediettoekenning en kredietbeheer.

De modellen werden toegepast op de ex-Centea-klanten. In 2014 is er een specifieke opvolging geweest om na te gaan of de modellen duurzaam performant blijven voor de hele kredietportefeuille. De resultaten waren positief.

In 2014 werd de nieuwe regelgeving inzake het eigen vermogen (CRD4) geïmplementeerd. Het gaat over de wijze van berekenen en rapporteren van de kapitaalvereisten in functie van de kredietrisico's waaraan de Bank is blootgesteld.

Renterisico, liquiditeitsrisico, marktrisico

Nadat in 2012 werd besloten om het financiële risico-opvolgingssysteem binnen de Groep Crelan uit te breiden naar alle entiteiten binnen de Groep, werd in 2013 gestart met de gecentraliseerde systematische opvolging van de financiële risico's voor alle bancaire entiteiten binnen de Groep. Op deze manier wordt via de financiële risico-opvolging de groepsstructuur verder versterkt en worden alle filialen operationeel geïntegreerd in het financiële beleid en de risico-opvolging van de Groep. Voor Crelan Insurance wordt enkel het tegenpartijrisico geïntegreerd in de opvolging op groepsniveau.

De belangrijkste risico-indicatoren zijn de globale Value at Risk voor alle financiële risico's, een vastrentende reverse cumulatieve gap voor het renterisico, de LGD-limieten (Loss Given Default) voor het tegenpartij- en landenrisico en de observatieratio's van de NBB voor het liquiditeitsrisico.

De scope van het VaR-model (Value at Risk), dat volledig binnen het departement RMF (Riskmanagement Finance) werd ontwikkeld, omvat alle financiële risico's van de volledige Groep. Dit zowel onder normale (i.e. VaR-berekening), als onder stressomstandigheden. Omwille van het belang van dit model werd het eind 2012 door een gespecialiseerd extern bureau in detail gevalideerd. In 2014 werden geen nieuwe type producten aangekocht in de portefeuille en was er dus geen aanpassing aan noch ontwikkeling vereist voor het bestaande VaR-model.

Het ALM-departement is verantwoordelijk voor de opvolging van het renterisico, optierisico en liquiditeitsrisico binnen de bank. De ontwikkeling van de modellen die dienen voor de identificatie, analyse, bewaking en rapportering van het renterisico, optierisico en liquiditeitsrisico binnen de bank gebeurt door het ALM-departement. De afdeling RMF daarentegen heeft de rol van validator van deze modellen.

In 2013 werd een framework opgezet voor de controle van financiële limieten, namelijk de controle van de limieten op de financiële portefeuille en van de limieten op de vastrentende gap. In 2014 werden deze controles uitgebreid naar een inhoudelijke controle van het renterisico dat door de vastrentende gap wordt gemeten en door ALM wordt gerapporteerd. Zowel de interne vastrentende gap als de reglementaire rapportering van het renterisico worden door RMF gecontroleerd. Verder werd er in 2014 ook een volledige controle opgezet van de door ALM gerapporteerde reglementaire liquiditeitsratio (i.e. NBB-ratio).

De verantwoordelijkheid voor het beheer en rapportering van de financiële risico's, alsook de controle van de geldende limieten liggen in eerste instantie bij de diverse business-lijnen zelf. RMF is verantwoordelijk voor de tweedelijnscontrole van deze financiële limieten. Het betreft hier een bijkomende onafhankelijke validatie door RMF van de gerapporteerde gegevens door ALM en Financieel Beleid met als doel de kans op foutieve rapporteringen aan de regelgevende instanties, het Financieel Comité, het Directiecomité of de Raad van Bestuur uit te sluiten.

Operationele risico's

In 2014 heeft Crelan de modernisering en de reorganisatie van haar mechanisme van beheer van de operationele risico's voortgezet. Deze activiteit wordt uitgevoerd door het departement CPRO (Permanente controle en Operationele risico's).

Het algemeen kader van sturing van de operationele risico's kende in 2014 een nieuwe evolutie door de herziening van de toepasbare limieten die werden goedgekeurd door de Raad van Bestuur. Een waarschuwingsmechanisme bestaat om belangrijke operationele incidenten op te sporen. Dit mechanisme diende tijdens het vorige boekjaar niet te worden geactiveerd. Ter herinnering, Permanente Controle stelt ook sleutelindicatoren in werking om na te gaan in hoeverre processen risicogevoelig zijn en om de kwaliteit van de meldingen van incidenten door de verschillende departementen op te volgen.

Op hiërarchisch vlak hangt het departement CPRO af van de Risk Manager die op zijn beurt ressorteert onder de Chief Risk Officer (CRO). Een Comité OpRisk, samengesteld uit de belangrijkste actoren van het beheer van de operationele risico's, verzekert de sturing van deze risico's. Dit comité vergadert om de zes weken en maakt de balans op van de markante feiten en de te ondernemen acties. Naast dit comité werd er ook een IT-riskcomité opgericht onder het voorzitterschap van Risk Management.

Op functioneel vlak kan de beheerder van de operationele risico's rekenen op een netwerk van een dertigtal correspondenten die actief zijn in de verschillende domeinen van de Bank. De correspondenten werden opnieuw bewust gemaakt van het belang van de rapportering van de operationele incidenten van hun processen.

In 2014 heeft CPRO de erkende operationele incidenten geïnventariseerd, gerapporteerd en opgevolgd. Crelan heeft in dit boekjaar geen belangrijk operationeel verlies geleden.

Om een systematische opvolging van de naleving van de geldende regels tussen agent en de Bank te kunnen verwezenlijken, heeft de afdeling Inspectie het Crelan Charter geïntroduceerd. Het is een systematische opvolging, verduidelijking en precisering van de voornaamste afspraken.

Integriteitbeleid

In 2014 is intensief verder gewerkt aan een aantal maatregelen die opgestart zijn in 2013 in het kader van witwaspreventie, meer bepaald met betrekking tot cliëntenidentificatie, de opvolging van repatriëring van gelden uit het buitenland en de verhoogde waakzaamheid voor cashtransacties.

In de periode mei-juni werden op vier locaties opleidingssessies voor agenten gehouden, waarbij in het bijzonder de richtlijnen rond cashtransacties en detectie van atypische verrichtingen in herinnering gebracht werden. Aan diezelfde onderwerpen werden meerdere interne circulaires gewijd, waarin met concrete voorbeelden de geldende richtlijnen zijn toegelicht.

Hoewel 2013 voor cliënten het laatste jaar was voor fiscale regularisatie, werden in de nasleep van de vele regularisatie-aanvragen ook in 2014 nog een aanzienlijk aantal repatriëringdossiers behandeld. Rekening houdend met de verstrenging van de antiwitwaswetgeving inzake ernstige fiscale fraude, werd een verhoogde waakzaamheid aan de dag gelegd voor detectie van verrichtingen die verband kunnen houden met repatriëring.

De procedures voor cliëntenidentificatie werden bijgestuurd en leggen nu het verplicht elektronisch inlezen op van Belgische identiteitskaarten zowel voor nieuwe klantenrelaties als voor actualisatie van bestaande identificatiegegevens.

De agenten werden via een e-learningpakket gesensibiliseerd voor de bescherming van de beleggers in het kader van de Europese MiFID-richtlijn.

Audit

De Bank beschikt over een onafhankelijke auditfunctie. Het is de taak van Audit om de interne controle te bevorderen en in derde lijn toe te zien op de performantie en de effectieve toepassing van het bestaande controlesysteem. Audit evalueert of de risico's die de Bank loopt adequaat geïdentificeerd, geanalyseerd en ingedekt zijn.

De scope van Audit omvat het geheel van de Groep Crelan. Voor sommige filialen of bijkantoren worden de auditactiviteiten geheel of gedeeltelijk toevertrouwd aan een lokale (interne of externe) auditedienst.

Binnen de Groep werd een geüniformiseerde auditmethodologie uitgerold.

De algemene missie en de waarden van het departement Audit worden beschreven in het Auditcharter. De rollen en verantwoordelijkheden in het Auditcharter en het Auditcomitécharter werden gefinetuned in het kader van de nieuwe Bankenwet van 25 april 2014.

Daarenboven worden de specifieke modaliteiten van de outsourcing van de interne-auditfunctie van Keytrade Bank aan het departement Audit van Crelan toegelicht in een Service Level Agreement.

In de context van een 'Risk Based Auditing'-aanpak heeft het departement Audit in 2014 ook het "Audit Universum" geüpdatet naar aanleiding van nieuwe reglementeringen of nieuwe of gewijzigde activiteiten.

De opdrachten van Audit die het voorbije jaar uitgevoerd werden, hadden betrekking op verschillende domeinen: onder meer op Bazel II, Kredieten, Risk Management en Compliance.

Het departement Audit voert de opvolging uit van de correctieve acties. De status van de auditaanbevelingen wordt regelmatig opgevolgd en gerapporteerd, zowel aan het Directiecomité als aan het Auditcomité.

Het departement Audit van de Bank rapporteert over het geheel van de auditactiviteit binnen de Groep aan het Auditcomité van de moedermaatschappij.

Het Auditcomité is in 2014 vier keer samengekomen. Het heeft zich gebogen over de organisatie van het systeem van interne controle van de Bank en over de werking van Audit, Risk Management, Inspectie, Permanente Controle & Operationele Risico's en Compliance, maar eveneens over de toezichtactiviteiten die uitgeoefend worden binnen de Auditcomités van de dochters Europabank, Keytrade Bank en Crelan Insurance.

Binnen de Groep werden de auditmethodologie en de rapportering aan het Auditcomité geüniformiseerd.

Inspectie van het Net

De opdracht van de afdeling Inspectie is gericht op het voorkomen van feiten die het vertrouwen tussen de klant, de agent en de Bank zouden kunnen schaden.

Dit gebeurt door controles op volgende vlakken:

1. toezicht op de financiële gezondheid van de agentschappen;

2. toezicht op het administratieve en boekhoudkundige beheer van het agentschap;
3. toezicht op de naleving van wetten, regelgevingen en procedures in de verkoop-organisatie van de Bank;
4. toezicht op de kwaliteit van de ondersteuning van de klanten.

Inspectie ontwikkelde een kwaliteitsmodel dat aan elk agentschap een volwaardige risicoscore kan toekennen. Dit maakt het mogelijk een gedifferentieerde controle-aanpak te organiseren. Zowel de frequentie van de controles als de omvang van de steekproefcontrole zijn bepaald in functie van de scoring van het betrokken agentschap.

Het agentennet wordt op regelmatige basis gecontroleerd via standaardinspecties, bijkomende kascontroles en eventuele ad hoc thema-inspecties. Daarnaast worden de transacties in de kantoren op periodieke wijze gecontroleerd door dossierbeheerders op de zetel.

De vaststellingen tijdens de controles worden in eerste instantie opgevolgd via het COK (Comité Opvolging Kwaliteitsmodel). Het COK is een intern overlegorgaan binnen Inspectie dat de lopende dossiers bespreekt en de passende maatregelen voorstelt.

Indien de oplossing voor een probleem afdelingsoverschrijdend is, zal het dossier vanuit het COK doorverwezen worden naar het BAC (Bemiddelings- en Adviescomité) dat samengesteld is uit vertegenwoordigers van verschillende afdelingen en beschikt over een grotere beslissingsbevoegdheid. De resultaten van de besprekingen in het BAC-comité worden gerapporteerd aan het Directiecomité en het Auditcomité.

Om een systematische opvolging van de naleving van de geldende regels tussen agent en de Bank te kunnen verwezenlijken, introduceerde Inspectie het Crelan Charter. Het is een systematiek van opvolging, verduidelijking en precisering van de voornaamste afspraken.

Door deze instructies te volgen, zal de agent in principe automatisch:

- de witwaswetgeving respecteren;
- de MiFID-reglementering correct uitvoeren;
- bijzondere mechanismen vermijden;
- de FSMA-aanbevelingen correct naleven.

Inspectie staat tevens in voor een aantal punctuele en gevoelige onderzoeken zoals: voorafgaande screening en advies met betrekking tot kandidaat-agenten, voorafgaande screening en advies met betrekking tot kandidaat-agentschapsmedewerkers, behandeling van klachten waarbij een medewerker van een verkooppunt betrokken is (agent en/of agentschapsmedewerker), saldobestemmingen, speciale onderzoeken in het kader van fraudepreventies, controles na hold-ups, ...

D. KRACHTLIJNEN EN COMMERCIEEL BELEID

Human Resources

Op 31/12/2014 maken 1.464 personeelsleden deel uit van de Groep Crelan waarvan er 995 voor Crelan werken, 12 voor Crelan Insurance, 136 voor Keytrade Bank en 321 voor Europabank.

Als bij het bezoldigd personeel in de verschillende entiteiten van de Groep de 2.053 medewerkers gevoegd worden die, over een procuratie beschikken om voor de Bank op te treden onder het statuut van gedelegeerd agent of als bezoldigde van een agent in een agentschap, bedraagt het totaal aantal medewerkers voor de Groep Crelan 3.517 personen.

Niettegenstaande een globale daling van het personeelsbestand, voornamelijk door de niet vervanging van pensioengerechtigde medewerkers, werden in 2014 40 nieuwe medewerkers, waarvan 25 met een contract van onbepaalde duur en 15 met een contract van bepaalde duur, verwelkomd bij Crelan.

Op het vlak van het HR-beleid en de concrete realisaties in 2014, lag het accent op:

- de informatisering van HR-processen door de implementatie van een geïntegreerd personeelsinformatiesysteem;

- het aanmoedigen en intensiveren van de klantgerichtheid en het verhogen van de betrokkenheid van medewerkers via diverse projecten;
- het detecteren, opvolgen en ontwikkelen van de competenties en het potentieel van de medewerkers in functie van loopbaanmanagement;
- de profilering van Crelan als attractieve werkgever op de externe arbeidsmarkt en een doeltreffende integratie van nieuwe medewerkers;
- een geïntegreerde organisatie voor home- en satellitewerking gericht op een kwaliteitsvolle en efficiënte interne werking in combinatie met een gezond evenwicht werk/privé;
- de oprichting van een werkgroep van medewerkers 'Enjoy@Crelan' voor socio-culturele activiteiten;
- de harmonisatie en implementatie van een passend opleidingsaanbod voor agenten en voor medewerkers van agenten en van de hoofdzetel.

1. Geïntegreerd personeelsinformatiesysteem

In 2014 werd een uitgebreid onderzoek gevoerd naar de mogelijkheden om de HR-processen te informatiseren met het oog op de optimalisering van een kwaliteitsvolle HR-dienstverlening en efficiëntie.

De nodige voorbereidingen werden getroffen om de bestaande HR-software voor de loonberekening en het HR-data- en informatiesysteem te vervangen en om de informatisering van HR-processen nog verder op te voeren aan de hand van een nieuwe geïntegreerde informatica-oplossing 'My Talent Tool'.

Centraal staat een vlot beheer van data via de volledig geïntegreerde toepassingen en via de uitbouw van de 'employee self service-tool' en 'management self service-tool' om op die manier de HR-communicatie efficiënt en doeltreffend te ondersteunen.

De analyse, voorbereiding, configuratie en implementatie van een aantal modules werd eind 2014 succesvol afgerond en het project verloopt gefaseerd verder in de eerste jaarhelft van 2015.

Meer concreet focust de toepassing 'My Talent Tool' op de volgende processen en modules:

- "performance" dat toelaat om het evaluatie- en feedbackproces tussen leidinggevend en medewerkers alsook het afspreken van ontwikkelingsplannen en jaarobjectieven in de organisatie op een accurate wijze te organiseren en op te volgen;
- 'learning' waardoor het mogelijk wordt om het opleidingsaanbod voor het personeel en de medewerkers in de agentschappen op een volledig geautomatiseerde wijze te beheren en om op een vlotte manier onder meer e-learning aan te bieden;
- 'recruiting' in functie van het automatiseren van het beheer en de opvolging van het rekruterings- en selectieproces met een link naar de sociale media en met het oog op een vlotte communicatie met kandidaat-medewerkers;
- 'succession' in functie van een accuraat en efficiënt beheer van talent- en loopbaanmanagement.

2. Klantgerichtheid en het verhogen van de betrokkenheid van de medewerkers

Met het oog op het versterken van een klantgerichte attitude binnen de bank werd in 2014 het project "T4C" (together for our clients) opgezet.

T4C omvat 3 deelprojecten:

- 'klantgericht communiceren' legt het accent op het optimaliseren van elke vorm van communicatie met de klant;
- 'de klant vindt zijn weg' met als doel de klant op een accurate wijze wegwijs te maken in de organisatie van de bank zodat hij snel de juiste informatie krijgt;
- 'klantgericht denken en doen' wil een cultuur initiëren van continue verbetering van de interne werking in functie van de behoeften van de klant.

Dit laatste deelproject werd vormgegeven met de actieve betrokkenheid van alle medewerkers van Crelan. Alle teams binnen de bank engageerden zich om de eigen werking te verbeteren, vertrekkend vanuit de behoeften van (interne en externe) klanten.

De implementatie van deze verbeterpunten wordt verdergezet in 2015.

In aansluiting van het project "T4C" hebben alle directeurs en hogere kaderleden stages in de kantoren gevolgd. De uitwisseling van ideeën en ervaringen heeft geleid tot voorstellen ter verbetering van de dienstverlening aan de cliënteel. Verschillende voorstellen zijn voor implementatie opgenomen in het tactisch plan van 2015.

3. Detectie, opvolging en ontwikkelen van talenten van medewerkers binnen de context van een loopbaan bij Crelan

In 2014 werd vormgegeven aan de zogenaamde "HR Review" dat erop gericht is om het talent van medewerkers binnen de bank en de aanvullende ontwikkelingsnoden in kaart te brengen en de nodige acties in het kader van loopbaanmanagement te ondernemen.

4. Externe arbeidsmarkt en onthaal van nieuwe medewerkers

In 2014 werden nieuwe initiatieven gerealiseerd in functie van employee branding via profilering op de externe arbeidsmarkt en rekrutering via LinkedIn, via intensivering van contacten met onderwijsinstellingen en via jobbeursdeelname.

Actieve betrokkenheid bij de bank van bij het begin van de loopbaan en een kwaliteitsvolle integratie van medewerkers zijn bij Crelan erg belangrijk. Met dit doel voor ogen werd in 2014 een nieuw introductieprogramma "Crelan-intro" ontwikkeld. Dit programma wil de nieuwe medewerkers meteen wegwijs maken in alle disciplines binnen de bank en ze oriënteren in functie van een brede ontwikkeling die een klantgerichte werking ondersteunt.

5. Welzijn

In 2014 werd een enquête georganiseerd bij alle leidinggevenden en alle medewerkers met betrekking tot home- en satellitewerking. Deze bevraging resulteerde in een nieuwe policy die gericht is op een kwaliteitsvolle werkorganisatie gecombineerd met een gezond evenwicht werk/privé en met het welzijn van de medewerkers.

Het personeel werd, in de lijn van de coöperatieve waarden, actief betrokken bij projecten om in een post fusiecontext de samenwerking en de teamspirit te bevorderen. Dit gebeurde via tal van initiatieven die door de medewerkers zelf werden genomen en door de bank werden ondersteund. Hierbij lag het accent op de sociale waarden en de fun op de werkvloer.

In 2014 organiseerde de werkgroep 'Enjoy@Crelan', die samengesteld is uit medewerkers, onder andere een familiedag voor het personeel en hun familieleden, een aantal sportieve events en attenties voor personeelsleden en hun kinderen. Daarnaast werd specifieke steun verleend ten behoeve van personeelsleden.

6. Opleiding en vorming

Na de fusie en de specifieke opleidingsinspanningen in het kader van de migratie van de business (kantoren en hoofdzetel) naar nieuwe IT-toepassingen in 2013, was 2014 vooral gericht op de harmonisatie van het permanent opleidingsaanbod zowel voor (nieuwe) medewerkers zonder bankervaring in de agentschappen als voor meer ervaren medewerkers.

Essentieel daarbij was de ontwikkeling van opleidingen waarbij kennis van de producten, de procedures en de applicaties op een geïntegreerde wijze worden aangeboden.

Dit is een eerste stap in de uitwerking van geïntegreerde opleidingen die maximaal aansluiten bij de reële context van de werkomgeving en de behoeften van de deelnemer op didactisch vlak. In 2015 wordt het opleidingsaanbod vanuit deze invalshoek verder vormgegeven.

De focus op klantgerichtheid kreeg ook in het opleidingsaanbod 2014 voor de hoofdzetel concreet vorm. Behoudens het permanente vormingsaanbod dat werd uitgebreid met een klantgerichte opleiding, lag het accent in 2014 immers op kennisverruiming en brede ontwikkeling (via demosessies en teamopleidingen op maat). Dit met het oog op het verhogen van de kwaliteit van de service voor de klant.

In 2014 werd ook gestart met een opleidingstraject voor nieuwe leidinggevers en leidinggevers met beperkte ervaring. Gezien het belang van een sterk leidinggevend kader gaat Crelan in 2015 bewust verder met de uitbouw van managementondersteunende vormingsactiviteiten.

Maatschappelijke projecten

Als coöperatieve bank wil Crelan ook een maatschappelijke rol vervullen. Dat doet ze op verschillende domeinen: landbouw, sportsponsoring, mecenaat en liefdadigheid.

Steun aan de landbouw

Crelan werd in 1937 opgericht als bank voor de landbouw en heeft sinds de jaren zestig een partnership met de coöperatieve Kassen die ook als steun voor de landbouw ontstaan zijn. Het is dan ook niet verwonderlijk dat Crelan, tot op de dag van vandaag, een zeer bijzondere band heeft met de land- en tuinbouwsector. Deze sterke verbondenheid met de landbouwsector komt ook tot uiting in een aantal duurzame engagementen van de bank binnen deze sector.

Crelan Leerstoel

In 2014 werd de Crelan Leerstoel "innovatie in duurzame landbouw" opgericht aan de Universiteit Gent. Deze leerstoel wil nagaan hoe de kennis over de primaire sector, die beschikbaar is aan de faculteit bio-ingenieurswetenschappen, beter kan worden gevaloriseerd en omgezet in daadwerkelijke innovatie. De faculteit en Crelan hopen op die wijze het innovatiepotentieel van de landbouw zowel in Vlaanderen, op nationaal vlak als wereldwijd te versterken en natuurlijk ook het onderzoek om dit mogelijk te maken te stimuleren.

Crelan Agri Academy

In 2013 werd op initiatief van het Directiecomité de Crelan Agri Academy, een kennis- en opleidingscentrum, opgericht. In 2014 verzorgde de Agri Academy in samenwerking met het CCAB (Centrum voor Agrarische Boekhouding) diverse opleidingen georganiseerd voor de medewerkers en de agenten van de bank, gaande van de elementaire landbouwkennis, over VLIF- en ISA-wetgeving, sessies over het nieuwe GLB-beleid en een fel gesmaakte rondetafelconferentie over de overname van grootschalige land- en tuinbouwbedrijven.

Crelan Awards

Sinds 2007 reikt Crelan tweejaarlijks Awards uit aan studenten die een verdienstelijk eindwerk gemaakt hebben in het domein van de rurale economie.

Het voorbije jaar heeft Crelan nagedacht over een modernisering en aanpassing van het concept. Als gevolg hiervan krijgen de Awards een nieuwe naam: de "Crelan Agri Innovation Awards", waarbij de nadruk meer komt te liggen op innovatie en praktijkgerichtheid, dit in de lijn van de Crelan Leerstoel.

De Crelan Agri Innovation Awards worden verder tweejaarlijks uitgereikt, afwisselend in Vlaanderen en Wallonië. In 2015 vindt de uitreiking plaats in Gent.

Landbouwvertrouwensindex

Sinds 2007 peilt Crelan elk jaar naar het vertrouwen van de landbouwers in de toekomst van hun sector. Naar aanleiding van de 80ste editie van de Beurs voor landbouw, bosbouw en agrovoeding in Libramont, waar Crelan voor de 40ste keer als hoofdsponsor aanwezig was, stelde de bank de 8ste editie van de vertrouwensindex voor. Aan de hand van deze unieke peiling maakt Crelan een stand van zaken op van de belangrijkste thema's die leven in de sector. In 2014 stelden we een algemene stijging van het vertrouwen in de sector vast.

Evenementen en beurzen voor land-en tuinbouw

In 2014 was Crelan aanwezig als hoofdsponsor of medesponsor op diverse manifestaties in de land- en tuinbouwsector zoals : Libramont, Agridagen in Geel, Agro-Expo in Roeselare, Foire de Battice, Foire Agricole de Tournai alsook op diverse lokale evenementen in de land -en tuinbouwsector.

Crelan is ook de trouwe partner van het grootste landbouwsalon van het land, Agribex. In 2013 vernieuwde de bank haar samenwerking met Fedagrim en ze blijft ook voor de komende jaren hoofdsponsor van het salon.

Mecenaat

Sinds 1998 voert Crelan een actief mecenaatbeleid: ze organiseert tentoonstellingen in de inkomhal van de hoofdzetel waarbij ontluikende kunstenaars hun werk kunnen tonen aan het grote publiek. Op die manier krijgen ze de kans om te groeien in hun vak. Om hen verder een duwtje in de rug te geven, organiseert Crelan bij elke tentoonstelling een vernissage waar zakenrelaties, kunstliefhebbers, personeelsleden en de gespecialiseerde pers op uitgenodigd worden. De bank biedt de artiesten ook de nodige logistieke steun bij de realisatie van hun uitnodigingen en folders.

Om deze startende kunstenaars extra te steunen, koopt Crelan ook regelmatig zelf werken van deze artiesten aan. Ze worden gebruikt om de verschillende ruimtes van de bank stijlvol aan te kleden.

Liefdadigheid

Zoals elk jaar heeft Crelan ook een aantal liefdadigheidsprojecten gesteund. Het gaat om enkele projecten, waarbij ook de medewerkers van Crelan betrokken worden. Een liefdadigheidsproject is voor Crelan meer dan het storten van geld, het betekent een engagement, van de bank én van de medewerkers.

Sportsponsoring

Sinds 2014 is Crelan de hoofdsponsor van Crelan AA Drink, het eerste professionele veldritteam in België dat de band met de fans en de volgers heel concreet wil versterken. De liefhebbers kunnen immers gratis aansluiten bij de ploeg en doorheen het seizoen tal van voordelen genieten. Op die manier wil de bank het veldrijden nog dichter bij de liefhebbers brengen. Crelan is een bank op mensenmaat, een bank die dicht bij haar klanten staat. Dit project sluit daar perfect bij aan. Het concept van de ploeg rond Sven Nys en Sven Vanthourenhout slaat duidelijk aan. Vermeldenswaardig is dat Sven Nys in 2014 aan zijn uitgebreid palmares een nieuwe Belgische kampioenstitel wist toe te voegen.

Crelan heeft sinds 2011 haar naam ook verbonden aan de Belgische atletiek, met de sponsoring van publiekslievelingen Jonathan en Kevin Borlée. Sinds 2013 prijkt de naam van de bank op de startnummers van alle Belgische atleten en in 2014 ging de bank nog een stap verder. Crelan werd hoofdpartner van de Belgian Tornados (de ploeg van de 4 x 400 meter heren), ze werd hoofdpartner van de Belgische Atletiekbond en shirtsponsor van onze nationale atletiekploeg.

Enerzijds steunt de bank dus de grote namen in de Belgische atletiek en op die manier promoot ze de sport als dusdanig, anderzijds zet de bank in op het steunen van iedereen die atletiek wil beoefenen in clubverband. Ook hier zijn teamspirit en doorzettingsvermogen de kernbegrippen en ook hier kiest Crelan met de broers Borlée bewust voor atleten die zich graag identificeren met de coöperatieve waarden van de bank.

Ook in het basketbal bleef Crelan niet afwezig. Crelan is één van de hoofdsponsors van Okapi Aalstar. Deze basketbalploeg uit Aalst, beroemd omwille van het enthousiaste en familiale onthaal zorgde voor een spannend verloop van de competitie en dit tot in de finale van de play-offs.

Commercieel net

Na de fusie in april 2013 was 2014 voor Crelan het eerste volledige jaar waarin de bank onder haar nieuwe uniforme merknaam actief was. Dit betekende dan ook dat de laatste etappe van de harmonisering binnen het agentennet diende te worden afgewerkt. Het post-migratie en post-fusie luik werden dan ook volledig aangepakt.

Zoals gepland en verwacht hebben deze belangrijke projecten geen invloed gehad op de uitvoering van het tactisch plan voor 2014. Het is een bijzonder sterk jaar in productie geworden en dat in een competitieve markt met steeds dalende rentevoeten.

Op 31 december 2014 telt de Groep Crelan 778 agentschappen, dat zijn er 53 minder dan eind 2013. De daling van het aantal agentschappen in de loop van 2014 is te verklaren door de samenwerking en de fusie van een aantal agentschappen van ex-Landbouwkrediet en ex-Centea die zich in elkaars nabijheid situeerden.

Behoudens de agentschappen van de zetels in Brussel en Antwerpen, die worden geleid door bezoldigde medewerkers, worden alle 730 verkooppunten van de NV Crelan gerund door zelfstandige agenten. Eind 2014 zijn de agentschappen uitgerust met 230 selfbanks, waarvan 37 cashless.

Europabank beschikt over 47 agentschappen, gelegen in de stedelijke centra en allemaal gerund door bezoldigden.

De volledige activiteit van Keytrade Bank is toegespitst op onlineverrichtingen. Keytrade Bank beschikt, met uitzondering van een kantoor op de hoofdzetel, dan ook niet over agentschappen.

Naast het traditionele net van zelfstandige agenten heeft de Bank in 2014 het online verkoopkanaal "Crelan Direct" verder ontwikkeld. In 2014 werd de smartphone-applicatie 'Crelan Mobile' ter beschikking van de cliënteel gesteld.

Nieuwe IT-ontwikkelingen

In tegenstelling tot het fusiejaar 2013 waren er in 2014 geen zware in het oog springende banktransformaties op IT-vlak, maar wel tientallen projecten verspreid over een veelheid van bancaire domeinen.

Ook in 2014 was er een sterke aandacht voor door de regelgevers opgelegde verplichtingen. Zo heeft IT wat dit betreft onder meer projecten afgewerkt in de context van MiFID, Fatca, Solvency II, de wetgeving op de nieuwe spaarrekeningen, de EU Capital Requirements Directive, enz.

Een belangrijk aandachtspunt was het afronden van de voorziene en reeds gestarte wijzigingen in de boekhoudsystemen.

Langs de kant van de agentschapstoepassingen werd onder andere ingezet op een verbeterde automatisering van de kredietverwerking.

De cliënteel zag zijn interactieve mogelijkheden verruimd door het introduceren van de eerste bankautomaten met recycling functie, maar een nog grotere blikvanger was uiteraard de zeer succesvolle lancering van de Crelan Mobile App voor Iphone- en Android- toestellen.

In 2014 startte ook het Share-project. Dit project voorziet in een nieuw mail- en samenwerkingsplatform gebaseerd op Microsoft-tools. Het project behelst meer dan louter het upgraden van bestaande software. Crelan investeert immers ook in nieuwe performante en moderne communicatietools die de manier van samenwerken en kennisdelen tussen de medewerkers zullen optimaliseren en de klantgerichtheid zullen ondersteunen. De eerste testgroepen werden gestart eind 2014 en de realisatie van de volledige uitrol is gepland in het eerste semester van 2015.

Op de backoffices werd de vernieuwing gestart van het 'incident management process' gebruikmakend van een nieuwe toolset.

Op IT-technisch vlak waren er onder meer de verhuis van één van de twee datacenters, een herziening van het netwerkbeheer, de uitbesteding van bepaalde centrale printactiviteiten en de vernieuwing van de centrale office printers die gestart werd eind 2014.

Synergieën

De gerealiseerde commerciële synergieën van de afgelopen jaren tussen de verschillende entiteiten van de Groep werden voortgezet. De Bank commercialiseert leasings van Europabank, terwijl Europabank woonkredieten van de Bank verkoopt. Elke entiteit heeft een directe toegang tot het platform van Keytrade Bank, die optreedt als broker voor beursverrichtingen. Europabank treedt dan weer op als centraal punt voor het binnenlands betaalverkeer.

Sinds Crelan Insurance haar activiteiten opgestart heeft, verkoopt ze haar financiële verzekeringsproducten via het agentennet van de Bank.

Sinds oktober 2009 commercialiseert ook Europabank de financieringssaldoverzekering van Crelan Insurance. Daarvoor stelde de Bank de IT-modules voor de onderschrijving van dit type schuldsaldoverzekeringscontracten ter beschikking van Europabank.

De samenwerking met Econopolis Wealth Management, de beheersvennootschap rond Geert Noels, werd verdergezet. Crelan en Keytrade Bank boden reeds de beveks Crelan Fund EconoFuture en Crelan Fund EconoNext aan. In 2013 kwam daar een derde compartiment bij, Crelan Fund EconoStocks. In samenwerking met de medewerkers van Econopolis werden vele informatieavonden voor de cliënten en geïnteresseerden georganiseerd.

Binnen het kader van de afdeling “Beleggen en Betalen” en de Personal Banking-activiteiten is er een nauwe samenwerking met Amundi. Amundi is de Asset Management Vennootschap binnen de Groep Crédit Agricole (Frankrijk). Er is een permanente uitwisseling van knowhow en informatie. De permanente Amundi-fondsen worden via het agentennet aangeboden aan de klanten en worden ook mee opgenomen in het producten- en dienstenaanbod van Personal Banking.

Crelan verdeelt een uitgebreide selectie aan Amundi-fondsen. In 2014 werd er voor ruim 383 miljoen EUR onderschreven in deze fondsen.

Verder resulteerde de goede samenwerking met Amundi ook in de lancering van 6 gestructureerde producten samen goed voor 128 miljoen EUR. Daarmee is Crelan in België de belangrijkste partner geworden voor Amundi.

Voor de Private Banking-activiteit bestaat een samenwerking met Crédit Agricole Luxembourg.

Crelan werkt op diverse vlakken ook samen met CACEIS die deel uitmaakt van de Groep Crédit Agricole. Zo is CACEIS Luxembourg bewaarder voor een aantal fondsen alsook voor de onderliggende instrumenten van Crelan Fund en Crelan Invest. Voor deze laatste fondsen vervult Caceis Belgium de rol van fund administrator en transfer agent. In 2014 werd de activiteit van dephoudende bank voor Crelan Invest overgedragen aan CACEIS Luxembourg- Brussels branch. Eenzelfde transfert wordt voorbereid voor Crelan Fund.

Ook voor de kredietverlening aan ondernemingen worden synergieën gecreëerd met andere entiteiten binnen de Groep. Deze samenwerking met andere entiteiten komt niet alleen de graad van specialisatie ten goede, maar leidt er ook toe dat grotere projecten kunnen worden beheerd.

In het kader van een financieel groepsbeleid besteden bijna alle entiteiten van de Groep de frontoffice voor het beheer van hun financiële portefeuille uit aan de Bank.

E. MARKANTE FEITEN IN DE VERSCHILLENDE ENTITEITEN

Crelan

Crelan heeft in een post-migratiejaar een sterke productie gerealiseerd, conform de verwachtingen. De macro-economische omgevingsfactoren maakten het nochtans niet gemakkelijk. Algemeen werden de ambitieuze productiedoelstellingen gerealiseerd op vermogens-, krediet- en verzekeringsvlak. Vooral de feebusiness kende hierbij een hausse.

Ook het klantenbestand bleef met 928.000 klanten stevig op peil.

De belangrijkste realisatie van 2014 was het ophalen van 200 miljoen EUR coöperatief kapitaal ter ondersteuning van het toekomstproject van Crelan: een 100% Belgische bank met een 100% coöperatieve verankering worden.

Coöperanten hebben sinds 2014 de mogelijkheid om tot 4.005,20 EUR te investeren in maatschappelijke aandelen. Het aantal coöperanten steeg met meer dan 25.000 zodat nu reeds meer dan 280.000 klanten een stukje eigenaar zijn van Crelan.

De klantendeposito's stegen met 1,1% tot 16,5 mia EUR, en dit ondanks de historische lage rentestand. Deze stijging kwam er grotendeels dankzij een belangrijke toename van de volumes op zichtrekening als gevolg van cross-selling, in het bijzonder bij klanten met een woningkrediet.

Maar het is voornamelijk het gevarieerde aanbod van gestructureerde en permanente buitenbalansproducten dat bij de klanten in de smaak viel. De verkoop van Fondsen en Notes steeg in 2014 met meer dan 40%.

Langs kredietzijde werd voor meer dan 1,45 mia EUR aan woningkredieten verstrekt. Voornamelijk de tweede jaarhelft werd gekenmerkt door een sterke kredietproductie. Dit enerzijds ten gevolge van de lage rentestand waardoor Crelan heel wat kredieten aan nieuwe klanten kon verstrekken, anderzijds ten gevolge van de stormloop van de klanten om nog te kunnen genieten van de fiscale regeling (Woonbonus-Vlaanderen) die in 2014 van toepassing was.

De markt van KOZ (kleine ondernemingen en zelfstandigen) stond in 2014 eerder in het teken van het behoud. De economische omstandigheden en het hoge aantal faillissementen in België resulteerden in een eerder beperkte risk appetite. Het aantal KOZ-klanten bleef stabiel terwijl de productie KOZ-kredieten in 2014 85% van het resultaat van 2013 bedraagt. Cross-selling naar alle segmenten (betaalverkeer – vermogen – verzekeringen – kredieten) binnen KOZ was dan ook het eerste objectief.

De omloop kredieten in dit segment daalde daardoor met 6,1%.

De gelegde nadruk op kortetermijnkredieten voor zelfstandigen en kleine ondernemingen resulteerde daarentegen in een mooie stijging met 17,3%.

Landbouw

2014 was geen topjaar voor de land- en tuinbouwsector in het algemeen. De gevolgen van een gestegen mondiale productie, de dalende marges, het nieuwe GLB-beleid en het Russische embargo op de Europese landbouwproducten hadden een weerslag op de prijzen van heel wat landbouwproducten en op het investeringsklimaat in de land- en tuinbouw.

Het aantal land- en tuinbouwbedrijven in België blijft dalen met ongeveer 4% per jaar.

De schaalvergroting zet zich verder en de innovatie en verduurzaming zijn inherent geworden.

Niettegenstaande deze minder gunstige conjunctuur en de overgang naar een nieuw VLIF- en ISA-subsidiëringsbeleid, kent de Bank een stijging van de productie landbouwkredieten in 2014 ten opzichte van 2013 (+0,6%).

De kwaliteit van de kredietportefeuille blijft goed en wordt dagelijks opgevolgd door het risicomodel Agrilan.

De gevolgen van het Russische embargo voor de fruit- en varkenssector worden op individueel bedrijfsniveau van nabij opgevolgd.

Het marktaandeel van Crelan in de Waalse landbouwsector blijft rond de 47% schommelen. In Vlaanderen stabiliseert het marktaandeel zich rond 25%.

De naambekendheid van Crelan in de land- en tuinbouwsector is, 1 jaar na de naamsverandering, reeds zeer hoog, wat blijkt uit onze bevraging bij deze doelgroep.

Notoriëteit

De notoriëteit van de Bank nam in 2014 verder toe, mede dankzij de sponsoring van de immens populaire Sven Nys, die in januari 2014 in Waregem voor de negende maal Belgisch kampioen veldrijden werd.

Duurzaamheid

Crelan is een duurzame bank met een langetermijnvisie. Het beleid van de bank is erop gericht een langetermijnrelatie met de klanten en coöperanten uit te bouwen door een complete bank-en verzekeringservice aan te bieden via een net van zelfstandige agenten. De Bank streeft hierbij naar een jaarlijkse winstoptimalisatie en niet naar een winstmaximalisatie op korte termijn.

Continuïteit in dit beleid is derhalve essentieel voor de bank. In deze context is het dan ook vermeldenswaardig dat Luc Versele, de CEO van de bank, in 2014 exact 10 jaar aan het roer stond

van de bank. Hij slaagde erin om in moeilijke tijden een schitterend parcours af te leggen en liet de bank en de Groep evolueren naar een moderne en stabiele financiële entiteit.

Keytrade Bank

Keytrade Bank is in België al vijftien jaar lang leider en pionier in online trading en beschikt over een ruim gamma financiële producten en diensten op maat voor iedereen die zelf op een eenvoudige en transparante wijze zijn financiën wenst te beheren.

"Leve de durvers!": met die slogan startte Keytrade Bank in september 2014 een campagne voor de rebranding van haar site. Concreet gaat het om een gloednieuwe website die via alle dragers toegankelijk is (laptop, tablet, smartphone), een nieuw logo en een sterkere communicatie, onder meer via affiches en radiospots, dit om alle durvers aan te moedigen.

Keytrade Bank bracht ook haar nieuwe KeyPlan op de markt. Hiermee kunnen de klanten een beleggingsstijl kiezen en gemakkelijk, op hun eigen tempo en zonder instapkosten in hun eigen beleggingsplan investeren op basis van een selectie van veertig fondsen.

Keytrade Bank steunt ook MyMicroInvest, de Belgische leider in crowdfunding, die het mogelijk maakt in start-ups te investeren.

Keytrade Bank werd in 2014 door de site bankshopper.be als 'beste onlinebank van het jaar' verkozen.

Keytrade Bank is actief in België sinds 1998, in Luxemburg ('Keytrade Bank Luxembourg' – opgericht in 1999 en bankstatuut in 2009) en in Zwitserland (filiaal onder de naam 'Strateo Bank' met banklicentie in 2009). Keytrade besliste om haar activiteiten in Nederland stop te zetten.

Ook de resultaten zijn opnieuw goed, zowel op commercieel als op financieel gebied. Eind 2014 telde de onlinebank meer dan 190.000 klanten met klantentegoeden voor meer dan 8 miljard EUR. Keytrade Bank blijft zeer renderend met een nettoresultaat van 13,54 miljoen EUR.

Europabank

2014 was een goed jaar voor Europabank.

Ondanks de minder goede economische omstandigheden stijgt de kredietomloop in 2014 met 5,4%. De deposito's van cliënten stegen met 7,3%.

Dankzij een vernieuwde verkoopaanpak steeg het inkomen van het kredietkaartincasso met 3,1% en dit in een markt waar de concurrentie sterk is toegenomen door de komst van buitenlandse spelers.

Het resultaat van Europabank in 2014 bedraagt 18,7 miljoen EUR.

Het rendement op eigen vermogen blijft op een hoog niveau en bedraagt 15,1%.

In 2014 werd de expansie van het kantorennet verdergezet met de opening van een nieuw kantoor te Charleroi. Hierdoor komt het aantal agentschappen op 47. Dankzij deze expansie groeide het personeelsbestand verder aan. Eind 2014 waren 321 personeelsleden werkzaam bij Europabank.

Europabank blijft ook inzetten op nieuwe technologieën. Midden 2014 werd de verwerking van de binnenkomende post gedigitaliseerd. De aanvragen voor professioneel krediet en leasings via de website zijn geïntegreerd in het kredietproces waardoor de cliënten sneller bediend worden.

Crelan Insurance

2014 was in alle opzichten een sterk jaar voor Crelan Insurance. Het personeelsbestand werd op het einde van het jaar uitgebreid met 5 bijkomende tijdelijke medewerkers, dit mede wegens de toevloed van aanvragen voor schuldsaldoverzekeringen door de aangekondigde wijziging van de woonbonus in Vlaanderen en de grote instroom van nieuwe woonkredieten.

Op het vlak van de productie werden het voorbije jaar 11.416 schuldsaldoverzekeringen en 5.659 financieringssaldoverzekeringen onderschreven. Daarmee werden nieuwe records gevestigd.

Het incasso 2014 bedroeg 18,028 miljoen EUR.

Het Tandem-product, een niet-fiscale schuldsaldoverzekering op twee hoofden, nam 29,5% van de productie schuldsaldoverzekeringen voor zijn rekening. Tegenover 2013 is dit een verhoging met 61%.

Crelan Insurance heeft een samenwerkingsovereenkomst voor de distributie van de levensverzekeringsproducten met Delta Lloyd Life en voor de schadeverzekeringen met Fidea.

De verkoop van nieuwe contracten van Delta Lloyd Life bereikte in 2014 een incasso van 109,163 miljoen EUR wat eveneens een record betekent.

En ook in de verkoop van de varia producten van Fidea werd een absoluut nieuw record gevestigd met meer dan 8 miljoen EUR nieuwe premies.

Crelan Insurance sloot het jaar 2014 af met een positief resultaat van 2,4 miljoen EUR.

F. Financieel beleid

Europa kende in 2014 een erg broze groei. Immers, de overheden dienden verder structurele maatregelen te nemen om hun tekorten terug te dringen. Het vertrouwen werd verder geschaad door de geopolitieke ontwikkelingen in Oekraïne met directe impact op de export naar Rusland, en de energie-ontwikkelingen rond schaliegas die de industrie uit de V.S. een competitief voordeel verstrekten tegenover Europa. Het uitgavenpatroon van alle economische actoren bleef dan ook beperkt waardoor de groei ondermaats presteerde. De capaciteit tot prijs- of loonsverhogingen bleef dan ook zeer beperkt, waardoor de inflatie en verwachte inflatie sterk daalde.

In deze omgeving trachtte de Europese Centrale Bank de economie maximaal te beïnvloeden. Het centrale rentetarief daalde tot 0,05% en deposito's bij de centrale bank worden nu vergoed aan een dagtarief van -0,20%. Bovendien werd een programma uitgewerkt om liquiditeiten op lange termijn (4 jaar) te verstrekken teneinde de kredietverlening aan Europese bedrijven te stimuleren. Ten slotte werd een programma aangekondigd van kwantitatieve verruiming via aankopen van covered bonds en asset-backed obligaties. Mogelijk worden deze aankopen in 2015 verder opgedreven via corporate bonds en overheidsobligaties.

De krachtlijnen en het limietenkader die het financieel beleid kenmerkten in 2013, werden aangehouden in 2014. Een uniforme financiële politiek werd door alle entiteiten binnen de Groep onderschreven en strikt opgevolgd. Dit maakt het mogelijk om de financiële risico's per entiteit en geconsolideerd te berekenen en te beheren.

Het renterisicobeheer in 2014 werd beïnvloed door de verwachtingen dat de Europese Centrale Bank haar rentetarieven verder zou verlagen. De kredietproductie werd in deze context minimaal ingedekt via derivaten. De omloop van de financiële portefeuille werd met 1 miljard EUR verhoogd, voornamelijk in overheidsobligaties uit de core Europese landen, covered bonds met de hoogste kredietkwaliteit en corporate bonds met een degelijke kredietkwaliteit (minimaal externe rating van BBB+).

Het liquiditeitsbeheer wordt centraal beheerd bij Crelan NV. Geconsolideerd beschikt de Groep Crelan in dat opzicht over een ruim overschot aan liquiditeiten, dit zowel gemeten volgens diverse interne liquiditeitsmodellen als onder stress-scenario's die door de regelgever worden opgelegd. Zo noteren we op groepsniveau een overschot van meer dan 1 miljard EUR op de huidige vigerende liquiditeitsratio van de Nationale Bank. Ook betreffende de Liquidity Coverage Ratio (LCR) en Net Stable Funding Ratio (NSFR) zijn er ruime overschotten van respectievelijk meer dan 2,7 en 4,9 miljard EUR.

G. GECONSOLIDEERDE BOEKHOUDKUNDIGE CIJFERS IN IFRS

Waarderingsregels

Er waren in 2014 geen aanpassingen aan de waarderingsregels met een boekhoudkundige impact.

Geconsolideerde balans

Onderstaande tabel geeft het verloop 2014/2013 weer van de grote posten van de geconsolideerde activa en passiva en van het geconsolideerd eigen vermogen.

Activa (mio EUR)	31.12.14	31.12.13	Δ	%
Interbancaire activa	665,7	762,2	-96,5	-12,7%
Financiële portefeuille	4.465,3	3.470,9	994,4	28,6%
Leningen en vorderingen (incl. financiële leases)	17.172,2	17.312,5	-140,4	-0,8%
Vaste activa	157,5	184,0	-26,5	-14,4%
Diverse activa	796,5	466,0	330,5	70,9%
TOTAAL ACTIVA	23.257,2	22.195,7	1.061,5	4,8%

Verplichtingen (mio EUR)	31.12.14	31.12.13	Δ	%
Deposito's van cliënteel	20.224,5	19.722,0	502,5	2,5%
Achtergestelde certificaten	330,8	341,5	-10,7	-3,1%
Interbancaire schulden	69,1	132,8	-63,8	-48,0%
Voorzieningen	36,4	30,7	5,7	18,6%
Andere passiva	1.179,8	831,0	348,7	42,0%
TOTAAL VERPLICHTINGEN	21.840,5	21.058,1	782,4	3,7%

(mio EUR)	31.12.14	31.12.13	Δ	%
TOTAAL EIGEN VERMOGEN, incl. coöperatief kapitaal	1.416,7	1.137,7	279,0	24,5%

(mio EUR)	31.12.14	31.12.13	Δ	%
TOTAAL VERPLICHTINGEN EN EIGEN VERMOGEN	23.257,2	22.195,7	1.061,5	4,8%

Het totaal van de activa bedraagt op 31 december 2014, **23.257,2** miljoen EUR wat neerkomt op een stijging met +4,8% ten opzichte van eind 2013. De leningen en vorderingen vertegenwoordigen het grootste deel (**73,8%**) van de totale activa.

De financiële portefeuille bedraagt **4.465,3** miljoen EUR en stijgt met 28,6%. De financiële portefeuille vertegenwoordigt 19,2% van de totale activa. De toename van de financiële portefeuille is gerelateerd aan een geleidelijke opbouw in de loop van 2014. Er wordt geïnvesteerd in overheids- en bedrijfsobligaties met een laag kredietrisico.

De vaste activa omvatten onder meer goodwill voor een bedrag van 111,0 miljoen EUR.

Het totaal van de passiva bedraagt **21.840,5** miljoen EUR, en is voor 94,12% samengesteld uit deposito's van cliënteel en achtergestelde certificaten.

Geconsolideerd eigen vermogen

Onder de IFRS-normen bedraagt het geconsolideerd eigen vermogen op 31 december 2014 **1.416,7** miljoen EUR tegenover **1.137,7** miljoen EUR het jaar daarvoor. De stijging van het eigen vermogen is voornamelijk te wijten aan de campagne dit jaar uitgevoerd voor de verhoging van het coöperatief kapitaal. Het coöperatief kapitaal bedraagt op 31/12/2014 **814,4** miljoen EUR.

De CAD-ratio bedraagt **17,67%** tegenover **13,49 %** eind 2013; de reglementaire vereiste ligt op 8 %.

Geconsolideerd resultaat

(mio EUR)	31.12.14	31.12.13	Δ	%
Nettorenteopbrengsten	344,0	334,7	9,3	2,8%
Overige netto-opbrengsten	31,0	13,9	17,1	122,9%
Nettobankproduct	375,0	348,6	26,4	7,6%
Bedrijfskosten, waarvan	-272,6	-276,5	3,9	-1,4%
Personeelkosten	-112,6	-119,3	6,7	-5,6%
Andere bedrijfskosten	-143,8	-142,1	-1,7	1,2%
Afschrijvingen	-16,2	-15,1	-1,1	7,1%
Brutobedrijfsresultaat	102,4	72,1	30,3	42,0%
Voorzieningen	-7,1	-5,4	-1,7	32,4%
Waardeverminderingen (impairment)	-21,5	-14,0	-7,6	54,0%
Resultaat voor belastingen	73,7	52,9	20,9	39,5%
Belastingen	-12,1	-7,6	-4,4	58,0%
Nettoresultaat	61,6	45,2	16,4	36,3%

Het **nettobankproduct** stijgt met **7,6%**, vooral ten gevolge van een stijging met **122,9%** van de overige netto-opbrengsten. Deze stijging is vooral te wijten aan de stijging van de netto commissie-inkomsten van **+18,8** miljoen EUR (de betaalde commissies daalden met 7,6 miljoen EUR terwijl de ontvangen commissies een toename kenden van 11,2 miljoen EUR) en de door Crelan Insurance ontvangen premies voor **+4** miljoen EUR. Anderzijds was er een negatieve impact van de derivaten waarvoor geen hedgerelatie wordt gedocumenteerd (-9 miljoen EUR).

De **bedrijfskosten** dalen met **-1,4%** voornamelijk als gevolg van lagere personeelskosten. Ondanks de stijging van de bankenheffingen bleven de overige bedrijfskosten relatief stabiel. De exploitatiecoëfficiënt of CIR daalt tot **72,7%** tegenover **79,3%** eind 2013, met name als gevolg van de stijging van het nettobankproduct en van de vermindering van de bedrijfskosten.

Het **brutobedrijfsresultaat** stijgt met **42%** tot **102,4** mio EUR.

De kost van de **waardeverminderingen** (impairment) stijgt met **7,6%** ten opzichte van eind 2013. De waardeverminderingen op de kredietportefeuille dalen met **-5,8** miljoen EUR, te wijten aan de daling van de omloop dubieuze leningen.

Anderzijds was er in 2013 een terugname van **9** miljoen EUR op waardeverminderingen mbt de financiële portefeuille, waardoor het resultaat van 2013 positief beïnvloed werd. Een ander negatief effect is de boeking van een waardevermindering van **-4,5** miljoen EUR op het Centea-gebouw dat zal worden verkocht in 2015.

Het nettoresultaat van de Groep bedraagt **61,6** miljoen EUR, tegenover **45,2** miljoen EUR in 2013, dit is een stijging van **36,3%**.

Het **rendement op eigen vermogen** bedraagt **4,35%** op 31/12/2014.

Er zijn begin 2015 geen belangrijke gebeurtenissen die de in dit verslag gepubliceerde resultaten significant zouden kunnen beïnvloeden.

H. BESTEMMING VAN DE WINST VAN DE VERSCHILLENDE ENTITEITEN VAN DE GROEP

De Raden van Bestuur van de erkende Kassen zullen voorstellen om aan de coöperatoren een dividend uit te keren van **3,25%** voor een totaalbedrag van **23,6** miljoen EUR. Dit nettodividend vormt in de huidige rentecontext een zeer mooie vergoeding voor dit soort belegging.

De nettowinst BE GAAP van het boekjaar 2014 in de NV Crelan bedraagt **11,2** miljoen EUR. De Raad van Bestuur van de NV Crelan zal voorstellen om geen dividend uit te keren en om een bedrag van **0,6** miljoen EUR toe te wijzen aan de wettelijke reserve. De rest zal worden toegewezen aan de overgedragen resultaten.

De BE GAAP winst 2014 in de NV Europabank bedraagt **18,4** miljoen EUR. De Raad van Bestuur van de NV Europabank zal voorstellen om een dividend van **16,5** miljoen EUR uit te keren aan de NV CRELAN.

De BE GAAP winst 2014 in de NV Keytrade Bank bedraagt **13,5** miljoen EUR. De Raad van Bestuur van de NV Keytrade Bank zal voorstellen om een dividend van **12,2** miljoen EUR uit te keren aan de NV CRELAN.

Het boekjaar van de NV CRELAN INSURANCE wordt afgesloten met een BE GAAP resultaat van **2,4** miljoen EUR. De Raad van Bestuur van de NV Landbouwkrediet Verzekeringen zal voorstellen om een dividend van **1,2** miljoen EUR uit te keren aan de NV CRELAN.

- - - - -

4.22.3. Controle van de jaarrekening en verklaringen

De jaarrekeningen van de Groep Crelan van de boekjaren 2012 en 2013 werden gecontroleerd en goedgekeurd door een college van commissarissen samengesteld uit :

- KPMG bedrijfsrevisoren CVBA, Prins Boudewijnlaan, 24D, 2550 Kontich, vertegenwoordigd door de heer Erik Clinck, lid van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren.

- Deloitte bedrijfsrevisoren CVBA, Berkenlaan, 8b, 1831 Diegem, vertegenwoordigd door de heer Philippe Maeyaert, lid van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren.

De jaarrekening van de Groep Crelan voor boekjaar 2014 werd gecontroleerd en goedgekeurd door Deloitte bedrijfsrevisoren CVBA, Berkenlaan, 8b, 1831 Diegem, vertegenwoordigd door de heer Philippe Maeyaert en de heer Bernard De Meulemeester, leden van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren.

4.22.3.1. Verklaring van de commissarissen voor het boekjaar 2012

KLYNVELD, PEAT, MARWICK, GOERDELER
Bedrijfsrevisoren, BCVBA
Prins Boudewijnlaan 24D
2550 Kontich

DELOITTE Bedrijfsrevisoren
BV o.v.v.e. CVBA
Berkenlaan 8b
1831 Diegem

Groep Landbouwkrediet NV

Verslag van het college van commissarissen aan de algemene vergadering over de geconsolideerde jaarrekening afgesloten op 31 december 2012

Aan de aandeelhouders

Overeenkomstig de wettelijke bepalingen, brengen wij u verslag uit in het kader van ons mandaat van commissaris. Dit verslag omvat ons verslag over de geconsolideerde jaarrekening zoals hieronder gedefinieerd, en omvat tevens ons verslag over andere door wet- en regelgeving gestelde eisen.

Verslag over de geconsolideerde jaarrekening - Opinie zonder voorbehoud

Wij hebben de controle uitgevoerd van de geconsolideerde jaarrekening van de Groep Landbouwkrediet NV ("de vennootschap") en haar dochterondernemingen (samen "de groep"), opgesteld in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften. Deze geconsolideerde jaarrekening bestaat uit de geconsolideerde balans op 31 december 2012, het geconsolideerde overzicht van het totaalresultaat, het geconsolideerde mutatieoverzicht van het eigen vermogen en het geconsolideerde kasstroomoverzicht voor het boekjaar eindigend op die datum, alsmede een overzicht van de belangrijkste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en toelichtingen. Het geconsolideerde balanstotaal bedraagt 22.651.442.643,60 EUR en de geconsolideerde winst (gerealiseerd) van het boekjaar bedraagt 73.392.126,58 EUR.

Verantwoordelijkheid van de raad van bestuur voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van een geconsolideerde jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor het implementeren van een interne controle die ze nodig acht voor het opstellen van een geconsolideerde jaarrekening die geen afwijkingen van materieel belang bevat, als gevolg van fraude of van fouten.

Verantwoordelijkheid van het college van commissarissen

Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel over deze geconsolideerde jaarrekening tot uitdrukking te brengen op basis van onze controle. Wij hebben onze controle volgens de internationale controlestandaarden uitgevoerd. Die standaarden vereisen dat wij aan de deontologische vereisten voldoen alsook de controle plannen en uitvoeren teneinde een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de geconsolideerde jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen bedragen en toelichtingen. De selectie met betrekking tot uitgevoerde werkzaamheden is afhankelijk van de beoordeling door de commissaris, inclusief diens inschatting van de risico's van een afwijking van materieel belang in de geconsolideerde jaarrekening als gevolg van fraude of van fouten. Bij het maken van die risico-inschatting neemt de commissaris de interne controle van de groep in aanmerking met betrekking tot het opstellen van een geconsolideerde jaarrekening die een getrouw beeld geeft, teneinde controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet gericht zijn op het geven van een oordeel over de doeltreffende werking van de interne controle van de groep. Een controle omvat tevens een evaluatie van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving, de redelijkheid van de door de raad van bestuur gemaakte schattingen en de presentatie van de geconsolideerde jaarrekening als geheel. Wij hebben van de verantwoordelijken en van de raad van bestuur van de vennootschap de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om daarop ons oordeel te baseren.

Opinie zonder voorbehoud

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening van de Groep Landbouwkrediet NV een getrouw beeld van het vermogen en de financiële positie van de groep per 31 december 2012, en van haar resultaten en kasstromen voor het boekjaar eindigend op die datum, in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Verslag over andere door wet- en regelgeving gestelde eisen

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen en voor de inhoud van het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening.

In het kader van ons mandaat, is het onze verantwoordelijkheid om, voor alle betekenisvolle aspecten, de naleving van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften na te gaan. Op grond hiervan doen wij de volgende bijkomende vermelding die niet van aard is om de draagwijdte van ons oordeel over de geconsolideerde jaarrekening te wijzigen:

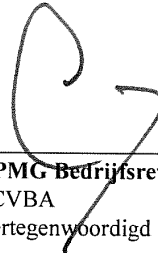
- Het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening behandelt de door de wet vereiste inlichtingen, stemt in alle van materieel belang zijnde opzichten overeen met de geconsolideerde jaarrekening en bevat geen informatie die kennelijk inconsistent is met de informatie waarover wij beschikken in het kader van ons mandaat.

Diegem 22 maart 2013

Het college van commissarissen

DELOITTE Bedrijfsrevisoren
BV o.v.v.e. CVBA
Vertegenwoordigd door Philip Maeyaert

KPMG Bedrijfsrevisoren
BCVBA
Vertegenwoordigd door Erik Clinck

4.22.3.2. Verklaring van de commissarissen voor het boekjaar 2013

KLYNVELD, PEAT, MARWICK, GOERDELER
Bedrijfsrevisoren, BCVBA
Prins Boudewijnlaan 24D
2550 Kontich

DELOITTE Bedrijfsrevisoren
BV o.v.v.e. CVBA
Berkenlaan 8b
1831 Diegem

Groep Crelan NV

Verslag van het college van commissarissen aan de algemene vergadering over de geconsolideerde jaarrekening afgesloten op 31 december 2013

Aan de aandeelhouders

Overeenkomstig de wettelijke bepalingen, brengen wij u verslag uit in het kader van ons mandaat van commissaris. Dit verslag omvat ons verslag over de geconsolideerde jaarrekening, en omvat tevens ons verslag over andere door wet- en regelgeving gestelde eisen. Deze geconsolideerde jaarrekening omvat de geconsolideerde staat van financiële positie op 31 december 2013, de geconsolideerde winst- en verliesrekening, het geconsolideerde overzicht van het totaalresultaat, het geconsolideerde mutatieoverzicht van het eigen vermogen en het geconsolideerde kasstroomoverzicht voor het boekjaar eindigend op die datum, alsmede een overzicht van de belangrijkste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en toelichtingen.

Verslag over de geconsolideerde jaarrekening – Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de controle uitgevoerd van de geconsolideerde jaarrekening van Groep Crelan NV (“de vennootschap”) en haar dochterondernemingen (samen “de groep”), opgesteld in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften. De totale activa in de geconsolideerde staat van financiële positie bedragen 22.195.725.912,91 EUR en de geconsolideerde winst (aandeel van de groep) van het boekjaar bedraagt 45.213.341,59 EUR.

Verantwoordelijkheid van de raad van bestuur voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor het implementeren van een interne controle die ze noodzakelijk acht voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat, die het gevolg is van fraude of van fouten.

Verantwoordelijkheid van het college van commissarissen

Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel over deze geconsolideerde jaarrekening tot uitdrukking te brengen op basis van onze controle. Wij hebben onze controle volgens de internationale controlestandaarden (International Standards on Auditing - ISA) uitgevoerd. Die standaarden vereisen dat wij aan de deontologische vereisten voldoen alsook de controle plannen en uitvoeren teneinde een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de geconsolideerde jaarrekening geen afwijking van materieel belang bevat.

Een controle omvat werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen bedragen en toelichtingen. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de beoordeling door de commissaris, met inbegrip van diens inschatting van de risico's van een afwijking van materieel belang in de geconsolideerde jaarrekening als gevolg van fraude of van fouten. Bij het maken van die risico-inschatting neemt de commissaris de interne controle van de groep in aanmerking die relevant is voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die een getrouw beeld geeft, teneinde controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet gericht zijn op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne controle van de groep. Een controle omvat tevens een evaluatie van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving, de redelijkheid van de door de raad van bestuur gemaakte schattingen, alsmede de presentatie van de geconsolideerde jaarrekening als geheel. Wij hebben van de aangestelden en van de raad van bestuur van de groep de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om daarop ons oordeel te baseren.

Oordeel zonder voorbehoud

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening van Groep Crelan NV een getrouw beeld van het vermogen en van de financiële toestand van de groep per 31 december 2013, en van haar resultaten en kasstromen over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Verslag over andere door wet- en regelgeving gestelde eisen

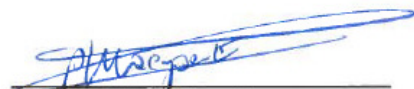
De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen en voor de inhoud van het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening.

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm bij de in België van toepassing zijnde internationale controlestandaarden, is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, de naleving van bepaalde wettelijke en reglementaire verplichtingen na te gaan. Op grond hiervan doen wij de volgende bijkomende verklaring die niet van aard is om de draagwijdte van ons oordeel over de geconsolideerde jaarrekening te wijzigen:

- Het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening behandelt de door de wet vereiste inlichtingen, stemt overeen met de geconsolideerde jaarrekening en bevat geen van materieel belang zijnde inconsistenties ten aanzien van de informatie waarover wij beschikken in het kader van ons mandaat.

Diegem, 28 maart 2014

Het college van commissarissen

DELOITTE Bedrijfsrevisoren
BV o.v.v.e. CVBA
Vertegenwoordigd door Philip Maeyaert

KPMG Bedrijfsrevisoren
BCVBA
Vertegenwoordigd door Erik Clinck

Deloitte Bedrijfsrevisoren
Berkenlaan 8b
1831 Diegem
Belgium
Tel. + 32 2 800 20 00
Fax + 32 2 800 20 02
www.deloitte.be

Groep Crelan NV

Verslag van de commissaris aan de algemene vergadering over de geconsolideerde jaarrekening afgesloten op 31 december 2014

Aan de aandeelhouders

Overeenkomstig de wettelijke bepalingen, brengen wij u verslag uit in het kader van ons mandaat van commissaris. Dit verslag omvat ons verslag over de geconsolideerde jaarrekening, en omvat tevens ons verslag over andere door wet- en regelgeving gestelde eisen. Deze geconsolideerde jaarrekening omvat de geconsolideerde staat van financiële positie op 31 december 2014, de geconsolideerde winst- en verliesrekening, het geconsolideerde overzicht van het totaalresultaat, het geconsolideerde mutatieoverzicht van het eigen vermogen en het geconsolideerde kasstroomoverzicht voor het boekjaar eindigend op die datum, alsmede een overzicht van de belangrijkste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en toelichtingen.

Verslag over de geconsolideerde jaarrekening – Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de controle uitgevoerd van de geconsolideerde jaarrekening van Groep Crelan NV (“de vennootschap”) en haar dochterondernemingen (samen “de groep”), opgesteld in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften. De totale activa in de geconsolideerde staat van financiële positie bedragen 23.257.182 (000) EUR en de geconsolideerde winst (aandeel van de groep) van het boekjaar bedraagt 61.648 (000) EUR.

Verantwoordelijkheid van de raad van bestuur voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van een geconsolideerde jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor het implementeren van een interne controle die ze noodzakelijk acht voor het opstellen van een geconsolideerde jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat, die het gevolg is van fraude of van fouten.

Verantwoordelijkheid van de commissaris

Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel over deze geconsolideerde jaarrekening tot uitdrukking te brengen op basis van onze controle. Wij hebben onze controle volgens de internationale controlestandaarden (International Standards on Auditing - ISA) uitgevoerd. Die standaarden vereisen dat wij aan de deontologische vereisten voldoen alsook de controle plannen en uitvoeren teneinde een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de geconsolideerde jaarrekening geen afwijking van materieel belang bevat.

Een controle omvat werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen bedragen en toelichtingen. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de beoordeling door de commissaris, met inbegrip van diens inschatting van de risico's van een afwijking van materieel belang in de geconsolideerde jaarrekening als gevolg van fraude of van fouten. Bij het maken van die risico-inschatting neemt de commissaris de interne controle van de groep in aanmerking die relevant is voor het opstellen van een geconsolideerde jaarrekening die een getrouw beeld geeft, teneinde controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet gericht zijn op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne controle van de groep. Een controle omvat tevens een evaluatie van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving, de redelijkheid van de door de raad van bestuur gemaakte schattingen, alsmede de presentatie van de geconsolideerde jaarrekening als geheel. Wij hebben van de aangestelden en van de raad van bestuur van de groep de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Deloitte Bedrijfsrevisoren / Reviseurs d'Entreprises
Burgerlijke vennootschap onder de vorm van een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
Maatschappelijke zetel: Berkenlaan 8b, B-1831 Diegem
BTW BE 0429.053.863 - RPR Brussel - IBAN BE 17 2300 0465 6121 - BIC GEBABEBB

Member of Deloitte Touche Tohmatsu Limited

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om daarop ons oordeel te baseren.

Oordeel zonder voorbehoud

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening van Groep Crelan NV een getrouw beeld van het vermogen en van de financiële toestand van de groep per 31 december 2014, en van haar resultaten en kasstromen over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Verslag over andere door wet- en regelgeving gestelde eisen

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen en voor de inhoud van het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening.

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm bij de in België van toepassing zijnde internationale controlestandaarden, is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, de naleving van bepaalde wettelijke en reglementaire verplichtingen na te gaan. Op grond hiervan doen wij de volgende bijkomende verklaring die niet van aard is om de draagwijdte van ons oordeel over de geconsolideerde jaarrekening te wijzigen:

- Het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening behandelt de door de wet vereiste inlichtingen, stemt overeen met de geconsolideerde jaarrekening en bevat geen van materieel belang zijnde inconsistenties ten aanzien van de informatie waarover wij beschikken in het kader van ons mandaat.

Diegem, 30 maart 2015

De commissaris
DELOITTE Bedrijfsrevisoren
BV o.v.v.e. CVBA
Vertegenwoordigd door

Philip Maeyaert

Bernard De Meulemeester

4.22.4. Bijkomende financiële informatie

Deze sectie van de prospectus werd opgenomen ter verduidelijking van de financiële informatie opgenomen in sectie 4.22.1. Deze informatie maakt geen deel uit van de jaarrekeningen van de Groep Landbouwkrediet. Evenmin maakte deze informatie het onderwerp uit van een revisorale controle, tenzij anders aangegeven.

4.22.4.1. Kasstroomoverzicht

4.22.4.1.1. Cash Flow Statement 2011

Ter correctie van de cash flow statement over 2011 in sectie 4.22.1.3. wordt onderstaande cash flow statement opgenomen. Deze cash flow statement toont de netto-cashpositie (betaalde prijs - verworven cash) nav de aankoop van Centea als 1 lijn binnen de cashflow uit investeringsactiviteiten. Deze gecorrigeerde cash flow statement maakte het onderwerp uit van een aparte revisorale controle waarvan het verslag eveneens werd toegevoegd in deze sectie.

(in EUR)	31/12/2011
BEDRIJFSACTIVITEITEN	
Nettowinst (-verlies)	55.479.960,27
<u>Aanpassingen om nettowinst of -verlies te doen aansluiten bij de nettokasstromen met betrekking tot bedrijfsactiviteiten</u>	<u>21.616.824,00</u>
Actuele en uitgestelde belastinglasten, opgenomen in de winst- en verliesrekening	15.046.191,66
Niet-gerealiseerde winst of verlies op wisselkoersverschillen	-870.106,96
INVESTERINGS- EN FINANCIERINGSACTIVITEITEN	
Afschrijving	8.859.270,28
Bijzondere waardeverminderingen	
Nettovoorzieningen (terugboekingen)	3.081.043,12
Nettowinst (-verlies) op de verkoop van beleggingen, i.e. tot einde looptijd aangehouden beleggingen, geassocieerde deelnemingen, dochterondernemingen, materiële activa, ...	-829,88
BEDRIJFSACTIVITEITEN	
Netto niet-gerealiseerde winst op voor verkoop beschikbare beleggingen	-668.448,23
Andere aanpassingen	-3.830.295,99
Kasstroom uit exploitatiewinsten voor wijzigingen in bedrijfsactiva en -verplichtingen	77.096.784,27
<u>Stijging (daling) van bedrijfactiva (met uitzondering van geldmiddelen en kasequivalenten)</u>	<u>-38.100.380,58</u>
Stijging (daling) van zichtrekeningen bij centrale banken	49.679.683,38
Stijging (daling) van leningen en vorderingen	1.462.779.410,99
Stijging (daling) van voor verkoop beschikbare activa	-1.572.387.899,39
Stijging (daling) van financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden	-9.353.635,55
Stijging (daling) van activa-derivaten gebruikt ter afdekking	38.856.814,19
Stijging (daling) van te ontvangen baten uit financiële activa	0,00
Stijging (daling) van vaste activa en groepen activa die worden afgestoten, aangehouden voor verkoop	0,00
Stijging (daling) van andere activa (definitie balans)	-7.674.754,20
<u>Stijging (daling) van bedrijfsverplichtingen (met uitzondering van geldmiddelen en kasequivalenten) :</u>	<u>112.392.134,17</u>
Stijging (daling) van voorschotten van centrale banken	16.669,21
Stijging (daling) van deposito's van kredietinstellingen	-1.214.376.666,29
Stijging (daling) van deposito's van andere instellingen dan kredietinstellingen	939.796.763,51

Stijging (daling) van in schuldbewijzen belichaamde schulden	107.422.334,97
Stijging (daling) van financiële verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden	26.981.657,03
Stijging (daling) van verplichtingen-derivaten gebruikt ter afdekking	236.902.035,20
Stijging (daling) van te betalen lasten in verband met financiële instrumenten	0,00
Stijging (daling) van andere verplichtingen (definitie balans)	15.649.340,54
Stijging (daling) van werkkapitaal, netto	150.492.514,75
Kasstroom uit de bedrijfsactiviteiten	227.589.299,02
(Betaalde) terugbetaalde winstbelastingen	-16.125.780,56
Nettokasstroom uit de bedrijfsactiviteiten	211.463.518,46
INVESTERINGSACTIVITEITEN	
(Contante betalingen om materiële activa te verwerven)	-13.754.129,79
Contante ontvangsten uit de verkoop van materiële activa	425.735,89
(Contante betalingen om immateriële activa te verwerven)	-18.931.781,71
(Contante betalingen voor investeringen in geassocieerde deelnemingen, dochterondernemingen, joint ventures, verminderd met de verworven geldmiddelen)	-476.970.292,39
Nettokasstroom uit investeringsactiviteiten	-508.256.999,48
FINANCIERINGSACTIVITEITEN	
(Betaalde dividenden)	39.971.494,43
Contante ontvangsten uit de uitgifte van achtergestelde verplichtingen	0,00
(Contante terugbetalingen van achtergestelde verplichtingen)	-53.002.280,94
Contante ontvangsten uit de uitgifte van aandelen of andere eigen-vermogensinstrumenten	404.170.452,15
Andere contante ontvangsten uit financieringsactiviteiten	0,00
(Andere contante betalingen van financieringsactiviteiten)	0,00
Nettokasstroom uit financieringsactiviteiten	417.201.238,66
Gevolgen van wisselkoerswijzigingen op geldmiddelen en kasequivalenten	80.610,09
NETTOSTIJGING VAN GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN	120.407.757,64
GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN AAN HET BEGIN VAN DE PERIODE	106.527.130,53
GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN AAN HET EINDE VAN DE PERIODE	227.015.498,26
<u>Componenten van geldmiddelen en kasequivalenten</u>	
Contanten	55.668.621,26
Leningen en vorderingen	171.346.877,00
Totale geldmiddelen en kasequivalenten aan het einde van de periode	227.015.498,26
Waaronder : bedrag van de geldmiddelen en kasequivalenten die door de onderneming worden aangehouden, doch niet beschikbaar zijn voor gebruik door de groep	
<u>Aanvullende informatie over de kasstromen uit de bedrijfsactiviteiten :</u>	
Ontvangen rentebaten	751.180.203,96
Ontvangen dividenden	1.697.081,00
Betaalde rentelasten	441.125.392,54

KPMG Bedrijfsrevisoren
BCVBA
Prins Boudewijnlaan 24D
2550 Kontich

DELOITTE Bedrijfsrevisoren
BV o.v.v.e. CVBA
Berkenlaan 8b
1831 Diegem

Crelan NV

**Verslag van het college van commissarissen
over de herwerkte cash flow statement per
31.12.2011**

Crelan NV

Verslag van het college van commissarissen over de herwerkte cash flow statement per 31.12.2011

Aan het management van Crelan NV

1. Opdracht

Op vraag van de FSMA hebben we de herwerkte cash flow statement van Crelan NV gecontroleerd, teneinde ze in overeenstemming te brengen met IAS 7 (samen "het financieel overzicht") voor het boekjaar beëindigd op 31 december 2011. Het financieel overzicht is door de directie opgesteld voor opname in de prospectussen voor beleggingsinstrumenten die Crelan NV wenst uit te brengen in 2013, zoals toegelicht in sectie 4.22.4.2.1 (blz. 229 tot 231) van bovenvermelde prospectussen).

2. Verantwoordelijkheid van het management voor het financieel overzicht

Het management is verantwoordelijk voor het opstellen en de getrouwe weergave van dit financieel overzicht in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards zoals goedgekeurd door de Europese Unie die relevant zijn voor het opstellen van een dergelijk financieel overzicht, alsmede voor een zodanige interne beheersing als het management vaststelt noodzakelijk acht om het opstellen mogelijk te maken van het financieel overzicht dat geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

3. Verantwoordelijkheid van het college van commissarissen

Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel over het financieel overzicht tot uitdrukking te brengen op basis van onze controle. Wij hebben onze controle overeenkomstig internationale controlestandaarden uitgevoerd. Die standaarden vereisen dat wij aan ethische voorschriften voldoen en de controle plannen en uitvoeren om een redelijke zekerheid te verkrijgen over de vraag of het financieel overzicht geen afwijking van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de in het financieel overzicht opgenomen bedragen en toelichtingen. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van door de auditor toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van diens inschatting van de risico's van een afwijking van materieel belang in het financieel overzicht als gevolg van fraude of van fouten. Het maken van die risico-inschattingen gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden passend zijn, zijn niet gericht op het tot uitdrukking brengen van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van door de leiding gemaakte schattingen, voor zover aanwezig, alsmede het evalueren van de algehele presentatie van het financieel overzicht.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om daarop ons controleoordeel te baseren.

KPMG Bedrijfsrevisoren
BCVBA
Prins Boudewijnlaan 24D
2550 Kontich

DELOITTE Bedrijfsrevisoren
BV o.v.v.e. CVBA
Berkenlaan 8b
1831 Diegem

4. Oordeel

Naar ons oordeel geeft het financieel overzicht, in alle van materieel belang zijnde opzichten, een getrouwe weergave van de financiële kasstromen van vennootschap Crelan NV voor het boekjaar beëindigd op 31 december 2011, in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards zoals goedgekeurd door de Europese Unie die relevant zijn voor het opstellen van een dergelijk financieel overzicht.

Diegem, 26 juni 2013

Het college van Commissarissen

KPMG Bedrijfsrevisoren
BCVBA
Vertegenwoordigd door Erik Clinck

Deloitte Bedrijfsrevisoren
BV o.v.v.e. CVBA
Vertegenwoordigd door Philip Maeyaert

4.22.4.1.2. Cash Flow Statement 2012

Toelichting bij het kasstroom overzicht van 2012 opgenomen in sectie 4.22.1.3.

Het is onmogelijk om de aansluiting te maken tussen alle bewegingen op de balans (evolutie 2011 naar 2012) aangezien de posten van de balans bepaalde elementen bevatten die worden opgenomen onder de geldmiddelen en kasequivalenten in het kasstroomoverzicht.

4.22.4.2. Toelichting bij de balans

4.22.4.2.1. Stijging monetaire reserve deposito's

Toelichting bij sectie 1 (Geldmiddelen en zichtrekeningen bij centrale banken) bij de jaarrekening van 2012.

Door de afbouw van de portefeuille van de bank worden meer middelen aangehouden in de monetaire reserve.

4.22.4.2.2. Derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden

Ter aanvulling van sectie 2 (Financiële activa en verplichtingen aangehouden voor handelsdoeleinden) in de jaarrekening 2012.

De derivaten aangehouden voor handelsdoeleinden zijn derivaten die (nog) niet (meer) kunnen worden toegewezen aan een indekkingsoperatie. De bank gaat enkel derivaten aan in het kader van indekkingsoperaties mbt het ALM-beheer. Door de samensmelting tussen Landbouwkrediet en Centea zijn er derivaten die niet langer behoren tot een hedge-relatie.

4.22.4.2.3. Goodwill

Toelichting bij sectie 7 (Goodwill en andere immateriële activa) bij de jaarrekening van 2012.

Goodwill wordt, in tegenstelling tot de andere immateriële activa, niet afgeschreven, maar wordt jaarlijks onderworpen aan een test op bijzondere waardeverminderingen (impairment test) als gevolg van de toepassing van IAS 36. Indien de boekwaarde van rapporterende eenheid de schatting van de realiseerbare waarde van deze rapporterende eenheid overstijgt, wordt een bijzondere waardevermindering (impairment) in resultaat opgenomen.

IAS 36.134 vereist toelichtingen per kasstroomgenererende eenheid waarvan de boekwaarde van de goodwill en/of immateriële vaste activa met een oneindige levensduur significant is ten opzichte van het totaal.

De goodwill geboekt per 31 december voor de filialen Keytrade en Europabank is als volgt :

	2012 mio EUR	2011 mio EUR
Europabank	23,6	23,6
Keytradebank	87,4	87,4
Goodwill per 31 december	111,0	111,0

Het realiseerbare bedrag wordt bepaald op basis van de Discounted Cash Flow-methode. Bij de Discounted Cash Flow-methode wordt het realiseerbare bedrag van een investering berekend als de netto actuele waarde van alle toekomstige kasstromen van de desbetreffende rapporterende eenheid ('value in use').

	Groeioprognose jaren 1-5		Terminale groeivoet		Discontovoet	
	2012	2011	2012	2011	2012	2011
Europabank	2%	2%	1,5%	1,5%	9%	9,9%
Keytradebank						
- brokerage	0%	0%	0%	0%	8%	8,9%
- andere businesslines	2%	2%	1,5%	1,5%	8%	8,9%

Groei prognoses

Een groei prognose reflecteert de gemiddelde verwachte groei op lange-termijn van elk filiaal. Zowel voor Europabank NV en Keytradebank NV wordt de jaarlijkse groei geschat op 2% voor de eerstkomende 5 jaar, wat lager ligt dan de in 2012 gemiddelde vastgestelde inflatie. Na 5 jaar wordt een jaarlijkse conservatieve groei voorspeld van 1,5% en dit tot in het oneindige. Een belangrijk deel van de inkomsten van Keytrade zijn afkomstig uit brokerage. Voor de komende jaren wordt echter geen groei verondersteld in de inkomsten uit deze activiteit.

Discontovoeten

De netto actuele waarde van de verwachte kasstromen van elk filiaal wordt berekend aan de hand van een toepasselijke discontovoet. De discontovoet reflecteert de rendementseis voor het eigen vermogen. Deze discontovoet is gebaseerd op de CAPM-theorie (Capital Asset Pricing Model) en is samengesteld uit een risicovrije marktrentevoet en een marktrisicopremie die vermenigvuldigd wordt met een activiteitsafhankelijke beta. De risicovrije marktrentevoet is gebaseerd op de 10 jaars IRS rentevoet. Deze bedroeg per 28 december 2012 1,54%. Beta is het systematische risico van een belegging, afgezet tegenover de markt als geheel. De beta van elke rapporterende eenheid werd bepaald in functie van haar specifiek risicoprofiel.

Kasstroom assumpties

Keytradebank

De voorbije jaren waren jaren van uitzonderlijke groei voor Keytrade. Ten gevolge van de aanhoudende crisis en de huidige stand van de rentevoeten wordt er voor de komende 5 jaar echter een conservatieve groei voorspeld van 2% in netto interest marge en netto opbrengsten uit commissielonen. Voor de jaren daarna wordt er rekening gehouden met een terminale groeivoet van 1,5%. Voor de brokerage activiteit bij Keytrade wordt er geen rekening gehouden met groei. Het bepalen van de toekomstige exploitatiekosten gebeurt op basis van de verhouding exploitatiekosten/netto bank product van 2012 en er wordt verondersteld dat deze verhouding voor de komende jaren onveranderd blijft.

Europabank

Het management gaat wegens de aanhoudende crisis en de stand van de huidige rentevoeten uit van de veronderstelling van een stabiele, weliswaar conservatieve groei van 2% van het netto bank product van Europabank voor de eerstvolgende 5 jaar. Daarna wordt de terminale groeivoet geschat op 1,5% op jaarbasis tot in het oneindige. Het bepalen van de toekomstige exploitatiekosten gebeurt op basis van de verhouding exploitatiekosten/netto bank product van 2012 en er wordt verondersteld dat deze verhouding voor de komende jaren onveranderd blijft.

Er wordt een gedetailleerde prognose gemaakt van de activiteiten van elke rapporterende eenheid voor de eerstvolgende 5 jaar. Na de expliciete voorspellingsperiode van 5 jaar wordt rekening gehouden met de terminale waarde van het bedrijf door middel van een extrapolatie van de kasstromen tot in het oneindige. Hierbij wordt uitgegaan van een terminale groeivoet na 5 jaar van 1,5% op jaarbasis voor zowel Keytrade als Europabank.

Deze terminale groeivoet wordt door het management bepaald op basis van de langetermijngemiddelde verwachte groei van de markt voor elke activiteit.

De sensitiviteit van de netto actuele waarde of realisatiewaarde van de entiteit wordt eveneens berekend. Hierbij wordt de impact op de netto actuele waarde van de entiteit ten gevolge van een respectievelijke incrementele daling en stijging van de risicovrije interestvoet en activiteitsafhankelijke beta gesimuleerd. Eveneens wordt de impact van een daling van de prognose van de groei van de kasstromen tot in het oneindige gesimuleerd. Ten slotte wordt een stresstest uitgevoerd door een negatieve jaarlijkse groei van 0,25% toe te passen op de toekomstige kasstromen tot in het oneindige en de netto waarde van toekomstige kasstromen te actualiseren met een gestresseerde actualisatievoet van respectievelijk 15,4% voor Keytrade en 16,4% voor Europabank. Zowel de sensitiviteitstesten als de stresstest wijzen uit dat de aldus bekomen realisatiewaardes hoger liggen dan de boekwaarde van de goodwill voor zowel Keytrade als Europabank.

De goodwill heeft per 31 december 2012 voor een bedrag van EUR 87.367.308,36 betrekking op Keytrade Bank SA en voor EUR 23.642.632,30 op Europabank NV (2011: idem). In 2011 gaf de acquisitie van Centea NV aanleiding tot een minieme badwill van EUR 1,4 mio die rechtstreeks in de winst- en verliesrekening werd opgenomen.

Per 31 december 2012 en 2011 lag de geschatte realiseerbare waarde hoger dan de boekwaarde van de goodwill en werd aldus geen bijzondere waardevermindering geboekt.

4.22.4.2.4. Toegezegde pensioenregeling

Ter aanvulling van sectie 13 in de jaarrekening 2012.

De disconteringsvoet gehanteerd voor het bepalen van de waarde van de verplichtingen m.b.t. de toegezegde pensioenregeling is verschillend voor Centea en Landbouwkrediet aangezien in het Defined Benefits plan landbouwkrediet (relatief) oudere medewerkers zitten. Het DB-plan Centea werd pas ingevoerd vanaf 2009 en van toepassing voor al wie na 1998 in dienst is gekomen. De gemiddelde te financieren looptijd is langer bij Centea dan bij LBK met als gevolg een hogere discontovoet voor de berekening van de Defined Benefit Obligations. De disconteringsvoet werd bepaald op basis van het "Rate:Link" model van Towers Watson: "In deze methode wordt een curve geconstrueerd op basis van bedrijfsobligaties die als hoogwaardig worden beschouwd. .../... Deze methodiek gaat uit van het gehele universum aan bedrijfsobligaties volgens Bloomberg. Daaruit worden de bonds geselecteerd die naar de opvatting van Towers Watson voldoen aan de voorschriften. In het bijzonder dienen de obligaties hoogwaardige bedrijfsobligaties te zijn. Towers Watson beschouwt een obligatie als hoogwaardig indien ten minste de helft van de toegekende ratings AA is. Obligaties met optiekenmerken worden uitgesloten. Verder zijn onder meer minima gesteld aan de totale marktkapitalisatie per obligatie.

De zo geselecteerde bedrijfsobligaties (voor de Eurozone momenteel circa 700 in getal) vormen gezamenlijk het universum waarop de yield curve ter bepaling van de discount rate wordt gebaseerd. De obligaties worden ingedeeld in een negental 'mandjes'. Voor elk van de mandjes wordt een gewogen gemiddelde looptijd en een gewogen gemiddelde rendement bepaald. De negen datapunten die hiermee ontstaan vormen de basis voor de curve. Uit de yield curve wordt vervolgens een spot curve afgeleid, waarbij de spot rates vanaf dertig jaar constant worden gehouden." (Bron: www.towerswatson.com).

4.22.4.2.5. Waardering van financiële activa en verplichtingen opgenomen aan reële waarde

Toelichting bij de waardering van financiële activa en verplichtingen opgenomen aan reële waarde opgenomen in sectie 15.2 van de jaarrekening 2012.

Financiële activa en verplichtingen waarvoor geen genoteerde prijs beschikbaar is, worden gewaardeerd op basis van de marktwaarderingen van gerenommeerde externe financiële tegenpartijen. Deze marktwaarderingen worden systematisch gecontroleerd door het departement financiële markten. Omwille van illiquiditeit, worden 6 obligaties gewaardeerd op basis van een modelprijs. Voor deze obligaties worden de cashflows van de obligaties gewaardeerd aan de Euribor 6M swapcurve vermeerderd met de spread van liquide obligaties van dezelfde emittent en met vergelijkbare looptijd of bij gebrek hieraan, liquide obligaties van emittenten met gelijkwaardige rating en vergelijkbare looptijd.

Betreffende derivaten wordt de marktwaarde als volgt bepaald :

Voor de swaps in de tradingportefeuille gebeurt de waardering op basis van de eonia curve. Voor de swaps gedocumenteerd als hedge gebeurt de waardering op basis van de 3m of 6m swapcurve op basis van de herzieningsfrequentie van het vlottende been van de swap. Voor de caps en swaptions wordt gebruikt gemaakt van de marktvolatiliteiten die verschillende tegenpartijen in Bloomberg affichereren. Vervolgens gebeurt de marktwaardering van de optie op basis van de karakteristieken van het onderliggende derivaat.

In de loop van 2012 werden geen wijzigingen aangebracht aan de assumpties mbt deze waarderingen.

4.22.4.2.6. Dividend per type aandeel

Toelichting bij sectie 16 (Eigen Vermogen) bij de jaarrekening van 2012.

Ingevolge de aandeelhoudersovereenkomst van 7/07/2003 hebben de B-aandelen een dividend dat het dubbele is van de A-aandelen. De C-aandelen die werden gecreëerd in het kader van de

overname van Centea NV hebben een vergoeding gelijk aan de A-aandelen, echter berekend op pro rata temporis basis.

4.22.4.3. Toelichting bij de resultatenrekening

4.22.4.3.1. Overige financiële diensten

Toelichting bij sectie 2 (Baten en lasten uit provisies en vergoedingen) bij de toelichting van de resultatenrekening 2012.

Het bedrag van de overige financiële diensten heeft voornamelijk betrekking op ontvangen commissies in het kader van kredietverlening en de verzekeringsactiviteit.

4.22.4.3.2. Gerealiseerde winsten op voor verkoop beschikbare financiële activa

Toelichting bij sectie 4 (Gerealiseerde winsten en verliezen op financiële activa en verplichtingen die niet tegen reële waarde worden gewaardeerd in de winst- en verliesrekening) in de toelichting van de resultatenrekening 2012.

De opbrengsten gerealiseerd uit voor verkoop beschikbare financiële activa kaderen in de afbouw van de portefeuille voor verkoop beschikbare financiële activa in de loop van 2012.

4.22.4.3.3. Andere exploitatiebaten en -lasten

Toelichting bij sectie 9 (Andere exploitatiebaten en -lasten) in de toelichting van de resultatenrekening 2012.

De stijging van de andere exploitatiebaten is gerelateerd aan de overname van Centea waarvoor in 2011 slechts 6 maanden werden opgenomen. Het betreft voornamelijk ontvangen vergoedingen voor rekeningen en een teruggave uit het fonds voor depositobescherming.

4.22.4.3.4. Algemene en administratieve uitgaven

Toelichting bij sectie 10.2 (Algemene en administratieve uitgaven) in de toelichting van de resultatenrekening 2012.

De stijging van de IT-uitgaven is gerelateerd aan de integratie van Centea welke een aanzienlijke bijkomende kost genereerd. Daarnaast werd in 2011 het resultaat van Centea slechts voor 6 maanden opgenomen.

4.22.4.3.5. Winstbelastingen

Toelichting bij sectie 12 (Winstbelastingen) in de toelichting van de resultatenrekening 2012.

De stijging van de uitgestelde belastingen is gerelateerd aan een stijging van de overdraagbare balans van definitief belaste inkomsten in de aangifte vennootschapsbelasting. Deze stijging is het gevolg van een toename van de ontvangen dividenden en een vermindering van het Be-Gaap resultaat, waardoor minder dividenden konden worden aangewend.

4.22.4.3.6. Verbonden partijen

Toelichting bij sectie 14 (Verbonden partijen) in de toelichting van de resultatenrekening 2012.

De geconsolideerde ondernemingen zijn niet mee opgenomen in de related parties, het betreft de Franse aandeelhouders. Aan de leden van de Raad Van Bestuur werden in de loop van 2012 volgende vergoedingen toegekend :

Korte termijn personeelsbeloningen	4.683.695,30
Vergoedingen na uitdiensttredingen	981.204,40
Andere langetermijn personeelsbeloningen	300.000,00
Ontslagvergoedingen	360.300,00
Op aandelen gebaseerde betalingen	0,00
Totaal	6.325.199,70

4.22.4.4. Toelichting bij de buiten balans

Toelichting bij sectie 4.22.1.9.1 in de toelichting bij de buitenbalans van de jaarrekening 2012.

De aankoop verbintenissen tegenover leveranciers maken slechts een miniem deel uit van de andere verplichtingen ten aanzien van een andere tegenpartij. De andere verplichtingen ten aanzien van een andere tegenpartij betreffen voornamelijk de bondlending ten overstaan van de groep (589 mio EUR).
